

FACULTAT DE FARMÀCIA

Departament de Productes Naturals, Biologia Vegetal i Edafologia

Laboratori de Botànica

PROGRAMA DE DOCTORAT “BOTÀNICA”

BIENNI 1999-2001

ESTUDI ETNOBOTÀNIC DE L'ALT EMPORDÀ

MONTSERRAT PARADA i SOLER

Barcelona 2007

4. CATÀLEGS

4.1 Catàleg etnoflorístic

***Abies alba* Mill. (Pinàcies)**

BCN 3096

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit perennifoli; oròfit centreeuropeu. Estatge montà i subalpí inferior, sobretot als obacs.

NOMS POPULARS

Avet [əβét] (030, 064, 101)

USOS MEDICINALS

Fruit

Anticatarral

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Xarop (ús intern). **PREPARACIÓ** Es tallen les pinyes a rodelles i es cobreixen de sucre. Es deixa reposar tres mesos i es cola. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antigripal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'hi ha curat fins i tot la grip. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Xarop (ús intern). **PREPARACIÓ.** Es tallen les pinyes a rodelles i es cobreixen de sucre. Es deixa reposar tres mesos i es cola. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pulmons. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Xarop (ús intern). **PREPARACIÓ.** Es tallen les pinyes a rodelles i es cobreixen de sucre. Es deixa reposar tres mesos i es cola. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Llucs tendres

Anticatarral

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es talla, es lamina (per a donar-li més força) i s'usa en comptes de pi per al folre.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINAL

Antiàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).

Antiàlgic renal (Agelet, 1999).

Antiasmàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antibronquític (Bonet, 2001).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Font, 1961; Muntané, 1991, 1994).

Antiequimòtic (Villar *et al.*, 1992).

Antigripal (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992; Bonet, 2001).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999).
Antipirètic (Bonet, 2001).
Antipneumònic (Bonet, 2001).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic urinari (Arteché *et al.*, 1992).
Antitussigen (Font, 1961).
Antiulcerós (Agelet, 1999).
Antiulcerós visceral (Font, 1961).
Balsàmic (Arteché *et al.*, 1992; Font, 1961).
Bèquic (Bonet, 2001).
Cauteri (Agelet, 1999).
Diürètic (Font, 1961).

Epitésic (Agelet, 1999).
Expectorant (Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999).
Hemostàtic (Villar *et al.*, 1992).
Laxant (Agelet, 1999; Font, 1961).
Mucolític (Bonet, 2001).
Pectoral (Muntané, 1991, 1994).
Per a la cremor estómac (Villar *et al.*, 1992).
Per a la gonorrea (Font, 1961).
Per als càlculs renals (Font, 1961).
Preventiu de refredats (Muntané, 1991, 1994).
Reparador gàstric (Agelet, 1999).
Resolutiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Selga, 1998).
Rubefaent (Arteché *et al.*, 1992).
Vulnerari (Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).

***Acacia dealbata* Link (Mimosàcies)**

BCN 29973

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit perennifoli oriünd d'Austràlia. Plantada com a ornamental.

NOMS POPULARS

Mimosa [mimóʒə] (047, 062)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Planta viva

Al·lèrgia

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La mimosa florida fa molta al·lèrgia. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 047; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

***Acer campestre* L. (Aceràcies)**

BCN 29613

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Boscs caducifolis, de sòl eutròfic, a l'estatge montà i contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Auró blanc [əwróβláj] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Ús lúdic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer talles de fusta perquè no té fibra (és una fusta clara, noble i lleugera).

***Acer monspessulanum* L. (Aceràcies)**

BCN 29613

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli. Boscs caducifolis de l'estatge montà submediterrani (i plujós, i contrades mediterrànies). Les formes de fulles un xic dentades han estat anomenades subsp. *martinii* (Jord.) P. Fourn. Possiblement s'han originat per introgressió d'altres espècies.

NOMS POPULARS

Auró negre [əwrónéγrə] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Ús lúdic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer talles de fusta perquè no té fibra (és una fusta clara, noble i lleugera).

***Acer opalus* Mill. (Aceràcies)**

BCN 29615

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit latesubmediterrani. Rouredes i altres boscs caducifolis poc humits; penetra a l'alzinar muntanyenc.

NOMS POPULARS

Blada [bláðə] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Ús lúdic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fan tacs de billar perquè no té fibra (és un tipus d'auró però creix més constantment i no fa nusos).

Achillea millefolium L. (Asteràcies)

BCN 29616

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Prats, marges de camins i carreteres, en sòls frescals.

NOMS POPULARS

Cent fulles [seɲfúlæs] (073)

Herba de les cent fulles [éɾβeðələseɲfúlæs] (031)

Herba de les mil fulles [éɾβeðələsmilfúlæs] (030)

Milfulles [milfúlæs] (039)

USOS MEDICINALS

Flors

Tranquil·litzant

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana. **OBSERVACIONS.** En castellà en diuen “milenrama”.

Inflorescència

Antihipertensiu

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana. **OBSERVACIONS.** A l'Hermenegildo no li va anar bé.

Part aèria florida

Cardiotònic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tonificant per al cor.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana. **PREPARACIÓ.** No consta.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams. Es cullen florits.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Amarg-eupèptic (Peris *et al.*, 1995).

Analgèsic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Analgèsic menstrual (Fernández & Nieto, 1982; Van Hellemont, 1986).

Antiacne (Morton, 1981).

Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).

Antiàlgic gingival (Kindscher *et al.*, 1998).

Antiàlgic muscular (Lev & Amar, 2000).

Antianorèctic (Agelet, 1999; Van Hellemont, 1986).

Antiopoplèctic (Bonet, 2001).

Antiàlgic (Rigat, 2005).

Antiàsmàtic (Agelet, 1999; Roig, 1988).

Antibacterià (Garnier *et al.*, 1961).

Antibronquític (Bonet, 2001).

Anticancerigen (Kindscher *et al.*, 1998).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Kindscher *et al.*, 1998; Morton, 1981).

Anticefalàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Cañigüeral *et al.*, 1998; Morton, 1981; Rigat, 2005; Yesilada *et al.*, 1993).

Antidisúric (Duke & Ayensu, 1985).

Antiequimòtic (De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).

Antiespasmòdic gàstric (Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).

Antigripal (Agelet, 1999).

Antihelmíntic (Blanco, 1996; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antihemorràgic (Bonet, 1991; 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994).

Antihemorroïdal (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Antihipertensiu (Bonet, 2001; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Rigat, 2005).

Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Kindscher *et al.*, 1998; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Tyler, 1987).

Antiinflamatori cutani veterinari (Pieroni, 1999).

Antiinflamatori intestinal (Cañigüeral *et al.*, 1998; Mulet, 1990, 1991).

Antilitiàsic biliar (Roig, 1988).

Antilitiàsic renal (Agelet, 1999; Fernández, 2000).

Antileucèmic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiodontàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Kindscher *et al.*, 1998; Morton, 1981).

Antiotàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Kindscher *et al.*, 1998).

Antipirètic (Arteche *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Bonet, 2001; Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Kindscher *et al.*, 1998).

Antipneumònic (Agelet, 1999).

Antipoagrós (Agelet, 1999).

Antireumàtic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981).

Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Roig, 1988; Tyler, 1987).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antisèptic cutani (Morton, 1981).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic ocular (Bonet, 2001; Morton, 1981).

Antisèptic urinari (Jàvega *et al.*, 1993; Usher, 1974).

Antituberculós (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Kindscher *et al.*, 1998).

Antiulcerós (Agelet, 1999; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antixarampionós (Bonet, 2001).

Antivíric (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Aperitiu (Ara, 1994; Van Hellemont, 1986).

Aromàtic (Roig, 1988).

Astringent (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Carminatiu (Cañigüeral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Tyler, 1987).

Carminatiu pediàtric (Honda *et al.*, 1996).

Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1992; Blanco, 1996; Cortés *et al.*, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Garnier *et al.*, 1961).

Colagog (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Colerètic (Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).

Contraceptiu (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Depuratiu sanguini (Morton, 1981).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diàforètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974).

Digestiu (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Jàvega *et al.*, 1993; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diürètic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Kindscher *et al.*, 1998; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Emmenagog (Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Espasmolític (Cañigüeral *et al.*, 1998; Rombi, 1991).

Estimulant (Duke, 1986; Font, 1961).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estimulant dels sucus gàstrics (Font, 1961).

Estomacal (Cañigüeral *et al.*, 1998; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Estomacal pediàtric (Honda *et al.*, 1996).

Febrífug (Laberche & Laberche, 1991).

Hematocatórtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Hemostàtic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Kindscher *et al.*, 1998; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).

Hemostàtic i vulnerari (Agelet, 1999).

Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).

Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).

Hipoglucèmic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Peris *et al.*, 1995).

Hipotensor (Agelet, 1999; Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).

Immunomodulador (Reuter, 1991).

Laxant (Agelet, 1999; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Pectoral (Kindscher *et al.*, 1998).

Per a afecions bronquials (Villar *et al.*, 1992).

Per a afecions cardíques (Kindscher *et al.*, 1998).

Per a afecions gàstriques (Kindscher *et al.*, 1998).

Per a afecions renals (Villar *et al.*, 1992).

Per a la blennorràgia (Roig, 1988).

Per a la conjuntivitis (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Per a la gastritis (Font, 1961).

Per a la histèria (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a la incontinència urinària (Duke, 1986; Roig, 1988).

Per a la insuficiència hepàtica (Ara, 1994; Fernández & Nieto, 1982).

Per a la leucorrea (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a la malenconia (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la pleuresia (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la pneumònia (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la tuberculosi (Morton, 1981).

Per a la verola (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a l'epilèpsia (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a les 'clivelles als pits' (Garnier *et al.*, 1961).

Per a les fistules (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a es granissades (Duke & Ayensu, 1985).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per al tractament de la SIDA (Kindscher *et al.*, 1998).

Per al xarampió (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a problemes ginecològics (Fleurentin *et al.*, 1991).

Per a problemes urogenitals en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Per a trastorns gàstrics i intestinals (Roig, 1988).
Sedant (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Jàvega *et al.*, 1993; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Roig, 1988).
Tònic (Duke & Ayensu, 1985; Jàvega *et al.*, 1993).
Tònic del sistema circulatori (Lastra et Bachiller, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Tònic digestiu (Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Roig, 1988).

Vasotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994).
Vulnerari (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco, 1996; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Kindscher *et al.*, 1998; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988; Sezik *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992)
Vulnerari i cicatritzant (Agelet, 1999; Rigat, 2005).

Achillea ptarmica L. subsp. *pyrenaica* (Sibth. ex Godr. in Gren et Godr.) Rouy. (Asteràcies)

BCN 24701

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit propi dels prats humits dels estatges montà i subalpí.

NOMS POPULARS

Camamilla de Núria [kəməmíλəðənúrja] (030)

Camamilla dels Pirineus [kəməmíλəðəðəlpírinéws] (030)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antiinflamatori gàstric

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antinauseabund

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Digestiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Àmplia varietat de remeis casolans (Usher, 1974).
Antiàlgic (Muntané, 2005; Rigat, 2005).
Antiàlgic/antiinflamatori gàstric (Rigat, 2005).
Antiàlgic estomacal (Muntané, 2005).
Anticatarral (Rigat, 2005).
Antidiarreic (Muntané, 2005; Rigat, 2005).
Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).
Antiinflamatori gàstric (Rigat, 2005).
Antinauseabund (Rigat, 2005).
Antiotàlgic (Muntané, 2005).
Antisèptic bucal (Rigat, 2005).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994, 2005).
Antisèptic ocular (Rigat, 2005).
Aperitiu (Gastaldo, 1970, 1972, 1975, 1978).
Aromàtic (Muntané, 2005).
Astringent (Gastaldo, 1970, 1972, 1975, 1978).
Carminatiu (Muntané, 2005).

Digestiu (Muntané, 2005; Rigat, 2005).
Esternutatori (Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Gastaldo, 1970, 1972, 1975, 1978; Lastra & Bachiller, 1997; Laberche & Laberche, 1991; Van Hellemont, 1986).
Eupèptic (Gastaldo, 1970, 1972, 1975, 1978).
Hemostàtic (Laberche & Laberche, 1991).
Hepatoprotector (Muntané, 2005).
Hipnòtic (Muntané, 2005).
Laxant (Muntané, 2005; Rigat, 2005).
Panacea (Muntané, 2005).
Protector cardíac (Rigat, 2005).
Salutífer (Rigat, 2005).
Sedant (Gastaldo, 1970, 1972, 1975, 1978; Muntané, 2005; Rigat, 2005).
Sialagog (Gastaldo, 1970, 1972, 1975, 1978; Erichsen-Brown, 1989).
Tònic (Van Hellemont, 1986).

Aconitum napellus L. (Ranunculàcies)

BCN 24702

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit; oròfit centreeuropeu subalpí. Herbassars megafòrbics i comunitats semblants. Sobretot a l'estatge subalpí, però penetra a l'alpí i al montà.

NOMS POPULARS

Sense nom (067)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Planta viva

Verinosa

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No es pot tocar, és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Es fa cap a Setcases, fa una flor blava que recorda la viola però més gran.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Acaricida (Agelet, 1999; Font, 1961).
Activador del sistema nerviós central (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Anodí (Duke, 1986).
Antiàlgic (Arteche *et al.*, 1992; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Antiàlgic en quadres de gota i artritis (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiasmàtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Anticancerós (Duke, 1986).
Anticatarral (Van Hellemont, 1986).
Antimicòtic (Agelet, 1999).
Antiinflamatori (Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).
Antineuràlgic (Font, 1961; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
Anestèsic gàstric (Duke, 1986).
Antipirètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
Antipoagrós (Font, 1961).
Antireumàtic (Font, 1961; Duke, 1986).
Antitumoral (Duke, 1986).
Bèquic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
Contra el morfíisme (Font, 1961).
Contra la tos convulsiva (Font, 1961).
Contra la tos ferina (Font, 1961).
Depressor nerviós (Duke, 1986).
Descongestiu (Arteche *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).
Diaforètic (Garnier *et al.*, 1961).
Estimulant de l'activitat anticancerosa (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Estimulant nerviós (Duke, 1986).
Estimulant respiratori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Febrífug (Arteche *et al.*, 1992).
Hipotensor (Villar *et al.*, 1992).
Immunomodulador (Reuter, 1991).
Letal (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Modificador perifèric dels nervis sensitius (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Parasitocida (Font, 1961).
Per a afeccions gripals (Van Hellemont, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Per a la bronquitis (Van Hellemont, 1986).
Per a la laringitis (Van Hellemont, 1986).
Per a trastorns circulatoris (Villar *et al.*, 1984).
Pulmonar (Muntané, 1991, 1994).
Sedant (Duke, 1986; Usher, 1974).
Tòxic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
Vasoconstrictor (Arteche *et al.*, 1992).

***Actinidia chinensis* Planch. (Actinidiàcies)**

BCN 50774

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit oriünd de la Xina. Actualment es cultiva en molt diverses regions (Nova Zelanda, Itàlia), pels seus fruits comestibles i rics en vitamina C.

NOMS POPULARS

Kiwi (fruit) [kíβi] (042, 046, 068, 070)

USOS MEDICINALS

Fruit

Laxant

FONT. 046; 068; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 068. És una planta tropical que ara està de moda.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Fruit ric en vitamina C (Izco *et al.*, 1997).

Laxant (Bonet, 2001)

Aesculus hippocastanum L. (Hipocastanàcies)

BCN 29618

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit submediterrani. Cultivat com a ornamental.

NOMS POPULARS

Castanyer d'Índies [kəstəɲeðíndiəs] (035, 036, 051)

Castanyes bordes [kəstəɲəzβórðəs] (054)

Pilongues [pilóŋɣəs] (042)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiacneic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als grans de la cara. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica durant vuit dies sacsejant l'ampolla de tant en tant, i colar. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ho va sentir a dir, ho va fer per a la seva filla i li va anar bé.

Astringent

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Astringent. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si en menges una no podràs parlar en hores de tan seca que deixa la gola.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les morenes, cal portar unes quantes castanyes a les butxaques.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Portar castanyes a les butxaques treu les morenes.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una castanya borda a la butxaca treu les morenes.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Actiu sobre l'edema cerebral provocat pel fred (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Activa la circulació sanguínia (Van Hellemont, 1986).

Afavoridor del retorn venós (Van Hellemont, 1986).

Anodí (Duke, 1986).

Antiàlgic (Agelet, 1999; Garnier *et al.*, 1961; Duke, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiartrític (Cañigueral *et al.*, 1998).

Anticancerós (Duke, 1986).

Antiedematós (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Antiespasmòdic vascular (Van Hellemont, 1986).

Antiexudatiu (Van Hellemont, 1986).

Antiflebític (Cañigueral *et al.*, 1998; Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Antihelmíntic (Usher, 1974).

Antihemorràgic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antihemorroidal (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Cañigueral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Lieutaghi, 1991; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Antimalàric (Duke, 1986).
 Antineuràlgic (Usher, 1974; Duke, 1986).
 Antipirètic (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
 Antireumàtic (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974).
 Antiulcerós (Duke, 1986).
 Antivariós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Conca, 1996; Fernández & Nieto, 1982; Lieutaghi, 1991).
 Astringent (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Bèquic (Cañigueral *et al.*, 1998).
 Contra les aftes (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Lastra & Bachiller, 1997).
 Contra les rampes musculars nocturnes (Van Hellemont, 1986).
 Dermatològic (Cañigueral *et al.*, 1998).
 Descongestiu prostàtic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Descongestiu venós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Digestiu veterinari (cavalls) (Pieroni, 1999).
 Disminueix la fragilitat capil·lar (Van Hellemont, 1986).
 Disminueix la permeabilitat capil·lar (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Van Hellemont, 1986).
 Esternutatori (Duke, 1986).
 Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).
 Litotríptic renal (Reuter, 1991).
 Narcòtic (Duke, 1986; Usher, 1974).
 Necrosant lleuger (Van Hellemont, 1986).
 Per a activar la circulació (Galán, 1993).
 Per a induracions mamàries (Duke, 1986).
 Per a la cel·lulitis (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la congestió del sistema venós (Fernández & Nieto, 1982).
 Per a la congestió del sistema venós i limfàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Per a la congestió escrotal (Van Hellemont, 1986).
 Per a la dismenorrea (Van Hellemont, 1986).
 Per a la flebitis (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la fragilitat capil·lar (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Per a la fragilitat del sistema venós (Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la tos ferina (Duke, 1986).
 Per a la tromboflebitis (Van Hellemont, 1986).
 Per a les sufocacions de la menopausa (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a l'estasi venosa (Van Hellemont, 1986).
 Per a problemes circulatoris (Garnier *et al.*, 1961).
 Per als penellons (Villar *et al.*, 1992).
 Per a les úlceres varicoses (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).
 Preventiu d'accidents vasculars (Van Hellemont, 1986).
 Reforçant de la resistència capil·lar (Arteche *et al.*, 1992).
 Tònic (Duke, 1986; Usher, 1974).
 Tòxic (Arteche *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Van Hellemont, 1986).
 Tòxic per peixos (Duke, 1986).
 Tractament profilàctic de neuràlgies (Villar *et al.*, 1992).
 Tractament profilàctic del reuma (Villar *et al.*, 1992).
 Vasoconstrictor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Conca, 1996; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
 Vasoprotector (Peris *et al.*, 1995).
 Vasotònic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Cañigueral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
 Venotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lieutaghi, 1991; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Vitamínic (Van Hellemont, 1986).
 Vulnerari (Duke, 1986).

Agave americana L. (Agavàcies)

BCN 46860

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit introduït (oriünd de Mèxic). Cultivada com a ornamental i naturalitzada en costers assolellats i calents.

NOMS POPULARS

Atzavara [ədzəβárə] (061)

Figuerassa [fiγərəsə] (010, 036, 050, 082, 085, 096)

Figuerasses de marge [fiγərəsəzðəmárzə] (059)

Figuerasses grosses [fiγərəsəzγrósəs] (059)

Pita [pítə] (096)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticatarral

FONT. 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració de les fulles tallades a tires fines en alcohol. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar-se amb una tira la zona adolorida. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No sé fins a quin punt era suggestió.

Antipneumònic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. S'escaliven les fulles i es posen sobre l'esquena embolicades en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè les llagues no s'enganxin a la roba i es curin. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un tros de fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides, perquè s'encetaven amb els guarniments. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es treuen les espines laterals, es pela i s'aplica directament. DESTINACIÓ. Veterinària.

Suc de la fulla

Antipiròtic

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc de la fulla.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de fibres

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer espardenyas.
Per a netejar els xerracs.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les fibres de les fulles se'n fan cordes.

Elaboració d'esclops

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a lligar els esclops
(Es feia un fil de les fibres de figuerassa i s'usava per a lligar el parell d'esclops).

Ús a la llar

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bugada,
s'afegia un tros de figuerassa i així el sabó de casa feia més escuma (cal treure-la aviat
perquè és corrosiva i crema i gasta la roba)

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reforçar el sabó
de casa (es posa un tros de fulla al perol de fer sabó i es treu el que la sosa no desfà).

Ús social.

Ornamental

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els forats dels
calats (brodats).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 050. És de la mateixa família de l'àloe.

FONT. 061. Es guardava en pots de vidre.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).

Antiberrugós (Bonet, 1991, 1993; Martínez, 1993).

Anticatarral (Agelet, 1999; Benítez, 2007).

Antiequimòtic veterinari (Pieroni, 1999).

Antiinfecció (Boukef, 1986).

Antiinflamatori (Fleurentin *et al.*, 1991; Selga, 1998)

Antiinflamatori veterinari (Pieroni, 1999).

Antiodontàlgic (Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991).

Antipneumònic (Parada, 1997).

Antireumàtic (Bartolí, 1989; Boukef, 1986; Fernández, 2000; Martínez, 1993).

Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antisifilític (Duke & Ayensu, 1985; Peris & Stubing, 1993).

Antitussigen (Martínez, 1993).

Aperitiu (Fernández, 2000).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).

Dermatològic (Boukef, 1986; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Dermatològic veterinari (González-Tejero *et al.*, 1999).

Diurètic (Duke & Ayensu, 1985; Fleurentin *et al.*, 1991; Gonzalez-Tejero, 1989; Peris & Stubing, 1993).

Emol·lient (Gonzalez-Tejero, 1989).

Fungicida veterinari (Bonet, 1991, 1993).

Hemostàtic (Bonet, 1991, 1993).

Insecticida (Gonzalez-Tejero, 1989).

Laxant (Duke & Ayensu, 1985; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Parasitocida (Martínez, 1993).

Per a afeccions respiratòries (Boukef, 1986).

Purgant (Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Queratolític (Galán, 1993).

Tònic capil·lar (Benchaabane & Abbad, 1994).

Tòxic (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Vulnerari (Fernández & Sanz, 1993; Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Agrimonia eupatoria L. (Rosàcies)

BCN 29619

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Marges de camins, prats, etc., preferentment en sòls humits.

NOMS POPULARS

Agrimònia [əγɾimóniə] (016, 050, 073)

Gremònica [grəmónikə] (063, 067, 071)

Herba cuquera [érβəkukérə] (030, 041)

Herba dels cucs [érβəðəlskúks] (022)

Tapaculs [tapəkúls] (063)

USOS MEDICINALS

Flors

Antipirètic

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Antihelmíntic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els cucs de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els cucs de la mainada i dels grans també. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt amargant.

Fulles

Antidiarreic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Anticatarral

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats . FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihelmíntic

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cucs de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OSERVACIONS. La seva àvia sempre en collia.

Summitats floríferes

Anticatarral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La té plantada al jardí.

FONT. 041. El troba a Sant Feliu de Pallarols.

FONT. 063. A Girona se'n fa molta però si vas cap a Barcelona ja no n'hi ha. La tenen plantada en testos.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Villar *et al.*, 1992).

Anestèsic local (Peris *et al.*, 1995).

Antiasmàtic (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).

Antiapoplèctic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; 2001; Conca, 1996; Raja, 1995).

Antidermatòsic (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).

Antiemètic (Villar *et al.*, 1992).

Antihelmíntic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Ribon, 1993; Rigat, 2005)

Antihemastènic (Agelet, 1999).

Antihipertensiu (Bonet, 2001).

Antihistamínic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).

Antiinflamatori bronquial (Selga, 1998).

Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001).

Antiinflamatori en problemes urinaris i de fetge (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Antilitiàsic (Duke, 1986).

Antineoplàstic (Bonet, 2001).

Antiofídic (Duke, 1986).

Antipelohèmic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antipirètic (Agelet, 1999).

Antipneumònic (Pellicer, 2000).

Antipruriginós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).

Antireumàtic (Fernández & Nieto, 1982; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995).

Antisèptic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
 Antitussigen (Muntané, 1991, 1994).
 Antiulcerós (Duke, 1986).
 Antixarampionós (Bonet, 2001).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Laberche & Laberche, 1991; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Usher, 1974).
 Cardiotònic (Duke, 1986).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Citofilàctic (Garnier *et al.*, 1961).
 Colagog (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Colerètic (Peris *et al.*, 1995).
 Depuratiu (Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995).
 Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
 Descongestiu hepàtic (Peris *et al.*, 1995).
 Descongestiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Detersiu (Le Floc'h, 1983).
 Digestiu (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).
 Diürètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Laberche & Laberche, 1991; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Febrífug (Duke, 1986).
 Fungicida (Garnier *et al.*, 1961).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Hematònic (Agelet, 1999).
 Hemostàtic (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974).
 Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Ribon, 1993; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
 Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991; Peris *et al.*, 1995).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Conca, 1996; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Raja, 1995).
 Hipouricèmic (Duke, 1986).
 Hipoviscositzant sanguini (Ferrández & Sanz, 1993).
 Laxant (Bonet, 2001).
 Per a afeccions de boca i laringe (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Per a afeccions de la gola (Fernández, 2000).
 Per a afeccions de la gola i els intestins (Le Floc'h, 1983).
 Per a condilomes (Duke, 1986).
 Per a la bronquitis crònica (Pellicer, 2000).
 Per a la faringitis crònica (Roig, 1988).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993; Ribon, 1993).
 Per a orquitis agudes en veterinària (Pieroni, 1999).
 Per a rebaixar la sang (Conca, 1996; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1992).
 Protector de la melsa (Duke, 1986).
 Protector renal (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Resolutiu (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
 Sedant (Duke, 1986).
 Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Vasotònic (Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Vermífug (Duke, 1986; Usher, 1974).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).

Allium ampeloprasum L. (Liliàcies)

BCN 39993

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit propi dels camps i erms de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

All de bruixa [áɫʒðəβrúʃə] (073)

All salvatge [áɫsəlβádʒə] (061)

Calabruix [kəɫəβrúʃ] (076)

Calabruixa [kəɫəβrúʃə] (073)

Porro bord [póruβórt] (066, 072)

Porro salvatge [pórusəlβádʒə] (061, 076)

Porro silvestre [pórusilβéstrə] (037)

USOS MEDICINALS

Part aèria tendra

Emol·lient intestinal

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reforça els teixits del budell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Tija

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menjaven quan no n'hi havia d'hort. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menjaven ben tendres, bullits. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen bullits. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja, ben tendre, escaldat. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Inflorescència

Verinosa

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La flor és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sempre s'ha relacionat la flor amb les bruixes.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alimentari (Usher, 1974).

Antidiarreic (Raja, 1995).

Antiparasitari intestinal (Arnold-Apostolides, 1991).

Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emmenagog (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Hipotensor (Arnold-Apostolides, 1991).

Pectoral (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per a l'arteriosclerosi (Arnold-Apostolides, 1991).

Allium cepa L. (Liliàcies)

BCN 28655

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit. Espècie cultivada com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Ceba [séβə] (004, 009, 010, 021, 023, 024, 029, 035, 036, 039, 040, 042, 046, 048, 049, 051, 052, 053, 054, 055, 056, 058, 059, 060, 062, 064, 066, 069, 070, 072, 073, 077, 079, 082, 085, 093)

Ceba blanca [séβəβlájə] (071)

Ceba silvestre [séβəsɪlβéstɾə] (037)

USOS MEDICINALS

Bulb

Antibacterià

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Es deixa la ceba tallada prop del malalt perquè en respiri l'olor. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 004; 058. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiescorbútic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'escorbut. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ingesta directa (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihemorroidal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Aixafar cebes fresques i afegir-hi un xic de mantega. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Trinxar el bulb. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicar sobre del ventre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Bullir les cebes i barrejar-les amb greix. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiotàlgic

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan l'orella supura o es té mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar les orelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. En un dia es cura. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiparotídític

FONT. 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Torrada al caliu, aixafada i aplicada ben calenta. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Al pit i a l'esquena durant vuit o deu dies. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La pulmonia té deu dies de pujada i després ja va de baixada.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Ceba bullida, trinxada. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. El màxim de calent que es pugui tolerar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Es talla a rodanxes i es posa a sota el llit. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Inhalació directa. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Mitja ceba a la tauleta de nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antitussiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Inhalació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a trencar la tos de

refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Inhalació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Es talla per la meitat. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa a la tauleta de nit o al costat del llit en anar a dormir. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es fa de manera que es tallin tots els clovells (perpendicular al creixement).

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Es deixa la ceba tallada prop del malalt perquè en respiri l'olor. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Tallada a bocins i posada a la vora del malalt. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Una ceba oberta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la tos seca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Una ceba tallada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a treure la tos seca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Tallar una ceba pel mig i posar-la prop del malalt. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar la bravada que fa, a la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja la flatulència. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ingesta directa (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Descongestiu nasal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja la congestió nasal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Beure'n a poc a poc al llarg del dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan es té el nas tapat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Una ceba partida pel mig. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa cuita. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE

D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Ceba bullida i mel. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Estova el pit.

Hematocatàrtic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió, crues. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa cremor d'estómac.

Hipnòtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Facilita la son. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipouricemiant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'àcid úric. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en vi durant quinze dies. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. No prendre'n més de dos gots petits diaris. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de ceba bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a laxar les gallines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fer-los beure l'aigua. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir el tap en el cas d'un empatx per xocolata. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Torrada al caliu, aixafada i aplicada ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Mucolític

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mucositat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Orexigen

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estimula la gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'afonia

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a les picades d'abella

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les picades d'abella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació del suc directe. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar el dolor i baixar la inflor de les picades d'abegot. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació de la ceba ratllada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Repel·lent d'insectes

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si vas de càmping, mitja ceba a cada costat de la tenda allunya mosques i mosquits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a madurar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Ceba cuita al caliu. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa ben calenta sobre el furóncol. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vasotònic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'enduriment d'artèries. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Bulb

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a sofregits. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La conserva escalivada i en fa sofregit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides o sofregides (ella conserva en pots sofregits de ceba i tomata). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (una ceba amb tres o quatre claus clavats s'afegeix a l'aigua de bullir la granussa). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a menjar crua, cuita, en sofregit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de ceba: ceba, mel i vi blanc (reposar 15 dies i filtrar). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Tija

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja en amanida (els francesos en diuen “ciboulette”). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Bulb

Irritant gàstric

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Provoquen cremor d'estómac. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Ús a la llar

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una ceba tallada pel mig per a netejar les pintures a l'oli.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els quadres fets a l'oli es parteix la ceba per la meitat i es frega la tela fent cercles (desfà la pols, el fum i les cagarades de mosca com si fos sabó. En Pere hi havia netejat fins i tot pintures d'El Greco al Castell de Peralada).

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 010; 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Calendari de la ceba. La nit de cap d'any es posen dotze clovells de ceba (un per cada mes de l'any que comença) i un polsim de sal a l'exterior, a sopluig. L'endemà, els clovells que tenen aigua corresponen als mesos en què plourà.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (González-Tejero, 1989).

Analgèsic biliar (Leporatti & Pavesi, 1990).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiagregant plaquetari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antialcoholisme (De Feo & Senatore, 1993).

Antialopèic (De Feo *et al.*, 1992; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Antiamigdalític (Bonet, 2001; Merzouki *et al.*, 1999; Morton, 1981).

Antiartròsic (Villar *et al.*, 1992).

Antiasmàtic (Ballero, 1982; Batlle, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández, 2000; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000).

Antiateroscleròtic (González-Tejero, 1989; Tyler, 1987).

Antiberrugós (Agelet, 1999; Morton, 1981).

Antibiòtic (Boulos, 1993; González-Tejero, 1989).

Antibronquític (Parada, 1997).

Anticancerós (Ali-Shtayah *et al.*, 2000).

Anticataral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lev & Amar, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rigat, 2005).

Anticefalàlgic (Honda *et al.*, 1996).

Anticoagulant (Peris *et al.*, 1995).

Anticolagog (Agelet, 1999).

Anticongestiu (Morton, 1981).

Antidermatòsic (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993).

Antidifèric (Muntané, 1991, 1994).

Antiepilèptic (Morton, 1981).

Antiescleròtic (Schröder *et al.*, 1996).

Antiescorbútic (Boulos, 1993; Parada, 1997).

Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).

Antiflatulent (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Parada, 1997).

Antifuroncolòsic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1994; Ferrández & Sanz, 1993).

Antigangrenós (Schröder *et al.*, 1996).

Antigastràlgic (Honda *et al.*, 1996; Morton, 1981).

Antigripal (Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).

Antihelmíntic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemastènic (Agelet, 1999).

Antihemorroidal (Ferrández & Sanz, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Antihipertensiu (Bonet, 2001).

Antihipertònic (Schröder *et al.*, 1996).

Antihipotèrmic (Schröder *et al.*, 1996).

Antihistamínic (Selga, 1998).

Antiinfecció (Boukef, 1986).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori gàstric (Bonet, 2001).

Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Antilitiàsic renal (Fernández, 2000).

Antimeningocòcic (Muntané, 1991, 1994).

Antimigranyós (Font, 1961).

Antineuràlgic (González-Tejero, 1989; Morton, 1981).

Antioesivitat (Bonet, 1991, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999).

Antiofidic (Agelet, 1999).

Antiotàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).

Antiparasitari (Agelet, 1999).

Antipel·lagrós (Garnier *et al.*, 1961).

Antipelohèmic (Bonet, 2001).

Antipneumònic (Bonet, 2001).

Antipirètic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).

Antireumàtic (Arteché *et al.*, 1992; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 1994; Conca, 1996; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 1999; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974).

Antisèptic bucofàringi (Agelet, 1999; Selga, 1998).

Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic ocular (Merzouki *et al.*, 2000).

Antisèptic veterinari (Pieroni, 1999).

Antitífic (Bonet, 2001; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Antitiroïdal (Arteché *et al.*, 1992).

Antitòxic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antituberculòsic (Font, 1961; Merzouki *et al.*, 1999; Morton, 1981).

Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991).

Antitussigen (Bonet, 1991, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Iwu, 1993; Merzouki *et al.*, 1999; Martínez, 1993; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Antiuricèmic (De Feo *et al.*, 1992).

Aperitiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Astringent (Mulet, 1990, 1991).

Bactericida (Iwu, 1993; Peris *et al.*, 1995).

Bacteriostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991).

Balsàmic (Arteché *et al.*, 1992).

Broncodilatador (Peris *et al.*, 1995).

Callicida (Villar *et al.*, 1992).

Cardiotònic (Garnier *et al.*, 1961; Pellicer, 2000; Selga, 1998).

Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Iwu, 1993).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Cicatritzant veterinari (Pieroni, 1999).

Coadjuvant postpart veterinari (Muntané, 1991, 1994).

Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Contraindicat en pertorbacions renals, hepàtiques i en la gastroenteritis (Schröder *et al.*, 1996).

Contraverí (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).

Cordial (Mulet, 1990, 1991).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Depuratiu (De Feo *et al.*, 1992; Martínez, 1993).

Depuratiu hepàtic (Bonet, 2001).

Depuratiu renal (Bonet, 2001; Pellicer, 2000).

Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Descongestiu nasal (Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).

Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Verde *et al.*, 1998).

Diaforètic (Schröder *et al.*, 1996).

Digestiu (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Digestiu veterinari (ovelles) (Pieroni, 1999).

Diurètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Bellakhdar *et al.*, 1987; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo & Senatore, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961).

Emol·lient (Agelet, 1999; Conca, 1996; Martínez, 1993; Muntané, 1991, 1994; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).

Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974).

Febrífug (Arteché *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1987; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999).

Fibrinolític (Peris *et al.*, 1995).

Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).

Germicida (Schröder *et al.*, 1996).

Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Pellicer, 2000; Rigat, 2005).

Hemostàtic (Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Hiperclorhídric (Font, 1961).

Hipnòtic (Arnold-Apostolides, 1991; Parada, 1997).

Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992; Iwu, 1993; Lev & Amar, 2000; Muntané, 1991, 1994; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995).

Hipoglucèmic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Lev & Amar, 2000; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Hipolipèmic (Peris *et al.*, 1995).

Hipotensor (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987).

Hipouricèmic (Parada, 1997).

Insectífug (Parada, 1997).

Lacrimogen (Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Conca, 1996; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Litotríptic (Agelet, 1999; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).

Madurant de furúncols i abscessos (Bellakhdar *et al.*, 1987).

Millorador de la circulació de la sang (Schröder *et al.*, 1996).

Mucolític (Uncini & Tomei, 1998).

Orexigen (Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997).

Oxítòcic (Agelet, 1999).

Pectoral (Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Per a abscessos (Schröder *et al.*, 1996).

Per a afeccions bronquials (De Feo & Senatore, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Per a afeccions cardíques (Fernández, 2000).

Per a afecions intestinals en veterinària (Pieroni, 1999).

Per a afecions de la pell (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Per a afecions gastrointestinals (Villar *et al.*, 1992).

Per a afecions respiratòries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a augmentar la virilitat (Lev & Amar, 2000).

Per a constipats nasals (Schröder *et al.*, 1996).

Per a evitar la proteinúria (Morton, 1981).

Per a fer madurar abscessos (Merzouki *et al.*, 2000; Sezik *et al.*, 1997).

Per a fer pondre les gallines (Pieroni, 1999).

Per a fractures òssies (Sezik *et al.*, 1997).

Per a l'ascitis (Font, 1961).

Per a l'hemiplègia (Boukef, 1986).

Per a la hidropesia (Font, 1961).

Per a la higiene dental (Bellakhdar *et al.*, 1991; Honda *et al.*, 1996).

Per a la insolació (Boukef, 1986).

Per a la malaltia de Basedow (Garnier *et al.*, 1961).

Per a la ronya en animals (porcs) (Pieroni, 1999).

Per a la sarna en animals (Guarrera, 1999).

Per a la sordesa (Morton, 1981).

Per a la vesícula biliar (Fernández, 2000).

Per a les angines (Ribon, 1993).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997).

Per als hematomes (Schröder *et al.*, 1996).

Per a mossegades de gos (Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989).

Per a les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1997).

Per a les picades d'abelles (Parada, 1997; Pardo de Santayana, 2004; Sezik *et al.*, 1997).

Per a les picades d'insectes (Ribon, 1993).

Per a la sinusitis (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a les torçades de peu (Sezik *et al.*, 1997).

Per a treure els grans de la pell (Obón & Rivera, 1991).

Per als voltadits (Bartrolí, 1989).

Protector gastrointestinal (Mulet, 1990, 1991; Tyler, 1987).

Protector hepatobiliar (Obón & Rivera, 1991).

Queratolític (Pellicer, 2000).

Reforçant dels pulmons (Pellicer, 2000).

Resolutiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Pellicer, 2000; Selga, 1998).

Resolutiu d'abscessos (Boukef, 1986).

Resolutiu de grans de pus (Bartrolí, 1989).

Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991; Iwu, 1993).

Sedant (Merzouki *et al.*, 1999).

Sedant ginecològic (Leporatti & Pavesi, 1990).

Tònic (Boukef, 1986).

Tònic del sistema circulatori (Schröder *et al.*, 1996).

Tònic visual (Leporatti & Pavesi, 1990).

Vasotònic (Bonet, 2001; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Vermífug (Guarrera, 1999; Morton, 1981).

Vitamínic (Batlle, 1993).

Vulnerari (Agelet, 1999; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Allium porrum L. (Liliàcies)

BCN 28791

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit cultivat (desconegut en estat silvestre) originat a partir d'*A. ampeloprasum*.

NOMS POPULARS

Porro [póru] (051, 053, 062, 069)

USOS MEDICINALS

Tija

Diürètic

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús intern). PREPARACIÓ. Sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Tija

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen com a verdura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria tendra

Verinós

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Quan es fa caldo, cal treure'l de seguida perquè si fermenta és tòxic. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams amb les flors seques.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alimentari (Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Antiàlgic gàstric (Boukef, 1986).
Antiedematós (Agelet, 1999).
Antihelmíntic (Van Hellemont, 1986).
Antiherpètic (Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori (Garnier *et al.*, 1961).
Antiinflamatori urinari (Villar *et al.*, 1992).
Antipruriginós (Villar *et al.*, 1992).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic urinari (Arnold-Apostolides, 1991).
Bèquic (Arnold-Apostolides, 1991).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Emmenagog (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961).
Fortificant del cabell (Boukef, 1986).
Hemolític (Van Hellemont, 1986).
Hipotensor (Arnold-Apostolides, 1991).
Hipoglucemiant (Rigat, 2005).
Laxant (Garnier *et al.*, 1961).
Millorador de la circulació sanguínia (González-Tejero, 1989).

Pectoral (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a la tuberculosi (Boukef, 1986).
Per al cabell (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Preventiu de gangrena (Villar *et al.*, 1992).
Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Tònic (Arnold-Apostolides, 1991).

***Allium roseum* L. (Liliàcies)**

BCN 31259

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit mediterrani. Marges, vores de camins de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

All de bruixa [áʎðəβrúʃə] (038)

Calabruix [kəʎəβrúʃ] (048)

USOS ALIMENTARIS

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És comestible.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. És l'all silvestre.

FONT. 048. És un tipus de ceba.

Allium sativum L. (Liliàcies)

BCN 29832

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit. Espècie cultivada com a hortalissa.

NOMS POPULARS

All [ál] (001, 002, 004, 009, 010, 021, 023, 024, 028, 029, 031, 033, 034, 035, 036, 038, 039, 040, 042, 043, 044, 045, 046, 047, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059, 060, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 068, 069, 070, 071, 073, 074, 075, 077, 078, 079, 081, 082, 083, 084, 085, 093)

Alls tendres [áλsténðræs] (072)

USOS MEDICINALS

Bulb

Analgèsic

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiartròsic

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor artròsic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en alcohol nou deu dies a la nevera. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren de forma progressiva durant un mes (cada dia una gota més) barrejat amb llet. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiberrugós

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Picada d'alls al morter. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Tota la nit, durant deu o quinze dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar amb un all cru. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No va massa bé.

Antibronquític

FONT. 002. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis asmàtica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es bullen

7 cabeces d'allis (engrunades però sense pelar els alls) i 400 g de sucre roig en un litre d'aigua fins que es redueixi a la meitat. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una cullerada sopera en dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Beure-la calenta durant el dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Càpsules/comprimits (ús intern). PREPARACIÓ. Boleta de sagí ben ranci amb un all pelat a dins. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Empassar-la. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 004. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de cap i la migranya. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antieritematós

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als penellons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Fregar-lo. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va molt bé si després s'ofeguen amb llana (cobrir-los amb una peça de llana a l'anar a dormir).

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als penellons, encara que siguin rebentats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Escalivar l'all i aixafar-lo. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigangrenós

FONT. 004. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihelmíntic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Bullir una cabeça d'allis en mig litre de llet. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una tassa al matí, en dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Mata els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Posar un collaret d'allis pelats al voltant del coll. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'olor que es respira mata els cucs.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús intern). PREPARACIÓ. Tres alls trinxats amb llet. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un cop al dia durant una setmana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Un collaret d'allis al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar els

cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Un collaret d'alls pelats. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La bravada els fa marxar.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar els cucs de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Un collaret d'alls pelats. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar la bravada que fa tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La bravada els fa marxar.

Antihipertensiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la tensió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop: una part d'alls, dues d'aigua i dues de sucre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Dues o tres cullerades soperes al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren en dejú a cullerades, una novena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es mengen crus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre un all cru cada dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració d'alls tendres en esperit de vi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antimigranyós

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de cap i la migranya. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiotàlgic

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús extern). PREPARACIÓ. Afogar un all al foc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Fregir-lo amb oli d'oliva. Es posa ben calent a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció en oli d'oliva, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un gra d'all bullit en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es posa pelat sobre una pala i aquesta al caliu. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all "rasclejat" al caliu (escalivat). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045; 047; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Escalivar l'all. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un all escalivat a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No sap si cura per l'all o per l'escalfor.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor del mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all escalfat amb oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'otitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Escalivar un all. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar l'all escalivat a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052; 056; 073; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un all calent posat a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Cuit al caliu. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar-lo a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure l'otitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all escalivat ben calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 058; 059; 066 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all escalfat al caliu. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar l'otitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all escalfat al caliu. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És la bravada i l'escalfor que ho cura.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all fregit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all calent al caliu. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. All escalfat en oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all calent. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal anar amb compte que no se'n vagi cap endins.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Torrat al foc i pelat. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És l'escalfor el que cura.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un gra d'all calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all calent. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal vigilar que no vagi massa endins.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all al caliu. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Tota la nit a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all escalfat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Un all escalivat i ben calent. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'escalfor hi feia bé.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
PREPARACIÓ. Un gra d'all pelat calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
PREPARACIÓ. Un gra d'all escalivat. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa ben calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035; 043; 062; 069; 070; 071; 078; 079; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antireumàtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al reuma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor reumàtic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Esperit medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en alcohol nou o deu dies a la nevera. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren de forma progressiva durant un mes (cada dia una gota més) barrejat amb llet. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És antibiòtic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant intern. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Pot provocar cremor d'estómac i llavors s'ha de prendre amb moderació i no a la nit.

Antitussigen

FONT. 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Callicida

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les durícies. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Picada d'alls al morter. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Abans d'anar al llet, de deu a quinze dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Emol·lient gàstric

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Protegeix l'estómac.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Beure-la calenta durant el dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Heatoprotector

FONT. 046. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hipolipemiant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Redueix el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipouricemiant

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Elimina l'àcid úric. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Per a eliminar l'àcid úric que porta la tomata crua, aquesta ha de ser ben madura i s'hi ha d'afegir alls crus trinxats a sobre.

Reforçant dental

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a eliminar les càries. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Fregar un all a les dents. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Van bé per a tot. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per la salut. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en anís durant quaranta dies enterrant l'ampolla sota terra a la intempèrie. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Unes gotetes cada dia. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. T'estalvies d'anar pelant alls cada dia.

Vasotònic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a alleujar la mala circulació de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n mitja cullerada diluïda en aigua ensucrada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a afegir a estofats i carn (amb julivert) DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a sofregits. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cargols. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a conservar les olives. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar (amb julivert). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als bistecs. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les faves. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la carn, la pilota de l'escudella, etc. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'escabetx. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa, menta, all i un ou batut. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per al sofregit i la pilota). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa, alls i un raig d'oli d'oliva. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa, alls i menta. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a fer sopa de pa). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a confitar les olives). DESTINACIÓ. Additius.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si sembres alls enmig dels rosers les roses fan més olor.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Manxiula d'all per al mal de queixal: cal aplicar-la sobre el braç del costat contrari d'on es té mal de queixal.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure mussols i berrugues (es freguen amb un all que després s'embolica amb un drap i es tira al teulat. Quan sigui sec, la berruga o el mussol hauran marxat).

Determinant de bolets verinosos

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per saber si un bolet és verinós es fa coure un all juntament amb el bolet. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica. Ús directe. PREPARACIÓ. Fregir l'all amb el bolet. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si l'all ve negre, el bolet és verinós.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Bellakhdar *et al.*, 1987; González-Tejero, 1989; Schröder *et al.*, 1996).
Ajuda al part (Morton, 1981).
Analèptic cardíac (Boukef, 1986).
Analgèsic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Llongarriu & Sala, 2005; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Anestèsic local (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiagregant plaquetari (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).
Antialopècic (Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991; Ziyat, 1997).
Antiarteroscleròtic (Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Tyler, 1987).
Antiartrític (De Feo *et al.*, 1992).
Antiartròsic (Bartolí, 1989; Bonet, 2001).
Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981; Parada, 1997).
Antiateromatós (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Morton, 1981).
Antibacterià (Schröder *et al.*, 1996).
Antiberrugós (Agelet, 1999; Bartolí, 1989; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Llongarriu & Sala, 2005; Muntané, 1991, 1994; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antibiòtic (Fernández, 2000).
Antibronquític (Iwu, 1993; Parada, 1997; Pardo de Santayana, 2004).
Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).
Anticatarral (Agelet, 1999; Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Obón & Rivera, 1991; Usher, 1974).
Anticatarral i antibronquític (Parada, 1997).
Anticefalàlgic (Merzouki *et al.*, 2000; Parada, 1997).
Anticolagóg (Agelet, 1999).
Anticolític (Ribon, 1993).
Antidiarreic (Duke & Ayensu, 1985; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005).
Antidisentèric (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Schröder *et al.*, 1996).
Antídote (Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994).

Antídote contra la ràbia (Schröder *et al.*, 1996).
Antídote del verí d'abelles, escorpins i vespes (Obón & Rivera, 1991).
Antidematític (Merzouki *et al.*, 2000).
Antieczematós (Rigat, 2005).
Antiemètic (Lev & Amar, 2000; Parada, 1997).
Antieritematós (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiescleròtic (González-Tejero, 1989).
Antiescorbútic (González-Tejero, 1989).
Antiespasmòdic (Ziyat, 1997).
Antiflatulent (Morton, 1981; Ribon, 1993).
Antifúngic (Schröder *et al.*, 1996).
Antigangrenós (Bonet, 2001; Parada, 1997).
Antigastràlgic (Lev & Amar, 2000; Morton, 1981).
Antigotós (Rivera *et al.*, 1994; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Antigripal (Arnold-Apostolides, 1991; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Iwu, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005; Ribon, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
Antihelmíntic veterinari (Pieroni, 1999).
Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1987; Boukef, 1986; Boulos, 1993).
Antiherpètic (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).
Antihipertensiu (Benchaabane & Abbad, 1994; Ziyat, 1997; Pieroni et Quave., 2005; Uncini et Tomei, 1998; Bellakhdar, 1997).
Antihipotèrmic (Agelet, 1999).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Iwu, 1993; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori i antiinfecció (Morton, 1981).
Antiinflamatori veterinari (Muntané, 1991, 1994; Pieroni, 1999).
Antimalàric (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).
Antimigranyós (Parada, 1997).
Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).
 Antineoplàsic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Antineuràlgic (Benchaabane & Abbad, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997).
 Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1987; De Feo & Senatore, 1993; Loux & Richard, 1981; Muntané, 1991, 1994; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998).
 Antiofídic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
 Antiotàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bellakhdar *et al.*, 1987; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Llongarri & Sala, 2005; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998; Usher, 1974).
 Antioxidant (Peris *et al.*, 1995).
 Antipirètic (Agelet, 1999; Leporatti & Corradi, 2001).
 Antipiròtic (Fernández, 2000).
 Antipneumònic (Agelet, 1999).
 Antipruriginós (Arnold-Apostolides, 1991; Mulet, 1990, 1991).
 Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 1991, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Sezik *et al.*, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Antisarnós (Morton, 1981; Roig, 1988).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 2001; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Uncini & Tomei, 1998).
 Antisèptic esotèric (Torres, 1999).
 Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
 Antisèptic intestinal (Morton, 1981).
 Antisèptic respiratori (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).
 Antisèptic urinari (Bellakhdar *et al.*, 1991; Ziyat, 1997).
 Antisèptic veterinari (aviram) (Pieroni, 1999).
 Antitabàquic (Font, 1961).
 Antitífic (Boulos, 1993; Bonet, 2001; Duke & Ayensu, 1985).
 Antitòxic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Antitrombòsic (González-Tejero, 1989; Tang & Eisenbrad, 1992).
 Antituberculós (Boulos, 1993; Morton, 1981).
 Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Tang & Eisenbrad, 1992).
 Antitussigen (Bellakhdar *et al.*, 1987; Boulos, 1993; Morton, 1981; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974).
 Antiulcerós (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001).
 Antiverí (Bellakhdar *et al.*, 1987, 1991).
 Antivertigen (Boukef, 1986).
 Antiviral (Schröder *et al.*, 1996).
 Aperitiu (Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991).
 Astringent (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Bactericida (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Tang & Eisenbrad, 1992).
 Bacteriostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Peris *et al.*, 1995).
 Bèquic (Agelet, 1999).
 Bradicarditzant (Peris *et al.*, 1995).
 Broncodilatador (Mulet, 1990, 1991).
 Callicida (Bartrolí, 1989; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Cardiotònic (Agelet, 1999; Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Lev & Amar, 2000).
 Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).
 Coadjuvant en tractaments antiobesitat (Bonet, 2001).
 Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Contra el vitiligen (Schröder *et al.*, 1996).
 Contra l'ateroma (Schröder *et al.*, 1996).
 Contra les paparres (Ballero, 1982).
 Contra l'equimosi dels ulls (Schröder *et al.*, 1996).
 Contraverí (Boukef, 1986; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
 Contraverí per a mosegades de serps i escorpins (Schröder *et al.*, 1996).
 Contraverí veterinari (Bonet, 1991, 1993).
 Depuratiu (Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
 Depuratiu de la pell (De Feo & Senatore, 1993).
 Dermatològic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Iwu, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Dermatològic veterinari (Pieroni, 1999).
 Diaforètic (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
 Digestiu (Bartrolí, 1989; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
 Digestiu veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).
 Diürètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
 Emmenagog (Morton, 1981).
 Emol·liant (González-Tejero, 1989).
 Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Morton, 1981).
 Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974).
 Febrífug (Bellakhdar *et al.*, 1987; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).
 Fibrinolític (Schröder *et al.*, 1996).
 Fluidificant de la sang (Schröder *et al.*, 1996).
 Fungicida (Arteché *et al.*, 1992; Rombi, 1991; Tang & Eisenbrad, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Hematònic (Agelet, 1999).
 Hemostàtic (Boukef, 1986; Morton, 1981).
 Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).
 Hipertensor (Obón & Rivera, 1991).
 Hipnòtic (Villar *et al.*, 1992).
 Hipocolesterolemiant (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo *et al.*, 1992; Lev & Amar, 2000; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Tang & Eisenbrad, 1992).
 Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; De Feo *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Tang & Eisenbrad, 1992; Ziyat, 1997).
 Hipolipèmic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Rombi, 1991).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Iwu, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; 1994; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1991; Tyler, 1987; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
 Hipouricèmic (Garnier *et al.*, 1961).
 Incrementa la fracció HDL (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Larvicida (Agelet, 1999).
 Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989).
 Necrosant (Rombi, 1991).
 Parasiticida (Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993).
 Parturifaent (Bonet, 2001).
 Pectoral (Ziyat, 1997).
 Per a afecions òtiques (Verde *et al.*, 1998).
 Per a afecions pulmonars (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Per a dolors de ventre (Pardo de Santayana, 2004).
 Per a les afecions respiratòries (Bellakhdar, 1997).
 Per a desmamar els nadons (Villar *et al.*, 1992).
 Per a l'arteriosclerosi (De Feo & Senatore, 1993; Selga, 1998).

Per a l'artritis reumatoide (Morton, 1981).
 Per a la lepra (Morton, 1981).
 Per a la meningitis (Galán, 1993).
 Per a la pèrdua de consciència (Boukef, 1986).
 Per a la pesta (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961).
 Per a la sordesa (Morton, 1981).
 Per a la tinya (Benchaabane & Abbad, 1994; Roig, 1988).
 Per a les fractures (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a les pessigades d'escorpí (Hutt & Houghton, 1997; Roig, 1998).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997; Ribon, 1993).
 Per a picades d'insectes (Bartrolí, 1989; Verde *et al.*, 1998).
 Per a les mossegades de gossos (Ribon, 1993).
 Per als còlics intestinals (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Per als penellons (Fernández, 2000; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1992).
 Per a treure la borratxera (Parada, 1997).
 Pirètic (Mulet, 1990, 1991).
 Preventiu d'infarts (Benítez, 2007).
 Profilàctic anticàries (Boukef, 1986).
 Protector cardíac (Morton, 1981; Rigat, 2005).
 Protector gastrointestinal (Tyler, 1987).
 Queratolític (Agelet, 1999; Roig, 1988; Ziyat, 1997; Bonet, 2001).
 Reductor d'hèrnia abdominal (Bonet, 2001).
 Resolutiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Rigat, 2005).
 Resolutiu d'abscessos i furúncols (Bellakhdar *et al.*, 1987).
 Restauratiu (Mulet, 1990, 1991).
 Revulsiu (Arnold-Apostolides, 1991).
 Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
 Salutífer (Bonet, 2001).
 Tenífug (Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Tònic del sistema circulatori (Schröder *et al.*, 1996).
 Ulceratiu (Roig, 1988).
 Vasodilatador (De Feo & Senatore, 1993).
 Vasotònic (Bartrolí, 1989; Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Vermífug (Ballero & Fresu, 1991; Bartrolí, 1989; Bellakhdar *et al.*, 1987; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 1991, 1993; Boukef, 1986; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Guarrera, 1999; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Usher, 1974).
 Vermífug veterinari (Pieroni, 1999).
 Vesicant (Roig, 1988).
 Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Tang & Eisenbrad, 1992).
 Vulnerari (Llongarri & Sala, 2005; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Selga, 1998).

***Allium sphaerocephalon* L. (Liliàcies)**

BCN 39999

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit pluriregional propi de llocs rocosos, prats secs i erms. Contrades mediterrànies i estatge montà (i estatge subalpi).

NOMS POPULARS

All silvestre [áʎsilβéstrə] (037)

USOS ALIMENTARIS

Tija

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. Fa una flor molt bonica.

Alnus glutinosa (L.) Gaertn. (Betulàcies)

BCN 29620

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli. Boscs de ribera i vores dels canals de regadiu. Estatge montà i contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Vern [bérn] (038, 039, 051, 096, 101)

USOS MEDICINALS

Fulles

Hemostàtic extern

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar l'hemorràgia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'esclops

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops (si te'n feies esclops era perquè no es mullessin, que si no es podrien).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les forquetes i de les pales d'enfornar dels flequers.

Ús lúdic

FONT. 010 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bona fusta per a fer joguets.

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el ram de Sant Joan.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. Dita perquè la seva fusta no crema bé: "el vern deixa morir sa mare de fred".

FONT. 039. Es fa a la vora de les riberes.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiberrugós (Muntané, 1991, 1994).

Antidiarreic (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Antifúngic (Muntané, 1991, 1994).

Antipediculòtic en gallines (Pieroni, 1999).

Aperitiu (Usher, 1974).

Astringent (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Laberche &

Laberche, 1991; Usher, 1974).
Cicatritzant (Font, 1961).
Detersiu (Laberche & Laberche, 1991).
Diürètic (Laberche & Laberche, 1991).
Febrífug (Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991).
Galactòfug (Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991).

Per a la disenteria (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Per al vessament ocular (Muntané, 1991, 1994).
Sudorífic (Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991).
Tònic (Laberche & Laberche, 1991).
Vulnerari (Font, 1961; Muntané, 1991, 1994).

***Alocasia odora* K. Koch (Aràcies)**

BCN 50215

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit originari de l'Àsia tropical. Cultivat com a planta ornamental.

NOMS POPULARS

Marquesa/marqueses [mərkezə] (082, 085)/[mərkezəs] (003, 010, 036, 051, 055, 065, 070, 071, 073, 081, 093)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Letal

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si un animal en menja es mor. GRAU DE TOXICITAT. Elevat VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les vaques en mengen es moren. GRAU DE TOXICITAT. Elevat VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Són tòxiques. Un dia va mossegar un bocí de fulla i li va cremar la boca, la gola i fins l'estómac. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les bèsties es mengen les fulles, es boteixen i moren. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Planta viva

Letal

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si el bestiar en menja, pot arribar a matar-lo. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si el bestiar en menja, el pot matar. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és verinosa. Si les vaques en mengen, es moren. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És molt dolenta. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. Una nena de la Bisbal en va menjar i li van haver de fer un rentat d'estómac.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si un animal en menja, es mor. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. Coneixen el cas d'una vaca que es va morir.

Verinós i irritant

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El suc irrita les mans i si el bestiar en menja els fan mal. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna i externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Verinosa

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les vaques en mengen, moren rebentades. El suc que fan les fulles és molt verinós i irritant. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna i externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Porten la desgràcia a les cases on n'hi ha.

Aloe arborescens Mill. (Liliàcies)

BCN 55555

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit introduït (originari de Sudàfrica). Cultivat a les contrades mediterrànies litorals i algun cop naturalitzat.

NOMS POPULARS

Cames de pop [κάμαζδάρορ] (035)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antipiròtic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar cremades.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar nafres.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antipiròtic (Rodrigues, 2007)

Vulnerari (Rodrigues, 2007; Bellakhdar, 1997)

Aloe maculata All. (Liliàcies)

BCN 50760

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit introduït (originari de Sudàfrica). Cultivada i algun cop naturalitzada, a les contrades mediterrànies litorals.

NOMS POPULARS

Aloe [alóe] (042)

Bàlsam de jardí [bálsəmdəʒərði] (064)

Cactus [káktus] (023)

Sense nom (076)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antipiròtic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es treuen les espines laterals, es pela i s'aplica directament. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es treuen les espines laterals, es pela i s'aplica directament. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Demulcent

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guarir problemes de la pell. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa de trossos de la fulla. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Xupa el pus de les ferides infectades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Pelar i aplicar directament. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Suc de la fulla

Antial·lèrgic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la urticària. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa del suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** El seu home és diabètic i en té sort de l'àloe per a cicatritzar.

Antipiròtic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa del suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Encara que no curi la lesió, treu el dolor ràpidament.

Antisèptic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa del suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa del suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antipiròtic (Bonet, 2001)

Vulnerari (Bonet, 2001)

Antisèptic (Bonet, 2001)

Aloe vera (L.) Burm. f. (Liliàcies)

BCN 27242

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit originari del nord-est d'Àfrica. Cultivada als jardins i rarament subespontània.

NOMS POPULARS

Aloe [alóe] (035, 050, 070, 075)

Aloe vera [alóeβérə] (048)

Bàlsam [bálsəm] (031, 054, 065, 078)

Bàlsam de jardí [bálsəmdəzərði] (064)

Cactus [káptu] (081)

Figuerassa [fiγərəsə] (039)

Figuerasses de jardí [fiγərəsəzðəzərði] (059)

Sense nom (026)

USOS MEDICINALS

Fulls

Antiacneic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un tros de fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 031; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiherpètic

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les panses. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un tros de fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un tros de fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic bucal

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les boqueres. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un tros de fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar talls i ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un tros de fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un tros de fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guarir problemes de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de trossos de la fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'insecte

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pessigades de tàvec. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar la fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa marxar el dolor i la inflamació.

Resolutiu

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guarir furúncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es treuen les espines laterals, es pela i s'aplica directament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar llagues de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a nafres. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guarir mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es treuen les espines laterals, es pela i s'aplica directament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc de la fulla

Antiartrític

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor articular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les irritacions de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal del suc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Els castellans en diuen "aloe" i en fan servir el suc.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 081. En guarden trossos congelats. És un cactus.

FONT. 070. És un cactus.

FONT. 050. És de la família de la figuerassa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Duke, 1986).

Antiacneic (Duke, 1986).

Antiamenorreic (Duke, 1986).

Antiasmàtic (Duke, 1986).

Anticancerigen (Duke, 1986).

Anticoagulant (Duke, 1986).

Anticonvulsiu (Duke, 1986).

Antidermatòsic (Duke, 1986).

Antieczematós (Duke, 1986).

Antifuroncolós (Duke, 1986).

Antihelmíntic (Usher, 1974).

Antiherpètic (Bonet, 2001).

Antiinflamatori (Duke, 1986).

Antipiròtic (Duke, 1986; Rigat, 2005; Rodrigues, 2007)

Antisèptic (Duke, 1986).
Antitumoral (Duke, 1986).
Bèquic (Duke, 1986).
Colagog (Duke, 1986).
Demulcent (Duke, 1986).
Depuratiu (Duke, 1986; Usher, 1974).
Digestiu (Duke, 1986).
Estimulant (Duke, 1986).
Estomàquic (Duke, 1986).
Insecticida (Duke, 1986).
Ecbòlic (Duke, 1986).
Emmenagog (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).
Emol·lient (Duke, 1986).
Estimulant de l'activitat hormonal (Duke, 1986).
Hemostàtic (Bonet, 2001).

Insecticida (Duke, 1986).
Laxant (Bonet, 2001; Duke, 1986; Gastaldo, 1970-1978).
Per a fisures rectals (Duke, 1986).
Per al deslletament (Duke, 1986).
Per a l'èrisipela (Duke, 1986).
Per a les cremades solars (Duke, 1986).
Per a l'hepatitis (Duke, 1986).
Per als còlics (Duke, 1986).
Per a malalties venèries (Duke, 1986).
Tònic (Duke, 1986).
Tònic amarg (Gastaldo, 1978).
Vermífug (Duke, 1986).
Vulnerari (Rodrigues, 2007)

***Althaea officinalis* L. (Malvàcies)**

BCN 29621

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Sòls humits de contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Arrel de malví [əɾɛlðəmalβi] (065)

Malví [malβi] (005, 006, 009, 021, 023, 030, 031, 038, 041, 044, 045, 048, 050, 054, 057, 060, 062, 063, 070, 076, 082, 083), [malβim] (028)

USOS MEDICINALS

Arrels

Part aèria inespecífica

Analgèsic

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021; 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als refredats de pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028; 030; 062; 063; 065; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als costipats de sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 041; 050; 054; 057; 060; 062; 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antireumàtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors i reumes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 006; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a expectorar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044; 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Orexigen

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per als abscessos

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure un bony de pus de la galta. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. La pela de l'arrel bullida i ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Se li va fondre en dos dies.

Repel·lent d'insectes

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Hemostàtic extern

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a parar la sang dels talls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es posa sobre el tall una fulla del costat de sota (que és peluda, fa com un cotó). DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La seva mare l'afegia a

l'olla quan feia caldo. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar vi de quina (maceració de l'arrel en vi bo nou dies a sol i serena). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 045. Es fa en zones fondals i humides.

FONT. 063. L'arrel es pela i es deixa assecar. Planta alta que es fa a la vora dels recs i en zones molt humides.

FONT. 065. N'hi ha una mata a la vora del riu.

FONT. 076. Anaven a buscar l'arrel de malví, la pelaven i la venien als farmacèutics de Figueres.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Parada, 1997; Rigat, 2005).
Analgèsic abdominal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Antiasmàtic (De Feo & Senatore, 1993; Verde *et al.*, 1998).
Antiblenorràgic (Boulos, 1993).
Antibronquític (Bonet, 2001; Boulos, 1993; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Roig, 1988).
Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Parada, 1997; Raja, 1995; Rigat, 2005; Selga, 1998; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
Antidiarreic (Roig, 1988).
Antienurèsic (Boulos, 1993).
Antiequimòtic i per hematomes en veterinària (Pieroni, 1999).
Antiespasmòdic (Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antifaringític (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Antigastràlgic (Ara, 1994).
Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihemorroidal (Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori bronquial (Selga, 1998).
Antiinflamatori bucal (Ara, 1994).
Antiinflamatori laringi (Ara, 1994; Garnier *et al.*, 1961; Raja, 1995; Van Hellemont, 1986).
Antiinflamatori faringi (Ara, 1994; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiinflamatori rectal (Roig, 1988).
Antiinflamatori urinari (Ara, 1994).
Antiodontàlgic (Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Parada, 1997).
Antipiròtic (Pellicer, 2000).
Antipneumònic (Villar *et al.*, 1992; Rigat, 2005).
Antireumàtic (Fleurentin *et al.*, 1991; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic faringi (Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic genitourinari (Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic oftàlmic (Villar *et al.*, 1992; Rigat, 2005).
Antitumoral (Boulos, 1993).
Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Bonet, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Le Floc'h, 1983; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
Antiuclerós bucal (Raja, 1995).
Col·liri emol·lient (Garnier *et al.*, 1961).
Demulcent (Peris *et al.*, 1995).
Dermatològic (Lev & Amar, 2000; Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986).
Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Descongestiu de les vies respiratòries altes (Bonet, 2001; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994).
Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Diurètic (Bonet, 2001).
Emol·lient (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Blanco, 1996; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).
Estomacal (Pellicer, 2000).
Expectorant (Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).
Hidratant en cosmètica (Ara, 1994; Pellicer, 2000).
Hipoglucemiant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Immunoestimulant (Peris *et al.*, 1995).
Laxant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Arteche *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
Litotríptic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Mucolític (Bonet, 2001).
Pectoral (Le Floc'h, 1983; Pellicer, 2000; Rombi, 1991; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Per a afavorir la dentició (Roig, 1988).
Per a la ciàtica (Villar *et al.*, 1992).
Per a la gastroenteritis (Roig, 1988).
Per al deslletament (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Per a les amígdales inflamades (Roig, 1988).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Per a pertorbacions cardiocirculatories en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Per a pertorbacions respiratòries en el tracte superior (Schröder *et al.*, 1996).
Per a pertorbacions respiratòries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a problemes mamaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Per a torçades (Ferrández & Sanz, 1993).
Per a l'insomni (Moll, 2003).
Protector gàstric (De Feo & Senatore, 1993).
Protector gastrointestinal (Van Hellemont, 1986).
Purgant (Lev & Amar, 2000).
Relaxant muscular (Villar *et al.*, 1992).

Resolútiu (Ara, 1994; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Resolútiu d'abscessos (Ara, 1994; De Feo & Senatore, 1993; Rigat, 2005).
Sedant (Rigat, 2005).
Vulnerari (Bonet, 2001; Lev & Amar, 2000; Pellicer, 2000; Rigat, 2005).

Alyssum maritimum (L.) Lam. (Brassicàcies)

BCN 29622

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani propi de marges i vores de camins. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Escopinyes de Crist [əskupíjɨzðəkrist] (051)

Flor de gat [flodəɣát] (061)

Herba fetgera [érβəfədʒérə] (045, 083)

Herba pedrera [érβəpəðrére] (050,074)

Herbamel [érβəméi] (035)

Sense nom (030, 071)

USOS MEDICINALS

Fulles

Hepatoprotector

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Inflorescència

Litotríptic renal

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antiictèric

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de fel de l'aviram. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

Litotríptic renal

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria fructificada

Litotríptic renal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Litotríptic hepàtic

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va millor per a les del ronyó.

Litotríptic renal

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. Es diu així perquè la flor fa olor de mel.

FONT. 045. N'hi ha pels volts de Viladamat.

FONT. 071. Fa una flor com una boleta, semblant a la del cap blanc, i la mata s'estén pel terra i no puja gaire.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Amaranthus deflexus* L. (Amarantàcies)**

BCN 29624

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit introduït (originari d'Amèrica del Sud). Comunitats ruderals. Contrades mediterrànies (i estatge montà submediterrani).

NOMS POPULARS

Blet [blét] (058)

Blet verd [bleβéert] (045)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 045. Són males herbes dels camps.

FONT. 058. Mala herba de l'hort.

***Anacyclus clavatus* (Desf.) Pers. (Asteràcies)**

BCN 31260

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani propi de les vores dels camins. Contrades mediterrànies (i estatge montà submediterrani).

NOMS POPULARS

Bolits [bulits] (035)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. És una mala herba.

***Anacyclus valentinus* L. (Asteràcies)**

BCN 29625

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani occidental. Vores de camins de les contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Bolits [bulits] (063, 076, 078)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 063. Mala herba de camps i marges.

FONT. 076. Mala herba pudent.

***Anagallis arvensis* L. subsp. *arvensis* (Primulàcies)**

BCN 29974

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional que es fa en cultius, erms, vegetació ruderal. Estatge montà i contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Borró [buró] (037, 056)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. És una mala herba de l'hort.

***Ananas comosus* (Stickm.) Merr. (Bromeliàcies)**

BCN 46084

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit originari del Brasil, cultivada extensament a les regions tropicals i subtropicals, pels seus fruits comestibles; també s'utilitzen les fibres de les seves fulles.

NOMS POPULARS

Pinya (fruit) [piɲə] (077)

USOS MEDICINALS

Fruit

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aprima. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Duke, 1986; Roig, 1988).

Antiedematós (Duke, 1986).

Antiequimòtic (Duke, 1986).

Antiescorbútic (Duke, 1986).

Antihelmíntic (Roig, 1988).

Antiinflamatori (Duke, 1986).

Astringent (Roig, 1988).

Colagog (Duke, 1986).

Depuratiu (Duke, 1986).

Digestiu (Duke, 1986).

Diürètic (Duke, 1986).

Ecbòlic (Duke, 1986).

Emmenagog (Duke, 1986).

Estrogènic (Duke, 1986).

Febrífug (Duke, 1986).

Laxant (Duke, 1986).

Nematicida (Duke, 1986).

Parasitocida (Duke, 1986).

Parturifaent (Duke, 1986).

Per a afeccions intestinals (Roig, 1988).

Per a afeccions respiratòries (Duke, 1986).

Per a afeccions venèries (Duke, 1986).

Per a angines i diftèria (Roig, 1988).

Per a la icterícia (Duke, 1986).

Propietats antipútrides (Roig, 1988).

Purgant (Duke, 1986).

Queratolític (Roig, 1988).

Refrescant (Duke, 1986; Roig, 1988).

Resolutiu d'abscessos (Duke, 1986).

Vitamínic A (Duke, 1986).

Vulnerari (Duke, 1986).

Anemone hepatica L. (Ranunculàcies)

BCN 29834

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Fons de barrancs, boscs, clarianes, etc. Abundant en boscs, principalment caducifolis.

NOMS POPULARS

Herba fetgera [érβəfədʒérə] (006, 009, 010, 017, 018, 021, 022, 023, 027, 030, 031, 033, 034, 037, 038, 039, 049, 055, 058, 064, 071, 072, 073, 074, 080, 081, 086)

Trèvol [tréβul] (045)

Violes de llei [bióləzðəlɛí] (039)

Violes de llop [bióləzðəlóp] (030)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiictèric

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge de la gent que ve groga. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 006; 030; 031; 064; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va millor barrejada amb herba melsera.

FONT. 010; 017; 034; 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar problemes del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa meravelles al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar el fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033; 045; 055; 071; 072; 074; 080; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Novenes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Litotríptic hepàtic

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Un noi que s'havia d'operar, es va curar només amb l'aigua.

Part aèria florida

Hepatoprotector

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ella no ha patit del fetge i no l'ha usada mai.

Planta sencera

Hepatoprotector

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les afeccions del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una mata o una i mitja per litre d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No coneix la planta però sap que és per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi ha qui la cull per al fetge però ella no la coneix bé. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Planta sencera

Letal

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Pot ser perillosa; si es pren pot matar. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 022; 034. Fa una floreta blava o violeta.

FONT. 023. Creu que no floreix.

FONT. 027. Fa una fulla de tres ales, com les tres ales del fetge.

FONT. 030. La cull a Oix; es fa e les zones obagues a la primavera.

FONT. 031. Les fulles tenen una forma i unes taques que recorden el fetge.

FONT. 033. Les fulles tenen forma de fetge.

FONT. 038. El seu pare la duia del Canigó. Fa una fulla com un trèvol, un xic peluda.

FONT. 045. Fa una trèvol i la flor blanquinosa. Es fa cap a Olot i Llagostera. La va plantar al seu hort i se li va morir.

FONT. 055. Es fa cap a la muntanya, cap a la Mare de Déu del Mont.

FONT. 064. Es fa a la vora dels rius.

FONT. 074. Les fulles són com un trèvol.

FONT. 080. S'anava a recollir a la muntanya.

CITACIONS PRÈVIAS DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic esplènic (Bonet, 2001).

Antiàlgic hepàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiinfecció veterinària (Muntané, 1991, 1994).

Antiinflamatori hepàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiinflamatori gastrointestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antiinflamatori intestinal (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).

Antisèptic ocular (Agelet, 1999).

Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).

Astringent (Garnier *et al.*, 1961).

Colagog (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Depuratiu renal (Bonet, 2001).

Diurètic (Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Hemostàtic (Villar *et al.*, 1992).

Hepatoprotector (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Raja, 1995; Rigat, 2005; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Hipoglucemiant (Bonet, 2001).

Hipotensor (Mulet, 1990, 1991).

Laxant (Bonet, 2001).

Litotríptic (Bonet, 2001).

Protector renal (Selga, 1998).

Reparador hepàtic (Bonet, 1991, 1993).

Rubefaent (Lastra & Bachiller, 1997).

Tònic (Usher, 1974).

Tòxic (Lastra & Bachiller, 1997).

Vulnerari (Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

***Anthemis cotula* L. (Asteràcies)**

BCN 29835

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Terres cultivades, pastures més o menys nitròfiles, etc. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Camamilla borda [kəməmiλəβórðə] (010, 041)

Camamilla de bosc [kəməmiλəðəβósk] (041)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De vegades en posa a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 010. Sembla camamilla però no té propietats. Fa una fortor típica.

Antirrhinum majus L. (Escrofulariàcies)

BCN 46074

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit latemediterrani occidental. Terra baixa i estatge montà inferior.

NOMS POPULARS

Gossos [gósus] (052,055, 057, 065, 093)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 055; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

Ús lúdic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Jugàvem a obrir i tancar les flors com si tinguessin boca.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Jugàvem a obrir i tancar les flors com si fossin boquetes.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La mainada juga amb les flors.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a jugar amb les flors, a fer-les parlar.

***Aphyllanthes monspeliensis* L. (Liliàcies)**

BCN 29627

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani occidental. Brolles i pastures seques, sobre terreny calcari. Contrades mediterrànies i estatge montà submediterrani.

NOMS POPULARS

Jonces [kónsəs] (048)

Joncelles [ʎunzéʎəs] (001)

USOS ALIMENTARIS

Flor

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La flor, si te la menges, és molt dolça. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es donaven florides als conills. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer anells i braçalets.

***Apium graveolens* L. (Apiàcies)**

BCN 46859

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Espècie cultivada com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Api [ápi] (021, 030, 035, 050, 061, 079), [ápit] (010, 025, 036, 046, 047, 054, 055, 062, 070, 076, 085)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antieritematós

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als penellons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antieritematós

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura els penellons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar-los directament amb un tronc d'api. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Té més propietats cru que cuit.

Antisèptic intern

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Neteja i desinfecta els budells i així no es té diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa bullit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa cru. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refreshant per a païr bé. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purifica la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si es cou, disminueixen les propietats.

Hepatoprotector

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa cru. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció en aigua fins que s'entorni a la meitat. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un xic cada dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció en aigua fins que s'entorni a la meitat. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un xic cada dia. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal guardar-ho a la nevera.

Tranquil·litzant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija

Cicatritzant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cicatritzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar-los directament amb un tronc d'api. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Planta sencera

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja cru i cuit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja i es posa a l'escudella. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Tija

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa a l'escudella. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dóna molt bon gust al caldo. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al brou de peix. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja cru. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanit i bullit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanit o bullit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per als rostits). DESTINACIÓ. Additius.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Duke, 1986).

Afrodisiac (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).

Analgèsic (Usher, 1974).

Analgèsic menstrual (Blanco, 1996).

Analgèsic gàstric (Verde *et al.*, 1998).

Anodí (Duke, 1986).

Antiartèric (Cañigueral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981).

Antiasmàtic (Duke, 1986; Morton, 1981; Lastra & Bachiller, 1997).

Antibronquític (Duke, 1986).

Anticatarral (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).

Anticonvulsiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antierimatós (Lastra & Bachiller, 1997).

Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).

Antiflatulent (Morton, 1981; Roig, 1988).

Antigastràlgic (Fernández, 2000; Morton, 1981).

Antigotós (Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemorròidal (Blanco, 1996).

Antiinflamatori gàstric (Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori veterinari (Villar *et al.*, 1992).

Antilitiàsic (Garnier *et al.*, 1961; Villar *et al.*, 1992).

Antilumbàlgic (Duke, 1986).

Antimigranyós (Arnold-Apostolides, 1991).

Antipruriginós (Martínez, 1993).

Antireumàtic (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000).

Antisèptic bucal (Arnold-Apostolides, 1991).

Antisèptic de la bufeta (Merzouki *et al.*, 2000).

Antisèptic urinari (Morton, 1981; Selga, 1998).

Antitumoral (Duke, 1986).

Antiulcerós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Aperitiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigueral *et al.*, 1998; González-Tejero, 1989; Duke, 1986; Martínez, 1993; Van Hellemont, 1986).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).

Colagog (Arnold-Apostolides, 1991).

Depuratiu (Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Detersiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Digestiu (Arnold-Apostolides, 1991; Blanco, 1996; Fernández, 2000; Obón & Rivera, 1991; Usher, 1974).
 Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Llongarriu & Sala, 2005; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Martínez, 1993; Morton, 1981; Roig, 1988; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Estimulant (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Roig, 1988).
 Estomàquic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Eupèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Verde *et al.*, 1998).
 Expectorant (Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988).
 Febrífug (Garnier *et al.*, 1961; Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981; Usher, 1974; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Galactòfug (Morton, 1981).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
 Hepatoprotector (Morton, 1981; Duke, 1986; Font, 1961).
 Hipocolesterolemiant (Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Llongarriu & Sala, 2005).
 Hipoglucemiant (Duke, 1986).
 Hipotensor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Hipouricèmic (Obón & Rivera, 1991).
 Laxant (Agelet, 1999; Roig, 1988).
 Oftàlmic (Le Floc'h, 1983).
 Orexigen (Duke, 1986).
 Pectoral (Morton, 1981).
 Per a afeccions digestives (Fernández, 2000).
 Per a afeccions urinàries (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Per a la cistitis (Fernández, 2000).
 Per a l' "eritema perni" (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la icterícia (Morton, 1981).
 Per a la malenconia i vòmits nerviosos (Roig, 1988).
 Per al xarampió (Boukef, 1986).
 Per a les migranyes (Le Floc'h, 1983).
 Per als penellons (Boukef, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991).
 Protector de la melsa (Duke, 1986).
 Reconstituent (Font, 1961).
 Remineralitzant (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
 Resolutiü (Lastra & Bachiller, 1997).
 Sudorífic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Tònic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Usher, 1974).
 Tònic del sistema circulatori (Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic nerviós (Arnold-Apostolides, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Tòxic (Morton, 1981).
 Tranquil·litzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981).
 Vasotònic (Ferrández & Sanz, 1993; Rivera *et al.*, 1994).
 Vesicant (Garnier *et al.*, 1961).
 Vitamínic (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
 Vulnerari (Lastra & Bachiller, 1997).

Apium nodiflorum (L.) Lag. (Apiàcies)

BCN 31261

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hidròfit (helòfit) pluriregional (mediterrani-eurosiberià). Rierols, recs, sòls humits de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Api bord [apibórt] (038), [apidbórt] (056, 070, 076)

Porro salvatge [pórusəlbádʒə] (038)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En menjaven en amanida quan no en tenien del d'hort. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles tendres es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Tija

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen bullits. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja bullit. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen en amanida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Arachis hypogaea* L. (Fabàcies)**

BCN 46858

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit tropical, probablement originari del Brasil. Cultivat a les planes litorals, principalment del País Valencià.

NOMS POPULARS

Cacauets (fruit) [kəkəwéts] (050, 083)

ALTRES USOS

Materials.

Ús a la llar

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dins la capsa (clofolla) s'hi posava el suc de les vidielles per a cremar-hi les berrugues.

***Araujia sericifera* Brot. (Asclepiadàcies)**

BCN 299975

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit (liana) originària d'Amèrica del Sud, cultivat i subespontani als suburbis i horts de les contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Miraguano [mirəɣwánu] (044, 062, 070)

ALTRES USOS

Materials.

Farciments tèxtils

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer coixins. **OBSEVACIONS.** Fa una capça amb una espècie de cotó fluix.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a farcir coixins i edredons. **OBSERVACIONS.** És com un pebrot que quan s'asseca s'obre i té com un cotó a dins.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer coixins.

Arbutus unedo L. (Ericàcies)

BCN 29836

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit perennifoli mediterrani. Màquies i alzinars de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Arboç [ərβós] (001, 003, 055, 073), [ərβrós] (039)

“Arbousier” (nom francès) (038)

Cirera d'arboç/Cireres d'arboç (fruit) [siréəðərβós] (036), [siréəzðərβós] (001, 003, 040, 061)

Cireres de pastor (fruit) [siréəzðəpəstó] (031, 056)

Cirereta d'arboç/Cireretes d'arboç (fruit) [sirəétəðərβós] (033), [sirəétəzðərβós] (056), [sirəétəzðəlβrós] (086)

Cireretes de pastor (fruit) [sirəétəzðəpəstó] (047)

Llipoter [liputé] (038)

Llipotes (fruit) [lipótəs] (031)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiescorbútic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Molt rica en vitamina C. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Confitura del fruit i sucre, que queda molt líquida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Són bones per menjar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les cireres se'n fa confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen o se'n fa confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 033; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen crues o en confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Del fruit se'n fa confitura o es menja directament (cal passar la confitura per un drap perquè no quedi sorrenca al paladar). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ben madures, es mengen crues o en melmelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 040; 047; 055; 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Tòxica

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si se'n mengen gaires són tòxiques. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Psicoactiu

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Menjar massa cireres emborratxa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Fruit madur

Psicoactiu

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si en menges, emborratxa; és droga. I també provoca diarrea. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afeccions biliars (Ballero & Fresu, 1993).

Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiàlgic gastrointestinal (Merzouki *et al.*, 1997).

Anticancerigen (Boukef, 1986).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974; Ziyat, 1997).

Antiespasmòdic intestinal i biliar (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antinflamatori (Ballero & Fresu, 1993; Fernández, 2000; Ziyat, 1997).

Antimigranyós (Pellicer, 2000).

Antipruriginós (Pellicer, 2000).

Antisèptic (Ballero & Fresu, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic respiratori (Merzouki *et al.*, 1999).

Antisèptic urinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Van Hellefont, 1986; Ziyat, 1997).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993; Font,

1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Ziyat, 1997).

Balsàmic (Fernández, 2000).

Calmant, narcòtica (Arnold-Apostolides, 1991).

Depuratiu (Ziyat, 1997).

Descongestionant de vies respiratòries (Rivera *et al.*, 1994).

Diürètic (Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Ziyat, 1997).

Estomacal (Galán, 1993).

Hipoglucemiant (Casana, 1993; Boukef, 1986; Ziyat, 1997).

Hipotensor (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Merzouki *et al.*, 1997; Ziyat, 1997).

Laxant (Rivera *et al.*, 1994).

Per a cistitis, nefritis pièlitis, piúria, uretritis (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a blennorràgia (Garnier *et al.*, 1961; Ziyat, 1997).

Per a la disenteria (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a la pèrdua de memòria (Pellicer, 2000).

Per a la ronquera (Blanco & Cuadrado, 2000).

Per als còlics (Fernández, 2000).

Per als èczemes (Pellicer, 2000).

Arctium minus Bernh. (Asteràcies)

BCN 31262

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Herbassars nitròfils, generalment en sòls humits.

NOMS POPULARS

Bardana [bərðánə] (064)

Enganxadores [əŋɣaŋfəðórəs] (076)

Gafarrons [gəfərons] (039)

Gossos (fruit) [gósus] (050)

Sense nom (023)

USOS MEDICINALS

Arrels

Protector renal

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruits

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A casa seva sempre n'hi havia un pot ple, però no recorda per a què servia.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a embolicar el planter (amb les fulles).

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Jugaven a enganxar els fruits a la roba (fa uns gossos que s'enganxen a la roba).

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Jugaven a enganxar els fruits a la roba.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. S'agafen a la roba perquè tenen punxes, per això es diuen així. Es fa a la vora

dels rius.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Alteratiu (Tyler, 1987).
Analgèsic suau (Fernández, 2000).
Antiacetonèmic (Bonet, 2001).
Antialopècic (Villar *et al.*, 1992).
Antianorèctic (Arteche *et al.*, 1992; Usher, 1974).
Antiasmàtic (Agelet, 1999).
Antibacterià (Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Antibiòtic (Arteche *et al.*, 1992).
Anticatarral (Agelet, 1999).
Anticolagog (Agelet, 1999).
Antifuroncolós (Font, 1961).
Antifúngic (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Antiherpètic (Agelet, 1999).
Antiinflamatori (Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Sezik *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori intestinal (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori veterinari (potes dels animals) (Ertug, 1999).
Antipirètic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Antipiròtic (Bonet, 2001).
Antipoagrós (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Antireumàtic (Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic intestinal (Villar *et al.*, 1992).
Antituberculós (Muntané, 1991, 1994).
Antitumoral (Arteche *et al.*, 1992).
Antiulcerós (Villar *et al.*, 1992).
Astringent (Mulet, 1990, 1991).
Bèquic (Bonet, 2001).
Cicatritzant (Agelet, 1999).
Colerètica (Lastra & Bachiller, 1997).
Depuratiu (Arteche *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
Depuratiu sanguini (Font, 1961).
Digestiu (Arteche *et al.*, 1992).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Usher, 1974).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Hepatoprotector (Rigat, 2005).
Hipocolesterolèmic (Muntané, 1991, 1994).
Hipoglucèmic (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Laxant (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997).
Litotriptic (Rigat, 2005).
Per a afeccions de la pell (Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Tyler, 1987).
Per a la caspa (Mulet, 1990, 1991).
Per a la icterícia infantil (Fernández, 2000).
Per a la insolació (Sezik *et al.*, 1997).
Pulmonar (Muntané, 1991, 1994).
Reforçant (Fernández, 2000).
Reparador hepàtic (Bonet 1991, 1993).
Resolutiu (Agelet, 1999).
Sudorífic (Usher, 1974).
Vasotònic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Vulnerari (Villar *et al.*, 1992).

***Arnica montana* L. subsp. *montana* (Asteràcies)**

BCN 29628

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit boreosubalpí. Pastures acidòfiles, principalment a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Àrnica [árnikə] (016, 030, 049, 074)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Anticatarral

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es fan fregues al pit i a l'esquena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica nou dies a sol i serena. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregues. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori per a cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la distensió muscular

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori per a cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 074. La seva mare la comprava a les trementinaires i ell l'anava a caçar cap a l'alta muntanya.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991).

Analgèsic (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Morton, 1977; Rigat, 2005; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1984).

Analgèsic i antiinflamatori muscular (Agelet, 1999; Parada, 1997; Rigat, 2005).
 Anodí (Duke, 1986).
 Antiagregant plaquetari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Antialopècic (Duke, 1986).
 Antiopoplèctic (Rigat, 2005).
 Antiartrític (Cañigüeral *et al.*, 1998; Peris *et al.*, 1995).
 Antibiòtic (Arteche *et al.*, 1992).
 Antibronquític (Lastra & Bachiller, 1997).
 Anticatarral (Bartrolí, 1989; Rigat, 2005).
 Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Antieczematós (Peris *et al.*, 1995).
 Antiepilèptic (Duke, 1986).
 Antiequimòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Rombi, 1991; Selga, 1998).
 Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1984).
 Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1977; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1984, 1992).
 Antiinflamatori (Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
 Antimicrobià (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antineuràlgic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Peris *et al.*, 1995).
 Antireumàtic (Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984).
 Antisèptic (Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Antitumoral (Duke, 1986).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992).
 Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).
 Cardiotònic (Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961).
 Cardiotòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).
 Cicatritzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Cortés *et al.*, 1993).
 Colagog (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
 Colerètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
 Dermatològic (Duke, 1986).
 Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Estimulant (Duke, 1986; Laberche & Laberche, 1991).
 Expectorant (Duke, 1986; Rigat, 2005).
 Febrífug (Duke, 1986).
 Fungicida (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
 Hemostàtic (Duke, 1986).
 Hemostàtic bronquial (Laberche & Laberche, 1991).
 Hepatoprotector (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).
 Hipertensor (Garnier *et al.*, 1961).
 Hipocolesterolèmic (Duke, 1986).
 Hipoglucèmic (Duke, 1986).
 Hipotensor (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).
 Immunoesstimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Irritant (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
 Millora la circulació coronària i la funció cardíaca (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a irritacions bucals (Fleurentin *et al.*, 1991).
 Per a les angines (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).
 Per als esquinços (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per al tractament de la sobrecàrrega (en homeopatia) (Laberche & Laberche, 1991).
 Per tos irritativa (Lastra & Bachiller, 1997).
 Protector cardíac (Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982).
 Reforçant (Agelet, 1999).
 Resolutiu (Ribon, 1993).
 Revulsiu (Duke, 1986).
 Rubefaent (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995).
 Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Villar *et al.*, 1984).
 Tònic (Duke, 1986).
 Tònic aperitiu (Laberche & Laberche, 1991).
 Tònic epitelial (Agelet, 1999).
 Tòxic (Garnier *et al.*, 1961; Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1984).
 Vasodilatador coronari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982).
 Vasotònic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Rigat, 2005).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Artemisia abrotanum L. (Asteràcies)

BCN 31263

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit introduït d'origen desconegut. Cultivada i rarament subespontània, principalment a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Broida [brɔ́jðə] (018, 048, 078)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria tendra

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antihelmíntic (Font, 1961; Usher, 1974).

Antireumàtic (Roig, 1988).

Antisèptic (Usher, 1974).

Detersiu (Usher, 1974).

Emmenagog (Roig, 1988).

Estomàquic (Roig, 1988).

Per a controlar la menstruació (Usher, 1974).

Tònic capil·lar (Roig, 1988).

***Artemisia absinthium* L. (Asteràcies)**

BCN 29837

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit eurosiberià. Herbassars nitròfils en indrets més o menys secs. Estatge montà (i subalpí, i contrades mediterrànies més o menys plujoses).

NOMS POPULARS

Absenta [əβséntə] (099)

Donzell [dunzéʎ] (017, 018, 021, 030, 058, 071, 078)

Encens [ənséns] (036)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antitussigen

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els atacs de tos que es tenien quan els cucs pujaven fins al coll i feien uns pessics que provocaven uns atacs de tos que ofegaven i no marxava amb res. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Fa una olor semblant a la ruda.

Inflorescència

Antial·lèrgic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihelmíntic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cucs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Emètic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si en beus molta fa vomitar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria florida

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipelohèmic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Planta viva

Repel·lent d'insectes

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La planta és un bon repel·lent de mosques. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació; cal tenir-la plantada vora les finestres i les mosques no entraran a casa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antihelmíntic

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cucs de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. "Essència" (ús intern). PREPARACIÓ. Es posa un drap de fil sobre una sopera. Al damunt s'hi posa l'herba i a sobre un plat de "rescals" (amb caliu). L'escalfor fa que poc a poc caigui el suc de donzell a la sopera. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren a cullerades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fa licor d'absenta barrejant la flor amb aiguardent (és de color verd i extremadament amargant, el licor). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor d'absenta i en el vermut. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Boukef, 1986; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Al·lucinogen (Tyler, 1987).
Amarg (Ferrández & Sanz, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Analèptic cardíac (Boukef, 1986).
Analgèsic (Erichsen-Brown, 1989; Rigat, 2005; Usher, 1974).
Analgèsic i antiinflamatori muscular i articular (Parada, 1997).
Antiagregant plaquetari (Peris *et al.*, 1995).
Antialopècic (Roig, 1988).
Antianorèctic (Muntané, 1991, 1994).
Antiartrític (Duke, 1986).
Antiasmàtic (Agelet, 1999).
Antiberrugós (Agelet, 1999).
Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).
Anticancerós (Boukef, 1986).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1981).
Antidisentèric (Morton, 1981).
Antiemètic (Raja, 1995).
Antiespasmòdic (Erichsen-Brown, 1989; Mulet, 1990, 1991).
Antiflatulent (Morton, 1981).
Antigangrenós (Agelet, 1999).
Antigastràlgic (Boukef, 1986).
Antigotós (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).
Antigripal (Boukef, 1986).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Selga, 1998; Rigat, 2005; Tyler, 1987).

Antihipercolesterolemiant (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
Antihipertensiu (Ziyyat, 1997).
Antihistamínic (Parada, 1997).
Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
Antilitiàsic (Erichsen-Brown, 1989).
Antilitiàsic biliar (De Feo & Senatore, 1993).
Antimalàric (Duke, 1986).
Antineuràlgic (Duke, 1986).
Antiodontàlgic (Boukef, 1986).
Antiparasitari (Guarrera, 1999; Leporatti & Corradi, 2001; Rigat, 2005).
Antiparasitari veterinari (Picchi, 1999; Pieroni, 1999).
Antiparotidític (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
Antipirètic (Agelet, 1999).
Antipruriginós (Duke, 1986).
Antireumàtic (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Antisèptic (Agelet, 1999; Boulos, 1993; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Villar *et al.*, 1992; Ziyyat, 1997).
Antisifilític (Boukef, 1986).
Antitèrmic (Muntané, 1991, 1994).
Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).
Antitussigen (Agelet, 1999; Boukef, 1986).
Antiulcerós gàstric (Boukef, 1986).
Aperitiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lieutaghi, 1991; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Aperitiu veterinari (Villar *et al.*, 1992).
 Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).
 Bactericida (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991).
 Bactericida veterinari (Mulet, 1990, 1991).
 Carminatiu (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961; Fernández & Nieto, 1982; Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Cicatrítzant (De Feo *et al.*, 1992; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1992).
 Colagog (Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Colerètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991).
 Contraceptiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986).
 Contraverí (Erichsen-Brown, 1989).
 Contraverí de bolets (Ribon, 1993).
 Convulsivant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Fernández & Nieto, 1982).
 Depuratiu (Duke, 1986; Parada, 1997).
 Diaforètic (Duke, 1986).
 Digestiu (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Ribon, 1993; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Digestiu veterinari (Pieroni, 1999; Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Diürètic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Ribon, 1993).
 Emètic (Parada, 1997).
 Emmenagog (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lieutaghi, 1991; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Estimulant (Erichsen-Brown, 1989; Roig, 1988).
 Estomàquic (Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Laberche & Laberche, 1991; Morton, 1981).
 Eupèptic (Bonet, 2001; Peris *et al.*, 1995).
 Febrífug (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).
 Galactòfug (Leporatti & Corradi, 2001).
 Galactogen (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Ziyat, 1997).
 Hepatoestimulant (De Feo *et al.*, 1992).
 Hepatoprotector (Boukef, 1986; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Hepatoprotector veterinari (Mulet, 1990, 1991).
 Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).
 Hipertensor suau (Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
 Hipoglucemiant (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Ziyat, 1997).
 Hipotensor (Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995).
 Insecticida (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Leporatti & Corradi, 2001).
 Laxant (Agelet, 1999).
 Narcòtic (Duke, 1986).
 Orexigen (Garnier *et al.*, 1961; Raja, 1995).
 Per a deslletar els vedells (Pieroni, 1999).
 Per a desmamar els nadons (Villar *et al.*, 1992).
 Per a fer tornar el remuc a les vaques (Pieroni, 1999).
 Per a la candidiasi ('muguet') en veterinària (Pieroni, 1999).
 Per al fel (Muntané, 1991, 1994).
 Per a rentar la boca (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Protector gastrointestinal (Cañigüeral *et al.*, 1998; Morton, 1981).
 Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
 Repulsiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Resolutiu (Agelet, 1999).
 Rubefaent (Boulos, 1993).
 Sedant (Villar *et al.*, 1992).
 Tònic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Roig, 1988; Tyler, 1987; Ziyat, 1997).
 Tònic amarg (Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991).
 Tònic amarg veterinari (Mulet, 1990, 1991).
 Tònic aperitiu (Bellakhdar *et al.*, 1987; Fleurentin *et al.*, 1991; Morton, 1981).
 Tònic cerebral (Bonet, 2001).
 Tònic gàstric (Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).
 Tònic veterinari (Villar *et al.*, 1992).
 Tòxic (Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Lieutaghi, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Tranquil·litzant (Morton, 1981).
 Vermífug (Bartolí, 1989; Bellakhdar *et al.*, 1987; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 1994; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Guarrera, 1999; Laberche & Laberche, 1991; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Vermífug veterinari (Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Pieroni, 1999).
 Vulnerari (Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Erichsen-Brown, 1989).
 Vulnerari veterinari (Garnier *et al.*, 1961).

Artemisia arborescens L. (Asteràcies)

BCN 29630

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit probablement introduït (originari del Sud de la Mediterrània). Cultivat i més o menys naturalitzat a diverses àrees mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Absenta [əβséntə] (038)

Donzell [dunzéʎ] (038)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antihelmíntic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Bafs. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una olor tan forta que respirar-la estova els cucs.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fa licor d'absenta barrejant la flor amb aiguardent (és de color verd i extremadament amargant, el licor). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental florit.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antisèptic vaginal (Merzouki, *et al.*, 1999)

Tractament del refredat comú (Benchaabane & Abbad, 1994; Merzouki, *et al.*, 1999)

Contra el vertígen (Merzouki, *et al.*, 1999)

Antihelmíntic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Bellakhdar, 1997; De Natale et Pollio, 2006; Merzouki *et al.*, 1999)

Contra infeccions cutànies i arrugues (Merzouki, *et al.*, 1999)

Estomacal (Benchaabane & Abbad, 1994; Lev, E., & Amar, Z., 2000)

Febrífug (Lev, E., & Amar, Z., 2000).

Diürètic (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Antidismenorreic (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Abortiu (C).

Aperitiva (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Calmant de la tos (Ballero, M., 1982).

Tractament de la ciàtica (Ballero, M., 1982).

Tractament de mals crònics (Merzouki *et al.*, 1997)

Contra les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1998)

Contra les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Artemisia campestris L. (Asteràcies)

BCN 29838

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani occidental. Erms arenosos i també, no tan abundant, damunt sòls profunds argilosos. Regió mediterrània; ascendeix a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Herba fetgera [érβəfədʒérə] (016)

USOS MEDICINALS

Fruit

Hepatoprotector

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Schröder *et al.*, 1996).
Antibronquític (Boulos, 1993).
Anticefalàlgic (Boulos, 1993).
Antidiarreic (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).
Antidisentèric (Le Floc'h, 1983).
Antiespasmòdic (Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991).
Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
Antiodontàlgic (González-Tejero, 1989; Verde *et al.*, 1998).
Antiotàlgic (Le Floc'h, 1983).
Antireumàtic (Le Floc'h, 1983; Boulos, 1993).
Antisèptic (Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989).
Antisèptic oftàlmic (Boulos, 1993).
Antitussigen (Boukef, 1986; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).
Calmant (Le Floc'h, 1983).
Cicatritzant (Boukef, 1986; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Le Floc'h, 1983).
Contra afeccions genitourinàries (Le Floc'h, 1983).
Contra la dismenorrea (Le Floc'h, 1983).
Contra la putrefacció de l'aigua en les cisternes (Le Floc'h, 1983).
Contraverí (Boukef, 1986).
Descoronant dental (Verde *et al.*, 1998).
Diürètic (Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; González-Tejero, 1989).
Emmenagog (Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Lieutaghi, 1991).
Estomàquic (Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989).
Febrífug (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).
Hemostàtic (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).
Hepatoprotector (Parada, 1997).
Hipoglucemiant (Boukef, 1986).
Hipotensor (Mulet, 1990, 1991).
Insecticida (Boulos, 1993; Rivera *et al.*, 1994).
Parasiticida veterinari (Boulos, 1993).
Per a èczemes (Boukef, 1986).
Per a grans (Le Floc'h, 1983).
Per a la circulació sanguínia de les dones en estat (Le Floc'h, 1983).
Per a les picades de serps (Le Floc'h, 1983).
Per a l'obesitat (González-Tejero, 1989).
Protector gàstric (Boukef, 1986).
Sedant (Boulos, 1993).
Sedant estomacal (Boulos, 1993).
Tònic (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).
Tònic gingival (Le Floc'h, 1983).
Tònic postpart (Lieutaghi, 1991).
Tòxic (Le Floc'h, 1983).
Tòxic veterinari (Mulet, 1990, 1991).
Vermífug (Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983).

***Artemisia dracunculus* L. (Asteràcies)**

BCN 13326

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Planta cultivada pel seu fullatge aromàtic i picant, utilitzat com a condiment.

NOMS POPULARS

Estragó [əstrəɣó] (057)

USOS MEDICINALS

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Artemisia verlotiorum Lamotte (Asteràcies)

BCN 29633

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit introduït (originari de l'est asiàtic). Herbassars nitròfils i terres cultivades, sobre sòl més o menys humit.

NOMS POPULARS

Artemisa [ərtəmisə] (030)

Donzell [dunzéʎ] (030)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Hemostàtic extern

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Talla les hemorràgies de les ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Fumigació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Perfums de la flor al caliu. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** En castellà es diu "ajenjo".

Per a la distensió muscular

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va llegir que anava bé per a les torçades i se'n va preparar un emplastre un cop que es va fer una regirada molt forta al peu. En qüestió d'hores ja no anava coixa i li havia marxat el dolor. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre (ús extern). **PREPARACIÓ.** Aixafa les flors i les barreja amb greix de gallina. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un brot al coll o al melic per a curar els cucs.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 030. La té plantada a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Muntané, 1991, 1994a).
Anticatarral (Muntané, 1991, 1994a).
Antihipertensiu (Muntané, 1991, 1994a).
Antireumàtic (Muntané, 1991, 1994a).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994a).
Depuratiu (Muntané, 1991, 1994a).

Digestiu (Muntané, 1991, 1994a).
Diürètic (Muntané, 1991, 1994a).
Per a la circulació de la sang (vasotònic) (Muntané, 1991, 1994a).
Per a la sang espessa (Muntané, 1991, 1994a).
Tranquil·litzant (Muntané, 1991, 1994a).

***Arum italicum* Mill. (Aràcies)**

BCN 32358

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit latemediterrani. Boscs de ribera, llocs frescals.

NOMS POPULARS

Xèrries [jériəs] (009, 042, 043, 050, 063, 071, 073, 074, 075, 076, 080, 081)

Xírries [jíriəs] (051)

USOS MEDICINALS

Bulb

Antiberrugós

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Pols del bulb assecat. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Humitejar la berruga, tirar-hi la pols i embolicar-ho bé. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Callicida

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls de poll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Pols del bulb assecat. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Humitejar l'ull de poll, tirar-hi la pols i embolicar-ho bé. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Flors

Antiedematós

FONT. 080. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fruit

Antihemorroïdal

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No s'ha de treure la grana de l'oli.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena (3/4 del pot de grana i 1/4 d'oli). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Untar les morenes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en

oli d'oliva uns dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva vint o trenta dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena (3/4 del pot de grana i 1/4 d'oli). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antimigranyós

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap de migranya. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Fulles aixafades. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El seu avi s'ho va fer i mai més no va tenir migranya.

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als senglars (els agraden tant que fins i tot s'acosten als pobles a buscar-ne). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Parts aèries

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les truges. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als porcs (en cullen les fulles). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als porcs (les fulles). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bullides, es donaven als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als porcs (als senglars els agraden molt). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Astringent

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els nens en mengen, els sembla que els crema de la boca a l'estómac i només volen aigua i escopir. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Planta sencera

Vesicant

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les toques gaire, tant les fulles com les flors i el fruit, et fan botir les mans. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 071. Cap al setembre fan les boles vermelles.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alimentari (Lieutaghi, 1991).

Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiberrugós (Villar et al., 1992; Pieroni et Quave, 2005).

Anticatarral (Font, 1961).

Antiequimòtic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Font, 1961; Villar et al., 1992).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin et al., 1991).

Antisèptic (Boukef, 1986).

Bèquic (Arnold-Apostolides, 1991).

Catàrtic (Boulos, 1993).

Cicatritzant (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Descongestiu en contusions (De Feo et al., 1992).

Diürètic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997).

Emol·lient (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991).

Expectorant (Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Hidragog (Boulos, 1993).

Letal (Garnier et al., 1961).

Per als penellons (Font, 1961).

Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).

Queratolític (Font, 1961; Villar et al., 1992).

Resolutiu (Font, 1961; Boulos, 1993).

Sudorífic (Arnold-Apostolides, 1991).

Tòxic (Aliotta, 1987; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Galán, 1993; Garnier et al., 1961; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Lieutaghi, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Mulet, 1990, 1991).

Tòxic sobre el sistema nerviós (Lastra & Bachiller, 1997).

Vulnerari (Agelet, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar et al., 1992).

***Arundo donax* L. (Poàcies)**

BCN 29825

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit introduït (d'origen asiàtic). Rieres, rambles, llocs humits, marges de conreus de les contrades mediterrànies. Molt sovint cultivada en horts.

NOMS POPULARS

Canya [káɾə] (001, 008, 009, 010, 021, 022, 035, 037, 040, 041, 045, 047, 048, 049, 050, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 060, 061, 063, 065, 067, 068, 070, 071, 072, 073, 076, 085, 086, 093, 094, 097, 059, 064)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antisèptic urinari

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És més efectiva si es barreja amb herba prima i perruca de blat de moro.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 010. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hemostàtic extern

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar l'hemorràgia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic intern

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Talla les hemorràgies. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Hematocatàrtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a depurar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depuratiu de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija

Epítésic

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ALTRES USOS

Combustibles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les tiges primes s'usen per a socarrimar el porc en la matança.

Obtenció de combustible

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a encendre foc.

Materials.

Cistelleria

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer coves, nanses, cistells i les llengüetes de les tenores.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i la tapa de les gambines. També culleretes petites per a alimentar els ocelllets.

FONT. 049; 052; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer cistells i coves.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer llengüetes d'instruments musicals: tenores, tibles i flabiols (diuen que les millors llengüetes del món surten de canya de l'Empordà tocada per la tramuntana).

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb vim i canya es fan anguileres.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells (de joncs i canya).

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i coves (de canya i vim, el vim per les nanses i el cul i la canya per a farcir).

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i coves (amb vim i canya).

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i coves (de canya i salits).

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells.

Elaboració de bastons

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons.

Elaboració de tenores i tibles

FONT. 097. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer la llengüeta dels instruments (com més seca més bona és).

Elaboració d'escombres

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs d'escombres.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les escombres de palma.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a penjar les tomates.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer aspres i penjar-hi les tomateres (fer aspres: tallar la tija a l'esbiaix amb un podall). També per a penjar-hi figues enfilades en un punxó de magraner.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a penjar tomateres, mongeteres (asprar). La canya ha de ser renadiua, que tingui més d'un any, perquè dura més.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs d'escombres de melca (*Sorghum bicolor*) i per a penjar-hi les botifarres.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a agafar garotes (es fan dos talls perpendiculars en un extrem i s'hi posa un tap de suro per a mantenir-lo obert).

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb jonc i canya es fan nanses per a agafar sèpies i gambines per agafar peix de roca. També per a fer anguileres (les nanses són típiques de pescadors de platja i les gambines de pescadors de zona rocosa).

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a penjar i "despenjar" les botifarres (com que de nens no arribàvem a abastar les botifarres, posàvem una espelma encesa al cap d'una canya i en cremàvem el cordill).

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer canyes de pescar, morranells i nanses per a agafar llagostes (les nanses d'agafar llagostes es feien de jonc i canya).

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer més bo el vi (rentar les bótes amb una decocció de clements i fulla de canya).

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les tiges gruixudes per a lligar les mongeteres.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i coves i per a nasprar (lligar) les tomateres i per a suspendre-hi les tomates de penjar.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pagells (pal per a penjar les tomateres i les mongeteres) i "pescaperes" (tija amb l'extrem obert).

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Decocció de les fulles per a rentar les bótes de vi perquè les desinfecta i evita que vinguin agres.

FONT. 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca (es talla de forma longitudinal per a obtenir-ne peces més aviat planeres).

Ús a la llar

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una canyeta al forat dels embuts per a dirigir els perfums i no cremar-te (abans els embuts eren metàl·lics).

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a atrapar mosquits. Es penjen les canyes cap per avall, se'n desfilen les fulles i es posa una pala de caliu a sota que socarrima els mosquits que s'hi aturen.

Ús lúdic

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer xiulets, pals d'escombra i llengüetes de tibles i tenores.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De la tija se'n fan xiulets.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs d'escombra i llengüetes de tibles i tenores (per a fer llengüetes d'instruments cal que les canyes tinguin més d'un any. Les canyes mascle tenen la separació entre els nusos més llarga que les femelles).

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer flabiols de les tiges i trompetes dels ulls.

Ambiental.

Elaboració de tanques

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb les tiges partides longitudinalment es fan encanyissats per als envelats de les festes majors.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si es donen cops de canya a les serps, aquestes es queden aturades; no poden córrer.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic prostàtic (Verde *et al.*, 1998).

Antialopèic (Arnold-Apostolides, 1991; Torres, 1999).

Anticatarral (Obón & Rivera, 1991).

Antihipertensiu (Pellicer, 2000).

Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Artech *et al.*, 1992).

Antilitiàsic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).

Antiodontàlgic (Martínez, 1993).

Antipiròtic (Pellicer, 2000).

Antisèptic (Ferrández & Sanz, 1993).

Antisèptic bucal (Obón & Rivera, 1991).

Antiuclerós (Agelet, 1999).

Contra la tos ferina (Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).

Contraverí (Obón & Rivera, 1991).

Depuratiu (Parada, 1997).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Diaforètic (Artech *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Artech *et al.*, 1992;

Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*,

1961; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Diurètic i antisèptic urinari (Bonet, 2001; Parada, 1997).

Emol·lient (Roig, 1988).

Epitésic (Agelet, 1999).

Epitésic en veterinària (Fajardo *et al.*, 2000).

Galactòfug (Artech *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).

Hemostàtic (Ballero, 1982; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Pellicer, 2000).

Hemostàtic uterí (Bonet, 2001).

Hipoglucemiant (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Immobilitzador de fractures (Villar *et al.*, 1992).

Resolutiu (Agelet, 1999).

Sedant gàstric (De Feo & Senatore, 1993).

Sudorífic (Roig, 1988).

Tòxic (Obón & Rivera, 1991).

Vulnerari (Bonet, 2001; Galán, 1993; Martínez, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Asparagus acutifolius L. (Liliàcies)

BCN 29976

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit (camèfit) mediterrani. Alzinars i garrigues de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Espàrguls [əspárɣuls] (046, 049, 058, 059, 067, 072, 075, 076, 081, 083)

Esparreguera [əspərəyéɾə] (027, 039, 040, 053)

Espàrrec [əspárək] (044, 037, 045, 047, 048, 056)

Espàrrecs de bosc [əspárəzðəβósk] (061)

USOS MEDICINALS

Tija

Diürètic

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa cuits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Tija

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Truita d'espàrrecs. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 037; 040; 048; 049; 056; 058; 059; 061; 067; 072; 075; 076; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a menjar en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els espàrrecs es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana. OBSERVACIONS. En van a collir per a vendre'ls a mercat.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen bullits o en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Tija

Irritant renal

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si es mengen sense bullir-los abans, van malament per al ronyó. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A

L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En feien un feix lligat amb un cordill i el passaven amunt i avall per la xemeneia per a netejar-la.

Ús social.

Ornamental

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams per a adornar les esglésies.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alleujament de dolor dental (Ballero, M., 1982).

Diürètic (Feo & Senatore, 1993; Feo *et al.*, 1992; Vázquez *et al.*, 1997).

Poder càrdio-sedatiu (Ballero, M., 1982).

Tractament de l'obesitat (Feo & Senatore, 1993).

Tractament de la disenteria i diarrees severes (Yesilada *et al.*, 1993).

Asperula cynanchica L. (Rubiàcies)

BCN 29634

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Brolles, prats secs, erms, etc., de les contrades mediterrànies a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Herba dels set nusos [érβəðəlssénúzus] (038)

Herba prima [érβəprímə] (001, 010, 017, 020, 021, 022, 023, 027, 028, 029, 030, 031, 035, 038, 039, 041, 044, 045, 046, 048, 049, 055, 056, 058, 062, 063, 067, 069, 070, 071, 072, 073, 074, 076, 077, 078, 080, 081, 085, 086, 093)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Diürètic

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La infusió fa orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021; 039 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 062; 067; 070; 080; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056; 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocatàrtic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.

DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fot la pressió a baix de tot.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antisèptic urinari

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar: neteja el sistema urinari. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'aigua d'herba prima fa orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010; 022; 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar quan la pressió és massa alta. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038; 041; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 069; 071; 072; 074; 078; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 010; 017; 035; 038; 045; 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hepatoprotector

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si tens un atac de pedra, elimines més ràpid les pedres. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa sortir sorra i pedres petites del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg).

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria florida

Hipotensora

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Fot la pressió a baix de tot. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 001. És una herba que es fa als ponts i prop de l'aigua.

FONT. 020. Fa una floreta rosa.

FONT. 044. A Pont de Molins n'hi ha tanta com vulguis.

FONT. 046. Millor collir-la florida perquè es veu més. La cullen a Llers.

FONT. 048. La guarda en caixes de cartró. La cull florida perquè es coneix millor.

FONT. 039; 055; 063; 067; 070. Es cull florida perquè és la millor manera de veure-la i no confondre-la.

FONT. 074. No floreix.

FONT. 072. És una herba molt prima que fa una floreta blanca i és difícil de veure.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Selga, 1998).

Antiedematós (Agelet, 1999).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Muntané, 1991, 1994; Mulet, 1990, 1991).

Antilitiàsic (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic renal (Agelet, 1999; Rigat, 2005).

Antisèptic urinari (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Digestiu (Agelet, 1999; Rigat, 2005).

Diürètic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 1991, 1993, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Eumenorreic (Rigat, 2005).

Hemostàtic (Muntané, 1991, 1994).

Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).

Hipotensor (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).

Laxant (Villar *et al.*, 1992).

Litotríptic (Agelet, 1999; Parada, 1997).

Reparador urinari (Agelet, 1999).

Tònic digestiu (Villar *et al.*, 1992).

Vasotònic (Muntané, 1991, 1994).

***Aspidosperma polyneuron* M. Arg. (Apocinàcies)**

BCN 52088

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari d'Amèrica del Sud, apreciat per la qualitat de la seva fusta.

NOMS POPULARS

“Palo rosa” (nom castellà) (097)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de tenores i tibles

FONT. 097. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer instruments musicals (és la fusta que actualment s'estudia per a fer instruments i no descarta la possibilitat de provar-la).

***Asplenium adiantum-nigrum* L. (Polipodiàcies)**

BCN 32186

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit latemediterrani. Alzinars de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Falguera [fəlyéɾə] (073)

USOS MEDICINALS

Frondes

Abortiu

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

***Aster pilosus* Willd. (Asteràcies)**

BCN 47723

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit introduït (oriünd d'Amèrica del Nord). Arenys dels rius de les contrades mediterrànies marítimes més o menys humides.

NOMS POPULARS

Octubre [uktúβrə] (043)

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El té plantat a l'hort per a fer bonic. Fan bonic fins i tot les flors seques.

***Atropa belladonna* L. (Solanàcies)**

BCN 19513

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Clarianes de boscs humits, amb sòl enriquit en nitrogen per descomposició bacteriana de l'humus exposat a la insolació; també es fa en herbassars nitròfils, sobre terreny calcari (rarament en sòls silicis eutròfics). Principalment a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Belladona [βελᾷδόνη] (030, 058), [βελᾷδόνη] (038)

USOS MEDICINALS

Fulles

Per a la febre periòdica

FONT. 058. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria inespecífica

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Pomada (ús extern). PREPARACIÓ. Pomada. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La venen a la farmàcia.

Callicida

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desfer tendrums i durícies. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Verinos

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna i via externa TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. És verinosa, la infusió no es pot posar mai a la cara ni beure-la.

Planta sencera

Letal

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És tòxica, no se la mengen ni les vaques. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. Es fa pel Coll de l'Ullat.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiaca (Merzouki *et al.*, 2000; Bellakhdar *et al.*, 1991).

Analgèstic (De Natale et Pollio, 2006).

Calmant (Villar *et al.*, 1984)
Espasmolítica en la malaltia de Parkinson (Ivancheva, S.,
Stantcheva, B., 2000).
Estimulant de la memòria (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Estimulant general (Merzouki *et al.*, 2000).
Tòxica (Merzouki *et al.*, 2000; Aliotta, G., 1987; Villar *et al.*,
1984)
Tractament de trastorns nerviosos (Villar *et al.*, 1984)

***Avena barbata* Pott. ex Link in Schrad. (Poàcies)**

BCN 49867

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani. Vores de camins, marges de camps de conreu i erms.

NOMS POPULARS

Civada borda [σιβάρδαβόρδα] (037)

Cugula [κυγύλα] (001, 008)

Sense nom (039)

ALTRES USOS

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 001; 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les espigues es tiraven als jerseis i tenies un nòvio per cada una que quedava enganxada.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De petits tiraven les granes verdes als jerseis perquè hi quedava enganxada.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es tiren les espiguetes i tens tants xicots com espiguetes queden enganxades.

Avena sativa L. (Poàcies)

BCN 29839

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit. Espècie conreada com a cereal.

NOMS POPULARS

Civada [siβáðə] (010, 036, 051, 077)

USOS MEDICINALS

Part aèria fructificada

Laxant

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Regulador de la pressió

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els regula la pressió sanguínia i evita que tinguin cops de sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

Gra

Laxant

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern). PREPARACIÓ. Farinetes de civada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aliment per al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac veterinari (bovins) (Pieroni, 1999).
Analgèsic dermatològic (Villar *et al.*, 1992).
Antagonista de la morfina (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiàlgic (Agelet, 1999).
Antiartrític (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Anticatarral (Villar *et al.*, 1992).
Antidiarreic (Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
Antigripal (Villar *et al.*, 1992).
Antihipotèrmic (Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Schröder *et al.*, 1996).
Antilumbàlgic (Leporatti & Pavesi, 1990; Villar *et al.*, 1992).
Antioxidant (Peris *et al.*, 1995).
Antipirètic (Schröder *et al.*, 1996).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fleurentin *et al.*, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Antiuricèmic (Villar *et al.*, 1992).
Antitabàquic (Agelet, 1999).
Bèquic (Schröder *et al.*, 1996).
Bioestimulant energètic (Peris *et al.*, 1995).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Colagog (Schröder *et al.*, 1996).
Dermatològic (Schröder *et al.*, 1996).
Diaforètic (Schröder *et al.*, 1996).
Disminueix el desig de fumar (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Artheche *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).

Emol·lient (Arteche *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).
Estimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Excitant neuromuscular (Garnier *et al.*, 1961).
Galactòfug (Villar *et al.*, 1992).
Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Hipoglucemiant (Arteche *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Hipotensor (Arteche *et al.*, 1993).
Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Galán, 1993; Lev & Amar, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Parada, 1997).
Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Pectoral (Lev & Amar, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a la paràlisi (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a la hidropesia (Roig, 1988).
Per a la debilitat sexual (Roig, 1988).
Per a les pleures (Ribon, 1993).
Per als còlics (Bartolí, 1989).
Per a malalties de la gorja (Lev & Amar, 2000).
Per a malalties de la pròstata (Verde *et al.*, 1998).
Reconstituent (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Refrescant (Font, 1961).
Remineralitzant (Arteche *et al.*, 1993).
Salutífer (Ertug, 2000).
Sedant (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Peris *et al.*, 1995).
Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993).
Útil per a les dones que crien (Roig, 1988).
Vulnerari (Boulos, 1993).

***Ballota nigra* L. subsp. *foetida* (Vis.) Hayek (Lamiàcies)**

BCN 29646

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani occidental i lateatlàntic. Herbassars ruderals nitròfils. Estatge montà i terres boreomediterrànies.

NOMS POPULARS

Nepta [néptə] (030)

Herba dels gats [έρβəðəλzyáts] (030)

USOS MEDICINALS

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** La tenia plantada a l'hort, però els gats s'hi rebolquen a sobre i la hi han fet perdre.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Ansiolític (Le Floc'h, 1983; Van Hellemont, 1986).

Antiemètic en infants (Van Hellemont, 1986).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Boulos, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Van Hellemont, 1986).

Antiinflamatori (Yesilada *et al.*, 1993).

Antipoagrós (Garnier *et al.*, 1961).

Antisèptic (Yesilada *et al.*, 1993).

Bèquic (Arnold-Apostolides, 1991).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).

Colagog (Van Hellemont, 1986).

Colerètic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Le Floc'h, 1983).

Contra les rampes gastrointestinals (Van Hellemont, 1986).

Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Diürètic (Mulet, 1990, 1991).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991).

Hipotensor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991).

Per al bronzit d'orelles (Van Hellemont, 1986).

Per a la inestabilitat psíquica (Van Hellemont, 1986).

Per a la menopausa (Van Hellemont, 1986).

Per a la tinya (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Per a la tos ferina (Ballero & Fresu, 1991; Font, 1961; Van Hellemont, 1986).

Per a les neurosis (Garnier *et al.*, 1961).

Per a la hipocondria (Font, 1961; Van Hellemont, 1986).

Per a la histèria (Font, 1961; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Per a la incontinència urinària (Font, 1961).

Per als cascats (Ferrández & Sanz, 1993).

Per a pertorbacions nervioses en la menopausa (Garnier *et al.*, 1961).

Per a pertorbacions òtiques (Garnier *et al.*, 1961).

Per a psiconeurosis rebels (Van Hellemont, 1986).

Provoca bradicàrdia (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Le Floc'h, 1983).

Sedant en quadres d'ansietat (Ballero & Fresu, 1991).

Sedant postmenopàusic (Font, 1961).

Tònic (Boulos, 1993).

Tònic nerviós (Van Hellemont, 1986).

Vermifug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961).

***Bellis perennis* L. (Asteràcies)**

BCN 31264

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Prats, principalment a l'estatge montà i a la muntanya mediterrània humida.

NOMS POPULARS

Margarida [məɾɣəɾiðə] (031, 061, 063), [məɾɣəɾitə] (081)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 031. Comparen la semblança de la flor amb la camamilla.

FONT. 061. L'usa per a comparar la forma de la flor amb la de la camamilla.

FONT. 063. En compara la forma de la flor amb altres plantes.

FONT. 081. La compara amb la flor de la camamilla.

Beta vulgaris L. subsp. *vulgaris* var. *vulgaris* (Quenopodiàcies)

BCN 46075

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit (teròfit). Cultivada com a hortalissa; de vegades subespontània en indrets ruderals.

NOMS POPULARS

Bledes [bléðəs] (045, 054, 070, 085)

USOS MEDICINALS

Fulles

Laxant

FONT. 045; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de les fulles bullides. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 054; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen bullides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alimentari (Le Floc'h, 1983; Williams, 1981).

Antiàcid (Mulet, 1990, 1991).

Antiàlgic (Villar *et al.*, 1992).

Antianèmic (Schröder *et al.*, 1996).

Anticancerós (Schröder *et al.*, 1996).

Antiescleròtic (Schröder *et al.*, 1996).

Antihipertònic (Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori articular (Ferrández & Sanz, 1993).

Antiotàlgic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antisèptic intestinal (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).

Coadjuvant del postpart (Rigat, 2005).

Cosmètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Depuratiu (Villar *et al.*, 1992).

Dermatològic (Schröder *et al.*, 1996).

Desintoxicant hepàtic (Arnold-Apostolides, 1991).

Diurètic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).

Emol·lient gastrointestinal (Agelet, 1999).

Estimulant hepàtic (Arnold-Apostolides, 1991).

Hematònic (Agelet, 1999).

Hipoglucemiant (Schröder *et al.*, 1996).

Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Parturifaent en truges (Selga, 1998).

Per a afecions oculars (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a la nefritis (Schröder *et al.*, 1996).

Per a l'angina (Schröder *et al.*, 1996).

Per a les contusions (Ballero & Fresu, 1993).

Per al mal de gola (Schröder *et al.*, 1996).

Per als quists sebàcics (Villar *et al.*, 1992).

Purgant (Villar *et al.*, 1992).

Remineralitzant (Lev & Amar, 2000).

Reparador postpart (Agelet, 1999).

Resolutiu (Agelet, 1999).

Tònic general (Lev & Amar, 2000).

Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).

***Beta vulgaris* L. *vulgaris* var. *conditiva* Alef.
(Quenopodiàcies)**

BCN 52089

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Bleda-rave roig [bléðəráβərótʃ] (038)

Rave-bleda de taula [ráβəβléðəðətáwlə] (050)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antineoplàstic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Anticancerosa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a espesir les confitures. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja (fa un suc de color de sang). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Beta vulgaris* L. *vulgaris* var. *crassa* (Alef.) Helm. (Quenopodiàcies)**

BCN 50761

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Cultivada i de vegades subespontània en indrets ruderals.

NOMS POPULARS

Bleda-rave blanc [βιέδαράβηλάη] (038)

Rave-bleda de sucre [ράβηβιέδαδέςúκρη] (050)

Rave-bleda dels animals [ράβηβιέδαδελζανιμάς] (050)

Remolatxa [ρέμουλάτση] (085)

Sucre (producte elaborat) [síκρη] (001, 009, 017, 020, 023, 027, 030, 033, 035, 038, 044, 048, 052, 054, 055, 057, 058, 059, 060, 064, 065, 067, 068, 070, 072, 073, 074, 076, 077, 078, 079, 081, 082, 083, 085, 086, 093, 099)

USOS MEDICINALS

Arrels

Analgèsic

FONT. 009; 035; 067; 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antianèmic

FONT. 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Es posa al pit greix de gallina conservat amb sucre, a sobre una capa de mel i a sobre un drap de llana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Sucre cremat amb llet. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 054; 055; 057; 058; 059; 060; 064; 070; 073; 081; 083; 086; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiarreic

FONT. 055; 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidistímic

FONT. 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihelmíntic

FONT. 035; 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 017. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 044; 083. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiotàlgic

FONT. 054; 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 027; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Carminatiu

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 020. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Galactogen

FONT. 085. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocatàrtic

FONT. 068. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hemostàtic extern

FONT. 018; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Orexigen

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un rovell d'ou cru amb sucre fa venir gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de sucre i un rovell d'ou cru ben barrejats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'afonia

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la conjuntivitis

FONT. 057. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la ferropènia

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Restauratiu

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 085; 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a espesseeir les confitures. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En treuen el sucre. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a espesseeir el menjar dels porcs (Era com un pinso que compraven). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 033; 038; 048; 055; 064; 065; 072; 076; 078; 082; 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS. El sucre s'usa per a endolcir molts licors i altres begudes. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Activa el metabolisme (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Antiàlgic (Agelet, 1999).

Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antianorèctic (Agelet, 1999).

Antiasmàtic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antidiarreic (Agelet, 1999).

Antidiftèric (Agelet, 1999).

Antidismenorreic (Agelet, 1999).

Antieritematós (Agelet, 1999).

Antihelmíntic (Agelet, 1999).

Antimicòtic (Agelet, 1999).

Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antiotàlgic (Agelet, 1999).

Antipirètic (Agelet, 1999).

Antipiròtic (Agelet, 1999).

Antipneumònic (Agelet, 1999).

Antisèptic (Agelet, 1999).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).

Antisèptic ocular (Agelet, 1999).

Antisèptic urinari (Fernández, 2000).

Antiulcerós (Agelet, 1999).

Antixarampionós (Agelet, 1999).

Bèquic (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985).

Carminatiu (Duke & Ayensu, 1985).

Cauteri (Agelet, 1999).

Cicatritzant (Agelet, 1999).

Coadjuvant postpart (Agelet, 1999).

Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).

Edulcorant (Arteche *et al.*, 1993).

Emmenagog (Agelet, 1999).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Hemostàtic (Duke & Ayensu, 1985).

Hepatoprotector (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Hipotensor (Agelet, 1999).

Laxant (Agelet, 1999).

Mucolític (Agelet, 1999).

Per a colecistopaties (Arteche *et al.*, 1993).

Per a la disenteria (Duke & Ayensu, 1985).

Per a l'arteriosclerosi (Van Hellemont, 1986).

Per a l'astènia (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Per al càncer (Duke & Ayensu, 1985).

Per al tractament de tumoracions (Van Hellemont, 1986).

Per a problemes de circulació (Van Hellemont, 1986).

Reconstituent (Agelet, 1999).

Reforçant (Agelet, 1999).

Regenerador hepàtic (Van Hellemont, 1986).

Resolutiu (Agelet, 1999).
Sedant (Agelet, 1999).
Tònic per a dones (Duke & Ayensu, 1985).

Vulnerari (Agelet, 1999).
Vulnerari i cicatritzant (Agelet, 1999).

***Betula pendula* Roth (Betulàcies)**

BCN 29647

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Bosc clars, oberts, sobre substrat silici. Estatge montà i subalpí.

NOMS POPULARS

Bedoll [bɛðól] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'estris de cuina

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en torneria per a fer escuradents perquè no s'estella.

***Bidens tripartita* L. (Asteràcies)**

BCN 50219

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit eurosiberià propi dels herbassars higronitròfils de sòl no inundat a finals d'estiu.
Estatge montà (i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Pixallits [piʃəʎits] (039)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

***Borago officinalis* L. (Boraginàcies)**

BCN 29840

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani. Herbassars nitròfils de les contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Borrages [burázəs] (071, 072, 085)

Borraines [burájɲəs] (038)

“Borrajá” (nom castellà) (046, 048, 050, 064)

Borratges [burádʒə] (035, 036, 040), [burádʒəs] (073)

Menages [mənáʒəs] (010)

Viborera [biβurérə] (036)

Xuclamel [ʃukləmé] (050)

USOS MEDICINALS

Flors

Anticatarral

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Quatre o cinc flors per got i persona. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocatàrtic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depuratiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a depuratiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic intern

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar

l'hemorràgia del part. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern).
PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa, de les fulles bullides.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 038; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant.
PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 035; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen arrebossades. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 036; 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen bullides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja escaldada en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Flor

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De petits, es menjaven les flors perquè són molt dolces. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides (hi fan molt bonic, amb el seu color blau). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 050. En deien xuclamel, de petits, tot i que sap que no ho és.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).

Analgèsic (Duke, 1986).

Analgèsic cardíac (Arnold-Apostolides, 1991).

Analgèsic oftàlmic (Boulos, 1993).

Antiasmàtic (De Feo *et al.*, 1992).

Antibronquític (Batlle, 1993; Morton, 1981; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Anticatarral (Ballero & Fresu, 1991; Batlle, 1993; Bonet, 1991, 1993; Casana, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990; Muntané, 1991, 1994a; 1991; Ribon, 1993; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Antidiarreic (Duke, 1986; Morton, 1981; Tyler, 1987).

Antidismenorreic (Peris *et al.*, 1995).

Antiedematós (Agelet, 1999).

Antiflatulent (Morton, 1981).

Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antigripal (Conca, 1996).

Antihemorroidal (Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995)

Antiinfecció (Rivera *et al.*, 1994).

Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Ballero & Fresu, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1981; Van Hellemont 1986; Villar *et al.*, 1992).

Antilitiàsic (Duke, 1986).

Antinefrític (Ballero, 1982).

Antiofídic (Duke, 1986).

Antipneumònic (Batlle, 1993).

Antireumàtic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Leporatti & Corradi, 2001; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic buco-faríngi (Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994a).

Antisèptic oftàlmic (Duke, 1986).

Antitumoral (Duke, 1986).

Antitussigen (Bonet, 1991, 1993; Boukef, 1986; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994a; Ribon, 1993; Roig, 1988; Van Hellemont 1986).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Tyler, 1987; Van Hellemont 1986).

Balsàmic (Arteche *et al.*, 1993).

Cardiotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Leporatti & Pavesi, 1990).

Demulcent (Boulos, 1993; Duke, 1986; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995).

Depuratiu (De Feo *et al.*, 1992; De Natale et Pollio, 2006; Duke, 1986; Laberche & Laberche, 1991; Leporatti & Corradi, 2001; Uncini et Tomei, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Dermatològic (Boulos, 1993; Rombi, 1991).

Dermatològic veterinari (Pieroni, 1999).

Descongestiu (Rivera *et al.*, 1994).

Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Ballero & Fresu, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Van Hellemont 1986).

Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Ballero & Fresu, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Rombi, 1991; Tyler, 1987; Usher, 1974; Van Hellemont 1986).

Emmenagog (Arteche *et al.*, 1993).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rombi, 1991; Van Hellemont 1986).

Epitelitzant (Peris *et al.*, 1995).

Estomàquic (González-Tejero, 1989).

Eudèrmic (Peris *et al.*, 1995).

Excitant (Duke, 1986).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981).

Galactogen (Duke, 1986; Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996).

Galactogen en vaques (Pieroni, 1999).

Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Morton, 1981).

Hipocolesterolemiant (Arteche *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).

Hipotensor (Agelet, 1999; Parada, 1997).

Hipoviscositzant sanguini (Garnier *et al.*, 1961).

Laxant (Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Merzouki *et al.*, 2000).

Litotríptic (Leporatti & Corradi, 2001).

Per a la icterícia (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).

Pectoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Muntané, 1991, 1994a; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Per a estomatitis (Ballero, 1982; Ballero & Fresu, 1993).

Per a irritacions de la bufeta i retenció d'orina (Roig, 1988).

Per a l'escarlatina (Villar *et al.*, 1992).

Per a l'escorbut (Boulos, 1993).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per a la hidropesia (Boulos, 1993).

Per a la leucorrea (Villar *et al.*, 1992).

Per al xarampió (Villar *et al.*, 1992).

Per a pertorbacions respiratòries en el tracte superior (Schröder *et al.*, 1996).

Per a purificar la sang (Pardo de Santayana, 2004).

Protector cardíac (Morton, 1981).

Protector de la melsa (Arnold-Apostolides, 1991).

Protector urogenital (Duke, 1986; González-Tejero, 1989).

Refreshant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Usher, 1974).

Regulador del metabolisme i del sistema hormonal (Arteche *et al.*, 1993).

Sedant cardíac (Boulos, 1993).

Sedant d'afeccions bronquials (Ballero & Fresu, 1993).

Sudorífic (Conca, 1996; Laberche & Laberche, 1991; Le Floc'h, 1983; Roig, 1988).

Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).

Vasotònic (Bartolí, 1989).

Vulnerari (Boulos, 1993).

***Boswellia carterii* Birdw. (Burseràcies)**

BCN 50217

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari de l'Àfrica o de l'Àsia tropicals, que conté una goma resina de la qual s'obtenen l'encens i l'elemí africà.

NOMS POPULARS

Encens [ənséns] (038, 045, 068)

USOS MEDICINALS

Resina

Expectorant

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Destapa. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Aerosol (ús intern). **PREPARACIÓ.** Encens que es crema a missa, l'olor. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** L'olor recorda la de la flor de saüc quan es crema a les brases.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a les dislocacions

FONT. 068. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Balsàmic i per a la tos (Bellakhdar, 1997).

***Brachypodium retusum* (Pers.) Beauv. (Poàcies)**

BCN 31265

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani propi de prats eixuts, garrigues, llocs rocosos. Regió mediterrània (i estatge montà).

NOMS POPULARS

Llistó [λίστό] (008, 041, 050, 072, 075, 093)

Pallenc [pələ́ɛŋ] (076)

Rostoll [rustóλ] (049)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ovelles. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als xais. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 076: 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Menjar per a les vaques. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

Tija

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els brots tendres es mengen en truita. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a encendre al foc.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No serveix per a res que no sigui avivar el foc.

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cobrir les cabanes dels carboners (així, si plovia, no hi entrava aigua).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 041. Recorda l'herba prima.

FONT. 072. L'anomena per la semblança amb el clin.

***Brassica napus* L. (Brassicàcies)**

BCN 46856

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit. Europa, regió mediterrània. Cultivada per les seves arrels comestibles i d'ús farratger i rarament naturalitzada.

NOMS POPULARS

Nap blanc [naββláŋ] (015, 016)

Naps [náps] (049, 085)

Ràvecs [ráβəks] (043)

USOS MEDICINALS

Arrel

Antipiròtic

FONT. 015; 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al bestiar (es couen en perols molt grans, sols o amb col i segon). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als xais. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els naps es donaven crus a les vaques i cuits als porcs. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antireumàtic (Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic faríngi (Mulet, 1990, 1991).

Calmant (Mulet, 1990, 1991).

Emol·lient (Mulet, 1990, 1991).

Laxant (Mulet, 1990, 1991).

Pectoral (Mulet, 1990, 1991).

Preventiu de còlics hepàtics i nefrítics (Mulet, 1990, 1991).

Resolutiu (Mulet, 1990, 1991).

Rubefaent (Mulet, 1990, 1991).

Vulnerari (Mulet, 1990, 1991).

***Brassica nigra* (L.) Koch in Roehl. (Brassicàcies)**

BCN 47284

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit lateurosiberià. Cultivada i de vegades espontània en herbassars humits de la muntanya mitjana a la plana litoral, en contrades plujoses.

NOMS POPULARS

Mostassa (producte elaborat) [mustásə] (001, 004, 009, 018, 029, 031, 032, 033, 035, 037, 040, 044, 055, 056, 057, 060, 064, 065, 074, 077, 078, 079, 082)

USOS MEDICINALS

Grana

Anticatarral

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a teure el refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Papers, comprats a la farmàcia, de pols de mostassa que només calia mullar-los. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Papers preparats amb mostassa que només cal mullar. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posen al pit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029; 032; 035; 040; 044; 055; 057; 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 035; 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Papers comprats a la farmàcia de pols de mostassa que només calia mullar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Polsim de mostassa sobre un drap moll d'aigua calenta. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa pel costat que la mostassa no toca la pell, al ventre de la cama o a la planta dels peus. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si toqués la pell, la faria saltar.

FONT. 004; 009; 060; 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està tapat del pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Papers comprats a la farmàcia de pols de mostassa que només calia mullar-los. DESTINACIÓ.

Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Polsim de mostassa sobre un drap moll d'aigua calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Sap del cas d'una nena amb pulmonia que la van curar embolicant-la tota amb una tovallola plena de mostassa (sempre que no toqui la pell).

FONT. 018; 033; 037; 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Papers preparats amb mostassa que només cal mullar. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posen al pit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resolutiu

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Trituració de la grana

Irritant dèrmic

FONT. 031; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si es posa massa quantitat o massa estona pot irritar o fer sagnar la pell. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Vesicant

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La pols de mostassa no ha de tocar la pell perquè l'encetaria. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 079. La compraven a la farmàcia, primer en pols i després en uns pegats ja preparats.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Abortiu (Fernández & Nieto, 1982).
Analgèsic cardíac (Van Hellemont, 1986).
Antiartrític (Van Hellemont, 1986).

Antibronquític (Fernández & Nieto, 1982; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
Anticatarral (Agelet, 1999; Merzouki *et al.*, 2000; Pardo de Santayana, 2004; Villar *et al.*, 1992).
Antidispèptic (Erichsen-Brown, 1989).
Antiedematós (Morton, 1981).

Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961).
 Antiespasmòdic (Morton, 1981).
 Antilitiàsic (Erichsen-Brown, 1989).
 Antineuràlgic (Arteche *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991).
 Antiodontàlgic (Erichsen-Brown, 1989).
 Antiotàlgic (Erichsen-Brown, 1989).
 Antipirètic (Agelet, 1999; Pardo de Santayana, 2004).
 Antipneumònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; 1991; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990; Parada, 1997; Uncini & Tomei, 1999; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Garnier *et al.*, 1961).
 Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
 Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
 Antivertigen (Erichsen-Brown, 1989).
 Aperitiu (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Cauteritzant (Erichsen-Brown, 1989).
 Depuratiu urològic (Erichsen-Brown, 1989).
 Dermatològic (Morton, 1981).
 Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
 Digestiu (Merzouki *et al.*, 2000; Usher, 1974).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).
 Emètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1977; Morton, 1981; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).
 Emmenagog (Arteche *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982).
 Emol·lient (Fernández & Nieto, 1982).
 Estimulant (Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Estimulant gàstric (Erichsen-Brown, 1989).
 Estimulant pancreàtic (Erichsen-Brown, 1989).
 Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Morton, 1981; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
 Hepatoprotector (Morton, 1981).
 Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Merzouki *et al.*, 2000).
 Laxant veterinari (Villar *et al.*, 1992).
 Pectoral (Arteche *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
 Per a descansar els peus (Blanco, 1996).
 Per a la gota (Roig, 1988).
 Per a la pleura (Morton, 1981).
 Per a la ronquera (Morton, 1981).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
 Per als mals de la bufeta (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a picades de serp (Erichsen-Brown, 1989).
 Protector de la melsa (Morton, 1981).
 Protector intestinal (Villar *et al.*, 1992).
 Reconstituent (Villar *et al.*, 1992).
 Repel·lent d'insectes (Peris *et al.*, 1995).
 Resolutiu (Agelet, 1999).
 Revulsiu (Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).
 Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Erichsen-Brown, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986; Williams, 1981).
 Sedant (Blanco, 1996).
 Tònic cerebral (Arnold-Apostolides, 1991).
 Vesicant (Morton, 1977).
 Vulnerari (Merzouki *et al.*, 2000).

***Brassica oleracea* L. subsp. *oleracea* (Brassicàcies)**

BCN 32181

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit holàrtic. Espècie cultivada com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Bròquil [brókil] (001, 037, 043, 086)

Col [kól] (036, 043, 046, 049, 052, 066, 074, 077, 078, 082, 083, 085, 086)

Col de paperina [kóldəpəpərinə] (050)

USOS MEDICINALS

Fulles

Analgèsic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el dolor. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicar tota la nit. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Han de ser fulles velles, les que els ha tocat el fred i són una mica rostides. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

Antiartrític

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal dels genolls. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Cataplasma (ús extern). **PREPARACIÓ.** Fulles de col aixafades i embolicades en un drap. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Escalfar la fulla planxant-la. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Tota la nit sobre la zona adolorida. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a torçades i trucs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre (ús extern). **PREPARACIÓ.** Col picada. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a inflamacions de cops i regirades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Una fulla sobre la pell tot un dia. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Millor les fulles llises que aquelles tan arrugades.

Antineoplàstic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Anticancerosa. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Menjar les fulles bullides o en truita. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** La col de paperina és la medicinal, és una varietat diferent, d'un color verd més viu.

Laxant

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa anar de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió, bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a torçades i trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Col picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a inflamacions de cops i regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una fulla sobre la pell tot un dia. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Millor les fulles llises que aquelles tan arrugades.

Resolutiu

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Trinxar la fulla i posar-la a sobre del gra. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les llagues de l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de col bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antidiarreic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja bullida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La col escaldada es menja amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Inflorescència

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El bròquil es conserva en vinagre per a menjar-ne tot l'any. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als porcs i les gallines (les fulles velles). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als indiots (als indiots petits se'ls donava fonoll i col cuits i barrejats amb segon). DESTINACIÓ.

Alimentació animal.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles velles es donen a les gallines. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Galactòfug

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Menjar-ne (fins i tot tocar-ne) retira la llet a les dones. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna i externa. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

Part aèria florida

Timpanític

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si el bestiar en menja gaire el boteix. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997).

Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999; Lastra et Bachiller, 1997).

Analgèsic hepàtic (Muntané, 1991, 1994).

Analgèsic intestinal (Muntané, 1991, 1994).

Antiacneic (De Feo *et al.*, 1992).

Antialcohòlic (Schröder *et al.*, 1996).

Antibronquític (González-Tejero, 1989).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Morton, 1981).

Anticefalàlgic (Schröder *et al.*, 1996; Rigat, 2005).

Antidermàtic (Bonet, 2001).

Antidiarreic (Morton, 1981).

Antidiarreic veterinari (Parada, 1997).

Antidisentèric (Morton, 1981).

Antídol per l'alcohol (Morton, 1981).

Antiequimòtic (Selga, 1998).

Antiescorbútic (Arteche *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antifuroncolòsic (De Feo *et al.*, 1992).

Antigastràlgic (Van Hellemont, 1986).

Antigastrític (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991).

Antigotós (Morton, 1981).

Antihelmíntic (Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005).

Antihemorroidal (Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori (Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Uncini et Tomei, 1998).

Antiinfecció (Lastra & Bachiller, 1997).

Antinefrític (Morton, 1981).

Antineuràlgic (Morton, 1981).

Antiparasitari (Lastra & Bachiller, 1997).

Antipirètic (Agelet, 1999).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antireumàtic (González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic ocular (Agelet, 1999).

Antitífic (Bonet, 2001).

Antitussigen (Bonet, 1991, 1993; De Feo & Senatore, 1993).

Antiulcerós (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986).

Antiulcerós gastroduodenal (Schröder *et al.*, 1996).

Callicida (De Feo *et al.*, 1992).

Cicatritzant (Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Coadjuvant del tractament post-operatori de l'estómac (Bonet, 2001).

Depuratiu (De Feo *et al.*, 1992).

Digestiu (González-Tejero, 1989; Morton, 1981).

Diürètic (Agelet, 1999; Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996).

Emol·lient (Lastra & Bachiller, 1997).

Epitelitzant (Mulet, 1990, 1991; González-Tejero, 1989).

Espasmolític (Martínez, 1993).

Estimulant del cuir cabellut (Arnold-Apostolides, 1991).

Estomacal (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Febrífug (Bonet, 1991, 1993; Muntané, 1991, 1994).

Galactòfug (Torres, 1999).

Hepatoprotector (Van Hellemont, 1986).

Hipotensor (González-Tejero, 1989).

Laxant (Agelet, 1999; Lastra et Bachiller, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999).

Mucolític (Bonet, 2001).

Panacea (Lastra & Bachiller, 1997).

Pel xarampió (De Feo & Senatore, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Pectoral (Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per infarts (Morton, 1981).

Per la cirrosi (Morton, 1981).

Per la meningitis (Galán, 1993).

Per la ronquera (De Feo & Senatore, 1993).

Per les dislocacions (Pieroni, 1999).

Protector intestinal (Fleurentin *et al.*, 1991).

Secant (Lastra & Bachiller, 1997).

Resolutiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Selga, 1998).

Restaurador de mucoses (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991).

Restaurador ossi (Rigat, 2005).

Vermífug (Guarrera, 1999).

Vulnerari (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 1991, 1993, 2001; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).

***Brassica oleracea* L. subsp. *robertiana* (Gay) Bonnier et
Layens (Brassicàcies)**

BCN 39983

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit holàrtic propi de pedrusques i roques. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Ravenisses [rəβənísəs] (061)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a les cabres. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

***Brassica rapa* L. (Brassicàcies)**

BCN 24729

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional cultivat i rarament naturalitzat a diverses contrades.

NOMS POPULARS

Naps [náps] (043)

Naps boals [nápzβuáls] (079)

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen enfarinats i fregits (i també afegits als rostits de carn). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen cuits. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Briza maxima* L. (Poàcies)**

BCN 29648

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani. Prats d'annuals, brolles, sobre substrat silici. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Arracades de la Mare de Déu [əɾəkáðəzðələmáɾəðəðéw] (035)

Belluguets [bəluγéts] (031, 073)

“Herbe tremblante” (nom francès) (038)

Herba tremoluda [éɾβətrəmulúðə] (038)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 031; 035; 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cullen florits).

***Briza media* L. (Poàcies)**

BCN 29650

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurossiberià. Prats de dall, pastures grasses, molles. De les contrades mediterrànies (plujoses) a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Belluguets [bəʎuyéts] (073)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cullen florides).

***Bromus madritensis* L. (Poàcies)**

BCN 39990

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani. Vores de camins, erms molt pasturats de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Trapassacs [trapəsáks] (050)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar quan encara no és espigat. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria

Mort per ofec

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si és massa espigat i el bestiar en menja, els pot escanyar. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

***Bromus tectorum* L. (Poàcies)**

BCN 31266

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Vores de camins, de les contrades mediterrànies a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Trapassacs [trapəsáks] (050)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar quan encara no és espigat. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria

Mort per ofec

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si és massa espigat i el bestiar en menja, els pot escanyar. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

Bryonia cretica L. subsp. *dioica* (Jacq.) Tutin

(Cucurbitàcies)

BCN 29841

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Bardisses i matollars de llocs frescals, des de les contrades mediterrànies a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Carbassina [kærβəsínə] (003, 004, 005, 009, 018)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antisèptic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a curar tall i pelats inflamats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Es bull amb oli d'oliva i s'espesseeix amb cera verge. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vulnerari

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura ferides infectades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. S'aixafa l'arrel i es barreja amb oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Agelet, 1999).

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antiartrític (Arnold-Apostolides, 1991).

Antibrucei·lòsic (Bonet, 2001).

Acaricida (Agelet, 1999).

Anticefalàlgic (Villar *et al.*, 1984, 1992).

Anticolagog (Agelet, 1999).

Antidermatòsic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antidiarreic (Agelet, 1999).

Antiepilèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Bulos, 1993).

Antiequimòtic d'ús extern (Lastra & Bachiller, 1997).

Antihelmíntic (Agelet, 1999).

Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991).

Antigripal (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiinflamatori (Lieutaghi, 1991).

Antineoplàstic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Villar *et al.*, 1984, 1992).

Antiodontàlgic (Villar *et al.*, 1992).

Antiparasitari (Rigat, 2005).

Antipruriginós (Arnold-Apostolides, 1991).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1984, 1992).

Antisarnós (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Leporatti & Pavesi, 1990; Parada, 1997; Rigat, 2005).

Antisèptic bucofaringi (Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).

Antisèptic intestinal (Bonet, 2001).

Antitumoral (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Lieutaghi, 1991).
Antiviral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Catàrtic (Boulos, 1993).
Càustic (Lieutaghi, 1991).
Cicatritzant (Parada, 1997; Rigat, 2005).
Citotòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Villar *et al.*, 1984).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Depuratiu veterinari (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Descongestiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Detersiu en plagues (Le Floch, 1983).
Digestiu (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Digestiu veterinari (Muntané, 1991, 1994).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Le Floch, 1983; Lieutaghi, 1991; Usher, 1974).
Emètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Estomàquic (Font, 1961; Lieutaghi, 1991; Mulet, 1990, 1991).
Expectorant (Laberche & Laberche, 1991).
Galactogen (Lieutaghi, 1991).
Hepatoprotector veterinari (Mulet, 1990, 1991).
Hidragog (Lieutaghi, 1991).
Hipotensor (Ferrández & Sanz, 1993).
Immunoestimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Oxítòxic (Agelet, 1999).
Per a les angines (Villar *et al.*, 1984, 1992).

Per a la disenteria (Merzouki *et al.*, 1997).
Per a la hidropesia (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a la lepra (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Le Floch, 1983).
Per a la malària (Arnold-Apostolides, 1991).
Purgant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Le Floch, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Lieutaghi, 1991; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1984).
Purgant dràstic (Lastra & Bachiller, 1997).
Purgant veterinari (Ferrández & Sanz, 1993).
Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Rigat, 2005; Selga, 1998).
Revulsiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991).
Rubefaent (Font, 1961).
Sedant (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Tòxic (Aliotta, 1987; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Le Floch, 1983; Lieutaghi, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Vermífug (Boulos, 1993; Le Floch, 1983).
Vermífug veterinari (Garnier *et al.*, 1961).
Vesicant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Villar *et al.*, 1992).

***Bupleurum rigidum* L. (Apiàcies)**

BCN 29842

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit latemediterrani. Clarianes dels boscs, pasturatges. Contrades mediterrànies i estatge montà submediterrani.

NOMS POPULARS

Herba del cucut [é:βəðəkukút] (001)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Resolutiu

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar furóncols.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiinflamatori (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994;
Schröder *et al.*, 1996).
Astringent (Mulet, 1990, 1991).

Dermatològic (Obón & Rivera, 1991).
Resolutiu de furóncols (Parada, 1997).

***Buxus sempervirens* L. (Buxàcies)**

BCN 29843

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit submediterrani. Boscs i matollars damunt sòl eutròfic, sec, preferentment sobre terreny calcari.

NOMS POPULARS

Boix [bój] (001, 009, 010, 021, 033, 036, 039, 045, 048, 049, 051, 052, 070, 071, 073, 074, 080, 081, 083, 085, 097, 098, 101)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antireumàtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Milloren les molèsties de reuma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Llucs tendres

Antiherpètic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'herpes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Rentats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feia el mànec de la maça de calafatar.

Elaboració de bastons

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo, mànecs de morter i culleres.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons.

Elaboració de tenores i tibles

FONT. 097. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer instruments (la qualitat del so d'un instrument de boix és tan bona com la de qualsevol altre; però, com que la fusta és tova, acaben ballant totes les claus).

Elaboració d'escombres

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (es lliguen les tiges de boix amb fulles i tot amb filferro a un pal d'alzina).

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (a Nevà, d'on és filla la Ramona, feien escombres de boixos verds. El tallaven, l'estacaven

amb un pal, arrodonien les puntes i quan l'escombra era prou gastada (el boix perdia totes les fulles i els branquillons s'anaven trencant), en feien una de nova amb el mateix pal.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (a Lliurona les fan totes de boix, les escombres).

Elaboració d'estris de cuina

FONT. 009; 010; 039; 080; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer estris de cuina.

FONT. 036; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n fan culleres i altres estris de cuina.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de cuina (culleres...)

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de cuina perquè no té fibra.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs i estris de cuina.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de cuina. Es fa servir molt cap a Tortellà.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a no posar la carn del porc directament a terra durant la matança.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs. Diuen que és una fusta molt forta.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs.

Ús lúdic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar.

FONT. 098. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (se'n fan broquets -canons- i abans els pastors se'n feien tota la pipa).

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es planta per a fer parcel·lacions.

Ornamental

FONT. 045; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. El té plantat al jardí; troba que fa bonic i fins i tot en fa rams.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antianorèctic (Agelet, 1999).
Antiberrugós (Rigat, 2005).
Anticolagóg (Agelet, 1999).
Antiepilèptic (Duke, 1986).
Antigotós (Villar *et al.*, 1984).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).
Antihemorroïdal (Duke, 1986).
Antieritematós (Rigat, 2005).
Antiherpètic (Villar *et al.*, 1984).

Antimalàric (Duke, 1986).
Antinauseabund (Agelet, 1999).
Antiodontàlgic (Duke, 1986).
Antipalúdic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antipneumònic (Bonet, 1991, 1993).
Antireumàtic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1984).
Antisifilitic (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Antitífic (Bonet, 1991, 1993).

Antitumoral (Duke, 1986).
Antiulcerós gàstric (Villar *et al.*, 1984).
Aperitiu (Villar *et al.*, 1984).
Bèquic (Agelet, 1999).
Cardiotònic (Arteche *et al.*, 1992).
Cardiotròpic (Villar *et al.*, 1984).
Carminatiu (Agelet, 1999).
Catàrtic (Duke, 1986).
Colagog (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1984).
Convulsiu (Duke, 1986).
Depuratiu (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Diaforètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Villar *et al.*, 1984).
Diürètic (Duke, 1986).
Emètic (Boulos, 1993).
Erector (Agelet, 1999).
Febrífug (Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).
Fungicida (Villar *et al.*, 1984).
Hepatoprotector (Garnier *et al.*, 1961).
Hipotensor (Agelet, 1999; Fernández & Nieto, 1982; Mulet , 1991).
Laxant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1984).
Narcòtic (Duke, 1986).
Neutralitzador de l'hiperclorhidria (Rigat, 2005).
Oxítòcic (Agelet, 1999).
Per la lepra (Duke, 1986).
Pels peus adolorits (Bartrolí, 1989).
Protector renal (Villar *et al.*, 1984).
Purgant (Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Villar *et al.*, 1984).
Reconstituent (Agelet, 1999).
Sedant (Duke, 1986).
Tòxic (Fernández & Nieto, 1982; Mulet , 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Tòxic digestiu i nerviós a altes dosis (Villar *et al.*, 1984).
Vermífug (Duke, 1986).

***Calendula arvensis* L. (Asteràcies)**

BCN 29637

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani i submediterrani. Prats anuals, vores de camins i marges, des de les zones mediterrànies a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Calèndula [kəlénðulə] (064)

Calèndules silvestres [kəlénðuləsɪlβéstrəs] (040)

Flor d'albat [floðəlbát] (064)

Flor de jaumet [floðəzəwmét] (064)

Goigs [gótʃs] (037, 040)

Goigs bords [gótʃbórts] (063)

Jaumets [zəwméts] (001, 033)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Analgèsic

FONT. 033. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiodontàlgic

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els conills se la mengen **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Florida, es donava al bestiar per a menjar. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ALTRES USOS

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tan sols en saben el nom.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. Fa una fulla grassa i una flor més petita i d'un groc més desmaiats que el bojac.

FONT. 063. Mala herba dels marges.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsica (Boukef, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antibacteriana (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Rombi, 1991).

Anticefalàlgic (Boukef, 1986).

Antieczematòsica (Garnier *et al.*, 1961).

Antiespasmòdica (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988; Shinwari & Khan, 2000).

Antihistamínica (Bonet, 1991, 1993).

Antiinflamatòria (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fleurentin *et al.*, 1991; Rombi, 1991).

Antipirètica (Boukef, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991).

Antireumàtica (Boukef, 1986).

Antisèptica (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Rombi, 1991).

Cicatritzant (Rombi, 1991).

Diaforètica (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Usher, 1974).

Emmenagoga (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Shinwari & Khan, 2000).

Estimulant (Shinwari & Khan, 2000).

Hemostàtica (Font, 1961).

Hipotensora (Arteche *et al.*, 1993; Le Floc'h, 1983; Garnier *et al.*, 1961).

Laxant (Merzouki *et al.*, 1997).

Per a adenopaties (Fleurentin *et al.*, 1991).

Per als càlculs renals (De Feo & Senatore, 1993).

Per a problemes cutanis (Ballero & Fresu, 1991).

Vasodilatadora perifèrica (Arteche *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983).

Vitamínic (Agelet, 1999).

Vulnerària (Arteche *et al.*, 1993; Bonet, 1991, 1993; Fernández, 2000; Garnier *et al.*, 1961; Shinwari & Khan, 2000).

Calendula officinalis L. (Asteràcies)

BCN 29977

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit introduït. Espècie cultivada com a ornamental.

NOMS POPULARS

Boixacs [buʃáks] (037)

Calèndula [kəlénðulə] (027, 030, 031, 035, 037, 040, 064)

Flor d'albat [floðəlbát] (064)

Flor de jaumet [floðəʒəwmét] (064)

Jaumets [ʒəwméts] (031, 049, 055)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antipiròtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Es posen els pètals en una plata de terrissa on s'ha fos cera verge i oli d'ametlles dolces; es deixa reposar fins que no crema, es cola i es deixa refredar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Demulcent

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a problemes de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Es posen els pètals en una plata de terrissa on s'ha fos cera verge i oli d'ametlles dolces; es deixa reposar fins que no crema, es cola i es deixa refredar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Es posen els pètals en una plata de terrissa on s'ha fos cera verge i oli d'ametlles dolces; es deixa reposar fins que no crema, es cola i es deixa refredar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles tendres es mengen en amanida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Inflorescència

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors taronges es mengen en amanida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fan bonic al jardí.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es cultivaven en horts i jardins com a ornamentals.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es plantaven en horts i jardins per a fer bonic.

Ús social.

Ornamental

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 030. S'ha de collir l'abril.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Analgèsic oftàlmic (Schröder *et al.*, 1996).

Antibacterià (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Rombi, 1991).

Antiberrugós (Duke, 1986).

Anticatarral (Morton, 1981).

Antidismenorèic (Ara, 1994; Rigat, 2005).

Antieczematós (Garnier *et al.*, 1961).

Antiedematós (Affi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiemètic (Boulos, 1993).

Antiequimòtic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986).

Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antifúngic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).

Antigastrític (Roig, 1988).

Antigripal (Arteché *et al.*, 1992; Duke, 1986).

Antihelmíntic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Antihemorroidal (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antiinflamatori (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Jávega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Antiinflamatori ocular (Morton, 1981).

Antiinflamatori vaginal (Ara, 1994).

Antiodontàlgic (Duke, 1986; Morton, 1981).

Antipirètic (Duke, 1986; Morton, 1981).

Antipiròtic (Roig, 1988).

Antireumàtic (Verde *et al.*, 1998).

Antisèptic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Jávega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986).

Antisèptic ocular (Bonet, 2001).

Antitifoidià (Duke, 1986).

Antitricomonòsic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antitòxic (Rigat, 2005).

Antituberculós (Duke, 1986).

Antitumoral (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antitussigen (Morton, 1981).

Antiulcerós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Morton, 1981; Roig, 1988).

Antiverí (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antivíric (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Aperitiu-eupèptic (Peris *et al.*, 1995).

Astringent (Duke, 1986; Morton, 1981).

Bactericida (Ara, 1994; Roig, 1988).

Callicida (Morton, 1981).

Calmant en cremades (Ara, 1994).

Cardiotònic (Roig, 1988).

Carminatiu (Duke, 1986).

Cicatritzant (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Colagog (Boulos, 1993; Duke, 1986; Jàvega *et al.*, 1993; Van Hellemont, 1986).

Colerètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990,1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).

Depuratiu (Boulos, 1993; Duke, 1986).

Dermatològic (Ara, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diaforètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).

Digestiu (Usher, 1974).

Diürètic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Ecbòlic (Duke, 1986).

Emmenagog (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986,1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

Emol·liant (Leporatti & Corradi, 2001; Rigat, 2005).

Espermaticida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Estimulant, tònic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974).

Estomacal (Duke, 1986).

Hemostàtic (Morton, 1981).

Hepatoprotector (Roig, 1988).

Hipolipemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipotensor (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).

Immunoestimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Immunomodulador (Reuter, 1991).

Laxant (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Oftàlmic (Jàvega *et al.*, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Parasitocida (Peris *et al.*, 1995).

Per a estomatitis (Roig, 1988).

Per a gèngives que sagnen (Duke & Ayensu, 1985).

Per a l'artritis (Morton, 1981).

Per a l'amenorrea (Duke, 1986).

Per a l'amigdalitis (Roig, 1988).

Per a la dismenorrea (Mulet, 1990, 1991).

Per a la ginorràgia (Duke, 1986).

Per a la icterícia (Duke, 1986; Morton, 1981; Usher, 1974).

Per a la impotència masculina (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Per a la nefrosi (Duke, 1986).

Per a la piorrea (Roig, 1988).

Per a la sífilis (Duke, 1986).

Per al càncer d'estómac (Roig, 1988).

Per a les úlceres gastroduodenals (Roig, 1988).

Per a les varices (De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986).

Per a picades d'insectes (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Per a problemes mamaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a reactivar les funcions intestinals (Pieroni, 1999).

Per a reblincades (Duke, 1986).

Per al còlera (Duke, 1986).

Per a trastorns ginecològics (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Resolutiu (Duke, 1986).

Sedant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Roig, 1988).

Tònic (Lastra & Bachiller, 1997).

Vasodilatador perifèric (Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Vitamínic (Agelet, 1999).

Vulnerari (Boulos, 1993; Duke, 1986; Jàvega *et al.*, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Reuter, 1991; Roig, 1988; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).

***Calicotome spinosa* (L.) Link (Fabàcies)**

BCN 29638

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Brolles i màquies de la terra baixa mediterrània de clima marítim.

NOMS POPULARS

Argelacs [əɾʒəláks] (044, 051, 054, 055, 068, 085, 093)

Argelaga [əɾʒəláɣə] (001)

ALTRES USOS

Combustibles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 055; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a socarrimar el porc durant la matança.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a socarrimar el porc en la matança (es fa un feix d'argelacs, es lliga a unes forquetes, s'encén i s'hi frega el porc).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 001; 044; 051; 054. S'assembla a la ginesta, però és més petita i espina.

***Calluna vulgaris* (L.) Hull. (Ericàcies)**

BCN 29639

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit perennifoli-camèfit holàrtic. Landes, brolles, sobre substrat silici (sòl àcid).

NOMS POPULARS

Brossa [bròsə] (039)

Bruguerola [bruyərolə] (073)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (la cull florida, l'asseca i la ruixa amb laca perquè no caiguin flors ni fulles).

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cullen florits).

***Camellia sinensis* L. (Teàcies)**

BCN 50762

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit originari del nord de l'Índia i sudoest de la Xina, del qual es coneixen més de mil varietats sobretot al sud i est de l'Àsia. És adquirit al comerç.

NOMS POPULARS

Te verd [tɛβért] (048)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Campanula patula* L. (Campanulàcies)**

BCN 29640

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Prats, vorades de bosc, etc. de l'estatge montà més o menys plujós.

NOMS POPULARS

Campanetes [kəmpənétəs] (073)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cullen florides).

***Campanula persicifolia* L. (Campanulàcies)**

BCN 29641

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Bosc caducifoli poc humit, vorades de bosc, sobre sòls eutròfics. Estatge montà; descendeix a les terres mediterrànies humides i, rarament, a les subhumides.

NOMS POPULARS

Campanetes [kəmpənétəs] (073)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cullen florides).

***Campanula rapunculus* L. (Campanulàcies)**

BCN 50763

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurosiberià. Vorades de bosc i pastures frescals. Estatge montà i contrades mediterrànies humides i subhumides.

NOMS POPULARS

Repunxons [rəpuɲjóns] (009, 069)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Part subterrània

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits (s'assemblen als ravenets). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Cannabis sativa* L. (Cannabàcies)**

BCN 24735

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit oriünd de l'Àsia Central. Havia estat cultivada com a planta tèxtil.

NOMS POPULARS

Cànem [kánəm] (001, 040, 050, 085, 094, 101)

Gansalla (producte elaborat) [gənsáʎə] (001)

Marihuana (producte elaborat) [məriwánə] (031, 040, 058, 079)

USOS MEDICINALS

Fulles

Analgèsic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És un gran calmant, fins i tot per al dolor dels càncers. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria tendra

Antineoplàstic

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar el dolor d'un càncer al coll. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre (ús extern). **PREPARACIÓ.** Emplastres de la planta fresca. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Al coll. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Psicoactiu

FONT. 031; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

Part aèria inespecífica

Psicoactiu

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els joves s'hi droguen. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Cigarreta (ús intern). **PREPARACIÓ.** Fumar. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **OBSERVACIONS.** Ara sap que és droga; abans només servia per a fer cordons.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb cànem i quitrà (perquè no es podrís) feien l'estopa per a calafatar.

Elaboració de fibres

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les tiges se'n fa un fil molt resistent, i soles d'espardenyes.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan els cordons més resistents que coneix. Els pesos dels rellotges de pèndol porten cordons de cànem.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer fils molt resistents.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca (el cànem s'usava per a anar lligant cada pas de cada volta en l'elaboració de nanses, gambines.).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 079. La cultivaven a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Accelerador del part (Font, 1961).
Afrodisíac (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Al·lèrgic (Duke, 1986).
Al·lucinogen (Boulos, 1993; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
Alteratiu (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Anestèsic (Duke, 1986; Boulos, 1993).
Anodí (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antiàlgic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 1999; Van Hellemont, 1986; Merzouki *et al.*, 1997).
Antiàlgic en el part (Merzouki *et al.*, 1997).
Antialopèic (Duke, 1986).
Antianorèctic (Duke, 1986).
Antiasmàtic (Font, 1961; Merzouki *et al.*, 1997, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antibiòtic (Duke, 1986).
Antianorèctic (Duke, 1986).
Antiasmàtic (Font, 1961; Merzouki *et al.*, 1997, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antibiòtic (Duke, 1986).
Antidepressiu (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
Antídoto (Duke, 1986).
Antiemètic (Merzouki *et al.*, 2000).
Antiespasmòdic (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Antihelmíntic (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Antiinflamatori (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Antimalàric (Duke, 1986).
Antinauseabund (Duke, 1986).
Antineuràlgic (Duke & Ayensu, 1985).
Antipediculòtic (Merzouki *et al.*, 2000).
Antipirètic (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985).
Antipiròtic (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Antisèptic (Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic veterinari (Picchi, 1999).
Antitumoral (Duke, 1986).
Antiviral (Duke, 1986).
Aperitiu (Duke, 1986).
Bèquic (Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 1999).
Calmant (Van Hellemont, 1986).
Colagog (Duke & Ayensu, 1985; Merzouki *et al.*, 2000).
Contra el glaucoma (Van Hellemont, 1986).
Demulcent (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Diurètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Emètic (Merzouki *et al.*, 1997).
Emmenagog (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Emol·lient (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Estimulant (Duke, 1986).
Estimulant del sistema nerviós central (Duke, 1986).
Estomacal (Merzouki *et al.*, 2000).
Facilita el part (Duke, 1986).
Hemostàtic (Duke, 1986).
Hipnòtic (Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
Ictiotòxica (Álvarez, 2000).
Incrementa la posta d'ous (Villar *et al.*, 1992).
Laxant (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Letal (Duke, 1986).
Narcòtic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Shinwari & Khan, 2000; Usher, 1974).
Oxítòcic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Pectoral (Merzouki *et al.*, 1999).
Per a erupcions en la pell (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a la disenteria (Duke, 1986).
Per a la dispèpsia (Duke, 1986).
Per a la gonorrea (Duke, 1986).
Per a la gota (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la migranya (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a la neurosi (Duke, 1986).
Per a l'àntrax (Duke, 1986).
Per a la paràlisi (Duke, 1986).
Per a la poliúria (Duke, 1986).
Per a la uterosi (Duke, 1986).

Per al favus (Duke & Ayensu, 1985).
Per al prolapse uterí (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al puerperi (Duke, 1986).
Per a la retenció urinària (Garnier *et al.*, 1961).
Per a la senilitat (Duke, 1986).
Per al brom dels gossos (Ferrández & Sanz, 1993).
Per al càncer (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a l'epilèpsia (Duke, 1986).
Per a les convulsions (Garnier *et al.*, 1961).
Per al fred (Duke, 1986).
Per al part (Duke, 1986).
Per al puerperi (Duke & Ayensu, 1985).
Per als càlculs (Duke, 1986).
Per al têtan (Garnier *et al.*, 1961).
Per a picades de serps (Duke, 1986).
Per a problemes psíquics (Garnier *et al.*, 1961).
Provoca asma bronquial (Duke, 1986).
Provoca bronquitis (Duke, 1986).
Provoca canvis de personalitat (Duke, 1986).
Provoca cefalàlgies (Torres, 1999).

Provoca equimosi en diversos òrgans (Duke, 1986).
Provoca esterilitat temporal en mamífers (Duke, 1986).
Provoca impotència (Duke, 1986).
Provoca lesions cerebrals irreversibles (Duke, 1986).
Provoca malenconia (Duke, 1986).
Provoca tremolors musculars (Duke, 1986).
Psicòtrop (Duke, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
Refrescant (Font, 1961; Shinwari & Khan, 2000).
Sedant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 1997; Merzouki *et al.*, 1999; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Sedant gàstric (Duke, 1986).
Tònic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Shinwari & Khan, 2000).
Tòxic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stubing, 1993).
Vermífug (Duke, 1986).
Vulnerari (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Capsella bursa-pastoris (L.) Medic. (Brassicàcies)

BCN 46079

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit holàrtic, esdevingut subcosmopolita. Herbassars ruderals, camps, horts, camins. De la plana a l'estatge alpi.

NOMS POPULARS

Bossa de pastor [bósəðəpəstó] (073)

Caps blancs [kabβláŋs] (039)

Herba prima [érβəpɾímə] (040)

Salsa de pastor [sálsəðəpəstó] (048)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antidismenorreic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de regla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 039; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961).

Antifúngic (Peris *et al.*, 1995).

Antihelmíntic (Erichsen-Brown, 1989).

Antihemorràgic menstrual (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Van Hellemont, 1986).

Antihemorràgic pulmonar (Garnier *et al.*, 1961).

Antihemorròidal (Erichsen-Brown, 1989).

Antihipertensiu (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1993; Rigat, 2005).

Antiinflamatori (Erichsen-Brown, 1989; Mulet, 1990, 1991).

Antiotàlgic (Mulet, 1990, 1991).

Antipirètic (Duke & Ayensu, 1985; Usher, 1974).

Antipneumònic (Agelet, 1999).

Antireumàtic (Erichsen-Brown, 1989).

Antisèptic (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Antisèptic urinari (Mulet, 1990, 1991).

Antitumoral (Arteché *et al.*, 1992).

Antiveri (Erichsen-Brown, 1989).

Astringent (Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Càustic (De Feo & Senatore, 1993).

Cicatritzant (Arteché *et al.*, 1992).

Coadjuvant post-psrt (Rigat, 2005).

Depuratiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Emmenagog (Jàvega *et al.*, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Estomacal (Erichsen-Brown, 1989).

Eumenorreic (Agelet, 1999).

Hemostàtic (Ballero & Fresu, 1993; Fernández & Nieto, 1982;

Jàvega *et al.*, 1993; Le Floc'h, 1983; Schröder *et al.*, 1996).

Hepatoprotector (Duke & Ayensu, 1985).

Hipertensor (Arteché *et al.*, 1992).

Hipocolesterolèmic (Obón & Rivera, 1991).

Hipotensor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo *et al.*,

1992; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).

Litotríptic (Agelet, 1999).

Oftàlmic (Usher, 1974).

Per a l'arteroesclerosi (Obón & Rivera, 1991).

Per a la dismenorrea (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985).

Per a la dispèpsia (Duke & Ayensu, 1985).
Per a l'hematúria (Erichsen-Brown, 1989).
Per als càlculs renals (Garnier *et al.*, 1961).
Regulador del flux menstrual (Arteche *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).
Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991).
Tònic (Arnold-Apostolides, 1991).

Uterotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
Vasoconstrictor (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
Vulnerari (De Feo & Senatore, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Usher, 1974).

Capsicum annuum L. (Solanàcies)

BCN 24737

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Bitxo [bitʃu] (024, 035)

Bitxos picants [bitʃuspikáns] (078)

“Guindilla” (nom castellà) (030)

Pebre vermell [péβrəβerméʎ] (023, 039)

Pebrot (fruit) [pəβrót] (037, 039, 047, 054)

Pebrot picant [pəβróppikán] (034)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Teu el dolor dels ossos. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Loció (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració alcohòlica (“guindillas” vermelles: 6 o 7 per litre; “guindillas” liles: 4 per litre). **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu d'infeccions. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Per a no menjar-se les ungles

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no es mosseguin les ungles. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Pintar els dits. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El menjar picant fa que no tinguis tanta calor a l'estiu. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Activa la circulació. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Loció (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració alcohòlica. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Es posa la “guindilla” en alcohol nou dies a sol i serena.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. **DESTINACIÓ.** Additiu.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El conserva de sofregit. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits i en conserva. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en comptes del pebre, per a cuinar. **DESTINACIÓ.** Additiu.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es conserva en vinagre per a poder menjar-ne tot l'any. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'escabetx. **DESTINACIÓ.** Additiu. **DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT.** Per a menjar cru, fregit o escalivat (el conserva un cop escalivat, sol o amb albergínia). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 047; 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per als cargols). **DESTINACIÓ.** Additiu.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Acaricida (Agelet, 1999).

Activa l'evacuació de la bilis (Font, 1961).

Afecta la fibrinolisi (Reuter, 1991).

Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Lev & Amar, 2000).

Antiàlgic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995).

Antiàlgic gàstric (Duke & Ayensu, 1985).

Antianorèctic (Duke, 1986).

Antiartrític (Lev & Amar, 2000).

Antiasmàtic (Duke, 1986).

Antibacterià (Arnold-Apostolides, 1991).

Anticancerós (Duke, 1986).

Anticefalàlgic (Boukef, 1986).

Antiespasmòdic (Van Hellemont, 1986).

Antigripal (Rivera *et al.*, 1994).

Antihemorràgic (Fernández, 2000).

Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Roig, 1988).

Antihipotèrmic (Duke & Ayensu, 1985).

Antiinflamatori (Peris *et al.*, 1995).

Antineuràlgic (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Antiodontàlgic (Mulet, 1990, 1991).

Antipruriginós (Peris *et al.*, 1995).

Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1993; Boukef, 1986; Duke, 1986;

Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Antitumoral (Duke, 1986).

Aperitiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Astringent (Martínez, 1993).

Bactericida (Duke, 1986).

Calefaent (Merzouki *et al.*, 2000).

Carcinogèn o cocarcinogèn (Duke, 1986).

Carminatiu (Duke, 1986).

Colagog (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Colorant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Condiment (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Font, 1961; Usher, 1974).

Contra la flatulència (Van Hellemont, 1986).

Contra la pleuritis (Van Hellemont, 1986).

Contra l'atonía estomacal (Van Hellemont, 1986).

Depuratiu (Duke, 1986).

Descongestiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Descongestiu hepàtic (Duke, 1986).

Diàforètic (Duke, 1986).

Digestiu (Font, 1961; Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991).

Estimula el creixement del cabell (Van Hellemont, 1986).

Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Font, 1961).

Estimulant circulatori i respiratori (Van Hellemont, 1986).

Estimulant de la digestió (Arteche *et al.*, 1993).

Estimulant de la insalivació (Duke, 1986).

Estimulant de la secreció gàstrica (a baixes dosis) (Van Hellemont, 1986).

Estimulant del sistema nerviós central (Duke, 1986).

Estimulant sexual (Villar *et al.*, 1992).

Estíptic (Duke, 1986).

Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).

Eupèptic (Font, 1961; Peris *et al.*, 1995).

Facilita la circulació sanguínia (González-Tejero, 1989).

Hipocolesterolèmic (Peris *et al.*, 1995).

Hipotensor (Peris *et al.*, 1995).

Inhibidor de la secreció gàstrica (a altes dosis) (Van Hellemont, 1986).

Irritant (Duke, 1986).

Origina dermatitis (Duke, 1986).

Per a fer pondre més les gallines (Pieroni, 1999).

Per a gargarismes (Van Hellemont, 1986).

Per a la faringitis (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).

Per a la dispèpsia (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Per a la gonorrea (Duke, 1986).

Per a la impotència sexual (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a la pericarditis (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a la pneumònia (Duke, 1986).
 Per a l'*angina pectoris* (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a l'artitis (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a l'aterosclerosi (Tyler, 1987).
 Per al *delirium tremens* (Van Hellemont, 1986).
 Per a les cames cansades (Fernández, 2000).
 Per a l'escrófula (Duke, 1986).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
 Per al lumbago (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
 Per a l'otitis (Boukef, 1986).
 Per al prolapse uterí (Martínez, 1993).
 Per als còlics (Duke & Ayensu, 1985).
 Per al tracoma (Boukef, 1986).
 Per a venes varicoses (Duke, 1986).
 Propicia el càncer de fetge (Duke, 1986).
 Propicia la secreció gàstrica (Usher, 1974).
 Regulador del son (Van Hellemont, 1986).
 Regulador de la diürèsi (Van Hellemont, 1986).
 Reforçant de l'estómac (Lev & Amar, 2000).
 Revulsiu (Van Hellemont, 1986; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
 Revulsiu veterinari (per a amigdalitis) (Pieroni, 1999).
 Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Mulet, 1990, Pérez de Paz & Medina, 1988; 1991; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).
 Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 2000).
 Tònic del cabell (Martínez, 1993; Roig, 1988).
 Tòxic (Van Hellemont, 1986).
 Ulceratiu (Van Hellemont, 1986).
 Vesicant (Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
 Vitamínic (Duke, 1986; Tyler, 1987; Usher, 1974).

***Carlina acanthifolia* All. subsp. *cynara* (Pourr. ex Duby)
Arcang. (Asteràcies)**

BCN 46095

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit submediterrani. Pastures de l'estatge montà; ascendeix fins a l'estatge subalpí i descendeix rarament a la muntanya mediterrània.

NOMS POPULARS

Carlina [kərlinə] (051)

Carlina angèlica [kərlinəŋzélíkə] (051)

ALTRES USOS

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a marcar el temps, com un baròmetre, es penja a les portes de les cases. Si es tanca, plourà; si s'obre el temps serà sec.

***Carlina acaulis* L. (Asteràcies)**

BCN 32946

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Pastures de l'estatge montà (i contrades mediterrànies).

NOMS POPULARS

Carlina [kərˈlɪnə] (038, 051, 070)

Corones de rei [kurónəzðərɛj] (022)

USOS MEDICINALS

Planta sencera

Abortiu

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La collien ben tendra per a menjar-la en amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Inflorescència

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Picaven la flor i en feien el "pregun" (presor) per a fer formatge (ha llegit que la flor també es menja). DESTINACIÓ. Additius.

ALTRES USOS

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a marcar el temps, com un baròmetre, es penja a les portes de les cases. Si es tanca, plourà; si s'obre el temps serà sec.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a saber el temps es penja a la porta. Si s'obre, farà bo; si es tanca, plourà.

***Carpobrotus edulis* (L.) N. E. Br. in Phillips (Aizoàcies)**

BCN 29643

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit d'origen sudafricà, naturalitzat a la regió mediterrània. Molt cultivat com a ornamental i per a fixar talussos a les contrades mediterrànies d'hivern temperat.

NOMS POPULARS

Bàlsam [bàlsəm] (064)

USOS MEDICINALS

Fulles

Cicatritzant

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les ferides.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la fulla pelada.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antieczematosa (Mulet, 1990, 1991).

Vulnerària (Mulet, 1990, 1991).

Carum carvi L. (Apiàcies)

BCN 29642

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Prats de dall a l'estatge montà i subalpí.

NOMS POPULARS

Comí [kumí] (018, 030, 048)

USOS MEDICINALS

Fruit

Carminatiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt bona per a les dones. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Alimentari per a bestiar (Font, 1961).

Analèptic cardíac (Boukef, 1986).

Antiàlgic (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Antiàlgic abdominal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiàlgic en el part (Merzouki *et al.*, 2000).

Antiàlgic gàstric (Le Floch, 1983).

Antianorèctic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antianorèctic (Cañigueral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).

Antiasmàtic (Peris *et al.*, 1995).

Antibronquític (Peris *et al.*, 1995).

Anticatarral (Muntané, 1991, 1994).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).

Antidismenorreic (Agelet, 1999).

Antiescabiós (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Boukef, 1986; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995).

Antiespasmòdic gastrointestinal i biliar (Van Hellemont, 1986).

Antiflatulent (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Van Hellemont, 1986).

Antifúngic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigueral *et al.*, 1998).

Antihelmíntic (Boulos, 1993).

Antiinflamatori gastrointestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antipirètic (Benchaabane & Abbad, 1994; Usher, 1974).

Antipsoriàtic (Garnier *et al.*, 1961).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1987; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991).

Antisèptic (Cortés *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).

Antisèptic bucofaringi (Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic renal (Rigat, 2005).

Aperitiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Font, 1961).

Aromàtic (Le Floch, 1983; Muntané, 1991, 1994; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Bèquic (Boukef, 1986).

Calmant (Boulos, 1993).

Calmant de la set (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Calmant nerviós (Arnold-Apostolides, 1991).

Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet 1991, 1993, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Le Floch, 1983; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Colagog (Cañigueral *et al.*, 1998; Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Condiment (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Le Floch, 1983).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diaforètic (Boulos, 1993).

Digestiu (Agelet, 1999; Boulos, 1993; Laberche & Laberche, 1991; Merzouki *et al.*, 2000; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu veterinari (Bonet, 2001; Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
 Emol·lient intestinal (Rigat, 2005).
 Espasmolític (Merzouki *et al.*, 2000).
 Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Laberche & Laberche, 1991; Le Floch, 1983; Roig, 1988; Usher, 1974).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estimulant digestiu (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Eupèptic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).
 Galactagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
 Hematocàrtic (Rigat, 2005).
 Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).
 Larvicida (Peris *et al.*, 1995).
 Laxant (Agelet, 1999).
 Mucolític (Peris *et al.*, 1995).
 Oxitòcic (Agelet, 1999).
 Per a afeccions respiratòries (Fernández & Nieto, 1982).
 Per a la dispèpsia (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a la pleuresia (Boulos, 1993).
 Per a l'aparell genitourinari i hormones sexuals (Verde, 2002).
 Per a l'atonía intestinal (Van Hellemont, 1986).
 Per a l'enuresi (Boukef, 1986).
 Per als desordres uterins (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per a problemes mamaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Refrescant (Bonet 1991, 1993).
 Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Sedant (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Sedant sobre la motilitat gàstrica (Van Hellemont, 1986).
 Sudorífic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tònic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Font, 1961).
 Tòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Roig, 1988).

Cassia angustifolia Vahl (Fabàcies)

BCN 50764

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit paleotropical. Espècie adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Sen [sén] (052, 053)

Senet [sənet] (063)

USOS MEDICINALS

Fulles

Laxant

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Purgant

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal vigilar perquè irrita molt el budell.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Irritant intestinal

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Irrita molt el budell. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 052; 053; 063. El compren a ca l'herbolari.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (a dosis elevades) (Roig, 1988).

Antiàlgic abdominal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Anticefalàlgic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiflatulent (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999).

Colerètic (Roig, 1988).

Laxant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Ara, 1994; Arteche *et al.*,

1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cañigüeral *et al.*, 1998;

Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993; Morton,

1977; Palevitch *et al.*, 1986; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Per al postpart (Iwu, 1993).

Per a problemes dèrmics (Iwu, 1993; Morton, 1977).

Produeix còlics (Roig, 1988).

Purgant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Cortés *et*

al., 1993; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988;

Tyler, 1987).

***Castanea sativa* Mill. (Fagàcies)**

BCN 29844

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit submediterrani introduït en temps antics i naturalitzat. Sovint dominant en boscos caducifolis alterats per l'home. Terrenys silicis dels estatges montà inferior i mediterrani muntanyenc, principalment a les contrades de clima marítim; descendeix a la plana mediterrània humida.

NOMS POPULARS

Castanyer [kəstəɲé] (021, 022, 027, 035, 036, 038, 047, 056, 061, 064, 077, 085, 086, 101)

Castanyes (fruit) [kəstáɲəs] (031, 039, 040, 073, 086)

Castanya marró (fruit) [kəstáɲəməró] (073)

USOS MEDICINALS

Flors

Antial·lèrgic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'al·lèrgia a la pell: erupcions, irritacions, picors. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Antialopècic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tenir el cabell fort. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.. Aplicar castanyes calentes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Eviten la flatulència. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Posar tres castanyes a l'olla de bullir les cols. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antidismenorreic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors de la vagina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al catarro bronquial. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antivaricós

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les venes varicoses. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les castanyes es mengen des dels volts de Tots Sants fins Nadal. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 031; 039; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen torrades o bullides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen (són més bones si al foc s'afegeixen branques verdes d'estepa negra). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana. OBSERVACIONS. La de pela més marró (es diu castanya marró) es pela millor i és més bona.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fusta

Letal

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan gasos asfixiants. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Els alemanys, en temps de guerra, de la fusta de castanyer en feien gasos asfixiants en els camps de concentració.

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i cabassos, les tiges es tallen a llesques molt fines i es treballen com la canya (*Arundo donax*).

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les tiges es llesquen

per a fer coves i cistells.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aparellar una barca amb vela, el pal es feia de castanyer.

Elaboració de bastons

FONT. 036; 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bastons.

Elaboració de mobles

FONT. 027; 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer mobles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perxons per a batre les olives.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les aixades.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perxons per a collir olives.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a confeccionar el cèrcol d'un ormeig de pesca anomenat cel (és el cèrcol que fa d'armadura d'una bossa cònica de xarxa llastada amb pedres).

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bótes de vi barates.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bótes de vi i semals.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons i mànecs.

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La terra del voltant dels castanyers és molt bona per a afegir a testos i jardins: les plantes creixen més ufanoses.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtic (De Feo *et al.*, 1992).

Anticataral (Bisset, 1994; De Feo *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).

Antidiarreic (Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antidisentèric (De Feo *et al.*, 1992).

Antieritematós (Rigat, 2205).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Gonzalez-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Antiodontàlgic (Villar *et al.*, 1992).

Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992).

Antisèptic bucofaringí (Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997).

Antisèptic faringí (Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic urinari (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Antitussigen (Arteche *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Astringent (Arteche *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).

Bronquial (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emol·lient (Villar *et al.*, 1992).

Expectorant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bisset, 1994; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Hipocolesterolemiant (Martínez, 1993).

Hipoglucemiant (Martínez, 1993).

Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per als edemes (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a millorar la circulació limfàtica (Lastra & Bachiller, 1997).

Reforçant veterinari (porcs) (Pieroni, 1999).

Sedant (González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Vasotònic (Lastra & Bachiller, 1997).

***Catananche caerulea* L. (Asteràcies)**

BCN 29645

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani occidental. Pastures camefítiques, sobre substrat calcari. Contrades mediterrànies plujoses i estatge montà.

NOMS POPULARS

Cigales [siyáləs] (055, 066)

Pinyes de plata [piɲəzðəplátə] (071)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 055; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (s'assequen i no es fan malbé).

Ús lúdic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan les toques fan fressa i ens agradava de jugar-hi.

***Cedrus libani* A. Richard (Pinàcies)**

BCN 29978

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani muntanyenc meridional. Cultivat als jardins (i, rarament com a arbre forestal); de vegades subespontani.

NOMS POPULARS

Cedre [sɛðrə] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de mobles

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La fusta és molt apreciada per a fer mobles.

***Celtis australis* L. (Ulmàcies)**

BCN 29845

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit holàrtic. Vores de camins, marges de conreus i roquissars. En alguns indrets, cultivat a petita escala per a aprofitar-ne la fusta.

NOMS POPULARS

Lledoner [dəʎuné] (030), [ʎəðuné] (001, 008, 009, 010, 011, 015, 016, 021, 022, 023, 035, 036, 037, 039, 043, 045, 047, 052, 054, 055, 056, 063, 064, 066, 067, 068, 070, 074, 080, 081, 085, 095, 101), [ʎəruné] (048, 071)

Lledons [ʎəðóns] (030, 056, 085); [ʎəróns] (71)

USOS MEDICINALS

Fruit

Hipolipemiant

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Baixa la tensió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 037. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 011; 015; 016; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054; 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 070; 071; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ella, de petita, en menjava. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Madurs, es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen, són dolços. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. La grana que fa, negra i petita, es menja quan és ben madura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els ocells se'ls mengen. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El bestiar se'ls menja. Són molt dolços (fins i tot els gossos se'ls mengen, als seus els agraden molt). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La grana que fa, negra i petita, se la mengen els ocells quan és ben madura. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 001; 010; 039; 043; 047; 095. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bastons.

FONT. 008; 035; 048; 054; 056; 063; 066; 071; 080; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bastons de ganxo.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons i garrots.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo perquè quan la fusta és verda, es vincla i no es trenca.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo (es treballava escalfant-lo al foc o amb aigua bullent).

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer fuets pel bestiar (es pot fer amb la fusta ben calenta i trenar-la).

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo i "gatolles" (batolles). Les "gatolles" són dos trossos de tija, un més curt que l'altre i lligats amb una tira de cuir que servien per a batre el gra.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo (es talla la branca, es vincla de seguida i es deixa assecar ben lligat. Un cop sec ja no perdrà la forma).

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien llanxes perquè es blinca molt bé.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons, mànecs i pals d'escombra.

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Compara l'aspecte de l'escorça amb la del surulí (*Quercus x morisii*).

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els fruits s'usen com a projectils de diferents jocs.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer petadores (amb la tija de sabuc es fa la petadora i els llerons són els projectils).

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els fruits són els projectils de les petadores.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 048. La guarda en pots de vidre.

FONT. 054. Cal collir les fulles a la primavera, quan l'arbre saba, que és quan són medicinals.

CITACIONS PRÈVIAS DELS USOS MEDICINALS

Antidiarrei (Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Obón & Rivera, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antidisentèric (Font, 1961).

Antigotós (Bonet, 2001).

Antihipertensiu, antipelohèmic (Bonet, 2001).

Antiinflamatori hepàtic (Bonet, 2001).

Astringent (Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992)

Calmant de l'apoplexia (Arnold-Apostolides, 1991).

Depuratiu sanguini (Selga, 1998).

Hemostàtic (Font, 1961; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; Bonet, 1994, 2001; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998).

Hipoglucemiant (Bonet, 1994; Selga, 1998; Bonet, 2001).

Hipotensor (Parada, 1997).

Hipoviscositzant sanguini (Bonet, 1991, 1993).

Per a afeccions de l'esquena (Fleurentin *et al.*, 1991).

Per a colitis (Pellicer, 2000).

Per a la leucorrea (Pellicer, 2000).

Per a la tos ferina dels nens (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a picades d'escorpí (Pellicer, 2000).

Centaurea aspera L. subsp. *aspera* (Asteràcies)

BCN 29846

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Vores de camins, erms i prats secs.

NOMS POPULARS

Caps de burro [kapzðəβúru] (003, 011, 013, 016, 017, 027, 035, 040, 046, 048, 065, 070, 072, 074, 082, 093)

Herba travalera [érβətrəβəléərə] (082)

Sense nom (042)

Travalera [trəβəléərə] (065)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Hipoglucemiant

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Té un gust molt dolent.

FONT. 011. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No li anava gaire bé perquè li flaquejava el cap (li feia mal de cap).

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En resulta una aigua molt amargant.

FONT. 016; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per la diabetis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'aigua és molt amargant.

FONT. 042; 046; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065; 070; 072; 082; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No és massa efectiva.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Inflorescència

Cefalàlgia

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La infusió provoca mal de cap. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 003. Es fa als marges, al costat de les carreteres.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antihemorròidal (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Antineuràlgic (Mulet, 1990, 1991).

Antitussígen (Arteche *et al.*, 1993).

Aperitiu amarg (Mulet, 1990, 1991; Conca, 1996).

Astringent (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Carminatiu (Arteche *et al.*, 1993).

Cefalàlgic (Parada, 1997).

Depuratiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Dermatològic (Schröder *et al.*, 1996).

Diurètic (Arteche *et al.*, 1993).

Estimulant de les secrecions digestives, hepatobiliars i pancreàtiques (Arteche *et al.*, 1993).

Eupèptic (Arteche *et al.*, 1993).

Febrífug (Arteche *et al.*, 1993).

Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993).

Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Conca, 1996; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Verde *et al.*, 1998).

Hipotensor (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Torres, 1999).

Hipoviscositzant sanguini (Obón & Rivera, 1991).

Nefrolític (González-Tejero, 1989)

Protector renal (Obón & Rivera, 1991).

Vasotònic (Mulet, 1990, 1991).

Vulnerari (Arteche *et al.*, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

***Centaurea collina* L. (Asteràcies)**

BCN 29847

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani nordoccidental. Fenassars, camps de cereals. Regió mediterrània, principalment a la terra baixa de clima marítim.

NOMS POPULARS

Caps de burro [kapzðəβúru] (021)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Hipoglucemiant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar el sucre de la sang. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 021. Són unes flors grogues que es fan als camps i que espinen una mica.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Centaurea cyanus L. (Asteràcies)

BCN 29651

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit lateeurossiberià. Camps de cereals, principalment a l'estatge montà i a les contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Blauets [bləwəts] (027, 038, 039, 040, 064)

Llums [lúms] (039)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antisèptic ocular

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts i inflamats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany ocular (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ha sentit a dir que és més eficaç que la camamilla.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany ocular (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany ocular (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La seva mare en preparava una tisana, però no recorda per a què.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtica (De Feo *et al.*, 1992).

Antibacteriana (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiinflamatòria (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).

Antiinflamatòria ocular (Muntané, 1991, 1994a).

Antipirètica (Arteche *et al.*, 1993; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995).

Antisèptica bucofaringia (Muntané, 1991, 1994a).

Antisèptica ocular (Bonet, 1991, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).

Antitussígena (Van Hellemont, 1986)

Aperitiva - eupèptica (Arteche *et al.*, 1993; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

Astringent (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).

Diürètica (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Jàvega *et al.*, 1993; Laberche & Laberche, 1991; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Oftàlmica (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cortés *et al.*, 1993; Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Laberche & Laberche, 1991).

Pectoral (Laberche & Laberche, 1991).

Per a la tinya (Garnier *et al.*, 1961).

Per al xarampió (Muntané, 1991, 1994a).

Tònica (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Jàvega *et al.*, 1993; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Vasoprotector (Peris *et al.*, 1995).

***Centaurea jacea* L. × *linifolia* Lam. (Asteràcies)**

BCN 29848

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Espècie híbrida, resultat de l'encreuament de *C. jacea* (hemicriptòfit lateurosiberià, propi dels prats de les contrades mediterrànies plujoses i de l'estatge montà), i *C. linifolia* (camèfit mediterrani oriental, que es fa a les brolles i pastures camefítiques calcàries de la regió mediterrània i de l'estatge montà submediterrani).

NOMS POPULARS

Caps de burro [kapzðəβuru] (010)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Hipoglucemiant

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diabetis.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Centaurea nigra* L. (Asteràcies)**

BCN 29652

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateatlàntic. Prats de dall, herbassars, sobre substrat silici. Estatge montà plujós (i subalpí, i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Caps de burro [kapzðəβúru] (073)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Es fa aigua de les flors, que és molt amargant.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Diürètic (Usher, 1974).

Hipocloesterolèmic (Rigat, 2005).

Hipoglucemiant (Agelet, 1998; Rigat, 2005).

Protector cardíac (Rigat, 2005).

Sudorífic (Usher, 1974).

Vasotònic (Rigat, 2005).

***Centaurea pectinata* L. (Asteràcies)**

BCN 43498

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional (atlàntic-mediterrani muntanyenc). Landes, brolles, fissures de les roques. Estatge montà i contrades boreomediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Caps de burro [kapzðəβúru] (073)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Se'n fa aigua de les flors, que és molt amargant.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antigotós (Bonet, 2001).

Hipoglucemiant (Bonet, 2001).

***Centaurea scabiosa* L. subsp. *scabiosa* (Asteràcies)**

BCN 29653

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurossiberià. Pastures seques, messes. Estatge montà i contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Caps de burro [kapzðəβúru] (030)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Hipoglucemiant

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al sucre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antihemorroidal (Villar *et al.*, 1992).

Hipoglucemiant (Agelet, 1998; Rigat, 2005).

Per a afeccions oculars (Villar *et al.*, 1992).

Centaurium erythraea Rafn subsp. *majus* (Hoffms. et Link) Lainz (Gencianàcies)

BCN 29849

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit (teròfit) holàrtic. Vores de camins, camps abandonats i prats, en sòls frescals. Muntanya mitjana i contrades mediterrànies més o menys plujoses.

NOMS POPULARS

Centaurea [səntáwréə] (021, 022)

“Centauree” (nom francès) (038)

Herba de Santa Aura [érβəðəsantáwrə] (076)

Herba de Santa Margarida [érβəðəsántəmərɣərítə] (021, 022, 039)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Anticatarral

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'aigua és molt amargant. En donaven a la filla del metge de Maçanet.

Hipertensiu

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pujar la sang al bestiar flux de sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

Orexigen

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa agafar gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa posar gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antiinflamatori gàstric

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac: fa pair o vomir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt amargant i es menjava un sucre al darrere.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. Floreix a l'octubre.

FONT. 039. Fa una fulla estreta verda i dues o tres flors rosa fort molt boniques.

FONT. 076. No és gaire abundant. Es fa en prats i té la flor d'un rosa blavenc.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Antialopèic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antianèmic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).
Antianorèctic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antianorèctic infantil (Bonet, 1991, 1993, 2001; Lastra & Bachiller, 1997).
Antiapoplèctic (Agelet, 1999).
Antibacterià (Rigat, 2005).
Anticatarral (Agelet, 1999; Pardo de Santayana, 2004; Ribon, 1993).
Anticefalàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Anticoagulant (Agelet, 1999).
Anticolagóg (Agelet, 1999).
Anticonvulsiu (Ribon, 1993).
Antidiarreic (Garnier *et al.*, 1961; Rigat, 2005).
Antidismenorreic (Van Hellemont, 1986).
Antiflatulent (Lastra & Bachiller, 1997).
Antigastràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antigripal (Parada, 1997).
Antihelmíntic (Bonet, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Ribon, 1993; Selga, 1998).
Antiinflamatori (Ribon, 1993).
Antiinflamatori hepatobiliar (Rigat, 2005).
Antiinflamatori biliar (Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori gàstric (Bonet, 2001; De Feo & Senatore, 1993).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antídòt (Le Floc'h, 1983).
Antilitiàsic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antilitiàsic biliar (Boulos, 1993).
Antinauseós (Rigat, 2005).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antipalúdic (Blanco & Cuadrado, 2000).
Antipediculòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antipirètic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005).
Antipneumònic (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Fernández, 2000).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antitífic (Bonet, 2001).
Antitussigen (Bonet, 1991, 1993).
Cardiotònic (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Ribon, 1993).
Cicatritzant de fistules i úlceres velles (Le Floc'h, 1983).
Colerètic (Benchaabane & Abbad, 1994; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Contra les fermentacions anormals de l'intestí (Ballero & Fresu, 1991).
Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Blanco & Cuadrado, 2000; Boulos, 1993; Leporatti & Pavese, 1990).
Digestiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 2000; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991; Ribon, 1993).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estimula les secrecions del fetge i del pàncrees (Lastra & Bachiller, 1997).
Estomàquic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo & Senatore, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Selga, 1998).
Febriífug (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Selga, 1998; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999).
Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Rigat, 2005; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Hipotensor (Agelet, 1999).
Laxant (Bonet, 1991, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Orexigen (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Le Floc'h, 1983; Rombi, 1991; Parada, 1997; Selga, 1998).
Oxítòcic (Ribon, 1993).
Per a desordres ginecològics (Afifi & Abu-Imaileh, 2000).
Per a les paràlisis (Ribon, 1993).
Per al paludisme (Fernández, 2000).
Per a pertorbacions gàstriques (Le Floc'h, 1983).
Protector hepatobiliar (Garnier *et al.*, 1961).
Purgant (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Reforçant (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Rubefaent (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Sedant (Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961).
Tònic (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Tònic amarg (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Tònic estomacal (Ballero & Fresu, 1991).
Tònic nerviós (Arnold-Apostolides, 1991).
Tònic ocular (Ribon, 1993).
Vasotònic (Lastra & Bachiller, 1997).
Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Centranthus ruber* (L.) DC. subsp. *ruber* (Valerianàcies)**

BCN 31267

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Talussos argilosos, pedruscall, etc., principalment dins la zona ruderal que envolta les poblacions. Sovint cultivat com a ornamental i subespontani. Regió mediterrània; subespontani a diverses localitats de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Rosa d'Espanya [rɔ́zəðəspáɲə] (038)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

***Ceratonia siliqua* L. (Fabàcies)**

BCN 32177

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Màquies dels sòls secs. Molt sensible al fred.

NOMS POPULARS

Garrofes (fruit) [gə'ɔfəs] (038, 051, 076, 082)

Garrofer [gə'ɔfɛ] (042, 045, 056, 060)

USOS MEDICINALS

Granes

Antibronquític

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està refredat, se't tapa el pit i costa de respirar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidiarreic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de la farina. DESTINACIÓ. Veterinària.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La farina té algun ús que no recorda.

USOS ALIMENTARIS

Granes

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan el seu pare en duia per als cavalls, els nens en menjàvem perquè les trobàvem dolces. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als cavalls. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 045; 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als cavalls. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menjaven crues i cuites, en temps de guerra. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Són molt nutritives per al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les garrofes ben tendres es mengen crues. Són molt dolces. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Agraden molt al bestiar perquè dolcegen. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Grana

Provoca diabetis

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La gent que en temps de guerra va menjar moltes garrofes, de grans són diabètics. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **OBSERVACIONS.** A ell li ha passat.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. N'hi ha de mascle (fa la flor) i de femella (fa les garrofes).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Absorbent de toxines (Garnier *et al.*, 1961).

Alimentari (Garnier *et al.*, 1961; Arnold-Apostolides, 1991).

Antianorèctic (Palevitch *et al.*, 1986).

Antiasmàtica (Merzouki *et al.*, 1999).

Antiberrugós (Agelet, 1999; Merzouki *et al.*, 1997; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999).

Antiberrugós (esotèric) (Torres, 1999).

Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Merzouki *et al.*, 1999; Obón & Rivera, 1991; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Torres, 1999).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1987, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1997, 2000; Mulet, 1990, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Pellicer, 2000; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Antiemètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihalitòsic (Villar *et al.*, 1992).

Antihemorroidal (Agelet, 1999).

Antiodontàlgic (Martínez, 1993).

Antituberculós (Garnier *et al.*, 1961).

Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiulcerós gastroduodenal (Peris *et al.*, 1995).

Antiviral (Mulet, 1990, 1991).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Ballero, 1982; Ballero & Fresu, 1993; Boulos, 1993; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Bèquic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999; Van Hellemont, 1986).

Coadjuvant del part i del postpart en cabres (Torres, 1999).

Complement dietètic (Williams, 1981).

Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Digestiu (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).

Estomacal (Merzouki *et al.*, 2000).

Emol·lient (Ballero & Fresu, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Hemostàtic (Le Floc'h, 1983).

Hidratant (Ballero & Fresu, 1993).

Hipocolesterolèmic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipoglucèmic (Boukef, 1986; Palevitch *et al.*, 1986).

Laxant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Arteché *et al.*, 1993; Ballero, 1982; Ballero & Fresu, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Litotríptic (Merzouki *et al.*, 2000).

Pectoral (Merzouki *et al.*, 1999).

Per a afeccions bronquials (Le Floc'h, 1983).

Per a dietes hipocalòriques (Peris *et al.*, 1995).

Per a intoxicacions (Bellakhdar *et al.*, 1987).

Per a la gastritis (Peris *et al.*, 1995).

Per a la gastroenteritis (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Per a l'enterotoxèmia (Bellakhdar *et al.*, 1987).

Per a l'enteritis diarreica (Ballero & Fresu, 1991).

Per a l'insuficiència renal crònica (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Per a l'intolerància al gluten (Van Hellemont, 1986).

Per a leucomes (Boukef, 1986).

Per al postpart (Le Floc'h, 1983).

Per a malalties cardíacques (Boukef, 1986).

Per a pertorbacions abdominals (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a pertorbacions digestives (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a pertorbacions gastrointestinals (Garnier *et al.*, 1961).

Per a pertorbacions hepàtiques (Le Floc'h, 1983).

Per a toxicosis (Garnier *et al.*, 1961).

Protector de la mucosa gastrointestinal (Van Hellemont, 1986).

Refrescant (Le Floc'h, 1983).

Sedant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Substitut del cafè (Usher, 1974).

Vulnerari (Martínez, 1993; Palevitch *et al.*, 1986).

Ceterach officinarum DC. in Lam. et DC. (Polipodiàcies)

BCN 29850

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Roques i murs més o menys ombrejats. Regió mediterrània i muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Falguera [fəlgéɾə] (020, 038, 039)

Herba auradella [éɾβəwɾəðéɫə] (048)

Nurella [nuɾéɫə] (030)

Sense nom (023)

USOS MEDICINALS

Frondes

Anticatarral

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticefalàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Millora la circulació de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es fa una novena. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal posar 7 o 9 fulles per tisana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 020. Es fa en parets i calçobres.

FONT. 023. Es troba en parets de muntanya.

FONT. 039. Es fa a les parets de pedra, fa una fulla allargada amb unes dents rodones.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Verde *et al.*, 1998; Rigat, 2005).
Analgèsic renal (Verde *et al.*, 1998).
Antiàlgic (Agelet, 1999).
Antiamenorreic (Agelet, 1999).
Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antidiarrei (Pieroni, 1999).
Antiequimòtic (Pellicer, 2000).
Antiespasmòdic (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antihelmíntic (Ballero & Fresu, 1993).
Antihemastènic (Bonet, 2001).
Antihipertensiu (Bonet, 1991, 1993, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).
Antiinflamatori (Pellicer, 2000).
Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001).
Antiinfecció (Mulet, 1990, 1991).
Antilitiàsic renal (Honda *et al.*, 1996; Yesilada *et al.*, 1993).
Antimalàric (Arnold-Apostolides, 1991).
Antimicòtic (Agelet, 1999).
Antiodontàlgic (Mulet, 1990, 1991).
Antipirètic (Bonet, 2001).
Antipneumònic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic (Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic bucofaríngic (Bonet, 2001).
Antisèptic postpart veterinari (vaques i ovelles) (Pieroni, 1999).
Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1994; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1992).
Antivariolós (Agelet, 1999).
Antixarampionós (Agelet, 1999).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Boulos, 1993; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991).
Bèquic (Conca, 1996; Bonet, 2001).
Cicatritzant (Palevitch *et al.*, 1986).
Depuratiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991).
Descongestiu broncopulmonar (Bonet, 2001).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Boulos, 1993; Conca, 1996; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Honda *et al.*, 1996; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Emmenagog (Mulet, 1990, 1991).
Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estimulant hepàtic (Arteche *et al.*, 1992).
Estomacal (Mulet, 1990, 1991).
Expectorant (Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Fernández, 2000).
Febrífug (Bonet, 1994; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Verde *et al.*, 1998).
Hematocàrtic (Bonet, 2001; Pellicer, 2000).
Hemostàtic (Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).
Hepatoprotector (Conca, 1996; Mulet, 1990, 1991; Verde *et al.*, 1998).
Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991).
Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991).
Hipotensor (Agelet, 1999; Font, 1961; Raja, 1995; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).
Pectoral (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992).
Per a afeccions hepàtiques (Fernández, 2000).
Per a afeccions urinàries (Fernández, 2000).
Per a la icterícia (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a les picades d'escorpió (Pellicer, 2000).
Per a menstruacions irregulars (Verde *et al.*, 1998).
Per a trastorns en el cicle menstrual (Verde *et al.*, 1998).
Protector biliar (Arnold-Apostolides, 1991).
Protector de la melsa (Arnold-Apostolides, 1991).
Protector renal (Arnold-Apostolides, 1991; Conca, 1996).
Purgant (Fernández, 2000).
Resolutiu (Agelet, 1999).
Tònic general (Arteche *et al.*, 1992).
Vasotònic (Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Vermífug (Ballero, 1982; Guarrera, 1999).
Vulnerari (Agelet, 1999; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1992).
Vulnerari veterinari (Villar *et al.*, 1992).

***Chamaerops humilis* L. (Arecàcies)**

BCN 23832

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit perennifoli (palmera) mediterrani sud-oriental propi de màquies, garrigues, llocs rocosos. Contrades mediterrànies marítimes seques.

NOMS POPULARS

Clin (fibres de la tija) [klín] (060, 062)

Margalló [məɾɣəlo] (064)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de fibres

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer barrets de palla.

Elaboració de matalassos

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer matalassos i com a farciment dels collars dels animals on es recolzava el jou.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer matalassos.

Chelidonium majus L. (Papaveràcies)

BCN 29851

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurosiberià. Herbassars ruderals, en indrets ombrívols i humits.

NOMS POPULARS

Celedònia [sələðóniə] (016)

Celidònia [səliðóniə] (064)

Herba berruguera [érβəβəruyérə] (030, 048)

Herba de les berrugues [érβəðlɛzβəruýəs] (038)

Herba de les orenetes [érβəðlɛzurənétəs] (064)

Sense nom (071)

USOS MEDICINALS

Flors

Antisèptic ocular

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal dels ulls dels nens. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A les missions curaven els ulls dels nens amb la flor.

Làtex

Antiberrugós

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Mata les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És un làtex taronja qur taca molt.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Crema les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una llet taronja.

FONT. 038; 048; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una llet groc-taronja.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. Se'n fa prop de casa seva i ella n'escampa la grana perquè no es perdi.

FONT. 064. Es diu herba de les orenetes perquè floreix quan arriben les orenetes. Fa una llet taronja.

FONT. 071. Fa una flor groga i si trenques la tija fa un suc groc.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Duke & Ayensu, 1985; Villar *et al.*, 1984).
Antiasmàtic (Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiberrugós (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 1994, 2001; Cañiguer *et al.*, 1998; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Lieutaghi, 1991; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Anticefalàlgic (Villar *et al.*, 1992).
Anticolagog (Agelet, 1999).
Antidepressiu (Peris *et al.*, 1995).
Antidermàtic (Ballero & Fresu, 1993).
Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961).
Antiespasmòdic cardiovascular (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiespasmòdic digestiu (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiespasmòdic hepatobiliar (Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Antigotós (Leporatti & Pavesi, 1990).
Antihermoïdal (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiherpètic (Ballero & Fresu, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiinfecció veterinari (Muntané, 1991, 1994).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1984).
Antiinflamatori hepàtic (Bonet, 2001).
Antimicrobià (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990 Lastra & Bachiller, 1997).
Antimitòtic (Lieutaghi, 1991; Villar *et al.*, 1984).
Antiodontàlgic (Villar *et al.*, 1992).
Antipruriginós (Bonet, 2001).
Antireumàtic (Villar *et al.*, 1984).
Antisèptic (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1984).
Antisèptic oftàlmic (Lieutaghi, 1991; Parada, 1997; Ribon, 1993).
Antisifilític (Ballero & Fresu, 1993).
Antitumoral (Duke & Ayensu, 1985).
Antitussigen (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; González-Tejero, 1989).
Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).
Bactericida (Peris *et al.*, 1995).
Broncodilatador (Lastra & Bachiller, 1997).
Callicida (De Feo *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Calmant (Laberche & Laberche, 1991).
Càustic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lieutaghi, 1991; Villar *et al.*, 1984).
Cicatritzant (Bonet, 2001).
Citotòxic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1984).
Colagog (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997).
Colerètic (De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Contra la influença (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Dermatològic (Ribon, 1993; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
Digestiu (De Feo *et al.*, 1992).
Diürètic (Garnier *et al.*, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Laberche & Laberche, 1991; Usher, 1974).
Emetocàrtic (Garnier *et al.*, 1961).
Emmenagog (Font, 1961; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Emol·lient (Muntané, 1991, 1994).
Estimula la secreció del pàncrees (Lastra & Bachiller, 1997).
Expectorant (Usher, 1974).
Hepatoprotector (Agelet, 1999; Bonet, 1994, 2001; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Hipertensor (Font, 1961).
Hipnòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1984).
Hipocolerterolèmic (Lastra & Bachiller, 1997).
Hipoglucemiant (Font, 1961).
Hipotensor (en cas d'espasme vascular o arteriosclerosi) (Lastra & Bachiller, 1997).
Laxant (Garnier *et al.*, 1961).
Narcòtic (Arteche *et al.*, 1992; Laberche & Laberche, 1991).
Oxític (Font, 1961).
Per a aprimar (Blanco, 1996).
Per a la conjuntivitis (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a l'angina de pit (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a la gastritis (Blanco, 1996).
Per a la hipertònia gàstrica (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a la icterícia (Font, 1961).
Per a les cataractes (Blanco, 1996).
Per a les úlceres gàstriques (Lastra & Bachiller, 1997).
Per als desordres del fetge (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Per a principis de congelació (De Feo *et al.*, 1992).
Protector biliar (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Protector contra enfermetats del coll i del cap (Villar *et al.*, 1992).
Protector de la melsa (Ballero & Fresu, 1993).
Purgant (Laberche & Laberche, 1991; Usher, 1974).
Queratolític (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997).
Regulador hepàtic (De Feo *et al.*, 1992).
Resolútiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992).
Sedant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1984).
Tònic ocular (Ribon, 1993).
Tòxic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Vasodilatador coronari (Font, 1961).
Vasodilatador perifèric (De Feo & Senatore, 1993).
Vermífug (Garnier *et al.*, 1961).
Viricida (Arteche *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
Vulnerari (Blanco, 1996; Bonet, 2001).

***Chenopodium album* L. (Quenopodiàcies)**

BCN 29658

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit holàrtic, esdevingut subcosmopolita. Sovint dominant en comunitats ruderals terofítiques; també freqüent a les terres cultivades. De la terra baixa mediterrània a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Blet roig [blétrótj] (045)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 045. Són males herbes dels camps.

***Chondrilla juncea* L. (Asteràcies)**

BCN 29852

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional holàrtic. Erms, vores de camins, sobre sòls profunds, però secs. Regió mediterrània, abundant sobretot a la baixa muntanya poc plujosa; ascendeix a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Masteguera [məstəɣɛɾə] (001, 007, 009, 010, 019, 031, 036, 040, 051, 069, 081, 084, 086, 037, 038, 043, 044, 046, 053, 054, 055, 056, 058, 062, 064, 065, 066, 067, 068, 070, 073, 076, 078, 085)

Màstecs [məstɛks] (048, 050, 071, 075, 082, 083)

Xicoies [ʃikójəs] (070)

USOS MEDICINALS

Part aèria tendra

Antihipertensiu

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part aèria tendra

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan són tendres es mengen amanides (es cullen ben tendres perquè després són massa dures). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendra, es menja amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana. OBSERVACIONS. Confonen la flor amb la de *Cichorium intybus*.

FONT. 019. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides. Es cullen quan només despuntaven les fulles i la planta era quasi tota blanca perquè era enterrada sota terra (les collien tallant-les amb un ganivet). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 037; 038; 044; 046; 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides. La millor part és l'enterrada: blanca i amb llet. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen per enciam (s'havien d'arrencar amb un ganivet perquè la part més tendra, la blanca, era enterrada).

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen, tendres, en amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 007; 009; 010; 036; 053; 055; 056; 058; 062; 064; 065; 066; 067; 068; 069; 070; 071; 073; 075; 076; 078; 081; 082; 083; 084; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ben tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen per enciam o bullides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills (quan eren grosses i no es podien menjar amanides). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan eren massa grosses les donaven als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills i les gallines, quan eren velles. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Fernández et. al, 1998).

Astringent (Font, 1961).

Emmenagog (Font, 1961).

Per a les mossegades de serps (Font, 1961).

***Chrysanthemum segetum* L. (Asteràcies)**

BCN 31269

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani oriental esdevingut pluriregional. Vinyes, conreus, pastures moderadament nitròfiles. Terra baixa mediterrània.

NOMS POPULARS

Goigs [gótʃs] (054), [gójts] (035, 044)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035; 044. És una mala herba.

FONT. 054. És una brutícia que es fa a les vores de les vinyes.

***Cicer arietinum* L. (Fabàcies)**

BCN29659

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit d'origen asiàtic. Cultivat i alguna vegada subespontani.

NOMS POPULARS

Cigrans [siɣróns] (068)

USOS MEDICINALS

Granes

Hipolipemiant

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar el colesterol. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa cuits. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiberrugós (esotèric) (Fernández *et al.*, 1998)
Diürètic (Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).
Estimulant (Merzouki *et al.*, 2000).

Per a la sífilis (Galán, 1993).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Tònic (Merzouki *et al.*, 2000).

Cichorium endivia L. (Asteràcies)

BCN 46854

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit (hemicriptòfit) mediterrani. Cultivada i rarament subespontània.

NOMS POPULARS

Escarola [əskəˈɾɔlə] (003, 009, 031, 044, 049, 070, 079)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antihemorroidal

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb un cop que es prengui, l'endemà ja ha marxat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ronquera

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogall. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb un cop que es prengui, l'endemà ja ha marxat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogall. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'afonia

FONT. 003; 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'afonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits o bullits amb patates. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi ha qui es menja l'escarola en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Amarg (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiberrugós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antihelmíntic (Blanco, 1996).
Antihemorroidal (Roig, 1988).
Antiinflamatori (Muntané, 1991, 1994a).
Antiparasitari (Roig, 1988).
Aperitiu (Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974).
Depuratiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Digestiu (Bartolí, 1993; Blanco, 1996).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Estomacal (Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Hippoglucemiant (Rigat, 2005).
Laxant (Blanco, 1996).
Vermífug (Roig, 1988).
Vulnerari (Roig, 1988).

Cichorium intybus L. (Asteràcies)

BCN 29660

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Sòls calcigats més o menys humits. Muntanya mitjana i regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Mastegueres [mástəyéɾəs] (009, 039)

Xicoines [ʃikójnəs] (069, 072, 093)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendre, es menja amanida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanida (les collien dels sembrats perquè eren més tendres i bones que les dels marges). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 009. Florida, la confonen amb *Chondrilla juncea*.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Amarg (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiberrugós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antihelmíntic (Blanco, 1996).
Antihemorroidal (Roig, 1988).
Antiinflamatori (Muntané, 1991, 1994).
Antiinflamatori bucofaringí (Bonet, 2001).
Antiparasitari (Roig, 1988).

Aperitiu (Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974).
Depuratiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Digestiu (Bartrolí, 1993; Blanco, 1996).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Estomacal (Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Laxant (Blanco, 1996).
Vermífug (Roig, 1988).
Vulnerari (Roig, 1988).

Cinchona sp. (Rubiàcies)

BCN 50765

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfic tropical americà. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Quina [kínə] (086)

USOS MEDICINALS

Escorça

Tònic

FONT. 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Amarg (Peris *et al.*, 1995).
Antiàlgic (Agelet, 1999; Duke, 1986).
Antialopèic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982).
Antianorèctic (Agelet, 1999; Cañigual *et al.*, 1998; Morton, 1977).
Antiarítmic (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
Anticefalàlgic (Iwu, 1993).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Duke, 1986).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Morton, 1977; Duke, 1986).
Antimalàric (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Williams, 1981).
Antineuràlgic (Duke, 1986).
Antiperiòdic (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
Antipirètic (Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995).
Antiprotozoari (Peris *et al.*, 1995).
Anestètic (Morton, 1977; Duke, 1986).
Antiperiòdic (Duke, 1986).
Antisèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982).
Antitumoral (Duke, 1986).
Aperitiu (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Van Hellemont, 1986).
Astringent (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
Bactericida (Duke, 1986; Morton, 1977).
Cicatritzant (Fernández & Nieto, 1982).
Citotòxic (Peris *et al.*, 1995).
Colagog (Cañigual *et al.*, 1998).
Contraceptiu (Duke, 1986).
Contra pertorbacions en el ritme cardíac (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Dentifrici (Duke, 1986).
Digestiu (Morton, 1977).
Estimulant de la mucosa gàstrica (Duke, 1986).
Estomàquic (Duke, 1986).
Febrífug (Morton, 1977; Arteche *et al.*, 1993).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999).
Insecticida (Duke, 1986).
Oftàlmic (Morton, 1977).
Oxítòxic (Agelet, 1999; Peris *et al.*, 1995).
Per a adenopaties (Duke, 1986).
Per a la carditis (Duke, 1986).
Per a la ciàtica (Duke, 1986).
Per a la convalescència (Van Hellemont, 1986).
Per a la disenteria (Duke, 1986).
Per a la dispèpsia (Duke, 1986).
Per a la grip (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Per a la influença (Cañigual *et al.*, 1998).
Per a la malaltia del son (Arteche *et al.*, 1993; Iwu, 1993).
Per a la neuritis (Duke, 1986).
Per a la pertussis (Duke, 1986).
Per a la pneumònia (Duke, 1986).
Per a la septicèmia (Duke, 1986).
Per al càncer (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al lumbago (Duke, 1986).
Per a venes varicoses (Duke, 1986).
Reconstituent (Agelet, 1999).
Tònic (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993).
Tònic cardíac (Arteche *et al.*, 1993).
Tònic general (físic i psíquic) (Van Hellemont, 1986).
Tòxic (Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995).
Tractament profilàctic d'arítmies cardíques (Arteche *et al.*, 1993).
Uterotònic (Duke, 1986).
Vasotònic (Morton, 1977).

***Cinnamomum camphora* (L.) Nees & Eberm. (Lauràcies)**

BCN 50766

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit tropical i subtropical. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Càmfora (producte elaborat) [kámfurə] (001, 004, 030, 035, 046, 060, 062, 065, 071, 074, 076, 080, 082, 085)

USOS MEDICINALS

Fusta

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer fregues per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Es posen les pastilles en alcohol. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Les pastilles de càmfora es compren a la farmàcia.

FONT. 004; 030; 035; 046; 060; 062; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 080. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Epítésic

FONT. 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Galactòfug

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar els pits de les dones que els puja massa la llet. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Esperit camforat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Reforçant ossi

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reforçar els ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Esperit camforat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de qualsevol enfermetat o mala sort (es posa en una bosseta penjada a la roba o al coll. "Aquella bravada fa que no agafis res").

Repel·lent invertebrats.

Repel·lents

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Boles de càmfora perquè no es facin arnes a la roba.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ho havien posat al voltant de l'hort per a evitar que els senglars es mengessin els cultius.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 065,076. Comprava pastilles de càmfora a la farmàcia i es preparava l'esprit.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Anafrodisíac (Morton, 1977; Roig, 1988).
Analèptic cardíac (Duke, 1986; Morton, 1977; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Analgèsic (Agelet, 1999; Williams, 1981).
Analgèsic i antiinflamatori muscular (Agelet, 1999; Parada, 1997).
Anestèsic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Anodí (Duke, 1986).
Antiartrític (Duke & Ayensu, 1985).
Antiasmàtic (Duke, 1986; Morton, 1977; Roig, 1988).
Antibronquític (Duke, 1986; Morton, 1977).
Antiamenorrèic (Roig, 1988).
Antiblemnorràgic (Roig, 1988).
Anticatarral (Morton, 1977).
Anticonvulsivant (Duke, 1986; Morton, 1977).
Antidiarreic (Duke, 1986; Morton, 1977).
Antiepilèptic (Duke, 1986; Morton, 1977).
Antiespasmòdic (Duke, 1986; Morton, 1977; Roig, 1988).
Antiespasmòdic intestinal (Bézanger-Beauquesne et al., 1986).
Antigastràlgic (Duke & Ayensu, 1985).
Antigotós (Duke, 1986; Morton, 1977).
Antihelmíntic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1977).
Antiherpètic (Roig, 1988).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Duke, 1986; Morton, 1977).
Antineuràlgic (Duke, 1986; Morton, 1977; Roig, 1988; Williams, 1981).
Antiodontàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Roig, 1988).
Antipútrid (Roig, 1988).
Antireumàtic (Bartolí, 1989; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1977; Roig, 1988).
Antisèptic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1977; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Antisèptic pulmonar (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antitumoral (Duke & Ayensu, 1985).
Cardiotònic (Duke & Ayensu, 1985).
Carminatiu (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986; Morton, 1977).
Cicatritzant (Roig, 1988).
Dermatològic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Descongestiu pulmonar (Morton, 1977).
Diaforètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Estimulant (Duke, 1986).
Estimulant respiratori (Duke, 1986; Morton, 1977; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Excitant (Roig, 1988).
Febrífug (Roig, 1988).
Insecticida (Usher, 1974).
Per a emfisema (Duke, 1986; Morton, 1977).
Per a liniments (Usher, 1974).
Per a rinitis (Duke, 1986; Morton, 1977).
Per al còlera (Duke & Ayensu, 1985).
Repel·lent d'insectes (Parada, 1997).
Resolutiu d'abcessos (Duke & Ayensu, 1985).
Revulsiu (Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne et al., 1986).
Rubefaent (Morton, 1977).
Sedant (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1977).
Tònic (Duke & Ayensu, 1985).
Vermífug (Merzouki *et al.*, 2000).
Vulnerari (Duke, 1986).

Cinnamomum zeylanicum Nees (Lauràcies)

BCN 47283

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit tropical. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Canyella (escorça) [kəɾɲɛlə] (023, 030, 041, 044, 047, 048, 058, 077, 099)

USOS MEDICINALS

Escorça

Antiinflamatori intestinal

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Escorça

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats de l'àvia. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer flams i crema catalana. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer brunyols. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia i per al patxaran (per al patxaran macera els fruits amb anís, la meitat sec i la meitat dolç; hi afegeix uns granets de cafè i molt poca canyella). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer codonyat. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer patxaran (s'hi afegeix cafè, canyella, sucre morè i anís) i per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del cointreau o curaçao i en el licor estomacal. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Van Hellemont, 1986).

Afrodisiac (Benchaabane & Abbad, 1994).

Anestèsic (Peris *et al.*, 1995).

Antiàlgic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antiàlgic gàstric (Merzouki *et al.*, 2000; Van Hellemont, 1986).

Antianorèctic (Agelet, 1999).

Antiasmàtic (Agelet, 1999).

Antibacterià (Rombi, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Galán, 1993; González-Tejero, 1989).

Anticefalàlgic (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Antidiarrei (Agelet, 1999).

Antidismenorreic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antiespasmòdic (Arteché *et al.*, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Antifúngic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Antihelmíntic (Agelet, 1999).

Antiinflamatori (Hutt & Houghton, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antiodontàlgic (Villar *et al.*, 1992).

Antipirètic (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Antipiròtic (Agelet, 1999).

Antireumàtic (Merzouki *et al.*, 2000).

Antisèptic (Arteché *et al.*, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Cañigüeral *et al.*, 1998; Merzouki *et al.*, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).

Antiulcerós (Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Aperitiu (Arteché *et al.*, 1993).

Aromatitzant (Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Astringent (Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Peris *et al.*, 1995).

Cardiotònic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Carminatiu (Arteché *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

Coadjuvant postpart (Agelet, 1999).

Condiment (Benchaabane & Abbad, 1994).

Corrector organolèptic (Peris & Stubing, 1993).

Descongestiu pulmonar (Villar *et al.*, 1992).

Descongestiu de les vies respiratòries altes (Rivera *et al.*, 1994).

Digestiu (Van Hellemont, 1986).

Emmenagog (Arteché *et al.*, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Estimulant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stubing, 1993).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Estimulant de la motilitat (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Estimulant respiratori (Rombi, 1991).

Estomàquic (Benchaabane & Abbad, 1994; Cañigüeral *et al.*, 1998; Morton, 1977).

Eupèptic (Arteché *et al.*, 1993).

Fortificant (Benchaabane & Abbad, 1994).

Germicida (Morton, 1977).

Hipotensor (Agelet, 1999; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Hipoviscositzant sanguini (Peris *et al.*, 1995).

Immunoestimulant (Peris *et al.*, 1995).

Insecticida (Peris *et al.*, 1995).

Larvicida (Peris *et al.*, 1995).

Oxítòcic (Agelet, 1999).

Parturifaent (Agelet, 1999).

Pectoral (Merzouki *et al.*, 1999).

Per a la pèrdua de memòria (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Per a les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1997).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997).

Per a talls de digestió (Villar *et al.*, 1992).

Per a pertorbacions del fetge (Merzouki *et al.*, 2000).

Per a pertorbacions del pàncrees (Merzouki *et al.*, 2000).

Per a pertorbacions gàstriques (Merzouki *et al.*, 2000; Usher, 1974).

Per a pertorbacions respiratòries (Schröder *et al.*, 1996).

Reconstituent (Agelet, 1999).

Relaxant muscular (Peris *et al.*, 1995).

Respiratori (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Rubefaent (Arteché *et al.*, 1993).

Sedant (Peris *et al.*, 1995).

Tònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Van Hellemont, 1986).

Tònic del sistema circulatori (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Tònic en la convalescència i consecutivament a malalties infeccioses (Van Hellemont, 1986).

Vasodilatador perifèric (Rombi, 1991).

Vermífug (Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Cirsium arvense* (L.) Scop. (Asteràcies)**

BCN 29853

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit holàrtic pluriregional. Herbassars nitròfils, vores de camins, camps de conreu. Estatge montà i regió mediterrània; ascendeix a l'estatge subalpi.

NOMS POPULARS

Calcides [kəlsiðəs] (006, 009, 050, 065, 081)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resolutiu

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vasotònic

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern). PREPARACIÓ. Sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antifúngics

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació del suc d'aixafar-les al morter. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 050; 065. Males herbes dels sembrats.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).

Anticatarral (Parada, 1997).

Antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antihemorroidal (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Pellicer, 2000).

Antiodontàlgic (Garnier *et al.*, 1961).

Aperitiu (Laberche & Laberche, 1991).

Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).

Astringent (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Diurètic (Laberche & Laberche, 1991).

Hemostàtic (Fleurentin *et al.*, 1991).

Resolutiu de grans infectats (Villar *et al.*, 1992).

Sedant nerviós (Villar *et al.*, 1992).

Tòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Vasotònic (Parada, 1997).

Vulnerari (Agelet, 1999).

***Cirsium echinatum* (Desf.) DC. in Lam. et DC. (Asteràcies)**

BCN 39985

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani oriental. Vores de camins, erms, etc., de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Cardó [kəɾðó] (050)

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors serveixen per a fer recuit. **DESTINACIÓ.** Additius.

***Cirsium eriophorum* (L.) Scop. (Asteràcies)**

BCN 29854

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurossiberià. Cardassars de l'estatge montà (i subalpí, i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Espitllera [əspitʎérə] (022)

USOS MEDICINALS

Fulles

Per al panadís

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als voltadits.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Colerètica (Gastaldo, 1970-1978).

Diaforètica (Gastaldo, 1970-1978).

Eupèptica (Gastaldo, 1970-1978).

Gastrotònica (Gastaldo, 1970-1978).

Estimulant (Gastaldo, 1970-1978).

***Cistus albidus* L. (Cistàcies)**

BCN 36672

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani occidental. Brolles, garrigues, erms terofítics, de vegades dominant en llocs secs de vegetació molt degradada, sovint incendiats.

NOMS POPULARS

Estepa [əstépa] (039, 062)

Estepa blanca [əstépaβláŋka] (031, 036, 040, 056, 071, 078)

Estepa rosa [əstépaʀóza] (047)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antitussigen

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Llucs tendres

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria florida

Anticatarral

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Expectorant

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús extern). PREPARACIÓ. Estepa fresca sobre el pit, un rajol calent al damunt i tapat amb una tovallola. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 056; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No en recorden

l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant.
PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (fa una flor senzilla però molt bonica).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. A Maçanet floreix de blanc i més avall de rosa.

FONT. 047. Fa la flor rosa i la fulla més blanca que l'altra.

FONT. 071. Fa la fulla blanquinosa i la flor rosa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antihemorroidal (Sezik *et al.*, 1991).

Antireumàtic (Sezik *et al.*, 1991).

Digestiu (Merzouki *et al.*, 1997).

Per a destapar l'oïda (Torres-Torres, M., 1999).

Tractament de l'esterilitat (Sezik *et al.*, 1991).

***Cistus monspeliensis* L. (Cistàcies)**

BCN 36740

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Brolles, sovint dominant, sobretot en indrets molt alterats, incendiats amb freqüència. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Estepa blanca [əstéɾəβlankə] (047)

Estepa negra [əstéɾənégɾə] (040, 051, 056, 073, 078)

USOS MEDICINALS

Fulles

Hemostàtic extern

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tallen l'hemorràgia de les ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre (ús extern). **PREPARACIÓ.** Aixafar la fulla i aplicar-la directament. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Llucs tendres

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria tendra

Expectorant

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el pit. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Aerosol (ús extern). **PREPARACIÓ.** Estepa fresca sobre el pit, un rajol calent al damunt i tapat amb una tovallola. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part aèria

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a coure les castanyes, unes branques al foc les fan molt més bones). **DESTINACIÓ.** Additiu.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La resina s'usava com

a cola (es treia de les boletes que de vegades es fan per les tiges, aixafant-les).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 047. Fa la flor blanca i la fulla més fosca que l'altra.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antiequimòtic (Boukef, 1986).

Antiespasmòdic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antipiròtic (Boukef, 1986; Merzouki *et al.*, 1997).

Antireumàtic (Merzouki *et al.*, 1997).

Astringent (Ballero & Fresu, 1993).

Depurativa (Boukef, 1986).

Emmenagog (Ballero & Fresu, 1993).

Odontàlgic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per a mossegades (Boukef, 1986).

Relaxant (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Vulnerari (Merzouki *et al.*, 1997).

***Cistus salviifolius* L. (Cistàcies)**

BCN 36767

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit latemediterrani. Brolles, sovint dominant en llocs incendiats poc temps abans. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Estepa [əstépa] (039)

Estepa blanca [əstépaβláŋka] (020, 027)

Esteperola [əstəpə'róla] (051)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antibronquític

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Fa una fulla rodona, peluda, i una flor blanca.

Expectorant

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Fa una fulla rodona, peluda, i una flor blanca.

Gemmes florals

Antitussigen

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la tos dels refredats d'estiu. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. A Maçanet floreix de blanc i més avall de rosa.

FONT. 051. S'assembla a l'estepa rosa pel color de les fulles però és més petita i fa la flor blanca.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antireumàtic (Sezik *et al.*, 1991).

Antihemorroidal (Sezik *et al.*, 1991).

Tractament de l'esterilitat (Sezik *et al.*, 1991).

Tractament de la grip (Merzouki *et al.*, 1997).

***Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsumara et Nakai**

(Cucurbitàcies)

BCN 29662

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfic oriünd de Sudàfrica. Cultivat pel seu fruit comestible.

NOMS POPULARS

Pasteca [pəstékə] (030, 086)

Pastega [pəstéɣə] (039)

Síndria [síndriə] (077, 024, 042)

Xíndria [jíndriə] (067, 086)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024; 030; 039; 067; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa confitura (porta molta feina perquè quasi tot és aigua i es redueix moltíssim). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a menjar crua o en confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Citrus aurantium* L. (Rutàcies)**

BCN 46080

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit originari del sud-est asiàtic. Cultivat a les comarques mediterrànies marítimes d'hivern temperat.

NOMS POPULARS

Bergamota [bəɾɣəmətə] (037)

Naronger [nəɾuŋzə] (037)

Poncem [punsém] (037)

Taronger [təɾuŋzə] (036, 041)

Taronger agre [təɾuŋzəájɾə] (006, 071)

Taronges agres (fruit) [təɾóŋzəzáɾəs] (045, 047, 048, 049, 055, 059, 078, 082, 085)

Taronja amarga (fruit) [təɾóŋzəməájɾə] (024, 099)

Taronja amargant (fruit) [təɾóŋzəməájɾán] (044)

USOS MEDICINALS

Fulles

Per a l'afonia

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'afonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024; 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En fa confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De la pela se'n fa confitura (a Itàlia en diuen bergamota). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mermelada (es fa amb la pela sola). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer allioli en comptes de llimona. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es bullen i es mengen amanides (només la pela). També per a fer-ne confitura i per al fregit de sang i fetge. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 055; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es bullen i es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del cointreau o curaçao. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 036; 045; 047; 049; 055; 059; 082; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a rentar la tripa (a vegades anomenada “morcades” -mocades-) del porc en la matança.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Amarg aromàtic (Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Analèptic cardíac (Boukef, 1986).
Analgèsic (Agelet, 1999; Peris *et al.*, 1995).
Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).
Analgèsic renal (Fernández, 2000).
Ansiolític (Ara, 1994).
Antianorèctic (Agelet, 1999).
Antianèmic (Bartolí, 1989).
Antiasmàtic (Morton, 1981).
Anticatarral (Bartolí, 1989; Casana, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Anticefalàlgic (Boukef, 1986).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).
Antidisentèric (Boulos, 1993).
Antiemètic (Duke & Ayensu, 1985; Schröder *et al.*, 1996).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).
Antiespasmòdic gàstric (Ara, 1994; Peris & Stubing, 1993; Rivera *et al.*, 1994).
Antiflatulent (Boulos, 1993; Font, 1961; Morton, 1981).
Antigastràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
Antigripal (Villar *et al.*, 1992).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).
Antiinflamatori (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
Antiinflamatori faríngic (Morton, 1981).
Antinauseabund (Agelet, 1999).
Antisèptic (Roig, 1988).
Antitífic (Morton, 1981).
Antitumoral (Duke & Ayensu, 1985; Fernández, 2000).
Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).
Aperitiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Cardiotònic (Morton, 1981).
Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigueral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Iwu, 1993; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
Dermatològic (Fernández, 2000; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994).
Descongestiu (Rivera *et al.*, 1994).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Roig, 1988).
Digestiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Iwu, 1993; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Tang & Eisenbrad, 1992; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
Diurètic (Fleurentin *et al.*, 1991; Iwu, 1993; Morton, 1981).
Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Roig, 1988).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994).
Estomàquic (Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Schröder *et al.*, 1996).
Eupèptic (Arteché *et al.*, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Expectorant (Duke & Ayensu, 1985; Schröder *et al.*, 1996; Tang & Eisenbrad, 1992).
Febrífug (Boukef, 1986; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Fungicida (Peris *et al.*, 1995).
Ginecològic (Affifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Hemostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).
Hipnòtic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigueral *et al.*, 1998; Font, 1961; Rivera *et al.*, 1994).
Hipocolesterolemiant (Peris *et al.*, 1995).
Hipotensor (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Galán, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Orexigen (Morton, 1981).
Per a afeccions de la vesícula biliar (Galán, 1993; Morton, 1981).
Per a afeccions pulmonars (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Per a evitar toxèmies durant l'embaràs (Iwu, 1993).
Per a embellir el cabell (Fernández, 2000).
Per al prolapse (Tang & Eisenbrad, 1992).
Purgant (Morton, 1981).
Refrescant (Morton, 1981; Roig, 1988).
Sedant (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco & Cuadrado, 2000; Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
Sudorífic (Roig, 1988).
Tònic (Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993; Roig, 1988).

Tònic amarg (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Rivera *et al.*, 1994).
Tònic del miocardi (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Tractament de la fragilitat capil·lar (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Tranquil·litzant (Boukef, 1986; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Schröder *et al.*, 1996).
Vasotònic (Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).
Vulnerari (Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988).

***Citrus grandis* (L.) Osbeck (Rutàcies)**

BCN 52090

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari del sudest d'Àsia. Cultivat a les àrees mediterrànies marítimes per a l'obtenció dels seus fruits.

NOMS POPULARS

“Pomelo” (nom castellà) (037)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. El cita per a comparar la mida i les característiques físiques del fruit amb el del poncem.

***Citrus limon* (L.) Burm. (Rutàcies)**

BCN 46853

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit originari del sud-est asiàtic. Cultivat a les comarques mediterrànies marítimes d'hivern temperat.

NOMS POPULARS

Llimona (fruit) [limónə] (001, 003, 004, 016, 021, 024, 027, 029, 030, 033, 037, 040, 041, 044, 046, 048, 049, 050, 052, 055, 058, 059, 060, 062, 063, 064, 066, 068, 069, 070, 074, 077, 079, 081, 082, 086)

Llimoner [limuné] (036, 085)

USOS MEDICINALS

Epicarp del fruit

Antiberrugós

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 063. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fruit

Antibronquític

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els bronquis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Per una novena: el primer dia es menja una llimona, el segon, dues i així successivament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de la pela, s'hi afegeix el suc un cop tèbia (per a no fer malbé les vitamines) i una cullerada de mel. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Així, si s'agafa un refredat fort, ni tan sols puja la febre.

Antidiarreic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció d'una llimona tallada a bocins en un litre d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de la pela, s'hi afegeix el suc un cop tèbia (per a no fer malbé les vitamines) i una cullerada de mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 029. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fulles

Anticatarral

FONT. 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Suc del fruit

Analgèsic

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiàcid

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar l'acidesa d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antialopèic

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiartrític

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als genolls inflats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Suc de llimona amb aigua i mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al catarro de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Poció (ús intern). PREPARACIÓ. Es posa un ou dins de suc de llimona fins que es desfà la clova, després es barreja tot. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 004; 033; 048; 058. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiarreic

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. El suc d'una llimona i una cullerada de bicarbonat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Talla la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'ha de vigilar perquè dissipa molt (debilita).

FONT. 081; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa dels suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059; 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihelmíntic

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cucs de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Beure suc. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 046; 069. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Es barreja el suc de la llimona amb mel. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'ha de beure ben a poc a poc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Sobre el suc de llimona amb una cullerada de mel s'hi tira aigua bullent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Suc de llimona amb aigua i mel. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fer gàrgares i empassar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Suc de llimona i mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Aigua calenta, suc de llimona i mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Melit (ús intern). PREPARACIÓ. Suc de llimona i mel. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cal prendre-ho ben a poc a poc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Llimonada (ús intern). PREPARACIÓ. Suc de llimona, mel i aigua ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 027. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop: una cullerada de suc i una de mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocatàrtic

FONT. 068. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hepatoprotector

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hipouricemiant

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar l'àcid úric. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el tel dels ulls de les gallines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·liri (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Veterinària.

Per a l'afonia

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'amigdalitis

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer saltar les plaques de pus de les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Suc de llimona i bicarbonat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Suc de llimona i mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ferropènia

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vasotònic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a alleugerir la circulació de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús

directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa del suc: cal prendre a cada àpat el suc de dues o tres llimones i anar augmentant fins a sis llimones cada dia. Deu dies de tractament i deu de repòs. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Suc del fruit

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar els "calroers" (*Anemonia sulcata*, de l'ordre dels actiniaris). DESTINACIÓ. Additius.

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer conserva d'olives. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un raig de suc a l'amanida, en comptes de sal. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari, pela de llimona per a fer brunyols. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a les pomes "de relleno" (farcides) i la botifarra dolça. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer brunyols. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als brunyols. S'hi posa pela ratllada. DESTINACIÓ. Additius.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Suc del fruit

Hipotensor

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si s'està flac, millor no beure suc de llimona perquè baixa la pressió. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Irritant gàstric

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El suc de llimona fa cremor d'estómac, encara que no a tothom. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Irritant gàstric i ataca l'esmalt de les dents

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Ataca l'estómac si no s'està acostumat a menjar fort i fa malbé l'esmalt. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Cal rentar-se bé la boca després de prendre suc de llimona per a evitar que faci malbé l'esmalt.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 036; 049; 055; 059; 082; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a netejar la tripa del porc.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb el suc neteja el pèndol pintat del rellotge.

Ús cosmètic.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bàlsam del cabell (un raig de llimona fa que es pentini millor).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Amarg aromàtic (Peris & Stübing, 1993).
Analgèsic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic faríngic (Parada, 1997).
Analgèsic i antiinflamatori faríngic (Parada, 1997).
Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).
Analgèsic muscular (Bartrolí, 1989).
Analgèsic renal (Bartrolí, 1989).
Ansiolític (Martínez, 1993).
Antiacneic (Bonet, 2001; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antiagregant plaquetari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antial·lèrgic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antianèmic (Arteche *et al.*, 1992).
Antiartrític (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992).
Antiberrugós (Bartrolí, 1989; Parada, 1997; Rigat, 2005).
Antibronquític (Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Anticaspa (Villar *et al.*, 1992).
Anticataractes (Raja, 1995).
Anticatarral (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Anticatarral i antibronquític (Parada, 1997).
Anticefalàlgic (Boukef, 1986).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1994; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
Antidisentèric (De Feo & Senatore, 1993).
Antieczematós (Obón & Rivera, 1991).
Antiemètic (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 1994; Parada, 1997; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiescleròtic (Arteche *et al.*, 1992).
Antiescorbútic (Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; De Feo & Senatore, 1993).
Antigastràlgic (De Feo & Senatore, 1993).
Antigotós (De Feo *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
Antigripal (González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antihipertensiu (Bonet, 2001).
Antihistamínic (Raja, 1995).
Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).
Antiinflamatori faríngic (Rigat, 2005).
Antilitiàsic (Bonet, 1991, 1993).
Antilitiàsic biliar (Bartrolí, 1989).
Antineuràlgic (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antiobesitat (Selga, 1998).
Antiodontàlgic (Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiparasitari intestinal (Lastra & Bachiller, 1997).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Selga, 1998; Pellicer, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Antisèptic de la gola (Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic gàstric (Arnold-Apostolides, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993).
Antiulcerós (Martínez, 1993).
Antivertiginós (Arnold-Apostolides, 1991).
Aperitiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Schröder *et al.*, 1996).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1994; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Astringent oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991).
Bactericida (Garnier *et al.*, 1961).
Bacteriostàtic (Peris *et al.*, 1995).
Bèquic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Callicida (Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Carminatiu (Arteche *et al.*, 1992; Morton, 1977).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992).
Coadjuvant en dietes antiobesitat (Rigat, 2005).
Contra taques hiperpigmentades de la cara (Bellakhdar *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).
Conservant (Lastra & Bachiller, 1997).
Demulcent (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
Depuratiu (Villar *et al.*, 1992).
Depuratiu urinari (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).
Dermatològic (Lastra & Bachiller, 1997; Ribon, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Digestiu (Bartrolí, 1989; Boukef, 1986; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
Emol·lient (Bonet, 2001; Martínez, 1993).
Energètic (Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomacal (Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Eupèptic (De Feo *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995; Peris & Stübing, 1993).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Boukef, 1986).

Fungicida (Martínez, 1993).

Fungistàtic (Rivera *et al.*, 1994).

Galactogen (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hematocatàrtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).

Hemostàtic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Schröder *et al.*, 1996).

Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Verde *et al.*, 1998).

Hidratant (Arteché *et al.*, 1992; Martínez, 1993).

Hipnòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).

Hipoglucemiant (De Feo *et al.*, 1992; Selga, 1998).

Hipotensor (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993; Boukef, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Insecticida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Guarrera, 1999).

Litotríptic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Bonet, 2001).

Nefrolític (González-Tejero, 1989).

Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Pectoral (Mulet, 1990, 1991).

Per a afeccions de la gola (Schröder *et al.*, 1996).

Per a aprimar (Villar *et al.*, 1992).

Per a disminuir la coagulabilitat de la sang (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a l'afonia (Bartrolí, 1989).

Per a la bronquitis (Boukef, 1986).

Per a la faringitis (Bonet, 1991, 1993).

Per a la flebitis i altres problemes venosos (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a la fragilitat capil·lar (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a la icterícia (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a la piorrea (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a treure la borratxera (Parada, 1997).

Prevenió de l'oftàlmia neonatal (Lastra & Bachiller, 1997).

Preventiu de tètanus (Obón & Rivera, 1991).

Protector cardíac (Arnold-Apostolides, 1991).

Protector gàstric (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992).

Reconstituent (Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Refrescant (De Feo & Senatore, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Remineralitzant (Arteché *et al.*, 1992).

Reparador hepàtic (Bonet, 1991, 1993).

Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).

Rubefaent (Peris *et al.*, 1995).

Saboritzant (Martínez, 1993).

Sedant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Peris & Stübing, 1993).

Tònic amarg (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke & Ayensu, 1985).

Tònic epitelial (Agelet, 1999).

Tòxic (Parada, 1997).

Vasoprotector (Arteché *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).

Vasotònic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Vitamínic P (Lastra & Bachiller, 1997).

Vermífug (Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Guarrera, 1999; Ribon, 1993).

Vulnerari (Galán, 1993; Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Citrus sinensis (L.) Osbeck (Rutàcies)

BCN 24752

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit originari del sud-est asiàtic. Cultivat a les comarques mediterrànies marítimes d'hivern temperat.

NOMS POPULARS

Aiguanaf (producte elaborat) [ájɣwənáf] (009, 054)

Flor de taronger [floðətəruŋzɛ] (048)

Taronger [təruŋzɛ] (050, 058, 065), [truŋzɛ] (086)

Taronja (fruit) [təɾóŋzə] (093, 042, 053, 062, 068, 070, 076)

Tarongina [truŋzínə] (086)

USOS MEDICINALS

Epicarpi del fruit

Anticatarral

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Flors

Antidepressiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la depressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitífic

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Estomacal

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Es posen draps molsos de la infusió sobre fetge i estómac. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Laxant

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En dejú o a mitja tarda. DESTINACIÓ. Medicina humana.

humana.

Fulles

Anticatarral

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè la ferida no s'enganxi a la roba. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc del fruit

Laxant

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a confitar les olives. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Licor de pela de taronja (maceració de les peles de taronja en esperit de vi un mes a sol i serena. Quan ja té color, s'hi afegeix sucre i aigua fins a rebaixar-lo a uns 30 o 40 graus alcohòlics). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Alimentari (Williams, 1981).
Antiàcid gàstric (Lastra & Bachiller, 1997).
Antianorèctic (Duke & Ayensu, 1985).
Antiberrugós (Rigat, 2005).
Anticatarral (González-Tejero, 1989; Rigat, 2005).
Anticefalàlgic (González-Tejero, 1989).
Anticolesterolèmic (Rigat, 2005).
Antidepressiu (Martínez, 1993).
Antidiarreic (Arteche *et al.*, 1992).
Antiescorbútic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiespasmòdic (Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antigripal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Guarrera, 1999).
Antihemorràgic capil·lar (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiictèric (Bonet, 2001).
Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991).
Antiodontàlgic (González-Tejero, 1989).
Antipleurític (Agelet, 1999).
Aperitiu (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Aromàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Usher, 1974).
Astringent (Martínez, 1993).
Bèquic (Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993).
Calefaent (Duke & Ayensu, 1985).
Calmant de la disenteria (Arnold-Apostolides, 1991).
Cardiotònic (Novais *et al.*, 2004).
Digestiu (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997).
Diurètic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Espasmolític (Arteche *et al.*, 1992; Martínez, 1993).
Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Eupèptic (Arteche *et al.*, 1992).
Hemostàtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Hipnòtic (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Hipocolesterolèmic (Arteche *et al.*, 1992).
Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Per a deficiències en calci (Schröder *et al.*, 1996).
Per a la dispèpsia (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a l'afonia (Bonet 1991, 1993).
Per a pertorbacions digestives (Usher, 1974).
Per a úlceres malignes en el pit (Duke & Ayensu, 1985).

Protector cardíac (Camejo Rodríguez, 2001; Rigat, 2005).
Recalcificant (Rivera *et al.*, 1994).
Refrescant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
Sedant (Arteche *et al.*, 1992; Bonet 1991, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Sudorífic (Arnold-Apostolides, 1991).
Tònic (Arnold-Apostolides, 1991).

Tònic del miocardi (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Tònic venós (Arteche *et al.*, 1992).
Tranquil·litzant (González-Tejero, 1989; Martínez, 1993).
Vasoprotector (Arteche *et al.*, 1992).
Vitamínic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Vitamínic P (Lastra & Bachiller, 1997).

Clematis flammula L. (Ranunculàcies)

BCN 29856

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit mediterrani. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Didortes [diðórtəs] (048)

Ridaura [riðáwrə] (073)

Ridortes de burro [rðórtəzðəβúru]

Vidiella/Vidielles [biðiéʎə] (045, 051, 083, 084), [biðiéʎəs] (010, 056)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiartrític

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor articular. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Emplastre. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiberrugós

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar berrugues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Emplastre. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops, com a antiinflamatori. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Aixafar la planta fresca. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Callicida

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els ulls de poll. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es fa una pasta picant les fulles. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Cal anar en compte perquè crema i pot fer una llaga.

Per a la distensió muscular

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les torçades com a antiinflamatori. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Aixafar la planta fresca. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Suc de la fulla

Antiberrugós

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar berrugues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És una manxiula: si no vigiles, et crema la pell.

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a vaques i conills, un cop seca. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es donen als burros per a menjar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (les deixaven assecar i els les donaven a l'hivern). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (es cullen, se'n fan garbes, es deixen assecar i és menjar d'hivern). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Vesicant

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Crema i pot fer una llaga. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Part aèria inespecífica

Irritant dèrmic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Crema la pell si es posa en contacte gaire estona. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Quan se'n fa una cataplasma per als cops cal vigilar de no deixar-li gaire estona, que crema la pell.

Verinós

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Són verinoses i el bestiar no se les menja. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Planta sencera

Hipnòtic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Quan es tallava la vidiella per a farratge, no es deixava pujar els nens al carro perquè els vapors que fa provoquen son. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Suc de la fulla

Vesicant.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El suc que fa crema la pell. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Si t'hi freguessis tot el cos, et llagaries de tal manera que et podries morir.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a lligar els garballons de canoques (tiges) de blat de moro. OBSERVACIONS. S'enfila pels arbres. L'arrenques i ja la pots usar.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. És una ridorta però fa molta més flor.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Ballero, 1982; Rivera *et al.*, 1994).

Antieczematós (Leporatti & Corradi, 2001).

Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).

Antimitòtic (Rivera *et al.*, 1994).

Antiodontàlgic (Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).

Antipiròtic (Merzouki *et al.*, 1997).

Antipruriginós (Boulos, 1993).

Antireumàtic (Boukef, 1986; Leporatti & Corradi, 2001).

Antitumoral local (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993).

Antivaricós (Leporatti & Corradi, 2001).

Bactericida (Rivera *et al.*, 1994).

Calmant (Rivera *et al.*, 1994).

Contra la hidropesia (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Dermatològic (Boukef, 1986; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Diaforètic (Boulos, 1993).

Diurètic (Boulos, 1993).

Hidragog (Boulos, 1993).

Irritant dèrmic (Boukef, 1986; Font, 1961).

Per a la sarna (Boulos, 1993).

Per a fer caure els queixals dolents (Pellicer, 2000).

Per a foragitar insectes (Pellicer, 2000).

Purgant (Boulos, 1993).

Revulsiu (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Obón & Rivera, 1991).

Rubefaent (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Tòxic (Aliotta, 1987; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Ulceratiu (Conca, 1996).

Vesicant (Ballero & Fresu, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Conca, 1996; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Vulnerari (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

***Clematis vitalba* L. (Ranunculàcies)**

BCN 29857

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit lateurosiberià enfiladís. Bardisses i vorades de boscs, de les contrades mediterrànies humides o subhumides a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Didortes [diðórtəs] (048, 073, 083)

Ridorta/Ridortes [riðórtə] (039, 080), [riðórtəs] (073, 083)

Sense nom (086)

Vidiella/Vidielles [biðiéla] (009, 045, 047), [biðiéla] (010, 056)

USOS MEDICINALS

Fulles

Callicida

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els ulls de poll. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es fa una pasta picant les fulles. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Cal anar en compte perquè crema i pot fer una llaga.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als animals. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (les deixaven assecar i els les donaven a l'hivern). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (es cullen, se'n fan garbes, es deixen assecar i és menjar d'hivern). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills (se'n feien garbons i s'emmagatzemaven). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ALTRES USOS

Ús social.

Planta fumable

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fuma el tronc sec en comptes de tabac. **OBSERVACIONS.** Quan el fum passava pel coll picava molt.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En temps de guerra es fumaven les fulles seques i mòltes o rosegaven la tija en comptes del tabac.

FONT. 073; 083 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les fulles es fumen, seques.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fumen les fulles i les tiges seques.

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La distingeix de l'altra espècie perquè aquesta no es dona al bestiar per a menjar.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 048. L'anomena per diferenciar-la de la didorta que s'enfila.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Agelet, 1999).

Anticatarral veterinari (Pieroni, 1999).

Antiinflamatori veterinari (Pieroni, 1999).

Antineuràlgic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antireumàtic (Lastra & Bachiller, 1997).

Oxítòic (Agelet, 1999).

Per a afeccions abdominals en veterinària (ovelles) (Pieroni, 1999).

Per a fer desaparèixer pigues i taques de la pell (Lastra &

Bachiller, 1997).

Per a la sarna i la lepra (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a les úlceres varicoses (Lastra & Bachiller, 1997).

Purgant (en homeopatia) (Laberche & Laberche, 1991).

Revulsiu (Lastra & Bachiller, 1997).

Rubefaent (Lastra & Bachiller, 1997).

Tòxic (Lastra & Bachiller, 1997).

Ulceratiu (Lastra & Bachiller, 1997).

Vesicant (Lastra & Bachiller, 1997).

***Cnicus benedictus* L. (Asteràcies)**

BCN 46090

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani propi de messes, camps abandonats. Contrades mediterrànies (i estatge montà submediterrani).

NOMS POPULARS

Cascall [kəskáʎ] (049)

USOS MEDICINALS

Inflorescència en poncella

Antiinflamatori gàstric

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ajudar a pair.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Tota la planta espina molt.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 049. Es fa pels sembrats. Cal collir-la amb guants perquè espina molt.

Coffea arabica L. (Rubiàcies)

BCN 46852

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit tropical. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Cafè (grana) [kəfé] (030, 048, 055, 062, 078, 086)

USOS MEDICINALS

Granes

Tranquil·litzant

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis, perquè t'ajuda a caminar, a anar més de pressa i així d'espavilada no et poses nerviosa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Restauratiu

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. Per al patxaran macera els fruits amb anís, la meitat sec i la meitat dolç; hi afegeix uns granets de cafè i molt poca canyella. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer patxaran (s'hi afegeix cafè, canyella, sucre moreno i anís) i per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Granes

Estimulant nerviós i irritant gàstric

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La decocció irrita l'estómac i posa nerviós. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anafrodisíac (Duke, 1986; Roig, 1988).

Anorexigen (Duke, 1986).

Antiàlgic (Agelet, 1999).

Antiasmàtic (Morton, 1981; Duke, 1986).

Anticatarral (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).

Anticefàlgic (Duke, 1986; Morton, 1977).

Antídoto (Duke, 1986; Roig, 1988).
 Antiemètic (Roig, 1988).
 Antihelmíntic (Roig, 1988).
 Antiinflamatori (Hutt & Houghton, 1997).
 Antiobesitat (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
 Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).
 Antimigranyós (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Antipirètic (Duke, 1986; Morton, 1981).
 Antipoagrós (Morton, 1981).
 Antireumàtic (Morton, 1981).
 Antisèptic intestinal (Villar *et al.*, 1992).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991).
 Bèquic (Morton, 1981).
 Cardiotònic (Duke, 1986).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Colerètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Contra els dipòsits de greix subcutanis (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Desodorant (Duke, 1986).
 Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974).
 Estimulant (Duke, 1986; Peris & Stübing, 1993; Roig, 1988).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estimulant cardíac (Usher, 1974).
 Estimulant cerebral (Arteche *et al.*, 1992; Morton, 1977).
 Estimulant del sistema nerviós central (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Tyler, 1987; Usher, 1974).
 Estimulant intel·lectual (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Estimulant motor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Estimulant neuromuscular (Arteche *et al.*, 1992; Usher, 1974).
 Estimulant psíquic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Estimulant renal (Usher, 1974).
 Estimulant respiratori (Morton, 1977).
 Excitant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Excitant del sistema nerviós central (Arteche *et al.*, 1992).
 Expectorant (Arteche *et al.*, 1992).
 Febrífug (Roig, 1988).
 Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Herbicida (Duke, 1986).
 Hipertensor (Arnold-Apostolides, 1991).
 Hipnòtic (Duke, 1986).
 Incrementa la motilitat gàstrica i el peristaltisme intestinal (Arteche *et al.*, 1992).
 Laxant (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
 Parturifaent (Agelet, 1999).
 Per a intoxicacions alcohòliques (Morton, 1981; Rigat, 2005; Roig, 1988).
 Per a la grip (Duke, 1986).
 Per a la icterícia (Duke, 1986).
 Per a la narcosi (Duke, 1986).
 Per a la nefrosi (Duke, 1986).
 Per a l'enverinament per opi (Duke, 1986).
 Per a les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1997; Morton, 1981).
 Per a les mossegades de serps (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per al vertigen (Duke, 1986).
 Reconstituent (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Tònic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Roig, 1988).
 Tònic nerviós (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Tòxic (Morton, 1977).

***Conium maculatum* L. (Apiàcies)**

BCN 32171

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit (teròfit) holàrtic. Herbassars nitròfils dels sòls humits. De l'estatge montà a les contrades mediterrànies meridionals marítimes; rar o nul a les comarques mediterrànies de tendència molt àrida.

NOMS POPULARS

Cicuta [sikútə] (023, 037)

USOS MEDICINALS

Suc de la fulla

Antiberrugós

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Mata les berrugues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa del suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a referir-se a plantes verinoses, les anomenen cicuta: "aquesta planta és cicuta" vol dir que és verinosa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Merzouki <i>et al.</i> , 2000).	Calmant antisèptic d'ús extern (Laberche & Laberche, 1991).
Anestèsic (Font, 1961).	Emol·lient (Muntané, 1991, 1994).
Antiàlgic (Font, 1961; Usher, 1974; Villar <i>et al.</i> , 1992).	Ictiotòxic (Álvarez, 2000).
Antiasmàtic (Font, 1961).	Per a la tos ferina (Font, 1961).
Antiberrugós (Pieroni et Quave, 2005).	Per als pits tallats o inflamats (Muntané, 1991, 1994).
Antiespasmòdic (Villar <i>et al.</i> , 1992).	Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
Antiinflamatori (Muntané, 1991, 1994).	Sedant (Usher, 1974).
Antineuràlgic (Font, 1961; Villar <i>et al.</i> , 1992).	Tòxic mortal (Font, 1961; Galán, 1993; Muntané, 1991, 1994; Usher, 1974; Villar <i>et al.</i> , 1992).
Antipediculòtic veterinari (Pieroni, 1999).	Vulnerari (Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic bucofaringi (Muntané, 1991, 1994).	Vulnerari veterinari (Pieroni, 1999).
Antireumàtic (Muntané, 1991, 1994).	

***Conopodium majus* (Gouan) Loret in Loret et Barr.**

(Apiàcies)

BCN 39992

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit pluriregional propi de l'alta muntanya, a les àrees mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Sense nom (051)

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A la tardor fa unes arrels molt fines i a la punta uns engruiximents com una avellana que es mengen. Són molt bones. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Convolvulus arvensis* L. (Convolvulàcies)**

BCN 29663

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Vores de camins, camps de conreu i ambients ruderalitzats.

NOMS POPULARS

Correjoles [kurəʒóləs] (027, 030, 039, 045, 076, 031, 037, 054, 058, 078, 086)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Purgant

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a les tortugues de l'Albera. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 030; 031; 039; 045; 058; 076; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 078; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Menjar per a les gallines. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 054. Fa unes campanetes blanques o roses.

***Coriandrum sativum* L. (Apiàcies)**

BCN 49859

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit introduït (originari de l'Iran). Molt rarament cultivat com a medicinal i aromàtic; naturalitzat localment a les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

“Cilandro” (nom castellà) (046)

Cilantre [silánðrə] (099)

Coriandre [kuriánðrə] (099)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Coriaria myrtifolia L. (Coriariàcies)

BCN 29664

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit semicaducifoli mediterrani. Sovint dominant en bardisses damunt sòl moderadament humit. Té el seu òptim a la muntanya mediterrània humida.

NOMS POPULARS

Emborratxacabres [əmburatʃəkáβrəs] (030)

Roldor [rudó] (030, 039, 045, 051, 082)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Letal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La grana és molt verinosa: si en menges 4 o 5 et pot matar. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. No. OBSERVACIONS. Les ovelles, si en mengen, no es moren. En castellà en diuen “emborrachacabras”. Fa una grana vermella que quan madura ve negra i la tija és buida de dins.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Són molt bones de gust però són verinoses. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Una nena de la Viladamat va morir per menjar-ne.

Part aèria inespecífica

Timpaníic

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Emborratxa les ovelles i les boteix. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Psicoactiu

FONT. 039, 045. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Emborratxa les ovelles, sobretot a la primavera. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. Quan les ovelles comencen a girar i a girar ja pots dir que s'han emborratxat amb “rodó”.

Part aèria tendra

Psicoactiu

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Emborratxa les ovelles. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiva (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihemorroidal (González-Tejero, 1989).
Antihipertensiva (Bonet, 1991, 1993).
Antitòxic (Bonet, 2001).

Astringent (Boulos, 1993).
Contraverí (Garnier *et al.*, 1961).
Tòxica (Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Verde *et al.*, 1998).

***Coris monspeliensis* L. (Primulàcies)**

BCN 29718

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Brolles, matollars i fenassars de llocs secs i assolellats.

NOMS POPULARS

Xarpó [ʃərpó] (048)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antidiarreic

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 048. Necessita ben bé un mes per a assecar-se del tot. La guarda en una bossa de paper.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticatarral (Conca, 1996; Mulet, 1990, 1991).
Antidiarreic (Agelet, 1999).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
Antihemorroidal (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).
Antireumàtic (Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).
Cicatritzant (Conca, 1996; Font, 1961).
Contra la sífilis (Font, 1961).
Desinfectant de talls i ferides (Conca, 1996).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Mulet, 1990, 1991).
Diürètic (Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Emètic (Font, 1961).
Hematocatàrtic (Conca, 1996).
Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).
Hipotensor (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Litotríptic (Font, 1961).
Reparador hepàtic (Bonet 1991, 1993).
Vulnerari (Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

***Cornus sanguinea* L. (Cornàcies)**

BCN 29979

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit lateeurosiberià. Bardisses, boscs caducifolis, sobre sòls eutròfics. Estatge montà i part septentrional de la regió mediterrània; ascendeix a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Sanguinyol [seŋɣiɲól] (051)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Tija

Neuràlgic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Adoloreix la zona que hi entra en contacte. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. No es pot pegar el bestiar amb bastons de sanguinyol perquè els adoloreix i si la saba entra en contacte amb la teva pell, quedes adolorit fins el colze.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La saba de l'arbre si entra en contacte amb la pell del bestiar, els deixa adolorits i fan sang amb la llet.

***Corylus avellana* L. (Betulàcies)**

BCN 29831

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Boscs caducifolis frescals. Freqüent sobretot a les parts més humides de l'estatge montà; descendeix a les contrades mediterrànies plujoses. Diverses varietats de conreu es planten intensivament per a recollir-ne els fruits.

NOMS POPULARS

Avellaner [aβəλənέ] (036, 052, 067, 081, 082, 093)

Avellaner bord [əβəλənέβórt] (018, 068)

Avellanes (fruit) [aβəλánəs] (021, 038, 044, 051), [bəλánəs] (050)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antialopèic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa néixer i créixer el cabell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Amb greix de porc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Galactogen

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fulles

Antivaricós

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar i prevenir flebitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n una tassa abans d'anar a dormir durant tot l'hivern. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a purificar la sang i millorar la circulació (aclareix la sang). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n una tassa abans d'anar a dormir durant tot l'hivern. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Relaciona les seves propietats amb el fet que és amargant ("les herbes, per a ser bones, han de ser amargants").

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. Hi ha qui les afegeix en forma de farina a les confitures per a espesir-les. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les torren després

d'escaldar-les amb aigua i un xic de sal perquè es pelin més fàcilment. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les lllaminadures de quan era petit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons; no són de massa qualitat, es trenquen de seguida.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons per a conduir el bestiar (és una fusta lleugera i el bastó no pesa).

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons per a conduir el bestiar.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs d'escombres i forquetes i els perxons.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perxons per a collir olives.

Ús lúdic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en torneria. Se'n poden fer bastons però es trenquen fàcilment.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les bruixes en feien les vares màgiques.

Planta fumable

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es fumen, seques (en temps de guerra, perquè no hi havia tabac).

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles seques es fumaven.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antialopècic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antibronquític (Arnold-Apostolides, 1991).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).
Antiedematos (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris & Stübing, 1993).
Antienurètic (González-Tejero, 1989).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
Antigripal (Arnold-Apostolides, 1991).
Antihemorroidal (De Feo *et al.*, 1992).
Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986,1990).
Antipirètic (Rigat, 2005).
Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stübing, 1993).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991).
Dermatològic (Ribon, 1993).
Diaforètic (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Diurètic (Verde *et al.*, 1998).
Estimulant del cuir cabellut (Parada, 1997).
Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Peris & Stübing, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Hemostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Ribon, 1993).
Hipertensor (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Odontàlgic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a la infertilitat femenina (Sezik *et al.*, 1997).
Reconstituent (Villar *et al.*, 1992).
Remineralitzant (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Tònic sexual (Arnold-Apostolides, 1991).

Vasoprotector (Arteche *et al.*, 1992).

Vasotònic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992;

Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; De Feo *et al.*, 1992;

Garnier *et al.*, 1961; Parada, 1997; Peris & Stübing, 1993).

Vitamínic (Arteche *et al.*, 1992).

Vulnerari (Peris & Stübing, 1993; Villar *et al.*, 1992).

***Crassula ovata* (P. Mill.) Druce (Crassulàcies)**

BCN 50214

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Planta crassa originària de Sudàfrica, cultivada com a ornamental.

NOMS POPULARS

Llengües de gat [λέγγεζδᾶγάτ] (052)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antipiròtic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Ungüent (ús extern). **PREPARACIÓ.** Ungüent fent bullir les fulles en oli i espesseint amb cera verge. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Ungüent (ús extern). **PREPARACIÓ.** Ungüent fent bullir les fulles en oli i espesseint amb cera verge. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 052. La tenen plantada al jardí.

Crataegus monogyna Jacq. subsp. *monogyna* (Rosàcies)

BCN 29858

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit lateurosiberià. Bardisses i boscs caducifolis clars, de les zones mediterrànies a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Arç blanc [ársβláŋ] (001, 027, 030, 039, 073)

Arn [árn] (040, 045, 047)

Arn blanc [ármbláŋ] (016, 048, 050, 063, 071, 076)

“Aubépine” (nom francès) (038)

Cirereta de pastor [sɪrɛtəðəpəstó] (050)

Espinàs [əspinás] (038)

Sant Pere Màrtir [səmpérəmártir] (001, 056)

USOS MEDICINALS

Escorça

Antisèptic

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Flors

Anticatarral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidepressiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tonificant nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 063. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en

alcohol vint o trenta dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 016; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a reforçar el cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Restauratiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reconstituent. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El fruit es diu cireretes de pastor.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 045; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Antihipertensiu

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Elimina les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els ocells se'n mengen els fruits. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXiques

Espines

Neuràlgia

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les punxades són molt doloroses. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (cal vigilar de no punxar-se).

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (encara que la flor cau molt de pressa).

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (tant florit com en fruit).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Ballero & Fresu, 1993).
Antianèmic (Agelet, 1999).
Antiarítmic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiasmàtic (De Feo *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1992).
Antiberrugós (Villar *et al.*, 1992).
Anticatarral (Agelet, 1999; Mulet, 1990,1991; Pardo de Santayana, 2004).
Anticefalàlgic (González-Tejero, 1989).
Anticolític (Villar *et al.*, 1992).
Antidermàtic (Agelet, 1999).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Leporatti & Corradi, 2001).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Peris & Stübing, 1993; Boulos, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Antihemàstènic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antihipertensiu (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiinflamatori faríngic (Leporatti & Corradi, 2001; Rigat, 2005).
Antiinflamatori hepàtic (Rigat, 2005).
Antilitiàsic renal (Ballero & Fresu, 1993).
Antiodontàlgic (González-Tejero, 1989).
Antiofídic (Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
Antipelohèmic (Bonet, 2001).
Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic urogenital (Villar *et al.*, 1992).
Antitussigen (Pardo de Santayana, 2004).
Astringent (De Feo & Senatore, 1993).
Cardiotònic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; Font, 1961; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990,1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Cardiotònic (en homeopatia) (Laberche & Laberche, 1991).
Colagog (De Feo *et al.*, 1992).
Depuratiu (Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994).
Depuratiu sanguini en gent gran (Selga, 1998).
Digestiu (Fernández, 2000).
Diürètic (Ballero & Fresu, 1993).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomàquic (González-Tejero, 1989).
Febrífug (Ballero & Fresu, 1991; De Feo & Senatore, 1993).
Hematocàrtic (Bonet, 2001).
Hematònic (Agelet, 1999).
Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994).
Hipertensor (Agelet, 1999).
Hipnòtic (Boulos, 1993; Muntané, 1991, 1994).
Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
Hipoglucèmic (Agelet, 1999).
Hipotensor (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991, 1993; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Peris & Stübing, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Laxant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Parasitocida (Agelet, 1999).
Per a afeccions cardíques (Fernández, 2000).
Per a afeccions cardiovasculars (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Per a afeccions circulatòries (Fernández, 2000; Pellicer, 2000).
Per a la isquèmia (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Per a l'infart de miocardi (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a miocarditis (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Per a la tensió i per la circulació de la sang (Conca, 1996).
Per a la tos ferina (Fernández, 2000).
Per a problemes respiratoris (Merzouki *et al.*, 2000).
Per a varices (De Feo *et al.*, 1992).
Regulador de la pressió arterial (Bonet, 2001; Fernández, 2000; Font, 1961; Galán, 1993; Pellicer, 2000; Raja, 1995; Rigat, 2005; Selga, 1998).
Relaxant muscular (Peris *et al.*, 1995).
Sedant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Blanco & Cuadrado, 2000; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 1999; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Sedant nerviós (Benítez, 2007).
Sedant suau (Ballero & Fresu, 1991; De Feo *et al.*, 1992; Font, 1961; Galán, 1993; Peris & Stübing, 1993; Raja, 1995).
Tònic (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Tranquil·litzant (González-Tejero, 1989; Raja, 1995; Verde *et al.*, 1998; Pardo de Santayana, 2004; Pieroni et Quave, 2005).
Vasodilatador coronari (Peris *et al.*, 1995).

Vasotònic (Agelet, 1999; Font, 1961; González-Tejero, 1989;

Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

***Crepis vesicaria* L. (Asteràcies)**

BCN 29719

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Herbeis de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Màstecs [mástəks] (045)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills (quan ja no són bones per a menjar amanides). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

***Crithmum maritimum* L. (Apiàcies)**

BCN 29683

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit pluriregional propi de les roques marítimes.

NOMS POPULARS

Fonoll marí [funólmæɾí] (037, 061)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana. **OBSERVACIONS.** No és gaire bo, té gust de petroli.

Tija

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es cull la tija a la tardor i es menja un cop bullit i conservat en vinagre. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Crocus sativus* L. (Iridàcies)**

BCN 32170

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit d'origen incert. Cultivat en els horts.

NOMS POPULARS

Safrà (estigmes) [sə'frá] (023, 029, 031, 050, 058, 079)

USOS MEDICINALS

Estils/estigmes

Abortiu

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Òvul (ús extern). PREPARACIÓ. Brins de safrà embolicats en una gasa i aplicats intravaginalment. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 029. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la febre periòdica

FONT. 058. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Estils/estigmes

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cargols. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar. DESTINACIÓ. Additiu. OBSERVACIONS. L'han perdut perquè a l'hivern només en queda el bulb i el devien malmetre sense voler.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a l'arròs i els guisats). DESTINACIÓ. Additiu.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Bellakhdar *et al.*, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Afecta la fibrinolisi (Reuter, 1991).

Afrodisiac (Boulos, 1993; Duke, 1986).

Analgèsic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antiasmàtic (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).

Anticancerigen (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Anticatarral (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antidepressiu (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antiespasmòdic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982).

Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori tòpic (Duke & Ayensu, 1985).

Antiotàlgic (Agelet, 1999; Fajardo *et al.*, 2000).

Antipirètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antisèptic (Duke, 1986).

Antitussigen (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).

Aperitiu (Arteche *et al.*, 1993; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).

Balsàmic (Duke, 1986).

Cardiotònic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Carminatiu (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982).

Colorant (Font, 1961).

Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).

Diaforètic (Duke, 1986; Usher, 1974).

Diurètic (Agelet, 1999).

Ecbòlic (Duke, 1986).

Emmenagog (Arteche *et al.*, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Estimulant (Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961).
Estomacal (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
Eupèptica (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Expectorant (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Hepatoprotectora (Duke, 1986).
Hipoglucemiat (Duke, 1986).
Hipolipemiant (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Laxant (Merzouki *et al.*, 2000).
Narcòtica (Garnier *et al.*, 1961).
Parturifaent (Font, 1961).
Per a desordres sanguinis (Duke, 1986).
Per a l'amenorrea (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la dismenorrea (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la histèria (Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a la impotència masculina (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Per a la malenconia (Duke, 1986).
Per a la menoxènia (Duke, 1986).
Per a la metrorràgia (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la neurosi (Duke, 1986).
Per a la por, els espants (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a l'esclerosi (Duke, 1986).
Per a l'esplenomegàlia (Duke, 1986).
Per a l'hemoptisi (Duke & Ayensu, 1985).
Per a problemes dèrmics (Duke, 1986).
Per a problemes uterins (Duke, 1986; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Per al còlera (Duke, 1986).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Per al postpart (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al shock (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al xarampió (Duke, 1986).
Reconstituent (Agelet, 1999).
Resolutiva (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Sedant (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961).
Sedant gingival, també en nadons (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961).
Tònica (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 2000).
Tòxica (Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Cucumis melo* L. subsp. *melo* (Cucurbitàcies)**

BCN 46851

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit paleotropical extensament cultivat pels seus fruits comestibles.

NOMS POPULARS

Meló [məló] (024, 042, 44, 067, 077, 086)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024; 042; 067; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mermelada. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a menjar cru o en confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Cucumis sativus* L. (Cucurbitàcies)**

BCN 46850

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit d'origen asiàtic. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Cogombre (fruit) [kuyómbɾə] (021, 022, 042, 053, 071, 079)

USOS MEDICINALS

Fruit madur sencer

Antihemorroïdal

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre (ús extern). **PREPARACIÓ.** Aixafar un cogombre madur, dels que ja són grocs. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als mals de ventre que s'agafen a l'estiu amb les calors. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Elixir (ús intern). **PREPARACIÓ.** Maceració en anís. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Beure'n una copeta. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Havia sentit que en feien créixer dins d'una ampolla però no recorda ni com ni per a què.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer un licor estomacal (es fa créixer el cogombre dins d'una ampolla de trot curt; quan és madur es posa la resta de les plantes i es cobreix d'anís sec. Maceració a sol i serena de 20 a 30 dies). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic gastrointestinal (Verde *et al.*, 1998).
Analgèsic intestinal (Fernández, 2000).
Antiacneic (De Feo *et al.*, 1992).

Anticefalàlgic (Martínez, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Antiforunculòsic (De Feo *et al.*, 1992).
Astringent (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Carminatiu (Mulet, 1990, 1991).

Depuratiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Dermatològic (Duke & Ayensu, 1985; Ferrández & Sanz, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Descongestiu de la pell (De Feo & Senatore, 1993).
Digestiu (Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Diürètic (Duke & Ayensu, 1985; Fleurentin *et al.*, 1991).
Emètic (Duke & Ayensu, 1985).
Emol·lient (De Feo & Senatore, 1993).
Estomacal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Irritant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Laxant (Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Litotríptic (Agelet, 1999).
Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per al dolor de l'apendicitis (Villar *et al.*, 1992).
Per als "grans d'arròs" (petits acúmul de greix, sovint al voltant dels ulls) (Selga, 1998).
Purgant (Duke & Ayensu, 1985).
Refrescant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tenífug (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Ferrández & Sanz, 1993).
Tònic (Lev & Amar, 2000).
Vermífug (Duke & Ayensu, 1985).

***Cucurbita ficifolia* C.D. Bouché in Verh. (Cucurbitàcies)**

BCN 29980

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Carabassa de cabell d'àngel [kəɾəβásəðəkəβéʎdájɾzə] (040), [kəɾβásəðəkəβéʎdájɾzə] (024, 039, 042, 044)

Carabassa [kəɾβásə] (003)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 003; 040; 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer cabell d'àngel. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 024; 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne cabell d'àngel (hi afegeix una pela de taronja amargant perquè no sigui tant dolça). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Cucurbita maxima* Duch. in Lam (Cucurbitàcies)**

BCN –S-1499

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Carabassa (fruit) [kəɾβásə] (047)

Rabequet (fruit) [rəβəkét] (001, 003, 042, 049, 054, 065, 071, 078, 081, 082)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiinflamatori

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les inflamacions. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Liniment (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció del fruit en greix de porc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Placenta del fruit

Antisèptic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va molt bé per a les ferides infectades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Ungüent (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es fa bullir amb greix de porc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va molt bé per als grans infectats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Ungüent (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es fa bullir amb greix de porc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 001; 003; 047; 054; 065; 078; 081; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer sopa. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Crema de rabequet i mongets. S'ofega el rabequet (es posa en una olla sense líquid perquè es cogui amb el seu propi suc) i després s'hi afegixen els mongets. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de rabequet (amb cansalada, una bola de sagí confitat en sal i un raig d'oli d'oliva). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antihelmíntic (Guarrera, P.M., 1999).

Emètic (Guarrera, P.M., 1999).

Vermífug (Feo *et al.*, 1992).

Laxant (Feo *et al.*, 1992).

Antiulcerós (Lev, E., & Amar, Z., 2000).

Antidiabètic (Lev, E., & Amar, Z., 2000).

Cucurbita pepo L. var. *oblonga* Link. (Cucurbitàcies)

BCN 29859

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Badocs (flor) [bədók] (035, 049, 062)

Carabasser [kərbəsé] (044)

Carabassó (fruit) [kərbəsó] (003, 024, 030, 038, 050, 054, 064)

Flor de carabassó (flor) [floðəkərbəsó] (045, 073)

USOS MEDICINALS

Flors

Antipiròtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Oli resultant de fregir les flors. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Diürètic

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa cuita. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flors

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La flor es menja fregida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen arrebossades amb ou i farina. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038; 062; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les flors es mengen arrebossades. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja arrebossada (la flor que no té carbassó). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fan truites i també les arrebossen i hi posen sucre. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en truita, enfarinades i fregides o farcides de formatge i arrebossades amb ou i pa ratllat (en deien carn de pobre). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La flor mascle es menja arrebossada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fruit

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Comestible.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb un carbassó vell i quatre troncs de qualsevol fusta, en feien un burro per a jugar.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb carbassons secs i brocs feien animals de joguet.

Cucurbita pepo L. var. *pepo* (Cucurbitàcies)

BCN 49858

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Carabassa [kəɾβásə] (003, 042, 054, 060, 082)

USOS MEDICINALS

Placenta del fruit

Antihemorroidal

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es fan banys d'"asiento" tres dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja triturada en l'escudella. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 060; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Batlle, 1993; Rigat, 2005).
Antial·lèrgic (Rigat, 2005).
Anticatarral (Ferrández & Sanz, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Muntaner, 1991, 1994; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antigastràlgic (Honda *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1997).
Antihemorroidal (Moll, 2003; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994).
Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005; Roig, 1988).
Antiinflamatori urinari (Bonet, 2001; Roig, 1988).
Antiinfecció (Mulet, 1990, 1991).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Rigat, 2005).
Antisèptic faríngic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antitòxic (Rigat, 2005).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991; González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Cardiotònic (Arnold-Apostolides, 1991).
Carminatiu (Duke & Ayensu, 1985; Rivera *et al.*, 1994).
Cianogenètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Coadjuvant en nefritis (Schröder *et al.*, 1996).
Demulcent (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Usher 1974).
Dermatològic (Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
Diürètic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Roig, 1988).
Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991).
Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Honda *et al.*, 1996).
Galactagóg (Agelet, 1999).
Hemostàtic (Van Hellemont, 1986).
Hepatoprotector (Schröder *et al.*, 1996).
Hipoglucèmic (Honda *et al.*, 1996).
Pectoral (Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Pèptic (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la pròstata (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).
Per a les erupcions cutànies (Moll, 2003).
Protector gastrointestinal (Merzouki *et al.*, 2000; Van Hellemont, 1986).
Refreshant i calmant (Roig, 1988).
Vermífug (Roig, 1988).
Vermífug veterinari (Pieroni, 1999).
Vulnerari (Rigat, 2005).

Cupressus sempervirens L. (Cupressàcies)

BCN 35770

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Plantat per a fer tanques protectores contra el vent (Rosselló, Empordà, etc.), i també com a espècie forestal a les contrades àrides, i com a ornamental en jardins, cementiris, etc.

NOMS POPULARS

Xifrer alt [ʃifréal] (045)

Xifrer [ʃifrés] (023)

Xiprer [ʃipré] (027, 030, 036, 040, 054), [ʃiprés] (077)

USOS MEDICINALS

Escorça

Anticatarral

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Bafs. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'efecte és més fort que no pas el de l'eucaliptus.

Fruit

Abortiu

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'efecte és més fort que no pas el de l'eucaliptus.

Antihemorroidal

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció de vint boles en un litre d'aigua. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Banys DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Banys de seient. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antivaricós

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les varices. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció en aigua fins que es redueixi en part. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Trenta gotes abans dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ambientador

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar la roba dels calaixos.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiabortiu (Font, 1961).

Anticatarral (Mulet, 1990, 1991).

Antidiarreic (Roig, 1988).

Antiflogístic (Mulet, 1990, 1991).

Antihelmíntic (Roig, 1988).

Antihemorroidal (Font, 1961).

Antiinflamatori abdominal veterinari (Pieroni, 1999).

Antiodontàlgic (Galán, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Antiparasitari (Mulet, 1990, 1991).

Antireumàtic (Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic bucofaringi (Mulet, 1990, 1991).

Antitussigen (Font, 1961).

Astringent (Mulet, 1990, 1991; Font, 1961; Roig, 1988).

Hemostàtic (en metrorràgies) (Font, 1961).

Pectoral (Roig, 1988).

Vasoconstrictor (Font, 1961).

***Cupressus sempervirens* L. f. *horizontalis* (Mill.) Voss**

(Cupressàcies)

BCN 29685

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Plantat per a fer tanques (Rosselló, Empordà, etc.), i també com a espècie forestal a les contrades àrides, i com a ornamental en jardins.

NOMS POPULARS

Xifrer baix [ʃifreβáj] (045)

Xifrer de fer tallavents [ʃifreðəfétaʎəβéns] (045)

ALTRES USOS

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer tallavents.

Cydonia oblonga Mill (Rosàcies)

BCN 46849

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit d'origen asiàtic. Cultivat com a arbre fruiter.

NOMS POPULARS

Codony (fruit) [kuðón] (001, 009, 010, 024, 030, 038, 042, 044, 052, 064, 065, 068, 070, 072, 074, 078, 082, 086)

Codonyat (producte elaborat) [kuðunát] (045)

Codonyer [kuðuné] (067)

“Membrillo” (nom castellà) (producte elaborat) (055, 056, 066, 068)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT. 001; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a restrènyer. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Preparar el codonyat o membrillo. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antidiarreic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Es ratlla la pela del codony, es deixa escórrer fins l'endemà i el suc es barreja amb tres quartes parts de sucre i amb alcohol de fer licor. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Codonyat: licor resultant de la fermentació parcial del suc del codony i sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Licor: es posa el suc de codony en aiguardent i sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es tritura el codony, s'espren el suc amb un drap i s'hi afegeix sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal deixar-lo set dies a sol i serena.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Codonyat: xarop de suc de codony i sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es tritura el codony, s'esprem el suc amb un drap i s'hi afegeix sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 052; 067; 070; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Codonyat: licor resultant de la fermentació parcial del suc del codony i sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Era tan bo que fingia tenir mal de ventre per a prendre'n.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Es ratllen els codonys, s'espremen amb un drap i s'afegeix la mateixa quantitat d'aiguardent i de sucre que de suc. Es posa a sol i serena durant 15 dies i es va girant cada 24 hores. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Codonyat: licor de suc de codony i sucre, fermentat. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És espès com un xarop.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Codonyat (suc de codony i sucre, fermentat). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emol·lient gàstric

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a problemes gàstrics. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Codonyat: licor de suc de codony i sucre, fermentat. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És espès com un xarop.

Estomacal

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el calor, refrescant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es tallen els codonys i es posen en una escorredora amb sucre nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el sol del cap (insolació). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es tallen els codonys i es posen en una escorredora amb sucre nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No recorden per a què servia el suc.

Suc del fruit

Antiinflamatori gàstric

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024; 052; 055; 056; 067; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer membrillo. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne codonyat i xarop de codony. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer “membrillo” (es bull el codony, es tritura al passapurés, es barreja amb sucre i es cou. Si no es pela, queda més vermell). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El codony que queda després de treure'n el suc es dóna als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne “membrillo” (similar a una melmelada molt espessa). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer “membrillo” (dos tipus: un amb la carn, sucre i pela de llimona. L'altra amb el pinyol i la pell: aixafar-los, barrejar-los amb aigua tota la nit, l'endemà es cola i el líquid es fa bullir amb sucre (en re DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer membrillo (Amb les deixalles del codonyat (licor on es trinxen i espremen els codonys) i sucre, es fa el membrillo). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer “membrillo” (amb el que queda després d'espèmer el suc per a fer-ne codonyat.). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es ratlla la pela del codony i es deixa escórrer fins l'endemà. S'afegeix al suc tres quarts parts de sucre i alcohol de fer licor. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer licor de codony. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es prepara un licor que es dóna per al mal de ventre. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer codonyat (Es trituren els codonys, se n'extreu el suc, es barreja amb nou moscada i sucre i es deixa nou dies a sol i serena). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa el suc del codony en aiguardent i sucre. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es ratllen els codonys, s'espren el suc amb un drap de saca i s'afegeix la mateixa quantitat d'esperit de vi o aiguardent i de sucre. Quinze dies a sol i serena, girant-lo cada 24 hores. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 067; 068; 070; 078; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Per a fer un licor anomenat codonyat. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer codonyat (S'anomena codonyat i és espès com un xarop). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ambientador

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar els armaris (es posa un codony dins de l'armari. Si no és corcat, no es malmetrà, s'anirà assecant).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Batlle, 1993).

Anticatarral (Fernández *et al.*, 1998; Ferrández & Sanz, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Bonet, 2001; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antigastràlgic (Honda *et al.*, 1996).

Antihemorroidal (Rivera *et al.*, 1994).

Antiinfecció (Mulet, 1990, 1991).

Antipiròtic (Villar *et al.*, 1992).

Antiulcerós gàstric (Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic (González-Tejero, 1989).

Antisèptic faringí (Arnold-Apostolides, 1991).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Cardiotònic (Arnold-Apostolides, 1991).

Carminatiu (Duke & Ayensu, 1985; Rivera *et al.*, 1994).

Cianogenètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Demulcent (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974).

Digestiu (Parada, 1997; Rigat, 2005).

Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Honda *et al.*, 1996).

Hemostàtic (Van Hellemont, 1986).

Hipoglucèmic (Honda *et al.*, 1996).

Laxant (Agelet, 1999).

Pectoral (Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Pèptic (Duke & Ayensu, 1985).

Per afeccions de la gola (Fernández, 2000).

Protector gastrointestinal (Van Hellemont, 1986).

Vulnerari (Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Cynara cardunculus L. (Asteràcies)

BCN 29860

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Cultivada en els horts; de vegades subespontània en herbassars ruderals.

NOMS POPULARS

Card [kárt]

Carxofes bordes [kærʃófəzβórðəs]

Empreonerres [əmpɾəunérəs] (054)

Escardots [əskærðóts]

Herba-col [érβəkól] (030)

Preó [prəó] (001, 008, 022, 040, 047, 063, 078)

Preonerres [prəunérəs] (067)

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

FONT. 001.; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a quallar la llet DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer formatge. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer presor per a fer formatge. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 040; 054; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a empreonar la llet. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer recuit (es deixa la flor en aigua tota la nit, es cola i es barreja amb llet calenta). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mató. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors serveixen per a fer recuit. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a preparar el recuit). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a empreonar la llet (es deixa macerar en aigua tota la nit, es cola i s'afegeix a la llet bullida quan no crema). DESTINACIÓ. Additiu.

Fruit

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer formatges i recuits, agavafen la grana (que portava una mica de “pelussa” que s'havia de treure) i la tiraven a la llet quan bullia. DESTINACIÓ. Additiu.

Cynara scolymus L. (Asteràcies)

BCN 46848

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Espècie cultivada com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Carxofa (inflorescència) [kəɾʃófə] (010, 035, 036, 040, 044, 045, 048, 050, 054)

Carxofera [kəɾʃuféɾə] (038)

Escarxofa (inflorescència) [əskəɾʃófə] (028, 062, 085)

USOS MEDICINALS

Fulles

Hepatoprotector

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. EL seu pare ho feia perquè li ho havia dit un metge.

Receptacles

Antihalitòsic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tenir la boca fresca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refresca la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió crua. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Després de menjar carxofa crua, que n'és de bona i fresca l'aigua!

Antiinflamatori hepàtic

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar el fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa cuites. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aprimar-se. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Deshabituant de l'alcohol

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Després, no es troba bo el vi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió crua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar-les bullides. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 028; 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió crua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió, bullides. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant dental

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Conserva el dentat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió crua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Trastorns del sistema digestiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la set. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió crua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Comestible. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja bullida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La flor s'usa per a fer pregun (presor) per a fer formatge. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quallar la llet, per a fer formatge. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les conserva bullides i cobertes amb el seu suc (així en mengen tot l'any). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen cuites. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Amarg-salí (Peris *et al.*, 1995).
Antianèmic (Boulos, 1993).
Antiasmàtic (Fernández, 2000).
Antibiòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiemètic (Martínez, 1993).
Antiescleròtic (Boulos, 1993).
Antihemorròidial (Fernández, 2000).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antigastràlgic (Boukef, 1986).
Antigotós (Morton, 1981).
Antihipercolesterolèmic (De Feo *et al.*, 1992).
Antiinflamatori hepàtic (Rigat, 2005).
Antilitiàsic biliar (Boukef, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Antipalúdic (Garnier *et al.*, 1961).
Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991; Morton, 1981).
Antisèptic urinari (Morton, 1981).
Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).
Antivíric (per herpes zòster) (Fernández, 2000).
Aperitiu (Arteche *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992).
Astringent (Mulet, 1990, 1991).
Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Colerètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Dermatològic (Boulos, 1993).
Digestiu (Boulos, 1993; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992; Pieroni et Quave, 2005; considera).
Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Iwu, 1993; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Envolta cossos estranys que han estat empassats i així evita lesions en el tub digestiu (Boukef, 1986).
Estimulant (Boulos, 1993).
Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Eupèptic (Arteche *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).
Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Roig, 1988).
Hematocatàrtic (Rigat, 2005).
Hepatoestimulant (Peris *et al.*, 1995).
Hepatoprotector (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Roig, 1988; Rombi, 1991; Selga, 1998).
Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
Hipocolesterolemiant veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005).
Hipotensor (Agelet, 1999; Morton, 1981).
Hipotrigliceremiant (Peris *et al.*, 1995).
Hípouricèmic (Fernández, 2000).
Laxant (Arteche *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1992).
Per a afeccions de les vies respiratòries (Merzouki *et al.*, 1999).
Per a l'albuminúria (Boulos, 1993).
Per a la cirrosi hepàtica (Roig, 1988).
Per a la gota (Roig, 1988).
Per a la icterícia (Boulos, 1993; Fernández, 2000; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Per als càlculs biliars (Roig, 1988).
Protector cardíac (Garnier *et al.*, 1961).
Protector renal (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Garnier *et al.*, 1961).
Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1999).
Tònic hepàtic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tònic del sistema circulatori (Schröder *et al.*, 1996).
Vasotònic (De Feo *et al.*, 1992; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994).

Cynodon dactylon (L.) Pers. (Poàcies)

BCN 29686

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Prats anuals en les proximitats de llocs habitats, vores de camins, marges de conreus i llocs trepitjats.

NOMS POPULARS

Agram [əɣrám] (038)

Gram [grám] (023, 030, 036, 037, 038, 041, 045, 046, 050, 067, 073)

USOS MEDICINALS

Arrels

Carminatiu

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els gasos de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan surten les dents als nens perquè el gram és molt diürètic i al treure les dents els dona febre i el gram els neteja. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Emol·lient gàstric

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a refrescar la cremor de la dentició de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció: les arrels es pelen, es renten i es bullen. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocàrtic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar les vies urinàries. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració aquosa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En recollien i n'assecaven l'arrel però no recorda per a què.

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 036. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria inespecífica

Abortiu

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Letal

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Mata les oques. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. A les oques els agrada però no el poden pair i les mata.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Merzouki *et al.*, 2000).
Analgèsic (Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic uterí i menstrual (Merzouki *et al.*, 2000).
Analgèsic, per a la ciàtica (Ferrández & Sanz, 1993).
Antial·lèrgic (Mulet, 1990, 1991).
Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).
Anticatarral (Bellakhdar *et al.*, 1987).
Antidiarreic (Bonet, 2001).
Antiemètic (Shinwari & Khan, 2000).
Antiequimòtic (Duke & Ayensu, 1985).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
Antigotós (Bonet, 2001).
Antihelmíntic (Ferrández & Sanz, 1993).
Antihemastènic (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Shinwari & Khan, 2000).
Antihipertensiu (Bonet, 1991, 1993, 2001).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori gastrointestinal (Bonet, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Antiinflamatori hepàtic (Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori intestinal veterinari (Pieroni, 1999).
Antiinflamatori urinari (Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Shinwari & Khan, 2000).
Antilitiàsic biliar (De Feo *et al.*, 1992).
Antilitiàsic renal (Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antilitiàsic renal veterinari (Pieroni, 1999).
Antiodontàlgic (Villar *et al.*, 1992).
Antipirètic (Bonet, 1991, 1993; González-Tejero, 1989).
Antireumàtic (Batlle, 1993; Boukef, 1986; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 1997, 2000).
Antisèptic (Bonet, 2001; Boulos, 1993).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic gastrointestinal (Ferrández & Sanz, 1993).

Antisèptic urinari (Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antitífic (Agelet, 1999).

Antitussigen (Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993).

Antiuricèmic (Mulet, 1990, 1991).

Aperitiu (Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Astringent (Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Coadjuvant del postpart (Merzouki *et al.*, 1997).

Complement nutricional (Bonet, 2001).

Cicatritzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Colagog (Arteche *et al.*, 1992).

Depuratiu renal (Bonet, 2001).

Depuratiu (Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Depuratiu sanguini (Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1997).

Desintoxicant, contraveri (Mulet, 1990, 1991).

Diaforètic (Boulos, 1993).

Digestiu (Agelet, 1999).

Diurètic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1987, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Casana, 1993; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Jàvega *et al.*, 1993; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1992).

Emmenagog (Boulos, 1993).

Emol·lient (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Roig, 1988).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (Duke & Ayensu, 1985).

Febrífug (Galán, 1993).

Galactífuga (Mulet, 1990, 1991).

Hematocàrtic (Bonet, 2001).

Hepatoprotector (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).

Hipoglucemiant (Boukef, 1986; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Hipotensor (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Laxant (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1989).

Litotríptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Merzouki *et al.*, 2000).

Oftàlmic (Mulet, 1990, 1991).

Pectoral (Mulet, 1990, 1991).

Per a afeccions respiratòries (Martínez, 1993).

Per a hemorràgies del part (Duke & Ayensu, 1985).

Per a infeccions urinàries (Schröder *et al.*, 1996).

Per a l'alopecia (Martínez, 1993).

Per a l'amenorrea (De Feo & Senatore, 1993).

Per a la blennorràgia (Boukef, 1986).

Per a la cistitis (Ballero, 1982).

Per a la disenteria (Shinwari & Khan, 2000).

Per a la hidropesia (Shinwari & Khan, 2000).

Per a la menorràgia (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la prostatitis (Sezik *et al.*, 1992).

Per a la tos ferina (Martínez, 1993).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per a les varices (De Feo *et al.*, 1992).

Per als deliris (Duke & Ayensu, 1985).

Per a problemes de fetge, melsa i ronyons (Morton, 1981).

Per a problemes renals (Galán, 1993; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Per a tremolors (Duke & Ayensu, 1985).

Provoca pertorbacions metabòliques en ovins (Le Floc'h, 1983).

Protector gàstric (Agelet, 1999).

Purgant (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Refrescant (Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).

Refrescant en banys de peus o tota la pell (De Feo & Senatore, 1993).

Renal (Muntané, 1991, 1994).

Rentats vaginals (Bellakhdar *et al.*, 1987).

Sedant (Agelet, 1999).

Tòxic (Le Floc'h, 1983).

Vasotònic (Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995).

Vulnerari (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).

***Cyperus rotundus* L. (Ciperàcies)**

BCN 39997

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit pluriregional. Horts, vergers, vinyes, etc., de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Jonc [ʒónj] (039, 051)

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cortines d'estiu, enfilant trossets de tija pel mig.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a enforçar alls i cebes (el de tres arestes és el que va millor perquè és més resistent).

***Dalbergia* sp. (Fabàcies)**

BCN 52091

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit d'origen tropical, la fusta del qual, de color vermell fosc o quasi negre, és molt apreciada en ebenisteria de luxe.

NOMS POPULARS

Palissandre [pəlisándrə] (097)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de tenores i tibles

FONT. 097. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer instruments (es diu que és òptima per a fabricar instruments, però és molt escassa).

Daphne gnidium L. (Timeleàcies)

BCN 29687

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Garrigues, boscs clars; resistent a la pastura. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Matapoll [matəpól] (056)

Tintorell [tinturél] (001, 038, 051, 061, 073, 083)

USOS MEDICINALS

Tiges amb fulles

Laxant

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija

Vulnerari

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a segar la cua als xais i que no s'infectés. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa una grana vermella que les perdus se la mengen. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Irritació urinària

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No es pot pegar les vaques amb tintorell perquè els fa orinar sang. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Letal per als peixos

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si aixafes les tiges i les tires al riu, mata els peixos. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Planta viva

Verinós

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si menges un bolet de sota una mata de tintorell, et farà mal. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Verinós.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinós. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres d'embuar l'era (embuar: cobrir l'era amb una massa de fems de vaca, cendra i aigua per a deixar una superfície llisa òptima per a batre el gra; mot recollit a Alcover & Moll, 1969).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'arrel es tira als rius i fa que els peixos pugin a la superfície i es poden pescar fàcilment.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aixafaven les tiges (que feien molta bravada), es posaven en saques i es tiraven al riu per a pescar (feia sortir els peixos a la superfície perquè els atordia).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 073. Fa una flor groguenca i unes boletes vermelloses.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anafrodisíac veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Anticatarral en ovelles (Pellicer, 2000).

Antidiarreic veterinari (Blanco & Cuadrado, 2000; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; González-Tejero *et al.*, 1999; Pellicer, 2000).

Antihipertensiu (Ziyyat, 1997).

Antiodontàlgic (Fajardo *et al.*, 2000).

Antiparasitari (Casana, 1993; Pellicer, 2000).

Antipiròtic (Merzouki *et al.*, 1997).

Antisarnós (Casana, 1993).

Antisèptic (Merzouki *et al.*, 1999).

Antisèptic ocular en gossos (Pellicer, 2000).

Astringent veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Cicatritzant (Blanco & Cuadrado, 2000).

Contraverí per a les picades d'escorpi (Conca, 1996).

Estornutatori en ovelles (Pellicer, 2000).

Epítèsic veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Hipoglucemiant (Ziyyat, 1997).

Ictiotòxic (Álvarez, 2000).

Insecticida veterinari (Conca, 1996).

Narcòtic en animals (Picchi, 1999).

Per a evitar infeccions de ferides en animals causats per la mosca *Hypoderma* sp. (Blanco & Cuadrado, 2000).

Per a la higiene dels cabells (Merzouki *et al.*, 1997).

Per a pertorbacions de les vies respiratòries (Merzouki *et al.*, 1999).

Per a les pessigades d'escorpi (Fajardo *et al.*, 2000).

Purgant (Casana, 1993; Ziyyat, 1997).

Purgant enèrgic (Conca, 1996).

Tònic (Ziyyat, 1997).

Tònic capil·lar (Merzouki *et al.*, 2000; Ziyyat, 1997).

Tòxic (Conca, 1996; Fernández, 2000; Ziyyat, 1997).

Vesicant i rubefaent (Conca, 1996).

Vulnerari (Blanco & Cuadrado, 2000).

***Daphne laureola* L. (Timeleàcies)**

BCN 29981

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit lateurosiberià. Rouredes i altres boscs densos.

NOMS POPULARS

Lloreret [λurərét] (051)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Planta sencera

Verinós

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Només d'olorar-lo quan el talles se sent una bravada que ja et diu que no pot ser bo de cap manera. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** No consta. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

***Datura stramonium* L. (Solanàcies)**

BCN 29688

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical introduït. Herbassars ruderals, pletius i terres cultivades, des d'indrets mediterranis a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Castanyer bord [kəstəɲeβórt] (028, 030, 051)

Estramoni [əstrəmoni] (051)

Sense nom (062)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiasmàtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'asma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cigarreta (ús intern). PREPARACIÓ. Es fuma en poca quantitat, barrejat amb tabac. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure l'asma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cigarreta (ús intern). PREPARACIÓ. Fumar-les, seques. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal assecar-les.

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Psicoactiu

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga molt sèria!. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. La capça que fa s'assembla a una castanya. Es fa vora recs i rius.

Fulles

Verinós

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Part aèria inespecífica

Psicoactiu

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Fa una fulla grossa i una flor com una campana blanca.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les bruixes en feien una pasta amb oli d'oliva o greix i se la posaven als polsos per a tenir figuracions (creien que volaven i que ballaven amb el dimoni).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 030. Es fa per les vinyes i els camps de blat de moro.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Accelerador cardíac (Arteche *et al.*, 1993).
Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994).
Al·lucinògen (Duke, 1986).
Anestèsic (Boulos, 1993).
Anodí (Duke, 1986).
Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Williams, 1981).
Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Iwu, 1993; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Sezik *et al.*, 1991, 1992; Van Hellemont, 1986).
Anticolinèrgic (Duke, 1986).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986; Williams, 1981).
Antiflatulent (Duke, 1986).
Antihemorroidal (Duke, 1986; Morton, 1981).
Antihistamínic (Peris *et al.*, 1995).
Antiinflamatori (Villar *et al.*, 1984; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori fàringi (Morton, 1981).
Antiinflamatori podal (Duke, 1986).
Antineuràlgic (Morton, 1981; Duke, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Peris *et al.*, 1995).
Antiodontàlgic (Duke, 1986).
Antiparkinsonià (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; 1990; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antireumàtic (Font, 1961; Morton, 1981; Duke, 1986).
Antisialagog (Duke, 1986).
Antitumoral (Morton, 1981).
Antiulcerós (Duke, 1986).
Bèquic (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986; Iwu, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Bradicàrdic (Arteche *et al.*, 1993).
Broncodilatador (Arteche *et al.*, 1993).
Calmant (Arnold-Apostolides, 1991).
Coadjuvant en la malaltia de Parkinson (Van Hellemont, 1986).
Contra malalties dels òrgans genitals femenins (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991).
Detersiu en el prolapse rectal (Duke, 1986).
Disminueix la secreció de saliva i de suor (Arteche *et al.*, 1993).
Disminueix la secreció gàstrica (Arteche *et al.*, 1993).
Disminueix la secreció pancreàtica (Arteche *et al.*, 1993).
Galactagog (Verde *et al.*, 1998).
Hipertensor (Arteche *et al.*, 1993).
Hipnòtic (Font, 1961; Sezik *et al.*, 1992).
Laxant (Verde *et al.*, 1998).
Letal (Aliotta, 1987; Duke, 1986; Williams, 1981).
Midriàtic (Arteche *et al.*, 1993; Aliotta, 1987; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
Narcòtic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988; Sezik *et al.*, 1992).
Paralitzant dels urèters (Arteche *et al.*, 1993).
Parasimpaticolític (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Le Floc'h, 1983).
Parasimpaticomimètic (Peris *et al.*, 1995).
Per a còlics en infants (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a gastràlgies (Van Hellemont, 1986).
Per a la bronquitis (Duke, 1986).
Per a la cistitis (Van Hellemont, 1986).
Per a còlics hepàtics (Van Hellemont, 1986).
Per a còlics renals (Van Hellemont, 1986).
Per a la conjuntivitis (Sezik *et al.*, 1991).
Per a la hiperacidesa (Duke, 1986).
Per a la laringitis crònica (Boulos, 1993; Van Hellemont, 1986).
Per a la metritis (Van Hellemont, 1986).
Per a la nimfomania (Font, 1961).
Per al càncer (Duke, 1986).
Per al catarro (Van Hellemont, 1986).
Per a l'emfisema pulmonar (Font, 1961).
Per a l'enteritis (Van Hellemont, 1986).
Per a l'epilèpsia (Duke, 1986).
Per a l'estenocàrdia (Duke, 1986).
Per a les fistules (Duke, 1986).
Per a les psicosis (Duke, 1986).
Per a lesions degudes al fred (Leporati & Pavesi, 1990).
Per a la grip (Duke, 1986).
Per al mal de coll (Duke, 1986).
Per al prolapse uterí (Morton, 1981).
Per al refredat (Benchaabane & Abbad, 1994).
Per als abscessos (Duke, 1986).
Per als dolors del part (Duke, 1986).
Per a malalties de la pell (Duke, 1986).
Per a rampes abdominals (Van Hellemont, 1986).
Preventiu d'alopècia (Duke, 1986).
Repel·lent de ratolins (Villar *et al.*, 1984).
Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Sedant del sistema nerviós central (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Arteche *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Tòxic (Aliotta, 1987; Arteche *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984).
Tranquil·litzant (Raja, 1995).
Vulnerari (Morton, 1981).

***Daucus carota* L. subsp. *carota* (Apiàcies)**

BCN 48714

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Prats, herbassars, vores de camins i conreus.

NOMS POPULARS

Carrota borda [kəˈrɔtəβórðə] (035, 038)

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menjava quan no n'hi havia d'horta. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams de les tiges florides i fructificades.

***Daucus carota* L. subsp. *sativus* (Hoffm.) Arcang.**

(Apiàcies)

BCN 46847

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Espècie cultivada com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Carrota [kəˈrɔtə] (016, 049, 054, 062)

Pastanaga [pəˈstənəɣə] (050)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antidiarreic

FONT. 049; 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Talla la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa del suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Poció (ús intern). **PREPARACIÓ.** Bullir mig quilo de carotes en un litre d'aigua fins a reduir-lo a la meitat. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Amb dues vegades que en prenguis, en tindràs prou. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Queda com una confitura.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa crua o bullida. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Demulcent

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pell. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Restauratiu visual

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la vista. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Garnier *et al.*, 1961).

Afrodisiac (Boukef, 1986; Duke, 1993; Lev & Amar, 2000).

Analgèsic (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993; Schröder *et al.*, 1996).
 Analgèsic faríngi (Villar *et al.*, 1992).
 Antiàlgic hepàtic (Roig, 1988).
 Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).
 Analgèsic muscular (Bartrolí, 1989).
 Antiasmàtic (González-Tejero, 1989; Morton, 1981).
 Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985; Schröder *et al.*, 1996).
 Anticatarral (Agelet, 1999; Morton, 1981).
 Antidiarreic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Raja, 1995; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
 Antidisentèric (Duke, 1993; Duke & Ayensu, 1985).
 Antiedematos (Agelet, 1999).
 Antiescorbútic (Font, 1961).
 Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Antiflatulent (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antigotós (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1993).
 Antihelmíntic (Merzouki *et al.*, 2000; Tang & Eisenbrad, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
 Antihemorròidal (Ribon, 1993).
 Antiinflamatori urogenital (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Antilitiàsic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
 Antimicrobià (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Antipiròtic (Morton, 1981).
 Antireumàtic (Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989).
 Antisèptic oftàlmic (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
 Antitussigen (Morton, 1981).
 Antitussigen veterinari (Villar *et al.*, 1992).
 Aperitiu (Arteché *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983; Roig, 1988).
 Astringent (Arteché *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
 Cardiotònic (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1993).
 Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Duke, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Roig, 1988).
 Cicatritzant (Arteché *et al.*, 1992).
 Complement nutricional (Bonet, 2001).
 Contra l'obstrucció intestinal (Arnold-Apostolides, 1991).
 Contraceptiu (Duke, 1993).
 Dermatològic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981).
 Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
 Digestiu (Villar *et al.*, 1992).
 Dilatador coronari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Roig, 1988).
 Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1993; Roig, 1988).
 Estrogènic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Facilita el part (Arnold-Apostolides, 1991).
 Facilita l'embaràs (Boulos, 1993).
 Galactogen (Arteché *et al.*, 1992; Morton, 1981).
 Hepatoprotector (Garnier *et al.*, 1961).
 Hipocolesterolemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Hipoglucemiant (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961).
 Oftàlmic (Arteché *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Per a abscessos (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a afeccions urinàries (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Per a afeccions cutànies (Le Floc'h, 1983).
 Per a cremades i ferides (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a deficiències psíquiques (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
 Per a la icterícia (Duke, 1993; Morton, 1981).
 Per a l'afonia (De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).
 Per a la parotiditis (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a l'elefantiasi (Morton, 1981).
 Per a l'erisipela (Morton, 1981).
 Per a la dermatitis ulcerosa (Ballero & Fresu, 1991).
 Per a l'orquitis (Boukef, 1986).
 Per als còlics nefrítics (Le Floc'h, 1983).
 Per als penellons (Boukef, 1986).
 Protector renal (Duke, 1993).
 Protector visual (Agelet, 1999).
 Psicodislèptic (Mulet, 1990, 1991).
 Queratinitzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Reconstituent (Bonet, 1991, 1993).
 Remineralitzant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Tònic (Duke, 1993).
 Tònic epitelial (Agelet, 1999).
 Tònic ocular (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; González-Tejero, 1989; Pardo de Santayana, 2004).
 Vermífug (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
 Vitamínic (Arteché *et al.*, 1992; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974).
 Vulnerari (Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981).

***Delphinium ajacis* L. (Ranunculàcies)**

BCN 31271

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Cultivat com a ornamental i rarament subspontani.

NOMS POPULARS

“Espuelas” (nom castellà) (050)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams, les té plantades al jardí.

Dianthus caryophyllus* L. subsp. *caryophyllus

(Cariofil·làcies)

BCN 31272

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit latemediterrani. Cultivat com a ornamental.

NOMS POPULARS

Clavell [kləβéʎ] (039, 047, 067)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039; 047; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posava al mig de la creu feta d'herba dels set caps (*Hypericum perforatum*, veg. fitxa), el matí de Sant Joan, i la penjava a la porta per a espantar bruixes i dimonis.

***Dianthus pungens* L. subsp. *pungens* (Cariofil·làcies)**

BCN 46087

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit latemediterrani occidental. Roques, erms, matollars clars de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Coixinets de monja [kuʃinétzðəmóɲzə] (037)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. Són unes espines molt tupides.

***Dianthus seguieri* Vill. subsp. *requienii* (Godr.) Bernal,
Laínz et Muñoz Garm. (Cariofil·làcies)**

BCN 29689

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit pluriregional. Pastures, matollars, clarianes. Contrades mediterrànies plujoses i estatge montà (i subalpí).

NOMS POPULARS

Clavells de bosc [kləβéʎzðəβósk] (041)

Clavells de gitana [kləβéʎzðəʒitánə] (001)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

***Diospyros ebenum* J. König (Ebenàcies)**

BCN 52092

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari del subcontinent Indi del qual s'obté una fusta molt apreciada en ebenisteria.

NOMS POPULARS

Banús [bənús] (097)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de tenores i tibles

FONT. 097. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer instruments (és una fusta de molt bona qualitat però escassíssima).

***Diplotaxis erucoides* (L.) DC. (Brassicàcies)**

BCN 29861

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani. Vinyes, garroferars, vergers, etc., sovint dominant sobre sòls eutròfics profunds, moderadament secs. Regió mediterrània; ascendeix a la muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

Cap blanc/Caps blancs [kapbláŋ, kaβbláŋ] (001, 050, 066, 076), [kapsbláŋs, kaβbláŋs] (045)

Ravenissa [rəβənisə] (037, 046, 047, 056)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Galactòfug

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan les vaques en mengen, els treu la llet. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar-ne directament. DESTINACIÓ. Veterinària.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Són males herbes de l'olivar i de l'hort, però les collien no recorda per a què.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 056; 066; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Planta sencera

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La flor ben tendra es menja en amanida amb anxoves i quan és granada s'escalda i es menja com a verdura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. Són males herbes de l'olivar i de l'hort.

FONT. 045. Són males herbes dels camps.

FONT. 046. La fulla recorda la de la rúcula.

FONT. 047. Mala herba del sembrat (de vegades no neix el sembrat, però les ravenisses sí.)

FONT. 050. Mala herba d'hortos i camps.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Depuratiu (Bonet, 1991, 1993).

Diurètic (Fleurentin *et al.*, 1991).

***Diploaxis tenuifolia* (L.) DC. (Brassicàcies)**

BCN 29690

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit lateeurosiberià propi de les vores de camins de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Crèspol [kréspul] (045)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 045. Mala herba: el bestiar ni el vol, les ovelles no se'l mengen.

***Dipsacus fullonum* L. subsp. *fullonum* (Dipsacàcies)**

BCN 29691

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

NOMS POPULARS

Caps de burro [kapzðəβúru] (039)

Cardons [kərðóns] (044)

Sense nom (001)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001; 039; 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

***Dryopteris filix-mas* (L.) Schott (Polipodiàcies)**

BCN 29692

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Bosc humits, principalment als estatges montà i subalpí.

NOMS POPULARS

Falguera [fəlyéɾə] (030, 039)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 030; 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

Ecballium elaterium (L.) A. Richard in Bory

(Cucurbitàcies)

BCN 46846

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterraneoiraniana. Vores de camins i camps, en llocs ruderalitzats.

NOMS POPULARS

Carbassina [kəɾβəsɪnə] (001, 008, 042)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antiinflamatori

FONT. 008. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 042. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Amarg (Ferrández & Sanz, 1993).
Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Villar *et al.*, 1984; Villar *et al.*, 1992).
Analgèsic articular (Le Floc'h, 1983).
Antidisentèric (Ribon, 1993).
Antiemètic (Ribon, 1993).
Antiespasmòdic (Ferrández & Sanz, 1993).
Antihelmíntic (Roig, 1988).
Antihemorròidal (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Palevitch *et al.*, 1986).
Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fleurentin *et al.*, 1991; Parada, 1997).
Antimigranyós (Benchaabane & Abbad, 1994; Boukef, 1986).
Antimitòtic (Villar *et al.*, 1984).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Antiobesitat (González-Tejero, 1989).
Antipneumònic (Parada, 1997).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Galán, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antisèptic (Agelet, 1999; Parada, 1997).
Antisèptic oftàlmic (Boukef, 1986; Palevitch *et al.*, 1986; Ribon, 1993).
Antisèptic òtic (Boukef, 1986).
Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993).
Antivertiginós (González-Tejero, 1989).
Cauteritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Cicatritzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Colagog (Villar *et al.*, 1992).
Dermatològic (Ribon, 1993).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Emètic (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000).
Emmenagog (Roig, 1988).
Febrífug (Raja, 1995).
Hemostàtic (Boukef, 1986).
Irritant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989).
Irritant del tub digestiu (Roig, 1988).
Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Per a afeccions dèrmiques (Palevitch *et al.*, 1986).
Per a curar quists (Villar *et al.*, 1984).
Per a la copròstasi (Ballero, 1982).
Per a la demència (Palevitch *et al.*, 1986).
Per a l'hepatitis (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Galán, 1993).
Per a la icterícia (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Boukef, 1986; Yesilada *et al.*, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Palevitch *et al.*, 1986; Roig, 1988).
Per a la icterícia en veterinària (Boukef, 1986).
Per a la paràlisi (Boukef, 1986).
Per a la sinusitis (Boukef, 1986; Honda *et al.*, 1996; Yesilada *et al.*, 1993).
Per al càncer de mama (Ribon, 1993).
Per als grans (Boukef, 1986).
Per a colitis (Benchaabane & Abbad, 1994).
Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Boukef, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961;

González-Tejero, 1989; Le Floch, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Purgant veterinari (Ferrández & Sanz, 1993; Pieroni, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Repulsiu (Agelet, 1999).

Tònic capil·lar (Benchaabane & Abbad, 1994).
Tòxic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Galán, 1993; Merzouki *et al.*, 2000).
Vomitiu (Roig, 1988).
Vulnerari (Ribon, 1993).

***Echinops ritro* L. subsp. *ritro* (Asteràcies)**

BCN 31273

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit latemediterrani. Fenassars, joncedes, preferentment sobre terreny calcari. Contrades mediterrànies (i estatge montà submediterrani).

NOMS POPULARS

Espina [əspínə] (053)

Espines blaves [əspínəzβláβəs] (001, 003, 044)

Sense nom (048)

USOS MEDICINALS

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001; 003; 044; 048; 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer rams.

***Elettaria cardamomum* Maton (Zingiberàcies)**

BCN-S 1511

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Planta herbàcia originària de l'Índia i cultivada a Sri Lanka i a l'Amèrica Central. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

“Cardamomo” (nom castellà) (099)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Equisetum arvense L. (Equisetàcies)

BCN 24767

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit lateeurossiberià. Boscs caducifolis humits, jonqueres, herbassars, horts de regadiu. Estatge montà i contrades mediterrànies plujoses; pels rius i per les àrees de regadiu descendeix fins a les comarques més meridionals dels Països Catalans.

NOMS POPULARS

Cua de cavall [kuəðəkəβál] (035, 043, 044, 045, 046, 048, 049, 052, 053, 054, 055, 056, 058, 067, 072, 074, 075, 076, 077, 078, 085)

Cua de rata [kuəðəráta] (037)

Sanguina [saŋnúə] (045, 058, 063, 074, 076)

Sangoneres [səŋɣunérəs] (055)

USOS MEDICINALS

Part aèria estèril

Antihemorroïdal

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 072; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic urinari

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la infecció d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la irritació d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aprima. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 035; 043; 048; 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 052; 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 072; 074; 075; 076; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hemostàtic extern

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan surt sang del nas sovint. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de pedres al ronyó perquè depura la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar i cicatritzar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A un conegut se li va curar una ferida de guerra gangrenada amb aquesta aigua.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 056; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antipelohèmic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de la tija fèrtil. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. N'hi ha prou amb dos o tres gotets (cada un dels fragments de la tija fèrtil que se separa estirant amb els dits) per vas d'aigua.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 046. Es fa en llocs humits i riberes.

FONT. 049. Es fan a la vora dels recs. Tenen la forma d'uns pins petits, amb les fulles llargues i primes.

FONT. 063. No es fa enlloc on no hi arribi aigua.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antialopècic (Agelet, 1999).
Antiasmàtic (Agelet, 1999).
Anticatarral (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Antiedematos (Agelet, 1999).
Antiemètic (Mulet, 1990, 1991).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
Antihematúric (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Antihemastènic (Bonet, 2001).
Antihemorroidal (Agelet, 1999; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).
Antihipertensiu (Bonet, 2001; Pardo de Santayana, 2004).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995).
Antiinflamatori intestinal (Mulet, 1990, 1991).
Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
Antimenorràgic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).
Antiodontàlgic (Bonet, 2001).
Antiprostàtic (Rigat, 2005).
Antireumàtic (Blanco, 1996; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic (Agelet, 1999; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic renal (Rigat, 2005).
Antiuricèmic (Mulet, 1990, 1991).
Astringent (Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974).
Bèquic (Schröder *et al.*, 1996).
Cicatritzant (Fernández & Nieto, 1982).
Coadjuvant en dietes d'aprimament (Bonet, 2001).
Digestiu (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu en vaques (Pieroni, 1999).
Diürètic (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Rigat, 2005; Usher, 1974).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estimulant circulatori (Mulet, 1990, 1991).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Hemostàtic (Agelet, 1999; Fernández & Nieto, 1982; Pardo de Santayana, 2004; Schröder *et al.*, 1996).
Hemostàtic nasal (Font, 1961).
Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).
Hipotensor (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Litotríptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Pardo de Santayana, 2004; Rigat, 2005).
Millorador de la calcificació (Schröder *et al.*, 1996).
Millorador de la circulació de la sang (Blanco, 1996; Schröder *et al.*, 1996).
Per a la fatiga (Fernández & Nieto, 1982).
Per a la hidropesia (Usher, 1974).
Per a malalties de la pell (Schröder *et al.*, 1996).
Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
Protector ossi (Rigat, 2005).
Reforçant ossi (Llongarri & Sala, 2005).
Remineralitzant (Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961).
Tranquil·litzant (Schröder *et al.*, 1996).
Vasotònic (Rigat, 2005).
Vulnerari (Mulet, 1990, 1991; Pardo de Santayana, 2004; Raja, 1995).

Equisetum ramosissimum Desf. subsp. *ramosissimum* (Equisetàcies)

BCN 29982

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit subcosmopolita. Vores de rius i terres humides, en indrets mediterranis i a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Cua de cavall [kuəðəkəβáʎ] (037, 050)

Cua de rata [kuəðəráʎ] (037)

USOS MEDICINALS

Part aèria estèril

Antireumàtic

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al reumatisme. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El gros és millor que aquest.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a polir el corall vermell, es posava la planta (que és rasposa) dins d'un bombo amb el corall i es feia voltar.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. Es fa pels horts.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic hepàtic (Verde *et al.*, 1998).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antihemorràgic (Conca, 1996).

Antihemorroïdal (Ferrández & Sanz, 1993).

Antilitiàsic renal (Conca, 1996).

Antiotàlgic (Fernández, 2000).

Antireumàtic (Ferrández & Sanz, 1993).

Antisèptic (Ferrández & Sanz, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic bucofaringi (Ferrández & Sanz, 1993).

Antisèptic vaginal (Verde *et al.*, 1998).

Antiulcerós (Ferrández & Sanz, 1993).

Astringent (Conca, 1996).

Calmant en dones menopàusiques (Arnold-Apostolides, 1991).

Cicatritzant (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Depuratiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Casana, 1993;

Conca, 1996; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Pérez de

Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996;

Verde *et al.*, 1998).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).

Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Lieutaghi, 1991).

Hipoglucemiant (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Hipotensor (Casana, 1993).

Per a l'àcid úric (Galán, 1993).
Per a l'alteració de la tensió (Fernández, 2000).
Per al còlic nefrític (Galán, 1993).
Per als ossos (Galán, 1993).
Per a pertorbacions biliars (Verde *et al.*, 1998).

Protector renal (Fernández, 2000).
Remineralitzant (Arnold-Apostolides, 1991; Conca, 1996; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tònic hepàtic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Vulnerari (Ferrández & Sanz, 1993).

***Equisetum telmateia* Ehrh. (Equisetàcies)**

BCN 29862

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit holàrtic. Bosc de ribera i sèquies; viu prop de l'aigua, en llocs on el nivell freàtic varia poc al llarg de l'any.

NOMS POPULARS

Cua de cavall [kuəðəkəβál] (010, 021, 023, 029, 030, 032, 035, 041, 042, 047, 048, 050, 065, 066, 070, 073, 093)

Sanguina [saŋnúə] (028, 042, 065)

USOS MEDICINALS

Part aèria estèril

Antihemorroidal

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiprostàtic

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als senyors que tenen pròstata i els costa d'orinar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la infecció d'orina. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Diürètic

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va molt bé per a netejar els ronyons perquè fa orinar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar, perquè és

hipertensa i així l'ajuda a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 041; 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Aquest és millor que el petit.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra perquè fa orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de pedres al ronyó perquè depuren la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden

l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És una herba remeiera però no en recordo l'ús.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afavoreix la formació de glòbuls rojos a la sang (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiàlgic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).
Antialopèic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).
Antiberrugós (Agelet, 1999; Pellicer, 2000).
Anticoagulant (Garnier *et al.*, 1961).
Antidermatòsic (Agelet, 1999).
Antigotós (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiinflamatori (Martínez, 1993).
Antihemastènic (Agelet, 1999).
Antihemorràgic (Conca, 1996).
Antihemorroïdal (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiinflamatori (Pellicer, 2000).
Antiinflamatori intestinal (Pellicer, 2000).
Antiinflamatori urinari (Pellicer, 2000).
Antilitiàsic renal (Conca, 1996; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Selga, 1998).
Antimenorràgic (Schröder *et al.*, 1996).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antipoagrós (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic (Agelet, 1999; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic bucal (Garnier *et al.*, 1961).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic urinari (Obón & Rivera, 1991).
Antitussigen (Leporatti & Pavesi, 1990; Schröder *et al.*, 1996).
Antiulcerós (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiulcerós gastroduodenal (Lastra & Bachiller, 1997).
Astringent (Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Schröder *et al.*, 1996).
Cicatritzant (Ferrández & Sanz, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).
Depuratiu sanguini (Ferrández & Sanz, 1993; Selga, 1998).
Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Conca, 1996; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Peris & Stubing, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
Emol·lient (Leporatti & Corradi, 2001).
Febriífug (Parada, 1997).
Hemostàtic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Peris & Stubing, 1993; Obón & Rivera, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Hepatoprotector (Obón & Rivera, 1991).
Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).
Hipoglucèmiat (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Hipotensor (Agelet, 1999; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
Millora la calcificació (Schröder *et al.*, 1996).
Millora la circulació de la sang (Fernández, 2000; Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
Per a aprimar (Fernández, 2000).
Per a emfisema pulmonar (Fleurentin *et al.*, 1991; Leporatti & Pavesi, 1990).
Per a hemoptisis, epistaxis i metrorràgies (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a l'alteració de la tensió (Fernández, 2000).
Per a l'artrosi i artritis reumatoide (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a les irritacions (Selga, 1998).
Per als còlics renals (Pellicer, 2000).
Per a malalties de la pell (Schröder *et al.*, 1996).
Protector gàstric (Martínez, 1993).
Protector renal (Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000).
Reforçant capil·lar (Selga, 1998).
Remineralitzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Conca, 1996; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Peris & Stubing, 1993).
Suavitant dermatològic (Fernández, 2000).
Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
Tranquil·litzant (Schröder *et al.*, 1996).
Vasotònic (González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pellicer, 2000).
Vulnerari (Martínez, 1993).

***Erica arborea* L. (Ericàcies)**

BCN 46081

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani oròfit paleotropical. Brolles, sobre sòl poc humit, de vegades dominant, sobre substrat silici (o sòls descarbonatats). Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Bruc [brúk] (010, 027, 033, 035, 039, 047, 048, 049, 051, 053, 054, 055, 060, 066, 069, 072, 077, 080, 081, 082, 083, 084, 085, 093)

Bruc de fer escombres [brúγðəfeskómbɾəs] (001, 008)

Bruc femella [brúkɸəméɫə] (098)

Bruc mascle [brúkmásklə] (038, 064)

USOS MEDICINALS

Flors

Antisèptic urinari

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la cistitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica a sol i serena fins que l'alcohol ve verd. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les pipes (rabasses) són la millor llenya perquè cremen tota la nit.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer carbó, de les rabasses petites o esquerdades. Es feia un forat d'un metre de diàmetre per un i mig de fons, s'hi feia foc ben viu, s'hi tiraven les rabasses i es cobria de terra. L'endemà es desenterrava i es treia el carbó.

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres.

FONT. 008; 010; 047; 048; 049; 053; 054; 055; 064; 066; 069; 072; 081; 082; 083; 084; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer escombres.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (es talla el bruc, s'asseca uns dies i es lliga fent com un manat amb filferro).

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer punxons per als cargols i escombres (perquè l'escombra quedi ben ferma, primer es lliguen els brots cap-i-culats i després es giren en la mateixa direcció).

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (amb les tiges més rectes i llargues).

Elaboració d'estris de cuina

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de cuina perquè no té fibra.

FONT. 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer punxons per a menjar cargols.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a assecat le figues (es claven en les tiges de blat de moro punxons d'olivera o bruc amb les figues enfilades pel coll).

Ús lúdic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan pipes de fumar.

FONT. 010; 035; 048; 051; 054; 060; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. De la rabassa se'n fan pipes de fumar.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (de les rabasses en diuen pipes i d'anar-ne a buscar, anar a fer pipes.).

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De l'arrel se'n fan pipes.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne pipes de fumar (de les rabasses senceres).

FONT. 098. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (és el millor bruc per a fer pipes perquè la rabassa és més gran).

Ús social.

Ornamental

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (cal flitar-lo amb insecticida i laca perquè no caigui flor o fulla).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. Floreix a la primavera.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Depuratiu renal (Bonet, 2001).

Diürètic (Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).

Hematocatàrtic (Bonet, 2001).

Material sanitari (Bonet, 2001).

Per a apimar (Mulet, 1990, 1991).

Per a la taquicàrdia (Merzouki *et al.*, 1997).

Sedant veterinari (Pieroni, 1999).

Tònic (Merzouki *et al.*, 1997).

***Erica multiflora* L. (Ericàcies)**

BCN 29864

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Sovint dominant a les brolles de les comarques marítimes d'hivern temperat, en terreny calcari.

NOMS POPULARS

Bruc [brúk] (001, 003, 008, 037, 039, 040, 053, 056, 059, 061, 065, 067, 071, 075, 077, 081)

Bruc bord [brúγβórt] (070)

Bruc de bou [brúγðəβów] (068)

Bruc de llei [brúγðəléi] (035)

Bruc mascle [brúkmásklə] (098)

USOS MEDICINALS

Fulles

Protector renal

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica a sol i serena fins que l'alcohol ve verd. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer carbó (el seu pare era ferrer i usava carbó de bruc).

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer carbonet.

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 001; 003; 008; 040; 059; 061; 067; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer escombres.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombretes petites per a netejar la llar de foc (és més dens que l'altre bruc).

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el cos de les escombres (lligades a un pal de fusta).

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (anaven bé en els masos perquè rascaven fort. Es lligaven amb cordills).

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (escombres per als baixos de les cases, eres i patis).

FONT. 068; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer escombres (no va tan bé com el bruc de llei perquè les branques són més tortes).

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (s'usaven per a escombrar l'era després de batre).

Ús lúdic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (de les rabasses en diuen pipes i d'anar-ne a buscar, anar a fer pipes.).

FONT. 061; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. De la rabassa se'n fan pipes de fumar.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (perquè no s'estellin cal tenir la rabassa humida fins que arribi a fàbrica).

FONT. 098. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (no va tan bé com l'altre bruc per a fer pipes perquè fa una rabassa petita).

Ús social.

Ornamental

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antisèptic urinari (Bellakhdar, 1997).

***Erica scoparia* L. subsp. *scoparia* (Ericàcies)**

BCN 46083

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit latemediterrani occidental. Brolles, sobre sòl profund i poc àrid, en terreny silici (o sòls descarbonatats), sovint dominant. Contrades mediterrànies més o menys plujoses.

NOMS POPULARS

Bruc [brúk] (075, 076, 086)

Bruc de fer escombres [brúγðəfeskómbɾəs] (030, 073)

Bruc de llei [brúγðəléi] (068, 070)

Bruc femella [brúktəméla] (038, 064)

Bruga [brúγə] (030, 038, 039, 051, 054)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antiprostàtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pròstata. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Tots els brucs van bé però el de fer escombres és el millor.

Antisèptic urinari

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan escombres. Es fa un manat i es lliga al voltant d'un mànec de fusta.

FONT. 039; 051; 075; 076; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer escombres.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (duren més que les de bruc).

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (és més apreciada que el mascle).

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (és el millor per a fer escombres).

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (es tallen les tiges, es lliguen i es premsen fins que han perdut totes les fulles).

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (millor de bruc pentinat per la tramuntana, així no fa tanta branqueta).

Ús lúdic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les rabasses en feien pipes de fumar i de la fusta, estris de cuina.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes (les rabasses).

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 075; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer tanques de jardins amb les tiges.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Eriobotrya japonica* (Thunb.) Lindl (Rosàcies)**

BCN 29695

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit oriünd de la Xina. Cultivat pels seus fruits comestibles.

NOMS POPULARS

Nesprer [nəspré] (067)

Nespres (fruit) [nésprəs] (055)

USOS MEDICINALS

Fulles

Per a la ronquera

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogall. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticatarral (Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991).

Antidiarreic (Fernández, 2000; Torres, 1999; Ziyat, 1997).

Antihipertensiu (Ziyat, 1997).

Antipleurític (Blanco, 1996).

Digestiu (Ziyat, 1997).

Diürètic (Blanco, 1996; Mulet, 1990, 1991).

Hipoglucemiant (Ziyat, 1997).

Litotríptic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Per a hemorràgies internes (Fernández, 2000).

Erodium malacoides* (L.) L'Hér. subsp. *malacoides
(Geraniàcies)

BCN 29984

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani propi dels horts, vores de camins, etc. de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà submediterrani.

NOMS POPULARS

Agulloles [ἄγυλλόες] (037)

Sense nom (056)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles tendres es mengen en amanida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana. **OBSERVACIONS.** Si a l'estiu apartes les fulletes de les agulles, fa com quatre fils que es cargolen de seguida.

Parts aèries

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

***Eruca vesicaria* (L.) Cav. subsp. *sativa* (Mill.) Thell. in Hegi
(Brassicàcies)**

BCN 49862

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional propi de poblaments d'herbes anuals, sembrats, etc. Contrades mediterrànies (i estatge montà i subalpí).

NOMS POPULARS

Rúcula [rúkulə] (046)

Ruqueta [rukétə] (038)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 038; 046. **DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.** Les fulles es mengen en amanida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Eryngium campestre L. (Apiàcies)

BCN 31274

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit holàrtic. Erms, conreus, guarets, vores de camins, talussos, prats i matollars.

NOMS POPULARS

Card pinacal [karðpinəkál] (073)

Espinacal/Espinacals [əspinəkál] (031), [əspinəkáls] (030, 038, 039, 065)

Galabart [gələβárt] (050)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antiinflamatori

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per al panadís

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les espitlles dels dits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de l'arrel aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Diürètic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antiofídic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pessigades d'escurçó de les ovelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides (es cullen tan tendres que ni espinen. Ho va veure fer als castellans que vivien a la Vajol quan era petita). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan un llangardaix es baralla amb un escurçó, per a treure's el verí, es revolca sobre l'espinalcals.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Portar una arrel a la butxaca va bé per a les morenes.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. Sota les mates d'espinalcals es fan uns bolets molt bons, les orelletes o bolets d'espinalcals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Analgèsic (Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiàcid (Mulet, 1990, 1991).
Antial·lèrgic (Bonet, 2001).
Antibronquític (Merzouki *et al.*, 1997).
Anticatarral (Bonet, 1991, 1993; Martínez, 1993; Pellicer, 2000).
Antidermatòsic (Agelet, 1999; Boulos, 1993).
Antidiarreic (Martínez, 1993).
Antidot (Rivera *et al.*, 1994).
Antieritematós (Agelet, 1999).
Antiespasmòdic (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Antihemorròidal (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Antihemorròidal (esotèrica) (Fajardo *et al.*, 2000).
Antihipertensiu (Bonet, 1991, 1993).
Antihistamínic (Raja, 1995).
Antiinflamatori (Bonet, 2001; Conca, 1996; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
Antiinflamatori intestinal (Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori prostàtic (Van Hellemont, 1986).
Antiinflamatori urinari (Van Hellemont, 1986).
Antilitiàsic renal (Ballero, 1982; Ballero & Fresu, 1991; Boulos, 1993; Van Hellemont, 1986).
Antiodontàlgic (Bonet, 1991, 1993, 2001; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Raja, 1995).
Antiofídic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Pardo de Santayana, 2004; Rigat, 2005).
Antipirètic (Usher, 1974).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Martínez, 1993).
Antipruriginós (Bonet, 2001).
Antireumàtic (Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic urinari (Ballero & Fresu, 1993; Boulos, 1993; Usher, 1974).
Antisudorífica (Agelet, 1999).
Antifífic (Muntané, 1991, 1994).
Antituberculós (Bonet, 2001).
Antitòxic (Agelet, 1999).
Antitussigen (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
Antiverí (Mulet, 1990, 1991).
Aperitiu (Boulos, 1993; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991).
Astringent (Mulet, 1990, 1991).
Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).
Contra els verins (Conca, 1996; Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Depuratiu (Van Hellemont, 1986).
Depuratiu renal (Obón & Rivera, 1991).
Depuratiu sanguini (González-Tejero, 1989).
Dermatològic (Fajardo *et al.*, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Descongestiu broncopulmonar (Van Hellemont, 1986).
Diaforètic (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Martínez, 1993; Muntané, 1991, 1994).
Diurètic (Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Conca, 1996; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Emètic (Boulos, 1993).
Estimulant de la dentició (Bonet, 1991, 1993).
Flebòtom (Agelet, 1999).
Galactòfug (Ballero & Fresu, 1991).
Hepatoprotector (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Van Hellemont, 1986).
Hipocolesterolèmica (Muntané, 1991, 1994).
Hipoglucèmic (Pellicer, 2000).
Insectífuga (Mulet, 1990, 1991).
Laxant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991).
Per a descansar els peus (Villar *et al.*, 1992).
Per a la bronquitis (Fernández, 2000).
Per a la ciàtica (Fajardo *et al.*, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Per a la icterícia (Van Hellemont, 1986).
Per a l'amenorrea (Van Hellemont, 1986).
Per a la tensió (Pellicer, 2000).
Per a l'escaldat de la suor (Fajardo *et al.*, 2000; Pellicer, 2000).
Per a l'escorbut (Van Hellemont, 1986).
Per a les picades d'animals verinosos (Fajardo *et al.*, 2000).
Per a l'esterilitat (Ertug, 2000).
Per a l'insomni (Garnier *et al.*, 1961).
Protector esplènic (Van Hellemont, 1986).
Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
Protector renal (Villar *et al.*, 1992).
Repel·lent d'animals verinosos (Galán, 1993).
Repel·lent d'insectes (Fajardo *et al.*, 2000).
Resolutiu (Ertug, 2000; Martínez, 1993).
Salutífer (Bonet, 2001).
Sedant (Garnier *et al.*, 1961).
Vasotònic (Bonet, 1991, 1993, 2001).
Vulnerari (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Eucalyptus globulus Labill. (Mirtàcies)

BCN 29696

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit australià. Cultivat com a ornamental i com a arbre forestal a les contrades mediterrànies marítimes d'hivern temperat.

NOMS POPULARS

Eucaliptus [kəlíptu] (001, 008, 009, 023, 024, 025, 028, 029, 034, 037, 039, 045, 046, 047, 048, 050, 051, 052, 054, 055, 057, 058, 059, 062, 063, 064, 065, 067, 068, 069, 070, 071, 072, 073, 074, 075, 078, 079, 080, 083, 085, 086, 093), [kəlíptus] (003, 038), [əwkəlíptus] (006, 010, 011, 015, 017, 021, 027, 029, 036, 040, 056, 060, 061)

Eucaliptus de llei [kəlíptuðəlɛí] (031)

USOS MEDICINALS

Escorça

Descongestiu nasal

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Flors

Anticatarral

FONT. 023, 036; 056; 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Pongelles picades i posades al coll en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antibronquític

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Destapa els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als bronquis.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es beu ben calent.

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar quan estàs refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa un tupí a l'habitació per a respirar els vapors tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 015. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es deixa el tupí a sota el llit per a respirar els bafs tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es pot afegir mel.

FONT. 009; 021; 023; 024; 025; 031; 045; 048; 050; 052; 056; 057; 059; 061; 063; 064; 065; 069; 071; 073; 074; 075; 078; 080; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar quan estàs refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicar la decocció ben calenta en draps. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als costipats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Aixafar la fulla un cop escaldada. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa al pit tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està embrumat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es repiren els vapors tapat amb una tovallola o posant el tupí a l'habitació.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Inhalar els vapors amb l'ajuda d'un embut i tapat amb un llençol. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Van millor les flors, són més fortes.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Destapa el nas.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cal afegir-hi mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa el tupí amb un fogonet a l'habitació i es deixa bullint tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027; 045; 051; 054; 055; 057; 058; 064; 074; 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 001. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori sinusal

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la sinusitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiotàlgic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desenganxar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 011; 031; 039; 072; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa el tupí amb un fogonet a l'habitació i es deixa bullint tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Descongestiu nasal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la congestió nasal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028; 057; 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al nas tapat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065; 068; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a destapar quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer expectorar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estoveir el pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafes de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cal afegir-hi mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop; bullir fulles i sucre en un litre d'aigua fins que s'entorni a la meitat. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En resulta un xarop marró.

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Mucolític

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la mucositat del coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'afonia

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'afonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (n'usa els rebrols tendres, que fan la fulla més rodona i bonica).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).

Anestèsic (Duke, 1986).

Antial·lèrgic (Bonet, 1991, 1993; Duke, 1986;).

Antialopèic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antianèmic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiartrític (Duke, 1986).

Antiasmàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Peris & Stübing, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Ziyat, 1997).

Antibiòtic (Duke, 1986).

Antibacterià (Ara, 1994).

Antibronquític (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; Roig, 1988).

Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).

Anticatarral (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Anticatàrtic (Boulos, 1993).

Anticefalàlgic (Bonet, 2001).

Antidiarreic (Villar *et al.*, 1992).

Antidisentèric (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antidispneic (Bonet, 2001).

Antiespasmòdic (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).

Antigripal (Ara, 1994; Bonet, 2001; Duke, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Antihelmíntic (Arteche *et al.*, 1992).
 Antihemorroidal (Martínez, 1993).
 Antihipertensiu (Ziyyat, 1997).
 Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Ziyyat, 1997).
 Antiinflamatori de les vies respiratòries (Ara, 1994; Duke, 1986; Font, 1961).
 Antiinflamatori fàringi (Bonet, 2001).
 Antiinflamatori sinusal (Ara, 1994; Bonet, 2001).
 Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
 Antimalàric (Roig, 1988).
 Antiodontàlgic (Bonet, 2001; González-Tejero, 1989).
 Antiotàlgic (Bonet, 2001).
 Antioxidant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Antiparasitari (Bonet, 2001).
 Antipiorreic (Rivera *et al.*, 1994).
 Antipirètic (Bonet, 2001).
 Antipneumònic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Rigat, 2005).
 Antireumàtic (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris & Stübing, 1993; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992; Ziyyat, 1997).
 Antisèptic bucal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Antisèptic de les vies respiratòries (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antisèptic de les vies urinàries (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antisèptic fàringi (Parada, 1997; Roig, 1988).
 Antisèptic nasal (Merzouki *et al.*, 2000).
 Antitussigen (Bonet, 1991, 1993; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
 Antiulcerós (De Feo *et al.*, 1992).
 Aperitiu (Ziyyat, 1997).
 Astringent (Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Ziyyat, 1997).
 Bactericida (Garnier *et al.*, 1961).
 Balsàmic (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Martínez, 1993; Schröder *et al.*, 1996).
 Bèquic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Broncodilatador (Lastra & Bachiller, 1997).
 Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1992).
 Colagog (De Feo *et al.*, 1992).
 Cordial (Mulet, 1990, 1991).
 Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
 Descongestiu (Bonet, 1991, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Descongestiu nasal (Bartrolí, 1989; Parada, 1997; Bonet, 2001).
 Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999; Selga, 1998; Bonet, 2001).
 Diaforètic (Boulos, 1993).
 Digestiu (Cañigueral *et al.*, 1998; Mulet, 1990, 1991).
 Diurètic (Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).
 Emol·lient (Rivera *et al.*, 1994).
 Energètic (Mulet, 1990, 1991).
 Estimulant (Ziyyat, 1997).
 Estomacal (Villar *et al.*, 1992).
 Estrogènic (Boulos, 1993).
 Eupèptic (Duke, 1986).
 Expectorant (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Blanco, 1996; Cañigueral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Duke, 1986; Peris & Stübing, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991).
 Febriífug (Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993; Mulet, 1990, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Ziyyat, 1997).
 Hemostàtic (Garnier *et al.*, 1961).
 Hepatoprotector (Duke, 1986; Roig, 1988).
 Hipoglucemiant (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Ziyyat, 1997).
 Insecticida (Boulos, 1993).
 Laxant (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Parasiticida (Garnier *et al.*, 1961).
 Pectoral (Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
 Per a l'afonia (González-Tejero, 1989).
 Per a la cistitis (Duke, 1986).
 Per a la gripa (Duke, 1986).
 Per a la lepra (Duke, 1986).
 Per a la malària (Duke, 1986).
 Per a la sinusitis (Bonet, 1991, 1993).
 Per a la tuberculosi (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Per a les reumes (Schröder *et al.*, 1996).
 Per al tractament de refredats gastrointestinals (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Per a malalties de la melsa (Ziyyat, 1997).
 Per a malalties respiratòries (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a malalties respiratòries en veterinària (González-Tejero *et al.*, 1999).
 Per quan els animals tenien pneumònia (Pardo de Santayana, 2004).
 Preventiu de la diabetis (Schröder *et al.*, 1996).
 Protector gàstric (Roig, 1988).
 Sedant (Bonet, 2001; González-Tejero, 1989).
 Protector renal (Fernández, 2000).
 Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
 Sedant (Afií & Abu-Irmaileh, 2000).
 Sudorífic (Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic (Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982).
 Tònic capil·lar (Boulos, 1993; Ziyyat, 1997).
 Tòxic (Duke, 1986; Rombi, 1991).
 Vasodilatador perifèric (Martínez, 1993).
 Vermífug (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Rivera *et al.*, 1994).

Euphorbia characias L. subsp. *characias* (Euforbiàcies)

BCN 29865

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Brolles i llocs pedregosos assolellats.

NOMS POPULARS

Herba de Santa Teresa [érβəðəsántətrézə] (065)

Llet de Santa Teresa [ləððəsántətrézə] (031, 039)

Lletatresa [lətətrézə] (045)

Lletdetresa [ləððətrézə] (035, 038, 039, 044, 047, 051, 054, 055, 069, 070, 071, 083, 086)

Lleteresa [lətətrézə] (064, 073)

Santa Teresa [sántətrézə] (038, 042, 044, 066, 076)

Sense nom (062)

Teresa [trézə] (048)

USOS MEDICINALS

Làtex

Antiberrugós

FONT. 039; 042; 045; 048; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Mata les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044; 066; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a treure espines

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir les espines clavades a la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estira les espines cap enfora. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar mals de

la pell que no es curen. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Làtex

Irritant dèrmic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La llet que fan és irritant. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si et fregues els llavis amb la llet se't boteixen de mala manera. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Irritant ocular

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Irrita els ulls. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És dolenta. Crema els ulls. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Irritant-vesicant.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Els nens, per fer broma, el feien posar al penis d'algun innocent i provocava tal irritació que havies d'anar al metge. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Verinós

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Fa una llet verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La llet és tòxica: pot intoxicar les persones. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 069; 055; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La llet és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Part aèria inespecífica

Verinós

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Sempre s'ha dit que és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Tota és verinosa, però sobretot la llet.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. Ni les bèsties la volen.

Planta viva

Verinosa

FONT. 042; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és verinosa; la llet també. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 039; 070; 071; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Cal vigilar si es vol cremar una berruga amb la llet: si toques la pell bona, s'escampa la berruga, fa el mal més gros.

ALTRES USOS

Repel·lent vertebrats.

Repel·lents

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa marxar els talps (plantar lleteres als horts o camps).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Acaricida (Agelet, 1999).

Antiasmàtic (Ballero & Fresu, 1993).

Antiberrugós (Agelet, 1999; Ballero & Fresu, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Villar *et al.*, 1984).

Antihemastènic (Agelet, 1999).

Ictiotòxica (Álvarez, 2000).

Irritant (Parada, 1997; Villar *et al.*, 1984).

Per a fer caure espontàniament les peces dentàries (Leporatti & Pavesi, 1990).

Purgant (Villar *et al.*, 1984).

Queratolític (Agelet, 1999).

Rubefaent (González-Tejero, 1989).

Tòxic (Aliotta, 1987; Villar *et al.*, 1984).

Vesicant (Font, 1961; Parada, 1997).

Euphorbia lathyris L. (Euforbiàcies)

BCN 29866

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

NOMS POPULARS

“Cagamucho” (nom castellà) (049)

Cagamuix [kagəmuʃ] (076)

Cagamuja [kagəmuʒə] (021, 022)

USOS MEDICINALS

Fruit

Laxant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa anar de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt forta.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La compra a l'herboristeria.

Fulles

Emètic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vomitiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal arrencar les fulles estirant cap amunt.

Purgant

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal fer-la ben fluixa perquè si no, pela els budells i tot. OBSERVACIONS. Cal arrencar les fulles estirant cap avall.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Irritant intestinal

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La decocció, si és massa forta, treu la pell als budells i tot. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si les fulles s'arrenquen estirant cap amunt, la decocció farà vomitar; si s'arrenquen cap avall, purga.

Verí vertebrats.

Repel·lents

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a evitar que robessin la fruita (la ruixaven amb una decocció de cagamuix perquè donés unes bones caguetes).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 022. Quan s'asseca, el fruit ve negre.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticancerós (Duke, 1986).

Antidiarreic (Duke, 1986).

Antigangrenós (Duke, 1986).

Antisèptic (Duke, 1986).

Catàrtic (Duke, 1986).

Càustic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Dermatològic (Duke, 1986).

Diürètic (Duke, 1986).

Emètic (Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Expectorant (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Purgant (Agelet, 1999; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1984).

Repulsiu (Agelet, 1999).

Tòxic (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1984).

Vesicant (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).

***Euphorbia serrata* L. (Euforbiàcies)**

BCN 31275

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Brolles, prats, conreus i marges de camins. Regió mediterrània; ascendeix a la muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Lletatresa [lətətɾézə] (001)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Làtex

Vesicant i irritant

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Inflama i envermelleix la pell si la llet la toca. GRAU DE TOXICITAT. Baix VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

***Euphorbia* sp. (Euforbiàcies)**

NOMS POPULARS

Lletoses [λετόζες] (037)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Verinos

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Són totes verinoses, sobretot el làtex. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

***Evonymus europaeus* L. (Celastràcies)**

BCN 29985

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit eurosiberià. Bardisses, boscs caducifolis. Estatge montà i contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Evònim [əβónim] (051, 064)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Letal

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El fruit és tòxic, mortal. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** No consta. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **OBSERVACIONS.** Es fa a la vora del riu.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051.. És típic del bosc de ribera.

***Fagus sylvatica* L. (Fagàcies)**

BCN 46845

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Fa bosc a l'estatge montà. Contrades de clima oceànic, humit.

NOMS POPULARS

Faig [fátj] (038, 086, 101)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El fruit madur es menja, sembla una avellana. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Als senglars els agraden molt els fruits. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El fruit verd es macera en aiguardent. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer les cadires de les embarcacions perquè no pot estar en contacte permanent amb l'aigua, que es podreix.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs.

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer les pales d'enfornar dels flequers.

***Ficus carica* L. (Moràcies)**

BCN 24887

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani (espontaneïtat dubtosa als Països Catalans). Molt cultivada com a arbre fruïter.

NOMS POPULARS

Figa/Figues (infructescència) [fiyə] (067), [fiyəs] (038, 044, 046, 052, 055, 081)

Figuera [fiyéɾə] (031, 035, 039, 042, 046, 050, 054, 056, 059, 060, 062, 068, 070)

USOS MEDICINALS

Arrels

Reforçant dental

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a conservar el dentat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La seva mare ho feia i va morir amb tot el dentat seu, sense cap peça postissa.

Infructescència madura sencera

Anticatarral

FONT. 046; 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic urinari

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bufeta de l'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ja en tenen la forma.

Infructescència seca

Expectorant

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Es deixen tres figues seques en un got d'aigua durant tota la nit. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Al matí, es mengen les figues i es beu l'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Làtex

Antiberrugós

FONT. 031; 046; 054; 056; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Mata les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A molta gent els fa urticària.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del làtex. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació del làtex que fan al matí. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un cop cada matí fins que marxïn. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Callicida

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les durícies. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'abella

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor de les pessigades d'abella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Infructescència

FONT. 038; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a menjar, tendres o seques. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les llaminadures de quan era petit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen, fresques i seques (un cop seques, es guarden en caixes enfarinant cada capa). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen fresques o seques (per a conservar-les un cop seques, es posaven en caixes de fusta amb una mica de farina, es cobrien amb un paper, es premsaven amb els peus i s'anaven fent capes). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Làtex

Urticant

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER

L'INFORMANT. A molta gent els fa urticària. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els frens dels carros eren de fusta de figuera perquè "la goma que té la feia frenar més".

Ús social.

Creences magico-religioses

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els gelos de la mainada: el peu del nen gelós es posa descalç en una soca de figuera, es ressegueix el contorn, s'arrenca l'escorça resseguida i es guarda sobre un armari o qualsevol altre lloc de la casa; quan s'asseca, es cura la gelosia del nen.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els nens gelosos, es retalla la forma de la planta del peu del nen gelós en l'escoça i es tira per casa. El nen no trobarà mai l'escorça encara que la busqui.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a poder-hi dormir o descansar a l'ombra cal primer fer-li mal (si no li feies mal tu a ella, ella te'n feia a tu).

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'ombra de la figuera no és bona per a reposar-hi; fa venir mal de cap.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíaca (Merzouki *et al.*, 1997; Obón & Rivera, 1991).

Aliment altament energètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Analgèsic (Mulet, 1990, 1991).

Analgèsic gastrointestinal (Merzouki *et al.*, 1997).

Antianèmic (Schröder *et al.*, 1996).

Antiasmàtic (Martínez, 1993; Morton, 1981).

Antibacterià (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiberrugós (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Fajardo *et al.*, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Galán, 1993; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Antibronquític (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Pellicer, 2000; Roig, 1988).

Anticatarral (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Rigat, 2005; Roig, 1988; Torres, 1999; Verde *et al.*, 1998).

Antidiarreic (Fernández, 2000; Sezik *et al.*, 1997).

Antihemorroidal (Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Sezik *et al.*, 1997; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori bucal (Villar *et al.*, 1992).

Antilitiàsica renal (Morton, 1981).

Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).

Antiodontàlgic (Ferrández & Sanz, 1993; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Antipiròtic (Arteche *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985).

Antipneumònic (Roig, 1988).

Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic bucofaringi (Gamier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).

Antisèptic i antiinflamatori ocular (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Torres, 1999; Verde *et al.*, 1998; Ziyat, 1997).

Antiulcerós cutani (Merzouki *et al.*, 2000).

Antiverí, antídoto (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Balsàmic (Arteche *et al.*, 1992).

Callicida (Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Contraverí (Galán, 1993).

Cefalàlgic (creença) (Fajardo *et al.*, 2000).

Decolorant de pigues (Arnold-Apostolides, 1991).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Dermatològic (Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).

Diaforètic (Mulet, 1990, 1991).

Digestiu (Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Digestiu veterinari (Pieroni, 1999).

Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992).

Emmenagog (Ziyat, 1997).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Muntané, 1991, 1994; Roig, 1988).

Estimulant (Ziyat, 1997).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Rivera *et al.*, 1994).

Expectorant (Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).

Fotosensibilitzant (Lastra & Bachiller, 1997).

Galactagog (Duke & Ayensu, 1985).
 Hipoglucemiant (Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Ziyat, 1997).
 Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Galán, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1982; Morton, 1981; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1991; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Hipotensor (Ziyat, 1997).
 Narcòtic (Merzouki *et al.*, 2000).
 Nutritiu (Fajardo *et al.*, 2000).
 Pectoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floch, 1983; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
 Per a curar herniats (creença) (Pellicer, 2000).
 Per a l'abscess (Boukef, 1986).
 Per als abscessos dentals (Leporatti & Corradi, 2001).
 Per a la càries (Roig, 1988).
 Per a la hidropesia (Roig, 1988).
 Per a la tos ferina (Roig, 1988).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
 Per a l'obstrucció intestinal (Morton, 1981).
 Per als flegmons (Villar *et al.*, 1992).
 Per a la lepra (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per al leucoma (Boukef, 1986).
 Per a malalties de la gorja (Ziyat, 1997).
 Per a pessigades d'escorpí (Ertug, 1999; Honda *et al.*, 1996).
 Per a picades d'insectes (González-Tejero, 1982; Merzouki *et al.*, 2000; Pieroni et Quave, 2005).
 Per a quists (Obón & Rivera, 1991).
 Per als voltadits (González-Tejero, 1982).
 Preventiu de litiasi (Bonet, 2001).
 Queratolític (Pellicer, 2000).
 Resolutiu (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Ziyat, 1997).
 Sedant (Merzouki *et al.*, 2000).
 Tònic (Boulos, 1993).
 Tòxic (el fum de la llenya produeix mareig) (Pellicer, 2000).
 Verinós i contraverí (Mulet, 1990, 1991).
 Vermífug (Le Floch, 1983).
 Vesicant (Mulet, 1990, 1991).
 Vulnerari (Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994).

Ficus carica L. var. *caprificus* Risso (Moràcies)

BCN 55555

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani que viu a les roques assolellades de la regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Figuera borda [fiyérəβórðə] (055)

USOS MEDICINALS

Làtex

Antiberrugós

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiaca (Obón & Rivera, 1991; Merzouki *et al.*, 1997).
Aliment altament energètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Analgèsic (Mulet, 1990, 1991).
Analgèsic gastrointestinal (Merzouki *et al.*, 1997).
Antianèmic (Schröder *et al.*, 1996).
Antiasmàtic (Martínez, 1993; Morton, 1981).
Antibacterià (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiberrugós (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Fajardo *et al.*, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Galán, 1993; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antibronquític (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Pellicer, 2000; Roig, 1988).
Anticatarral (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Roig, 1988; Torres, 1999; Verde *et al.*, 1998).
Antidiarreic (Fernández, 2000; Sezik *et al.*, 1997).
Antihemorroidal (Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Sezik *et al.*, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori bucal (Villar *et al.*, 1992).
Antilitiàsica renal (Morton, 1981).
Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).
Antiodontàlgic (Ferrández & Sanz, 1993; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Antipiròtic (Arteche *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985).
Antipneumònic (Roig, 1988).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic bucofaringí (Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
Antisèptic i antiinflamatori ocular (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le

Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Torres, 1999; Verde *et al.*, 1998; Ziyat, 1997).
Antiulcerós cutani (Merzouki *et al.*, 2000).
Antiverí, antídoto (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Balsàmic (Arteche *et al.*, 1992).
Callicida (Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Contraverí (Galán, 1993).
Cefalàlgic (creença) (Fajardo *et al.*, 2000).
Decolorant de pigues (Arnold-Apostolides, 1991).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
Dermatològic (Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Diaforètic (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Digestiu veterinari (Pieroni, 1999).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992).
Emmenagog (Ziyat, 1997).
Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Muntané, 1991, 1994; Roig, 1988).
Estimulant (Ziyat, 1997).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomacal (Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Rivera *et al.*, 1994).
Expectorant (Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).
Fotosensibilitzant (Lastra & Bachiller, 1997).
Galactagóg (Duke & Ayensu, 1985).
Galactòfug (Bonet, 2001).
Hipoglucemiant (Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Ziyat, 1997).
Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Galán, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1982; Morton, 1981; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991;

Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1991; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
Hipotensor (Ziyat, 1997).
Narcòtic (Merzouki *et al.*, 2000).
Nutritiu (Fajardo *et al.*, 2000).
Pectoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Per a curar hemiats (creença) (Pellicer, 2000).
Per a l'abscess (Boukef, 1986).
Per als abscessos dentals (Leporatti & Corradi, 2001).
Per a la càries (Roig, 1988).
Per a la hidropesia (Roig, 1988).
Per a la tos ferina (Roig, 1988).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Per a l'obstrucció intestinal (Morton, 1981).
Per als flegmons (Villar *et al.*, 1992).
Per a la lepra (Arnold-Apostolides, 1991).

Per al leucoma (Boukef, 1986).
Per a malalties de la gorja (Ziyat, 1997).
Per a pessigades d'escorpí (Ertug, 1999; Honda *et al.*, 1996).
Per a picades d'insectes (González-Tejero, 1982; Merzouki *et al.*, 2000).
Per a quists (Obón & Rivera, 1991).
Per als voltadits (González-Tejero, 1982).
Preventiu de litiasi (Bonet, 2001).
Queratolític (Pellicer, 2000).
Resolutiu (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Ziyat, 1997).
Sedant (Merzouki *et al.*, 2000).
Tònic (Boulos, 1993).
Tòxic (el fum de la llenya produeix mareig) (Pellicer, 2000).
Verinós i contraverí (Mulet, 1990, 1991).
Vermífug (Le Floc'h, 1983).
Vesicant (Mulet, 1990, 1991).
Vulnerari (Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994).

Foeniculum vulgare Mill. subsp. *piperitum* (Ucria) Cout. (Apiàcies)

BCN 29867

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Prats, vores de camins, marges de conreus i talussos, sobre sòls eutròfics.

NOMS POPULARS

Fonoll [funóλ] (001, 004, 006, 009, 017, 021, 023, 024, 027, 028, 029, 030, 031, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 041, 042, 043, 045, 047, 048, 050, 052, 053, 054, 055, 056, 058, 060, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 068, 069, 071, 072, 073, 075, 076, 078, 079, 080, 082, 084, 086, 093)

Matafaluga [matəfəlyə] (045, 065)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antibronquític

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els bronquis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidismenorreic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors de la menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039; 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre dels nens petits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antimigranyós

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a mal de cap de tipus migranyós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ.

Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contra els gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Propietats semblants a la matafaluga.

FONT. 028; 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Treu els gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029; 030; 039; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el botiment. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos de nens i grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos, sobretot de la mainada, però també dels grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan la mainada es queixa de mal de ventre perquè tenen gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa rotar i desboteix. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ve a ser com la matafaluga.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mainada, perquè facin els vents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mainada, per a laxar-los. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ferropènia

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Porta molt de ferro. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sialagog

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa sortir la bava a la mainada petita. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 055; 060; 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit immadur sencer

Antiinflamatori intestinal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa ventejar la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Afrodisíac

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És afrodisíac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antianorèctic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contra l'anorèxia i la desgana de grans i petits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihalitòsic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refresca l'alè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tenir la boca fresca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihelmíntic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 042; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre de grans i petits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. És el primer que es dona als nounats per a evitar els mals de ventre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els budells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la panxa botida. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa rotar i desboteix. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aprima. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 060; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Galactogen

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pujar la llet a les dones. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern). PREPARACIÓ. Es posa el fonoll en aigua bullent i s'hi tira un rovell d'ou que s'ha barrejat amb sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la costipació: fa anar de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Un metge li va dir que totes les medicines de la mainada porten fonoll.

Per a la ferropènia

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Porta molt de ferro. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va millor la grana. Només s'usa la fulla quan no se'n troba.

Inflorescència

PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 031; 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa ventejar la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mainada, perquè facin els vents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern).

Diürètic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mainada, per a laxar-los. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antihalitòsic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Deixa la boca fresca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 024. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Reforçant dental

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a conservar el dentat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tiges amb fulles/branques

Carminatiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la flatulència. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Facilita la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa al cargols per a dejunar-los i que tinguin més bon gust. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 024; 047; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer conserva d'olives. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'afegeix sal i fonoll a l'aigua de bullir les castanyes. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un manat de brots tendres de fonoll lligats per a coure la verdura. Després se'l menjaven amanit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a coure les castanyes (si bulls les castanyes amb fonoll, agafen un gust anisat que les fa molt més bones). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a fer bunyols). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen les fulles tendres bullides amb altres verdures i passades per la paella amb un raig d'oli. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja bullit i fregit amb mongetes seques. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les tendres es bullen i es mengen amb l'amanida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 062; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen bullides com a verdura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles tendres es mengen bullides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari: les fulles i les tiges es bullien amb les bledes per a donar-los més gust. **DESTINACIÓ.** Additius.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari: els castellans en posen als guisats. **DESTINACIÓ.** Additius.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen quan són ben tendres, amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Inflorescència

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en truita. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a bullir les castanyes s'hi afegeix fonoll (flor o fruit). **DESTINACIÓ.** Additius.

Parts aèries

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendre, es donava a oques i ànecs petits. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bullit i trinxat es donava als ànecs. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 056; 066; 082; 084; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Menjar per als conills. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als indiots (als indiots petits se'ls donava fonoll i col cuits i barrejats amb segó). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

Planta sencera

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La troca i les fulles es mengen bullides (ha de ser ben tendre, quan comencen a sortir les primeres fulles). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 052; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El seu avi preparava un licor amb aiguardent i grana de fonoll. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es prepara un licor amb aiguardent i flor i grana de fonoll (no cal treure la planta). **DESTINACIÓ.**

Alimentació humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Licor de fulles macerades en aiguardent (té un color groc molt vistós i un gust semblant a l'“orujo”).
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Beguda refrescant (La decocció es refreda i es guarda a la nevera per a prendre com a refresc).
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Combustibles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sec, s'usa per a socarrimar el porc en la matança.

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El seu avi rentava les bótes de vi amb infusió de fulles de fonoll perquè en sortís vi més aromàtic.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).
Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Parada, 1997).
Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).
Analgèsic gàstric (Agelet, 1999; Lev & Amar, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).
Analgèsic intestinal (Fernández, 2000).
Analgèsic menstrual (Fajardo *et al.*, 2000).
Anodí (Duke, 1986).
Antiaerofàgic (Duke, 1986).
Antialopèic (González-Tejero, 1989).
Antiàlgic gàstric (Bonet, 2001).
Antiartrític (Fajardo *et al.*, 2000).
Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Verde *et al.*, 1998).
Antiberrugós (Villar *et al.*, 1992).
Anticancerós (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Anticataractes (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Anticatarral (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Anticefalàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
Anticolític (De Feo *et al.*, 1992).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Duke, 1986; Fernández, 2000).
Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991).
Antidismenorreic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Parada, 1997).
Antidispneic (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Antiemètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Roig, 1988).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991).
Antiespasmòdic intestinal (De Feo & Senatore, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Palevitch *et al.*, 1986; Peris *et al.*, 1995).
Antiflatulent (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Boukef, 1986; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fajardo *et al.*, 2000; Font, 1961; Friedman *et al.*, 1986; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995).
Antigastràlgic (Boukef, 1986; Duke, 1986; Friedman *et al.*, 1986).
Antigripal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Fleurentin *et al.*, 1991; Pardo de Santayana, 2004; Ribon, 1993).
Antihemorroidal (Fernández, 2000).
Antiinflamatori (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Antiinflamatori d'ús extern (Roig, 1988).
Antiinflamatori gàstric (Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Roig, 1988).
Antinauseabund (Roig, 1988).
Antineuràlgic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antiobesitat (Duke, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiodontàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Fajardo *et al.*, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Antipirètic (Blanco, 1996).
Antireumàtic (Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Verde *et al.*, 1998).
Antisèptic (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic bucofaringi (Bonet, 2001).
Antisèptic gastrointestinal (Galán, 1993).
Antisèptic intestinal (Bonet, 1991, 1993).
Antisèptic oftàlmic (Conca, 1996; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1977; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Bonet, 2001).
Antisèptic urinari (Bonet, 1991, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Antitussigen (De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiulcerós gàstric (Boukef, 1986; Fernández, 2000).
Antivertiginós (Arnold-Apostolides, 1991).
Aperitiu (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Galán, 1993; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).

Aromàtic (Le Floch, 1983; Muntané, 1991, 1994).
 Astringent (De Feo & Senatore, 1993; Roig, 1988).
 Balsàmic (Duke, 1986).
 Cardiotònic (Duke, 1986; Palevitch *et al.*, 1986).
 Carminatiu (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Galán, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Ivancheva *et al.*, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1977; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Tomás, 1988; Tyler, 1987).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989).
 Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).
 Colagog (Schröder *et al.*, 1996).
 Condiment (Le Floch, 1983).
 Contra el lumbago (Le Floch, 1983).
 Corrector de sabor (Ara, 1994).
 Dentífic (Galán, 1993).
 Depuratiu (Bonet, 1991, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
 Depuratiu renal (Bonet, 2001).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Digestiu (Agelet, 1999; Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 2001; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Font, 1961; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Ivancheva *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Diurètic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Fresu, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Emmenagog (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).
 Epileptitzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Casana, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Le Floch, 1983; Roig, 1988).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997).
 Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).
 Estomacal en pediatria (Selga, 1998).
 Estomàquic (Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Tyler, 1987).
 Estrogènic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).
 Eupèptic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Peris *et al.*, 1995).
 Eupèptic veterinari (Arnold-Apostolides, 1991).
 Excitant (Roig, 1988).
 Expectorant (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Roig, 1988).
 Fertilitzant (Bonet, 2001).
 Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Galactòfug (Bonet, 2001).
 Galactogen (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1977; Morton, 1981; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
 Galactogen veterinari (Arnold-Apostolides, 1991; Uncini & Tomei, 1999).
 Hematocàrtic (Rigat, 2005).
 Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; González-Tejero, 1989).
 Hemostàtic (Roig, 1988).
 Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).
 Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
 Hipoglucemiant (Roig, 1988).
 Hipolipemiant (Conca, 1996).
 Hipotensor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Conca, 1996).
 Incrementa la transpiració en persones amb febre (Le Floch, 1983).
 Laxant (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993).
 Millorador de la circulació de la sang (Schröder *et al.*, 1996).
 Oftàlmic (Le Floch, 1983; Schröder *et al.*, 1996).
 Orexigen (Ara, 1994; Boulos, 1993; Obón & Rivera, 1991; Morton, 1981; Parada, 1997; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
 Oxitòcic (Agelet, 1999).
 Panacea (Mulet, 1990, 1991).
 Pectoral (Duke, 1986).
 Per a afeccions de la gola (Fernández, 2000).
 Per a afeccions dels òrgans sensorials en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Per a afeccions mamàries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Per a afeccions respiratòries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Per a blefaritis (Ara, 1994).
 Per a la bronquitis (Fernández, 2000).
 Per a la congestió mamària (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a conjuntivitis (Ara, 1994).
 Per a estomatitis (Ara, 1994; Bonet, 1994).
 Per a la gingivitis (Ara, 1994).
 Per a la gonorrea (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Per a les hèrnies (Duke, 1986).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
 Per al còlera (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Per al mal de gola (Le Floch, 1983).
 Per a malalties del pit, la melsa i els ronyons (Le Floch, 1983).
 Per a malalties intestinals (Lev & Amar, 2000).
 Per al tracoma (Le Floch, 1983).
 Protector de la melsa (Arnold-Apostolides, 1991).
 Protector del pàncrees (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Protector gastrointestinal (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Purgant (Duke, 1986; Roig, 1988).
 Reforçant (Palevitch *et al.*, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Refrescant (Obón & Rivera, 1991).
 Resolutiu de grans (Villar *et al.*, 1992).
 Salutífer (Bonet, 2001).
 Sedant (De Feo & Senatore, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Bonet, 2001).
 Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Casana, 1993; Duke, 1986; Martínez, 1993; Morton, 1981).
 Tònic visual (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
 Tòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Tranquil·litzant (Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Vasotònic (Martínez, 1993).
 Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995).
 Vulnerari (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).

***Foeniculum vulgare* subsp. *vulgare* Mill. (Apiàcies)**

BCN 26350

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit rarament cultivat i naturalitzat a les contrades de muntanya.

NOMS POPULARS

Fonoll [funóλ] (045)

USOS ALIMENTARIS

Tija

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi ha un fonoll més gran del qual es menja el tronxo; ella l'ha provat en forma de canelons. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Fragaria vesca* L. (Rosàcies)**

BCN 29697

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Vorada i clarianes dels boscs més o menys humits. Principalment a l'estatge montà i a les contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Maduixa/Maduixes [məðúʃə] (051), [məðúʃəs] (055, 056)

Maduixer [məðuʃé] (039)

Maduixeres [məðuʃérəs] (030)

Maduixetes de bosc [məðuʃétəzðəβósk] (073)

USOS MEDICINALS

Arrels

Vasotònic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Per a les fissures cutànies

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les mans tallades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Fregar una maduixa a les mans. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Diürètic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne melmelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne confitura o menjar directament. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Astringent (Peris & Stubing, 1993; Gastaldo, 1970-1978).

Depurativa (Feo & Senatore, 1993).

Sedant (Feo & Senatore, 1993).

Aperitiva (Feo & Senatore, 1993).

Antiinflamatòria general (Feo & Senatore, 1993).

Antigotosa (Gastaldo, 1970-1978).

***Fraxinus angustifolia* Vahl (Oleàcies)**

BCN 46844

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit pluriregional holàrtic. Boscs de ribera. Contrades mediterrànies poc àrides (o amb rius importants) i muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

Freixe [fréjə] (035, 052, 054, 060, 064, 066, 074, 076, 009, 042, 077, 085, 093, 100)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticatarral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antireumàtic

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor reumàtic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió i posterior maceració (es tiren les fulles sobre l'aigua bullent, ja fora del foc, i s'hi deixen tota la nit). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren l'endemà de la preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 009; 042; 054; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bastons.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vares i bastons.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons per a conduir el bestiar.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons rectes i de ganxo (dels plançons de freixe. S'escalfava per a pelar-lo i també per a vinclear-lo).

Elaboració d'escombres

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les escombres de melca (*Sorghum bicolor*).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 060; 085 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer bastons i mànecs.

FONT. 066; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer mànecs.

Ús lúdic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne talles (en té dues al seu museu del vi de l'any 1977).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993).
Antihipertensiu (Ziyyat, 1997).
Antiodontàlgic (Schröder *et al.*, 1996).
Antiofídic (Agelet, 1999).
Antipirètic (Boulos, 1993; Font, 1961).
Antipoagrós (Font, 1961).
Antireumàtic (Boulos, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Casana, 1993; Font, 1961; Ziyyat, 1997).
Antisèptic (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993).
Astringent (Schröder *et al.*, 1996).
Bèquic (Boulos, 1993).
Calefaent (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Calmant (Casana, 1993).
Digestiu (Schröder *et al.*, 1996).
Diürètic (Boulos, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Ziyyat, 1997).
Fortificant de les genives (González-Tejero, 1989).
Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).
Hipoglucemiant (Ziyyat, 1997).
Laxant (Boulos, 1993; Ziyyat, 1997).
Per a afeccions circulatòries (Fernández, 2000).
Per a afeccions renals (González-Tejero, 1989).
Per al refredat (Benchaabane & Abbad, 1994).
Repel·lent de serps (Galán, 1993).
Purgant (Boulos, 1993).
Sudorífic (Ziyyat, 1997).
Tònic (Boulos, 1993).

Fraxinus excelsior L. (Oleàcies)

BCN 29698

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Boscs caducifolis humits de sòl eutròfic, principalment a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Freixe [fréʃə] (051, 073, 100, 101)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antihalitòsic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal alè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Rosegar una fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer les costelles de les embarcacions, encara que anaven millor el roure i l'alzina.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si dorms al bosc envoltat de fulles de freixe, les serps no s'acosten.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analèptic (Agelet, 1999).

Analgèsic (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).

Antianorèctic (Muntané, 1991, 1994).

Antiartrític (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).

Antiartròsic (Agelet, 1999).

Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999).

Anticolagog (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Tang & Eisenbrand, 1992; Rigat, 2005).

Antigangrenós (Muntané, 1991, 1994).

Antihalitòsic (Pardo de Santayana, 2004).

Antigotós (Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Antigripal (Arteche *et al.*, 1992).

Antihelmíntic (Van Hellemont, 1986).

Antihemastènic (Agelet, 1999).

Antihemorroidal (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).

Antihipertensiu (Muntané, 1991, 1994).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
 Antiinflamatori sinusal (Bonet, 2001).
 Antilitiàsic renal (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antilitiàsic vesicular (Fleurentin *et al.*, 1991).
 Antiodontàlgic (Muntané, 1991, 1994).
 Antiofídica (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).
 Antipelohèmic (Agelet, 1999).
 Antipirètic (Agelet, 1999; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Antipiròtic (Agelet, 1999).
 Antipneumònic (Agelet, 1999).
 Antipoagrós (Agelet, 1999).
 Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 1991, 1993; Font, 1961; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antisèptic intestinal veterinari (Pieroni, 1999).
 Antisèptic urinari (Arteche *et al.*, 1992).
 Antitòxic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Antiuricèmic (Bonet, 1991, 1993).
 Aromàtic (en homeopatia) (Laberche & Laberche, 1991).
 Astringent (Arteche *et al.*, 1992; Cortés *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
 Cicatritzant (Rigat, 2005).
 Depurativa (Muntané, 1991, 1994).
 Diaforètica (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu (Agelet, 1999).
 Digestiu veterinari (ovelles) (Pieroni, 1999).
 Diürètic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Emètic (Agelet, 1999).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Febrífug (Lastra & Bachiller, 1997).
 Halitòsic (Villar *et al.*, 1992).
 Hematocàrtica (Agelet, 1999).
 Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
 Hipoglucemiant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
 Hipotensor (Agelet, 1999).
 Laxant (Bonet, 1991, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986).
 Per a l'oligúria (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a malalties de l'aviram (Pieroni, 1999).
 Purgant (Villar *et al.*, 1992).
 Reconstituent (Agelet, 1999).
 Reforçant gingival (Villar *et al.*, 1992).
 Resolutiu (Rigat, 2005).
 Salutífer (Agelet, 1999).
 Tònic (Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).
 Vasoprotector (Arteche *et al.*, 1992).
 Vasotònic (Agelet, 1999).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Blanco, 1996; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).

***Fumaria parviflora* Lam. (Papaveràcies)**

BCN 29986

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional que viu als conreus de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Fumària [fumàriə] (050)

Julivert bord [ʒuliβérbórt] (037, 073)

USOS MEDICINALS

Fulles

Hepatoprotector

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Verinós

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La mestra que tenien de petits deia que és verinós, encara que ell no ho creu. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Diurètic (Merzouki *et al.*, 1997).

Laxant (Merzouki *et al.*, 1997)

***Galactites tomentosa* Moench (Asteràcies)**

BCN 29699

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani. Sovint dominant en pastures terofítiques i cardassars; lleugerament nitròfil. Contrades mediterrànies marítimes, abundant principalment a les de clima temperat i relativament plujós.

NOMS POPULARS

Cap de burro [καβδᾶβύρου] (030)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 030. Es diuen caps de burro perquè la flor s'hi assembla.

Galium verum L. (Rubiàcies)

BCN 39982

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Prats més o menys frescals, de l'estatge subalpí a les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Herba de sant Joan [érβəðəsəɲɔwán] (063)

Sense nom (073)

USOS MEDICINALS

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 063. Fa la flor groga molt petita i es diu herba de Sant Joan perquè floreix pels volts de Sant Joan.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic gàstric (Arteche *et al.*, 1993).

Antiescorbútic (Font, 1961).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Van Hellemont, 1986).

Antireumàtic (Fernández & Nieto, 1982).

Antisèptic (Villar *et al.*, 1992).

Aperitiu (Arteche *et al.*, 1993).

Astringent (Arteche *et al.*, 1993).

Calmant (Van Hellemont, 1986).

Cicatritzant (Villar *et al.*, 1992).

Depuratiu (Arteche *et al.*, 1993).

Diaforètic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Van Hellemont, 1986).

Digestiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Diürètic (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Espasmolític (Arteche *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Estomacal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Galactagóg (Arteche *et al.*, 1993).

Litotríptic en càlculs renals i en la bufeta (Usher, 1974).

Per a l'estrès (Van Hellemont, 1986).

Per a pertorbacions digestives (Fernández & Nieto, 1982).

Per a rampes gastrointestinals (Van Hellemont, 1986).

Purgant (Usher, 1974).

Vulnerari (Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992; Arteche *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).

***Gentiana lutea* L. subsp. *lutea* (Gencianàcies)**

BCN 29700

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit boreoalpí. Herbassars i prats de dall de l'estatge montà superior i subalpí.

NOMS POPULARS

Genciana [ʒənsiáɲə] (010, 017, 030, 070, 073)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antihipertensiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Orexigen

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa venir gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant ossi

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el mal d'ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a relaxar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Abans, quan era petita, n'anaven a collir amb sa mare. Ara està prohibit.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 010; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 070. Fa una fulla ampla i a dalt la tija treu un espigó de flor groga. Es fa cap a l'alta muntanya.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Amarg-eupèptic (Peris *et al.*, 1995; Peris & Stübing, 1993).
Analgèsic gàstric (Ribon, 1993).
Antiàlgic (Agelet, 1999).
Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antialopèctic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiamauròtic (Agelet, 1999).
Antianèmic (Bartrolí, 1989).
Antianorèctic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Duke, 1986; Rigat, 2005).
Anticatarral (Agelet, 1999; Duke, 1986).
Anticolagóg (Agelet, 1999).
Anticonvulsivant (Duke, 1986).
Antidepressiu (Agelet, 1999).
Antidermatòsic (Agelet, 1999).
Antidiarreic (Duke, 1986).
Antidismenorreic (Duke, 1986).
Antiespasmòdic (Peris *et al.*, 1995).
Antiequimòtic (Agelet, 1999).
Antieritematós (Agelet, 1999).
Antigastràlgic (Duke, 1986).
Antigotós (Duke, 1986; Ribon, 1993).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ribon, 1993).
Antihemastènic (Agelet, 1999).
Antiherpètic (Duke, 1986).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Antiinflamatori gàstric (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Antiinflamatori oftàlmic (Ribon, 1993).
Antimalàric (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antineuràlgic (Duke, 1986).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999).
Antipelohèmic (Agelet, 1999).
Antipirètic (Agelet, 1999).
Antisèptic (Agelet, 1999; Duke, 1986).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic urinari (Agelet, 1999).
Antisèptic i cicatritzant (Agelet, 1999).
Antitumoral (Duke, 1986).
Antitussigen (Muntané, 1991, 1994).
Aperitiu (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974).
Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).
Astringent (Garnier *et al.*, 1961).
Bèquic (Agelet, 1999).
Cardiotònic (Bartrolí, 1989).
Carminatíu (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Cicatritzant (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Colerètic (Peris *et al.*, 1995).
Depuratiu (Muntané, 1991, 1994).
Digestiu (Arteché *et al.*, 1992; Fleurentin *et al.*, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).
Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Diürètic (Duke, 1986).
Estimulant (Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estimulant (en homeopatia) (Laberche & Laberche, 1991).
Estomacal (Bonet, 1994; Duke, 1986).
Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
Febrífug (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Galactogen (Peris *et al.*, 1995).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Hemostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Hipoglucèmiat (Fleurentin *et al.*, 1991; Rigat, 2005).
Hipotensor (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Immunoestimulant (Arteché *et al.*, 1992; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995).
Laxant (Agelet, 1999).
Leucocitogen (Lastra & Bachiller, 1997).
Orexigen (Bonet, 1994; Garnier *et al.*, 1961; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Tyler, 1987; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
Orexigen veterinari (Villar *et al.*, 1992).
Oxítòcic (Ribon, 1993).
Per a la icterícia (Duke, 1986).
Per a la malària (Duke, 1986).
Per a la pesta (Ribon, 1993).
Per a mossegades de gos (Duke, 1986).
Per a mossegades de serp (Duke, 1986; Houghton & Osibogun, 1993).
Per a mossegades verinoses (Ribon, 1993).
Protector de la melsa (Duke, 1986).
Protector gàstric (Agelet, 1999).
Protector sanguini (Duke, 1986).
Purgant (Muntané, 1991, 1994).
Reconstituent (Agelet, 1999).
Reforçant (Villar *et al.*, 1992).
Sialagóg (Peris *et al.*, 1995).
Tònic (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Laberche & Laberche, 1991).
Tònic amarg (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Tònic estomacal (Bonet, 1994; Font, 1961).
Vermífug (Bonet, 1994; Garnier *et al.*, 1961).
Vulnerari (Agelet, 1999; Rigat, 2005).

***Geranium rotundifolium* L. (Geraniàcies)**

BCN 29701

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional (mediterrani-submediterrani). Horts, vegetació ruderal terofítica. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Cicuta [sikútə] (030)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** És verinosa.

Antisèptic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides infectades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa en cops i ferides infectades per a curar-les. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Liniment (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Veterinària.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Letal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. S'usava per a matar gossos. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Astringent (Gastaldo, 1970-1978).

Hemostàtic (Gastaldo, 1970-1978).

Hiposecretor (Gastaldo, 1970-1978).

Tònic (Gastaldo, 1970-1978).

Vulnerari (Gastaldo, 1970-1978).

***Geum urbanum* L. (Rosàcies)**

BCN 29702

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Bosc caducifolis humits de l'estatge montà (i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Herba de les set sagnies [έρβαδελάσσέτσαγνίαις] (039)

Herba de set sagnies [έρβαδᾶσέτσαγνίαις] (046)

Set sagnies [σέτσαγνίαις] (039, 046)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticatarral

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats de primavera. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Flor

Anticatarral

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats de primavera. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Hematocatàrtic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar el sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una novena (nou dies). DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'aigua que en surt és vermella.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. La cull a Tapis, que n'hi ha més.

FONT. 046. La cullen a Llers.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic gàstric (Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Antianorèctic (Van Hellemont, 1986).

Anticatarral (Usher, 1974).

Antidiarreic (Arteche *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Rigat, 2005; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Antihemorroidal (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antiinflamatori (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Antimicrobià (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Antipirètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Aromàtic (Gastaldo, 1970, 1971, 1972, 1978).

Astringent (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger- Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Gastaldo, 1970, 1971, 1972, 1978; Le Floc'h, 1983; Pieroni, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Estimulant del cor (Boulos, 1993; Usher, 1974).

Febrífug (Cañigüeral *et al.*, 1998; Erichsen-Brown, 1989; Gastaldo, 1970, 1971, 1972, 1978; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Per a la disenteria (Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Usher, 1974).

Regulador intestinal (Villar *et al.*, 1992).

Sudorífic (Arteche *et al.*, 1992).

Tònic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger- Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Gastaldo, 1970, 1971, 1972, 1978; Le Floc'h, 1983; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Vulnerari (Arnold-Apostolides, 1991).

***Glaucium flavum* Crantz (Papaveràcies)**

BCN 31276

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Platges, codolars dels rius, etc. General a les terres litorals.

NOMS POPULARS

Roella groga [ruéləruzélagrógə] (056)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 056. És una roella però fa la flor groga.

***Gleditsia triacanthos* L. (Fabàcies)**

BCN 50767

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari d'Amèrica del Nord. Cultivat com a ornamental a les carreteres, etc., sobretot a la regió mediterrània, i rarament subespontani.

NOMS POPULARS

Acàcia [əskàsiə] (076)

ALTRES USOS

Combustibles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El pa cuit amb llenya d'escàcia surt molt gustós.

***Globularia alypum* L. (Globulariàcies)**

BCN 29868

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Brolles i matollars.

NOMS POPULARS

Escorxata [əskurʃátə] (021, 022)

Olivereta [uliβerétə] (001, 013, 081)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu l'aire de l'estómac i els gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Orexigen

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa venir gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Vasotònic

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una novena DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es prenia quan començaves a tenir formigueig a les mans o als peus. Flaqueja molt i cal reposar de prendre-la.

Part aèria inespecífica

Carminatiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els gasos quan no es pot pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Orexigen

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir gana als nens petits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Debilitat general

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. A altes dosis la infusió debilita. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Part aèria florida

Hipotensor

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La decocció flaqueja molt. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 013. Fa una flor blava i una fulla molt semblant a la de l'olivera, però més petita.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Boulos, 1993; Usher, 1974).
Analgèsic articular (Le Floc'h, 1983).
Antiàcid (Font, 1961).
Antiacneic (Boukef, 1986).
Antiàlgic (Agelet, 1999).
Antianorèctic (Pellicer, 2000).
Antiartrític (Boulos, 1993).
Antiartròsic (Pellicer, 2000).
Anticancerós dèrmic (Boukef, 1986).
Anticatarral (Martínez, 1993).
Anticefalàlgic (Le Floc'h, 1983).
Antiedematos (Costa & Peris, 1982; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stubing, 1993).
Antiespasmòdic (Le Floc'h, 1983).
Antiflatulent (Parada, 1997).
Antifuroncolòsic (Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983).
Antihipertensiu (Bonet, 1991, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Ziyat, 1997).
Antiinfecció (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori (Le Floc'h, 1983).
Antiinflamatori oftàlmic (Mulet, 1990, 1991).
Antileucèmic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiodontàlgic (Bonet, 1991, 1993).
Antipalúdic (Boukef, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
Antireumàtic (Le Floc'h, 1983; Bartolí, 1989; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Font, 1961).
Antiséptic intestinal (Pellicer, 2000).
Antiulcerós (Boulos, 1993).
Antiulcerós gàstric (Boukef, 1986).
Aperitiu (Bonet, 1991, 1993).
Astringent (Arteche *et al.*, 1993).
Citotòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Colagog (Arteche *et al.*, 1993; Ziyat, 1997).
Colerètic (Merzouki *et al.*, 2000).
Depuratiu (Boulos, 1993).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Merzouki *et al.*, 2000; Parada, 1997).
Diürètic (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Raja, 1995).
Estimulant (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Estomacal (Bonet, 1991, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Febrífug (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Febrífug en febres intermitents (Le Floc'h, 1983).
Hipoglucèmic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Merzouki *et al.*, 2000; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Hipotensor (Bartolí, 1989; Parada, 1997; Raja, 1995).
Laxant (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bonet, 1991, 1993; Conca, 1996; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Peris & Stubing, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Madura els abscessos (Le Floc'h, 1983).
Orexigen (Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Oxítòxic (Agelet, 1999).
Per a la incontinença urinària (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).
Per a la tinya del cuir cabellut (Boukef, 1986).
Per a les angines (Boukef, 1986).
Per a malalties de l'estómac (Schröder *et al.*, 1996).
Purgant (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Peris & Stubing, 1993; Usher, 1974; Ziyat, 1997).
Purgant biliar (Le Floc'h, 1983).
Purgant suau (Conca, 1996).
Sudorífic (Ziyat, 1997).
Tònic (Le Floc'h, 1983).
Tòxic (Aliotta, 1987).
Vermífug (Bonet, 1991, 1993; Pellicer, 2000).
Vulnerari (Boukef, 1986; Le Floc'h, 1983).
Vulnerari veterinari (Pellicer, 2000).

Glycyrrhiza glabra L. (Fabàcies)

BCN 47276

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit iranoponticomediterrani. Llocs herbosos, humits, principalment a la vora dels rius. Contrades mediterrànies poc plujoses. De vegades cultivada als horts o jardins.

NOMS POPULARS

Regalèssia [rəɣəlɛsiə] (010, 061, 070)

Regalíssia [rəɣəlɛsiə] (047, 050, 054, 060, 062 065, 076, 080, 083, 085)

USOS MEDICINALS

Arrels

Anticatarral

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb sucre candi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050; 054; 060; 062; 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihalitòsic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'alè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant intern. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Neteja per dins. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Deshabituant del tabac

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a deixar de fumar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Rosegar-la. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refrescant, per a després dels àpats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipertensiu

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pujar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ronquera

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Destapa el canyó i deixa la veu més clara. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant dental

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Blanqueja les dents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar i empassar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tònic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tonificant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el decandiment. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Rosegar l'arrel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És com un caramel. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És una lllaminadura (alguna propietat té que no recordo). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De l'arrel se'n fan caramels i també es rosega directament. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 062; 065; 080; 083; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS.

Es menja com a llaminadura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXiques

Arrels

Hipertensor

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Fa pujar la pressió. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Els hipertensos no n'han de menjar.

ALTRES USOS

Ús social.

Planta fumable

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les arrels es trituren i es fumaven.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 061. La cultivaven a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991).
Alteratiu (Duke, 1986).
Alleuja la toxicitat de certes drogues (Tang & Eisenbrand, 1992).
Analgèsic (Tang & Eisenbrand, 1992).
Antibronquític (Agelet, 1999).
Anorexigen (Arnold-Apostolides, 1991; Peris & Stubing, 1993).
Antiàcid (Arteche *et al.*, 1993).
Antiàcid gàstric (Ferrández & Sanz, 1993; Lev & Amar, 2000).
Antiagregant plaquetari (Peris *et al.*, 1995).
Antiàlgic gàstric (Fernández & Nieto, 1982; Merzouki *et al.*, 2000).
Antiàlgic abdominal (Boulos, 1993).
Antiasmàtic (Ara, 1994; Boukef, 1986; Bonet 1991, 1993; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antibacterià (Pérez de Paz & Medina, 1988; Arteche *et al.*, 1993).
Antibronquític (Morton, 1977; Sezik *et al.*, 1997).
Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Ara, 1994; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antiedematós (Palevitch *et al.*, 1986).
Antidiarreic (Sezik *et al.*, 1997).
Antidismenorreic (Fernández & Nieto, 1982; Arnold-Apostolides, 1991).
Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
Antigastrític (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihistòsic (Van Hellemont, 1986; Benchaabane & Abbad, 1994).
Antiinflamatori (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Hutt & Houghton, 1997; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Tang & Eisenbrand, 1992; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
Antiinflamatori gàstric (Ara, 1994; Duke, 1986).
Antiinflamatori intern (Duke, 1986).
Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
Antimicrobià (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antipirètic (Duke, 1986; Palevitch *et al.*, 1986; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).
Antireumàtic (Fleurentin *et al.*, 1991; Boulos, 1993).
Antisèptic bucal (Merzouki *et al.*, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic bucofaringi (Leporatti & Corradi, 2001).
Antisèptic oftàlmic (Ara, 1994).
Antitumoral (*in vitro*) (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antitussigen (Bonet, 2001; Pieroni *et al.*, 2005).
Antiulcerós (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1977; Obón & Rivera, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Tang & Eisenbrand, 1992; Van Hellemont, 1986).
Antiulcerós duodenal (Ara, 1994; Van Hellemont, 1986).
Antiulcerós gàstric (Ara, 1994; Van Hellemont, 1986; Duke, 1986; Tyler, 1987; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Aromatitzant (Usher, 1974; Morton, 1977; Lieutaghi, 1991).
Aromatitzant de tabacs (Tyler, 1987).
Bactericida suau (Ara, 1994).
Bèquic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Casana, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1977; Fernández & Nieto, 1982; Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet 1991, 1993; Boulos, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Lev & Amar, 2000; Merzouki *et al.*, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Honda *et al.*, 1996; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1997).
Calmant de la set (Lev & Amar, 2000).

Carminatiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Van Hellemont, 1986).
 Clarifica la veu (Garnier *et al.*, 1961).
 Colagog (Ara, 1994; Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Colerètic (Van Hellemont, 1986).
 Condiment (Duke, 1986).
 Corrector organolèptic (Ara, 1994; Peris & Stubing, 1993).
 Demulcent (Duke, 1986; Iwu, 1993; Peris & Stubing, 1993; Tyler, 1987; Usher, 1974).
 Depressiu cardíac (Garnier *et al.*, 1961).
 Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
 Depuratiu sanguini (Lev & Amar, 2000).
 Desodorant (Duke, 1986).
 Diaforètic (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu (Arteché *et al.*, 1993).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
 Disminueix la replicació viral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Dolències en el tracte respiratori (Villar *et al.*, 1992).
 Edulcorant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Peris & Stubing, 1993; Van Hellemont, 1986).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Leporatti & Corradi, 2001).
 Energètic (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Estimulant de l'interferó (Peris *et al.*, 1995).
 Estimulant digestiu (Arnold-Apostolides, 1991).
 Estomacal (Casana, 1993; Sezik *et al.*, 1997).
 Estomàquic (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Estrogènic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Lev & Amar, 2000; Morton, 1977; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Reuter, 1991; Tang & Eisenbrand, 1992; Tyler, 1987; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Fluidifica les mucositats (Van Hellemont, 1986).
 Fluidifica les secrecions faríngees (Garnier *et al.*, 1961).
 Galactagog (Van Hellemont, 1986).
 Hemolític (Garnier *et al.*, 1961).
 Hipertensor (Duke, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Hipocolsterolèmic (Mulet, 1990, 1991).
 Hipoglucèmic (Duke, 1986).
 Hipotensor (Van Hellemont, 1986).
 Immunoestimulant (Peris *et al.*, 1995).
 Laxant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974).
 Litotríptic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
 Mucolític (Tang & Eisenbrand, 1992).
 Origina pseudoaldosterisme (Tyler, 1987).
 Pectoral (Font, 1961; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).
 Per a afecions respiratòries genèriques (Boukef, 1986; Boulos, 1993; Galán, 1993; Palevitch *et al.*, 1986).
 Per a deixar de fumar (Raja, 1995).
 Per a l'afonia (Van Hellemont, 1986).
 Per a l'amigdalitis (Fernández, 2000).
 Per a l'escaldadura (Duke, 1986).
 Per a l'estomatitis (Fernández & Nieto, 1982).
 Per a la conjuntivitis (Van Hellemont, 1986).
 Per a la faringitis (Boulos, 1993).
 Per a la glossitis (Van Hellemont, 1986).
 Per a la hidropesia (Duke, 1986).
 Per a la laringitis (Morton, 1977).
 Per a la malaltia d'Addison (Garnier *et al.*, 1961; Duke, 1986).
 Per a la ronquera (Boulos, 1993).
 Per a la tuberculosi (Duke, 1986).
 Per a les hemorroides (Honda *et al.*, 1996).
 Per a les irritacions urinàries (Morton, 1977).
 Per a les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1997).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997).
 Per al rogal (Van Hellemont, 1986).
 Per als desordres gàstrics (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per al mal de gola (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986).
 Per a pertorbacions gàstriques (Obón & Rivera, 1991).
 Per a pertorbacions en la pell (Palevitch *et al.*, 1986).
 Per a pertorbacions en la vesícula biliar (Duke, 1986).
 Potència l'activitat fagocitària (Peris *et al.*, 1995).
 Preventiu de gastràlgies (Obón & Rivera, 1991).
 Preventiu de trombosi (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Preventiu d'úlceres (Van Hellemont, 1986).
 Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
 Purificant sanguini (Duke, 1986).
 Reductor de la motilitat gàstrica (Tang & Eisenbrand, 1992).
 Reforçant de les genives (Villar *et al.*, 1992).
 Refrescant (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).
 Relaxant de la musculatura uterina (Boulos, 1993).
 Sedant (Garnier *et al.*, 1961).
 Tònic (Duke, 1986; Tang & Eisenbrand, 1992).
 Tòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Tyler, 1987).
 Vulnerari en ferides obertes i erosions de la pell (Palevitch *et al.*, 1986).

***Gomphocarpus fruticosus* (L.) Ait. f. in Ait.
(Asclepiadàcies)**

BCN 29987

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit (subarbust) tropical introduït. Naturalitzat a la vegetació més o menys ruderal o viària. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Tintorell [tinturéλ] (051)

USOS MEDICINALS

Tiges amb fulles/branques

Laxant

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'arrel es tira als rius i fa que els peixos pugin a la superfície i llavors es poden pescar fàcilment.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Gossypium* sp. (Malvàcies)**

BCN 51688

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Diverses espècies del gènere *Gossypium*, els cotoners (plantes anuals), són o han estat cultivades a les comarques marítimes. Les fibres del cotó són els pèls de la grana.

NOMS POPULARS

Cotó [kutó] (094)

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca (el fil de cotó s'usava per a anar lligant cada pas de cada volta).

***Hedera helix* L. (Araliàcies)**

BCN 29869

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit perennifoli pluriregional. Boscs i raconades ombrívols de les comarques mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Heura [éwɾə] (001, 027, 030, 035, 042, 055, 065, 082)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antipelohèmic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. Es pren quan es té caparrassa, el cap espès i la cara vermella perquè es té la sang al cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got abans d'anar a dormir. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit madur sencer

Antihelmíntic

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fulles

Antipsoriàtic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la psoriasi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Durant nou mesos. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Hipotensor

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Beure'n massa tisanes rebaixa la sang i flaqueja. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Ús a la llar

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a mantenir el color negre de la roba, s'esbandia amb l'aigua de les fulles.

Ambiental.

Ornamental

FONT. 030; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Ornamental, per a cobrir les parets velles de les cases.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per tal de saber l'estat de salut, la nit de Reis es posava, en el mateix plat del sopar, aigua i quatre fulles d'heura que creixés en un tronc d'alzina. Les quatre fulles representen el cor, la melsa, els pulmons i el fetge. L'endemà, si alguna de les fulles és tacada, s'ha de beure l'aigua del plat perquè és senyal que no s'està bé de salut. A la Fina li feia molt de fàstic de beure's l'aigua perquè el plat no es podia esbandir i l'aigua tenia gust del sopar de la nit anterior.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 065. Per a ser medicinals, han de ser granes ben madures i no pot ser d'heures que s'enfilin en parets: han d'estar enfilades en arbres.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Abortiu en cabres i ovelles (Pieronì, 1999).
Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Analgèsic (Le Floç'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Artechè *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Analgèsic per a traumatismes, reuma i lumbago (De Feo *et al.*, 1992).
Analgèsic renal (Verde *et al.*, 1998).
Antiacneic (Villar *et al.*, 1984).
Antiartrític (Cañigueral *et al.*, 1998).
Antiasmàtic (Agelet, 1999).
Antibacterià (Schröder *et al.*, 1996).
Antiberrugós (Leporatti & Pavesi, 1990; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Anticancerós (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Anticataractes (Arnold-Apostolides, 1991).
Anticatarral (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995).
Anticefalàlgic (Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Anticel·lulític (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floç'h, 1983; Raja, 1995).
Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991).
Antidismenorreic (Boulos, 1993).
Antiequimòtic (Leporatti & Corradi, 2001).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Artechè *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Le Floç'h, 1983; Mulet, 1990, 1991).
Antifúngic (Schröder *et al.*, 1996).
Antihemorroidal (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antihistamínic (De Feo & Senatore, 1993).
Antiinflamatori (Blanco, 1996; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994a).
Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
Antilitiàsic biliar (Ballero & Fresu, 1993).
Antimigranyós (Ribon, 1993).
Antimutagènic (Fleurentin *et al.*, 1991).
Antineuràlgic (Font, 1961).
Antiobesitat (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antiodontàlgic (Ballero & Fresu, 1993; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993; Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994a).
Antipediculòtic (Duke, 1986).
Antipirètic (Agelet, 1999; Blanco, 1996).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Cañigueral *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antipneumònic (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Antiraquític (Arnold-Apostolides, 1991).
Antireumàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigueral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic (Agelet, 1999; Duke, 1986).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antituberculós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antitumoral (Schröder *et al.*, 1996).
Antitussigen (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Antivaricós (Leporatti & Corradi, 2001; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Aperitiu (Raja, 1995).
Astringent (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).
Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Callicida (Leporatti & Pavesi, 1990; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Cardiovascular (Mulet, 1990, 1991).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Galán, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Cicatritzant veterinari (Pieroni, 1999).
 Colagog (Villar *et al.*, 1984, 1992).
 Contraceptiu (Duke, 1986).
 Cordial (Mulet, 1990, 1991).
 Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Diaforètic (Boulos, 1993; Duke, 1986).
 Emètic (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Emetocatàrtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Emol·liant (Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991).
 Estimulant (Duke, 1986).
 Estomacal (Mulet, 1990, 1991).
 Expectorant (Arteche *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991).
 Febrífug (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Hematocatàrtic (Agelet, 1999).
 Hemolític (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961).
 Hemostàtic (Agelet, 1999).
 Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1984; Villar *et al.*, 1992).
 Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).
 Irritant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Laxant (Agelet, 1999; Duke, 1986).
 Lipolític (Arteche *et al.*, 1993).
 Oxitòcic (Agelet, 1999).
 Per a afeccions bronquials (Villar *et al.*, 1984).
 Per a afeccions respiratòries (De Feo & Senatore, 1993; Villar *et al.*, 1992).
 Per a clivelles dels pits (Villar *et al.*, 1984, 1992).
 Per a la bronquitis (Fernández, 2000).
 Per a la rinitis (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a la tos ferina (Villar *et al.*, 1984, 1992).
 Per a les insolacions (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a pulmonies (Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994a).
 Per a rebaixar la sang (Pardo de Santayana, 2004).
 Purgant (Duke, 1986; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Purgant veterinari (Pieroni, 1999; Villar *et al.*, 1984).
 Purificant de la sang (Bonet, 1994).
 Queratolític (Muntané, 1991, 1994a).
 Resolutiu (Villar *et al.*, 1992; Selga, 1998).
 Sedant (Villar *et al.*, 1984, 1992).
 Tòxic (Aliotta, 1987; Arnold-Apostolides, 1991; Galán, 1993; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Vasoconstrictor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961).
 Vasodilatador (Duke, 1986).
 Vasotònic (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Raja, 1995).
 Vermífug (Duke, 1986).
 Vesicant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 1994; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).
 Vulnerari veterinari (Pieroni, 1999).

***Helianthus annuus* L. (Asteràcies)**

BCN 29870

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit originari d'Amèrica del Nord. Cultivat pels seus fruits i subespontani.

NOMS POPULARS

Gira-sol [ʒiɾəsó] (008, 047, 055, 065)

USOS MEDICINALS

Fruit

Reforçant ossi

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les pipes fan posar calç a la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb l'oli s'adulterava l'oli d'oliva i les pipes es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 047; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es mengen les pipes i se'n fa oli de gira-sol. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticolesterolèmic (Leporatti & Corradi, 2001).

Antipirètic (Leporatti & Corradi, 2001).

Antipirètic especialment en casos de tuberculosi, gangrena o malària (Gastaldo, 1970-1978).

Contra les mossegades de serp (Houghton. & Osibogun, 1993).

Espasmolític (Leporatti & Corradi, 2001).

Laxant (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Tòxic (Ertug, 2000).

Hipotensor (Leporatti & Corradi, 2001).

Helianthus tuberosus L. (Asteràcies)

BCN 46069

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit oriünd d'Amèrica del Nord. Cultivat a petita escala pels seus tubercles comestibles. Naturalitzada en herbassars de sòls humits, principalment al riberal de rius i rieres. Terra baixa i muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Nyama [ɲámə] (039)

Trumfa nyama [trúmɸəɲámə] (039, 066)

“Topinambour” (nom francès) (061)

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menjaven en temps de guerra, quan no hi havia patates. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja com si fossin patates (en menjava als camps de concentració alemanys de França; eren més gomoses que la patata). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 039; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Menjar per als porcs. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

***Helichrysum italicum* (Roth) G. Don f. in Loundon (Asteràcies)**

BCN 29871

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani propi de matollars clars dels sòls secs i pedregosos. Contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Mançanilla del bosc [mənsəníλəðəlβósk] (022)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antiinflamatori intestinal

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antineuràlgic (Ballero & Fresu, 1992).
Bèquic (Ballero & Fresu, 1992).

Diaforètic (Gastaldo, 1970-1978).
Pectoral (Gastaldo, 1970-1978)

Helichrysum stoechas (L.) Moench (Asteràcies)

BCN 29872

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Brolles, garrigues i matollars, en indrets secs i assolellats. Regió mediterrània; ascendeix rarament a la muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

“Éternelle” (nom francès) (061)

Flor de Corpus [flóðəkórpʊs] (061)

Flor de Sant Joan [flóðəsajzwan] (071, 083)

Herba florida tot l'any [érβəfluríðətotláŋ] (012)

Perpètua [pərpétuə] (064)

Sempreviva [səmpɾəβiβə] (038, 061, 064, 083)

Sense nom (066)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Repel·lent d'insectes

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els rams foragiten els mosquits. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** No consta (ús extern). **PREPARACIÓ.** Sense preparació. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les catifes de Corpus.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes (un ramet a la taulesta de nit).

Ornamental

FONT. 012. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan rams **OBSERVACIONS.** Fa una flor groga i la planta és blanquinosa.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el ram de Sant Joan.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (florida).

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (s'assequen i no es fan malbé).

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (a la casa d'en Dalí sempre n'hi havia).

Repel·lent invertebrats.

Repel·lents

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els rams foragiten els mosquits.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antibronquític (Mulet, 1990, 1991).
Anticatarral (Agelet, 1999; Blanco & Cuadrado, 2000; Bonet, 1991, 1993).
Antiodontàlgic (Pellicer, 2000).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
Antihelmíntic (Usher, 1974; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinfeccios (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori intestinal (Mulet, 1990, 1991).
Antiodontàlgic (Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).
Antipirètic (Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Antiprostàtic (Agelet, 1999).
Antisèptic ocular (Agelet, 1999).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).
Antitussigen (Jàvega *et al.*, 1993; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Astringent (Mulet, 1990, 1991).
Dèrmic (Usher, 1974).
Digestiu (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).
Diürètic (Usher, 1974).
Foragiten les arnes dels armaris (Pardo de Santayana, 2004).
Hipotensor (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Preventiu d'hemorroides (creences) (Pellicer, 2000).
Laxant (Selga, 1998).
Pectoral (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).
Tònic estomacal (Mulet, 1990, 1991).
Tònic capil·lar (Pellicer, 2000).
Vulnerari (Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).

Heliotropium europaeum L. (Boraginàcies)

BCN 29873

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani-iranià. Vinyes, garroferars, etc. sobre sòls secs. Regió mediterrània; ascendeix fins a la muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

Herba berruguera [έρβαβερρυέρα] (009, 064)

Mira-sol [mirəsól] (064)

USOS MEDICINALS

Suc de la fulla

Antiberrugós

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berrugues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es freguen les berrugues amb fulles fins que queden xopes del suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 064. Es fa pels camps a la tardor. Fa una fulla vellutada i unes flors blanques que es van descargolant a mida que van creixent.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiberrugós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961;).

Antigotós (Font, 1961).

Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991).

Antisèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Astringent (Ballero & Fresu, 1991).

Colagog (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Colerètic (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emmenagog (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).

Febrífug (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Hepatotòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Parasitocida (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a les pessigades d'escorpi (Ertug, 1999; Hutt & Houghton, 1997).

Per a les mossegades de serp (Ertug, 1999; Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997).

Vulnerari (Ballero & Fresu, 1991; Font, 1961).

Helleborus foetidus L. (Ranunculàcies)

BCN 29705

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit eurosiberià. Rouredes clares, boixedes, clapers, etc. Sobretot als estadis montà i mediterrani muntanyenc.

NOMS POPULARS

Marxívol [mərʃiβul] (051, 073)

Marxívols [mərʃiβuls] (068)

Sense nom (038)

USOS MEDICINALS

Flors

Resolutiu

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als "golondrinos" de les aixelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar furúncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de les flors bullides. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Verinós

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Planta viva

Verinosa

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és verinos. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És una mena de lleteresa molt tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 068. La flor sembla una carxofeta petita amb el voraviu lilós i fa la fulla d'un verd més fosc. Es fa en llocs frondosos i humits.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Acaricida (Agelet, 1999).
Antiàlgic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Antialopècic (Merzouki *et al.*, 1997).
Antiberrugós (Agelet, 1999, Blanco, 1996; Leporatti & Corradi, 2001).
Anticefalàlgic (Fernández, 2000).
Antiedematós (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Antiodontàlgic (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiparasitari (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antipediculòtic (Merzouki *et al.*, 1997).
Antipirètic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).
Antipleurític (Agelet, 1999).
Antipneumònic (Agelet, 1999).
Antireumàtic (De Feo & Senatore, 1993).
Antisèptic (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic ocular (Agelet, 1999).
Antisèptic veterinari (Pieroni, 1999).
Antitífic (Agelet, 1999).
Astringent (Mulet, 1990, 1991).
Bactericida veterinari (Pieroni, 1999).
Cardiotònic (Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
Carminatiu (Agelet, 1999).
Cicatritzant veterinari (Pieroni, 1999).
Coadjuvant del postpart (Muntané, 1991, 1994).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
Descongestiu (De Feo & Senatore, 1993).
Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
Emètic (Garnier *et al.*, 1961).
Emol·lient (Muntané, 1991, 1994).
Estimula la circulació perifèrica (Mulet, 1990, 1991).
Febrífug (Rivera *et al.*, 1994).
Febrífug veterinari (Pieroni, 1999).
Ictiotòxic (Álvarez, 2000; Muntané, 1991, 1994).
Irritant gastrointestinal (Lastra & Bachiller, 1997).
Larvicida (Muntané, 1991, 1994).
Letal (Aliotta, 1987).
Parasiticida (Agelet, 1999).
Per a la inapetència en veterinària (Pieroni, 1999).
Per a la timpanitis (Blanco, 1996).
Purgant (Fernández, 2000).
Purgant violent (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Resolutiu (Pardo de Santayana, 2004).
Rubefaent (Mulet, 1990, 1991).
Tònic capil·lar (Merzouki *et al.*, 1997).
Tòxic (Aliotta, 1987; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Verde *et al.*, 1998).
Tòxic cardíac (Font, 1961).
Vermífug (Garnier *et al.*, 1961).
Vesicant (Agelet, 1999; Fernández & Nieto, 1982).
Vulnerari (Blanco, 1996; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Herniaria glabra L. (Cariofil·làcies)

BCN 29706

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit (camèfit) holàrtic. Sòls arenosos o argilosos amb poca vegetació. De les contrades mediterrànies subhúmedes al límit inferior de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

“Arenilla” (nom castellà) (030)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Digestiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair després d'un dinar molt fort i greixós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic gàstric (Bonet, 2001).	Antituberculós (Garnier <i>et al.</i> , 1961).
Antiàlgica gàstrica (Llongarriu <i>et al.</i> , 2005; Rigat, 2005).	Astringent (Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
Antiàlgica intestinal (Fernández, 2000).	Bèquic (Bonet, 2001).
Antiacetonèmica (Bonet, 1994; Bonet, 2001).	Com a sabó (Yesilada <i>et al.</i> , 1993).
Anticatarral (Bonet, 2001; Garnier <i>et al.</i> , 1961).	Depuratiu renal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antidermatòsica (Arteche <i>et al.</i> , 1992; Bézanger-Beauquesne <i>et al.</i> , 1990; Bonet, 2001).	Depuratiu (Muntané, 1991, 1994; Van Hellemont, 1986).
Antidiarreic (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Usher, 1974).	Descongestiu pulmonar (Bonet, 2001).
Antiespasmòdic (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).	Digestiu (Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994).
Antiespasmòdic urinari (Arteche <i>et al.</i> , 1992; Bézanger-Beauquesne <i>et al.</i> , 1990; Peris <i>et al.</i> , 1995).	Diürètic (Arteche <i>et al.</i> , 1992; Bézanger-Beauquesne <i>et al.</i> , 1986, 1990; Bisset, 1994; Bonet, 2001; Font, 1961; Garnier <i>et al.</i> , 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Jàvega <i>et al.</i> , 1993; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Peris <i>et al.</i> , 1995; Raja, 1995; Rigat, 2005; Usher, 1974).
Antihipertensiu (Bonet, 2001).	Emol·lient (Arteche <i>et al.</i> , 1992).
Antiictèric (Rigat, 2005).	Expectorant (Bézanger-Beauquesne <i>et al.</i> , 1990; Usher, 1974).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).	Hematocàrtic (Bonet, 2001).
Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).	Hepatoprotector (Bonet, 2001).
Antipirètic (Muntané, 1991, 1994).	Hipoglucemiant (Bonet, 2001).
Antiprostàtic (Bonet, 2001).	Hipotensor (Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995).
Antipruriginós (Bonet, 2001).	Litotríptic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antisèptic (Bonet, 2001).	Renal (Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).	
Antisèptic urinari (Bisset, 1994; Van Hellemont, 1986; Bonet, 2001).	

***Hirschfeldia incana* (L.) Lagrèze-Fossat (Brassicàcies)**

BCN 39984

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional propi de vores de camins, solars abandonats, etc. Contrades mediterrànies (i estatge montà).

NOMS POPULARS

Ravenissa [rəβənisə] (037)

Ravenissa groga [rəβənisəγrɔγə] (051)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Afrodisíac

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Afrodisíac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Són males herbes de l'olivar i l'hort, però les collien, no recorda per a què.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Hordeum murinum* L. (Poàcies)**

BCN 29707

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani. Vores de camins, llocs ruderals de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Blat de Sant Joan [blaðððəsaŋzwan] (050, 076)

Trapassacs [trəpəsáks] (008)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar (quan encara no és espigat). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria fructificada

Lesió gingival

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les vaques en mengen quan són secs, se'ls claven a les genives, els fan ferides i no poden menjar. **GRAU DE TOXICITAT.** Baix **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via externa. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

Part aèria inespecífica

Mort per ofec

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si és massa espigat i el bestiar en menja, els pot escanyar. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 076. És una herba molt molesta: si te n'entra una espiga pel camal, no te n'adones que ja et surt pel clatell.

Hordeum vulgare L. (Poàcies)

BCN 46843

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit. Cultivat com a cereal.

NOMS POPULARS

Malta (producte elaborat) [máltə] (086)

Ordi [órðij] (036, 037, 048, 050, 051, 085, 096)

Ordi escairat (gra) [órðiskəjrát] (038)

USOS MEDICINALS

Gra

Antihipertensiu

FONT. 036. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 050. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Gra

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fa bullir l'ordi escairat i es menja. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En fan la cervesa. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit immadur

Timpanític

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els remugants mengen ordi prenyat, es boteixen fins a morir ofegats. **GRAU DE TOXICITAT.** Letal. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

Part aèria inespecífica

Laxant

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les ovelles mengen ordi fresc, no en poden menjar seguidament de sec perquè els fa diarrea i se'ls pelen les cames. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà. **VIA**

D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'esclops

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a folrar la base dels esclops (hi posaves un tou de palla i així eren més calents).

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un gra d'ordi empeltat a l'esqueix d'una planta fa que aquesta arrelhi més de pressa.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. L'ordi és prenyat quan s'està formant l'espiga, que el gra és només una massa lletosa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Duke & Ayensu, 1985).
Adípsic (Batlle, 1993).
Alimentari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Usher, 1974).
Antiàlgic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiàlgic articular (Leporati & Pavesi, 1990).
Antibacterià (Garnier *et al.*, 1961).
Anticatarral (Agelet, 1999).
Anticatarral i antipneumònic en animals (Torres, 1999).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Artech *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).
Antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antiinflamatori bucofaringí (González-Tejero, 1989).
Antilitiàsic renal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Boukef, 1986).
Antipirètic (Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antipiròtic (Duke & Ayensu, 1985).
Antipruriginós (Sezik *et al.*, 1997).
Antireumàtic (Fleurentin *et al.*, 1991; Raja, 1995; Sezik *et al.*, 1997).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
Antisèptic bucofaringí (Agelet, 1999).
Antisèptic del tracte respiratori superior (Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic urinari (De Feo & Senatore, 1993).
Antitífic (Agelet, 1999).
Antituberculós (Arnold-Apostolides, 1991).
Astringent (Schröder *et al.*, 1996).
Cardiotònic (Artech *et al.*, 1993).
Demulcent (Duke & Ayensu, 1985; Artech *et al.*, 1993).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Dietètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Dietètica infantil (Bonet 1991, 1993).
Digestiu (Artech *et al.*, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Schröder *et al.*, 1996).
Diurètic (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985; Pérez de Paz & Medina, 1988; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991; Artech *et al.*, 1993).
Emol·lient (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Martínez, 1993).
Estomàquic (Duke & Ayensu, 1985).
Expectorant (Duke & Ayensu, 1985; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Galactagóg (Boukef, 1986).
Galactòfug (Duke & Ayensu, 1985).
Hematocàrtic (Agelet, 1999).
Hipertensor (Artech *et al.*, 1993).
Hipocolesterolèmic veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Hipoglucèmic (Artech *et al.*, 1993).
Hipolipèmic (Artech *et al.*, 1993).
Laxant (Agelet, 1999; Galán, 1993).
Lenitiu (Duke & Ayensu, 1985).
Mucolític (Agelet, 1999).
Pectoral (Lev & Amar, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Pediàtric (Duke & Ayensu, 1985).
Pèptic (Duke & Ayensu, 1985).
Per a afeccions de la gorja (Lev & Amar, 2000).
Per a afeccions oculars (Villar *et al.*, 1992).
Per a irritacions gastrointestinals (Garnier *et al.*, 1961).
Per a la congelació de les extremitats (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la disúria (Sezik *et al.*, 1997).
Per a la insuficiència digestiva (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
Per a la sarna (Villar *et al.*, 1992).
Per a lesions adiponecròtiques renals i en el tub digestiu en bestiar (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Per a les torçades (Merzouki *et al.*, 1997).
Per al puerperi (Duke & Ayensu, 1985).
Per al reumatisme (Leporati & Pavesi, 1990).
Per als quists (Villar *et al.*, 1992).
Per a preparar begudes (Williams, 1981).
Preventiu de la febre (Duke & Ayensu, 1985).
Purgant (Agelet, 1999; Lev & Amar, 2000).
Reconstituent (Agelet, 1999).
Refrescant (Bonet 1991, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Restauratiu corporal (Duke & Ayensu, 1985).
Sedant (Schröder *et al.*, 1996).
Tònic cardíac (Garnier *et al.*, 1961).
Vulnerari (Duke & Ayensu, 1985; Villar *et al.*, 1992).

***Humulus lupulus* L. (Cannabàcies)**

BCN 29988

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Bosc de ribera i bardisses humides. Estatge montà i contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

“Lúpulo” (nom castellà) (048)

USOS MEDICINALS

Flors

Antienurètic

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no es faci pipí al llit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Posar les flors sota el coixí. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És el que dona el gust amarg a la cervesa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anafrodisíac (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).

Ansiolític (Ara, 1994).

Antiespasmòdic (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).

Antiinflamatori intestinal (Villar *et al.*, 1992).

Antimicrobià (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Antineuràlgic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antireumàtic (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic (Villar *et al.*, 1992).

Antiuricèmic (Ara, 1994).

Digestiu (Ara, 1994).

Diürètic (Ara, 1994; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Estomacal (Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).

Hipnòtic (Ara, 1994).

Ictiotòxic (Álvarez, 2000).

Resolutiu (Lastra & Bachiller, 1997).

Sedant (Ara, 1994; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Tònic (Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).

Tònic digestiu (Lastra & Bachiller, 1997).

Hyoscyamus albus L. (Solanàcies)

BCN 31277

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurosiberià. Herbassars ruderals secs i assolellats, sobretot parets velles.

NOMS POPULARS

Herba queixalera [éɾβəkəʃəlérə] (029, 035, 063, 071, 075, 076, 081)

USOS MEDICINALS

Calzes

Antiodontàlgic

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Flors

Antiodontàlgic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antiodontàlgic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva al bany maria. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un cotó xop de l'oli sobre el queixal. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a madurar grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva al bany maria. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides infectades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva al bany maria. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa pujar la carn o fa rebentar segons convingui millor a la ferida.

Granes

Antiodontàlgic

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern) i també col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums al caliu o glopejar la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Fumigació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es tiren les granes al caliu, es recullen els perfums en un got i s'hi afegeix aigua calenta. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Posar el got a la galta. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** La seva àvia deia que dins del got apareixien uns cucs blancs que eren els corcs de les càries (ells creuen que són bocins de grana que peten quan recull els perfums amb el got).

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Aerosol (ús intern). **PREPARACIÓ.** Es tiren les granes al foc, es recullen els perfums en un bol i s'hi afegeix aigua calenta. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Respirar els vapors tapat amb una manta. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Així sortien els cucs de les càries (griells).

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Posar una grana dins del queixal que fa mal. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Es diu així perquè fa una mena de queixalets.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Aerosol (ús extern). **PREPARACIÓ.** Es tiren les granes al foc, es recullen els perfums en un bol i s'hi afegeix aigua bullint. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Respirar els vapors tapat amb una manta. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Donava una sensació de benestar molt bona i si t'hi fixaves bé i tenies bona vista, veies com queia el corc del queixal al bol d'aigua.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Granes

Psicoactiu

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Li han dit que és droga. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** Sí.

Part aèria inespecífica

Psicoactiu

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És "al·lucinant". **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** No consta. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 071. Es fa en parets de llocs ombrívols i pous vells.

FONT. 076. Els agraden les parets de calçobre.

FONT. 081. N'hi ha una planta a la paret de l'església.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Benchaabane & Abbad, 1994; Gastaldo, 1970-1978; Leporatti & Corradi, 2001).

Analgèsic dental (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Anestèsic (Leporatti & Corradi, 2001; Gastaldo, 1970-1978).

Anticàries (Benchaabane & Abbad, 1994).

Anticatarral (Benchaabane & Abbad, 1994).

Antiespasmòdic (Gastaldo, 1970-1978).

Antihemorroidal (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Contra les pessigades d'escorpi (Hutt, M.J. & Houghton, P.J., 1998).

Contra les mossegades de serp (Houghton, P.J. & Osibogun, I.M., 1993).

Insecticida (Merzouki *et al.*, 2000).

Sedant (Merzouki *et al.*, 2000).

Tòxica (Benchaabane & Abbad, 1994; Aliotta, G., 1987; Bellakhdar *et al.*, 1991).

Tractament de la neuràlgia del trigèmin (Gastaldo, 1970-1978).

Tractament de la paràlisi agitant, Parkinson i tremolors (Gastaldo, 1970-1978).

Hypericum perforatum L. (Clusiàcies)

BCN 29874

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Herbassars de vores de camins, brolles i camps de conreu.

NOMS POPULARS

Àrnica [árnikə] (030, 054, 063, 066, 085)

Berbena de Sant Joan [bərβénəðəsajzwan] (055)

Flor de cop [floðəkóp] (016)

Flor de Sant Joan [flóðəsajzwan] (034, 036, 041, 047, 055, 073)

Herba de cop [érβəðəkóp] (016, 017, 030, 070, 074)

Herba de Sant Joan [érβəðəsajzwan] (003, 004, 009, 010, 016, 022, 027, 030, 031, 038, 039, 040, 047, 048, 049, 058, 064)

Herba del cop [érβəðəlkóp] (015)

Herba dels set caps [érβəðəlsekkáps] (039)

Herba foradada [érβəfurəðáðə] (064)

Hipèric [ipérik] (039)

Hiperico [ipərikó] (048, 073)

Perico [pərikó] (016)

Pericot [pərikó] (058)

Sense nom (033)

USOS MEDICINALS

Flors

Antidepressiu

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dóna ànims. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cal prendre'n una temporada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la depressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La seva mare ja se'n feia. Unes senyores de Figueres li han dit que quan se'n pren no es pot prendre el sol.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la depressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'estava baix d'ànims. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori per a trucs i regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern).

PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Es diu herba foradada perquè si mires les fulles a contrallum semblen foradades.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a trucs i cops. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als trucs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als trucs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Loció (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en esperit de vi nou dies a sol i serena. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar cremades del sol. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** L'oli és vermell.

FONT. 040; 047; 048; 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a les cremades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Demulcent

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tots els mals de la pell. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Digestiu

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a fer la digestió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Elixir (ús intern). **PREPARACIÓ.** Maceració en aiguardent quinze dies a sol i serena. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori per a trucs i regirades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern).

PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es diu herba foradada perquè si mires les fulles a contrallum semblen foradades.

Tranquil·litzant

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a alleujar l'estat nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana. PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Per a la mastitis

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura la mastitis de les truges. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Pètals

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en vi blanc nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en vi blanc nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antiartròsic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de l'artrosi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidepressiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la depressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiequimòtic

FONT. 015. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir els blaus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Aixafar l'herba fresca i aplicar-la en forma de cataplasma. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiangrenós

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a evitar la gangrena. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'oli queda vermell.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en esperit de vi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a trucs i pelats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es deixa quaranta dies a sol i serena i no es treu mai la planta de l'oli.

FONT. 017; 030; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides infectades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es deixa nou dies a sol i serena i no es treu mai l'herba de l'oli.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 036; 063 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a cicatritzar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiu. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides infectades i evitar que s'infectin. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'oli queda vermell.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es macera en alcohol per a obtenir un licor que es pren com a digestiu. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En feia una creu el matí de Sant Joan i la penjava a la porta per a espantar bruixes i dimonis (al mig de la creu hi solia posar clavells per a decorar).

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el ram de Sant Joan.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 004. Es diu herba de Sant Joan perquè floreix pels volts de sant Joan.

FONT. 004; 040; 049; 055. Cal collir-la per Sant Joan.

FONT. 016. La té plantada al jardí.

FONT. 048. Necessita ben bé un mes perquè s'assequi del tot. La guarda en pots de vidre.

FONT. 049. Fa la flor groga.

FONT. 054. Surt pels volts de Sant Joan i n'hi ha pels marges de la carretera cap a Mollet de Perelada.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Mulet, 1990, 1991).

Analgèsic (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Galán, 1993; Parada, 1997; Rigat, 2005).

Analgèsic muscular (Bartroli, 1989).

Anodí (Duke, 1986).

Ansiolític (Ara, 1994; Mulet, 1990, 1991).

Antiapoplèctic (Agelet, 1999).

Antiartrític (Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997).

Antiberrugós (Arnold-Apostolides, 1991).

Antibiòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974).

Anticancerós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Anticatarral (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Pellicer, 2000; Rigat, 2005).

Antidepressiu (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*,

1990; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982;

González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz &

Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).

Antidepressiu en casos lleus (Ara, 1994).

Antidermatòsic (Agelet, 1999; Pellicer, 2000).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).

Antidismenorreic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antiequimòtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998).

Antiescleròtic (Garnier *et al.*, 1961).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antiespasmòdic intestinal (Ara, 1994).

Antiflatulent (Conca, 1996).

Antifúngic (Pellicer, 2000).

Antigastràlgic (Duke, 1986; Sezik *et al.*, 1992; Usher, 1974; Yesilada *et al.*, 1993).

Antigotós (Cañigüeral *et al.*, 1998; Lastra & Bachiller, 1997).

Antigripal (Agelet, 1999).

Antihelmíntic (Ara, 1994; Van Hellemont, 1986).

Antihemastènic (Bonet, 2001).

Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).

Antiherpètic (Fleurentin *et al.*, 1991; Leporatti & Pavesi, 1990).

Antihipertensiu (Bonet, 1991, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Ara, 1994; Blanco, 1996; Blanco & Cuadrado, 2000; Bonet, 1991, 1993, 2001; Conca, 1996; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Tyler, 1987; Verde *et al.*, 1998).

Antiinflamatori biliar (Verde *et al.*, 1998).

Antiinflamatori gàstric (Villar *et al.*, 1992).

Antilitiàsic (Erichsen-Brown, 1989).

Antimicrobià (Peris *et al.*, 1995).

Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiodontàlgic (Verde *et al.*, 1998).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Font, 1961; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Ribon, 1993; Rigat, 2005).

Antireumàtic (Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fleurentin *et al.*, 1991; Lieutaghi, 1991; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Pavesi, 1990; Lieutaghi, 1991; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic bucofaringi (Blanco, 1996).

Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic ocular (Agelet, 1999).

Antisèptic urinari (Conca, 1996; Obón & Rivera, 1991).

Antitòxic (Agelet, 1999).

Antitussigen (Erichsen-Brown, 1989; Lastra & Bachiller, 1997).

Antiulcerós gàstric (Yesilada *et al.*, 1993).

Antiviral (Peris *et al.*, 1995).

Aperitiu (Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Calmant (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Calmant en cremades (Ara, 1994).

Cicatritzant (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Conca, 1996; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Lieutaghi, 1991; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Sezik *et al.*, 1992; Yesilada *et al.*, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992).

Colagog (Ara, 1994).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Dermatològic (Fleurentin *et al.*, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Digestiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diurètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Emol·lient (Bonet, 2001; Cortés *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997).

Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Estomàquic (Ballero & Fresu, 1993).

Euforitzant (Lastra & Bachiller, 1997).

Eupèptic (Verde *et al.*, 1998).

Expectorant (Duke, 1986).

Febri·fug (Ribon, 1993).

Fotosensibilitzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Lieutaghi, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Hepatoprotector (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).

Hipnòtic (Ara, 1994).

Hipotensor (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Laxant (Mulet, 1990, 1991).

Parasitocida (Agelet, 1999).

Pectoral (Cortés *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997).

Per a afeccions circulatòries (Fernández, 2000).

Per a afeccions genitourinàries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a la mamitis de les vaques (Parada, 1997).

Per a la tuberculosi i la SIDA (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a l'enuresi nocturna dels nens (Ara, 1994).

Per a les úlceres varicoses (Ara, 1994).

Per al reuma i el dolor d'ossos (Pardo de Santayana, 2004).

Per als bronquis (Pellicer, 2000).

Per als còlics intestinals (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a torçades (Verde *et al.*, 1998).

Protector renal (Ribon, 1993; Usher, 1974).

Psicotròpic (Lastra & Bachiller, 1997).

Purgant (Villar *et al.*, 1992).

Reforçant (Ballero & Fresu, 1991).

Refreshant (Bonet, 2001).

Repel·lent d'insectes (Bonet, 2001).

Resolutiu (Font, 1961).

Sedant (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Tònic cerebral (Rigat, 2005).

Tònic epitelial (Agelet, 1999).

Tònic general (Agelet, 1999).

Tònic ocular (Ribon, 1993).

Tòxic (Aliotta, 1987; Rivera *et al.*, 1994).

Tòxic per moltons (Le Floc'h, 1983).

Tranquil·litzant (Usher, 1974; Tyler, 1987).

Vasotònic (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995).

Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Usher, 1974).

Vulnerari (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Blanco & Cuadrado, 2000; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Fernández, 2000; Font, 1961; Galán, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Lieutaghi, 1991; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Vulnerari veterinari (Villar *et al.*, 1992).

Hypericum tetrapterum* Fries subsp. *tetrapterum
(Clusiàcies)

BCN 29875

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurosiberià. Jonqueres, herbassars. Estatge montà i contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Herba de Sant Joan [έρβηδεςαγίου] (022)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als trucs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Hyssopus officinalis* L. subsp. *officinalis* (Lamiàcies)**

BCN 29709

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit pluriregional. Brolles i pastures, preferentment en indrets termòfils. Muntanya mediterrània i submediterrània, principalment en contrades de clima continental.

NOMS POPULARS

Hisop [izóp] (018, 021, 028, 030, 031, 038, 048, 055, 058, 080)

USOS MEDICINALS

Fulles

Restauratiu visual

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reforçar la vista. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Anticatarral

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidepressiu

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als bronquis, perquè és expectorant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ho alterna amb plantatge, un dia cada una.

Digestiu

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector visual

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la vista cansada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es pot afegir a la xocolata desfeta.

FONT. 028. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 018; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 021. Cal protegir-les de l'aire i de la humitat perquè conservin les propietats.

FONT. 048. La guarda en pots de vidre.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Amarg-eupèptic (Peris *et al.*, 1995).

Antianèmic (Muntané, 1991, 1994).

Antiasmàtic (Agelet, 1999; Artech *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Morton, 1981; Van Hellefont, 1986).

Antibronquial (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).

Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998).

Anticefàlgic (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antidismenorreic (Agelet, 1999).

Antiemètic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antigastràlgic (Agelet, 1999; Usher, 1974).

Antigastrític (Agelet, 1999).

Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antihelmíntic (Ribon, 1993).

Antiinflamatori bronquial (Roig, 1988).

Antiinflamatori faríngic (Ribon, 1993).

Antiinflamatori hepàtic (Agelet, 1999).

Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antiodontàlgic (Morton, 1981).

Antiotàlgic (Morton, 1981).

Antipirètic (Agelet, 1999).
 Antipneumònic (Bonet, 2001).
 Antireumàtic (De Feo & Senatore, 1993).
 Antisèptic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).
 Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
 Antisèptic de les vies respiratòries (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
 Antisudoral (Van Hellemont, 1986).
 Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cortés *et al.*, 1993; Parada, 1997; Ribon, 1993; Selga, 1998; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Antiulcerós faringi (Morton, 1981).
 Aperitiu (Arteche *et al.*, 1992).
 Astringent (Van Hellemont, 1986).
 Balsàmic (Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961).
 Calefaent (Lev & Amar, 2000).
 Carminatiu (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Cicatritzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Coadjuvant postpart (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).
 Depuratiu (Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994).
 Descongestiu pulmonar (Selga, 1998).
 Diaforètic (Morton, 1981).
 Digestiu (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Muntané, 1991, 1994).
 Diürètic (Ribon, 1993).
 Epitelitzant (Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).
 Estimulant (Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estomàquic (Morton, 1981).
 Eupèptic (Agelet, 1999).
 Expectorant (Bonet, 1991, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).
 Hemostàtic (De Feo & Senatore, 1993).
 Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Muntané, 1991, 1994).
 Mucolític (De Feo & Senatore, 1993).
 Oftàlmic (Morton, 1981).
 Orexigen (Muntané, 1991, 1994).
 Parasitocida (Ribon, 1993).
 Parturifaent (Agelet, 1999).
 Pectoral (Morton, 1981; Ribon, 1993).
 Per a esquinços i torçades (Roig, 1988).
 Per al mal d'esquena (Lev & Amar, 2000).
 Per a mossegades de serps (Ribon, 1993).
 Protector biliar (Muntané, 1991, 1994).
 Salutífer (Rigat, 2005).
 Sedant (Raja, 1995; Roig, 1988).
 Resolutiu (Roig, 1988).
 Tònic ocular (Parada, 1997; Roig, 1988).
 Tranquil·litzant (Raja, 1995).
 Vasotònic perifèric (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Vermífug (Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994).
 Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Vulnerari (Agelet, 1999).

Ilex aquifolium L. (Aquifoliàcies)

BCN 29876

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit lateurosiberià. Boscs, barrancs i fondalades frescals. Principalment a l'estatge montà i al de l'alzinar muntanyenc; descendeix rarament al domini de l'alzinar mediterrani.

NOMS POPULARS

Flor de Nadal [floðəneðál] (034)

Grèvol [gréβul] (001, 027, 036, 038, 039, 041, 047, 051, 071, 073)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alimentació de les bèsties a l'hivern. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els ocells se'n mengen la grana. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

Parts aèries

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La fulla és alimentosa per als remugants. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar de conills i cabres (n'anaven a tallar quan encara no era protegit). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els ungulats se'n mengen les fulles i els ocells els fruits. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Verinós

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Els seus pares sempre li havien dit que les boletes vermelles que fa són verinoses, però els ocells se les mengen. **GRAU DE TOXICITAT.** Baix. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En tenen al jardí però "ha costat molt de fer-lo viure, aquí no és país de grèvol".

Ús social.

Ornamental

FONT. 001; 047; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Rams de Nadal. OBSEVACIONS. Ara és prohibit agafar-ne.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamentació de Nadal (el compra).

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

Illicium verum Hook. f. (Illiciàcies)

BCN 47282

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Arbret d'origen xinès, el fruit del qual és l'anís estrellat (espècia habitualment adquirida al comerç).

NOMS POPULARS

Anís estrellat (fruit) [ənízəstrəlat] (030, 035, 048, 049, 058, 064, 099)

“Anis étoilé” (fruit, nom francès) (038)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiinflamatori intestinal

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 030; 038; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor d'anís. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. El compren a ca l'herbolari.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Activa la sudoració (Van Hellemont, 1986).

Anodi (Duke, 1986).

Antiàlgic gàstric (Fernández & Nieto, 1982).

Antidiarreic (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996).

Antihalitòsic (Duke, 1986).

Antiodontàlgic (Duke, 1986).

Antiotàlgic (Duke, 1986).
 Antireumàtic (Duke, 1986).
 Antisèptic (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986).
 Aperitiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Aromàtic (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Usher, 1974).
 Carminatiu (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1977; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu (Usher, 1974; Duke, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
 Diürètic (Duke & Ayensu, 1985).
 Espasmolític (Arteche *et al.*, 1993).
 Estimulant (Duke & Ayensu, 1985).
 Estomacal (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Estomàquic (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
 Estrogènic (Peris *et al.*, 1995).
 Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Arteche *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).
 Expectorant (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Galactagog (Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Laxant (Duke & Ayensu, 1985).
 Pediculicida (Peris *et al.*, 1995).
 Per a la colecistitis (Duke, 1986).
 Per a la disenteria (Duke, 1986).
 Per a la dispèpsia (Duke, 1986).
 Per a la fermentació intestinal (Van Hellemont, 1986).
 Per a la sarna (Duke, 1986).
 Per a l'exotropia de la bufeta (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a l'hèrnia (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Per a l'insomni (Duke, 1986).
 Per al lumbago (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Per a pertorbacions digestives (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982).
 Tònic general (Van Hellemont, 1986).
 Tòxic (Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
 Tòxic nerviós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

***Inula helenium* L. (Asteràcies)**

BCN 29710

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit introduït (originari de l'Est d'Europa). Antigament cultivada com a medicinal; rarament naturalitzada a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Ala [ála] (048)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'arrel s'usa per a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Inula viscosa* (L.) Ait. (Asteràcies)**

BCN 31279

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Arenys de rius, camps abandonats, vores de camins, terres remogudes en indrets secs i assolellats, sovint dominant.

NOMS POPULARS

Matavinyes [matəβíjnes] (044, 052)

Olivarda [uliβárðə] (062, 063), [əliβárðə] (083)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antipirètic

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fulles

Antihemorroidal

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció aplicada en forma de glaçons. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Matí i vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La fredor les arronsa i el que tingui la planta les acaba de fer marxar.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar les morenes quan són enfadades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar l'anus amb les fulles. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta tendra, florida o no. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una creu a sobre el ventre amb branques per a treure el mal de ventre (a l'àvia d'en Josep se li va curar així una colitis crònica que tenia).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 062. Fa unes branques amb una fulla llarga i al cap de la tija un pom de floretes grogues. Floreix cap a la tardor i de vegades una mica a la primavera.

FONT. 083. Fa la flor groga i les fulles són un xic enganxoses.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Fleurentin *et al.*, 1991; Galán, 1993).
Antiartrític (Lev & Amar, 2000).
Anaticatarral (Lev & Amar, 2000; Mulet, 1990, 1991).
Anticefalàlgic (Palevitch *et al.*, 1986).
Antidiarreic (Fleurentin *et al.*, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Antiequimòtic (Conca, 1996; Font, 1961; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1992).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Antihelmíntic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991).
Antihemastènic (Pellicer, 2000).
Antihemorroidal (Palevitch *et al.*, 1986).
Antiherpètic en cavalls (Torres, 1999).
Antihipertensiu (Pellicer, 2000; Ziyat, 1997).
Antiinflamatori (Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).
Antiinflamatori intestinal (Mulet, 1990, 1991).
Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).
Antiodontàlgic (Mulet, 1990, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Antiparalític local (Palevitch *et al.*, 1986).
Antipirètic (Fleurentin *et al.*, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Antireumàtic (Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic ocular (Palevitch *et al.*, 1986).
Antisèptic urinari (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).
Antiulcerós gàstric (Merzouki *et al.*, 1997).
Astringent (Font, 1961).
Dermatològic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).
Digestiu (Mulet, 1990, 1991).
Diürètic (Ballero & Fresu, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Estomacal (Mulet, 1990, 1991).
Expectorant (Palevitch *et al.*, 1986).
Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).
Hipoglucemiant (Rivera *et al.*, 1994; Ziyat, 1997).
Hipotensor (Mulet, 1990, 1991).
Insecticida (Torres, 1999).
Per a fractures òssies (Palevitch *et al.*, 1986).
Per a la fertilitat femenina (Palevitch *et al.*, 1986).
Per a la sarna (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).
Per al paludisme (Font, 1961).
Per a traumatismes (Galán, 1993).
Reconstituent (Bellakhdar *et al.*, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Ziyat, 1997).
Relaxant muscular (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).
Sedant (Palevitch *et al.*, 1986).
Vulnerari (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Conca, 1996; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 1997).

***Ipomoea batatas* Poir. (Convolvulàcies)**

BCN 50213

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit neotropical. Conreat a les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Moniato (tubercle) [muniátu] (050)

USOS MEDICINALS

Tubercle

Digestiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió cuit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

HipogluceMIant

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Regula els nivells de sucre als diabètics. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió cuit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Contra les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993)

***Iris germanica* L. (Iridàcies)**

BCN 31278

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit. Cultivat com a ornamental; de vegades subespontani en llocs rocosos i marges de camins.

NOMS POPULARS

Lliris [lírís] (039)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams de Setmana Santa a l'església. **OBSERVACIONS.** Abans no es feien els rams a les floristeries, es collia el que es trobava florit segons la temporada.

***Iris pseudacorus* L. (Iridàcies)**

BCN 31280

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hidròfit pluriregional. Jonqueres, maresmes, vores d'aigua. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Lliri de rec [λίριðərék] (076)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (florit).

***Jasminum azoricum* L. (Oleàcies)**

BCN 49864

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit perennifoli de flors blanques cultivat com a ornamental.

NOMS POPULARS

Gessamí [ʒəzmí] (056)

USOS MEDICINALS

Planta viva

Repel·lent d'insectes

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Repel·lent de mosquits. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** No consta (ús extern). **PREPARACIÓ.** Sense preparació, cal tenir-ne un de plantat vora les finestres. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Juglans regia L. (Juglandàcies)

BCN 29877

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit submediterrani oriental. Cultivat com a arbre fruiter.

NOMS POPULARS

Anous (fruit) [ənoʊs] (044)

Noguer [nuɣé] (006, 010, 021, 022, 027, 031, 035, 036, 038, 039, 040, 044, 046, 051, 052, 054, 055, 056, 059, 060, 064, 067, 068, 073, 074, 076, 083, 101)

Nogues (fruit) [núɣəs] (038)

Nou/Nous (fruit) [noʊ] (058), [noʊs] (057, 072, 086)

Nous verdes (fruit) [noʊzβérðəs] (041, 048, 065, 075, 078, 080, 081)

USOS MEDICINALS

Epicarpi

Antihipertensiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És bona per a la sang; fa baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ronquera

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogall. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Escorça

Resolutiu

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als vespers (furúncols). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb un parell o tres de cops que es begui n'hi ha prou. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Grana

Hipolipemiant

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de tres nous cada dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar tres o cinc nous diàries. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant cerebral

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reforça el cervell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044; 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al cervell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ja en tenen la forma, de cervell.

Fruit immadur sencer

Antialopèic

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no caiguin els cabells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció. PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Taca la pell.

Fulles

Antiacneic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'acne. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antibronquític

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a descongestionar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats de sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiaforètic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la suor dels peus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antieczematós

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als èczemes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiedematós

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els peus

cansats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiangrenós

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la gangrena. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal que sigui suau, perquè pot tancar el mal a dins.

Antihipertensiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És bona per a la sang; fa baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la inflamació de l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Novenes (nou dies es pren, nou es reposa). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Baixa la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitetànic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a no agafar el tètanus en ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiulcerós gàstric

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ.

Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a assecar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emmenagog

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a depurar la sang quan havia passat la menstruació, perquè s'arreglés bé i vingués quan tocava. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una novena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depuratiu de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Neteja el sang (depurativa). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar el sang quan a la primavera et surten grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a depurar la sang quan havia passat la menstruació, perquè s'arreglés bé i vingués quan tocava. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una novena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Al matí, en dejú, quan començaven a sortir grans i impureses a la pell, picors i quan se suava més del normal. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És beneficiós per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per als trastorns de la menopausa

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la menopausa, ajuda a netejar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got durant nou dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estirar el pus de les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc del fruit

Antiberrugós

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc de la nou verda nou dies seguits (una novena). DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal fer-ho sota mateix del noguer.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a espesir les confitures. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les torren després d'escaldar-les amb aigua i un xic de sal perquè es pelin més fàcilment. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 031; 040; 041; 046; 048; 055; 058; 065; 072; 075; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Les nous verdes s'usen per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Licor bru de "noix" es fa amb nous verdes i aiguardent. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039; 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne ratafia (les nous verdes són la base de la ratafia). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer un licor (cap a Olot fan un licor de moltes plantes on hi posen fulles de noguer). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia (les nous verdes i moltes altres plantes). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia (amb dues o tres plantes més que no recorda). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia (amb nous verdes i altres herbes, la nit de Sant Joan). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posen a la ratafia (és la planta principal d'aquest licor, però cal afegir-n'hi 29 ó 39 més). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Hipotensor

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La infusió, que es pren per al refredat, fa baixar la pressió. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mobles dels vaixells de luxe.

Elaboració de mobles

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mobles (fusta molt apreciada).

Elaboració d'estris de cuina

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de cuina com els cullerots. OBSERVACIONS. És una fusta molt forta.

Tintorial

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les nous verdes es treu la nogalina, tint natural que es barreja amb pintures i vernissos per a tenyir la fusta.

Ús social.

Ús cosmètic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si et rentes el cap amb la infusió de les fulles, els cabells blancs es tornen rossos.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 027. Cal collir les fulles la nit de Sant Joan o el matí següent.

FONT. 038. La collia a la tardor perquè a la primavera és massa tendra.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Fajardo *et al.*, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Verde *et al.*, 1998).
- Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993).
- Analgèsic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
- Analgèsic i antiinflamatori muscular (Agelet, 1999; Parada, 1997).
- Anestèsic local (González-Tejero, 1989).
- Antiagregant plaquetari (Muntané, 1991, 1994).
- Antiagregant plaquetari veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).
- Antialopèic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Pardo de Santayana, 2004).
- Antianèmic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
- Antiartròsic (Batlle, 1993).
- Antiasmàtic (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
- Antiberrugós (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 1994, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).
- Anticancerós (Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
- Anticancerós veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).
- Anticatarral veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).
- Anticèfalàlgic (Verde *et al.*, 1998).
- Anticolític (Ribon, 1993).
- Antidiabètic (Bonet, 1994; De Feo *et al.*, 1992).
- Antidiarreic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997).
- Antidot (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Ziyat, 1997).
- Antieczematós (Honda *et al.*, 1996; Merzouki *et al.*, 2000).
- Antiemètic (Van Hellemont, 1986).
- Antiequimòtic (Agelet, 1999).
- Antieritematós (Agelet, 1999).
- Antiescrofulisme (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Van Hellemont, 1986).
- Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
- Antiespasmòdic intestinal (Villar *et al.*, 1992).
- Antifuroncolòsic (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antigangrenós (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
- Antigastrític (Agelet, 1999).
- Antigotós (Lastra & Bachiller, 1997).
- Antihalitòsic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993).
- Antihelmíntic (Cañigueral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
- Antihemastènic (Conca, 1996).
- Antihemorràgic (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
- Antihemorroïdal (Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Rigat, 2005; Sezik *et al.*, 1997).
- Antihèrptic (Ara, 1994).
- Antihipertensiu (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
- Antiinflamatori (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
- Antiinflamatori ocular (Schröder *et al.*, 1996).
- Antiinflamatori faríngic (Rigat, 2005).
- Antilitiàsic (Blanco, 1996; Duke & Ayensu, 1985).
- Antimicòtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
- Antinauseabund (Agelet, 1999).
- Antineuràlgic (Lastra & Bachiller, 1997).
- Antiobesitat (Selga, 1998).
- Antiodontàlgic (Blanco, 1996; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
- Antiotàlgic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).
- Antiparasitari (Guarrera, 1999).
- Antiparasitari veterinari (Pieroni, 1999).
- Antipelohèmic (Agelet, 1999).
- Antipiròtic (Agelet, 1999).
- Antipruriginós (Muntané, 1991, 1994).
- Antiraquític (Batlle, 1993; Van Hellemont, 1986).
- Antireumàtic (Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Honda *et al.*, 1996; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
- Antisèptic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Conca, 1996; Duke & Ayensu, 1985; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
- Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Ara, 1994; Blanco, 1996; Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
- Antisèptic dermatològic (Merzouki *et al.*, 2000; Parada, 1997).
- Antisèptic genitourinari (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
- Antisèptic i cicatritzant (Agelet, 1999).
- Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
- Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).
- Antisèptic vaginal i uteri (Ara, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
- Antisèptic veterinari (Ferrández & Sanz, 1993).
- Antisudoral (Ara, 1994; Mulet, 1990, 1991).
- Antitòxic (Agelet, 1999).
- Antitussigen (Duke & Ayensu, 1985; Leporatti & Corradi, 2001).
- Antiulcerós (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992).
- Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).
- Aperitiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Ribon, 1993).
- Astringent (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1994; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
- Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Blanquejadador dental (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
- Càustic (De Feo & Senatore, 1993).
- Cicatritzant (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
- Contra la càries (Conca, 1996; Le Floc'h, 1983).
- Contra principis de congelació en mans, peus i orelles (De Feo *et al.*, 1992).
- Contraverí (Boulos, 1993).
- Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
- Dentifrici (Le Floc'h, 1983).

Depuratiu (Arteche *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cañigual *et al.*, 1998; Bonet, 1991, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Depuratiu sanguini (Ara, 1994; Selga, 1998).
 Dermatològic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Arnold-Apostolides, 1991; Bartolí, 1989; Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
 Descongestiu de la pell (De Feo & Senatore, 1993).
 Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
 Detersiu de ferides (Bonet, 2001).
 Digestiu (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991).
 Diürètic (De Feo *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985).
 Emmenagog (Ferrández & Sanz, 1993; Ribon, 1993).
 Emol·lient (Peris *et al.*, 1995).
 Energètic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estomàquic (Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Ziyat, 1997).
 Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Febrífug (Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992; Parada, 1997).
 Fortifica el cor (Verde *et al.*, 1998).
 Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982).
 Galactagog (Agelet, 1999).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Hemostàtic (Agelet, 1999; Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991).
 Hepatoprotector (Pardo de Santayana, 2004).
 Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
 Hipocolesterolemiant veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 2001; Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Honda *et al.*, 1996; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Yesilada *et al.*, 1993; Verde *et al.*, 1998; Ziyat, 1997).
 Hipolipemiant (Boulos, 1993).
 Hipolipemiant veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Ictiotòxica (Álvarez, 2000).
 Laxant (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985; Ferrández & Sanz, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).
 Nefrolític (González-Tejero, 1989).
 Oxitàtic (Agelet, 1999).
 Per a afecions cardíques (Fajardo *et al.*, 2000).
 Per a l'estomatitis (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Per a la caspa (Loux, Richard, 1981).
 Per a la ciàtica en veterinària (cavalls) (Pieroni, 1999).
 Per a la cura de la pell de la cara (Lev & Amar, 2000).
 Per a la gingivitis (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a la higiene dental (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a la leucorrea (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la influença (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Per a la insolació (Sezik *et al.*, 1997).
 Per a la sífilis (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a la vaginitis (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a l'esterilitat femenina (Sezik *et al.*, 1997).
 Per al raquitisme i el limfatisme en gossos (Pieroni, 1999).
 Per a les pessigades d'escorpi (Ertug, 1999).
 Per a reduir la sang (Bonet, 1994).
 Per a reduir la inflor de les cames (Leporatti & Corradi, 2001).
 Per als penellons (Leporatti & Corradi, 2001; Honda *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
 Per als peus adolorits (Bartolí, 1989).
 Per a reforçar el cabell (Fernández, 2000).
 Protector de la bufeta (Villar *et al.*, 1992).
 Protector dental (Boukef, 1986).
 Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
 Queratinitzant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961).
 Queratolític (Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
 Reconstituent (Ribon, 1993).
 Reforçant (Agelet, 1999).
 Reforçant gingival (Arnold-Apostolides, 1991).
 Repel·lent d'insectes (Fajardo *et al.*, 2000; Guarrera, 1999; Usher, 1974).
 Resolutiu (Agelet, 1999).
 Rubefact de llavis i genives (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Salutífer (Agelet, 1999).
 Sedant i hipnòtic (Agelet, 1999).
 Tònic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Lev & Amar, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974; Ziyat, 1997).
 Tònic afrodisíac (Boukef, 1986).
 Tònic capil·lar (Lev & Amar, 2000).
 Tònic cerebral (Parada, 1997).
 Tònic gingival (Le Floc'h, 1983).
 Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
 Vasotònic (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
 Vermífug (Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974; Ziyat, 1997).
 Viricida (Mulet, 1990, 1991).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Guarrera, 1999; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Verde *et al.*, 1998).
 Vulnerari nasobucal (Ertug, 2000).
 Vulnerari veterinari (Fajardo *et al.*, 2000; Pieroni, 1999).

***Juncus effusus* L. (Juncàcies)**

BCN 39991

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit (geòfit) lateurosiberià. Jonqueres, llocs humits. Estatge montà (i subalpí) i contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Jonc/Joncs [ʒóŋ] (056, 061, 094), [ʒóŋs] (037)

Jonc marí [ʒóŋməɾi] (057)

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien cortines (enfilant trossets de tija en un fil de cuca transversalment) i també cistells i gambines.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells, nanses per a agafar sèpies i congres i nanses de dos bolets per a agafar llagostes.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb jonc i canya (*Arundo donax*) es fan nanses per a agafar sèpies i gambines per agafar peix de roca. També per a fer anguileres (les nanses són típiques de pescadors de platja i les gambines de pescadors de zona rocosa).

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer nanses per a agafar llagostes (les nanses d'agafar llagostes es feien de jonc i canya (*Arundo donax*)).

FONT. 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca.

Juniperus communis L. subsp. *communis* (Cupressàcies)

BCN 29878

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit lateeurosiberià. Boscs clars i matollars, de les contrades mediterrànies plujoses a l'estatge alpi.

NOMS POPULARS

Ginebre [ʒinɛβrə] (009, 021, 022, 027, 038, 039, 048, 051, 077, 083, 085)

Ginebró [ʒinəβrɔ] (018, 041, 045, 050, 055, 058, 078)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiasmàtic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu l'asma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antibronquític

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la bronquitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums de la grana torrada al foc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihalitòsic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja el mal olor de boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Rosegar el fruit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Treu el mal alè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Rosegar el fruit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antimigranyós

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la migranya. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració dels fruits en oli d'oliva, a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Astringent per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant dental

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a no tenir càries. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Rosegar-ne les boles (fruit) quan neixen les dents i abans de canviar-les. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides, llagues, etc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració em oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. De petita collia granes de ginebre per a fer tisanes, però no recorda per a què l'usava sa mare.

Fulles

Antiartàric

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar el dolor artàric i disminuir el reumàtic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antibronquític

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antireumàtic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar el dolor artrític i disminuir el reumàtic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Anticatarral

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antipirètic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les granes se'n fa un licor: la ginebra. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041; 048; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n posa a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a mànecs, bastons i pals d'escombra (els ginebres que es fan als fondals, que puguen llargs i drets perquè busquen la llum, són els millors).

Ús social.

Ornamental

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa com a arbre de Nadal.

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El que fa la “bola” més gran no és bo per a la ratafia.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És germà del càdec però fa els fruits més petits.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Acaricida (Agelet, 1999).
Antiàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiàlgic renal (Agelet, 1999).
Antialopècic (Boulos, 1993).
Antianorèctic (Agelet, 1999).
Antiapoplèctic (Bonet, 2001).
Antiartrític (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Antiartròsic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Antiberrugós (Bonet, 1991, 1993, 2001; Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998).
Anticàries (Parada, 1997).
Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Erichsen-Brown, 1989; Raja, 1995; Parada, 1997).
Anticefalàlgic (Duke, 1986).
Anticolagog (Agelet, 1999).
Antidermatòsic (Rigat, 2005).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Antidiarreic veterinari (Villar *et al.*, 1992).
Antidiftèric (Bonet, 2001).
Antidismenorreic (Parada, 1997).
Antieczematós (Agelet, 1999).
Antiequimòtic (Selga, 1998).
Antieritematós (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiflatulent (Erichsen-Brown, 1989; Van Hellemont, 1986).
Antigotós (Van Hellemont, 1986).
Antihalitòsic (Parada, 1997).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antihemastènic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antihemorroidal (Boulos, 1993).
Antihèrpètic (Agelet, 1999).
Antihipertensiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001).
Antihistèric (Font, 1961).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Antiinflamatori biliar (Agelet, 1999).
Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001).
Antiinflamatori hepatobiliar (Agelet, 1999).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001).
Antilitiàsic renal (De Feo & Senatore, 1993).
Antimigranyós (Parada, 1997).
Antineoplàstic (Agelet, 1999).
Antineuràlgic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antiparasitari (Agelet, 1999).
Antipneumònic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Muntané, 1991, 1994; Ribon, 1993; Van Hellemont, 1986).
Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic bucal (Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic bucofaríngic (Agelet, 1999).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic ocular (Agelet, 1999).
Antisèptic respiratori (Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic urinari (Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1977; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic veterinari (Villar *et al.*, 1992).
Antitífic (Villar *et al.*, 1992).
Antitumoral (Duke, 1986).
Antitussigen (Erichsen-Brown, 1989; Leporatti & Corradi, 2001).
Aperitiu (Arteche *et al.*, 1992).
Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).
Astringent (Erichsen-Brown, 1989).
Bactericida (Garnier *et al.*, 1961).
Carminatiu (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Peris *et al.*, 1995).
Cicatritzant (Agelet, 1999).
Cefàlic (Font, 1961).
Depuratiu (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Parada, 1997; Van Hellemont, 1986).
Descoronant (Agelet, 1999).
Diaforètic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Digestiu (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Ribon, 1993; Van Hellemont, 1986).
Diürètic (Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1977; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Diürètic (en homeopatia) (Laberche & Laberche, 1991).
Diürètic veterinari (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Epítèsic (Agelet, 1999).
Emmenagog (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961).
Estimulant (Agelet, 1999; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estimulant genitourinari (Usher, 1974).
Estomacal (Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982).
Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
Expectorant (Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
Febrífug (Parada, 1997).
Fungicida (Arteche *et al.*, 1992).
Galactagóg (Schröder *et al.*, 1996).
Hematocatórtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Hipoglucemiant (Arteche *et al.*, 1992; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Larvicida (Agelet, 1999).
Laxant (Van Hellemont, 1986).
Litrotríptic (Bonet, 2001).
Orexigen (Van Hellemont, 1986).
Oxítòcic (Peris *et al.*, 1995).
Pectoral (Muntané, 1991, 1994).
Per a l'albuminúria (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Per a l'hematúria (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Per a les febres de Malta (Muntané, 1991, 1994).

Per a problemes mentals (Erichsen-Brown, 1989).
Per al panadís (Villar *et al.*, 1992).
Preventiu del tifus (Bonet, 2001).
Purgant (Erichsen-Brown, 1989; Raja, 1995).
Repulsiu (Agelet, 1999).
Resolutiu (Agelet, 1999; Selga, 1998).
Revulsiu (Fernández & Nieto, 1982).
Rubefaent (Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993).
Salutífer (Bonet, 2001).

Sedant (Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961).
Tònic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Laberche & Laberche, 1991).
Vasotònic (Bonet, 1991, 1993).
Vermífug (Bonet, 1991, 1993).
Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Vulnerari (Agelet, 1999; Selga, 1998).

Juniperus oxycedrus L. (Cupressàcies)

BCN 29879

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Garrigues i boscs clars, principalment a la regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Càdec [káðək] (022, 051)

Ginebre [zínəβrɔ] (038)

Ginebró [zínéβrə] (030)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antifúngic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antipsoriàsic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la psoriasi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El comprava fet a les droguereries.

Antireumàtic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer fregues per al reuma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als problemes de pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Vulnerari

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És el germà del ginebre, però fa les “boles” més grosses i vénen marrons quan maduren.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Mulet, 1990, 1991).
Analgèsic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic local (Peris *et al.*, 1995).
Antial·lèrgic (Mulet, 1990, 1991).
Antiasmàtic (Mulet, 1990, 1991).
Antiberrugós (Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antibronquític (Honda *et al.*, 1996; Ribon, 1993).
Anticatarral (Ferrández & Sanz, 1993; Honda *et al.*, 1996; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Antidiarreic (Boukef, 1986).
Antieczematós (Peris *et al.*, 1995).
Antigripal (Obón & Rivera, 1991).
Antihelmíntic (Font, 1961).
Antihemorròidal (Honda *et al.*, 1996; Sezík *et al.*, 1992; Yesilada *et al.*, 1993).
Antiinfecció (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori renal (Honda *et al.*, 1996).
Antilitiàsic renal (Yesilada *et al.*, 1993).
Antimicòtic (Verde *et al.*, 1998).
Antiodontàlgic (Bartolí, 1989; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Verde *et al.*, 1998).
Antiotàlgic (Villar *et al.*, 1992).
Antiparasitari (Sezík *et al.*, 1997).
Antipediculòsic (Morton, 1977).
Antipirètic (Schröder *et al.*, 1996).
Antipneumònic (Ribon, 1993).
Antipruriginós (Peris *et al.*, 1995).
Antipsoriàsic (Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995).
Antireumàtic (Boukef, 1986; Obón & Rivera, 1991; Sezík *et al.*, 1997; Verde *et al.*, 1998).
Antisarnós (Mulet, 1990, 1991).
Antiseborreic (Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Le Floc'h, 1983; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic bucal (Rivera *et al.*, 1994).
Antisèptic urinari (Ballero & Fresu, 1991; Ferrández & Sanz, 1993).
Antisèptic veterinari (Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
Antitussigen (Sezík *et al.*, 1997).
Balsàmic (Ballero & Fresu, 1991).
Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Parada, 1997).
Cicatritzant veterinari (Peris *et al.*, 1995).
Contraceptiu (Morton, 1977).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1977; Ribon, 1993).
Dermatològic veterinari (Morton, 1977).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diaforètic (Ballero & Fresu, 1991).
Digestiu (Honda *et al.*, 1996; Obón & Rivera, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Sezík *et al.*, 1992; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Emmenagog (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991).
Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Estimulant musculatura llisa (Martínez, 1993).
Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1993; Honda *et al.*, 1996).
Eupèptic (Martínez, 1993; Verde *et al.*, 1998).
Expectorant (Ballero & Fresu, 1993).
Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991).
Hipoglucèmiat (Boukef, 1986; Honda *et al.*, 1996; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Verde *et al.*, 1998).
Hipotensor (Bartolí, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991).
Insecticida (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Usher, 1974).
Parasiticida veterinari (Arnold-Apostolides, 1991).
Parasiticida (Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993).
Parasiticida veterinari (Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995).
Per a afeccions cutànies (Le Floc'h, 1983).
Per a fractures o dislocacions (Sezík *et al.*, 1997).
Per a l'astènia (Boukef, 1986).
Per a la dermatitis seborreica (Morton, 1977).
Per a la icterícia (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a la lepra (Morton, 1977).
Per a les angines (Boukef, 1986).
Per a malalties venèries (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a opacitats corneals (Morton, 1977).
Per a picades de serp (Morton, 1977).
Per al dolor abdominal (Honda *et al.*, 1996).
Purgant (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Queratolític (Peris *et al.*, 1995).
Reforçant de les dents (Obón & Rivera, 1991).
Revulsiu (Garnier *et al.*, 1961).
Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Morton, 1977).
Vulnerari (Boukef, 1986; Font, 1961; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991).

***Knautia dipsacifolia* Kreutzer subsp. *arvernensis* (Briq.) O. Bolòs (Dipsacàcies)**

BCN 29711

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit atlàntic. Herbassars megafòrbics, prats dalladors, etc. dels estatges subalpí i montà.

NOMS POPULARS

Escapiosa [əskəpióʒə] (030)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Per a la ronquera

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la ronquera.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarampió

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 030. La veritable escapiosa té la fulla ample, es fa a la muntanya i de petita la collia per a vendre-la.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Mulet, 1990, 1991).	Anticatarral veterinari (Ertug, 1999).
Acaricida (Agelet, 1999).	Anticefalàlgic (Fernández, 2000).
Analgèsic (Agelet, 1999; Rivera <i>et al.</i> , 1994; Schröder <i>et al.</i> , 1996).	Anticolagog (Agelet, 1999).
Analgèsic local (Peris <i>et al.</i> , 1995).	Antidiarreic (Boukef, 1986; Fernández, 2000).
Antiàcid (Fernández, 2000).	Antieczematós (Costa & Peris, 1982; Peris <i>et al.</i> , 1995).
Antial·lèrgic (Mulet, 1990, 1991).	Antiepilèptic veterinari (cabres) (Blanco & Cuadrado, 2000).
Antiartrític (Fernández, 2000).	Antigripal (Obón & Rivera, 1991).
Antiasmàtic (Mulet, 1990, 1991).	Antihelmíntic (Agelet, 1999; Font, 1961).
Antiberrugós (Mulet, 1990, 1991; Villar <i>et al.</i> , 1992).	Antihemorroidal (Fernández, 2000; Honda <i>et al.</i> , 1996; Sezik <i>et al.</i> , 1992; Yesilada <i>et al.</i> , 1993).
Antiberrugós (esotèric) (Villar & Fernández, 2000).	Antiinfeccions (Mulet, 1990, 1991).
Antibronquític (Honda <i>et al.</i> , 1996; Ribon, 1993).	Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).	Antiinflamatori renal (Honda <i>et al.</i> , 1996).
Anticatarral (Ferrández & Sanz, 1993; Honda <i>et al.</i> , 1996; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993; Villar <i>et al.</i> , 1992).	Antilitiàsic renal (Yesilada <i>et al.</i> , 1993).
	Antimicòtic (Agelet, 1999; Verde <i>et al.</i> , 1998).

Antiodontàlgic (Bartolí, 1989; Blanco & Cuadrado, 2000; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Verde *et al.*, 1998; Villar & Fernández, 2000; Villar *et al.*, 1992).
 Antiotàlgic (Villar *et al.*, 1992).
 Antiparasitari (Fernández, 2000; Sezik *et al.*, 1997).
 Antiparasitari veterinari (Ertug, 1999).
 Antipediculòtic (Morton, 1977).
 Antipirètic (Schröder *et al.*, 1996).
 Antipneumònic (Ribon, 1993).
 Antipruriginós (Peris *et al.*, 1995).
 Antipsoriàsic (Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995).
 Antireumàtic (Boukef, 1986; Fernández, 2000; Obón & Rivera, 1991; Sezik *et al.*, 1997; Verde *et al.*, 1998).
 Antisamós (Fajardo *et al.*, 2000; Villar & Fernández, 1982; Mulet, 1990, 1991).
 Antipsoriàsic (Costa & Peris, 1982).
 Antiseborreic (Costa & Peris, 1982; Peris *et al.*, 1995).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Costa & Peris, 1982; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Le Floc'h, 1983; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic bucal (Rivera *et al.*, 1994).
 Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
 Antisèptic urinari (Ballero & Fresu, 1991; Ferrández & Sanz, 1993).
 Antisèptic veterinari (Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Antitòxic (Agelet, 1999).
 Antitussigen (Sezik *et al.*, 1997).
 Balsàmic (Ballero & Fresu, 1991).
 Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Costa & Peris, 1982; Parada, 1997).
 Cicatritzant veterinari (Peris *et al.*, 1995).
 Contraceptiu (Morton, 1977).
 Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
 Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1977; Ribon, 1993).
 Dermatològic veterinari (González-Tejero *et al.*, 1999; Morton, 1977).
 Descoronant (Agelet, 1999).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Diaforètic (Ballero & Fresu, 1991).
 Digestiu (Fernández, 2000; Honda *et al.*, 1996; Obón & Rivera, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Boulos, 1993; Fernández, 2000; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Sezik *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1992; Verde *et al.*, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
 Emmenagog (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991).
 Epitésic (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estimulant musculatura llisa (Martínez, 1993).
 Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1993; Honda *et al.*, 1996).
 Eupèptic (Martínez, 1993; Verde *et al.*, 1998).
 Expectorant (Ballero & Fresu, 1993).
 Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991).
 Hipoglucemiant (Boukef, 1986; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Honda *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).
 Hipotensor (Bartolí, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991).
 Hipouricèmic (Fernández, 2000).
 Insecticida (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Usher, 1974).
 Larvícida (Agelet, 1999).
 Parasitícida veterinari (Arnold-Apostolides, 1991).
 Parasitícida (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993).
 Parasitícida veterinari (Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995).
 Per a afeccions cutànies (Le Floc'h, 1983).
 Per a afeccions digestives (Fernández, 2000).
 Per a fractures o dislocacions (Sezik *et al.*, 1997).
 Per a l'astènia (Boukef, 1986).
 Per a la dermatitis seborreica (Morton, 1977).
 Per a la icterícia (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a la lepra (Morton, 1977).
 Per a la tinya (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per a les angines (Boukef, 1986).
 Per a les 'boires' als ulls en veterinària (Fajardo *et al.*, 2000).
 Per a malalties venèries (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a opacitats corneals (Morton, 1977).
 Per a picades de serp (Morton, 1977).
 Per al dolor abdominal (Honda *et al.*, 1996).
 Per a tumors infectats en veterinària (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Purgant (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Queratolític (Peris *et al.*, 1995).
 Reforçant de les dents (Obón & Rivera, 1991).
 Repel·lent d'insectes (Costa & Peris, 1982).
 Repel·lent de mosques en veterinària (Ertug, 1999).
 Revulsiu (Garnier *et al.*, 1961).
 Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
 Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Morton, 1977).
 Vulnerari (Boukef, 1986; Fernández, 2000; Font, 1961; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991).
 Vulnerari veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

***Lactuca perennis* L. (Asteràcies)**

BCN 49191

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit submediterrani. Pastures, vores de camins, etc., de l'estatge montà submediterrani (i contrades mediterrànies marítimes).

NOMS POPULARS

Enciam silvestre [əsjámsilbéstrə] (040)

Escarola borda [əkəɾóləβórðə] (073)

Xicoina [ʃikójnə] (057)

Xicòria [ʃikóriə] (040, 073)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 057; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Tendres, es mengen amanides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Inflorescència

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides (hi fan molt bonic, amb el seu color blau). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Lactuca sativa* L. (Asteràcies)**

BCN 46842

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Enciam [əsjám] (031, 036, 045, 049, 069, 077, 086)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antihemorroidal

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les morenes. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern) i bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció de set fulles d'enciam verdes en set litres d'aigua. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Matí i vespre cal beure l'aigua i rentar-s'hi cada vespre, durant set dies. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a dormir. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa, cru i amanit. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Laxant

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Sedant

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Relaxen. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa de les fulles verdes. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'enciam es menja amanit o bullit amb patates. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides o bullides. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi ha qui es menja l'enciam en truita. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanit (n'hi ha de molts tipus: del curt, del llarg, dels tres ulls, etc. Aquest últim es planta al temps de

les tomateres i s'espiga més tard que els altres). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles velles es donen a les gallines. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Alleuja hemorràgies subcutànies (De Feo & Senatore, 1993).
Anodí (Morton, 1981; Duke & Ayensu, 1985).
Antiàlgic (González-Tejero, 1989).
Antialopècic (González-Tejero, 1989).
Antidepressiu (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Duke & Ayensu, 1985; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori (González-Tejero, 1989).
Antiinflamatori ocular (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori genital (Duke & Ayensu, 1985).
Antiodontàlgic (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
Antipirètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic rençal (Rigat, 2005).
Bèquic (Morton, 1981; De Feo & Senatore, 1993).
Calmant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Descongestiu (De Feo & Senatore, 1993).
Digestiu (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992).
Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; Morton, 1981).
Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Estomàquic (Morton, 1981).
Expectorant (Morton, 1981).
Galactagog (Duke & Ayensu, 1985).
Hidratant de pells seques (De Feo & Senatore, 1993).
Hipnòtic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Martínez, 1993; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Hipotensor (Morton, 1981; De Feo & Senatore, 1993).
Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Per a fer créixer el cabell en cicatrius tissulars (Duke & Ayensu, 1985).
Per a inflamacions en les genives (De Feo *et al.*, 1992).
Per a la impotència (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Per a les palpitations (Morton, 1981).
Per als cops (Villar *et al.*, 1992).
Per al lumbago (Duke & Ayensu, 1985).
Per a pertorbacions urinàries (Morton, 1981).
Purgant (González-Tejero, 1989).
Refrescant (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Remineralitzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
Soporífer (Schröder *et al.*, 1996).
Vitamínic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Lagenaria siceraria* (Molina) Standley (Cucurbitàcies)**

BCN 50212

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Herba anual, enfiladissa, paleotropical. Cultivada, sobretot antigament, per utilitzar els seus fruits com a recipients.

NOMS POPULARS

Carabassa/Carabasses [kəɾβásə] (047), [kəɾβásəs] (034)

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cantimplora per a la beguda (també és molt decorativa).

Ús social.

Ornamental

FONT. 034; 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Hi ha carbasses que semblen ampolletes i fan bonic.

***Lagurus ovatus* L. (Poàcies)**

BCN 31281

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani. Sorres litorals, vores de camins, prats secs. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Sense nom (001, 071)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

Lamium flexuosum Ten. (Lamiàcies)

BCN 26731

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Vernedes, bardisses humides. Contrades mediterrànies humides de clima humit o subhumit.

NOMS POPULARS

Ortiga blanca [urtíʋəβláŋkə] (030, 076)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antialopèic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer créixer el cabell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antitussigen

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Regulador de la pressió

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a equilibrar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antialopèic (Selga, 1998).

Antihemastènic (Selga, 1998).

Antihemorroidal (Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993).

Antiinflamatori (Jàvega *et al.*, 1993).

Astringent (Jàvega *et al.*, 1993).

Depuratiu sanguini (Selga, 1998).

Diürètic (Jàvega *et al.*, 1993).

Emmenagog (Jàvega *et al.*, 1993).

Expectorant (Jàvega *et al.*, 1993).

***Lantana camara* L. (Verbenàcies)**

BCN 40081

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit perennifoli neotropical. Cultivat com a ornamental i rarament subespontani a les contrades mediterrànies seques.

NOMS POPULARS

Caputxina [kəputʃinə] (040)

USOS ALIMENTARIS

Flor

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides. Tenen un gust picant semblant al pebre. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana. **OBSERVACIONS.** Si no tens flors, pots posar les fulles, a l'amanida, però no fan tan bonic.

***Lathyrus cirrhosus* Ser. in DC. (Fabàcies)**

BCN 39988

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberà. Vorades i clarianes de bosc de l'estatge montà, sobre substrat silici.

NOMS POPULARS

“Pois de senteur” (nom francès) (038)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

***Lathyrus latifolius* L. (Fabàcies)**

BCN 29712

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Bosc clars, bardisses. Muntanya submediterrània i contrades mediterrànies de tendència humida.

NOMS POPULARS

Pèsol bord [pézulbórt] (030)

ALTRES USOS

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en coneix cap ús.

***Lathyrus sativus* L. (Fabàcies)**

BCN 50775

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Espècie d'origen incert cultivada com a farratge i de vegades subespontània.

NOMS POPULARS

Cairetes [kəjɾétəs] (035, 039, 054, 055)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És un llegum. Es menjava en temps de guerra. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menjaven en comptes de pèsols o cigrons en temps de guerra. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menjaven en temps de guerra. **OBSERVACIONS.** No te les podies treure de la boca, semblava que menjaves farro. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Laurus nobilis* L. (Lauràcies)**

BCN 29880

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Cultivat i subespontani en boscs humits de la regió mediterrània, principalment a les comarques marítimes.

NOMS POPULARS

Llor [λόρ] (001, 002, 010, 018, 023, 024, 025, 028, 035, 036, 037, 039, 041, 042, 044, 045, 046, 048, 049, 053, 055, 057, 059, 061, 065, 067, 070, 071, 072, 073, 074, 075, 078, 082, 086, 093), [λόρτ] (069, 079, 081)

Llor de llei [λόρδαλέϊ] (031)

Llorer [λουρέ] (001, 003, 009, 020, 021, 027, 029, 030, 033, 034, 038, 039, 040, 043, 047, 050, 051, 054, 056, 062, 063, 064, 066, 085), [λεωρέ] (084)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiartrític

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de genoll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiarreic

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió de dues fulles. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihalitòsic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal alè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Rosegar una fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Carminatiu

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE

D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una culleradeta després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ajudar a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció: es posa a l'aigua de bullir la pasta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Poció (ús intern). PREPARACIÓ. Posar una fulla als estofats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant dental

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a conservar el dentat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.. Rosegar-les. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a no posar-se malalt. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.. Perfumar la roba que va en contacte amb la pell. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n una culleradeta després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Planta viva

Repel·lent d'insectes

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Repel·lent de mosques i d'arnes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Per això es plantaven als horts o als jardins i es posaven a l'armari i al mig dels llibres.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 001; 025; 029; 043; 053; 054; 075; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als estofats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 002; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a rostits i estofats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar pèsols i faves. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 009; 028; 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a coure les faves. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 010; 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer escabetx. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a coure peix i patates guisades. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'afegeix a carn i peix. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats de l'àvia, per als cargols, per als pollastres a l'ast, per als rostits i per a les llenties. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar (ha de ser beneït). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment per a carn, patata i peix. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats, patates amb suc, llenties, etc. (n'hi ha de bord o de jardí que no fa flor i que no és bo). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als rostits (usa el que beneeix el dia del Ram). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a afegir al sofregit de la pasta i per a bullir l'arròs. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a peix (tant el brou com el peix al forn), llenties, guisats, rostits i a l'aigua de bullir la pasta (cal posar-n'hi poc, que és fort). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a coure les faves i les carns de cacera. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 030; 037; 038; 039; 040; 044; 047; 048; 050; 056; 057; 063; 064; 065; 066; 069; 071; 074; 082; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (li agrada als estofats però no als rostits). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (ella el troba massa fort). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 046; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Condiment culinari (per als rostits). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per als estofats i per a bullir la pasta). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 055; 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Condiment culinari (per als guisats). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a les faves. Sempre s'usava beneït). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (es posen fulles en el vinagre per a fer-lo més aromàtic). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per als estofats i per a conservar les olives). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per als estofats, la sarsuela de peix o el bacallà amb patates). DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041, 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Irritant gàstric

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La fortor del llorer com a condiment culinari no va bé per a l'estómac. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es plantava un arbre a cada casa perquè la bravada dona salut.

FONT. 001; 044; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Beneït, protegeix les cases i les collites de les tempestes (oració que cal dir quan trona: Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no ens deixeu).

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es penja el llorer beneït el dia del Ram a les portes de les cases per a foragitar els mals esperits.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a protegir-se de les tempestes (es posa enmig de les hores de la casa o es crema tot dient "Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no ens deixeu").

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es crema al foc per a foragitar els mals esperits i fer marxar les tempestes quan llampegava (cal que sigui beneït).

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de tempestes (es tira al foc romaní, llor i olivera beneïts i es resa: "Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no ens deixeu").

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a protegir-se de les bruixes (cremar llor beneït o penjar-ne per la casa).

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de tempestes (si cremes llor a la llar de casa quan hi ha grip, aquest es desfà).

FONT. 047; 061; 071; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Es beneeix pel Ram.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cal fer servir només llorer beneït.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El llor que s'usa a la cuina ha de ser beneït.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es beneeix per Setmana Santa (per a usar-lo cal que sigui beneït).

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El que s'usa a casa s'ha beneït el dia del Ram.

Repel·lent per a invertebrats.

Repel·lent

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Repel·lent de mosques i d'arnes (per això es plantaven als horts o als jardins i es posaven a l'armari i enmig dels llibres).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Arnold-Apostolides, 1991; Obón & Rivera, 1991).
Ajuda a soldar ossos (Arnold-Apostolides, 1991).
Analèptic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic (Fernández, 2000; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antialopècic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antianorèctic (Agelet, 1999; Ziyat, 1997).
Antiartrític (Lev & Amar, 2000).
Antiartròsic (Ribon, 1993).
Antiberrugós (Bonet, 2001).
Anticatarral (Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 1999; Palevitch *et al.*, 1986; Van Hellemont, 1986; Verde *et al.*, 1998).
Antibronquític (Ziyat, 1997).
Anticatarral (Merzouki *et al.*, 1997).
Anticèfalàlgic (Agelet, 1999; Boukef, 1986).
Antidismenorreic (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997).
Antidiarèic (Palevitch *et al.*, 1986).
Antiemètic (Palevitch *et al.*, 1986).
Antiequimòtic (Rigat, 2005).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).
Antiespasmòdic intestinal (De Feo & Senatore, 1993).
Antigastràlgic (De Feo & Senatore, 1993; Obón & Rivera, 1991).
Antigripal (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Verde *et al.*, 1998; Bonet, 2001).
Antihemorroidal (Honda *et al.*, 1996; Mulet, 1990, 1991).
Antihipertensiu (Ziyat, 1997).
Antinauseabund (Agelet, 1999).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).
Antipediculòtic (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Antipediculòtic veterinari (Villar *et al.*, 1992).
Antireumàtic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Arteche *et al.*, 1992; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Ribon, 1993; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Yesilada *et al.*, 1993; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
Antireumàtic veterinari (Pieroni, 1999).
Antisèptic (Arteche *et al.*, 1992; Bartolí, 1989; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Ziyat, 1997).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisèptic digestiu (Leporatti & Corradi, 2001).
Antisèptic faringi (Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic postpart veterinari (Pieroni, 1999).
Antisèptic pulmonar (Arnold-Apostolides, 1991).
Antisèptic veterinari (Garnier *et al.*, 1961).

Anti-stress (Pieroni & Quave, 2005).
Antitumoral (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antitussigen (Bartolí, 1989; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 1999).
Aperitiu (De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Aromatitzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983).
Bactericida (Duke, 1986).
Balsàmic (Arteche *et al.*, 1992).
Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Morton, 1981).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Contra l'ejaculació precoç (Obón & Rivera, 1991).
Depuratiu urinari (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).
Dermatològic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Boukef, 1986; Fernández, 2000; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989).
Descongestiu (Rivera *et al.*, 1994).
Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986; Ziyat, 1997).
Digestiu (Arteche *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Digestiu veterinari (bovins) (Pieroni, 1999).
Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).
Emètic (Duke, 1986).
Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991).
Emol·lient faringi (González-Tejero, 1989).
Emol·lient per hemorroides (De Feo & Senatore, 1993).
Energètic (Fernández, 2000).
Estimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Morton, 1981; Roig, 1988; Ziyat, 1997).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomacal (Merzouki *et al.*, 1997; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Ziyat, 1997).
Estomàquic (Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
Eupèptic (Agelet, 1999).
Expectorant (Boukef, 1986; Ziyat, 1997).
Febrífug (De Feo & Senatore, 1993; Ziyat, 1997).
Fungicida (Duke, 1986).
Hemostàtic (De Feo & Senatore, 1993).
Hepatoprotector (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Hipocolesterolemiant (González-Tejero, 1989).
Hipoglucemiant (Lev & Amar, 2000; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Litotríptic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Rigat, 2005).
Narcòtic (Duke, 1986).

Orexigen (Arteche *et al.*, 1992).
 Parasitocida (Le Floch, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a dispèpsies atòniques (Roig, 1988).
 Per a embalsamar cadàvers (Roig, 1988).
 Per a fistules anals (Boukef, 1986).
 Per a la higiene dental (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Per a la icterícia (Boukef, 1986).
 Per a la sarna (Roig, 1988).
 Per a la sarna en veterinària (Pieroni, 1999).
 Per a la sinusitis (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la paràlisi (Obón & Rivera, 1991; Roig, 1988).
 Per a pertorbacions respiratòries en el tracte superior (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a picades d'escorpi (Honda *et al.*, 1996).
 Pot provocar reaccions de sensibilització (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).
 Preventiu de malalties (possible immunoestimulant) (Parada, 1997).

Reconstituent (Lastra & Bachiller, 1997).
 Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
 Resolutiu (Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
 Resolutiu de grans i panadissos (Villar *et al.*, 1992).
 Sedant (Boukef, 1986; De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981; Ribon, 1993; Ziyat, 1997).
 Suavitant capil·lar (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tònic (Ballero, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961).
 Tònic hepàtic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tòxic (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Tranquil·litzant (Parada, 1997).
 Vermífug (Bonet, 1991, 1993).
 Vulnerari (Ballero, 1982; Bartrolí, 1989; Morton, 1981).

Lavandula angustifolia Mill. subsp. *angustifolia* (Lamiàcies)

BCN 29713

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit (o nanofaneròfit perennifoli). Algunes races d'aquesta subespècie són cultivades per a la producció d'essència d'espígol.

NOMS POPULARS

Espígol [əspíɣul] (041)

Lavanda [ləβánðə] (041)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana. **OBSERVACIONS.** La tenen plantada al jardí per a tenir-ne quan en necessiten.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Acaricida (Agelet, 1999).
Analgèsic (Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Antiacneic (Duke, 1986).
Antiàlgic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).
Antiamigdalitis (De Feo & Senatore, 1993).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Rivera & Obón, 1992).
Anticatarral (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Muntané, 1991, 1994).
Antiemètic (Duke, 1986).
Antieczematós (Agelet, 1999).
Antiequimòtic (Rigat, 2005).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
Antifaringi (De Feo & Senatore, 1993).
Antiflatulent (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).
Antihemastènic (Agelet, 1999).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Rivera & Obón, 1992).
Antimigranyós (Duke, 1986).
Antineuràlgic (Rivera & obón, 1992; Villar *et al.*, 1992).
Antiodontàlgic (Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994; Agelet, 1999).
Antireumàtic (Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rivera & Obón, 1992; Villar *et al.*, 1992).
Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).
Antisèptic (Arteché *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992; Agelet, 1999).
Antisèptic bucal (Rombi, 1991).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antitòxic (Agelet, 1999).
Antivertiginós (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).
Bactericida (Fernández & Nieto, 1982).
Bacteriostàtic (Arnold-Apostolides, 1991).
Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
Cicatritzant (Arteché *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982).
Colagog (Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993).
Colerètic (Arteché *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).
Depuratiu (Villar *et al.*, 1992).
Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diaforètic (Boulos, 1993).
Digestiu (Cañigüeral *et al.*, 1998; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Diürètic (Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Emmenagog (Boulos, 1993).
Estimulant (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).
Eupèptic (Arnold-Apostolides, 1991).
Expectorant (Rigat, 2005).
Hipotensor (Arteché *et al.*, 1992; Parada, 1997).
Parasitàticida (Muntané, 1991, 1994).
Pectoral (Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Per a la laringitis (Rivera & obón, 1992).
Per al còlera (Arnold-Apostolides, 1991).
Perquè les truges es posin en zel (Villar *et al.*, 1992).
Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991).
Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991).
Tònic (Duke, 1986).
Tònic epitelial (Agelet, 1999).
Vasotònic (Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Vermífug (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Vulnerari (Agelet, 1999).

Lavandula angustifolia Mill. subsp. *pyrenaica* (DC.) Guinea (Lamiàcies)

BCN 29881

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit (o nanofaneròfit perennifoli). Pasturatges camefítics, sobre substrat silici. Estatge montà submediterrani (i subalpí, i muntanyes mediterrànies).

NOMS POPULARS

Barballó [bærβəló] (022)

Espígol [əspíγul] (021, 048, 081)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la tensió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitat florífera

Antipirètic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 081. El compara amb el barballó.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alleujament de la neuràlgia (Rivera & Obón, 1992).

Anticatarral (Muntané, 1991, 1994).

Anticefalàlgic (Muntané, 1991, 1994).

Antiinflamatori de la gola en cas d'asma i laringitis (Rivera & Obón, 1992).

Antiinflamatori (Muntané, 1991, 1994).

Antiodontàlgic (Muntané, 1991, 1994).

Antireumàtic (Rivera & Obón, 1992; Muntané, 1991, 1994).

Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).

Pectoral (Muntané, 1991, 1994).

Parasitocida contra les arnes (Muntané, 1991, 1994).

Vasotònic (Muntané, 1991, 1994).

***Lavandula dentata* L. (Lamiàcies)**

BCN 29715

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani meridional. Brolles calcàries de les contrades mediterrànies d'hivern temperat. De vegades cultivat amb finalitat ornamental.

NOMS POPULARS

Lavanda [ləβánðə] (024, 030, 040, 068)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Sedant

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ALTRES USOS

Ús cosmètic.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer colònia.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer colònia de les flors.

Ús social.

Ambientador

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar els armaris.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer saquets d'olor per als armaris.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar la roba dels armaris (asseca la flor i la posa en bossetes de cotó o de fil).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Tractament de la bronquitis (Benchaabane & Abbad, 1994).

Tractament del refredat comú (Benchaabane & Abbad, 1994; Merzouki *et al.*, 1997).

Tractament de la retenció urinària (Merzouki *et al.*, 1997; Rivera & Obón, 1992).

Tractament de ferides i bonys (Merzouki *et al.*, 1997).

Anticefalàlgica (Rivera & Obón, 1992).

Contra les pedres del ronyó i urèters (Rivera & Obón 1992).

***Lavandula latifolia* Medic. (Lamiàcies)**

BCN 29882

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Brolles i matollars. Regió mediterrània, principalment al domini de l'alzinar, ascendeix a la muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

Barballó [bærβəló] (001, 006, 009, 031, 081), [bærβəló] (072)

Espígol [əspíɣul] (004, 005, 006, 016, 023, 030, 031, 042, 046, 050, 071, 076, 077, 093)

Espígol boscà [əspíɣulðəβósk] (041)

Espígol de bosc [əspíɣulβuská] (041)

Lavanda [ləβánðə] (010, 045, 046, 052, 062)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antiinflamatori

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en alcohol 20 o 30 dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor en general: artrosi, reuma, etc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en alcohol 20 o 30 dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 004; 006; 009; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiofidic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pessigades d'escurçó dels gossos de cacera. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar amb la flor. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antipneumònic

FONT. 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Callicida

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ofegar els ulls de poll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en alcohol nou dies a sol i serena i colar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Epítèsic

FONT. 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'amigdalitis

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll: encongeix les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la pesta

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a les picades d'abella

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar pessigades d'abelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en alcohol nou dies a sol i serena i colar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'insecte

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar pessigades de mosquits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en alcohol nou dies a sol i serena i colar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Repel·lent d'insectes

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els rams són repel·lents naturals dels mosquits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Afegir al bany la decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n un bany abans d'anar a dormir. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús cosmètic.

FONT. 023; 042; 045; 050; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer colònia de les flors.

Ús social.

Ambientador

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan saquets d'olor i colònia.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. N'omple bossetes per a perfumar banys i armaris.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar els armaris.

FONT. 062; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Saquets per a perfumar la roba.

Ornamental

FONT. 045; 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams, florida.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (fa molta flaire).

Repel·lent per a invertebrats.

Repel·lents

FONT. 010; 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a evitar que les arnes vagin a la roba.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els rams són repel·lents naturals dels mosquits.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Usher, 1974).

Acaricida (Agelet, 1999).

Analgèsic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Parada, 1997; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).

Antialopèic (Agelet, 1999; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).

Antiasmàtic (Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).

Antibiòtic (Fernández, 2000).

Anticatarral (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Parada, 1997).

Anticefalàlgic (Conca, 1996; Fernández, 2000; Selga, 1998).

Antidermatòsic (Agelet, 1999).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).

Antigotós (Mulet, 1990, 1991).

Antihelmíntic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemorroidal (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (Bonet, 1991, 1993; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).

Antineuràlgic (Ferrández & Sanz, 1993; Obón & Rivera, 1991).

Antiodontàlgic (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).

Antipneumònic (Bonet, 1991, 1993).

Antireumàtic (Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Verde *et al.*, 1998; Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1993; Conca, 1996; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).

Antitífic (Agelet, 1999).

Antitussigen (Fernández, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).

Antitussigen veterinari (Villar *et al.*, 1992).

Aperitiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Astringent (Mulet, 1990, 1991).

Calmant (Selga, 1998).

Callicida (Parada, 1997).

Cardiotònic (Bonet, 1991, 1993).

Carminatiu (Mulet, 1990, 1991).

Cicatritzant (González-Tejero, 1989).

Contra l'àcid úric (Schröder *et al.*, 1996).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Depuratiu (Bonet, 1991, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Diaforètic (Mulet, 1990, 1991).

Digestiu (Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
Diürètic (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Van Hellemont, 1986).
Emmenagog (Usher, 1974).
Estimulant (Arteche *et al.*, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomacal (Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Expectorant (Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).
Febrífug (Mulet, 1990, 1991).
Fungicida (Mulet, 1990, 1991).
Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991; Fajardo *et al.*, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Verde *et al.*, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
Hipoglucemiant (Mulet, 1990, 1991).
Hipotensor (Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995).
Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).
Laxant (Ferrández & Sanz, 1993).
Millorador de la circulació de la sang (Schröder *et al.*, 1996).
Parasitocida (Mulet, 1990, 1991).
Pectoral (Pellicer, 2000).
Per a afeccions cardíques (Fernández, 2000).

Per a afeccions circulatòries (Fernández, 2000).
Per a afeccions de la gola (Fajardo *et al.*, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Per a afeccions respiratòries (Fajardo *et al.*, 2000).
Per a afeccions respiratòries en veterinària (González-Tejero *et al.*, 1999).
Per a embellir el cabell (Fernández, 2000).
Per a grans en la pell (Fajardo *et al.*, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Per a l'afonia (Fajardo *et al.*, 2000).
Per a l'alteració de la tensió (Fernández, 2000).
Per al mareig (Conca, 1996).
Per a picade d'escorpi (Pardo de Santayana, 2004).
Preventiu de la pesta (Parada, 1997).
Pot provocar dermatitis alèrgica (Rivera & obón, 1992).
Reforçant de les cames (Bonet, 1991, 1993).
Reforçant i analgèsic muscular (Parada, 1997).
Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Sedant (Conca, 1996; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
Tranquil·litzant (Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Vasotònic (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991).
Vulnerari (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Lavandula stoechas L. subsp. *stoechas* (Lamiàcies)

BCN 29883

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Cap d'ase [kapzðázə] (035, 036)

Timó [timó] (006, 010, 017, 018, 021, 027, 030, 031, 034, 035, 036, 038, 039, 040, 047, 054, 056, 062, 068, 070, 071, 080, 081)

Timonet [timunét] (070)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antimetorràgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar l'hemorràgia genital. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta bullida amb vi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 047; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antiequimòtic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els blaus dels cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els blaus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Hi ha qui, per confusió, de la frígula en diu timó.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els blaus a fora. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihelmíntic

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a teure els cucs de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang, per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006; 010; 018; 027; 035; 062; 068; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa olor de colònia.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 006; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cops i regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No irrita la pell.

Antipneumònic

FONT. 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cops i regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antiedematós

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ambientador

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan saquets d'olor i colònia.

Ornamental

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (florit).

Planta fumable

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El seu avi en fumava les flors assecades.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fuma la flor seca en comptes de tabac.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 068. Floreix pel maig i fa la flor lila.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Boukef, 1986; Garnier *et al.*, 1961).

Analgèsic intestinal (Merzouki *et al.*, 1997).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàlgic gàstric (Bonet, 2001).

Antiartrític (González-Tejero *et al.*, 1992).

Antiasmàtic (Boukef, 1986; Merzouki *et al.*, 1999; Usher, 1974).

Antiblenorràgic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antibronquític (Arnold-Apostolides, 1991).

Anticatarral (Arnold-Apostolides, 1991; Conca, 1996; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).

Anticefalàlgic (Ballero, 1982; Bonet, 2001).

Anticinetòsic (Mulet, 1990, 1991).

Antidiabètic (Rivera & obón, 1992).

Antidiarreic (González-Tejero *et al.*, 1992).
 Antiepileptic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974).
 Antiflatulent (Merzouki *et al.*, 1997).
 Antigastràlgic (Boukef, 1986; Honda *et al.*, 1996).
 Antihelmíntic (Bonet, 2001).
 Antihemorroidal (Mulet, 1990, 1991).
 Antiinfecció intestinal (Boukef, 1986).
 Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
 Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001).
 Antimalàric (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antiobesitat (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).
 Antipelohèmic (Bonet, 2001).
 Antipiròtic (Ballero & Fresu, 1993).
 Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; González-Tejero *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991).
 Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).
 Antisèptic faríngic (Conca, 1996; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 1999).
 Antisèptic renal (González-Tejero, 1989).
 Antitèrmic (Ballero & Fresu, 1993).
 Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986).
 Antiulcerós (Benchaabane & Abbad, 1994; Rivera *et al.*, 1994).
 Antiulcerós gàstric (Bonet, 2001).
 Aperitiu (Rivera *et al.*, 1994).
 Astringent (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Bactericida (Arteché *et al.*, 1992).
 Cardiotònic (Rivera & obón, 1992).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992).
 Corrector o neutralitzador d'hiperclorhídria (Bonet, 2001).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Digestiu (Bonet, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
 Diürètic (Ballero & Fresu, 1991; González-Tejero *et al.*, 1992; Rivera *et al.*, 1994).
 Estimulant (Conca, 1996; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Estomàquic (Bonet, 1994; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 1997).
 Eupèptic (Arteché *et al.*, 1992).
 Expectorant (Honda *et al.*, 1996; Merzouki *et al.*, 1999).
 Febrífug (Boulos, 1993; Rivera *et al.*, 1994).
 Hematocàrtic (Bonet, 2001).
 Hemostàtic (Boulos, 1993).
 Hepatoprotector (González-Tejero, 1989).
 Hipoglucemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).
 Laxant (Rivera *et al.*, 1994).
 Orexigen (Martínez, 1993).
 Panacea (Mulet, 1990, 1991).
 Pectoral (Merzouki *et al.*, 1999; Usher, 1974).
 Protector faríngic (González-Tejero *et al.*, 1992).
 Protector gastrointestinal (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Protector hepàtic (González-Tejero *et al.*, 1992).
 Protector renal (González-Tejero *et al.*, 1992).
 Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991).
 Rubefaent (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Sedant nerviós (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Tònic (Arteché *et al.*, 1992; Conca, 1996).
 Tònic estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tranquil·litzant (Boukef, 1986).
 Vasotònic (Mulet, 1990, 1991).
 Vulnerari (Arteché *et al.*, 1992; Conca, 1996; Fernández & Nieto, 1982).

***Lavatera arborea* L. (Malvàcies)**

BCN 29989

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit pluriregional propi dels penya-segats litorals. Contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Malva [málβə] (047)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien rams per al cementiri.

***Lens culinaris* Medic. subsp. *culinaris* (Fabàcies)**

BCN 29990

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit d'origen incert cultivat i de vegades subespontani.

NOMS POPULARS

Llèntia/Llènties [λəntíə] (050), [λəntíəs] (039, 054)

USOS MEDICINALS

Granes

Per a la ferropènia

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt rica en ferro.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió cuita. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Granes

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En menjaven en temps de guerra (qui en va menjar moltes, no en va voler tastar més perquè els recordaven temps de moltes privacions). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen (no s'assemblen en res les d'ara amb les que es menjaven durant la guerra). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antixarampionós (Muntané, 1991, 1994)

***Leontopodium alpinum* Cass. subsp. *alpinum* (Asteràcies)**

BCN 34286

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit alpi propi de pastures i roques calcàries de l'alta muntanya (i estatge montà).

NOMS POPULARS

Herba de la neu [é:βəðəlnéw] (030)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

***Lepidium latifolium* L. (Brassicàcies)**

BCN 29720

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Antigament cultivat com a condiment i com a medicinal. Més o menys naturalitzat en herbassars de sòls humits ruderalitzats. Esporàdic a l'estatge montà i a les contrades mediterrànies marítimes més o menys plujoses.

NOMS POPULARS

Sense nom (076)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Litotríptic renal

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Pérez de Paz & Medina, 1988; Arteché *et al.*, 1993).
Antiàlgic renal (Font, 1961).
Antiescorbútic (Garnier *et al.*, 1961; Font, 1961; Usher, 1974; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiespasmòdic (Vázquez *et al.*, 1997).
Antiinflamatori (Arteché *et al.*, 1993).
Antineuràlgic (Font, 1961).
Antiodontàlgic (Font, 1961).
Antireumàtic (Vázquez *et al.*, 1997).
Aperitiu (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Arteché *et al.*, 1993).
Detersiu (Garnier *et al.*, 1961).
Digestiu (Arteché *et al.*, 1993).
Diürètic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1993; Blanco, 1996; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Estimulant (Garnier *et al.*, 1961).
Excitant (Garnier *et al.*, 1961).
Litotríptic (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a la ciàtica (Font, 1961).
Per als ronyons (Ferrández & Sanz, 1993).
Per a malalties de la pell (Garnier *et al.*, 1961).
Per a lavatges vaginals (Font, 1961).
Per a pertorbacions abdominals (Usher, 1974).
Resolutiu (Garnier *et al.*, 1961).
Rubefaent (Garnier *et al.*, 1961).
Tònic (Garnier *et al.*, 1961).
Tònic estomacal (Arteché *et al.*, 1993; Font, 1961).
Vulnerari (Vázquez *et al.*, 1997).

***Leucanthemum vulgare* Lam. (Asteràcies)**

BCN 29721

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Prats, de l'alta muntanya a les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Margarides bordes [məɾɣərɪðəzβórðəs] (066), [məɾɣərɪtəzβórðəs] (086)

Margarides de bosc [məɾɣərɪtəzðəβósk] (066)

Margarides de camp [məɾɣərɪtəzðəkám] (066)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 066; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

Leuzea conifera (L.) DC. in Lam. et DC. (Asteràcies)

BCN 29884

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Brolles, joncedes, prats secs. Regió mediterrània; ascendeix a la muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

Cigales [siɣáɫə] (071)

Herba queixalera [érβəkəʃəlérə] (021, 022)

Nyigo-nyigo [níɣuɲíɣu] (034)

Pinya de sant Joan [píɲəðəsəɲzwan] (071)

Sense nom (048)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antiodontàlgic

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar els bafs de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 034; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (s'assequen i no es fan malbé).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994).

Antiberrugós (Agelet, 1999).

Anticefàlalgic (González-Tejero, 1989; Verde *et al.*, 1998).

Antidiarreic (Bonet, 1991, 1993; González-Tejero, 1989).

Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).

Antigastràlgic (Obón & Rivera, 1991).

Antihemorroidal (Agelet, 1999; Conca, 1996; Pellicer, 2000).

Antiinflamatori (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991).

Antiodontàlgic (Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989).

Antisèptic (Agelet, 1999).

Antitumoral veterinari (Mulet, 1990, 1991).

Astringent (Mulet, 1990, 1991).

Cicatritzant (Agelet, 1999).

Digestiu (Mulet, 1990, 1991; Conca, 1996).

Diürètic (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Estomacal (González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Expectorant (Mulet, 1990, 1991; Conca, 1996).

Febrífug (González-Tejero, 1989).

Hemostàtic (Bonet, 1991, 1993).

Hipotensor (Agelet, 1999).

Oxítòcic (Agelet, 1999).

Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).

Resolutiu (Agelet, 1999).

Vulnerari (Agelet, 1999).

Lilium candidum L. (Liliàcies)

BCN 46841

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit pluriregional. Cultivat com a ornamental i com a planta medicinal.

NOMS POPULARS

Lliri/Lliris [λίρι] (093), [λίρις] (047)

Lliri blanc [λίριβλάη] (038)

Lliri blanc de Sant Josep [λίριβλάηδῶσαίηζυζέπ] (010)

Lliri de Sant Josep/Lliris de Sant Josep [λίριδῶσαίηζυζέπ] (022, 065, 067, 071), [λίριζῶσαίηζυζέπ] (082)

USOS MEDICINALS

Tèpals

Antipiròtic

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en aiguardent quaranta dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcoholica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no s'hi enganxi la roba. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en aiguardent. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar-les a sobre les ferides. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa sobre una ferida com si fos una tireta per a curar-la. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcoholica durant set o vuit mesos. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides i talls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcoholica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en aiguardent quaranta dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues que no curen o les ferides que no poden cosir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació dels tèpals macerats en anís.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en aiguardent quaranta dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els rams de la comunió.

FONT. 047; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Agelet, 1999; Garnier *et al.*, 1961).

Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antiartrític (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiberrugós (Villar *et al.*, 1992).

Anticefalàlgic (Morton, 1981).

Anticonvulsiu (Lev & Amar, 2000).

Antiedematós (Morton, 1981).

Antiepilèptic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).

Antiinfecció (Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Antiinflamatori tòpic (Bonet, 1991, 1993).

Antiotàlgic (Morton, 1981).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lev & Amar, 2000; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Antitòxic (Agelet, 1999).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991).

Cicatritzant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Parada, 1997; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Dermatològic (Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988;

Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).

Digestiu (Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).

Diürètic (Font, 1961; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Estimulant (Morton, 1981).

Estomàquic (Morton, 1981).

Expectorant (Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Hepatoprotector (Morton, 1981).

Laxant (Font, 1961; Morton, 1981).

Per a les contusions (Verde *et al.*, 1998).

Resolutiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005).

Resolutiu de durícies, ulls de poll i panadissos (Villar *et al.*, 1992).

Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

***Limonium virgatum* (Willd.) Fourr. (Plumbaginàcies)**

BCN 39989

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani propi dels penya-segats i salobrans del litoral.

NOMS POPULARS

Patarres [pə'tərəs] (001, 071, 083)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001; 071; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer-ne rams.

***Limonium vulgare* Mill. subsp. *serotinum* (Reichenb.)**
Gams in Hegi (Plumbaginàcies)

BCN 31282

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani propi dels salobrars litorals.

NOMS POPULARS

Patarres [pə'táras] (047)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien rams per al cementiri (perquè les flors duren molt).

***Linaria cymbalaria* (L.) Mill. (Escrofulariàcies)**

BCN 29885

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit holàrtic. Pareds ombrívols. Muntanya mitjana i contrades mediterrànies humides i subhumides.

NOMS POPULARS

Sense nom (001)

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si creix la planta a les parets d'una casa, les noies casadores no es casaran. És per aquest fet que la Pilar arrenca cada planta que en veu a casa seva.

Linum usitatissimum L. (Linàcies)

BCN 47281

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit conreat. Espècie antigament conreada com a medicinal i com a planta tèxtil. Actualment, la llavor o la farina de l'espècie són adquirides al comerç.

NOMS POPULARS

Farina de lli (producte elaborat) [fəɾínəðəli] (035, 037)

Farina de llinet (producte elaborat) [fəɾínəðəlinét] (032, 033, 040)

Lli [li] (031, 038, 061, 079)

Llinet [linét] (001, 002, 009, 029, 044, 052, 055, 056, 057, 060, 064, 065, 067, 071, 073, 074, 076, 077, 078, 082, 083, 085)

Llinosa [linózə] (062, 074, 079)

Oli de llinosa (producte elaborat) [óliðəlinózə] (060, 101)

Puça (grana) [púsə] (064)

USOS MEDICINALS

Granes

Antiàcid

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiàcid. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La mare de la Paquita va patir un atac de feridura i sentia una cremor per dins que només li treia l'aigua de llinet.

Antibronquític

FONT. 002. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis asmàtica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la farina bullida, ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Farina de llinosa humitejada amb aigua ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Farina de llinet i aigua calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029; 032; 035; 040; 044; 055; 057; 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la

farina amb aigua calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre dels nens. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en aigua. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre-ho tot plegat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de farina de lli i llet. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Farina de lli i aigua calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Farina de llinet i aigua. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posen al ventre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060; 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 001; 037; 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic urinari

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les infeccions d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Dóna una aigua llefiscosa.

Demulcent

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura les irritacions de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Farina de llinosa humitejada amb aigua ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Es tira farina de llinet en un xic d'aigua bullent. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació al coll o al pit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a laxar els porcs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en aigua durant dues hores. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a anar de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al restrenyiment. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió d'una cullerada de grana i tot seguit un got d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre l'aigua i la grana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Protector renal

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Farina de llinet i aigua calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Grana de llinet bullida, aixafada, ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Farina de llinet i aigua calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056 . Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vulnerari

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides del bestiar com els genolls encetats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Pasta d'oli de llinosa i sofre. DESTINACIÓ. Veterinària.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de pintures

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Component de les antigues pintures (per a aclarir la pintura).

FONT. 079, 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. L'oli de llinosa servia per a preparar pintures per a fusta.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Anodí (Mulet, 1990, 1991).
Antiàlgic (Agelet, 1999).
Antiapoplèctic (Selga, 1998).
Antiasmàtic (Boukef, 1986).
Antiateroscleròtic (Van Hellemont, 1986).
Antibronquític (Parada, 1997).
Anticatarral (Agelet, 1999; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Ferrández & Sanz, 1993; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antidermatòsic (Agelet, 1999).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Muntané, 1991, 1994).
Antiequimòtic (Agelet, 1999).
Antiespasmòdic (De Feo & Senatore, 1993).
Antiflebitic (Bartrolí, 1989).
Antigastrític (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Cañigüeral *et al.*, 1998).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori bucofaringi (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Antiinflamatori genital (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Parada, 1997).
Antiparotidític (Raja, 1995).
Antipirètic (Agelet, 1999).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
Antipneumònic (Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998).
Antipruriginós (Bartrolí, 1989).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991).
Antisèptic (Agelet, 1999).
Antisèptic bucofaringi (Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992; Agelet, 1999).
Antisèptic oftàlmic (Bartrolí, 1989; Agelet, 1999).
Antitussigen (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986; De Feo & Senatore, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).
Antiulcerós (Ferrández & Sanz, 1993).
Aperitiu (De Feo & Senatore, 1993).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991).
Bactericida (Van Hellemont, 1986).
Cicatritzant (Agelet, 1999).
Demulcent (Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974).
Dermatològic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
Detersiu ocular (Agelet, 1999).
Diagnòstic d'elmintiasi (Selga, 1998).
Digestiu (Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Agelet, 1999).
Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
Emol·lient intestinal (Agelet, 1999).
Estomacal (Selga, 1998).
Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991).
Facilita el part (Boukef, 1986).
Febriífug (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Hemostàtic (De Feo & Senatore, 1993).
Hepatoprotector (Villar *et al.*, 1992).
Hipocolesterolemiant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Hipolipemiant (Peris *et al.*, 1995).
Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Pectoral (Muntané, 1991, 1994).
Per a la rubèola (Boukef, 1986).
Per a les angines (Villar *et al.*, 1992).
Per als còlics intestinals (Le Floc'h, 1983).
Per a l'impetigen (Boukef, 1986).
Per a les pulmonies (Villar *et al.*, 1992).
Per al panadís (Ferrández & Sanz, 1993).
Protector de les mucoses (Van Hellemont, 1986).
Purgant (Villar *et al.*, 1992; Agelet, 1999).
Resolutiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
Resolutiu d'abscessos (Boukef, 1986).
Revulsiu (Van Hellemont, 1986).
Sedant (De Feo & Senatore, 1993).
Urològic (Boulos, 1993).
Vulnerari (Arnold-Apostolides, 1991).

Lippia triphylla (L'Hér.) O. Kuntze (Verbenàcies)

BCN 29886

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit neotropical. Cultivat com a planta medicinal.

NOMS POPULARS

Berbena [bærβénə] (038, 073)

Marialluïsa [məɾiəluízə] (002, 007, 009, 010, 011, 012, 013, 014, 016, 017, 020, 021, 022, 023, 024, 025, 026, 029, 030, 031, 032, 033, 034, 035, 037, 038, 039, 040, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 047, 048, 049, 050, 052, 055, 056, 057, 058, 060, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 068, 070, 071, 072, 073, 075, 076, 077, 078, 081, 083, 085, 086, 099)

USOS MEDICINALS

Flors

Antiinflamatori intestinal

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Millor la flor si és florida.

Antinauseabund

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva, per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Analgèsic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les neuràlgies. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 081; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidepressiu

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 002; 070; 071; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 011. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt bona barrejada amb camamilla.

FONT. 012; 014; 017; 020; 023; 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pren per a problemes estomacals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt agradable de prendre perquè té gust de llimona.

FONT. 011; 033; 067; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 007; 013; 016; 017; 030; 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010; 021; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 025; 056; 060; 062; 063; 055; 056; 067; 068; 071; 072; 075; 076; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És una mica forta.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A la gent de Madrid els agrada molt.

FONT. 057; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Els francesos en diuen berbena.

FONT. 022; 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antimigranyós

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja la migranya. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les migranyes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antinauseabund

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 024; 041; 048; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 026; 030; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ella en beu tot el dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a digestiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després dels àpats, en comptes de cafè. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Amb una cullerada de mel.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan tens l'estómac mal fotut (digestiu). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Tenen costum de beure'n en comptes de cafè.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A França en diuen berbena.

FONT. 052; 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 056; 067; 077; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva, per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hipnòtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre-la ben calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Relaxant, per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tranquil·litzant

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litza. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antisèptic intern

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ.

Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Astringent. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La prèn en comptes de cafè.

Salutífer

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé una mica per a tot. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Substitut del cafè. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de marialluïsa: most i marialluïsa 40 dies a sol i serena. Filtrar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer un licor estomacal (es posen fulles dins l'ampolla on s'ha fet créixer el cogombre i es macera en anís sec a sol i serena 20 o 30 dies). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El seu avi rentava les bótes de vi amb infusió de fulles de marialluïsa perquè en sortís vi més aromàtic.

Ús social.

Ambientador

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es posaven a sobre l'estufa, a l'hivern, per a perfumar l'habitació (directament o en un bol d'aigua).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. Es troba als horts.

FONT. 046. La porten a mercat perquè els àrabs els en demanen.

FONT. 048. La guarda en pots de vidre.

FONT. 085. Fa molta olor.

FONT. 086. La tenen plantada al jardí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Afrodisiac (Mulet, 1990, 1991).
Analgèsic (Bonet, 1991, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic menstrual (Selga, 1998).
Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Roig, 1988).
Antiapoplèctic (Rigat, 2005).
Anticatarral (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005; Ziyat, 1997).
Anticefalàlgic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Blanco, 1996; Muntané, 1991, 1994; Ziyat, 1997).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Selga, 1998; Roig, 1988).
Antidismenorreic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Verde *et al.*, 1998).
Antiemètic (Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Bonet, 2001).
Antiespasmòdic (Batlle, 1993; Bonet, 1991, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Ziyat, 1997).
Antigotós (Mulet, 1990, 1991).
Antigripal (Schröder *et al.*, 1996).
Antihipertensiu (Rigat, 2005; Ziyat, 1997).
Antihistamínic (Peris *et al.*, 1995).
Antiinflamatori (Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Rigat, 2005).
Antimigranyós (Parada, 1997).
Antinauseabund (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antipleurític (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Ziyat, 1997).
Antisèptic (Bonet, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Antivertiginós (Mulet, 1990, 1991).
Aperitiu (Schröder *et al.*, 1996).
Aromàtic (Muntané, 1991, 1994; Peris & Stübing, 1993).
Cardiotònic (Bonet, 2001).
Carminatiu (Batlle, 1993; Conca, 1996; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).
Corrector o neutralitzador d'hiperclorhídria (Bonet, 2001).
Corrector de sabor (Bonet, 2001).
Depuratiu (Ziyat, 1997).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 2001; De Feo *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
Diurètic (Schröder *et al.*, 1996).
Emmenagog (Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estimulant suau en malalties nervioses (malenconies, hipocondria) (Roig, 1988).
Estomacal (Batlle, 1993; Bonet, 1991, 1993; Conca, 1996; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988; Ziyat, 1997).
Eupèptic (Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Peris & Stübing, 1993).
Febrífug (Peris *et al.*, 1995).
Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994).
Hipoglucemiant (Ziyat, 1997).
Hipnòtic (Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997).
Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).
Laxant (Agelet, 1999).
Orexigen (González-Tejero, 1989).
Parturifaent (Verde *et al.*, 1998).
Per al mal d'estómac i de panxa (Pardo de Santayana, 2004).
Per calmar els dolors menstruals (Conca, 1996).
Per l'astènia (Ziyat, 1997).
Per la fluixedat intestinal (Roig, 1988).
Per rentats gàstrics (Merzouki *et al.*, 2000).
Purgant (Schröder *et al.*, 1996).
Refrescant (Selga, 1998).
Salutífer (Rigat, 2005).
Sedant (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Sudorífic (Roig, 1988).
Tònic (Batlle, 1993).
Tònic estomacal (Font, 1961).
Tranquil·litzant (Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996).

Lithospermum officinale L. (Boraginàcies)

BCN 29887

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Clarianes de boscs i herbassars ruderals, sobre sòls humits.

NOMS POPULARS

Herba pedrera [érβəpəðrérə] (004, 009, 010, 021, 022, 030, 035, 053, 055, 075, 083)

Herba pedrera de muntanya [érβəpəðrérəðəmuntájə] (074)

Mill del sol [miλðəlsól] (054)

USOS MEDICINALS

Fruit

Litotríptic hepàtic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa d'una pedreta en dejú i una a l'anar a dormir. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va millor per a les del ronyó.

Litotríptic renal

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra dels ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Beure'n cinc o sis dies seguits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 074; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 004. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria fructificada

Litotríptic hepàtic

FONT. 053; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a les pedres del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 009; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al mal de pedra. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desfer les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a expulsar les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. L'usava la seva mare, però no sabia on trobar-ne.

FONT. 054. Fa com unes pedretes de plata. Es fa cap a la Garriga.

FONT. 075. Fa un fruit com pedretes blanques.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàlgic renal (Bonet, 2001).

Anticatarral (Agelet, 1999).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Villar *et al.*, 1992).

Antigonadotròfic (Peris *et al.*, 1995).

Antigotós (Bonet, 2001).

Antiinflamatori (Muntané, 1991, 1994).

Antilitiàsic (Bonet, 1991, 1993, 2001; Erichsen-Brown, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic renal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antisèptic urinari (Bonet, 2001).

Antitiroídic (Peris *et al.*, 1995).

Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Coadjuvant postpart (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Contraceptiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).

Contraceptiu veterinari (Villar *et al.*, 1992).

Dialític renal (Muntané, 1991, 1994).

Depuratiu renal (Bonet, 2001).

Digestiu (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Diürètic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 1991, 1993, 2001; Erichsen-Brown, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (font, 1961).

Febrífug (Peris *et al.*, 1995).

Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).

Hipoglucemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipotensor (Agelet, 1999).

Laxant (Agelet, 1999).

Litotríptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Pardo de Santayana, 2004; Rigat, 2005).

Material sanitari (higiene ocular) (Bonet, 2001).

Pectoral (Muntané, 1991, 1994).

Protector renal (Villar *et al.*, 1992).

Sedant (Agelet, 1999).

Tònic (Agelet, 1999).

Vasotònic (Muntané, 1991, 1994).

***Lolium rigidum* Gaud. (Poàcies)**

BCN 31283

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani. Conreus i llocs ruderals de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Margall [məɾɣáɫ] (037, 051, 076, 082)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan és tendre, es dona al bestiar. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a les vaques (quan és tendre dolceja i els agrada molt). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit immadur sencer

Timpanític

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els remugants mengen margall prenyat, es boteixen fins a morir ofegats. **GRAU DE TOXICITAT.** Letal. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. El margall prenyat és quan s'està formant l'espiga, que el gra és només una massa lletosa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antineuràlgic (Gastaldo, 1970-1978).
Astringent (Gastaldo, 1970-1978).

Sedatiu (Gastaldo, 1970-1978).

***Lonicera etrusca* Santi (Caprifoliàcies)**

BCN 31285

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit pluriregional holàrtic. Alzinars frescals, rouredes seques, bardisses. Territoris mediterrani humit i humit, i submediterrani.

NOMS POPULARS

Xuclamel [ʃukləméi] (036, 051)

ALTRES USOS

Materials.

Ús lúdic

FONT. 036; 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. De la fusta se'n fan broquets (canons) per a les pipes de fumar.

***Lonicera implexa* Ait. (Caprifoliàcies)**

BCN 31286

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit mediterrani. Alzinars, màquies i garrigues.

NOMS POPULARS

Xuclamel [ʃukləméi] (022, 039, 045, 048, 050, 073, 075)

USOS MEDICINALS

Fulles

Cardiotònic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cor. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si en xucles la flor, en surt un suc dolç com la mel. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 073; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Se'n xucla el nèctar. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a fer ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

No consta

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica. **GRAU DE TOXICITAT.** No consta. **VIA D'INTOXICACIÓ.** No consta. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La flor fa molt bona olor.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiepilèptic (Bonet, 2001).

Tractament de la dermatitis micològica (Merzouki *et al.*, 1997)

***Lonicera periclymenum* L. (Caprifoliàcies)**

BCN 29888

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

NOMS POPULARS

Xuclamel [ʃukləméi] (001, 003, 021)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Cardiotònic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja les malalties de cor. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

FONT. 001; 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Si en xucles la flor en surt un suc dolç com la mel. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Lunaria annua* L. subsp. *annua* (Brassicàcies)**

BCN 31287

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià oriental. Cultivada com a ornamental i subespontània en herbassars ruderals situats dins un ambient forestal humit. Naturalitzada a l'estatge montà i a les contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Flor de plata [flóðəplátə] (031, 071)

Medallons [məðəlóns] (044)

Moneda del Papa [munéðəðəlpápə] (038)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan és seca es pela i se'n fan rams.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (es poden tenir de colors).

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cull, s'asseca, es pela i es fa el ram. Ella en tenia de plantades al jardí).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 071. En tenia de plantades al jardí.

***Lupinus angustifolius* L. subsp. *angustifolius* (Fabàcies)**

BCN 29723

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani. Pradells terofítics, en terrenys silicis. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Llobins [λυβίns] (035)

Llobisos [λυβίζus] (035)

Lluïsos [λυίζus] (035; 038)

USOS MEDICINALS

Granes

Hipoglucemiant

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en aigua tota una nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Una de les informants ens diu que “va bé per al sucre, per a qui no en tingui”.

USOS ALIMENTARIS

Part fèrtil

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les faves que fan es donen als porcs, cuites. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. Fa una flor lila i una grana dins d'una tavella.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiabètic (Benchaabane & Abbad, 1994; Feo *et al.*, 1992;

Gastaldo, 1970-1978).

Antiglicósúric (Gastaldo, 1970-1978).

Antiparasitari (Gastaldo, 1970-1978).

Colagog (Feo *et al.*, 1992).

Hipotensor (Feo *et al.*, 1992).

Vermífug (Gastaldo, 1970-1978).

Lythrum salicaria L. (Litràcies)

BCN 29724

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Herbassars dels sòls humits i marges de cursos d'aigua.

NOMS POPULARS

Estroncaculs [əstróŋkəkúls] (057)

Tapaculs [tápəkúls] (053, 058, 072, 074, 076)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antidiarreic

FONT. 053; 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antidiarreic

FONT. 057; 072; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea dels vedells, per a tallar-la. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les diarrees dels vedells i dels xais nounats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 053. Es fa a la vora dels recs. Fa unes espigues de flors rosades.

FONT. 057. Es fa a la vora dels rius i fa la flor llila.

FONT. 074. Són unes plantes que puguen altes i es fan pels recs. Les segaven, en feien una garba i l'assecaven.

FONT. 076. Fa una flor vermellenca, tirant a lila i es fa pels recs. La cullen florida però creuen que si no ho fos també seria efectiva.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiamebià (Peris *et al.*, 1995).

Antianèmic (Peris *et al.*, 1995).

Antibacterià (Jàvega *et al.*, 1993).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet 1991, Boulos, 1993; Conca,

1996; Font, 1961; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; 1993; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992). Antidiarreic (principalment en infants i criatures de pit) (Van Hellemont, 1986)

Antiinflamatori gastrointestinal (Peris *et al.*, 1995).

Antieczematós (Garnier *et al.*, 1961).

Antiespasmòdic intestinal (Conca, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Arteche *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Antiulcerós gàstric (Lastra & Bachiller, 1997).
Astringent (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Laberche & Laberche, 1991; Le Floch, 1983; Rivera *et al.*, 1994; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
Cicatritzant (Fernández & Nieto, 1982).
Demulcent (Peris *et al.*, 1995).
Dermatològic (Lastra & Bachiller, 1997).
Estíptic (Duke & Ayensu, 1985).
Hemostàtic (Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Conca, 1996; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).
Hemostàtic en menstruacions llargues i doloroses (Conca, 1996).
Hemostàtic nasal (Conca, 1996).

Hipoglucemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Hipolipemiant (Lastra & Bachiller, 1997).
Laxant (Villar *et al.*, 1992).
Per a dermatosis (Fernández & Nieto, 1982).
Per a la disenteria (Font, 1961; Boulos, 1993).
Per a la disenteria bacil·lar (Duke & Ayensu, 1985).
Per a l'intertrigen (Garnier *et al.*, 1961).
Per a la leucorrea (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Per a la vaginitis (Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Per a l'hematúria (Garnier *et al.*, 1961).
Per al prurit vulvar (Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Per a úlceres varicoses (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Tònic (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).
Vulnerari (Boulos, 1993; Conca, 1996; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

***Malva sylvestris* L. (Malvàcies)**

BCN 29889

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Vores de camins, solars abandonats. Regió mediterrània i estatge montà.

NOMS POPULARS

Malva/Malves [málβə] (010, 017, 021, 022, 027, 028, 030, 031, 033, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 042, 045, 046, 047, 048, 050, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 059, 061, 062, 063, 064, 065, 066, 068, 071, 072, 073, 076), [málβəs] (085)

USOS MEDICINALS

Flors

Antibronquític

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 035; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per al refredat. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 048; 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Foment (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antineoplàstic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els intestins, fins i tot alleuja els càncers intestinals. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana

(ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si es pren, desinfecta per dins. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 021; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb una mica de mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Demulcent

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar irritacions de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 027; 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al restrenyiment. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Tres o quatre gots petits al dia durant quinze o vint dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Purgant

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És purgant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antiinflamatori intestinal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a antiinflamatori del ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa sobre les ferides per a curar-les. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estimular l'anus de la mainada i que anessin de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la tija untada amb oli. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La flor tenia alguna propietat que no recorden.

Per a la conjuntivitis

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls irritats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Aixafar la planta fresca. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 047; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No recorden l'aplicació medicinal de la decocció. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana. PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Analgèsic

FONT. 033. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic bucal

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la infecció d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emmenagog

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar els peus en remull. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer lavatives. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És una aigua molt suau i llefiscosa.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Se'n fan aigües però no recordo per a què.

Part aèria inspecífica

Antibacterià

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Baixen la inflor dels cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Malves bullides i aixafades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cops i inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 010; 037; 055; 061; 062; 063; 072; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La gent la cull (fins i tot un home en venia a uns laboratoris), però no sap per a què.

Part aèria tendra

Antiinflamatori faringi

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles tendres es mengen en amanida o escaldades com a verdura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Fruit

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen per a jugar, com si fossin tomàtets. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer catifes de Corpus.

Ús social.

Ornamental

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien rams per al cementiri.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 040. Si s'asseca bé, la flor no perd el color.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Agelet, 1999).

Analgèsic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Merzouki *et al.*, 2000).

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antiàlgic intestinal (Ballero & Fresu, 1993; Casana, 1993).

Antiartròsic (Bartrolí, 1989).

Antiasmàtic (Ara, 1994; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 2000; Villar *et al.*, 1992).

Antiberrugós (Bartrolí, 1989; Ferrández & Sanz, 1993).

Antibronquític (Ballero & Fresu, 1993; González-Tejero, 1989; Pieroni et Quave, 2005; Uncini et Tomei, 1998).

Anticatarral (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bonet, 1991, 1993, 2001; De Feo *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1992; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Galán, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Raja, 1995; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Verde *et al.*, 1998).

Anticatarral veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Parada, 1997).

Anticolític (Arnold-Apostolides, 1991).

Antidermatòsic (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Martínez, 1993).

Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiequimòtic (Fajardo *et al.*, 2000).

Antiespasmòdic (De Feo & Senatore, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antiespasmòdic veterinari (Villar *et al.*, 1992).

Antiexantematos (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiflatulent (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiforunculòsic (Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Raja, 1995).

Antigastràlgic (Ballero & Fresu, 1993; Obón & Rivera, 1991).

Antigripal (Fajardo *et al.*, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemorroidal (Ara, 1994; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991;

Ballero & Fresu, 1991; Bonet, 2001; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Pavesi, 1990; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori bucal (Morton, 1981).

Antiinflamatori faríngic (Ara, 1994; Conca, 1996).

Antiinflamatori gastrointestinal (Agelet, 1999).

Antiinflamatori geniturinari (Bonet, 2001).

Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antiinflamatori hepàtic (Morton, 1981).

Antiinflamatori oftàlmic (Boukef, 1986).

Antiinflamatori sinusal (Ara, 1994).

Antiinflamatori urològic (Morton, 1981).

Antiinflamatori vaginal (Galán, 1993; Lastra & Bachiller, 1997).

Antilitiàsic renal (Boukef, 1986; Bonet, 2001).

Antimicòtic (Agelet, 1999).

Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiobesitat (González-Tejero, 1989).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991).

Antipneumònic (Fajardo *et al.*, 2000).

Antipelohèmic (Agelet, 1999).

Antipirètic (Agelet, 1999).

Antipneumònic (Verde *et al.*, 1998).

Antipruriginós (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antisarnós (Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic bucal (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993).

Antisèptic bucofaríngic (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Rombi, 1991).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Raja, 1995; Rigat, 2005; Selga, 1998).

Antisèptic urinari (Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1997; Obón & Rivera, 1991).

Antisèptic veterinari (Raja, 1995).

Antitòxic (Agelet, 1999).

Antitussigen (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo & Senatore, 1993; Ferrández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Antitussigen veterinari (Pieroni, 1999).

Antiulcerós gàstric (Villar *et al.*, 1992).

Astringent (Batlle, 1993; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993).

Balsàmic (Arteche *et al.*, 1992; Martínez, 1993).

Bèquic (Bonet, 2001).

Calmant (Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Cicatritzant (Boukef, 1986).

Coadjuvant postpart (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Coadjuvant del postpart veterinari (Bonet, 1991, 1993).

Colagog (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995).

Depuratiu (Bonet, 1991, 1993; Muntané, 1991, 1994).

Depuratiu intestinal (Pieroni & Quave, 2005).

Dermatològic (Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996).

Descongestiu ocular (Parada, 1997).

Descongestiu pulmonar (Bonet, 2001; Rigat, 2005; Verde *et al.*, 1998).

Descongestiu respiratori (De Feo *et al.*, 1992; Rivera *et al.*, 1994).

Detersiu en ferides (Bonet, 2001; Schröder *et al.*, 1996).

Detersiu en hemorroides (Schröder *et al.*, 1996).

Diadorètic (Cortés *et al.*, 1993; Muntané, 1991, 1994).

Digestiu (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Merzouki *et al.*, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Digestiu veterinari (bovins) (Pieroni, 1999).

Diürètic (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Fleurentin *et al.*, 1991; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).

Emol·lient (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Batlle, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Blanco & Cuadrado, 2000; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Ferrández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Morton, 1981; Raja, 1995; Rombi, 1991; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Emol·lient bucofaríngic (Bonet, 2001).

Emol·lient intestinal (Bonet, 2001).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estimulant intestinal (Boulos, 1993).

Estomacal (Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Expectorant (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Usher, 1974).

Febrífug (Bonet, 1991, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Fungicida (Mulet, 1990, 1991).

Galactagog (Schröder *et al.*, 1996).

Galactòfug (Bonet, 2001).

Hematocatórtic (Agelet, 1999).

Hemostàtic (Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991).

Hepatoprotector (Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991).

Hidratant dèrmic (Arnold-Apostolides, 1991).

Hiperglucèmic (Garnier *et al.*, 1961).

Hipocolesterolemiant (González-Tejero, 1989).

Hipotensor (Mulet, 1990, 1991).

Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).

Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Batlle, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo & Senatore, 1993; Ferrández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1992; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Laxant suau (Leporatti & Corradi, 2001).

Laxant suau i regulador intestinal (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).

Laxant veterinari (porcs) (Pieroni, 1999).

Lubrificant intestinal (Bonet, 2001).

Oxítòxic (Agelet, 1999).

Parturifaent (Agelet, 1999).

Pectoral (1983; Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Per a afeccions circulatòries (Ferrández, 2000).

Per a afeccions en la gola (Laberche & Laberche, 1991; Le Floc'h, 1983; Verde *et al.*, 1998).

Per a afeccions renals (Fajardo *et al.*, 2000).

Per a alleujar els dolors menstruals (Pieroni & Quave, 2005).

Per a banyar els nadons (Morton, 1981).

Per a estomatitis (Bonet, 1994; Boukef, 1986; Usher, 1974).

Per a fer tornar el remuc al bestiar (Pieroni, 1999; Uncini & Tomei, 1999).

Per a la cistitis (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Per a la mastitis en vaques (Pieroni, 1999).

Per a l'anúria (Boukef, 1986).

Per a les ungles infectades (Fajardo *et al.*, 2000).

Per a les vaques quan vedellaven (Selga, 1998).

Per als còlics intestinals (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Per a malalties de l'aparell respiratori (Schröder *et al.*, 1996).

Per a picades d'insectes (Ara, 1994; Boukef, 1986).

Per a problemes urinaris (Arnold-Apostolides, 1991).

Per als grans de la pell (Obón & Rivera, 1991).

Per a pertorbacions respiratòries en el tracte superior (Schröder *et al.*, 1996).

Per a trastorns menstruals (Verde *et al.*, 1998).

Protector de l'aparell urinari (González-Tejero, 1989).

Protector de la bufeta (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Psicosomàtic (Martínez, 1993).

Purgant (Bartrolí, 1989; Rigat, 2005).

Purgant veterinari (Pieroni, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Refrescant (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Raja, 1995).

Renal (Muntané, 1991, 1994).

Resolutiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Resolutiu d'abscessos (Ara, 1994; De Feo *et al.*, 1992).

Resolutiu d'abscessos, furúncols i panadissos (Fajardo *et al.*, 2000; Villar *et al.*, 1992).

Salutífer (Bonet, 2001).

Sedant (Ballero & Fresu, 1991; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Suavitant (Arnold-Apostolides, 1991).

Tòxic (Obón & Rivera, 1991).

Tranquil·litzant (González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Vasotònic (Bartrolí, 1989; Muntané, 1991, 1994).

Vermífug (Raja, 1995).

Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Le Floch, 1983; Martínez, 1993; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Vulnerari veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

***Marrubium vulgare* L. (Lamiàcies)**

BCN 29726

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit pluriregional. Vegetació ruderal, des de les contrades mediterrànies a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Herba del mal roig [érβəðəlmairótj] (041)

Madrastra/Madrastres [məðástrə] (037, 054), [məðástrəs] (063)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antihemorroidal

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la irritació urinària. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Litotríptic biliar

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al sorrim del fel. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra del ronyó. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Litotríptic renal

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desfer les pedres del ronyó. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** L'aigua és molt amargant. Un senyor que s'havia d'operar de pedres, s'ho va estalviar perquè ho va treure tot en forma de sorreta.

Per al mal roig

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal roig dels porcs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Veterinària.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. N'hi ha molta pels volts de Perelada.

FONT. 063. Es cull florida.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Ajuda la menstruació (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Amarg (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998).
Analèptic cardíac (Boukef, 1986).
Antiàlgic (Villar *et al.*, 1992).
Antiàlgic hepàtic (Le Floc'h, 1983).
Antiàlgic menstrual (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Merzouki *et al.*, 2000; Obón & Rivera, 1991).
Antianèmic (Le Floc'h, 1983; Villar *et al.*, 1992).
Antianorèctic (Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992).
Antiarrítmic cardíac (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; González-Tejero *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1999; Tyler, 1987; Vázquez *et al.*, 1997).
Antiberrugós (Boukef, 1986).
Antibronquític (Conca, 1996; González-Tejero, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 1999).
Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999; Fernández, 2000; Villar *et al.*, 1992).
Anticancerós (Galán, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Anticatarral (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1993; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Anticatarral veterinari (González-Tejero *et al.*, 1999).
Anticefalàlgic (Boulos, 1993; Ziyat, 1997).
Anticolagóg (Agelet, 1999).
Antidiarreic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Ziyat, 1997).
Antídoto (Le Floc'h, 1983).
Antieczematós (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Schröder *et al.*, 1996).
Antiespasmòdic (Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991).
Antigastrític (Obón & Rivera, 1991).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1991; Ziyat, 1997).
Antihemorroidal (Boukef, 1986).
Antihipotèrmic (Usher, 1974).
Antiictèric (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Le Floc'h, 1983; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori (Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992;).
Antiodontàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993).
Antipalúdic (Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983).
Antiparasitari (Bonet 1991, 1993; Ferrández & Sanz, 1993).
Antipirètic (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1987, 1991; Fernández, 2000; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Boukef, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Vázquez *et al.*, 1997; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antipirètic en paludisme (Verde *et al.*, 1998).
Antipiròtic (Merzouki *et al.*, 1997).
Antipruriginós (Agelet, 1999).
Antisèptic (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; 1991; González-Tejero *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic esotèric (Torres, 1999).
Antisèptic broncopulmonar (Ziyat, 1997).
Antisèptic ocular (Palevitch *et al.*, 1986).
Antisèptic pulmonar (Boukef, 1986).
Antisèptic urinari (Pardo de Santayana, 2004).
Antivariolós (Agelet, 1999).
Antiviral (Mulet, 1990, 1991).
Aperitiu (Arteche *et al.*, 1993; Fernández, 2000).
Balsàmic (Arteche *et al.*, 1993).
Bèquic (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1987; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
Calmant (Rivera *et al.*, 1994).
Calmant de dolors menstruals (González-Tejero, 1989).
Cardiònic (Obón & Rivera, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991).
Carminatiu (Fernández, 2000).
Cicatritzant (Van Hellemont, 1986; Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993).
Colagóg (Van Hellemont, 1986; Tyler, 1987; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Colerètic (Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Contra el mal alè (Benchaabane & Abbad, 1994).
Contra la migranya (Arnold-Apostolides, 1991).
Contra la tos ferina (Benchaabane & Abbad, 1994).
Contra les otitis (Benchaabane & Abbad, 1994).
Contraverí (Mulet, 1990, 1991).
Depuratiu (Boukef, 1986; Arteche *et al.*, 1993; Martínez, 1993).
Depuratiu sanguini (González-Tejero, 1989).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
Diaforètic (Jàvega *et al.*, 1993).
Digestiu (Ballero & Fresu, 1991; Fernández, 2000; Arteche *et al.*, 1993; Vázquez *et al.*, 1997).
Diurètic (Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Martínez, 1993; Jàvega *et al.*, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Contra les marques de pigmentació facial (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Emètic (Le Floc'h, 1983; Boulos, 1993).
Emmenagóg (Pérez de Paz & Medina, 1988; Mulet, 1990, 1991; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Jàvega *et al.*, 1993; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Emol·lient (Blanco & Cuadrado, 2000).

Estimula les secrecions bronquials (Tyler, 1987).

Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Estimulant circulatori (Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).

Estomacal (Pérez de Paz & Medina, 1988; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 2000; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Estomàquic (Tyler, 1987; Arnold-Apostolides, 1991).

Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Ballero & Fresu, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1987; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Jávega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1999, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986; Ziyat, 1997).

Febrífug (Obón & Rivera, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Boulos, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Fluidificant de les secrecions pulmonars (Garnier *et al.*, 1961; Rombi, 1991).

Fluidificant de les secrecions bronquials (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).

Hematocàtartic (González-Tejero *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993).

Hemostàtic (Schröder *et al.*, 1996).

Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991; Ballero & Fresu, 1993; Boulos, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Verde *et al.*, 1998; Schröder *et al.*, 1996).

Hipocolesterolèmic (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; González-Tejero *et al.*, 1992; Martínez, 1993).

Hipoglucemiant (Le Floc'h, 1983; Boukef, 1986; González-Tejero, 1989; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; González-Tejero *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Martínez, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Peris *et al.*, 1995; Ziyat, 1997).

Hipotensor (Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991; Ferrández & Sanz, 1993; Martínez, 1993; Ziyat, 1997).

Hipouricèmic (Fernández, 2000).

Immunomodulador (Reuter, 1991).

Laxant (Martínez, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Litotríptic renal (Schröder *et al.*, 1996).

Millorador de la circulació de la sang (Schröder *et al.*, 1996).

Mucolític (Van Hellemont, 1986).

Oxítòic (Agelet, 1999; Martínez, 1993).

Parasitocida (Agelet, 1999).

Pectoral (Font, 1961; Boulos, 1993).

Per a la colecistitis (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Per a les angines (Torres, 1999).

Per a les galteres (Torres, 1999).

Per a les palpitations de l'aorta (Ziyat, 1997).

Per a l'hepatitis (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Per als ronyons (Torres, 1999).

Protector gàstric (Martínez, 1993).

Psicosomàtic (Martínez, 1993).

Per a afeccions bronquials (Garnier *et al.*, 1961).

Per a afeccions cardíques (Garnier *et al.*, 1961).

Per a afeccions de les vies biliars (Van Hellemont, 1986).

Per a afeccions genitals femenines (Ballero & Fresu, 1993).

Per a afeccions hepàtiques (Le Floc'h, 1983; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).

Per a afeccions pulmonars (Fernández & Nieto, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1999).

Per a afeccions prostàtiques (Schröder *et al.*, 1996).

Per a afeccions respiratòries (Fernández, 2000).

Per a aprimar (Fernández, 2000).

Per a ferides que supuren (Van Hellemont, 1986).

Per a l'amigdalitis (Fernández, 2000).

Per a irritacions oculars (Ferrández & Sanz, 1993).

Per a lesions en la pell (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Per a l'hepatitis (Van Hellemont, 1986).

Per a l'alteració de la tensió (Fernández, 2000).

Per a la bronquitis (Fernández, 2000).

Per a la càries dental (Boukef, 1986).

Per a la cirrosi (Ballero, 1982).

Per a la convalescència (Le Floc'h, 1983).

Per a la icterícia (Boulos, 1993; Fernández, 2000; Ziyat, 1997).

Per a la pulmonia (Fernández, 2000).

Per a l'arítmia cardíaca (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Rombi, 1991).

Per a la tuberculosi (Tyler, 1987).

Per al cabell (Bellakhdar *et al.*, 1991; Ziyat, 1997).

Per a l'enuresi (Fernández, 2000).

Per a l'otitis (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Per als furúncols (Boukef, 1986).

Per al tifus (Boulos, 1993).

Per al tracoma (Boukef, 1986).

Per a malalties de la pell (Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Per a malalties de l'aparell urinari (Le Floc'h, 1983).

Per a malalties de l'estómac (Benchaabane & Abbad, 1994).

Per a manifestacions de l'histamina (Garnier *et al.*, 1961).

Per a pertorbacions cardíques (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a pertorbacions biliars (Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Per a pertorbacions broncopulmonars (Arteché *et al.*, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1987; Boulos, 1993; Obón & Rivera, 1991).

Per a pertorbacions digestives (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Per a pertorbacions en la gola (Usher, 1974).

Per a pertorbacions en la pell (Cañigüeral *et al.*, 1998; Font, 1961).

Per a pertorbacions en la pell en infants (Schröder *et al.*, 1996).

Per a pertorbacions gàstriques (Boukef, 1986; Boulos, 1993).

Per a pertorbacions gastrointestinals (Boulos, 1993).

Per a pertorbacions hepàtiques amb quadres d'ictèrics (Schröder *et al.*, 1996).

Per a taquicàrdies (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982).

Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).

Regulador de l'activitat cardíaca (Ballero & Fresu, 1991).

Resolutiu (Mulet, 1990, 1991).

Sedant (Conca, 1996; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).

Sedant cardíac (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).

Sudorífic (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983; Schröder *et al.*, 1996).

Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Merzouki *et al.*, 1999; Roig, 1988; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986; Ziyat, 1997).

Tònic amarg (Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991).

Tònic cardíac (Boulos, 1993).

Tònic estomacal (Mulet, 1990, 1991).

Vasodilatador (Rombi, 1991).

Vermífug (Tyler, 1987).

Vulnerari (Agelet, 1999; Boukef, 1986; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1997; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Tyler, 1987).

Vulnerari veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

***Matricaria recutita* L. (Asteràcies)**

BCN 29890

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit lateurosiberià. Rostolls, vores de camins, etc., de la terra baixa mediterrània a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Camamilla [kəməmíla] (002, 010, 023, 024, 025, 026, 027, 028, 029, 031, 034, 035, 037, 038, 039, 040, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 047, 048, 049, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059, 060, 061, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 068, 069, 071, 073, 074, 076, 077, 078, 079, 081, 082, 083, 084, 085, 093)

Camamilla de jardí [kəməmílaðəzərði] (007, 016)

Camamilla de pagès [kəməmílaðəpəzəs] (072)

Camamilla dels prats [kəməmílaðəlpráts] (040)

Camamilla d'hort [kəməmílaðórt] (072)

Camamilla dolça [kəməmílaðólsə] (030)

Camamilla fina [kəməmílafínə] (072)

Camamilla romana [kəməmílaɾumánə] (048)

Mançanilla [mənsəníla] (021)

Mançanilla dels camps [mənsənílaðəlskáms] (022)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Analgèsic

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 029; 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiarreic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiemètic

FONT. 047; 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les ganes de vomitar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als vòmits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 002; 030; 042; 064; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac (vòmits, estómac pesat). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estómac, per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028; 049; 057; 063; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ella no en pren perquè la mareja.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El treu per dalt o per baix, el mal d'estómac.

FONT. 067; 068. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gingival

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als flegmons ("tumors") dels queixals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar la decocció el màxim de calenta que es pugui aguantar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 007; 021; 022; 025; 031; 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038; 043; 055; 056; 066; 069; 071; 072; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Es planta enmig dels camps d'usurda perquè les vaques se la mengin directament. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mainada amb

mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A elles les mareja. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció d'un nombre imparell de capítols. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074; 081; 084; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antinauseabund

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047; 055; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Porta antibiòtic i desinfecta els budells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic ocular

FONT. 007; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023; 035; 037; 040; 061; 064; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029; 042; 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047; 049; 052; 058; 059; 060; 062; 063; 068; 072; 078; 081; 082; 083; 084; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció de set botons. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 027. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Té propietats semblants al poniol.

FONT. 027; 041; 045; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028; 047; 049; 054; 055; 056; 057; 063; 068; 074; 078; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a digestiva per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ajudar a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Es planta enmig dels camps d'usurda perquè les vaques se la mengin directament. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 048; 052; 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la digestió: o paeixes o vomites. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Emètic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vomitiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vomitar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emol·lient intestinal

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els budells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hipnòtic

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls irritats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es renten procurant que l'aigua entri dins l'ull. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031; 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Li agrada més perquè és més dolça.

FONT. 048; 055; 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els ulls amb conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antisèptic ocular

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tiges amb fulles

Antisèptic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen capítols (“capces”) a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer un licor estomacal (es posen flors dins l'ampolla on s'ha fet créixer un cogombre i es macera en anís sec a sol i serena 20 o 30 dies). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Inflorescència

Ceguera

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No és bo rentar-se els ulls amb la decocció perquè escurça la vista. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Indigestió

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Hi ha qui no pot prendre la decocció perquè mareja. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La infusió la mareja. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Mareja. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús cosmètic.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Pe a enrossir els cabells (cal esbandir-se amb la infusió).

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Decocció per a esbandir els cabells després de rentar-los perquè vinguin rossos i brillants.

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No l'usa perquè troba que és massa fluixa (diuen que té les mateixes propietats que la camamilla de muntanya.)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La cultiva al jardí. Es pot conservar seca més de tres anys.

FONT. 025. La té plantada al jardí però li costa de fer-la viure.

FONT. 034. La té plantada en jardineres a casa seva.

FONT. 038. Es planta als horts.

FONT. 041. L'asseca en una capsula metàl·lica perquè no caiguin les flors marginals blanques (que qualifica de pètals blancs de la flor). En planta al jardí.

FONT. 044. La té plantada a l'hort.

FONT. 046. La cultiven al seu hort. La tallen, en fan rams i els assequen enfilats en els forats d'un somier vell (dins d'un cobert) perquè no caigui la flor.

FONT. 048. La guarda seca en coixineres de fil.

FONT. 059; 061; 062; 072 . Fa la floreta blanca i groga i se sol cultivar als horts.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Al·lèrgic (Lastra & Bachiller, 1997).
Analgèsic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Iwu, 1993; Martínez, 1993; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Analgèsic faríngic (Bartrolí, 1989).
Analgèsic gastrointestinal (Fernández, 2000; Verde *et al.*, 1998).
Analgèsic muscular (Bartrolí, 1989).
Analgèsic postpart (Boukef, 1986).
Anestèsic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Rivera *et al.*, 1994).
Ansiolític (Merzouki *et al.*, 2000).
Antiacneic (Fernández, 2000).
Antial·lèrgic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Antiàlgic (Bonet, 2001).
Antiàlgic esplènic (Bonet, 2001).
Antialopèic (Agelet, 1999).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961).
Antibacterià (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).
Antibronquític (Boulos, 1993).
Anticataractes (Raja, 1995).
Anticataral (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 1991, 1993, 2001; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Anticonvulsivant infantil (Iwu, 1993).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Schröder *et al.*, 1996).
Antidismenorreic (Bartrolí, 1989; Conca, 1996; Fernández, 2000).
Antieczematós (Martínez, 1993).
Antiedematós (De Feo *et al.*, 1992).
Antieritematós (Bonet, 2001).
Antidismenorreic (Ara, 1994; Verde *et al.*, 1998).
Antiemètic (Ara, 1994; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994).
Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Iwu, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).
Antiflatulent (Boukef, 1986; Lastra & Bachiller, 1997).
Antiflegmonós (Selga, 1998).
Antigastràlgic (Boukef, 1986; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Merzouki *et al.*, 2000; Obón & Rivera, 1991).

Antigastrític (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991; Iwu, 1993).

Antigripal (Leporatti & Corradi, 2001).

Antihistòtic (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihelmíntic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antihemastènic (Agelet, 1999).

Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Muntané, 1991, 1994).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Cortés *et al.*, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987).

Antiherpètic (Bonet, 2001).

Antiinflamatori gàstric (Bonet, 2001).

Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bonet, 1991, 1993, 2001; Rigat, 2005).

Antiinflamatori òtic (De Feo & Senatore, 1993).

Antilitiàsic biliar (De Feo *et al.*, 1992).

Antimicòtic (Ara, 1994).

Antinauseabund (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Iwu, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995).

Antiodontàlgic (De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1989; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Iwu, 1993).

Antiotàlgic (Bartrolí, 1989; De Feo & Senatore, 1993; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987).

Antisèptic bucofaringí (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic genitourinari (Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic oftàlmic veterinari (Villar *et al.*, 1992).

Antitussigen (Ara, 1994; González-Tejero, 1989).

Antiulcerós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiulcerós gàstric (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Aperitiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Rombi, 1991).

Bactericida (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Cardiotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Carminatiu (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Iwu, 1993; Martínez, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Raja, 1995; Tyler, 1987).

Catàrtic (Arnold-Apostolides, 1991).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Schröder *et al.*, 1996).

Coadjuvant del part en veterinària (Pieroni, 1999).

Colagog (Ara, 1994).

Coleràtic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994).

Decolorant del cabell (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Demulcent (Peris & Stübing, 1993).

Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Depuratiu de la pell (De Feo & Senatore, 1993).

Depuratiu postpart (Boukef, 1986).

Detersiu en ferides i úlceres (Lastra & Bachiller, 1997).

Dermatològic (Fernández, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diàforètic (Usher, 1974).

Digestiu (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco, 1996; Blanco & Cuadrado, 2000; Cañigüeral *et al.*, 1998; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Digestiu veterinari (Pieroni, 1999; Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Martínez, 1993).

Emètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Peris & Stübing, 1993; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994).

Emol·lient (De Feo & Senatore, 1993).

Espasmolític (Merzouki *et al.*, 2000).

Estimulant (Bartrolí, 1989; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Rivera *et al.*, 1994).

Estomàquic (Peris & Stübing, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Rombi, 1991).

Eupètic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991).

Febri·fug (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Peris & Stübing, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Fungistàtic (Rombi, 1991).

Galactogen (Arnold-Apostolides, 1991).

Hepatoprotector (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Martínez, 1993; Muntané, 1991, 1994; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Hipnòtic (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Iwu, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Muntané, 1991, 1994).

Hipocolesterolemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipoglucèmiat (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipotensor (Agelet, 1999; Martínez, 1993).

Immunoestimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Laxant veterinari (Villar *et al.*, 1992).

Oftàlmic (Conca, 1996; Fernández, 2000; Schröder *et al.*, 1996).

Parasitocida (Villar *et al.*, 1992).

Per a afeccions del tracte respiratori (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Per a afeccions del tracte respiratori en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a afeccions digestives (Fernández, 2000).

Per a afeccions genitourinàries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a afeccions intestinals (Fernández, 2000).

Per a afeccions òtiques (Verde *et al.*, 1998).

Per a còlics nefrític (Boukef, 1986).

Per a irritacions oculars (Verde *et al.*, 1998).

Per a la colitis (Ara, 1994; Benchaabane & Abbad, 1994; De Feo

et al., 1992; Iwu, 1993; Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la discinèsia biliar (Ara, 1994).
 Per a la gorja (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per a la seborrea (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a l'enteritis (De Feo & Senatore, 1993).
 Per a les afeccions gastrointestinals (Leporatti & Corradi, 2001).
 Per a l'insomni (Fernández, 2000).
 Per al mareig (Bartrolí, 1989; Blanco, 1996).
 Per als trastorns nerviosos (Conca, 1996).
 Per a problemes mamaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Protector gàstric (Usher, 1974).
 Purgant (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).
 Refrescant (Bonet, 1991, 1993; Selga, 1998).
 Resolutiu (Agelet, 1999).
 Sedant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 1991, 1993, 2001; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974).
 Sialagog (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tònic (Agelet, 1999).
 Tònic amarg (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rombi, 1991).
 Tònic nerviós (Usher, 1974).
 Tònic ocular (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Tòxic (Obón & Rivera, 1991; Rombi, 1991).
 Tranquil·litzant (Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Vasotònic (González-Tejero, 1989).
 Vermífug (Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986; Usher, 1974).
 Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

***Matthiola sinuata* (L.) R. Br. (Brassicàcies)**

BCN 50218

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional propi de les platges.

NOMS POPULARS

Violer [biulé] (003, 071)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams i adornar el jardí on la té plantada.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa bonic al jardí i en fa rams quan és ben florida.

***Medicago sativa* L. subsp. *sativa* (Fabàcies)**

BCN 29891

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Espècie cultivada com a planta farratgera; sovint subespontània en herbassars, prats, vores de camins, etc.

NOMS POPULARS

Userda [uzérðə] (001, 004, 008, 017, 030, 036, 037, 039, 042, 043, 044, 045, 048, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 055, 056, 058, 064, 065, 066, 070, 071, 072, 076, 079, 080, 081, 082, 083, 085, 086)

USOS MEDICINALS

Llucs tendres

Antiequimòtic

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir els blaus dels cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Aixafar els caps d'userda i barrejar-los amb vinagre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic extern

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar les hemorràgies nasals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Tampó de planta aixafada al nas. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antiequimòtic

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el cop: perquè surti el blau i no s'infla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el cop: perquè surti el blau i no s'infla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antiequimòtic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir els cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Userda trinxada i barrejada amb cansalada també trinxada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aixafar-la i posar-la directament sobre el cop. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va bé tant florida com no.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir els

cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitífic

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la distensió muscular

FONT. 066; 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 058; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antianèmic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antianèmica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiequimòtic

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el cop: perquè surti el blau i no s'infla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa sobre els trucs i de seguida en surten els morats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Picada al morter i ben arruixada amb alcohol. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar articulacions, cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el cop. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a regirades i trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar articulacions, cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a regirades i trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vitalitzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El seu avi en menjava els brots tendres en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els brots tendres es mengen en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els caps tendres es mengen amanits o en truita després de fregits. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa menjar per a les vaques i pinso per als vedells. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'asseca i se'n fan bales per a vaques i vedells. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Seca, es dona al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als xais. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 053;056; 072; 082; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar (s'assecava primer perquè la digerien millor). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a les vaques. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Planta sencera

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja bullida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Galactòfug

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Anar a collir userda i tocar-la amb les mans (la planta i la saba que fa), retira la llet a les dones. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Indigestió

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Durant la guerra el capellà es va morir d'un tip d'userda: no la va poder pair i va morir. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Provoca timpanisme i mamitis

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. A les ovelles, si en mengen massa, els provoca mamitis i les boteix. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí. OBSERVACIONS. Abans, es creia que la mamitis de les ovelles la provocaven les rates perquè volien mamar i els feien unes ferides que s'infectaven.

Timpanític

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La userda tendra boteix les vaques. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Verda, boteix els xais si se la mengen. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si le vaques en mengen molta de fresca, les boteix i les pot matar. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Part aèria tendra

Letal

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si el bestiar se la menja fresca, es boteixen fins a morir ofegats. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar la roba negra i que no hi quedin taques blanques del sabó, cal fregar-la amb userda fresca quan s'esbandeix.

Ús a la llar

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè la roba negra

no perdi el color, cal fregar-la abans de rentar amb userda fresca.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si una mare lactant dóna el pit al nadó passejant per un camp d'userda, la llet li surt verda i el nadó fa còlics amb diarrea verda (a ella li va passar).

Planta fumable

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els caps d'userda es fumen un cop assecats, quan no tens tabac.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles seques es fumaven.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Anodí (Duke & Ayensu, 1985).
Antiàlgic (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Rigat, 2005).
Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antianèmic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiartrític (Duke, 1986; Tyler, 1987).
Anticatarral (Agelet, 1999).
Antiequimòtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998).
Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
Antigangrenós (Mulet, 1990, 1991).
Antigastràlgic (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antigonadotrop (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antihemorràgic (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antihipertensiu (Bonet, 2001).
Antihistamínic (Raja, 1995).
Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antiinflamatori faríngic (Rigat, 2005).
Antiinflamatori tòpic (Bonet, 1991, 1993).
Antiobesitat (González-Tejero, 1989).
Antiodontàlgic (Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antiofídic (Agelet, 1999).
Antipirètic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiraquític (Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antireumàtic (Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic gastrointestinal (Bonet, 2001).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic oftàlmic (Rivera *et al.*, 1994).
Antitussigen (Bonet, 1991, 1993; Duke, 1986).
Antiulcerós (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Aperitiu (Duke & Ayensu, 1985).
Bactericida (Duke, 1986).
Cardiotònic (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).
Contraceptiu (Schröder *et al.*, 1996).
Contraindicat en l'embaràs (Schröder *et al.*, 1996).
Depuratiu (Duke, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Emènagog (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Emol·lient (Muntané, 1991, 1994).
Estimulant (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomàquic (Duke, 1986).
Estrogènic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Peris *et al.*, 1995).
Fa engreixar (Arnold-Apostolides, 1991).
Febrífug (Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991).
Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Galactogen (Arnold-Apostolides, 1991).
Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Le Floc'h, 1983; Peris *et al.*, 1995).
Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).
Hipopolesterolemiant (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; González-Tejero, 1989; Rombi, 1991; Tyler, 1987).
Hipoglucemiant (González-Tejero, 1989).
Hipolipemiant (Peris *et al.*, 1995).
Hormonal (Villar *et al.*, 1992).
Laxant (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Oftàlmic (Schröder *et al.*, 1996).
Pectoral (Mulet, 1990, 1991).
Per a la pròstata (Villar *et al.*, 1992).
Per a problemes d'ossificació (Garnier *et al.*, 1961).
Per a problemes urinaris (Duke & Ayensu, 1985).
Per a provocar el zel (Villar *et al.*, 1984).
Per als cops (Bartolí, 1989; Bonet, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Recalcificant (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).
Reconstituent (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Le Floc'h, 1983).
Refrescant (Arnold-Apostolides, 1991).
Remineralitzant (Peris *et al.*, 1995).
Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).
Salutífer (Agelet, 1999).
Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Tòxic veterinari (moll de la rosada provoca timpanitis) (Picchi, 1999).
Vasotònic (Mulet, 1990, 1991).
Vitamínic (Arteché *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1984).

***Melissa officinalis* L. subsp. *officinalis* (Lamiàcies)**

BCN 29731

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit submediterrani. Vorada de bosc caducifoli i herbassars, en indrets de sòl humit. Espècie d'espontaneïtat dubtosa, possiblement només subespontània. Terra baixa mediterrània humida i subhumida; ascendeix a l'estatge montà submediterrani.

NOMS POPULARS

Melissa [mə'lisə] (030)

Menta tarongina [məntətə'ruŋzənə] (023)

Tarongina [tə'ruŋzənə] (030, 031, 041, 050, 055, 058, 073, 078), [truŋzənə] (048)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticefalàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antimigranyós

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap només de tipus migranyós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregues al front, al cap i al clatell. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a no somiar, ajuda a passar una bona nit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al ronc

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a no roncar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija florífera

Sedant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És sedant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 023; 041; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús cosmètic.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb les fulles en alcohol en surt una colònia molt olorosa.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 031. Fa una fulla que recorda la menta i una olor a taronges.

FONT. 055. Si fregues la fulla, fa olor de llimona.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995).

Analgèsic gàstric (Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic gastrointestinal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Conca, 1996; Galán, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Antiàlgic gàstric (Bonet, 2001).

Antiamenorreic (Agelet, 1999).

Antiartrític (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antiasmàtic (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997).

Antibacterià (Cañigüeral *et al.*, 1998; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Anticefalàlgic (Ara, 1994; Ballero & Fresu, 1991; Bonet, 2001; Casana, 1993; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Verde *et al.*, 1998).

Antidermatòsic (Rivera & Obón, 1992).

Antidiarreic (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Morton, 1981).

Antidismenorreic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).

Antiemètic (Ara, 1994; Garnier *et al.*, 1961; Raja, 1995).

Antiequimòtic (Morton, 1981).

Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990, 2001; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983;

Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Antiespasmòdic gastrointestinal (Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).

Antiflatulent (Lastra & Bachiller, 1997).

Antifúngic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antigripal (Muntané, 1991, 1994).

Antihalitòsic (González-Tejero, 1989).

Antihelmíntic (Agelet, 1999; Casana, 1993).

Antihemastènic (Agelet, 1999).

Antihipertensiu (Arteché *et al.*, 1992; Rigat, 2005).

Antiinfeccios (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiinflamatori (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori de les mucoses gàstriques i bronquials (Fernández & Nieto, 1982).

Antiinflamatori intestinal (Bonet, 1991, 1993; Bonet, 2001).

Antiinflamatori ocular (Morton, 1981).

Antimigranyós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antinauseabund (Bonet, 2001).

Antineuràlgic (Ballero & Fresu, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Antiodontàlgic (Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Usher, 1974).

Antioxidant (Peris *et al.*, 1995).

Antipleurític (Agelet, 1999).

Antipneumònic (Bonet, 2001).

Antipruriginós (Lastra & Bachiller, 1997).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991).

Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic ocular (Morton, 1981).

Antitussigen (Ara, 1994).

Antivíric (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Aperitiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Roig, 1988).

Aromàtic (Le Floc'h, 1983; Muntané, 1991, 1994).

Bacteriostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982).

Balsàmic (Arteché *et al.*, 1992).

Calmant (Rivera *et al.*, 1994).

Cardiotònic (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Morton, 1981; Rivera & Obón, 1992).

Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983).

Colagog (Merzouki *et al.*, 2000).

Colerètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983).

Cordial (Roig, 1988).

Depuratiu (Merzouki *et al.*, 2000).

Diaforètic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Digestiu (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Fernández, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Emmenagog (Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995).

Estimulant (Batlle, 1993; Boulos, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).

Galactogen en veterinària (vaques) (Pieroni, 1999).

Ginecològic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Hematocàrtic (Agelet, 1999).

Hepatoprotector (Agelet, 1999).

Hipnòtic (Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).

Hipotensor (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Laxant (Agelet, 1999).

Per a la malenconia (Schröder *et al.*, 1996).

Per a la torticòli (Rivera & Obón, 1992).

Per a les palpitations (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a l'insomni (Garnier *et al.*, 1961).

Per al còlic intestinal (Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981).

Per al mareig (Casana, 1993).

Per a menstruacions difícils (Ara, 1994; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Per a neuràlgies cervicals (Ara, 1994).

Per a perdre pes (Morton, 1981).

Per als desmaís (Batlle, 1993).

Reconfortant (Le Floc'h, 1983).

Refrescant (Rivera & Obón, 1992).

Sedant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Cañigueral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rigat, 2005; Roig, 1988; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Tranquil·litzant (Lastra & Bachiller, 1997; Pardo de Santayana, 2004).

Tònic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Le Floc'h, 1983).

Vasotònic (Rigat, 2005).

Vulnerari (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).

***Mentha aquatica* L. (Lamiàcies)**

BCN 29996

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Herbassars de sòls sovint inundats de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Menta [méntə] (009, 020, 025)

Menta del mal de ventre [méntəðəlmalðəβéntɾə] (086)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antiinflamatori gàstric

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria tendra

Antiinflamatori gàstric

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Emmenagog

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les joves quan tenen mal de ventre de la regla i es troben malament. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a coure les faves. **DESTINACIÓ.** Additiu.

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Planta sencera

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa i menta. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 025. La té plantada al terrat i necessita molta humitat.

FONT. 086. La tenen plantada al jardí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiemètic (Gastaldo, 1970-1978).

Antisèptic (Ballero. & Fresu., 1994; Gastaldo, 1970-1978).

Carminatiu (Ballero. & Fresu, 1994; Gastaldo, 1970-1978).

Colagog (Ballero & Fresu, 1994).

Tònic (Gastaldo, 1970-1978).

Tractament d'afeccions i espasmes gastrointestinals (Ballero & Fresu, 1994; Gastaldo, 1970-1978).

***Mentha x gentilis* L. (Lamiàcies)**

BCN 29734

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Espècie híbrida cultivada, resultat de l'encreuament de *M. arvensis* i *M. spicata*.

NOMS POPULARS

Menta de fer sopa [méntəðəfésópə] (030)

Menta de la sopa [méntəðələsópə] (041)

Menta de sopa [méntəðəsópə] (048)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiinflamatori gàstric

FONT. 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ells usen aquesta, però creuen que totes les mentes són digestives.

FONT. 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 030; 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta i també per a les faves. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Digestiu (Blanco, 1996; Font i Quer, 1962)

***Mentha longifolia* (L.) Huds. (Lamiàcies)**

BCN 29993

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià propi de jonqueres i herbassars humits. Es fa preferentment sobre substrat calcari. Estatge montà i subalpí (i muntanyes mediterrànies).

NOMS POPULARS

Menta de fer sopa [méntəðəíésópə] (058)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer sopa de pa i menta. **DESTINACIÓ.** Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Mentha x piperita L. (Lamiàcies)

BCN 29997

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit. Espècie cultivada com a medicinal en horts i jardins; ocasionalment subespontània en herbassars ruderals.

NOMS POPULARS

Menta [méntə] (001, 003, 005, 006, 008, 010, 018, 021, 028, 029, 031, 034, 035, 040, 053, 056, 057, 066, 077)

Menta americana [méntəmərikánə] (041, 048, 078)

Menta de fer sopes [méntəðəfésópəs] (086)

Menta de jardí [méntəðəzərdí] (066)

Menta de la reina [méntəðəléréjnə] (058)

Menta de pipermint [méntəðəpipərmínt] (049)

Menta del caramel [méntəðəlkərəmél] (058)

Menta forta [méntəfórtə] (048)

Menta piperita [méntəpipəritə] (030, 048, 099)

Menta xocolatera [méntəʃukulətérə] (048)

Mentol (producte elaborat) [məntól] (060)

Pipermint [pipərmínt] (041)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiinflamatori intestinal

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Carminatiu

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És una beguda refrescant que se't posa bé. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern).

PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Anticatarral

FONT. 029. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria inespecífica

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 060. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antidepressiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estimula el sistema nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan no s'està fi de l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern). PREPARACIÓ. Sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 005; 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 006; 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern). PREPARACIÓ. Sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Carminatiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a la flatulència. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hepatoprotector

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja el fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Part aèria tendra

FONT. 018; 053; 058; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa i menta. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 001; 003; 008; 010; 028; 029; 031; 034; 040; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa i menta. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les lleties. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les faves. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta. DESTINACIÓ. Alimentació humana. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les faves. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer sopa i per als guisats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 057; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a les faves i per a la sopa de pa i menta. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 041; 048; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal. DESTINACIÓ. Alimentació humana. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usava en l'elaboració del licor de menta (en compraven l'essència ja feta a Anglaterra). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 053. La compra a l'herbolari.

FONT. 056. Fa la fulla més fina i brillant.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Mulet, 1990, 1991).

Anafrodisíac (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Roig, 1988).

Analgèsic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Martínez, 1993;

Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic de l'esquena (Lev & Amar, 2000).

Analgèsic faringi (González-Tejero, 1989).

Anestèsic local (Peris *et al.*, 1995).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàlgic gàstric (Bonet, 2001).

Antiasmàtic (Ara, 1994; Morton, 1981).

Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; González-Tejero *et al.*, 1992; Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Anticefalàlgic (Roig, 1988).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antidismenorreic (Roig, 1988).

Antiemètic (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antineuràlgic (Leporatti & Corradi, 2001).

Antiequimòtic (Roig, 1988).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antiflatulent (Morton, 1981; Parada, 1997; Rombi, 1991).

Antigastràlgic (Lev & Amar, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991; Usher, 1974).

Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Ara, 1994).

Antihelmíntic (Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991).

Antihipocondríac (Roig, 1988).

Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Antiinflamatori intestinal (Bonet, 1991, 1993, 2001).

Antimigranyós (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992).

Antinauseabund (Bonet, 2001).

Antiodontàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Lev & Amar, 2000).

Antipneumònic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antipruriginós (Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antireumàtic (De Feo & Senatore, 1993; Peris *et al.*, 1995).

Antisèptic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).

Antisèptic veterinari (ferides infectades) (Pieroni, 1999).

Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Parada, 1997).

Aperitiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Fernández, 2000).

Carminatiu (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Morton, 1977; Rivera *et al.*, 1994; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).

Cicatritzant (Villar *et al.*, 1992).

Colagog (Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992).

Colerètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 1991, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Corrector de sabor (Bonet, 2001).

Depuratiu (Martínez, 1993).

Dermatològic (Leporatti & Corradi, 2001).

Descongestiu bronquial (Ara, 1994).

Digestiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 1991, 1993, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Emmenagog (Morton, 1981).

Estimulant (Ara, 1994; Batlle, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Raja, 1995; Usher, 1974).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estimulant del sistema nerviós central (Rivera & obón, 1992).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994).

Estomàquic (Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).

Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Martínez, 1993).

Excitant (Batlle, 1993; Roig, 1988).

Fungicida (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).

Hepatoprotector (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Parada, 1997; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Laxant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Per a afeccions bronquials (Casana, 1993).

Per a afeccions mamàries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a afeccions respiratòries (De Feo & Senatore, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Per a afeccions respiratòries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a la sarna (Roig, 1988).

Per a problemes genitourinaris (Arnold-Apostolides, 1991).

Profilaxis del còlera (Arnold-Apostolides, 1991).

Protector faringi (González-Tejero *et al.*, 1992).

Refrescant (Schröder *et al.*, 1996).

Repel·lent d'animals (Galán, 1993).

Resolútiu (Villar *et al.*, 1992).

Sedant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Somnífer (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Tònic (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).

Tònic nerviós (Parada, 1997).

Tòxic (Rivera & obón, 1992).

Tranquil·litzant (González-Tejero *et al.*, 1992; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Vasotònic (Martínez, 1993; Parada, 1997).

Vermífug (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Viricida (Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

***Mentha pulegium* L. (Lamiàcies)**

BCN 29895

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Pradells damunt sòls humits. Terra baixa mediterrània.

NOMS POPULARS

“Poleo-menta” (nom castellà) (039)

Poliol [pulió] (009, 020, 023, 027, 028, 029, 031, 035, 037, 040, 043, 048, 054, 058, 061, 062, 076, 080, 093), [purió] (026, 039, 041, 045, 047, 056, 068, 071, 078, 082, 084)

Poliol salvatge [puriólsəβáðzə] (045)

Poniol [punió] (001, 002, 003, 010, 011, 013, 016, 017, 021, 022, 030, 032, 033, 034, 046, 050, 055, 057, 063, 064, 065, 071, 074, 083, 086)

USOS MEDICINALS

Flor

Digestiu

FONT. 054; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Anticatarral

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 001; 011; 016; 017; 020; 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva per a l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 002; 009; 013; 017; 021; 034; 035; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033; 062; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estabilitzar el ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022; 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hepatoprotector

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Digestiu

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Anticatarral

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja el malestar dels refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidepressiu

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la deixadesa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidiarreic

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidispneic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a respirar millor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063; 071; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027; 029; 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està desventrellat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 043; 056; 063; 071; 083; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antineoplàstic

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren ensucrada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan tens gasos, és digestiva . FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 027; 050; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 056; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Regula la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren a poc a poc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emol·lient intestinal

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a evitar la infecció del primer budell, del que surt de l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litza i ajuda a dormir millor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Abans d'anar a dormir. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija florífera

Antiinflamatori intestinal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La pren en comptes de cafè, després dels àpats.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer un licor estomacal (se'n posen brots florits dins l'ampolla on s'ha fet créixer el cogombre i es macera en anís sec a sol i serena 20 o 30 dies). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Licor de poliol florit (maceració de les tiges florides en esperit de vi un mes a sol i serena. Quan ja té color, s'hi afegeix sucre i aigua fins a rebaixar-lo a uns trenta o quaranta graus alcohòlics). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia (amb nous verdes i dues o tres plantes més que no recorda). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La té plantada al jardí.

FONT. 023. Es fa en llocs molt humits, a la vora dels rius.

FONT. 046. El cullen a muntanya.

FONT. 076. És de la família de la menta.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Arnold-Apostolides, 1991; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Tyler, 1987).

Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Galán, 1993).

Afrodisíac femení (Erichsen-Brown, 1989).

Analgèsic (Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic intestinal (Galán, 1993; Fernández, 2000).

Analgèsic menstrual (Fajardo *et al.*, 2000).

Analgèsic renal (Verde *et al.*, 1998).

Antiasmàtic (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antibronquític (Benchaabane & Abbad, 1994).

Anticatarral (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Merzouki *et al.*, 2000; Selga, 1998; Ziyat, 1997).

Anticefalàlgic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Ziyat, 1997).

Antidiarreic (Cañigüeral *et al.*, 1998; González-Tejero, 1989; Galán, 1993; González-Tejero *et al.*, 1992; Selga, 1998).

Antidismenorreic (Roig, 1988).

Antiemètic (Pellicer, 2000).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Ziyat, 1997).

Antiespasmòdic gastrointestinal (Ara, 1994).

Antigastràlgic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Usher, 1974).

Antigripal (Benchaabane & Abbad, 1994; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antihelmíntic (Roig, 1988).

Antihalitòsic (Fernández, 2000).

Antihipertensiu (Ziyat, 1997).

Antiinfecció (González-Tejero *et al.*, 1992).

Antiinflamatori intestinal (Pellicer, 2000).

Antimigranyós (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antiobesitat (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*,

1992).

Antiodontàlgic (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).

Antiparasitari (Le Floc'h, 1983).

Antireumàtic (Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Ziyat, 1997).

Antisèptic bucal (Ziyat, 1997).

Antisèptic broncopulmonar (Ziyat, 1997).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994a).

Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).

Antivertiginós (Arnold-Apostolides, 1991).

Calma els dolors abdominals (Ballero, 1982).

Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Tyler, 1987; Ziyat, 1997).

Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983).

Colerètic (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Depuratiu (Benchaabane & Abbad, 1994).

Diaforètic (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987).

Digestiu (Ara, 1994; Bartolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Diürètic (Erichsen-Brown, 1989; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Tyler, 1987).

Emol·lient (Boulos, 1993).

Estimulant (Duke, 1986; González-Tejero, 1989).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Galán, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996).

Estomàquic (González-Tejero *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983; Schröder *et al.*, 1996).

Eupèptic (Peris *et al.*, 1995; Verde *et al.*, 1998).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Galactogen (Benchaabane & Abbad, 1994).

Hepatoprotector (González-Tejero, 1989; Parada, 1997; Verde *et al.*, 1998).

Hipoglucemiant (Ziyat, 1997).

Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).

Hipnòtic (Arnold-Apostolides, 1991).

Insecticida (Boulos, 1993; Rivera & obón, 1992).

Laxant (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).

Mucolític (Peris *et al.*, 1995).

Orexigen (Arteché *et al.*, 1993).

Parasitocida (Arnold-Apostolides, 1991).

Pectoral (Duke, 1986).

Per a afeccions broncopulmonars (Bellakhdar *et al.*, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Per a afeccions cardíques (Verde *et al.*, 1998).

Per a afeccions de la boca (Ballero & Fresu, 1991).

Per a afeccions de la gola (Benchaabane & Abbad, 1994).

Per a afeccions digestives (Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000).

Per a afeccions hepàtiques (Galán, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000).

Per a afeccions intestinals (Fernández, 2000).

Per a afeccions renals (Fajardo *et al.*, 2000; Galán, 1993).

Per a afeccions respiratòries (Fernández, 2000).

Per a afeccions sanguínies (Fernández, 2000).

Per a afeccions urinàries (Rivera *et al.*, 1994).

Per a la icterícia (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Per a l'alteració de la tensió (Fernández, 2000).

Per a les angines (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Per als còlics (Galán, 1993).

Per als desordres gàstrics (Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Per a picades verinoses (Erichsen-Brown, 1989).

Per al mareig (Bartolí, 1989).

Per a trastorns menstruals (Verde *et al.*, 1998).

Protector hepàtic (González-Tejero *et al.*, 1992; Ivancheva & Stantcheva, 2000).

Refrescant (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Repel·lent d'insectes (Font, 1961; Galán, 1993; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).

Sedant (González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000).

Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Pellicer, 2000; Ziyat, 1997).

Tònic estomacal (Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Roig, 1988).

Tòxic (Obón & Rivera, 1991).

Tranquil·litzant (Schröder *et al.*, 1996).

Vasotònic (González-Tejero *et al.*, 1992).

Vermífug (Rivera & obón, 1992).

Vulnerari (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1993).

***Mentha* sp. (Lamiàcies)**

BCN 29991

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

En el gènere *Mentha* són freqüents els híbrids, alguns dels quals (sovint relacionats amb *M. spicata*) són cultivats per a l'obtenció d'essència de menta.

NOMS POPULARS

Menta variegada [méntəβəriəγáðə] (048)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Mentha spicata* L. (Lamiàcies)**

BCN 29995

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit. Espècie cultivada com a medicinal en horts i jardins; ocasionalment subespontània en herbassars ruderals.

NOMS POPULARS

Menta [méntə] (023, 024, 026, 028, 032, 039, 042, 043, 044, 045, 046, 047, 049, 050, 052, 054, 055, 059, 060, 061, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 068, 069, 070, 072, 074, 076, 078, 079, 081, 082, 084, 085)

Menta de fer sopa [méntəðəfésópə] (078)

Menta de jardí [méntəðəʒərdí] (066)

Menta del consol [méntəðəlkunsól] (003, 007, 009, 018, 035, 041, 048, 058)

Menta del mal de panxa [méntəðəmalðəpáŋʃə] (041)

Menta del mal de ventre [méntəðəmalðəbéntre] (041)

Menta dels horts [méntəðəlzórts] (037)

Menta verda [méntəβérdə] (048)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticatarral

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Amb una cullerada de mel. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estabilitzar el ventre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Digestiu

FONT. 032; 052; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Estomacal

FONT. 065; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a refrescar i ajudar l'estómac. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Emol·lient intestinal

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a evitar la infecció del primer budell, del que surt de l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Li ho va dir fa molts anys un metge, després d'haver tingut sa mare ingressada a l'hospital.

Part aèria florida

Afrodisíac

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Afrodisíac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La menta fa anar calenta.

Antiodontàlgic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 024. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria inespecífica

Digestiu

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antidismenorreic

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de la regla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE

D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb una cullerada de mel. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es cola amb un drap de fil i s'hi afegeix una cullerada de mel.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 003; 028; 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se n'ha de prendre mitja tassa abans dels àpats i mitja després. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori hepàtic

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'hepatitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se n'ha de prendre mitja tassa abans dels àpats i mitja després. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Suspensió (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Rosegar un brot. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant del postpart

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les despulles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

Digestiu

FONT. 007; 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Se n'ha de prendre mitja tassa abans dels àpats i mitja després. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És el seu cafè d'havent dinat.

FONT. 023. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Estomacal

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a refrescant a l'estiu, quan fa tanta calor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Quan es té calor. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A l'estiu, quan fa tanta calor, et treu la set i el calor, et refresca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a refrescant després dels àpats, en comptes de cafè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Al vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litza i ajuda a dormir millor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció d'un brot en un petit d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Planta viva

Repel·lent d'insectes

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ha sentit a dir que on hi ha menta no hi ha mosquits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopes.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039; 050; 066; 069; 072; 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta i per a estofar les faves. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 044; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a les faves). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta. Els àrabs en posen al te. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta (en mengen cada setmana). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 043; 049; 060; 061; 063; 064; 065; 068; 074; 076; 078; 081; 084; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i menta. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 042; 054; 062; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer sopa de pa i menta. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa i menta, si pot ser, fresca. DESTINACIÓ. Alimentació humana. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a preparar te amb menta). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a fer sopa i una beguda refrescant de la infusió, freda). DESTINACIÓ. Additius.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 046; 048; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Beguda refrescant (la decocció es refreda i es guarda a la nevera per a prendre com a refresc). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refresc (la infusió, freda, és una beguda refrescant). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El seu avi rentava les bótes de vi amb infusió de brots de menta perquè en sortís vi més aromàtic.

Ús social.

Planta fumable

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fumen les fulles, barrejades amb tabac, tot i que el gust no és massa bo.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 026. La guarda en una capsa.

FONT. 076. És de la família del poliol

FONT. 079. Floreix per Setmana Santa. Cal collir-la per Setmana Santa perquè no caigui la flor.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986).
Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera & Obón, 1992).
Anafrodisíac (Erichsen-Brown, 1989).
Analgèsic (Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Rivera & Obón, 1992; Rivera *et al.*, 1994).
Analgèsic abdominal (Torres, 1999).
Analgèsic en el part (Morton, 1981).
Analgèsic gàstric (Verde *et al.*, 1998).
Analgèsic veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Anestèsic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Erichsen-Brown, 1989).
Antiàcid (Lev & Amar, 2000).
Antibronquític (Merzouki *et al.*, 1999).
Antiàlgic (Bonet, 2001).
Antiàlgic gàstric (Bonet, 2001).
Antiamenorreic (Agelet, 1999).
Antiartrític (Bartrolí, 1989; Lev & Amar, 2000).
Antiasmàtic (Bartrolí, 1989; De Feo *et al.*, 1992).
Antiberrugós (Boukef, 1986).
Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).
Anticancerós gàstric (Morton, 1981).
Anticatarral (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1991; González-Tejero *et al.*, 1992; Iwu, 1993; Morton, 1977, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1991; Honda *et al.*, 1996; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero *et al.*, 1992; Morton, 1981; Rigat, 2005; Usher, 1974).
Anticolagog (Agelet, 1999).
Anticolític (De Feo *et al.*, 1992; Morton, 1981).
Antidiarreic (Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994).
Antidismenorreic (Bartrolí, 1989).
Antiemètic (De Feo & Senatore, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1981).
Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antiflatulent (Boukef, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Lev & Amar, 2000; Morton, 1981).
Antiforunculòsic (Boukef, 1986).
Antigastràlgic (Benchaabane & Abbad, 1994; Honda *et al.*, 1996; Iwu, 1993; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Rivera & Obón, 1992; Sezik *et al.*, 1991; Usher, 1974).
Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antigrípal (Agelet, 1999).
Antihalitòsic (Benchaabane & Abbad, 1994).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; González-Tejero *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999; Verde *et al.*, 1998; Yesilada *et al.*, 1993).
Antihemorroidal (Bellakhdar *et al.*, 1991; Muntané, 1991, 1994).
Antihistèric (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiinflamatori (Rivera & obón, 1992; Rivera *et al.*, 1994).
Antiinflamatori hepàtic (Agelet, 1999).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antimigranyós (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).
Antinauseabund (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981).
Antiodontàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antipirètic (Agelet, 1999).
Antipiròtic (Benchaabane & Abbad, 1994).
Antipleurític (Agelet, 1999).
Antipneumònic (Erichsen-Brown, 1989).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antisèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Usher, 1974).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Antitussigen (De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1977; Sezik *et al.*, 1991).
Antiulcerós (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).
Aperitiu (De Feo & Senatore, 1993).
Aromàtic (Le Floc'h, 1983; Muntané, 1991, 1994).
Atura la fermentació intestinal (Rivera & obón, 1992).
Bactericida (Garnier *et al.*, 1961).
Balsàmic (González-Tejero *et al.*, 1992).
Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Yesilada *et al.*, 1993; Morton, 1981; Morton, 1977; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Colagog (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Rivera *et al.*, 1994).
Colerètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Rivera *et al.*, 1994).
Contraceptiu (Morton, 1981).
Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Descongestiu (Bartrolí, 1989; Rivera *et al.*, 1994).
Desodorant (Morton, 1981).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diaforètic (Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Rivera & Obón, 1992).
Digestiu (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 2001; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005; Rivera & Obón, 1992; Rivera *et al.*, 1994; Verde *et al.*, 1998).
Diürètic (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1981).
Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Morton, 1981).
Emol·lient (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Estimulant (De Feo *et al.*, 1992; Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera & Obón, 1992).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomacal (Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Estomàquic (Benchaabane & Abbad, 1994; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo *et al.*, 1992).
Excitant (Muntané, 1991, 1994).
Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Morton, 1981).
Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Galactòfug (Morton, 1981).
Hematocàrtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Hepatoprotector (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Martínez, 1993; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
Hipertensor (Agelet, 1999).
Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Lev & Amar, 2000).

Hipotensor (Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).
Laxant (Agelet, 1999; Boukef, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994).
Mucolític (De Feo & Senatore, 1993).
Orexigen (Erichsen-Brown, 1989; Morton, 1981).
Per a enriquir la llet materna (Morton, 1981).
Per a gingivitis (Boukef, 1986).
Per a la higiene del cabell (Torres, 1999).
Per a les pulmonies (Muntané, 1991, 1994).
Per a malalties del sistema respiratori (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).
Per a malalties venèries (Morton, 1981).
Per a mossegades de gos (Erichsen-Brown, 1989).
Per a picades d'insectes (De Feo *et al.*, 1992).
Per als mals d'estómac (Peroni et Quave, 2005).
Produeix flatulència (Rivera & obón, 1992).
Protector gàstric (Agelet, 1999).
Protector intestinal (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Provoca el part (Erichsen-Brown, 1989).
Refrescant (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991;

Benchaabane & Abbad, 1994; Merzouki *et al.*, 1999; Muntané, 1991, 1994; Rivera & Obón, 1992).
Resolutiu d'abscessos (Boukef, 1986).
Sedant (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Sedant gàstric (De Feo & Senatore, 1993).
Tònic (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Iwu, 1993; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
Tractament per a ressaques (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tranquil·litzant (González-Tejero *et al.*, 1992; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Vermífug (Erichsen-Brown, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Mentha suaveolens Ehrh (Lamiàcies)

BCN 29994

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Jonqueres, herbassars humits. Regió mediterrània i estatge montà.

NOMS POPULARS

Herba gatera [érβəγətérə] (048)

Madrastra [məðstrə] (028)

Menta borda [méntəβórðə] (037, 050, 065)

Menta de ribera [méntəðəriβérə] (028, 037)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Litotríptic renal

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per al mal de pedra. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Digestiu

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antiinflamatori intestinal

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en saben cap ús.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 028. És com una menta més grossa i d'olor més forta.

FONT. 037. Es fa a la vora de les riberes; és més grossa i peluda que les altres mentes però també n'és una.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Merzouki <i>et al.</i> , 2000).	1991, 1994).
Anticatarral (Merzouki <i>et al.</i> , 1997; Mulet, 1990, 1991).	Emol·lient (Blanco & Cuadrado, 2000).
Anticefalàlgic (Mulet, 1990, 1991).	Estimulant (Conca, 1996).
Antidiarreic (Fernández, 2000).	Estomacal (Conca, 1996; Font, 1961).
Antihelmíntic (Fernández, 2000; Font, 1961).	Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994).
Antihemorroidal (Muntané, 1991, 1994).	Hipotensor (Mulet, 1990, 1991).
Antiparasitari (Conca, 1996).	Per a afeccions digestives (Fernández, 2000).
Antireumàtic (Merzouki <i>et al.</i> , 2000; Muntané, 1991, 1994).	Per a la picor produïda per les ortigades (Conca, 1996).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).	Repel·lent de mosquits (Galán, 1993).
Antiulcerós (Fernández, 2000).	Tònic (Merzouki <i>et al.</i> , 2000).
Carminatiu (Merzouki <i>et al.</i> , 2000).	Tranquil·litzant (Muntané, 1991, 1994).
Digestiu (Fernández, 2000; Merzouki <i>et al.</i> , 2000; Muntané,	Vermífug (Mulet, 1990, 1991).

***Mercurialis annua* L. (Euforbiàcies)**

BCN 29896

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit holàrtic. Horts, comunitats ruderals terofítiques, parets i roques ruderalitzades. Regió mediterrània i muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Camperols [kəmpəˈɔls] (066)

Murcarols [murkəˈɔls] (005, 010, 022, 054, 071)

USOS MEDICINALS

Fulles

Laxant

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a anar de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Supositori (ús intern). PREPARACIÓ. Es fa una boleta amb la fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria inespecífica

Laxant

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana i veterinària.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ingestió directa (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina veterinària.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a laxar els cavalls quan tenen mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Laxant

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Bonet, 2001).

Abortiu veterinari (Blanco & Cuadrado, 2000).

Antiàlgic renal (Merzouki *et al.*, 1997).
 Antiberrugós (Arnold-Apostolides, 1991; Ribon, 1993).
 Antieczematós (Van Hellemont, 1986).
 Antiotàlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antipneumònic (Fleurentin *et al.*, 1991).
 Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991).
 Antisèptic (Bonet, 2001).
 Antisèptic postpart veterinari (Pieroni, 1999).
 Antitumoral (Duke, 1986).
 Antiulcerós gàstric (Arnold-Apostolides, 1991).
 Aperitiu (Van Hellemont, 1986).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
 Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).
 Colagog (Duke, 1986).
 Dermàtic (Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Digestiu en vaques (Pieroni, 1999).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1984).
 Emètic (Duke, 1986).
 Emmenagog (Duke, 1986; Ribon, 1993).
 Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Estomàquic (Boulos, 1993).
 Galactòfug (Ballero, 1982; Ballero & Fresu, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
 Hematurogen en animals (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Hidragog (Duke, 1986).
 Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Rigat, 2005; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1984).
 Laxant veterinari (De Feo & Senatore, 1993; Pieroni, 1999).
 Per a l'esterilitat (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a l'esterilitat femenina (Boukef, 1986).
 Per a la frigidesa (Boukef, 1986).
 Per a la icterícia (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a la leucorrea (Boukef, 1986).
 Per a malalties venèries (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a reactivar la funció digestiva en veterinària (bovins) (Pieroni, 1999).
 Protector renal (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1984).
 Purgant veterinari (Pieroni, 1999).
 Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991).
 Timpanític en animals (Bonet, 2001).
 Tòxic (Aliotta, 1987; Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Vermífug (Duke, 1986).

***Mespilus germanica* L. (Rosàcies)**

BCN 50768

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit submediterrani oriental (naturalitzat, sembla, a l'Europa occidental). Naturalitzat en boscs més o menys humits, principalment de caducifolis. Cultivat, com a fruiter, en petita escala.

NOMS POPULARS

Nespres (fruit) [nésprəs] (038, 083)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es cullen, es deixen madurar en una caixa fins que vénen marrons i es mengen. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Meum athamanticum* Jacq. (Apiàcies)**

BCN 24933

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit alpi. Es fa a les pastures de l'alta muntanya, sobre substrat silici.

NOMS POPULARS

Meu [méw] (017)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Abortiu

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Rigat, 2005).

Alimentari (Garnier *et al.*, 1961).

Anticatarral (Rigat, 2005; Usher, 1974).

Antihipertensiu (Rigat, 2005).

Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).

Antisèptic (Rigat, 2005).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).

Carminatiu (Font, 1961).

Coadjuvant postpart (Rigat, 2005).

Diürètic (Font, 1961; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Emmenagog (Font, 1961).

Estimulant (Garnier *et al.*, 1961).

Estomacal (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).

Hematocatàrtic (Rigat, 2005).

Hipotensor (Rigat, 2005).

Pectoral (Garnier *et al.*, 1961).

Per al control de la menstruació (Usher, 1974).

Per a la histèria (Usher, 1974).

Per a pertorbacions gàstriques (Usher, 1974).

Per a pertorbacions renals (Villaret *et al.*, 1992).

Per a pertorbacions uterines (Usher, 1974).

Purgant (Villar *et al.*, 1992).

***Molopospermum peloponnesiacum* (L.) Koch (Apiàcies)**

BCN 29737

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit alpi. Llocs rocosos i herbassars, de l'estatge subalpi (i montà).

NOMS POPULARS

Coscolls [kuskúʎs] (038)

USOS MEDICINALS

Tija

Hematocatàrtic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És bo per a la sang. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Un cop pelat i posat en remull amb aigua, els trossets de tija queden ben recargolats.

USOS ALIMENTARIS

Tija

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pela i es menja amanida (un cop pelada, es posen els trossets de tija –als quals es fa un tall en creu- en aigua i queden ben recargolats). Confitat (en confitura) s'usa per a fer pastissos. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Depuratiu (Muntané, 1991, 1994).

***Morus nigra* L. (Moràcies)**

BCN 31289

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit oriünd de l'Àsia Oriental. Cultivat com a ornamental a la terra baixa i a la muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Morera [muréɾə] (055)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen quan són negres. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Musa* sp. (Musàcies)**

BCN 52093

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit propi de regions tropicals i subtropicals. Cultivat pels seus fruits comestibles.

NOMS POPULARS

Plàtan (fruit) [plátən] (079)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT. 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtic (Roig, 1988).

Anticatarral (Mulet, 1990, 1991).

Antiuricèmic (Font, 1961).

Coadjuvant en dietes d'aprimament (Mulet, 1990, 1991).

Per a afeccions del fetge i la bufeta (Font, 1961).

Per a la icterícia (Roig, 1988).

Per a l'hemoptisi (Roig, 1988).

Per a l'ofec (Roig, 1988).

Per als mals de la pell (Lev & Amar, 2000).

Vitamínic (Font, 1961).

Vulnerari (Roig, 1988).

***Muscari comosum* (L.) Mill. (Liliàcies)**

BCN 29738

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit pluriregional propi de cultius i prats secs. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Calabruix [kələβrúʃ] (048)

**OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA,
FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU**

FONT. 048. És un tipus de ceba.

***Muscari neglectum* Guss. ex Ten. (Liliàcies)**

BCN 29998

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit pluriregional. Herbeis, prats, vores de camí. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Calabruixa [kələβrúʃə] (001)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Planta viva

Verinosa

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Cal collir-la amb compte perquè és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Myristica fragrans Houtt. (Miristicàcies)

BCN 50769

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit tropical. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Nou moscada (llavor) [nówmuskáðə] (041, 044, 048, 049, 055, 058, 078, 099)

USOS MEDICINALS

Llavor

Antidiarreic

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a la beixamel. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer codonyat. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del "cointreau" o "curaçao". DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Duke, 1986).

Afrodisiac (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Lev & Amar, 2000; Merzouki *et al.*, 2000; Van Hellemont, 1986).

Al·lucinògen (Van Hellemont, 1986).

Antiàlgic (Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Lev & Amar, 2000; Van Hellemont, 1986).

Antiàlgic gàstric (Duke, 1986).

Antianorèctic (Duke, 1986).

Antiasmàtic (Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 2000).

Anticatarral (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994).

Anticefalàlgic (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Antidiarreic (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Antiespasmòdic (Van Hellemont, 1986).

Antiflatulent (Duke, 1986).

Antihemorroidal (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Antiictèric (Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori (Iwu, 1993).

Antiinflamatori urinari (Duke, 1986).

Antimalàric (Duke, 1986).

Antinauseabund (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Antineuràlgic (Van Hellemont, 1986).

Antipirètic (Duke, 1986).

Antireumàtic (Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 2000; Usher, 1974).

Antisèptic (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988;).

Antisèptic vaginal (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Aromàtic (Boulos, 1993; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Astringent (Duke, 1986).

Calefaent (Duke, 1986; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993).

Carminatiu (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Iwu, 1993; Morton, 1977).

Colagog (Merzouki *et al.*, 2000).
 Colerètic (Arteche *et al.*, 1993).
 Condiment (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Usher, 1974).
 Convulsionant (Arteche *et al.*, 1993).
 Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
 Digestiu (Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974).
 Emmenagog (Arteche *et al.*, 1993).
 Estimulant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estimula el sistema circulatori (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Estimula el sistema nerviós (Arteche *et al.*, 1993).
 Estimula la gana (Arteche *et al.*, 1993).
 Estimulant aromàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Estomacal (Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Letal (Van Hellemont, 1986).
 Narcòtic (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986).
 Oxitòcic (Arteche *et al.*, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Per a afeccions gàstriques psicòmàtiques (Van Hellemont, 1986).
 Per a induracions (Duke, 1986).
 Per a la cardiosi (Duke, 1986).
 Per a la ciàtica (Duke, 1986).
 Per a la claustrofòbia (Van Hellemont, 1986).
 Per a la disenteria (Duke, 1986).
 Per a la dismenorrea (Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).
 Per a la gastritis (Van Hellemont, 1986).
 Per a la impotència sexual (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a la lepra (Duke, 1986).
 Per a la leucorrea (Duke, 1986).
 Per a l'amnèsia (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a la pèrdua de concentració (Van Hellemont, 1986).
 Per a la tuberculosi (Duke, 1986).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
 Per a les rampes (Duke & Ayensu, 1985).
 Per al fetge i la melsa (Duke, 1986).
 Per a l'hipoacidesa gàstrica (Van Hellemont, 1986).
 Per a l'hipocondria (Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).
 Per a l'histèria (Duke & Ayensu, 1985).
 Per al postpart (Iwu, 1993).
 Per al puerperi (Duke, 1986).
 Per a pertorbacions cardíques (Duke, 1986).
 Per a pertorbacions limfàtiques (Duke, 1986).
 Per a pertorbacions respiratòries (Duke, 1986).
 Per a tot tipus de fluxes (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a tumors (Duke, 1986).
 Psicoactiu (Duke, 1986).
 Revulsiu (Van Hellemont, 1986).
 Rubefaent (Arteche *et al.*, 1993).
 Sedant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Tònic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
 Tòxic (Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Duke, 1986; Lev & Amar, 2000).

Myrtus communis L. (Mirtàcies)

BCN 35897

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Màquies sobre sòl poc sec, principalment prop del fons de rambles i torrenteres; sovint dominant en petites superfícies. Contrades mediterrànies d'hivern temperat.

NOMS POPULARS

Murtra [múltrə] (037, 094), [múrtərə] (086)

Murtrera [multrére] (056)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antidiarreic

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i el boquer de les gambines.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer gambines.

FONT. 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca (la gent de l'interior l'usa en comptes de jonc).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtic (Merzouki *et al.*, 1997).

Antibiòtic (Conca, 1996).

Antibronquític (Merzouki *et al.*, 1999).

Anticatarral Fernández, 2000; Font, 1961).

Antidiarreic (Merzouki *et al.*, 1997, 2000; Ziyat, 1997).

Antidiarreic veterinari (Pieroni, 1999).

Antihipertensiu (Ziyat, 1997).

Antiinflamatori (Pellicer, 2000).

Antipneumònic (Merzouki *et al.*, 2000).

Antisèptic (Conca, 1996; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 1999; Ziyat, 1997).

Antisèptic abdominal (Torres, 1999).

Antitussigen (Merzouki *et al.*, 1999).

Aperitiu (Font, 1961).

Astringent (Conca, 1996; Pellicer, 2000; Ziyat, 1997).

Astringent veterinari (Pieroni, 1999).

Balsàmic (Font, 1961; Galán, 1993).

Cosmètic (Font, 1961).

Hipotensor (Ziyat, 1997).

Pectoral (Merzouki *et al.*, 1999; Pellicer, 2000).

Per a infeccions de les vies respiratòries (Conca, 1996).

Per a la cura del cabell (Merzouki *et al.*, 2000).

Per a les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1997).

Per als abscessos (Merzouki *et al.*, 1997).

Per als desordres gastrointestinals (Ziyat, 1997).

Per a netejar ferides (Conca, 1996).

Per a pertorbacions de les vies respiratòries (Merzouki *et al.*, 1999).

Sedant (Merzouki *et al.*, 1999; Font, 1961).

Tònic (Merzouki *et al.*, 1999; Pellicer, 2000).

Tònic capil·lar (Ziyat, 1997).

Tònic dermatològic (Pellicer, 2000).

Vulnerari (Galán, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Pellicer, 2000).

Nepeta cataria L. (Lamiàcies)

BCN 29739

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Cultivada com a medicinal en els horts; de vegades subespontània en herbassars ruderals.

NOMS POPULARS

Herba dels gats [έρβᾶδᾶλσγᾶτς] (030)

Herba gatera [έρβᾶγᾶτέρᾶ] (048)

Nepta [νέπτᾶ] (018, 030, 041, 048, 058, 078)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Tranquil·litzant

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Planta viva

Repel·lent d'insectes

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fresca diuen que repel·leix els escarabats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** No consta (ús extern). **PREPARACIÓ.** Sense preparació. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Al·lucinogen (Rivera & obón, 1992; Tyler, 1987).

Antiàlgic (Agelet, 1999).

Antiasmàtic (Agelet, 1999).

Antiateromatós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antibronquític (Van Hellemont, 1986).

Anticancerós (Duke, 1986).

Anticatarral (Font, 1961).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).

Antidismenorreic (Agelet, 1999).

Antiemètic (Selga, 1998).

Antiequimòtic (Agelet, 1999).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Selga, 1998; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Antihistèric (Roig, 1988).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antiodontàlgic (Duke, 1986).

Antipleurític (Agelet, 1999).

Antipneumònic (Erichsen-Brown, 1989).

Antisèptic (Agelet, 1999).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).

Antitòxic (Agelet, 1999).

Antitussigen (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).

Aperitiu (Van Hellemont, 1986).

Carminatiu (Duke, 1986).

Diaforètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).

Digestiu (Duke, 1986; Usher, 1974; Selga, 1998).

Emmenagog (Duke, 1986; Font, 1961; Roig, 1988).

Estimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).

Estomàquic (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).

Excitant (Roig, 1988).

Laxant (Agelet, 1999).

Pectoral (Duke, 1986; Font, 1961).

Sedant (Agelet, 1999; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).

Somnífer (Duke, 1986).

Tònic (Duke, 1986; Roig, 1988).

Tranquil·litzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Parada, 1997).

Nerium oleander L. (Apocinàcies)

BCN 46840

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani meridional i de terres temperades calentes i subtropicals fins a la Xina. Contrades mediterrànies d'hivern temperat. És plantada en jardins com a ornamental.

NOMS POPULARS

Baladre/Baladres [bəláðrə] (027, 030, 036, 037, 039, 040, 041, 042, 044, 047, 051, 053, 055, 062, 065, 068, 071, 076, 078, 082, 086, 093), [bəláðrəs] (059, 081)

Glòria rosa [glóriərózə] (038)

Llorer rosa [lurérózə] (038)

Rosers [ruzés] (056)

Sense nom (079)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Flor

Verinós

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La flor és molt tòxica i potser la fulla també. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Part aèria inespecífica

Verinós

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És molt tòxic. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És tòxic. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 041; 047; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tot ell és verinós. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinós. Fins i tot menjar cargols que hagin estat sobre baladres dona un bon mal de ventre. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Planta sencera

Cardiotòxic

FONT. 036; 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tot ell és verinós. Cremar-lo dona un fum nociu que ataca el cor. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Letal

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Una família va usar una branca de baladre per a girar la carn a la brasa i varen morir tots. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinós: no es poden menjar els cargols que es cullen en un baladre perquè poden ser verinosos. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica. Pot matar el bestiar que en mengi. Fins i tot si es toca cal rentar-se bé les mans amb sabó. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna i externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Ulcerant

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si rosegues baladre, la boca se t'omplirà de mal. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Verinós

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinós. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 038; 071; 078; 079; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Ha sentit a dir que és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. No. OBSERVACIONS. No creu que sigui tant verinós com diuen perquè si ho fos, no n'hi hauria tants de plantats com a ornamentals.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tot ell és verinós, fins i tot si es toca. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Són verinosos. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. De petits en diem rosers.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La mare no podia sofrir veure'ns a la vora dels baladres. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER

L'INFORMANT. Tot l'arbre és tòxic, fins i tot tocar-lo i posar els dits a la boca. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica, fins i tot els cargols que n'han menjat. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No crec que sigui cert que siguin verinoses, però les ovelles no les toquen pas. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinós. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental per a tanques i jardins.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a un nen petit herniat del melic, la nit de Sant Joan dues Maries i dos Joans busquen una mata de baladre, tallen el tronc longitudinalment de dalt a baix i hi passen el nen pel mig. Després lliguen el tronc: si l'arbre es cura i sobreviu, el nen també.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els nens gelosos se'n posen dues o tres fulles dins la coixinera.

Nicotiana tabacum L. (Solanàcies)

BCN 48711

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit originari d'Amèrica del Sud. Cultivat localment i de vegades subespontani.

NOMS POPULARS

Caliquenyo/Caliquenyos (producte elaborat) [kəlikéŋu] (001, 083), [kəlikéŋus] (054)

Tabac (producte elaborat) [təβák] (035, 036, 052, 054, 062, 063, 065, 076, 079, 080)

Tabaqueres [təβəkérés] (052, 054, 062, 063, 065, 067, 076, 079, 080)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antifúngic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Es torren en una llauna al foc puntes seques de caliquenyo triturades i amb sofre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiàlgic ciàtic

FONT. 063. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihemorroidal

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de greix de porc i tabac engrunat a parts iguals. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic (cendra)

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitífic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al tifus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Es bull en oli una pell de serp, unes quantes arengades i un nombre indeterminat de puntes de caliquenyo fins a formar una pasta espessa. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'aplicava més o menys dies segons la gravetat del pacient. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la tos seca.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de les fulles seques i triturades embolicades al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Descongestiu nasal

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està refredat i no es pot estornudar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aspiració nasal de la fulla picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Vesicant

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Es posaven cigars esmicolats sobre patata bullida aixafada i cremant sobre la pell i la butllofava tota. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Era una manxiula: cremava i butllofava la pell.

ALTRES USOS

Ús social.

Planta fumable

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fuma.

FONT. 067; 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es fumen, seques (les fulles petites es trinxen per a cigarrets i de les grans se'n fan cigars).

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El cultivaven per a deixar de fumar (varen deixar de fumar gràcies a fumar només el tabac que cultivaven).

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es fuma (en cultivaven per a consum propi).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Acaricida (Agelet, 1999).
Analgèsic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981; Ribon, 1993).
Analgèsic postpart (Morton, 1981).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Anorèxic (Duke, 1986).
Antialopècic (Pellicer, 2000; Roig, 1988).
Antiartrític (Duke & Ayensu, 1985).
Antiasmàtic (Duke, 1986; Roig, 1988).
Anticatarral (Duke, 1986).
Anticefalàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Roig, 1988).
Antidermatòsic (Roig, 1988).
Antidismenorreic (Roig, 1988).
Antieritematós (Agelet, 1999).
Antiespasmòdic (Duke, 1986; Morton, 1981).
Antigastràlgic (Duke, 1986).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Antiinflamatori (Hutt & Houghton, 1997).
Antimalàric (Duke, 1986).
Antimicòtic (Agelet, 1999).
Antineoplàsic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
Antineuràlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antiotàlgic (Duke, 1986).
Antipediculòtic (Duke, 1986; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).
Antipneumònic (Rigat, 2005).
Antireumàtic (Duke, 1986; Morton, 1981; Roig, 1988).
Antisarnós (Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antitetànic (Roig, 1988).
Antitífic (Bonet, 2001).
Antitussigen (Duke, 1986).
Antiulcerós (Duke, 1986).
Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Villar *et al.*, 1992).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Ribon, 1993).
Contraverí (Erichsen-Brown, 1989; Torres, 1999).
Dermatològic (Ribon, 1993).
Emètic (Arnold-Apostolides, 1991; Erichsen-Brown, 1989).

Estimulant (Duke, 1986).
 Estimulant cerebral (Ribon, 1993).
 Estimulant de l'oïda (Ribon, 1993).
 Estimulant ocular (Ribon, 1993).
 Estomacal (Ribon, 1993).
 Estornutatori (Pellicer, 2000; Roig, 1988).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Febrífug (Morton, 1981; Roig, 1988).
 Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Parada, 1997).
 Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Insecticida (Roig, 1988).
 Larvívica (Agelet, 1999).
 Laxant (Duke, 1986; Font, 1961).
 Narcòtic (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Roig, 1988).
 Parasitívica (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).
 Per a la paràlisi de la bufeta (Roig, 1988).
 Per a la sarna en veterinària (Guarrera, 1999).
 Per a les mossegades de serp (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997).
 Per a les pessigades d'escorpí (Hutt & Houghton, 1997).
 Per al quist hidatídic (Fernández, 2000).
 Per a mitigar els efectes del alcohol (Roig, 1988).
 Per a obstruccions intestinals (Roig, 1988).
 Per a picades (Morton, 1981).
 Per al tètanus (Duke, 1986).
 Resolútiu de furúncols (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Sialagog (Roig, 1988).
 Tabaquisme (Bonet, 2001).
 Tòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Roig, 1988).
 Tranquil·litzant (Schröder *et al.*, 1996).
 Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Roig, 1988).
 Vulnerari (Ferrández & Sanz, 1993; Morton, 1981).

Ocimum basilicum L. (Lamiàcies)

BCN 29897

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit. Espècie cultivada en els horts, jardins i en les llars.

NOMS POPULARS

Alfàbrega [əlfáβrəγə] (031, 035, 046, 052), [əwfáβrəγə] (001, 023, 030, 034, 036, 041, 042, 045, 048, 072), [fáβrəγə] (050)

Alfràgam [əwfráγəm] (047), [fráγəm] (058, 083)

Enflàgam [ənfláγəm] (065, 066)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antisèptic extern

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Gran desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antisèptic puerperal

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar les eugues després del part. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Veterinària.

Salutífer

FONT. 072. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Planta viva

Repel·lent d'insectes

FONT. 034; 035; 046; 050; 058; 065; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una planta d'alfàbrega a la finestra foragita els mosquits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036; 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa la planta a la finestra perquè no entrin les mosques. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 031; 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar les

faves i per als estofats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 035; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dóna molt bon gust a les amanides de tomata (fulles trinxades sobre la tomata). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 041; 046; 047; 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'afegeix a l'amanida d'enciam. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 052; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a les amanides. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (Per a les faves). DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'olor que fa evita que els papus (insectes) malmetin el planter (abans, quan anaves a comprar planter, sempre te'n regalaven alguna planta).

Ús cosmètic.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar-se (un brot fresc a l'orella).

Ús social.

Ambientador

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a eliminar les males olors i les mosques quan hi havia un difunt a casa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Duke, 1986; Morton, 1981; Rivera & Obón, 1992).

Alexetèric (Duke, 1986).

Analgèsic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1993; Duke, 1986).

Antialopècic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antianasàrquic (Duke, 1986).

Antiasmàtic (Duke & Ayensu, 1985).

Antibacterià (Duke & Ayensu, 1985).

Antiberrugós (Duke & Ayensu, 1985).

Anticancerígen estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Rivera & Obón, 1992).

Anticefalàlgic (Boukef, 1986; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Morton, 1981).

Antidepressiu (Duke, 1986).

Antidermatòsic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke,

1986; Roig, 1988).

Antidismenorreic (Roig, 1988).

Antidispèptic nerviós (Garnier *et al.*, 1961).

Antiemètic (Roig, 1988).

Antiepilèptic (Duke, 1986).

Antiespasmòdic (Arteché *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961;

Antiespasmòdic gàstric (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stubing, 1993; Van Hellemont, 1986).

Antifúngic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antigotós (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).

Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antihalitòsic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Lev & Amar, 2000; Martínez, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Antihelmíntic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986, Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961;

Morton, 1981; Peris & Stubing, 1993).

Antiespasmòdic (Roig, 1988).

Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).

Antihipertensiu (Rivera & Obón, 1992).

Antihipocondríac (Roig, 1988).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Duke, 1986).

Antiinflamatori bucofaringi (Ara, 1994).

Antiinflamatori intestinal (Ara, 1994; Pellicer, 2000).

Antiinflamatori ocular (Boulos, 1993).

Antiinflamatori renal (Ara, 1994).

Antiodontàlgic (Duke, 1986; Rivera & Obón, 1992).

Antiofidic i per a picades d'insectes (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antiotàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Ara, 1994).

Antipirètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981).

Antipruriginós (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antireumàtic (Morton, 1981; Ara, 1994).

Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Peris & Stubing, 1993).

Antisèptic bucofaringi (Cañigüeral *et al.*, 1998; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic cutani (Morton, 1981).

Antisèptic ocular (Roig, 1988).

Antisèptic òtic (Rivera & Obón, 1992).

Antitumoral (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).

Aperitiu (Arteché *et al.*, 1993; González-Tejero, 1989).

Aromàtic (Roig, 1988).

Bèquic (Arteché *et al.*, 1993).

Carminatiu (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Martínez, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Cianogenètic (Duke, 1986).

Cicatritzant (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).

Contraceptiu (Rivera & Obón, 1992).

Demulcent (Duke, 1986).

Depuratiu (De Feo *et al.*, 1992).

Descongestionant nasal (Boulos, 1993).

Desodorant dels peus (Morton, 1981).

Diaforètic (Duke, 1986).

Digestiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1993; Batlle, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Rivera & Obón, 1992; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Vázquez *et al.*, 1997).

Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Ara, 1994).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991).

Emol·lient (Garnier *et al.*, 1961; Ara, 1994).

Estimulant (Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Roig, 1988).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estimulant de la memòria (Mulet, 1990, 1991).

Estimulant gastrointestinal (Morton, 1981).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Ferrández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero *et al.*, 1992; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).

Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Rivera *et al.*, 1994).

Expectorant (Duke, 1986; Rivera & Obón, 1992).

Galactagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Galactogen (Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996).

Gàstric (Batlle, 1993).

Ginecològic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Hemostàtic (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992).

Hipoglucemiàtic (Agelet, 1999).

Hipotensor (Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).

Inductor d'estornuts (Morton, 1981).

Insecticida (Bonet, 1991, 1993).

Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).

Litotríptic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Oftàlmic (Martínez, 1993).

Parturifaent (Villar *et al.*, 1992).

Pectoral (Duke, 1986).

Per a afeccions respiratòries (Fernández, 2000).

Per a enfortir el cabell (Villar *et al.*, 1992).

Per a la caspa (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Per a la disenteria (Roig, 1988).

Per a la gonorrea (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Roig, 1988).

Per a l'alcoholisme (Duke, 1986).

Per a la histèria (Rivera & Obón, 1992).

Per a la sinusitis (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993).

Per a la sordesa (Morton, 1981).

Per a la taquicàrdia (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Per al catarro (Roig, 1988).

Per al còlera (Duke, 1986).

Per al còlic (Duke, 1986).

Per a les nàusees (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1997).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997).

Per a l'esterilitat femenina (Boukef, 1986).

Per a l'insomni (Rivera & Obón, 1992).

Per a l'opacitat de la còrnia (Duke & Ayensu, 1985).

Per a perdre pes (Martínez, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Per a picades d'insectes (Rivera & Obón, 1992).

Per a problemes genitourinaris (Garnier *et al.*, 1961).

Per al part (Duke, 1986).

Per al singlot (Duke & Ayensu, 1985).

Per als pòlips nasals (Duke & Ayensu, 1985).

Per als vertigens d'origen nerviós (Ara, 1994).

Protector renal (Duke & Ayensu, 1985).

Refrescant (Duke, 1986).

Repel·lent d'insectes (Bellakhdar *et al.*, 1991; Guarrera, 1999; Peris & Stubing, 1993).

Repel·lent de mosquits (Schröder *et al.*, 1996).

Salutífer (Lev & Amar, 2000).

Sedant (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Vázquez *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera & Obón, 1992).

Tranquil·litzant (Schröder *et al.*, 1996).

Vermífug (Merzouki *et al.*, 2000; Roig, 1988).

Vulnerari (Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Sezik *et al.*, 1992).

Olea europaea L. var. *europaea* (Oleàcies)

BCN 29898

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Cultivat com a planta oleífera i pels seus fruits.

NOMS POPULARS

Oli d'oliva (producte elaborat) [óliðulíβə] (001, 004, 015, 016, 017, 020, 027, 030, 042, 044, 046, 048, 049, 051, 052, 054, 059, 063, 065, 066, 067, 072, 073, 078, 080, 081, 083)

Olivera [ulíβérə] (001, 003, 005, 008, 009, 010, 011, 018, 021, 023, 024, 026, 028, 029, 031, 032, 033, 035, 036, 037, 039, 040, 043, 045, 047, 053, 055, 056, 057, 061, 062, 064, 068, 069, 070, 071, 074, 075, 077, 079, 082, 083, 085, 086, 093, 098, 101)

Olivera de llei [ulíβérəðəléi] (048)

Olives (fruit) [ulíβəs] (060)

USOS MEDICINALS

Fruit

Analgèsic

FONT. 009; 067; 071; 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiàlgic ciàtic

FONT. 063. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antialopècic

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 083. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiedematós

FONT. 080. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antieritematós

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades del sol, quan surten bombolletes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús extern). PREPARACIÓ. Emulsió de dues cullerades d'aigua i una d'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antifúngic

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Pasta d'oli d'oliva i sofre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar els brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Oli d'oliva i sofre, barrejats. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihelmíntic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa marxar els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035; 049; 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihemorroïdal

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pansir les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de les murcades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Oli de fregir bunyols. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 008; 017; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018; 064; 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 080. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiotàlgic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els taps de cera de les orelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). PREPARACIÓ. Oli calent en un cotó fluix. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posat a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035; 043; 062; 069; 070; 071; 078; 079; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aplicació directa de l'oli (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús extern). PREPARACIÓ. Oli de neu: es posa neu dins d'un recipient amb oli durant nou dies a sol i serena. La neu fosa i l'oli d'oliva es barregen i en resulta un remei molt bo per a les cremades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades d'oli. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre d'olives negres aixafades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús extern). PREPARACIÓ. Oli de neu: es barreja oli d'oliva bo amb neu i en resulta una emulsió que no es talla mai. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 015; 016; 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides de les ovelles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús extern). PREPARACIÓ. Oli de neu: es barreja oli d'oliva bo amb neu i en resulta una emulsió que no es talla mai. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als talls i les ferides de dins del nas. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 018; 035; 064; 048; 064; 065; 075; 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitinyós

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als mals a les orelles dels conills. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Barreja de sofre i oli d'oliva. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Untar-ne les orelles. DESTINACIÓ. Veterinària.

Cicatritzant

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar punxades o ferides que podien infectar-se. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les ferides dels cavalls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de l'oli. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de l'oli. DESTINACIÓ. Veterinària.

Coadjuvant del postpart

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Contraverí

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contraverí. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa pair o vomitar el verí.

Demulcent

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aplicació directa de l'oli (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'anus irritat quan s'ha tingut molta diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús extern). PREPARACIÓ. Emulsió de dues cullerades d'aigua i una d'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 020; 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Descongestiu nasal

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el nas. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. L'oli d'oliva resultant de cremar a les llànties. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa ben calent sobre el nas per la part de fora. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar el fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És aconsellable a tothom que s'hagi de netejar el fetge.

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja l'estrenyiment. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Lavativa d'aigua tèbia i un raig d'oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estimular l'anus de la mainada i que anessin de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Una espelma prima untada d'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010; 059; 073; 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Litotríptic hepàtic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre mig got d'oli d'oliva cada mitja hora durant tot un dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Pediculicida

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als polls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació de l'oli untant tot el cap i deixant actuar tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'endemà haves de rentar-te el cap i tota la roba del llit perquè tot era ben untat.

Per a la intoxicació alcohòlica

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si es beu massa alcohol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la mastitis

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar els braguers. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Pasta feta de sofre i oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a les fissures cutànies

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les clivelles dels dits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Un raig d'oli al caliu. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarampió

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'unta tot el cos amb oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Purgant

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a purgar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Lavatives d'aigua bullida i un raig d'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Salutífer

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És preventiu de qualsevol malaltia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les gallines quan estaven pioques. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Càpsules/comprimits (ús intern). PREPARACIÓ. Es preparen boletes de sagí untades amb oli d'oliva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Vulnerari

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides fetes amb ferros rovellats perquè no s'infectin. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums de l'oli al caliu. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a sanar els porcs i per a curar les ferides de les gallines que es pessiguen. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). PREPARACIÓ. Oli i sutge. DESTINACIÓ. Veterinària.

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n cada matí. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 003; 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 005; 010; 011; 024; 026; 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021; 023; 032; 056; 057; 062; 070; 071; 074; 075; 079; 082; 083; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Més efectiu si s'hi barreja julivert.

FONT. 035; 036; 045; 047; 048; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A l'Hermenegildo no li va anar bé.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió si no és de tipus nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la tensió arterial. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió si és alta. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de 4, 5 o 6 fulles. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren matí i vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de 20 fulles en 300 grams d'aigua i que bulli fins a reduir-se a 200 grams. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posen nou fulles per tassa. Es pren nou dies i se'n reposen nou més (novenes). DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si se'n pren massa, baixa molt la pressió.

FONT. 001; 009; 031; 033; 037; 062; 069; 085. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipelohèmic

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'ha de vigilar de posar poques fulles perquè rebaixa molt.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren matí i vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren matí i vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de quatre, cinc o sis fulles. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren matí i vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antiotàlgic

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024; 030; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa conserva. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a confitar-les i menjar-ne tot l'any. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen confitades (perquè quedin tendres, s'aixafen lleugerament i es deixen tota una nit en sosa càustica. Després s'esbandeixen, es cobreixen amb aigua i es condimenten). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en conserva (perquè quedin tendres es deixen tot un dia en sosa càustica. Després s'esbandeixen fins que l'aigua surt neta, i es cobreixen amb aigua i sal). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Hipotensor

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La infusió pot fer baixar massa la pressió. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si es beu la decocció massa forta rebaixa massa. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si en prens massa, d'aigua de fulla d'olivera, et baixa molt la pressió. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Suc del fruit

Provoca cremades solars

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Abans deien que no es podia prendre gaire oli d'oliva perquè carregava.

GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Si t'untés el cos amb oli d'oliva, el sol et crema.

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És la millor fusta per a fer foc perquè crema molta estona.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bona fusta per a fer foc.

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 001; 068; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vergues per a menar el bestiar.

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vergues.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons i ganastetes (cistellets per a posar-hi el sulfat usat a les vinyes, per a remullar-lo); s'usa la brolla d'olivera (nom donat als rebrols tendres d'olivera borda).

FONT. 060; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A l'Ametlla de Mar fan servir olivera en comptes d'alzina per a fer la quilla de les embarcacions. Fan les peces més curtes i solapades. També en fan els jaients i el reforç de l'orla i el cos de la maça de calafatar.

Elaboració de mobles

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La fusta de l'olivera és molt forta (se'n fan bigues, bastiments de finestres...)

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Oli barrejat amb vinagre, per a netejar la fusta.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la resina de les mans quan has anat a collir pinyes.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs i bastons. També cullerots i escorredores per al perol.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a assecar les figues (es claven en les tiges de blat de moro punxons d'olivera o bruc amb les figues enfilades pel coll).

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els rebrols més gruixuts servien per a fer perxons i mànecs.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons i mànecs d'eines (són molt bonics els bastons, si es pela la tija).

Ús a la llar

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les murcades de les olives se'n fa sabó de casa.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sabó de casa de les murcades (restes d'olives i oli espès de després de premsar-les), barrejades amb sosa i aigua i fent-ho bullir remenant contínuament.

Ús lúdic

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les arrels són molt apreciades per a fer figures decoratives.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb branques en forma d'Y es feien tiragomes i empunyadures de bastons.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer talles de fusta.

FONT. 098. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (per a fer complements ornamentals a les pipes, perquè la fusta es crema).

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè les flors durin més cal tirar unes gotes d'oli d'oliva a tocar de les arrels de les plantes que fan flors.

Ús cosmètic.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Mascaretes d'oli d'oliva per a suavitzar el cabell.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a posar-se moreno més de pressa.

Ús social.

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT. 004; 064; 066; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a trencar les angines cal fregar unes boles que es fan prop del canell amb oli d'oliva fins a trencar-les.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar berrugues cal amagar tantes fulles com berrugues es tenen en un lloc on no es puguin podrir.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cal escampar l'anís per als bunyols amb una branca d'olivera beneïda (es posa l'anís en un plat, es mulla una branca d'olivera beneïda i es va esquitxant la massa de bunyols mentre es treballa).

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Enterrament republicà: brots d'olivera en comptes d'espelmes.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan estàs espatllat cal penjar-se d'una branca d'olivera amb les mans i sacsejar-se.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb una branca en forma d'U es busca aigua (quan es passa per sobre d'una deu d'aigua, la branca s'aixeca i fins i tot pots saber-ne la profunditat).

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de tempestes (es tira al foc romaní, llor i olivera beneïts i es resa: "Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no ens deixeu").

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berrugues cal agafar igual nombre de fulles que berrugues tens, enterrar-les en un lloc humit i quan les fulles siguin podrides, les berrugues hauran marxat.

FONT. 063; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es beneeix per Setmana Santa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Acaricida (Agelet, 1999).
Analgèsic (Agelet, 1999; Bonet, 1994; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).
Analgèsic faríngic (Bartrolí, 1989).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Analgèsic intestinal (Verde *et al.*, 1998).
Analgèsic muscular (Bartrolí, 1989).
Antialopèdic (Arnold-Apostolides, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Antiàlgic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiàlgic hepàtic (Agelet, 1999).
Antianorèctic (Agelet, 1999).
Antiapoplèctic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiarrítmic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994).
Antiarteroscleròtic (Rombi, 1991).
Antiartrosic (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antiberrugós (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993).
Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Lev & Amar, 2000; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999).
Anticolagog (Agelet, 1999).
Antidermàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Fernández, 2000; Iwu, 1993).
Antidistímic (Bonet, 2001).
Antidot de verins (Arnold-Apostolides, 1991).
Antieczematós (Batlle, 1993; Bartrolí, 1989; Mulet, 1990, 1991; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiedematós (Agelet, 1999).
Antiequimòtic (Agelet, 1999; Galán, 1993; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antieritematós (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antiexantemàtic (Mulet, 1990, 1991).
Antiflatulent (Bonet, 2001).
Antigangrenós (Mulet, 1990, 1991).
Antigastràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Leporatti & Corradi, 2001; Villar *et al.*, 1992).
Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Boukef, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Rigat, 2005; Ziyat, 1997).
Antihemastènic (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1997; Verde *et al.*, 1998).
Antiherpètic (Agelet, 1999; Martínez, 1993).
Antihiperèmic (Agelet, 1999).
Antihipertensiu (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiinfecció (Bonet, 1991, 1993; Obón & Rivera, 1991).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Iwu, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Sezik *et al.*, 1997; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori faríngic (Arnold-Apostolides, 1991; Rigat, 2005).
Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiinflamatori veterinari (Bonet, 1991, 1993).
Antilitiàsic (Arnold-Apostolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961).
Antilitiàsic biliar (Ballero & Fresu, 1991).
Antilitiàsic renal (De Feo *et al.*, 1992).
Antimalàric (Van Hellemont, 1986).
Antinauseabund (Agelet, 1999).
Antinefrític (Bartrolí, 1989; Mulet, 1990, 1991).
Antineuràlgic (Bartrolí, 1989).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiofídic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiosteoporós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiotàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Bartrolí, 1989; Boukef, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Bonet, 2001).
Antiparasitari (Agelet, 1999; Guarrera, 1999; Rigat, 2005).
Antipelohèmic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antipirètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Galán, 1993; Raja, 1995; Ballero, 1982; Ballero & Fresu, 1991; Arnold-Apostolides, 1991; Parada, 1997; Bonet, 2001).
Antipiròtic solar (De Feo *et al.*, 1992).
Antipneumònic (González-Tejero, 1989).
Antipruriginós (Bonet, 2001).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).
Antironyós (Ballero, 1982).
Antisarnós (Ballero, 1982; Galán, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arceche *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; Galán, 1993; Honda *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Ziyat, 1997).
Antisèptic bucal (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991; Ziyat, 1997; Bonet, 2001).
Antisèptic bucofaríngic (Agelet, 1999).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antisèptic urinari (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Antitetànic (Agelet, 1999).
Antitífic (Bonet, 2001).
Antitòxic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antitracomatós (Boukef, 1986).
Antituberculòsic (Boukef, 1986).
Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986).
Antitussigen (Boukef, 1986; Boulos, 1993).
Antiulcerós (Agelet, 1999; Rombi, 1991).
Aperitiu (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991).

Bactericida (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993).

Broncodilatador (Peris *et al.*, 1995).

Carminatiu (Agelet, 1999).

Cauteri (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Cicatritzant (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo & Senatore, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993).

Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Le Floc'h, 1983; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).

Colerètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).

Contraverí (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Parada, 1997).

Contraverí veterinari (Bonet, 1991, 1993).

Coronodilatador (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).

Demulcent (Morton, 1977; Usher, 1974).

Depuratiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Depuratiu hepàtic (Agelet, 1999).

Depuratiu urinari (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).

Dermatològic (Batlle, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lev & Amar, 2000; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Descongestiu nasal (Bonet, 2001).

Digestiu (Agelet, 1999; Conca, 1996; Fernández, 2000; Villar *et al.*, 1992).

Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Lev & Amar, 2000; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Emètic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Emol·lient (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Conca, 1996; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Iwu, 1993; Le Floc'h, 1983; Martínez, 1993; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Emol·lient intestinal (Agelet, 1999).

Epítèsic (Agelet, 1999).

Estimula la virilitat (Arnold-Apostolides, 1991).

Estimulant del cuir cabellut (Arnold-Apostolides, 1991).

Estomacal (Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Fa créixer les ungles (Arnold-Apostolides, 1991).

Fungicida (Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).

Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993, 2001; De Feo *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993; Rigat, 2005).

Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Galán, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Verde *et al.*, 1998).

Hidratant (Martínez, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Hipertensor (Bonet, 2001).

Hipocolesterolemiant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Peris *et al.*, 1995; Verde *et al.*, 1998).

Hipoglucèmiat (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Martínez, 1993; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).

Hipotensor (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Galán, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).

Irritant (Boukef, 1986).

Larvicida (Agelet, 1999).

Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Iwu, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Ribon, 1993; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Lipolític (Agelet, 1999; Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).

Lubrificant (Schröder *et al.*, 1996).

Oxítòcic (Agelet, 1999; Martínez, 1993).

Parturifaent (Agelet, 1999).

Parasitocida (Agelet, 1999).

Per a afeccions biliars (Fajardo *et al.*, 2000).

Per a afeccions cardíaques (Galán, 1993).

Per a afeccions òtiques (Verde *et al.*, 1998).

Per a alteracions cardiovasculars (Leporatti & Corradi, 2001).

Per a alteracions de la tensió (Fernández, 2000).

Per a amigdalitis (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a estomatitis (Boukef, 1986).

Per a ferides de bala (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a hèrnies (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a inflamacions de la gola (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per a la icterícia (Boukef, 1986).

Per als penellons (Boukef, 1986).

Per a pertorbacions biliars (Verde *et al.*, 1998).

Per a picades d'escorpins (Schröder *et al.*, 1996).

Per a picades d'insectes (Bartrolí, 1989).

Per a picades de vespa (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Per a problemes intestinals i estomacals (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Per a reforçar les pestanyes (Fernández, 2000).

Per a torçades (Sezik *et al.*, 1997).

Protector cardíac (Arnold-Apostolides, 1991; Galán, 1993).

Protector de la pròstata (Rigat, 2005).

Protector dermatològic (Parada, 1997).

Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).

Purgant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Martínez, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Reforçant (Agelet, 1999).

Regulador de la pressió arterial (Rigat, 2005).

Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999; Rigat, 2005).

Repel·lent d'insectes veterinari (Pieroni, 1999).

Resolutiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Resolutiu d'abscessos (Arnold-Apostolides, 1991).

Resolutiu de furúncols (Bartrolí, 1989).

Restauratiu (Mulet, 1990, 1991).

Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).

Salutífer (Agelet, 1999).

Suavitant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Tònic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Conca, 1996; Iwu, 1993).

Tònic capil·lar (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Martínez, 1993).

Tònic estomacal (Font, 1961).

Tònic nerviós (Bonet, 2001).

Tòxic veterinari (Mulet, 1990, 1991).

Tranquil·litzant (Rivera *et al.*, 1994).

Vasodilatador (Fleurentin *et al.*, 1991).

Vasodilatador coronari (Rivera *et al.*, 1994).

Vasotònic (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995).

Vermífug (Bartrolí, 1989; Mulet, 1990, 1991).

Vessicant (Agelet, 1999).

Viricida (Mulet, 1990, 1991).

Vulnerari (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; De Feo & Senatore, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Vulnerari veterinari (Mulet, 1990, 1991).

Olea europaea L. var. *sylvestris* (Mill.) Brot. (Oleàcies)

BCN 46838

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit perennifoli propi del Sud de la Mediterrània. Màquies i matollars de les contrades mediterrànies seques.

NOMS POPULARS

Engissos [əŋzísus] (061)

Olivera [ulibéɾə] (047, 057, 074, 080, 085)

Olivera borda [ulibéɾəβórðə] (006, 016, 018, 025, 027, 030, 038, 044, 046, 048, 049, 054, 058, 063, 066, 081, 094)

Olivera verge [ulibéɾəβéɾzə] (022)

Olivereta [ulibəɾétə] (006)

Ullastre [ulástrə] (036, 054, 061)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihipertensiu

FONT. 018; 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va millor que l'orenga.

FONT. 022; 054; 058; 063; 080; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Nou dies endavant i nou dies endarrera (nou dies es pren i nou no). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Han de ser els rebrols d'olivera borda, perquè les empeltades no tenen tanta força.

FONT. 047; 048; 049; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 016; 025; 030; 046; 063. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne bastons.

FONT. 074; 085 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons rectes i de ganxo.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer gambines (perquè a Roses no hi ha gaire jonc).

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer nanses de mero, gambines, coves, cistells, mànecs i bastons de ganxo. OBSERVACIONS. A Cadaqués, dels rebrols d'ullastre en diuen engissos i dels de qualsevol altra planta en diuen llucs).

FONT. 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca (es diuen bords).

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les berrugues cal enterrar-ne tantes fulles com berrugues i resar un parenostre (i no desenterrar-les mai més).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiabètic (Merzouki *et al.*, 2000).

Antidiarreic (Ballero, M., 1982).

Antilitiàsic biliar (Gastaldo, 1970-1978).

Antiparasitari (Ballero, M., 1982).

Antitussiu (Ballero, M., 1982; Gastaldo, 1970-1978; Merzouki *et al.*, 1997).

Estomacal (Merzouki *et al.*, 1997, 2000).

Febrífug (Ballero, M., 1982; Gastaldo, 1970-1978).

Hipotensor (Costa, M. & Peris, J.B., 1982).

Laxant (Costa, M. & Peris, J.B., 1982; Gastaldo, 1970-1978).

Tractament de dolors urinaris (Merzouki *et al.*, 1997; Gastaldo, 1970-1978).

Tractament del dolor d'oïda (Ballero, M., 1982).

Tractament d'obstruccions intestinals (Gastaldo, 1970-1978).

***Onobrychis viciifolia* Scop. (Fabàcies)**

BCN 29899

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit. Cultivada en gran escala com a planta farratgera i de vegades subespontània.

NOMS POPULARS

Esparcet [əspərsét] (001, 009, 049, 072, 085)

USOS MEDICINALS

Granes

Antidiarreic

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar-ne directament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan és florida es dona als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als xais. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 009; 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills, es cultivava. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiarreic (Parada, 1997).

Diaforètic (Font, 1961).

Aperitiu (Font, 1961).

***Ononis spinosa* L. (Fabàcies)**

BCN 50770

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit holàrtic. Prats secs, guarets, herbassars i talussos.

NOMS POPULARS

Gavó [gəβó] (051)

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És la millor herba que hi ha per a encendre foc (quan és sec sembla vernissat i l'aigua no hi entra. Encara que plougui, només espolsant l'aigua n'hi ha prou per a poder-lo encendre).

***Opuntia maxima* A. Berger (Cactàcies)**

BCN 46078

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari d'Amèrica tropical; naturalitzat a la regió mediterrània. Plantada per a fer tanques i per a cobrir talussos assolellats a les contrades mediterrànies marítimes; ha esdevingut subespontània, sobretot al litoral.

NOMS POPULARS

Figa de moro/Figues de moro (fruit) [fiɣəðəməru] (065), [fiɣəzðəməru] (047)

Figuera de moro [fiɣérəðəməru] (064)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticatarral

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Xarop (ús intern). **PREPARACIÓ.** Xarop: es talla una pala a bocins, es cobreix de sucre morè i se'n recull el suc. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Emplastre (ús extern). **PREPARACIÓ.** Una pala escalivada. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Es posa al pit i als costats. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 047; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les figues de moro es mengen. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiabètic (Afifi, F.U., & Abu-Irmaileh, B., 2000).
Laxant (Torres-Torres, M., 1999).

Tònic (Afifi, F.U., & Abu-Irmaileh, B., 2000).

Origanum majorana L. (Lamiàcies)

BCN 29900

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit originari del Sudest mediterrani. Cultivat com a ornamental i aromàtic.

NOMS POPULARS

Maladuix [mələðúʃ] (001, 002, 010, 030, 031, 040, 046, 047, 052, 057, 058, 063, 065, 066, 078)

Malanuix [mələnúʃ] (059)

Marduix [mərdúʃ] (016, 023, 041, 045, 048, 050, 076, 079)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antiotàlgic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'erisipela

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la “disipelda” (enfermetat que les galtes es posen molt vermelles). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antihalitòsic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a refrescar l'alè i treure el gust de tabac quan s'ha fumat massa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac: per a facilitar la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiotàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Unes gotes a l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si es bull en l'oli es conserva més temps que no pas si es macera.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa a l'orella un cotó xop de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant del part

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a parir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'insomni. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 016; 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tranquil·litzant

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Summitats floríferes

FONT. 001; 002; 010; 045; 048; 050; 058; 059; 066; 076; 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a coure les faves. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (Per a faves i rostits). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 023; 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guisats i faves. DESTINACIÓ. Additius. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les faves (cal posar-n'hi poc perquè és fort). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041; 047; 052; 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

Preparació de licors i begudes refrescants

FONT. 041; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La té plantada al jardí.

FONT. 030. Si la planta es bull en l'oli es conserva més temps que si es macera.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Rivera & Obón, 1992).
Anafrodisiac (Le Floc'h, 1983).
Analgèsic (Arteche *et al.*, 1992; Lev & Amar, 2000).
Analgèsic muscular (Morton, 1981).
Anticatarral (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boukef, 1986; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988; Yesilada *et al.*, 1993).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Merzouki *et al.*, 2000).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).
Antidismenorreic (Boukef, 1986; Bonet, 2001).
Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Antiespasmòdic cardíac (Rivera & obón, 1992).
Antiflatulent (Morton, 1981).
Antigastràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Merzouki *et al.*, 2000; Roig, 1988).
Antigonadotrófic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antigripal (Arnold-Apostolides, 1991).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera & obón, 1992).
Antiodontàlgic (Boukef, 1986).
Antiofídic (Agelet, 1999).
Antiotàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Morton, 1981; Rigat, 2005).
Antiotàlgic infantil (Bonet, 1991, 1993).
Antipiròtic (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981).
Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Selga, 1998).
Antisèptic urinari (Arteche *et al.*, 1992).
Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986).
Aromàtic (Roig, 1988).
Bactericida (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982).
Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961).
Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1992).
Citotòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Colerètic (Boukef, 1986).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Digestiu (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Rivera & Obón, 1992; Parada, 1997).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boukef, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Estomacal (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Estimulant (Roig, 1988).
Estomàquic (Benchaabane & Abbad, 1994; Usher, 1974).
Expectorant (Benchaabane & Abbad, 1994; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Febrífug (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Fixador en perfumeria (Le Floc'h, 1983).
Galactagog (Schröder *et al.*, 1996).
Hipnòtic (Merzouki *et al.*, 2000; Parada, 1997).
Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991).
Hipotensor (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982).
Mucolític (Boukef, 1986).
Orexigen (Boukef, 1986).
Parasitícid (Agelet, 1999).
Parturifaent (Lev & Amar, 2000).
Pectoral (Boulos, 1993).
Per a les gastràlgies (Le Floc'h, 1983).
Per als dolors del part (Roig, 1988).
Per a mossegades de serps (Arnold-Apostolides, 1991).
Protector cardíac (Arnold-Apostolides, 1991).
Reforçant gingival (Arnold-Apostolides, 1991).
Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991).
Sedant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Rivera & obón, 1992).
Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Tranquil·litzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Vulnerari (Agelet, 1999; Boulos, 1993).

***Origanum vulgare* L. (Lamiàcies)**

BCN 29742

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit lateeurosiberià. Vorada poc humida del bosc caducifoli. Muntanya mitjana i contrades mediterrànies humides i subhumides.

NOMS POPULARS

Calaments [kləménts] (038)

Orenga [uréŋɣə] (003, 006, 010, 016, 018, 020, 022, 023, 027, 028, 030, 031, 034, 035, 038, 039, 040, 041, 042, 045, 046, 047, 048, 049, 053, 055, 058, 063, 065, 067, 071, 072, 073, 076, 078, 081, 086, 093)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antiasmàtic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a l'asma. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antibronquític

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per als bronquis. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 023. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihipertensiu

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'orenga tots els mals trenca.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a tot, per als dolors. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'orenga tot mal trenca.

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'orenga tot mal trenca.

Antineoplàstic

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 027. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Coadjuvant del postpart

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer les despulles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de les tiges florides. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocatàrtic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant dental

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la càries.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'orenga tot mal trenca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé una mica per a tot. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Després dels àpats. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'orenga tot mal trenca. La prèn després dels àpats, en comptes de cafè.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una mica per a tot. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La seva sogra deia que l'orenga tot mal trenca.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. L'orenga tots els mals trenca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

Tranquil·litzant

FONT. 028. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 003; 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 035; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'orenga tot mal trenca.

USOS ALIMENTARIS

Summitats floríferes

FONT. 003; 022; 040; 045; 047; 048; 072; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'escabetx i els guisats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 018; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa a les viandes. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pizzes, carns i xoriço. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 023; 049; 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats de l'àvia. DESTINACIÓ. Additiu. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. DESTINACIÓ. Additiu. DESCRIPCIÓ DE

L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als rostits i les lleties. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment de carn, pizzes i guisats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per las guisats i les lleties. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 034; 035; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als rostits. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'escabetx. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per al peix i el xai. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a les faves. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a les carns a la brasa. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a la salsa dels cargols. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a cuinar el xai (per exemple cuixa de xai al forn). DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 041; 048; 058; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La seva mare en deia clements i l'usava, florida, per a netejar les bótes de vi.

Ús social.

Ambientador

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure l'olor de resclosit dels pots on hi havia hagut melmelada (es renta amb l'aigua de la decocció).

Ornamental

FONT. 039; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cull florida).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La té plantada al jardí.

FONT. 046. La van a collir cap a la muntanya.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Parada, 1997).
Analgèsic abdominal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Analgèsic faríngic (De Feo & Senatore, 1993).
Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).
Antiartrític (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Antiasmàtic (Lastra & Bachiller, 1997; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Antibronquític (Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974).
Anticatarral (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Verde *et al.*, 1998).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Antidiarreic (Agelet, 1999).
Antidismenorreic (Agelet, 1999).
Antidispèptic (Sezik *et al.*, 1992).
Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).
Antiflatulent (Roig, 1988).
Antigastràlgic (Lev & Amar, 2000).
Antigripal (Rivera *et al.*, 1994).
Antihelmíntic (Roig, 1988).
Antihipertensiu (Bonet, 2001).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997).
Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiinflamatori gàstric (Pellicer, 2000).
Antiinflamatori intestinal (Pardo de Santayana, 2004).
Antiinflamatori muscular (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiinflamatori hepàtic (Agelet, 1999).
Antinauseabund (Agelet, 1999).
Antiodontàlgic (Usher, 1974).
Antiotàlgic (Agelet, 1999).
Antioxidant (Peris *et al.*, 1995).
Antiparotidític (Ribon, 1993).
Antipediculòtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antipelohèmic (Bonet, 2001).
Antipleurític (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).
Antisèptic bucofaríngic (Muntané, 1991, 1994; Lastra & Bachiller, 1997; Pellicer, 2000).
Antisèptic cutani (Lastra & Bachiller, 1997).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).
Antitussigen (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
Antiulcerós gàstric (Pellicer, 2000).
Aperitiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Aromàtic (Muntané, 1991, 1994; Labeche & Labeche, 1991).
Astringent (Mulet, 1990, 1991).
Bactericida (Peris *et al.*, 1995).
Calmant (Rivera *et al.*, 1994).
Carminatiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bonet, 1991, 1993; Peris *et al.*, 1995).
Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Coadjuvant del part (Bonet, 1994).
Coadjuvant del part veterinari (Villar *et al.*, 1992).
Colagog (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
Colerètic (Garnier *et al.*, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Van Hellemont, 1986).
Depuratiu (Parada, 1997).
Dermatològic (Villar *et al.*, 1992).
Descongestiu (Rivera *et al.*, 1994).
Descongestiu pelvià (Lastra & Bachiller, 1997).
Descongestiu pulmonar (Rigat, 2005).
Diaforètic (Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).
Digestiu (Arteche *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Villar *et al.*, 1992; Rigat, 2005; Selga, 1998).
Diürètic (Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Emmenagog (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estomàquic (Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992; Yesilada *et al.*, 1993).
Eupèptic (De Feo *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).
Expectorant (Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).
Fertilitzant femení (Ribon, 1993).
Fungicida (Arteche *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).
Hepatoprotector (Villar *et al.*, 1992).
Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).
Hipnòtic (Bonet, 2001).
Hipotensor (Raja, 1995; Parada, 1997).
Insecticida (Leporatti & Corradi, 2001).
Mucolític (De Feo & Senatore, 1993).
Orexigen (Mulet, 1990, 1991).
Pectoral (Villar *et al.*, 1992).
Per a afeccions catarrals i cròniques del pulmó (Roig, 1988).
Per a afeccions de la gola (Fernández, 2000).
Per a evitar càries (Parada, 1997).
Per a l'atonía de l'estómac (Roig, 1988).
Per a l'afonia (Bartrolí, 1989).
Per a la insolació (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la sinusitis (Pellicer, 2000).
Per a la torticoli (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a la tos ferina (Batlle, 1993).
Per a les càries (Villar *et al.*, 1992).
Per a la influença (Schröder *et al.*, 1996).
Per a pertorbacions en el tracte respiratori (Leporatti & Corradi, 2001).
Per a pertorbacions en el tracte respiratori superior (Schröder *et al.*, 1996).
Per a picades d'escorpins (Ribon, 1993).
Per a problemes de la pell (Rivera & Obón, 1992).
Protector gàstric (Agelet, 1999).
Sedant (Agelet, 1999; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996).
Somnifer (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Tònic (Batlle, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988).
Tranquil·litzant (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Vermífug (Muntané, 1991, 1994).
Viricida (Peris *et al.*, 1995).
Vulnerari (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005).

***Orobanche crenata* Forsk. (Orobancàcies)**

BCN 29743

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit latemediterrani. Viu sobre *Vicia faba*, *Cicer* i altres lleguminoses; sovint plaga important. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Frare/Frares [frára] (050), [fráres] (056, 076)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Planta viva

Verinós

FONT. 050; 056. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Són verinosos i maten les faveres perquè se n'alimenten. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Afoguen les faveres perquè se n'alimenten, per això se'n diuen frares. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 050. Mala herba dels pèsols i les faves. On en surt, es moren totes les plantes del voltant.

***Oryza sativa* L. (Poàcies)**

BCN 30000

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit oriünd del Sudest asiàtic. Cultivada com a cereal als deltes i a les planures inundables.

NOMS POPULARS

Arròs [ə'ɾós] (001, 046, 047, 055, 057, 060, 061, 062, 063, 067, 077, 078, 081, 086, 093)

USOS MEDICINALS

Gra

Antidiarreic

FONT. 001; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Talla la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa bullit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060; 062; 067; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de l'arròs cuit i el seu suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 061; 062; 081; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 063. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Gra

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja cuit. DESTINACIÓ. Alimentació humana. OBSERVACIONS. Hi havia una fàbrica a Sant Pere Pescador que l'envasava, anomenada "Coll Verd".

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar vi d'ametlles (les ametlles s'estoven en aigua, es pelen i es piquen al morter; s'hi afegeix arròs bullit ben aixafat i s'acaba d'omplir d'aigua. Es deixa nou dies a sol i serena). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La palla s'usava per a fer jaç per al bestiar.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Actiu sobre certs càncers experimentals (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Alimentari (Usher, 1974; Williams, 1981).
- Antiàlgic (Agelet, 1999).
- Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
- Antianorèctic (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985).
- Antiasmàtic (Agelet, 1999).
- Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).
- Anticatarral (Agelet, 1999).
- Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stübing, 1993; Raja, 1995; Rigat, 2005; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).
- Antidismenorreic (Agelet, 1999).
- Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985).
- Antihelmíntic (Agelet, 1999).
- Antihemorroidal (Duke & Ayensu, 1985; Villar *et al.*, 1992).
- Antihidròtic (Duke & Ayensu, 1985).
- Antiictèric (Duke & Ayensu, 1985).
- Antiinflamatori (Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
- Antiinflamatori intestinal (Arteché *et al.*, 1992; Peris & Stübing, 1993; Rigat, 2005).
- Antinauseabund (Agelet, 1999).
- Antipirètic (Schröder *et al.*, 1996).
- Antipiròtic (Agelet, 1999).
- Antitòxic (Agelet, 1999).
- Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Astringent (Arteché *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993).
- Astringent veterinari (Pieroni, 1999).
- Coadjuvant en dietes antiobesitat (Rigat, 2005).
- Coadjuvant en la gastroenteritis infantil (Peris & Stübing, 1993).
- Coadjuvant postpart (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
- Cosmètic (Duke & Ayensu, 1985).
- Demulcent (Arteché *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993).
- Dentifrici (Duke & Ayensu, 1985).
- Dermatològic (Font, 1961; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
- Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
- Diurètic (Agelet, 1999).
- Emol·lient (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
- Galactagóg (Schröder *et al.*, 1996).
- Galactogén (Schröder *et al.*, 1996).
- Hipoglucemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Hipolipemiant (Arteché *et al.*, 1992).
- Hipotensor (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
- Laxant (Arteché *et al.*, 1992).
- Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
- Per a fluxos (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a la debilitat de la melsa i de l'estómac (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a la disenteria (Roig, 1988).
- Per a la gota (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a l'anúria (Duke & Ayensu, 1985).
- Per al reuma (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a malalties digestives (Schröder *et al.*, 1996).
- Reconstituent (Agelet, 1999).
- Refrescant (Arteché *et al.*, 1992; Peris & Stübing, 1993).
- Remineralitzant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
- Resolutiu (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
- Sudorífic (Mulet, 1990, 1991).
- Vitamínic (Usher, 1974).
- Vulnerari (Duke & Ayensu, 1985).

***Oxalis articulata* Savigny in Lam. (Oxalidàcies)**

BCN 31290

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit introduït (originari d'Amèrica del Sud). Vegetació ruderal de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Herba de jardí [érβəðəʒəði] (067)

Trèvol [tréβul] (035, 037, 070)

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si trobes un trèvol de quatre fulles, trobaràs xicota.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els trèvols de quatre fulles porten bona sort.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. Mala herba.

FONT. 037. És una mala herba de l'hort que fa "com una veça a l'arrel".

FONT. 067. Mala herba de l'hort.

Paliurus spina-christi Mill. (Ramnàcies)

BCN 29902

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli pluriregional. Bardisses de les contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Barretets (fruit) [bəɾətéts] (056)

Barretets d'espinaressa (fruit) [bəɾətédzðəspinəβésə] (070)

Barrets de capellà (fruit) [bəɾédzðəkəpəlá] (038)

Espinaressa [əspinəβésə] (003, 016, 018, 027, 030, 031, 040, 043, 045, 050, 051, 052, 055, 063, 066, 067, 074, 081, 083)

Pometes de Sant Joan (fruit) [pumétəzðəsəɲzwan] (070)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antihipertensiu

FONT. 055; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiprostatític

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pròstata. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT. 016; 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una infusió de nou barretets durant nou dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren una novena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Sa mare en prenia però no recorda quins símptomes tenia per a fer-ho.

FONT. 051; 052; 066; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hipouricemiant

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar l'àcid úric. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor de la gota. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar l'àcid úric o quan tens un atac de gota. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de cinc, sis o set barretets. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren dos o tres dies seguits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Granes

Verinós

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les granes són una mica tòxiques. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Per això cal prendre'n només dos o tres dies seguits.

Part aèria inespecífica

Verinosa

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Han sentit a dir que és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevant. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No consta. OBSERVACIONS. No ho creuen pas.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons per a

menar el bestiar.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons. No eren gaire bons perquè cada espina era un nus.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les figues s'assecaven penjades pel coll a les espines d'espina-verda.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a assecar les figues (les penjaven a les espines pel coll; calia entrar-les a les nits i deixar-les al sol de dies).

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un bocí d'arrel a la butxaca fa marxar les morenes.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una arrel a la butxaca fa marxar les morenes.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 045. Espina molt.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiarreic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993).

Antifurunculósic (Boulos, 1993).

Antihelmíntic (Boulos, 1993).

Antisèptic faríngic (Sezik *et al.*, 1992).

Antisèptic oftàlmic (Boulos, 1993).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Diurètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Emol·lient (Boulos, 1993).

Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Hipocolesterolemiant (Parada, 1997; Agelet, 1999).

Laxant (Boulos, 1993).

Per a picades de serp (Boulos, 1993).

Per al xarampió (Boulos, 1993).

Vasotònic (Parada, 1997).

***Pallenis spinosa* (L.) Cass. (Asteràcies)**

BCN 31291

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Fenassars, prats d'albellatge, etc., sobre sòls secs més o menys profunds. Regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Àrnica [árnikə] (050)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antiasmàtic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'asma. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Aerosol (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antibronquític

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Aerosol (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Agelet, 1999; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Martínez, 1993).

Antiinflamatori (Bonet 1991, 1993; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antipiròtic (Agelet, 1999).

Antireumàtic (Bonet 1991, 1993).

Cicatritzant (Ferrández & Sanz, 1993).

Diürètic (Mulet, 1990, 1991).

Per a la logorrea ('verbol') (Torres, 1999).

Vulnerari (Agelet, 1999).

***Pancratium maritimum* L. (Amaril·lidàcies)**

BCN 31292

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit pluriregional. Platges i dunes de la zona litoral.

NOMS POPULARS

Lliri [λίρι] (001, 084)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams.

***Papaver rhoeas* L. (Papaveràcies)**

BCN 29903

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Camps de cereals, vores de camins, guarets, etc. Regió mediterrània i muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Cascall bord [kəskálbórt] (035)

“Coquelicot” (nom francès) (038)

Gallarets [gələréts] (022)

Gallgallaret [gálgələréts] (050)

Mal d'ulls [malúlf] (061)

Pipiripips [pípirípi] (077)

Quiquiriquics [kíkírikíks] (001, 039, 049, 075)

Roella/Roelles [ruélə] (048, 054, 056, 076), [ruéləs] (037, 045, 047, 059, 061, 065, 075)

Rosella/Roselles [ruzélə] (022, 031, 035, 051), [ruzéləs] (021, 039, 077)

Rovelles [rubéləs] (060)

USOS MEDICINALS

Flors

Antibronquític

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al catarro.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pulmons.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiprostàtic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pròstata. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es bull la flor i es barreja amb sucre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una novena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció: un grapat de flors per tassa d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu l'insomni. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És més fluix que el cascall, és un cascall bord.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És “adormidera”.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció: un grapat de flors per tassa d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma l'excitació nerviosa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Hipnòtic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No la facis gaire forta perquè l'“adormidera” serà bona.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Làtex

Sedant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sedant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El bestiar se les menja. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Flors

Hipnòtica

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És "adormidera", però no "al·lucinant". GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Irritant ocular

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si toques la flor després et fan mal els ulls. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Psicoactiu

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Quan eren petits no els deixaven jugar-hi perquè porta droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Fruit

Psicoactiu

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La capça és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 059; 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer catifes de Corpus.

Ús social.

Ornamental

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (florida, però les flors duren molt poc, de seguida perden els pètals).

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien rams per al cementiri (duren molt poc).

Ús lúdic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La mainada es distreu posant-se un pètal entre els llavis i bufant perquè xiula.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Joc: endevinar el color dels pètals de les poncelles abans d'obrir (vermelles: gall, roses: gallina i blanques: pollet).

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Jugaven amb les poncelles, a endevinar el color dels pètals (gall: vermell; gallina: rosa; colom: blanc).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. És un cascall bord.

FONT. 038. Fa la flor vermella.

FONT. 039. El nom de roselles ve del costat del terrafort (cap a Tortellà, on la terra és vermella).

FONT. 048. És de la família del cascall.

FONT. 054. Males herbes de camps i marges.

FONT. 075. Males herbes del sembrat.

FONT. 076. És de la mateixa família de l'opi però no és "al·lucinant". S'han de collir de bon matí i assecar-les al sol ben ràpid perquè mantinguin les propietats.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Accelerador de la remissió del xarampió (Martínez, 1993).

Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991).

Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic muscular (Fernández, 2000).

Analgèsic veterinari (Picchi, 1999).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antianorèctic (Agelet, 1999).

Antiapoplèctic (Bonet, 2001).

Antiartrosic (Rigat, 2005).

Antiasmàtic (Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Ara, 1994).

Antibronquític (Merzouki *et al.*, 1999).

Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Galán, 1993; Martínez, 1993;

Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995).

Anticefalàlgic (Bonet, 2001; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Antidiarreic (Fernández, 2000).

Antidismenorreic (Ara, 1994).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995).

Antiexantemàtic (Raja, 1995).

Antigripal (Mulet, 1990, 1991).

Antiinfeccios (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991).

Antiinflamatori (De Feo *et al.*, 1992; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori faringi (Rigat, 2005).

Antiinflamatori faringi i laringi (Ara, 1994).

Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001).

Antiinflamatori veterinari (Picchi, 1999).

Antineuràlgic (Villar *et al.*, 1992).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Antipelohèmic (Agelet, 1999).
 Antipneumònic (Bonet, 2001).
 Antireumàtic (Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Bonet, 2001).
 Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic oftàlmic (Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Antitussigen (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boukef, 1986; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1999, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Calmant (Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991).
 Cardiotònic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).
 Colorant en formulacions magistrals (Lastra & Bachiller, 1997).
 Demulcent (Peris *et al.*, 1995).
 Descongestiu (Rivera *et al.*, 1994).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu (Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993).
 Digestiu i encebador en veterinària (porcs) (Pieroni, 1999).
 Discinètic en animals (Bonet, 2001).
 Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estimulant respiratori (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1999; Usher, 1974; Schröder *et al.*, 1996).
 Febrífug (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Garnier *et al.*, 1961; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).
 Hematocatórtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Hipnòtic (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 2001; Conca, 1996; Font, 1961; Galán, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996).
 Hipotensor (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
 Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Pellicer, 2000).
 Mucolític (Bonet, 2001).
 Narcòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Neurolèptic (Peris *et al.*, 1995).
 Oftàlmic (Schröder *et al.*, 1996).
 Parturifaent (Selga, 1998).
 Pectoral (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1999, 2000; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Per a fer pondre les gallines (Pieroni, 1999).
 Per a intoxicacions alimentàries (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a l'hemorràgia nasal (Boukef, 1986).
 Per a la icterícia (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a la inflor de les extremitats (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
 Per a pertorbacions respiratòries (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a picades d'abelles (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per al xarampió (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991).
 Per als còlics intestinals (Ara, 1994; Benchaabane & Abbad, 1994).
 Protector cardíac (Boulos, 1993).
 Psicoactiu (Bonet, 2001).
 Relaxant general (Ara, 1994).
 Resolútiu (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).
 Sedant (Bonet, 2001; Fajardo *et al.*, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 2000).
 Sedant bronquial (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Sedant nerviós (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Merzouki *et al.*, 1999; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988; Rombi, 1991).
 Sedant suau (Leporatti & Corradi, 2001).
 Somnífer (Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996).
 Suavitant (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).
 Tònic general (De Feo *et al.*, 1992).
 Tònic capil·lar (González-Tejero, 1989).
 Tònic oftàlmic (Obón & Rivera, 1991).
 Tòxic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Aliotta, 1987; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Tòxic veterinari (Mulet, 1990, 1991).
 Tranquil·litzant (Boukef, 1986; Raja, 1995; Verde *et al.*, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
 Vesicant (Mulet, 1990, 1991).
 Vulnerari (Bonet, 2001).

Papaver somniferum L. subsp. *setigerum* (DC.) Arcang. (Papaveràcies)

BCN 24941

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

NOMS POPULARS

“Adormidera”/“Dormidera” (nom castellà) (031, 035, 036, 040, 050, 053, 077, 081)

Cascall/Cascalls [kəskál] (003, 009, 010, 027, 028, 035, 036, 039, 043, 047, 049, 050, 052, 053, 055, 057, 058, 060, 064, 066, 067, 074, 076, 077, 081, 085, 086, 093), [kəskájs] (075), [kəskáls] (071)

Opi (producte elaborat) [ópi] (036, 050, 076)

“Pavot” (nom francès) [] (038)

Roella [ruélə] (054)

Sense nom (072)

USOS MEDICINALS

Flors

Anticatarral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És “adormidera”: cal fer-la ben fluixa perquè si et passes és “al·lucinant” i pots dormir tot el dia.

Antiodontàlgic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Analgèsic

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de queixal perquè l'adorm. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El suc de la planta fresca és droga.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Temps després hem sabut que era opi, per això treia el mal, perquè l'adormia.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'adorm, el queixal.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Adorm el mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calmant molt fort per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És droga: si fas un tall a la capça en surt com una escuma blanca que és droga.

FONT. 053; 055; 064; 066; 067; 077; 081; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Sucar la capça en aigua bullent durant estonetes curtes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció d'un bocí de la capça seca en llet. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal glopejar-la però no empassar-la.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No es pot empassar, que és droga autèntica.

Antipirètic

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la capça picada i bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antireumàtic

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor reumàtic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt calmant.

Hipnòtic

FONT. 035; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El seu pare en venia a les farmàcies i li ho varen prohibir perquè és droga.

FONT. 053; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Adorm. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal vigilar perquè és droga.

Sedant

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no plorin els nens petits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ha de ser molt fluixa.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a relaxar els nens nerviosos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si se'n dóna massa, dorms un dia i mig.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Granes

Analgèsic

FONT. 018; 071; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hipnòtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ha de ser molt suau.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Làtex

Antiodontàlgic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cigarreta (ús intern). PREPARACIÓ. Fumar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es fa una boleta amb el làtex. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Flor

Psicoactiu i hipnòtic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És adormidera i "al·lucinant". GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Fruit

Hipnòtic

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si prens massa aigua de cascalls pots dormir dos dies seguits. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Psicoactiu

FONT. 031; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La capça és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La capça és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Ara hem sabut que era opi; per això s'adormia el queixal! GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Ara en fan com una droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Vam saber que era opi, droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Convé no empassar-se la decocció, que és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. De petits, sa mare ja els avisava que no s'empassessin la decocció que els preparava per al mal de queixal.

FONT. 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No es pot empassar la decocció, és droga autèntica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Làtex

Psicoactiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El suc de la planta fresca és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Part aèria inespecífica

Psicoactiu

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. És el "coquélicot" rosa.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És l'opi. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La planta és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Planta viva

Psicoactiu

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (de la tija en fruit, seca).

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 054. Males herbes de camps i marges. Això no és el cascall: el cascall fa la flor molt més grossa i doble. Això és una roella rosa.

FONT. 060. N'hi havia a les vies mortes de l'estació de Figueres i al darrere de les pistes d'atletisme. Si no, amb un ral en compraves tres capces a l'herbolari.

FONT. 074. Abans es cultivava a l'hort. Tothom en tenia alguna mata.

FONT. 076. En guarden la capça per a poder-ne plantar quan en necessiten.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Afrodisíac (Duke, 1986).
Analgèsic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994, 1990; Bonet, 1991, 2001, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Analgèsic veterinari (Ertug, 1999).
Anestèsic antiodontàlgic (Parada, 1997).
Antiagregant plaquetari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiarrítmic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiasmàtic (Morton, 1981).
Anticatarral (Benchaabane & Abbad, 1994; Pellicer, 2000).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1984).
Antidiarreic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981).
Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antiinfecció (Rivera *et al.*, 1994).
Antiinflamatori (Villar *et al.*, 1984).
Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001).
Antimigranyós (Boukef, 1986; Le Floc'h, 1983).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Conca, 1996; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Selga, 1998; Torres, 1999).
Antipirètic (Bonet, 2001).
Antipsoriàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antireumàtic (Villar *et al.*, 1984).
Antisèptic (Bonet, 2001; Honda *et al.*, 1996; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic postpart en ovelles (Pellicer, 2000).
Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antitussigen (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigual *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Lev & Amar, 2000; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Astringent (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Calmant (Conca, 1996; Le Floc'h, 1983).
Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Diaforètic (Duke, 1986; Morton, 1981).
Emmenagóg (Boulos, 1993).
Estimulant (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Estupefaent (Raja, 1995; Villar *et al.*, 1984).
Eufòric (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Eupèptic (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Febrífug (Parada, 1997).
Hemostàtic (Duke, 1986).
Hipnòtic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986; Conca, 1996; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Ribon, 1993; Rigat, 2005; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Hipnòtic (esotèric) (Bonet, 2001; Galán, 1993; Torres, 1999).
Hipotensor (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).
Letal (Bonet, 2001).
Midriàtic (Villar *et al.*, 1984).
Moderador del peristaltisme intestinal (Villar *et al.*, 1984, 1992).
Morfinic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).
Narcòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Panacea (Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1984).
Per a la cistitis (Benchaabane & Abbad, 1994).
Per a la disenteria (Morton, 1981).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Per a l'espermatòria (Duke & Ayensu, 1985).
Per a millorar la fertilitat (Lev & Amar, 2000). Per picades d'escorpins (Ribon, 1993).
Per a problemes genitals femenins (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Le Floc'h, 1983).
Per a problemes respiratoris (Boulos, 1993).
Per al singlot (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Refrescant (Lev & Amar, 2000).
Sedant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigual *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984).
Somnífer (Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).
Tònic (Duke, 1986).
Tòxic (Benchaabane & Abbad, 1994; Conca, 1996; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Tranquil·litzant (Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991).
Vasotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Papaver somniferum L. subsp. *somniferum* (Papaveràcies)

BCN 46071

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Cultivat a petita escala com a ornamental o per les seves càpsules, emprades com a medicinals; rarament subespontani.

NOMS POPULARS

“Adormidera”/“Dormidera” (nom castellà) (031, 035, 036, 040, 050, 053, 077, 081)

Cascall/Cascalls [kəskáɫ] (003, 009, 010, 027, 028, 035, 036, 039, 043, 047, 049, 050, 052, 053, 055, 057, 058, 060, 064, 066, 067, 074, 076, 077, 081, 085, 086, 093), [kəskájs] (075), [kəskáɫs] (071)

Opi (producte elaborat) [ópi] (036, 050, 076)

“Pavot” (nom francès) (038)

Sense nom (072)

USOS MEDICINALS

Flors

Anticatarral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És adormidera: cal fer-la ben fluixa perquè si et passes és “al·lucinant” i pots dormir tot el dia.

Antiodontàlgic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Analgèsic

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar el dolor.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de queixal perquè l'adorm. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El suc de la planta fresca és droga.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Temps després hem sabut que era opi, per això treia el mal, perquè l'adormia.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'adorm, el queixal.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Adorm el mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calmant molt fort per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És droga: si fas un tall a la capça en surt com una escuma blanca que és droga.

FONT. 048; 053; 055; 064; 066; 067; 077; 081; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Sucar la capça en aigua bullent duran estonetes curtes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Te la bevies i quedaves adormit com un tronc.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció d'un bocí de la capça seca en llet. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal glopejar-la però no empassar-la.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No es pot empassar, que és droga autèntica.

Antipirètic

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de les capces picades i bullides. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antireumàtic

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor reumàtic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt calmant.

Hipnòtic

FONT. 035; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El seu pare en venia a les farmàcies i li ho varen prohibir perquè és droga.

FONT. 053; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Adorm. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal vigilar perquè és droga.

Sedant

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no plorin els nens petits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ha de ser molt fluixa.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a relaxar els nens nerviosos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si se'n dóna massa, dorms un dia i mig.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Granes

Analgèsic

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hipnòtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ha de ser molt suau.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Làtex

Antiodontàlgic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cigarreta (ús intern). PREPARACIÓ. Fumar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es fa una boleta amb el làtex. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Flor

Psicoactiu i hipnòtic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És adormidera i "al·lucinant". GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Fruit

Hipnòtic

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si prens massa aigua de cascalls pots dormir dos dies seguits. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Te la beves i quedaves adormit com un tronc. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Psicoactiu

FONT. 031; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La capça és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La capça és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Ara hem sabut que era opi; per això s'adormia el queixal! GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Ara en fan com una droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Vam saber que era opi, droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No empassar la decocció, que és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. De petits, sa mare ja els avisava que no s'empassessin la decocció que els preparava per al mal de queixal.

FONT. 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No es pot empassar la decocció, és droga autèntica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Làtex

Psicoactiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El suc de la planta fresca és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Part aèria fructificada

Psicoactiu

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Hi ha qui en treu les granes i se les fuma.

Part aèria inespecífica

Psicoactiu

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És l'opi. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La planta és droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Planta viva

Psicoactiu

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És droga. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (de la tija en fruit, seca).

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. OBSERVACIONS. És el “coquelicot” rosa.

FONT. 048. El que tenim a l'hort fa una flor molt més grossa i amb més fulles que els que se solen trobar pels marges.

FONT. 043. En tenia tres mates a l'hort. Fa una flor rosa, grossa.

FONT. 054. El cascall fa la flor molt més grossa i doble que la roella rosa.

FONT. 074. Abans es cultivava a l'hort. Tothom en tenia alguna mata.

FONT. 076. En guarden la capça per a poder-ne plantar quan en necessiten.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Duke, 1986).

Analgèsic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994, 1990; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1984, 1992).

Analgèsic veterinari (Ertug, 1999).

Anestèsic antiodontàlgic (Parada, 1997).

Antiagregant plaquetari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàrítmic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiasmàtic (Morton, 1981).

Anticatarral (Benchaabane & Abbad, 1994; Pellicer, 2000).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1984).

Antidiarreic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1984, 1992).

Antiinfecció (Rivera *et al.*, 1994).

Antiinflamatori (Villar *et al.*, 1984).

Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001).

Antimigranyós (Boukef, 1986; Le Floc'h, 1983).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Conca, 1996; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Selga, 1998; Torres, 1999).

Antipirètic (Bonet, 2001).

Antipsoriàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antireumàtic (Villar *et al.*, 1984).

Antisèptic (Bonet, 2001; Honda *et al.*, 1996; Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic postpart en ovelles (Pellicer, 2000).

Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antitussigen (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigueral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Lev & Amar, 2000; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1984, 1992).

Astringent (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Calmant (Conca, 1996; Le Floc'h, 1983).

Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Diaforètic (Duke, 1986; Morton, 1981).

Emmenagog (Boulos, 1993).

Estimulant (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961).

Estupefaent (Raja, 1995; Villar *et al.*, 1984).

Eufòric (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Eupèptic (Boulos, 1993; Duke, 1986).

Febrífug (Parada, 1997).

Hemostàtic (Duke, 1986).

Hipnòtic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986; Conca, 1996; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Ribon, 1993; Rigat, 2005; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984, 1992).

Hipnòtic (esotèric) (Bonet, 2001; Galán, 1993; Torres, 1999).

Hipotensor (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).

Letal (Bonet, 2001).

Midriàtic (Villar *et al.*, 1984).

Moderador del peristaltisme intestinal (Villar *et al.*, 1984, 1992).

Morfínic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*,

1961).
Narcòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Panacea (Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1984).
Per a la cistitis (Benchaabane & Abbad, 1994).
Per a la disenteria (Morton, 1981).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Per a l'espermatorrea (Duke & Ayensu, 1985).
Per a millorar la fertilitat (Lev & Amar, 2000). Per picades d'escorpins (Ribon, 1993).
Per a problemes genitals femenins (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Le Floch, 1983).
Per a problemes respiratoris (Boulos, 1993).
Per al singlot (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Refrescant (Lev & Amar, 2000).
Sedant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*,

1998; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984).
Somnífer (Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).
Tònic (Duke, 1986).
Tòxic (Benchaabane & Abbad, 1994; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Tòxic (crea hàbit) (Conca, 1996).
Tranquil·litzant (Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Pieroni et Quave, 2005; Benítez, 2007).
Vasotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Parietaria officinalis L. subsp. *judaica* (L.) Béguinot (Urticàcies)

BCN 29745

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit pluriregional. Herbassars ruderals, murs, parets, etc.

NOMS POPULARS

Blet de paret/Blets de paret [blédðəpəɾét] (050, 057, 076), [blédzdəpəɾét] (041, 045, 048)

Cama de perdiu [káməðəpəɾdíw] (051)

Cama-roja/Cama-roges [káməɾózə] (030, 035, 036, 039, 040, 047, 051, 063), [káməɾózəs] (061)

Cama-roig [káməɾóz] (037)

Molleroses [muləɾózəs] (055)

Mollerusa [muləɾúzəs] (048)

Morelles [muréləs] (031)

Parietària [pəɾiətiəriə] (037, 040, 051)

Sense nom (052, 070)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antipiròtic

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria florida

Antial·lèrgic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si et fregues les ultrigades amb camaroja fresca, marxa la picor. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Millora la circulació. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Anticolític

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la colitis. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Tant se fa si no és florida.

Antiinflamatori

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Es fa bullir i es dona planta i aigua. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Litotríptic renal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la varicel·la

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els grans de la varicel·la. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarampió

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els grans del xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Regulador de la pressió

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Equilibra la pressió sanguínia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Laxant

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Picar els blets tendres i posar-los sobre el ventre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Quan tenies el ventre ple i no podies anar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a les gallines (es tornaven boges darrera les cama-roges, els encantaven). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Al·lèrgogen

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El seu home, igual que molta gent n'és al·lèrgic. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la icterícia (cal orinar sobre una planta de cama-roja).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 040. En diuen parietària perquè es fa a les parets.

FONT. 045. Es fa a les parets.

FONT. 047. Es fa per les parets i les fulles s'enganxen a la roba.

FONT. 048. Mala herba de parets i horts.

FONT. 051. Es fa a les parets velles.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Al·lèrgogen (Bonet, 2001).
Antiàlgic (Bonet, 2001).
Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).
Antiàlgic hepàtic (Bonet, 2001).
Antianorèctic (Pellicer, 2000).
Antiartrític (Van Hellemont, 1986).
Anticefalàlgic (Selga, 1998).
Antidermatòsic (Selga, 1998).
Antidiarreic (Bonet, 2001).
Antiequimòtic (Leporatti & Corradi, 2001).
Antiflogístic (Ballero, 1982).
Antihemastènic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antihelmíntic (Raja, 1995).
Antihemorroidal (Bonet, 2001; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihiperèmic (Agelet, 1999).
Antihipertensiu (Bonet, 1991, 1993, 2001; Pellicer, 2000).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Muntané, 1991, 1994).
Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001).
Antiinflamatori gàstric (Pellicer, 2000).
Antiinflamatori gingival (Bonet, 2001).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005; Selga, 1998).
Antiinflamatori urinària (Bonet, 2001; Pellicer, 2000).
Antilitiàsic (Ballero, 1982; Lieutaghi, 1991).
Antinefrític (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antipelohèmic (Bonet, 2001).
Antipirètic (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Raja, 1995).
Antipiròtic (Arteche *et al.*, 1992).
Antipodàlgic (Selga, 1998).
Antiprostatític (Agelet, 1999).
Antipruriginós (Bonet, 2001).
Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Leporatti & Corradi, 2001).
Antisèptic (Selga, 1998; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic urinari (Arteche *et al.*, 1992).
Antisèptic vaginal (Raja, 1995).
Antitussigen (Ballero, 1982; Muntané, 1991, 1994).
Asmogen (Bonet, 2001).
Coadjuvant del part en veterinària (Pieroni, 1999).
Coadjuvant postpart (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Colagog (Arteche *et al.*, 1992).
Complement nutricional (Bonet, 2001).
Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
Diürètic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Conca, 1996; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Le Floc'h, 1983; Lieutaghi, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Diurètic veterinari (Rigat, 2005).
Emol·lient (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005).
Emol·lient intestinal (Leporatti & Corradi, 2001; Rigat, 2005).
Hematocàrtic (Bonet, 2001).
Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Hipoglucemiant (González-Tejero, 1989).
Hipotensora (Muntané, 1991, 1994).
Laxant (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Usher, 1974).
Litotríptic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
Parasitocida (Agelet, 1999).
Parturifaent (Bonet, 2001).
Per a ajudar a eliminar les pedres del ronyó (Conca, 1996).
Purgant (Rigat, 2005).
Refreshant (Selga, 1998).
Salutífer (Bonet, 2001).
Tònic capil·lar (Pellicer, 2000).
Tractament de prostatitis (Bonet, 1991, 1993).
Vasotònic (Raja, 1995).
Vulnerari (Arteche *et al.*, 1992; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Paronychia argentea Lam. (Cariofil·làcies)

BCN 29904

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit latemediterrani. Pradells terofítics, en sòls arenosos o poc profunds. Regió mediterrània, principalment a les contrades marítimes.

NOMS POPULARS

Cama de perdiu [kámeðəperdíw] (051)

Peu de gat [péwðəgát] (030)

Pota de colom [pótəðəkulóm] (018, 020, 025, 027, 028, 029, 031, 036, 038, 040, 051, 063)

Sangnua [saɲnúə] (001)

Sangnuària [saɲnuáriə] (018)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Anticatarral

FONT. 018; 029; 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la tensió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 025. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar les "canonades". FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar el sucre de la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar el colesterol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per al mal de pedra. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per curar la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarampió

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No és tan forta com el tell.

Regulador de la pressió

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Equilibra la pressió sanguínia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a equilibrar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden

l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És una herba remeiera, però no en recorden l'ús.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Usher, 1974).
Analgèsic (Mulet, 1990, 1991).
Anticatarral (Blanco & Cuadrado, 2000; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997).
Antiedematós (Palevitch *et al.*, 1986).
Antihemastènica (Bonet, 2001; Selga, 1998).
Antiinfeccios (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori (Fernández, 2000).
Antilitiàsic renal (Boulos, 1993; Obón & Rivera, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Schröder *et al.*, 1996; Yesilada *et al.*, 1993).
Antiodontàlgic (Martínez, 1993).
Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992).
Antisèptic urinari (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Lev & Amar, 2000).
Astringent (Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Cardiotònic (Obón & Rivera, 1991).
Colagog (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Depuratiu (Arteche *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Depuratiu sanguini (González-Tejero, 1989; Martínez, 1993).
Dermatològic (Obón & Rivera, 1991).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diürètic (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Martínez, 1993; González-Tejero, 1989; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Expectorant (Obón & Rivera, 1991).
Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Hematocàrtic (Bonet, 2001).
Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Hipotensor (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Blanco & Cuadrado, 2000; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995).
Litòntic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Rivera *et al.*, 1994).
Orexigen (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Per a afeccions circulatories (Fernández, 2000).
Per a afeccions sanguínies (Fernández, 2000).
Per a la ceguesa (Palevitch *et al.*, 1986).
Per al panadís (Garnier *et al.*, 1961).
Per a alteracions de la tensió (Fernández, 2000).
Protector cardíac (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
Protector gàstric (Martínez, 1993).
Protector renal (González-Tejero, 1989).
Regulador de la tensió arterial (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Sedant (Obón & Rivera, 1991).
Vasotònic (Arteche *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).
Vulnerari (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Passiflora caerulea* L. (Passifloràcies)**

BCN 29747

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Liana originària d'Amèrica tropical. Cultivada als jardins com a ornamental.

NOMS POPULARS

Claus de l'infern [kláwzðəlɪnférɲ] (038)

Passiflora [pəsɪflóɾə] (038)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental, en fruit.

***Petroselinum crispum* (Mill.) Hill (Apiàcies)**

BCN 29905

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Cultivat molt sovint als horts com a condiment i subespontani en terres cultivades o ruderals i a les roques i parets ruderalitzades.

NOMS POPULARS

Julivert [ʒuliβért] (001,003, 005, 009, 010, 011, 016, 021, 023, 025, 030, 031, 033, 035, 036, 039, 040, 045, 047, 048, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 059, 061, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 069, 070, 073, 076, 078, 079, 086)

USOS MEDICINALS

Arrels

Abortiu

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a avortar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Òvul (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació d'un tampó intravaginal d'arrel de julivert. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 011. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiparotidític

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les “paperes” (galteres) de les mules. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Fregir l'arrel en cansalada vella (com més, millor). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb la part líquida es fan fregues al coll i amb l'espessa es posa en forma d'emplastre. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antipiròtic

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'amigdalitis

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Fregir l'arrel en cansalada vella (com més, millor). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Amb la part líquida es fan fregues al coll i amb l'espessa es posa en forma d'emplastre. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A en Baldiri li ho varen fer i mai més va tenir angines. En deien cura de burro perquè ho posaven a les mules quan agafaven paperes (“galteres”).

Fulles

Abortiu

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan es quedaven en estat, feia perdre la criatura. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Òvul (ús intern). PREPARACIÓ. Aixafar les fulles i donar a la pasta la forma d'un òvul vaginal. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta. PREPARACIÓ. No consta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Vaginal. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Afrodisíac

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè les conilles vagin altes (entrin en zel). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antiàcid

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la cremor d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre ben calent després de menjar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidepressiu

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per si s'està deprimít. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antieczematós

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiescorbútic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt ric en vitamina C. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiestàtic ruminal

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihalitòsic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal alè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Mastegar un brot. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 010; 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 016; 030; 031; 033; 069. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiictèric

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la vesícula. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a guarir la infecció del ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Planta picada. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicada als canells, polsos i turmells. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor de cops i regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de julivert picat i argila. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'embolica sobre la zona adolorida i s'hi deixa tres o quatre dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a mals de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Otocó (ús intern). PREPARACIÓ. Boletes de julivert picat i oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiotàlgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Otocó (ús intern). PREPARACIÓ. Boletes de julivert picat i oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cicatritza les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cicatritza ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Determinant de lesions canceroses

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a identificar ferides canceroses perquè hi fa molt de mal (si quan et poses l'emplastre sobre la ferida, aquesta et fa molt de mal, senyal que és un càncer). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Determinant de lesions canceroses. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si poses un emplastre de julivert sobre qualsevol lesió a la pell de tipus cancerós, fa tant de mal que no es pot aguantar.

Digestiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emmenagog

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la regla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 036; 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar-ne directament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar dues cullerades soperes de la planta picada al dia durant nou dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxa la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Supositori (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estimular l'anus de la mainada i que anessin de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la tija untada amb oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor de les regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de julivert picat i argila. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'embolica sobre la zona adolorida i es deixa tres o quatre dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'insecte

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si et pica un mosquit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt bo per a la salut. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Abortiu

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Òvul (ús intern). PREPARACIÓ. Tampó intravaginal d'un manyoc de julivert fresc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc de la fulla

Per a la conjuntivitis

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Decocció (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicar compreses sobre els ulls. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tiges amb fulles

Antihalitòsic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal alè. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa (anar-la rosegant).

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija

Laxant

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer anar de ventre els nens petits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Estimular l'anús amb un tronquet. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per afegir a la carn i al peix fregits (amb all). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a coure les faves. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a amanides i per a cuinar. DESTINACIÓ. Additiu. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cargols. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar, amb all. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als bistecs. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la carn, la pilota de l'escudella, etc. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a cuinar i fer picades). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 010; 025; 030; 040; 053; 055; 057; 061; 062; 067; 076; 078; 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PELS INFORMANTS. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (es posa a les amanides i a les carns). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per al sofregit i la pilota. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a disfressar el gust de l'arròs bullit). DESTINACIÓ. Additiu.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Letal

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els lloros en mengen, es moren. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Verinós

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si se'n menja molt és verinós. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Cal menjar-ne ben poc.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Abans deien que era verinós. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si se'n menja gaire és tòxic. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús cosmètic.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa venir els cabells clars (esbandir-los amb la infusió de les fulles).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 050. S'ha de sembrar en lluna vella de febrer o maig perquè no espigui.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Bonet, 2001; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1984, 1992; Abortiu veterinari (Pieroni, 1999).
Afrodisíac (Morton, 1981).
Afrodisíac veterinari (Rigat, 2005).
Analgèsic (Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Analgèsic urinari (Boukef, 1986).
Anestèsic (Leporatti & Corradi, 2001).
Antiàcid (Parada, 1997).
Antiàlgic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antialopèic (González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiartrític (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Antiblenorràgic (Boukef, 1986).
Anticancerós (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Anticinetòsic (Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antidiarreic (Bonet, 1994).
Antidiarreic en nou nats (Schröder *et al.*, 1996).
Antidismenorreic (Cañigueral *et al.*, 1998; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988).
Antiemètic (Bonet, 1994).
Antiepijàctic (Merzouki *et al.*, 1997).
Antiequimòtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiespasmòdic (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antiflatulent (Lastra & Bachiller, 1997).
Antigastràlgic (Fernández, 2000; Usher, 1974).
Antigotós (Morton, 1981).
Antihalitòsic (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1984, 1992).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antihemorroidal (Verde *et al.*, 1998).
Antihipertensiu (Morton, 1981; Ziyat, 1997).
Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993, 2001; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
Antiinflamatori oral (Schröder *et al.*, 1996).
Antilitiàsic (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Parada, 1997).
Antilitiàsic renal (Boukef, 1986).
Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; González-Tejero, 1989; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiotàlgic (Bartrolí, 1989; Parada, 1997).
Antipediculòtic (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigueral *et al.*, 1998).
Antipirètic (Fernández, 2000; Bonet, 2001).
Antipruriginós (Bonet, 2001).
Antireumàtic (Fleurentin *et al.*, 1991).
Antisèptic (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).
Antisèptic faringi (per l'afonia) (Roig, 1988).
Antisèptic genital (Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).
Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Parada, 1997; Roig, 1988).
Antisèptic urinari (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Antitèrmic (Muntané, 1991, 1994).
Aperitiu (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
Aperitiu veterinari (conills) (Pieroni, 1999).
Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).
Astringent (Bonet, 1994).
Bactericida (Duke, 1986).
Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Merzouki

et al., 2000; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
 Cicatritzant (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
 Coadjuvant del part (Morton, 1981).
 Colagog (De Feo *et al.*, 1992).
 Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Depuratiu renal (Bonet, 1991, 1993).
 Dermatològic (González-Tejero, 1989).
 Descongestiu mamari (Lastra & Bachiller, 1997).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Digestiu (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; González-Tejero, 1989; Tyler, 1987; Parada, 1997).
 Diürètic (Agelet, 1999; Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Blanco, 1996; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1984, 1992; Ziyayat, 1997).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1984, 1992).
 Emol·lient (Muntané, 1991, 1994).
 Estimulant (Boulos, 1993).
 Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 2000).
 Excitant (Roig, 1988).
 Expectorant (Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).
 Fotosensibilitzant (Peris *et al.*, 1995).
 Galactòfug (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).
 Galactogen (Cañigüeral *et al.*, 1998; Peris *et al.*, 1995).
 Hematocatórtic (Rigat, 2005).
 Hemostàtic (Agelet, 1999; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Hemostàtic nasal (Bonet, 1991, 1993; Ferrández & Sanz, 1993).
 Hipnòtic (Ziyayat, 1997).
 Hipocolesterolèmic (De Feo *et al.*, 1992).
 Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Bonet, 1994; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Ziyayat, 1997; Bonet, 2001).
 Hipotensor (Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997).
 Laxant (Ballero, 1982; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Parada, 1997).
 Letal (Bonet, 2001).
 Litotríptic (Lev & Amar, 2000).
 Orexigen (Boulos, 1993).
 Oxitòcic (Martínez, 1993).
 Pectoral (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a afeccions urinàries en veterinària (Fajardo *et al.*, 2000).
 Per a cardiomegàlia (Mulet, 1990, 1991).
 Per a eliminar pigues (Villar *et al.*, 1984).
 Per a l'artrosi (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la impotència (Lev & Amar, 2000).
 Per a la hidropesia (Roig, 1988).
 Per a la pròstata (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).
 Per al mareig (González-Tejero, 1989; Villar *et al.*, 1984).
 Per als cops (Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Villar *et al.*, 1984).
 Per al tractament del càncer (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a picades de mosquits (Parada, 1997).
 Per a picades d'insectes (Bartrolí, 1989; Boukef, 1986; Leporatti & Corradi, 2001; Pieroni et Quave, 2005).
).
 Protector hepàtic, esplènic i renal (Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988).
 Resolutiu (Agelet, 1999; Rigat, 2005; Ziyayat, 1997).
 Sedant (Ziyayat, 1997).
 Tònic (Duke, 1986).
 Tònic oftàlmic (Martínez, 1993).
 Tòxic (Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998).
 Tranquil·litzant (Schröder *et al.*, 1996).
 Vasodilatador (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1984, 1992).
 Vasotònic (Parada, 1997; Rigat, 2005).
 Vitamínic (Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Fernández, 2000; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Peumus boldus Molina (Monimiàcies)

BCN 47280

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari de Xile. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Boldo [bóldu] (003, 035, 052, 053, 062)

USOS MEDICINALS

Fulles

Analgèsic

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antimigranyós

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Evita que li vinguin els atacs de migranya que la tenen un o dos dies al llit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una tassetta cada matí. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aprima. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Té gust de gasolina.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La compren.

FONT. 052; 053 DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'hi afegeix mel. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anestèsic (Arteche *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982).

Anodí (Duke, 1986).

Antidispèptic (Ara, 1994; Rombi, 1991).

Antihelmíntic (Cañigual *et al.*, 1998).

Antiinflamatori (Ara, 1994; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991).

Antiinflamatori intestinal (Schröder *et al.*, 1996).

Antilitiàsic biliar (Bartrolí, 1989).

Antisèptic (Duke, 1986).

Calmant (Schröder *et al.*, 1996).

Calmant en processos de cistitis (Ara, 1994).

Cardiotònic (Ara, 1994).

Coadjuvant en el tractament de l'hepatitis (Ara, 1994).

Colagog (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Lieutaghi, 1991; Peris & Stübing, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Colerètic (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cañigual *et al.*, 1998; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Peris & Stübing,

1993; Rombi, 1991).
Digestiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982).
Diürètic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Usher, 1974).
Estimulant (Duke, 1986; Usher, 1974).
Hepatoprotector (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Fleurentin *et al.*, 1991; Parada, 1997; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
Hepatotònic (Duke, 1986).
Hipnòtic (Arteché *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fernández & Nieto,

1982).
Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991).
Litotríptic (Schröder *et al.*, 1996).
Per al tractament de la gota (Ara, 1994).
Per a malalties del cor (Schröder *et al.*, 1996).
Per a malalties hepàtiques i biliars (Fernández, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
Sedant (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Tònic (Duke, 1986).
Vermífug (Duke, 1986).

***Phagnalon saxatile* (L.) Cass. (Asteràcies)**

BCN 29748

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Rosts rocosos més o menys assolellats de les contrades mediterrànies més o menys marítimes.

NOMS POPULARS

Maçamilla [mənsəmiʎə] (035)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antisèptic ocular

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Digestiu

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ajudar a fer la digestió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Prefereixen la camamilla "normal", la més coneguda.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Phaseolus vulgaris* L. (Fabàcies)**

BCN 46837

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit introduït. Espècie cultivada com a hortalissa i com a llegum de gra.

NOMS POPULARS

Mongeta/Mongetes (fruit) [muɲʒétə] (023, 039, 044), [muɲʒétəs] (030)

Mongeta tendra (fruit) [muɲʒétəténðrə] (050)

Mongetera [muɲʒətérə] (028)

Mongetes seques (fruit) [muɲʒétəsékəs] (060)

USOS MEDICINALS

Fruit immadur sencer

Hipoglucemiant

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Baixa el sucre.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de mongeta tendra cuita.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Grana

Carminatiu

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Valves del fruit

Hipoglucemiant

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diabetis.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a menjar, tendres o seques (les conserva en pots després de fer-les bullir dues hores al bany maria).
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usaven per a apostar quan es jugava a les cartes.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Activitat antiamilasa (redueix o inhibeix l'assimilació de midó per l'organisme) (Van Hellemont, 1986).
- Alimentari (Arnold-Apostolides, 1991; Williams, 1981).
- Antiberrugós (Duke, 1986; Villar *et al.*, 1992).
- Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).
- Anticefalàlgic (Duke, 1986).
- Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
- Antieczematós (Duke, 1986).
- Antiedematós (Font, 1961).
- Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991).
- Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
- Antipirètic (Duke, 1986).
- Antipiròtic (Duke, 1986).
- Antipruriginós (Duke, 1986).
- Antireumàtic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Van Hellemont, 1986).
- Calefaent (Duke, 1986).
- Cardíac (Duke, 1986).
- Carminatiu (Duke, 1986).
- Causa vertigen en humans i animals (Duke, 1986).
- Coadjuvant del part (Villar *et al.*, 1992).
- Corregeix les leucopènies en tractaments anticancerosos (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Depuratiu (Duke, 1986).
- Dermatològic (Iwu, 1993).
- Diaforètic (Duke, 1986).
- Digestiu (Duke, 1986).
- Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Pérez de Paz & Medina, 1988; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stubing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
- Emmenagog (Duke, 1986).
- Emol·lient (Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
- Fungicida (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
- Hemostàtic (Villar *et al.*, 1992).
- Hipocolesterolèmic (Arteché *et al.*, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996).
- Hipoglucemiant (Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; 1988; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Peris & Stubing, 1993; Pérez de Paz & Medina, Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986; Verde *et al.*, 1998).
- Litotríptic (De Feo *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
- Nutritiu (Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
- Per a la disenteria (Duke, 1986).
- Per a l'acne (Duke, 1986).
- Per a la ciàtica (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a la gota (Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).
- Per a l'albuminúria (Duke, 1986).
- Per a la nefritis (Duke, 1986).
- Per a l'escorbut (Duke, 1986).
- Per a l'hidropesia (Duke, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
- Per a la pressió sanguínia (Iwu, 1993).
- Per a l'estrenyiment crònic (Peris & Stubing, 1993).
- Per a l'obesitat (Peris & Stubing, 1993).
- Per al poagre (Schröder *et al.*, 1996).
- Per al singlot (Duke, 1986).
- Per al tenesme (Duke, 1986).
- Per a pertorbacions en la bufeta de l'orina (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a pertorbacions en la bufeta i el ronyó (Duke, 1986).
- Per a tumors (Duke, 1986).
- Resolutiu (Duke, 1986).
- Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961).
- Tòxic (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Phyllitis scolopendrium (L.) Newm. (Polipodiàcies)

BCN 29906

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Boscs caducifolis ombrívols i humits, roques ombrejades, etc., sobre sòl neutre o bàsic. Estatge montà i muntanya mediterrània humida.

NOMS POPULARS

Herba melsera [érβəmɛlsérə] (009)

USOS MEDICINALS

Frondes

Hepatoprotector

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Bonet, 2001).	Descongestiu pulmonar (Bonet, 2001).
Antiapoplègic (Villar <i>et al.</i> , 1992).	Dessecant (Font, 1961).
Anticatarral (Villar <i>et al.</i> , 1992).	Diürètic (Boulos, 1993; Garnier <i>et al.</i> , 1961).
Antiinflamatori esplènic (Bonet, 2001).	Expectorant (Boulos, 1993; Garnier <i>et al.</i> , 1961).
Antiinflamatori hepàtic (Bonet, 2001).	Hepàtic (Font, 1961).
Antilitiàsic biliar (De Feo & Senatore, 1993).	Hipotensor (Arteche <i>et al.</i> , 1992; Villar <i>et al.</i> , 1992).
Antimigranyós (Villar <i>et al.</i> , 1992).	Pectoral (Font, 1961).
Aperitiu (Font, 1961).	Per a les pulmonies (Villar <i>et al.</i> , 1992).
Astringent (Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier <i>et al.</i> , 1961).	Protector de la melsa (Font, 1961; Villar <i>et al.</i> , 1992).
Atenuant (Font, 1961).	Refrigerant (Font, 1961).
Colagog (De Feo & Senatore, 1993).	Vulnerari (Arteche <i>et al.</i> , 1992; Font, 1961; Garnier <i>et al.</i> , 1961).

***Phyllostachys aurea* (Carr.) A. et C. Riv. (Poàcies)**

BCN 30002

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit originari de l'Est d'Àsia. Cultivat com a ornamental i per a aprofitar-ne les canyes.

NOMS POPULARS

Canya americana [κάληαερικάνη] (035, 041, 048, 050, 056, 058, 061, 076)

Canya americana verda [κάληαερικάνηβέρδα] (008)

Canya de bambú/Canyes de bambú [κάληδαβαμβύ] (050), [κάληαδαβαμβύ] (058)

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 008; 050; 056; 061; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer canyes de pescar.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perxons per a batre les olives.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a penjar cebes i tomates.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 041. L'han plantat al jardí i es fa tant que afoga la marialluïsa.

FONT. 058. En tenen una plantació a la vora de l'hort.

***Phyllostachys flexuosa* (Carr.) A. et C. Riv. (Poàcies)**

BCN 30001

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit originari de l'Est d'Àsia. Cultivat com a ornamental i per a aprofitar-ne les canyes.

NOMS POPULARS

Canya americana negra [káɲəməɾikánənégɾə] (008)

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer canyes de pescar.

Physalis alkekengi L. (Solanàcies)

BCN 31293

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Clarianes de bosc caducifoli. Feblement nitròfila. Estatge montà i contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Alquequengi [əlkəkékɛŋzi] (064)

Bosses [bósəs] (064, 072)

Bosses vermelles [bósəzβəméləs] (064)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antihemorroidal

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Untar-se amb l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (de la planta fructificada).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 072. Fa la flor blanquinosa i la bossa tira a taronja o vermell.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antigotós (Usher, 1974).

Antireumàtic (Usher, 1974).

Diürètic (Font, 1961; Roig, 1988; Usher, 1974).

Febrífug (Roig, 1988; Usher, 1974).

Litotríptic (Font, 1961).

Per a la hidropesia (Font, 1961).

Per a la icterícia (Font, 1961).

Refrescant (Roig, 1988).

***Phytolacca americana* L. (Fitolacàcies)**

BCN 30003

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit introduït (originari d'Amèrica del Nord). Herbassars. Contrades mediterrànies plujoses i estatge montà.

NOMS POPULARS

Raïm de moro [rəi̯mðəmə́ɾu] (051)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria fructificada

Verinós

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Tota la planta és tòxica, però cal anar més en compte amb el fruit perquè és bonic i els nens es poden intoxicar més fàcilment menjant-ne. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

Pimpinella anisum L. (Apiàcies)

BCN 47278

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit cultivat. Espècie adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Anís (fruit)/Anís (producte elaborat) [əníʃ] (001, 030, 059, 070, 071, 078), [əníʃ] (033, 038, 039, 042, 048, 082)

Anís verd (fruit) [əníʃβért] (064)

Fonoll [funól] (045)

Licor d'anís dolç (producte elaborat) [likórðəníʃðóls] (060)

Matafaluga [matəfəlyvə] (001, 027, 031, 035, 044, 045, 047, 056, 060, 062, 063, 065, 067, 072, 077, 082, 099)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Licor d'anís cremat amb els molls roents. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiestàtic ruminal

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desempatxar les eugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Licor d'anís. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El compraven.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el mal de ventre de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'afegeix al biberó. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre de la mainada quan menjaven massa de pressa i quedaven botits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Licor d'anís cremat amb els amolls roents. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiodontàlgic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar el licor. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El compren.

Carminatiu

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contra els gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Propietats semblants al fonoll.

FONT. 030; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa ventejar la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035; 067; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els vents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 027. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 001; 031; 045; 047; 056; 060; 062; 072; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer brunyols DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dóna gust d'anís als bunyols. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als bunyols (s'hi posa grana i un raig de licor). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a les faves. DESTINACIÓ. Additiu. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER

L'INFORMANT. Licor d'anís dolç per als bunyols. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer patxaran macero els aranyons amb anís, la meitat sec i la meitat dolç i s'hi afegeixen uns granets de cafè i molt poca canyella. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer licor DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es conserven les cireres en anís i en resulta un licor boníssim. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer un licor estomacal (es posen les plantes dins l'ampolla on s'ha fet créixer un cogombre i es macera en anís sec a sol i serena 20 o 30 dies). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Suc de codony, sucre i anís per a fer el codonyat. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer patxaran. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal i el d'anís. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ambientador

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les granes es posaven a sobre l'estufa, a l'hivern, per a perfumar l'habitació (directament o en un bol d'aigua).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Duke, 1986).

Acaricida (Agelet, 1999).

Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Lev & Amar, 2000).

Analgèsic (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Analgèsic en el part (Verde *et al.*, 1998).

Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Anodí (Duke, 1986).

Antiasmàtic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993).

Anticatarral (Agelet, 1999; Cañigüeral *et al.*, 1998; Mulet, 1990, 1991; Ara, 1994).

Anticolagog (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Agelet, 1999).

Antidispèptic (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antidot de picades d'insectes (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiequimòtic (Agelet, 1999).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991).

Antiespasmòdic gastrointestinal (Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995).

al., 1995).

Antiflatulent (Bartolí, 1989; Lev & Amar, 2000; Parada, 1997).

Antigastràlgic (Lev & Amar, 2000; Usher, 1974).

Antigastrític (Agelet, 1999).

Antihalitòsic (Ara, 1994).

Antihelmíntic (Agelet, 1999).

Antihemorroidal (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999).

Antiparasitari (Lev & Amar, 2000).

Antipediculòtic (Bartolí, 1989).

Antipiròtic (Agelet, 1999).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Peris *et al.*, 1995).

Antitífic (Agelet, 1999).

Antiulcerós gastrointestinal (Benchaabane & Abbad, 1994).

Aperitiu (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Ara, 1994).

Astringent (Agelet, 1999).

Balsàmic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1993; Duke, 1986).

Carminatiu (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991;

Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
 Cicatritzant (Agelet, 1999).
 Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Contraverí (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Corrector de sabor en formulacions farmacèutiques (Ara, 1994).
 Descongestiu (Rivera *et al.*, 1994).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Usher, 1974).
 Digestiu (Agelet, 1999; Artech *et al.*, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Digestiu veterinari (bovins i ovelles) (Pironi, 1999).
 Diürètic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Epítesic (Agelet, 1999).
 Epitelitzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 2000).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Estrogènic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).
 Eupèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
 Fertilitzant (Agelet, 1999).
 Fortificant (Benchaabane & Abbad, 1994; Ara, 1994).
 Fungicida (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
 Galactogen (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Artech *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996).
 Galactagog (Agelet, 1999).
 Hematònic (Agelet, 1999).
 Hidrocolerètic (Peris *et al.*, 1995).
 Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991).
 Insecticida (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990 Guarrera, 1999).
 Laxant (Agelet, 1999; Verde *et al.*, 1998).
 Oregénic (Boulos, 1993; Duke, 1986).
 Oxitòcic (Verde *et al.*, 1998).
 Parasitocida (Peris *et al.*, 1995).
 Per a la cura de les dents (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a pertorbacions respiratòries (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a picades verinoses (Boulos, 1993).
 Reforçant (Agelet, 1999).
 Refrescant (Mulet, 1990, 1991).
 Sedant (Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991).
 Tònic (Duke, 1986).
 Tònic estomacal (Font, 1961).
 Tòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Merzouki *et al.*, 2000).
 Vermífug (Cañigüeral *et al.*, 1998; Peris *et al.*, 1995).
 Vulnerari (Agelet, 1999).

***Pinus halepensis* Mill. (Pinàcies)**

BCN 29826

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Sovint dominant als boscs xeròfils clars i a les brolles de la regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Pi [pi] (006, 021, 035, 049, 052, 055, 059, 064, 065, 070, 075, 081, 093)

Pi bord [piβórt] (005, 030, 033, 048, 049, 052, 054, 068, 071, 096, 101)

Pi mediterrani [pi̯iməðitəra̯ni] (040)

USOS MEDICINALS

Cendra

Anticatarral

FONT. 064; 070; 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 035; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'afonia

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Escorça

Epítèsic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a immobilitzar les potes trencades dels xais. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Envoltar la fractura amb l'escorça i immobilitzar. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Flors

Antibronquític

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els bronquis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estròbil

Antibronquític

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Destapa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums d'una pinya seca tirada al foc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estròbil immadur

Anticatarral

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es tallen les pinyes a rodelles i es cobreixen de sucre. Es deixa reposar tres mesos i es cola. Són millors les pinyes d'avet, però no n'hi ha a Vilarnadal!

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Descongestiu nasal

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop: pinyes verdes tallades i disposades a capes amb sucre. Es recull el suc que en resulta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es tallen les pinyes tendres i es cobreixen de sucre; es deixa reposar dos mesos a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Expectorant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es piquen les pinyes i es posen amb sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop: pinyes verdes tallades i disposades a capes amb sucre. Es recull el suc que en resulta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Expectorant

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a expectorar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. La decocció de les fulles es cola i s'hi afegeix sucre (en la mateixa proporció que d'aigua). DESTINACIÓ.

Medicina humana.

Llucs tendres

Anticatarral

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiedematós

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als peus inflats i cansats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resina

Antiberrugós

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la resina. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer carbonet.

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aparellar una barca

amb vela, el car i l'antena es fan de pi bord jove.

Elaboració d'esclops

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops. OBSERVACIONS. El seu avi feia els esclops de tota la família.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops (i també soles de sabata, que si es feia malbé la sola d'unes xiruques, n'aprofitaven el cuir).

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops (és el preferit pels artesans).

Elaboració d'estrís de cuina

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne un batedor (es buscava una branca amb força ramificacions i es pelava).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baiards (baiard: mena de fusta semblant a una taula amb quatre forats a manera de nanses per a transportar, per exemple, els fems), bigues i cairats (duren més perquè la fusta és més forta que la dels altres arbres. És més apreciada la fusta del pi bord que la del pi de llei).

Ús a la llar

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bugada, la cendra actua com el lleixiu. I l'aigua sobrant s'afegia a la de rentar els plats.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bugada perquè actua com lleixiu, i per a rentar el terra (en aquell temps les cases es fregaven dos cops l'any: per Nadal i per la festa major).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 005. Es cullen el mes de juliol.

FONT. 065. Cal collir les pinyes pel juny.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).
Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Obón & Rivera, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).
Antiasmàtic veterinari (Bonet, 1991, 1993).
Antibronquític (Bonet, 1991, 1993).
Anticatarral (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Bonet, 1991, 1993; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998).
Antidiarreic (Boukef, 1986).
Antieczematós (Mulet, 1990, 1991).
Antihemiplègic (Mulet, 1990, 1991).
Antihemorroidal (Mulet, 1990, 1991).
Antiinfecció (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991; Martínez, 1993; Parada, 1997).
Antiodontàlgic (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antireumàtic (Fernández, 2000; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1997).
Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).

Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisèptic gàstric (Arnold-Apostolides, 1991).
Antisèptic urinari (Arnold-Apostolides, 1991).
Antituberculòsic (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Antitussigen (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Fernández, 2000; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Antiulcerós (Boukef, 1986).
Astringent (Boulos, 1993).
Balsàmic (González-Tejero, 1989).
Cicatritzant (Boukef, 1986).
Contraverí (Mulet, 1990, 1991).
Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Descongestiu (Mulet, 1990, 1991).
Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Epítèsic (Torres, 1999).
Espermatogènec (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Parada, 1997).
Febrífug (Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).
Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).
Hipotensor (Boukef, 1986).
Pectoral (Mulet, 1990, 1991).
Per a abscessos de la pell (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Per a alteracions de la tensió (Fernández, 2000).
Per a la bronquitis (Fernández, 2000).

Per a la tuberculosi (Merzouki *et al.*, 2000).
Per a picades d'escorpi (Obón & Rivera, 1991).
Purgant (Arnold-Apostolides, 1991).
Reconstituent (Agelet, 1999).
Rubefaent (Mulet, 1990, 1991).
Sedant bronquial (Ballero, 1982).
Vasotònic (Mulet, 1990, 1991).
Vulnerari (Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991).

***Pinus pinaster* Ait. (Pinàcies)**

BCN 36559

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit perennifoli mediterrani occidental. Brolles i boscs clars, preferentment sobre substrat silici. Espontani i cultivat a les contrades mediterrànies marítimes i a l'estatge montà submediterrani.

NOMS POPULARS

Pi gallec [píγελék] (053, 101)

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Taules de pi per a forrar els baus.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els bucs de les abelles.

***Pinus pinea* L. (Pinàcies)**

BCN 26751

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani oriental. Garrigues, erms, dunes fixades, etc. Heliòfila. Naturalitzada a la regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Pi [pí] 041, 047, 055)

Pi de llei [píðələj] (068, 070, 071, 096, 101)

Pi de pinyons [píðəpíjóns] (049)

Pi pinyer [pípijné] (050)

Pi pinyoner [pípijuné] (027, 038, 039, 040, 093, 096, 101)

Pinyons (llavors) [píjóns] (024)

USOS MEDICINALS

Cendra

Antiinflamatori faringi

FONT. 050. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Flor

Antiasmàtic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a curar l'asma ja que asseca les mucositats que la provoquen. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'ha de prendre durant tota l'època que es té asma. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estròbil

Antiinflamatori intestinal

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop: es tallen les pinyes verdes i es posen en una escorredora amb sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Expectorant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es piquen les pinyes i es posen amb sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Gemmes florals

Anticatarral

FONT. 027. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Llucs tendres

Anticatarral

FONT. 041; 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria tendra

Anticatarral

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 041. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resina

Antiberrugós

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la resina. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Inhalació de la resina. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els pinyons se'ls menja sols o en macedònia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038; 039; 047; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els pinyons es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fusta d'elecció per a fer el folre.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baiards (baiard: mena de fusta semblant a una taula amb quatre forats a manera de nanses per a transportar, per exemple, els fems), bigues i cairats (duren més perquè la fusta és més forta que la dels altres arbres. És més apreciada la fusta del pi bord que la del pi de llei).

Elaboració d'esclops

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops.

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És el millor per a fer esclops.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtic (Bonet, 1991, 1993).
Anticatarral (Bonet, 1991, 1993; Font, 1961).
Antiinflamatori biliar i urinari (Font, 1961).
Antiodontàlgic (Fajardo *et al.*, 2000).
Antireumàtic (Font, 1961).
Antitussigen (Bonet, 1991, 1993).
Bactericida (Galán, 1993).

Epítèsic en veterinària (Fajardo *et al.*, 2000).
Per a afeccions dels bronquis (Galán, 1993).
Per a afeccions renals (Fajardo *et al.*, 2000).
Repel·lent d'insectes (Galán, 1993).
Tònic (Lev & Amar, 2000).
Vermífug (Fajardo *et al.*, 2000).

Pinus sp. (Pinàcies)

BCN 55555

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

NOMS POPULARS

Aiguarràs (oli essencial, producte elaborat) [ajɣwəras] (060, 063)

Cendra (resultat de la combustió) [séndrə] (054, 057, 060, 067, 093)

Oli de trementina [óliðətrəməntínə] (055)

Pega grega (producte elaborat) [péɣəɣréɣə] (064)

Pega negra (producte elaborat) [péɣənέɣrə] (013, 051, 054, 068, 078)

Pi [pi] (085)

Trementina (oleoresina) [trəməntínə] (046, 056, 058, 060, 064)

USOS MEDICINALS

Cendra

Anticatarral

FONT. 055; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cendra. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ben calent, embolicat amb un drap i posat al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057; 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Oleoresina

Antiàlgic ciàtic

FONT. 063. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 060; 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'amigdalitis

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Drap de fil xopat d'aiguarràs embolicat al coll. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una bona estona. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És un remei molt fort ("cura de matxo"), però la Remei tenia angines sovint i així se li van curar definitivament. Pica molt i fa saltar la pell.

Per a la febre periòdica

FONT. 058. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a les fissures cutànies

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les clivelles de mans i peus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a treure espines

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir les espines i les punxes de garota clavades a la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resina

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar mals, els neteja el pus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Pomada (ús extern). PREPARACIÓ. Pomada a base de pega negra i greix de porc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic puerperal

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desmamar els xais. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ungüent (ús extern). DESTINACIÓ. Veterinària.

Epítèsic

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a les dislocacions

FONT. 068. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Oleoresina

Vesicant

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Pica molt i fa saltar la pell. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de pintures

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Component de les

antigues pintures (es barreja blanquet i trementina i s'aclareix amb oli de llinosa).

Elaboració d'esclops

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops (a dins hi posaven diaris o un tou de palla perquè fossin més calents. Hi havia qui els afegia un camal pneumàtic per a no mullar-se al recollir la xarxa).

Ús a la llar

FONT. 054; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bugada, la cendra actua com el lleixiu.

***Pinus sylvestris* L. (Pinàcies)**

BCN 46070

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Fa bosc, sobretot a l'estatge montà, des dels Pirineus a les muntanyes valencianes occidentals.

NOMS POPULARS

Pi roig [pírótj] (051, 101)

USOS MEDICINALS

Fruit

Expectorant

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Xarop (ús intern). **PREPARACIÓ.** S'alternen capes de pinyes laminades i capes de mel i es deixa macerar fins a la tardor. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Llucs tendres

Protector renal

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Neteja molt el ronyó. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Cal fer-la fluixa perquè pot irritar i provocar infecció d'orina.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Llucs tendres

Irritant renal

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si la decocció es pren massa forta, pot irritar les vies urinàries i provocar infecció d'orina. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els baus es forraven de taules de pi.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. Es recullen les pinyes a la primavera.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Antiàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
Antibronquític (Arteche *et al.*, 1992; Van Hellemont, 1986).
Anticataral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Jávega *et al.*, 1993; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
Anticolagog (Agelet, 1999).
Antidermàtic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
Antidiarreic (Agelet, 1999).
Antieritematós (Agelet, 1999).
Antiescorbútic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiespasmòdic (Muntané, 1991, 1994).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Antiparasitari (Agelet, 1999).
Antipirètic (Peris *et al.*, 1995).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992).
Antireumàtic (Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic urinari (Mulet, 1990, 1991).
Antituberculós (Muntané, 1991, 1994).
Antitussigen (Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
Antivíric (Peris *et al.*, 1995).
Bactericida (Erichsen-Brown, 1989).
Balsàmic, pectoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Jávega *et al.*, 1993; Muntané, 1991, 1994).
Carminatiu (Agelet, 1999).
Cauteri (Agelet, 1999).
Cicatritzant (Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992).
Digestiu (Agelet, 1999).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
Emètic (Agelet, 1999).
Epítèsic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Expectorant (Arteche *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999).
Hemostàtic (Agelet, 1999).
Hipotensor (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Immunoestimulant (Peris *et al.*, 1995).
Pectoral (Mulet, 1990, 1991).
Per a la fatiga (Van Hellemont, 1986).
Per a la tuberculosi (Sezik *et al.*, 1997).
Per a l'insomni (Van Hellemont, 1986).
Per als èczemes (Villar *et al.*, 1992).
Per als roncs (Villar *et al.*, 1992).
Per a picades de serps (Sezik *et al.*, 1997).
Reparador gàstric (Agelet, 1999).
Resolutiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986).
Rubefaent (Arteche *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).
Salutífer (Agelet, 1999).
Sedant (Agelet, 1999).
Vasoprotector (Peris *et al.*, 1995).
Vulnerari (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Sezik *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Piper nigrum L. (Piperàcies)

BCN 47277

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit enfiladís tropical. Espècie adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Pebre [péβrə] (035, 062, 066, 075, 078, 083)

Pebre negre [péβrənégɾə] (009, 023, 039)

Pebre verd [péβrəβért] (023)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antipirètic

FONT. 009; 066. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiodontàlgic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura el mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directe d'un gra o d'un tros de gra. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic extern

FONT. 035; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estroncar l'hemorràgia d'una ferida. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No pica.

Reforçant dental

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar les càries. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directe d'un gra o d'un tros de gra. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'escabetx. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 062; 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. DESTINACIÓ. Additiu.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Acaricida (Agelet, 1999).

Afrodisiac (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993).

Antiacneic (Boulos, 1993).

Antiartrític (Duke, 1986).

Antiasmàtic (Iwu, 1993).
Anticatarral (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Iwu, 1993; Rigat, 2005).
Anticefalàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Anticolític (Duke, 1986).
Antidiarreic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antidismenorreic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antidisúric (Duke, 1986).
Antiemètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antigastràlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).
Antilitiàsic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antimalàric (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antipirètic (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Duke, 1986).
Antisèptic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Peris, Stübing, 1993).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antitumoral (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antitussigen (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993).
Carminatiu (Boulos, 1993; Duke, 1986).
Cauteri (Agelet, 1999).
Contraverí per intoxicacions de bolets, peix o marisc (Duke & Ayensu, 1985).

Dermatològic (Boulos, 1993).
Digestiu (Boulos, 1993).
Diürètic (Boulos, 1993; Agelet, 1999).
Emmenagog (Boulos, 1993).
Estimulant (Duke, 1986; Usher, 1974).
Estimula el part (Duke, 1986).
Estomàquic (Boulos, 1993).
Expectorant (Rigat, 2005).
Febrífug (Duke, 1986; Parada, 1997; Usher, 1974).
Galactogen (Boulos, 1993).
Larvicida (Agelet, 1999).
Laxant (Duke, 1986).
Per a la lepra (Boulos, 1993).
Per a la escarlatina (Duke, 1986).
Per al còlera (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al puerperi (Duke, 1986).
Per al vertigen (Duke, 1986).
Per a problemes de paràlisi (Duke, 1986).
Per a torçades (Iwu, 1993).
Protector cardíac (Fleurentin *et al.*, 1991).
Reconstituent (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Resolutiu (Duke & Ayensu, 1985).
Resolutiu de furóncols (Duke, 1986).
Rubefaent (Bellakhdar *et al.*, 1991; Duke, 1986).
Vulnerari (Agelet, 1999; Selga, 1998).

***Pistacia lentiscus* L. (Anacardiàcies)**

BCN 29907

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Màquies i boscs escleròfils. Contrades mediterrànies, sobretot marítimes.

NOMS POPULARS

Llentiscle [ləntɪrɪskə] (001, 006, 009, 021, 045, 072, 074) [ləntɪrɪsklə] (005, 022, 042, 071)

USOS MEDICINALS

Flors

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fruit

Antigripal

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiodontàlgic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
PREPARACIÓ. Rosegar-ne fulles. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un cop al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.
OBSERVACIONS. Cal dosificar-lo bé perquè pot baixar massa el sucre.

Reforçant dental

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reforçar les dents.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Parts aèria indeterminada

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 005; 009; 042; 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antipirètic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A les cabres els agrada molt. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Hipoglucemiant

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Cal dosificar bé la decocció perquè pot fer baixar molt el sucre. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Ús lúdic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Del tronc se'n treu una pega que serveix per a fer xiclets.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De la resina se'n fa una goma per a fer xiclets.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Aglutinant sanguini (Arnold-Apostolides, 1991).

Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Merzouki *et al.*, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàlgic intestinal (Ballero & Fresu, 1993).

Antiàlgic en el part (Merzouki *et al.*, 2000).

Antiasmàtic (Boukef, 1986; Merzouki *et al.*, 2000).

Antiberrugós (Pellicer, 2000).

Anticatarral (Duke, 1986).

Anticefalàlgic (Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 1997).

Antidermàtic (Bonet, 2001).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991;

Benchaabane & Abbad, 1994; Fernández, 2000; Palevitch *et al.*, 1986; Van Hellemont, 1986).

Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991).

Antieczematós (Palevitch *et al.*, 1986).

Antiespasmòdic (Duke, 1986).

Antigastràlgic (Boukef, 1986; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1997).

Antigotós (Van Hellemont, 1986).

Antihalitòsic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000).

Antihemorroidal (Fernández, 2000).

Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).

Antiinflamatori faríngic (Palevitch *et al.*, 1986).

Antilitiàsic renal (Palevitch *et al.*, 1986).

Antineuràlgic (Duke, 1986).

Antiodontàlgic (Ballero, 1982; Boukef, 1986; Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994).

Antiparasitari (Bonet, 2001).

Antipiorreic (Obón & Rivera, 1991).

Antipiròtic (Boukef, 1986).

Antipuriginós (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).

Antisarnós (Ballero & Fresu, 1993).

Antisèptic (Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Torres, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic bucal (Boulos, 1993; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Antisèptic faríngic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antisèptic ocular (Torres, 1999).

Antisèptic umbilical en nadons (Torres, 1999).

Antituberculós (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Antitumoral (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).

Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Merzouki *et al.*, 1999).

Antiulcerós gàstric (Benchaabane & Abbad, 1994).

Aperitiu (Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Rivera *et al.*, 1994).
 Assaonador (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Costa & Peris, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Blanquejant dental (Bonet, 2001).
 Cicatritzant (Ballero & Fresu, 1993; Boukef, 1986).
 Coadjuvant del postpart en veterinària (Obón & Rivera, 1991).
 Contra paràlisi muscular (Palevitch *et al.*, 1986).
 Dermatològic (Duke, 1986).
 Desodorant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Diaforètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Digestiu (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Duke & Ayensu, 1985; Usher, 1974).
 Diürètic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Emètic (Merzouki *et al.*, 2000).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Emmenagog veterinari (Rivera *et al.*, 1994).
 Estimulant cardíac (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Van Hellemont, 1986).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Merzouki *et al.*, 1999; Palevitch *et al.*, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Facilita el part (Boulos, 1993).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
 Hemostàtic (Duke & Ayensu, 1985).
 Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991).
 Hipoglucemiant (Rigat, 2005).
 Hipotensor (Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991).
 Immunoestimulant (Villar *et al.*, 1992).
 Oxitòcic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Parasitocida (Villar *et al.*, 1992).
 Per a la caspa (Galán, 1993).
 Per a la cirrosi (Van Hellemont, 1986).
 Per a la cremor d'estómac (Lev & Amar, 2000).
 Per a la gingivitis (Boukef, 1986).
 Per a la gonorrea (Van Hellemont, 1986).
 Per a la higiene dental (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a la leucorrea (Van Hellemont, 1986).
 Per a la tuberculosi (Merzouki *et al.*, 1999).
 Per a reforçar les dents (Font, 1961; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Per al dolor abdominal (Palevitch *et al.*, 1986).
 Protector gàstric (Lev & Amar, 2000).
 Reforçant de les genives (Font, 1961).
 Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Tònic (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Tòxic (Mulet, 1990, 1991).
 Tractament de rehabilitació en traumatologia (Bonet, 2001).
 Vasotònic (Mulet, 1990, 1991).
 Vulnerari (Mulet, 1990, 1991).

***Pistacia terebinthus* L. (Anacardiàcies)**

BCN 30004

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Alzinars i garrigues, prrferentment en llocs arrecerats i sobre sòls pedregosos.

NOMS POPULARS

Noguerola [nuɣə'ɔlə] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de pintures

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n treu la millor trementina que hi ha al mercat.

Plantago coronopus L. subsp. *coronopus* (Plantaginàcies)

BCN 29908

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Sòls salabrosos i terres calcigades de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Cervellina [səɾβəliˈnə] (040, 064, 076)

Cua de rata [kúəðəˈrátə] (016)

Plantatge [pləntáɖzə] (045)

Plantatge de dent de rata [pləntáɖzəðəðénðəˈrátə] (048)

Pota de rata [pótəðəˈrátə] (028)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticatarral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** La deixa bullir més estona que la resta de les plantes: de 10 a 15 minuts.

Antiinflamatori faringi

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 045. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic bucal

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues de la boca. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Diürètic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Expectorant

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a expectorar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Per a l'amigdalitis

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopear i empassar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarapió

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cal dur un nombre senar de fulles a la butxaca i canviar-les quan s'assequen per a curar les morenes.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les morenes es posa una planta en tres trossos en una coixinera de tela i s'enganxa a la samarreta de manera que la bossa toqui la pell.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 076. Es fa en terrenys salobres.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Boulos, 1993).

Anticatarral (Blanco, 1996).

Antidiarreic (Bellakhdar *et al.*, 1987).

Antihemorroidal (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994).

Antiinflamatori (Boulos, 1993).

Antipalúdic (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Antiparasitari (Guarrera, 1999).

Antipirètic (Boulos, 1993).

Antipiròtic (Boulos, 1993).

Astringent (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991).

Digestiu (Rivera *et al.*, 1994).

Diurètic (Bellakhdar *et al.*, 1987; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).

Emmenagog (Blanco, 1996).

Emol·lient (Bellakhdar *et al.*, 1987).

Hemostàtic (Boulos, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per a la conjuntivitis (Blanco, 1996).

Per a picades d'insectes (Boulos, 1993).

Resolútiu (Boulos, 1993).

Vulnerari (Bellakhdar *et al.*, 1987; Blanco, 1996; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Plantago lanceolata* L. (Plantaginàcies)**

BCN 32138

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic pluriregional. Prats, herbeis, vores de camins i ambients similars. De la terra baixa mediterrània a l'estatge subalpi; poc comú a les contrades molt poc plujoses.

NOMS POPULARS

Llengües de gat [λέγγωζδῶγᾶτ] (039)

Plantatge [πλᾶντάδζᾶ] (022, 035, 036, 037, 038, 040, 045, 051, 052, 082, 085, 086, 093)

Plantatge bord [πλᾶντάδζᾶβόρτ] (010, 039, 063)

Plantatge de fulla estreta [πλᾶντάδζᾶῶφύλλᾶστρέτᾶ] (017, 021, 031, 041, 048, 064, 065, 071, 073, 083)

Plantatge dels conills [πλᾶντάδζᾶῶκυνίλλᾶς] (050)

Plantatge prim [πλᾶντάδζᾶπρίμ] (040)

Planté [πλᾶντέ] (062)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antiinflamatori faringi

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fulles

Antibacterià

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La deixa bullir més estona que la resta de les plantes: de 10 a 15 minuts.

Antiinflamatori faringi

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 017; 045; 073; 083. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan et fas una ferida. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic bucal

FONT. 031; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llaguetes de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llaguetes de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Demulcent

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a amorosir la pell i les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a expectorar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la inflor de les torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la fulla aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'amigdalitis

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar i empassar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estimula la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antianèmic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estimula la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antisèptic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la planta picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a eliminar les grasses (greixos) que mengem. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús directe, ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ben tendra, es menja amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Grana

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La grana la donaven als ocells petits. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Parts aèries

FONT. 031; 039; 040; 048; 050; 082; 083; 085; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

Debilitat general

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. A altes dosis la infusió debilita. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No és medicinal.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 062. Fa les fulles allargades i la flor com una espiga.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic i antiinflamatori faringi (Parada, 1997).
Antiartrotrític (Leporatti & Pavesi, 1990).
Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Iwu, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Antibiòtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antibronquial (González-Tejero, 1989; Rigat, 2005).
Anticancerós (Villar *et al.*, 1992).
Anticatarral (Font, 1961; Iwu, 1993; Bonet, 2001).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994a; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992; Bonet, 2001).
Antifurunculós (Ertug, 2000).
Antigripal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihalitòsic (Bonet, 2001).
Antihemorroidal (Lastra & Bachiller, 1997; Raja, 1995).
Antiinfecció gastrointestinal (Bonet, 1994).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Le Floch, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Pavesi, 1990; Schröder *et al.*, 1996; Bonet, 2001).
Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori bucal (Font, 1961; Rivera *et al.*, 1994; Bonet, 2001).
Antiinflamatori de vies respiratòries (Conca, 1996).
Antiinflamatori faringi (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antimicòtic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994a).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).
Antiodontàlgic (Selga, 1998; Shinwari & Khan, 2000).
Antiparasitari veterinari (Ertug, 1999).
Antiprostatític (Bonet, 2001).
Antipruriginós (Le Floch, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Rombi, 1991).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Ertug, 2000; Fleurentin *et al.*, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Agelet, 1999; Rivera *et al.*, 1994; Verde *et al.*, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Bonet, 2001).
Antisèptic bucal (Bonet, 1991, 1993; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994a; Rombi, 1991; Bonet, 2001).
Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1993; Conca, 1996; Lastra & Bachiller, 1997).
Antitussigen (Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992; Bonet, 2001).
Antiuricèmic (Selga, 1998).
Antixarampionós (Agelet, 1999).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Bactericida (Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Iwu, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Balsàmic (Arteché *et al.*, 1993).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Conca, 1996; Lastra & Bachiller, 1997).
Coadjuvant pospart (Rigat, 2005).
Contra les úlceres varicoses (Ballero & Fresu, 1991).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
Dermatològic (Lastra & Bachiller, 1997; Rombi, 1991).
Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Descongestiu per a picades d'insectes (De Feo & Senatore, 1993).
Descongestiu pulmonar (Rigat, 2005).
Digestiu (Bonet, 1994; Muntané, 1991, 1994a).
Diürètic (Ballero & Fresu, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Raja, 1995; Parada, 1997; Selga, 1998; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
Eliminador d'urea i d'àcid úric (Lastra & Bachiller, 1997).
Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bonet, 1991, 1993; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Estimula la sang (Parada, 1997).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Iwu, 1993).
Febrífug (Garnier *et al.*, 1961).
Hematocàrtic (Conca, 1996; Rigat, 2005).
Hemostàtic (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Hepatoprotector (González-Tejero, 1989; Parada, 1997; Selga, 1998).
Immunoestimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Laxant (Ballero & Fresu, 1993; Iwu, 1993).
Parasitocida (Agelet, 1999).
Pectoral (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a estomatitis (Bonet, 1994).
Per a gastritis i enteritis (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a la disenteria (Shinwari & Khan, 2000).
Per a l'enuresi nocturna (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a les picades (Lastra & Bachiller, 1997).
Per al tractament de les venes varicoses (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a nefritis i cistitis (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a pertorbacions cardíaques (Verde *et al.*, 1998).
Per a pertorbacions respiratòries en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
Queratolític (Bonet, 1991, 1993).
Refrescant (Selga, 1998).
Remineralitzant (Mulet, 1990, 1991).
Regulador intestinal (Lastra & Bachiller, 1997).
Resolutiu de grans i ferides (Villar *et al.*, 1992).
Vulnerari (Agelet, 1999; Cañigüeral *et al.*, 1998; Bonet, 1991, 1993; Ertug, 2000; Fernández, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Parada, 1997; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Bonet, 2001).

***Plantago major* L. (Plantaginàcies)**

BCN 29910

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Gespes i herbassars dels sòls més o menys humits. De la terra baixa a l'estage alpi.

NOMS POPULARS

“Llantén” (nom castellà) (030)

Plantatge [pləntədʒə] (021, 030, 031, 033, 035, 036, 037, 038, 040, 051, 055, 082, 086, 093)

Plantatge ample [pləntədʒámplə] (040)

Plantatge bo [pləntədʒəβɔ] (063)

Plantatge de fulla ampla [pləntədʒəðəfulámplə] (005, 009, 017, 028, 041, 048, 064, 065, 074)

Plantatge de fulla gran [pləntədʒəðəfuləgrán] (073)

Plantatge de llei [pləntədʒəðələí] (010, 039)

USOS MEDICINALS

Fulles

Analgèsic

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antieczematós

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 017; 039; 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gingival

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar la boca dels nens petits quan els surten les dents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic bucal

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als mals de boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llaguetes de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic gingival

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de les genives. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Expectorant

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a expectorar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La deixa bullir més estona que la resta de les plantes: de 10 a 15 minuts.

Per a l'amigdalitis

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal barrejar-hi mel.

Per a les picades d'abella

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan et pessiga una abella, et treu el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar directament la fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Salutífer

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vulnerari

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La planta porta molt

d'antibiòtic i es posa sobre les ferides per a desinfectar-les. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 010; 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a eliminar les grasses (greixos) que mengem. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Hi ha qui el fa servir com a medicinal.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ben tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Grana

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En donaven la grana als ocells petits. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els ocells en mengen les granes. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Parts aèries

FONT. 031; 041; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993).
- Analgèsic gàstric (Schröder *et al.*, 1996).
- Analgèsic i antiinflamatori faringi (Parada, 1997).
- Antiabortiu (Morton, 1981).
- Antial·lèrgic (Peris *et al.*, 1995).
- Antiartròsic (Bartrolí, 1989).
- Antiasmàtic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986).
- Antibacterià (Conca, 1996).
- Antibronquític (Bonet, 2001; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández, 2000; Garnier *et al.*, 1961; Rigat, 2005).
- Anticancerós (Morton, 1981).
- Anticatarral (Agelet, 1999; Ara, 1994; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Morton, 1981; Rigat, 2005; Roig, 1988).
- Antidiarreic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; Duke, 1986; Morton, 1981; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974).
- Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; Lieutaghi, 1991; Morton, 1981; Ribon, 1993).
- Antiequimòtic (Roig, 1988).
- Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
- Antigastràlgic (Ara, 1994; Honda *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1991; Morton, 1981).
- Antihemorràgic (De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000).
- Antihemorroïdal (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Morton, 1981; Usher, 1974; Sezik *et al.*, 1997).
- Antiherpètic (Morton, 1981; Roig, 1988).
- Antihistamínic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo & Senatore, 1993).
- Antiinfeccios (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antiinflamatori (Agelet, 1999; Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco & Cuadrado, 2000; Conca, 1996; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
- Antiinflamatori faringi (Ara, 1994; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
- Antiinflamatori oftàlmic (Morton, 1981).
- Antiinflamatori vaginal (Ara, 1994).
- Antilitiàsic (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antilitiàsic renal (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981).
- Antimalàric (Arnold-Apostolides, 1991; Yesilada *et al.*, 1993).
- Antimicòtic (Agelet, 1999).
- Antineoplàstic (Bonet, 2001).
- Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antiodontàlgic (Bonet, 1991, 1993; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Selga, 1998).
- Antiodontàlgic infantil (Morton, 1981; Pellicer, 2000; Roig, 1988).
- Antipirètic (Bonet, 2001).
- Antipruriginós (Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986).
- Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Ertug, 2000; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991).
- Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Rigat, 2005).
- Antisèptic bucal (Bonet, 2001).
- Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Rombi, 1991; Roig, 1988).
- Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).
- Antisèptic oftàlmic (Ara, 1994; Boulos, 1993; Pellicer, 2000; Van Hellemont, 1986).
- Antisèptic urinari (Ara, 1994).
- Antituberculòsic (Boulos, 1993).
- Antitussigen (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
- Antiuricèmic (Selga, 1998).
- Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
- Astringent oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991).
- Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992).
- Bacteriostàtic (Peris *et al.*, 1995).
- Balsàmic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992).
- Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Conca, 1996; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).
- Coadjuvant postpart (Rigat, 2005).
- Colagog (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
- Demulcent (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
- Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Van Hellemont, 1986; Parada, 1997).
- Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
- Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
- Descongestiu (Arnold-Apostolides, 1991).
- Descongestiu broncopulmonar (Rigat, 2005).
- Digestiu (Roig, 1988).
- Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Roig, 1988; Usher, 1974).
- Emol·lient (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Blanco & Cuadrado, 2000; Boulos, 1993; Conca, 1996; Roig, 1988).
- Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).
- Expectorant (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Bonet, 2001).
- Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Roig, 1988).
- Hematocatàrtic (Bonet, 2001).
- Hematocatàrtic veterinari (Rigat, 2005).
- Hemolític (Duke, 1986).
- Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo *et al.*, 1992; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).
- Hepatoprotector (Morton, 1981; Selga, 1998).
- Hipotensor (Schröder *et al.*, 1996).
- Hipnòtic (Morton, 1981).
- Hipocolesterolemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Conca, 1996; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).
- Nutritiu en nou nats (Schröder *et al.*, 1996).
- Parasitocida (Morton, 1981).
- Per a contusions (Morton, 1981).
- Per a fer madurar abscessos (Merzouki *et al.*, 2000; Sezik *et al.*, 1997).
- Per a hemorràgies oftàlmiques lleus (Roig, 1988).
- Per a les arrugues (Merzouki *et al.*, 2000).
- Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
- Per a les varices (De Feo *et al.*, 1992).
- Refrescant (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Selga, 1998).
- Remineralitzant (Mulet, 1990, 1991).
- Resolútiu d'abscessos (Honda *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1991; Yesilada *et al.*, 1993).
- Supuratiu (Pieroni & Quave, 2005).
- Tònic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991).
- Tònic en quadres de diarrea (Le Floc'h, 1983).
- Vasotònic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
- Vulnerari (Ara, 1994; Bonet, 2001; Ertug, 2000; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Sezik *et al.*, 1997).
- Vulnerari veterinari (Pieroni, 1999).

***Plantago media* L. (Plantaginàcies)**

BCN 29029

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Pastures mesòfiles o mesoxeròfiles. Estatges montà i mediterrani muntanyenc humit; ascendeix a l'estatge subalpí i descendeix rarament fins als dominis de l'alzinar mediterrani i la roureda submediterrània.

NOMS POPULARS

Plantatge de fulla mitja [pləntádʒəðələfúlamidʒánə] (048)

USOS MEDICINALS

Fulles

Anticatarral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Expectorant

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a expectorar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** La deixa bullir més estona que la resta de les plantes: de 10 a 15 minuts.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alleuja les picades d'insectes (González-Tejero, 1989).

Antiacneic (González-Tejero, 1989).

Antiasmàtic (Fernández, 2000).

Antibacterià (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antibronquític (Fernández & Nieto, 1982).

Anticatarral (Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982).

Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antimicòtic (Muntané, 1991, 1994).

Antiodontàlgic (Muntané, 1991, 1994).

Antipoagrós (González-Tejero, 1989).

Antipruriginós (Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic (Blanco, 1996).

Antisèptic bucofaringi (Muntané, 1991, 1994).

Antiulcerós gàstric (Blanco, 1996).

Astringent (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).

Cicatritzant (Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989).

Hipocolesterolèmic (Muntané, 1991, 1994).

Laxant (Muntané, 1991, 1994).

Per a afeccions oculars (Fernández & Nieto, 1982).

Per a la disenteria (Lieutaghi, 1991).

Per a l'amigdalitis (Fernández, 2000).

Remineralitzant (Mulet, 1990, 1991).

Vulnerari (Agelet, 1999; Blanco, 1996).

***Plantago subulata* L. subsp. *holosteum* (Scop.) O. Bolòs et
J. Vigo (Plantaginàcies)**

BCN 29751

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit submediterrani. Pastures seques, en llocs pedregosos, de natura silícia, principalment a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Plantatge [pləntədʒə] (051)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És el millor menjar d'alta muntanya que hi ha per al ramat. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

***Platanus x hispanica* Mill. ex Münchh. (Platanàcies)**

BCN 31294

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit sovint plantat en carreteres i carrers. No rarament subespontani als boscs de ribera de la terra baixa i de la muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Plàtan [plátən] (065)

Plataner [plətəné] (056, 067)

“Plátano” (nom castellà) (085, 101)

“Platero” (nom castellà) (065)

“Plato” (nom castellà) (100)

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan els remes i les travesses de la platja (per a arrossegar barques per la sorra, untades amb sèu de xai) perquè no s'estella.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perxons per a collir olives (com que es tallaven sense mirar la lluna, duraven poc perquè es podrien).

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a embolicar la carn a l'estiu (s'embolica amb les fulles).

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a embolicar la carn a l'estiu. També a les carnisseries hi posaven la carn a sobre (s'embolica amb les fulles).

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs.

***Poinsettia pulcherrima* (Willd.) Graham (Euforbiàcies)**

BCN 48713

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Espècie oriünda de Mesoamèrica, cultivada com a planta ornamental nadalenca.

NOMS POPULARS

Flor de Nadal [flóðənadái] (031)

Nadala [nadáiə] (039)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Làtex

Verinós

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Fa una llet verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental, per Nadal.

Polygonum aviculare L. (Poligonàcies)

BCN 29911

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit subcosmopolita. Camins, camps, vegetació ruderal. Del litoral a l'estatge subalpi.

NOMS POPULARS

Passacamins [pasəkəmins] (008, 078)

USOS MEDICINALS

Estolons

Antidiarrei

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Antiàcid (Mulet, 1990, 1991).
Antiagregant plaquetari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiasmàtic (Boukef, 1986; Merzouki *et al.*, 1999; Usher, 1974).
Antibronquític (Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1999).
Anticancerós (Erichsen-Brown, 1989).
Anticatarral (Arnold-Apostolides, 1991; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991).
Antidiarrei (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Villar *et al.*, 1992; Parada, 1997).
Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Antigastràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Fernández, 2000).
Antigripal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Antihemorroidal (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).
Antiinflamatori (Duke & Ayensu, 1985).
Antilitiàsic (De Feo *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
Antilitiàsic renal (Yesilada *et al.*, 1993).
Antipneumònic (Merzouki *et al.*, 1999).
Antipruriginós (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).
Antisèptic (Duke, 1986).
Antituberculós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Van Hellemont, 1986).
Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Colagog (De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986).
Demulcent (Duke, 1986).
Dermatològic (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fleurentin *et al.*, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Tang & Eisenbrad, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
Emètic (Duke, 1986).
Emol·lient (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Expectorant (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999).
Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Ribon, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Hipoglucemiant (Van Hellemont, 1986).
Inductor de l'interferon (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Irritant (Erichsen-Brown, 1989).
Laxant (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Per a còlics intestinals (Boukef, 1986).
Per a còlics nefrítics (Boukef, 1986).
Per a dificultats respiratòries (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a gastroenteritis en veterinària (Erichsen-Brown, 1989).

Per a la gonorrea (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Per a la polidipsia dels diabètics (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).
Per a malalties venèries (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a problemes pulmonars (Martínez, 1993; Usher, 1974).
Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
Refrescant (Merzouki *et al.*, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Remineralitzant (Arteche *et al.*, 1993).

Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991).
Salutífer (Agelet, 1999).
Sedant (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Tònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Merzouki *et al.*, 1999).
Vermífug (Duke, 1986).
Vulnerari (Boulos, 1993; Duke, 1986; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Populus alba* L. (Salicàcies)**

BCN 29751

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli pluriregional. Bosc de ribera de les contrades mediterrànies (i estatge montà). Sovint plantat.

NOMS POPULARS

Àlber [áβrə] (080)

Arbre [áβrə] (068)

Arbre poll de fulla blanca [aβrəpóλðəfuλəβlájɰə] (068)

Arbre blanc [áβrəβlájɰ] (051, 053, 096)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'esclops

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops (és una mala fusta per fer esclops, però se'n feien).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs (és una fusta molt lleugera).

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baiards (baiard: mena de fusta semblant a una taula amb quatre forats a manera de nanses per a transportar, per exemple, els fems).

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cultivar gírgoles en el tronc. **OBSERVACIONS.** No va bé per a fer foc perquè crema molt de pressa.

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne baldufes de la fusta (és una fusta de molt bon treballar).

***Populus nigra* L. (Salicàcies)**

BCN 29753

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli lateeurosiberià. Boscs de ribera. Arbre present a les vores de rius d'una gran part del país, sobretot a les valls pirinenques. Cultivat i naturalitzat a tot el país.

NOMS POPULARS

Arbre Canadà [áβrəkənəðá] (068)

Arbre poll [áβrəpól] (096)

Arbre poll de fulla fosca [áβrəpólðəfuλətóskə] (068)

Poll [pól] (080)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'esclops

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops (és una mala fusta per fer esclops, però se'n feien).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baiards (baiard: mena de fusta semblant a una taula amb quatre forats a manera de nanses per a transportar, per exemple, els fems).

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne baldufes de la fusta (és una fusta de molt bon treballar).

***Populus tremula* L. (Salicàcies)**

BCN 46836

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli lateeurosiberià. Bosc caducifolis clars de l'estatge montà (i estatge subalpí, i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Trèmol [trémul] (039, 051)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a cabres i cabrits. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'estris de cuina

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La fusta s'usa en torneria per a fer escuradents perquè no s'estella.

***Portulaca oleracea* L. (Portulacàcies)**

BCN 46835

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Conreus i vegetació ruderal, en sòls humits de les proximitats dels habitatges humans.

NOMS POPULARS

Verdolaga/verdolagues [bərðuláɣə] (027, 073) [bərðeláɣə] (036, 037, 038, 039, 040, 050, 052, 057, 069, 078) [bərðeláɣəs] (010, 031, 035, 041, 044, 048, 049, 053, 055, 056, 058, 061, 065, 067, 070, 072, 075, 076, 080, 082, 083, 084, 093)

USOS MEDICINALS

Suc de la fulla

Antiberrugós

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 010; 031; 035; 036; 037; 038; 039; 040; 041; 048; 049; 052; 053; 055; 056; 057; 058; 061; 065; 067; 069; 070; 073; 075; 076; 078; 080; 082; 083; 084; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanida (és l'amanida dels pobres). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 080; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Planta sencera

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan la planta és molt jove es menja amanida (n'havia menjat durant la postguerra). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

**OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA,
FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU**

FONT. 072. Mala herba.

***Potentilla reptans* L. (Rosàcies)**

BCN 29754

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Jonqueres i herbeis de sòls més o menys humits, compactes. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Gram corquim [grámkurkím] (067)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 067. Mala herba que si se't fa a l'hort no te'n desfàs mai més.

***Primula veris* L. subsp. *columnae* (Ten.) Maire et
Petitmengin (Primulàcies)**

BCN 29755

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit submediterrani. Rouredes i altres boscs més o menys frescals, pastures ombrejades. De les contrades mediterrànies plujoses a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Puput [pupút] (073)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cullen florits).

***Prunella grandiflora* (L.) Scholler subsp. *pyrenaica* (Gren. et Godr.) A. et O. Bolòs (Lamiàcies)**

BCN 29757

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Pastures de sòl eutròfic. Estatges montà i subalpi.

NOMS POPULARS

Herbes de paller [έρβᾶδεςθάρᾶλέ] (038)

“Trèfle” (nom francès) (038)

Sense nom (073)

USOS MEDICINALS

Part aèria

Antiasmàtic

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 073. Cal vigilar de no confondre-la amb l'herba del traïdor.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Rigat, 2005).

Antibiòtic (Duke & Ayensu, 1985).

Anticatarral (Yesilada *et al.*, 1993).

Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).

Antidiarreic (Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961).

Antigangrenós (Rigat, 2005).

Antihemorroïdal (Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005).

Antihemostàtic (Usher, 1974).

Antiinflamatori (Rigat, 2005).

Antiinflamatori faringi (Arnold- postolides, 1991; Garnier *et al.*, 1961 Usher, 1974).

Antireumàtic (Duke & Ayensu, 1985; Yesilada *et al.*, 1993).

Antiulcerós (Arnold-Apostolides, 1991).

Antisèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985;

Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Gastaldo, 1970-1978, 1970, 1972, 1978; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005).

Carminatiu (Duke & Ayensu, 1985).

Detersiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emol·lient (Rigat, 2005).

Febrífug (Duke & Ayensu, 1985).

Hipotensor (Duke & Ayensu, 1985).

Per a afeccions de l'aparell respiratori (Font, 1961; Gastaldo, 1970, 1972, 1978).

Per a afeccions de l'aparell gastrointestinal (Gastaldo, 1970, 1972, 1978).

Per a la disenteria (Garnier *et al.*, 1961).

Per a supuracions vaginals (Arnold-Apostolides, 1991; Usher, 1974).

Per a transtorns cardíacs (Yesilada *et al.*, 1993).

Vulnerari (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Rigat, 2005).

***Prunella vulgaris* L. (Lamiàcies)**

BCN 29759

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Herbassars de sòls humits, de les contrades mediterrànies a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Herba del traïdor [érβəðəðəltrəjðó] (005, 006, 009, 010, 011, 012, 013, 014, 017, 019, 020, 027, 030, 031, 039, 041, 046, 048, 052, 058, 063, 065, 067, 071, 073, 078)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antieczematós

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resolutiu

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vulnerari

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar mals perquè desinfecta. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Diürètic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al ronyó, és diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Una veïna l'usa com a medicinal.

Summitats floríferes

Anticatarral

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got en dejú nou dies seguits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antineoplàstic

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al càncer. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar i desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 058; 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic intern

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar per dins. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got en dejú nou dies seguits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant intern. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura els mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els mals perquè fa pellar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a indigestions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Al matí, en dejú, quan començaven a sortir grans i impureses a la pell, picors i quan se suava més del normal. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per als còlics

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de budells (còlic). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És bona per tot. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 011; 013; 019. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 012. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 014. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides: les desinfecta i cicatritza. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar mals. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria florida

Provoca ceguera

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Beure'n massa tisanes ataca la vista. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** Sí.

ALTRES USOS

Ús social.

Planta fumable

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La inflorescència es fumava, seca.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 031. Fa una flor lila.

FONT. 046. La cullen en fondals de Llers i més cap a la muntanya.

FONT. 063. Es cull florida. Es fa pels camps d'userda.

FONT. 065. La tenen plantada a l'hort. Es cull la capça florida. Es fa en zones de mulladiu.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antireumàtic (Yesilada *et al.*, 1993).

Anticatarral (Yesilada *et al.*, 1993).

Tractament de desordres cardíacs (Yesilada *et al.*, 1993).

Astringent en afeccions del tracte respiratori i gastrointestinal (Gastaldo, 1970-1978)

***Prunus armeniaca* L. (Rosàcies)**

BCN 48712

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli originari de l'Àsia Central i de l'Est. Cultivat en gran escala, sobretot a les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Abricoc/abricocs [əβrikók/s] (024, 051, 077)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidepressiu

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cansament nerviós i intel·lectual. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Nociu

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Menjar molts abricocs és nociu per a la salut. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Cosmètic (Merzouki *et al.*, 2000).

***Prunus avium* (L.) L. (Rosàcies)**

BCN 29827

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Nombroses varietats de cirerers són conreades en gran escala per llur fruit i de vegades esdevenen subespontànies.

NOMS POPULARS

Cirerer [sirəré] (022, 053, 056, 058, 073, 100, 101)

Cireres (fruit) [sirérəs] (009, 017, 021, 024, 033, 038, 039, 040, 065, 066, 072, 077, 086)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiinflamatori intestinal

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en anís. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de les cireres macerades en anís i una copeta del licor. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Jo, com que m'agradaven molt, rondinava a l'àvia perquè me'n donés dient que tenia mal de ventre.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en aiguardent vuit o deu dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre dels adults. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en anís dolç. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n una copeta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fruit madur sencer

Antipirètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Confitura amb cireres, aigua i sucre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestives. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxants. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Digestiu

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Peduncles del fruit

Anticatarral

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'aigua queda vermella.

Diürètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022; 066; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El seu marit feia diàlisi i no li deixaven menjar cireres perquè porten massa potassi.

FONT. 017; 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Litotríptic renal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Curen les pedres del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Confitura de cireres. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mermelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer confitura (el pinyol es treu amb una agulla imperdible). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen crues o confitades. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cireres confitades en licor: s'usen cireres de carn blanca perquè no s'esquerden; es cobreixen amb una barreja a parts iguals d'"anisette" i conyac. Quan s'acaben les cireres, amb el licor sobrant en fa pasteca (que és una barreja d'aquest licor amb els de de préssec i codony) que com més vella és, més bona. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es conserven en anís i en resulta un licor boníssim. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Diarrea

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les cireres calentes del sol fan mal de panxa i diarrea. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els pinyols de cirera s'escalfen al forn, s'emboiquen amb un drap i s'hi escalfa el llit.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els pinyols de cirera servien d'esca per a encendre el foc.

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fan l'interior dels vaixells de luxe.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 038; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De l'escorça en surt una resina que es pot usar com a cola.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Galán, 1993).

Afrodisíac veterinari (bovins) (Pieroni, 1999).

Analgèsic (Arteche *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).

Analgèsic menstrual (Torres, 1999).

Antiadenopàtic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antianèmic (Arnold-Apostolides, 1991).

Anticatarral (Bonet, 1991, 1993, 2001).

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiepilèptic (Ribon, 1993).

Antiespasmòdic (Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Antigotós (Bonet, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Pérez de Paz

& Medina, 1988).

Antiinflamatori (Peris *et al.*, 1995).

Antiinflamatori faringi (Bonet, 2001).

Antilitiàsic (Ribon, 1993; Parada, 1997).

Antilitiàsic renal (Yasilada *et al.*, 1993).

Antimicòtic (Agelet, 1999).

Antinauseabund (Rigat, 2005).
 Antinefrític (Bartrolí, 1989).
 Antineuràlgic (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991).
 Antipiròtic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
 Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Rivera *et al.*, 1994).
 Antisèptic urinari (Villar *et al.*, 1992).
 Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
 Aromàtic (Le Floc'h, 1983).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Digestiu (Pardo de Santayana, 2004).
 Digestiu veterinari (Pieroni, 1999).
 Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Expectorant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Parada, 1997).
 Ginecològic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
 Hipouricemiant (Selga, 1998).
 Laxant (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992).
 Litotríptic (Agelet, 1999).
 Oftàlmic (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la couperosis (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a pertorbacions renals (Galán, 1993; Verde *et al.*, 1998).
 Reconstituent (Villar *et al.*, 1992).
 Refrescant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Renal (Muntané, 1991, 1994).
 Sedant en afeccions urinàries (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tònic intestinal (Arnold-Apostolides, 1991).
 Vasotònic (Peris *et al.*, 1995).
 Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Muntané, 1991, 1994).

***Prunus domestica* L. subsp. *domestica* (Rosàcies)**

BCN 46834

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit introduït. Cultivat com a arbre fruiter.

NOMS POPULARS

Prunes [prúnəs] (024, 039, 083, 056)

USOS MEDICINALS

Fruit

Laxant

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit immadur sencer

Purgant

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de les prunes verdes. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Sobretot si són calentes del sol, les prunes verdes fan mal de ventre.

Fruit madur sencer

Laxant

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de les prunes madures. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Confitura de poma i pruna. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne mermelada (tant de les liles com de les grogues, però no barrejades). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Gastritis.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les prunes verdes, sobretot si són calentes del sol, fan venir mal de

ventre. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticatarral (Mulet, 1990, 1991).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antipirètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Aperitiu (Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991).
Descongestiu hepàtic (Mulet, 1990, 1991).
Expectorant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Laxant (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1993; Boukef, 1986; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988; Pieroni et Quave, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Regulador de la circulació intestinal (Mulet, 1990, 1991).
Vitamínic (Arteche *et al.*, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Prunus dulcis (Mill.) D. A. Webb (Rosàcies)

BCN 46833

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit introduït. Cultivat en gran escala en llocs secs, sobretot a la regió mediterrània; de vegades més o menys subespontani.

NOMS POPULARS

Ametlla/ametlles (fruit) [əméλλə/s] (003, 009, 023, 025, 031, 037, 044, 046, 052, 055, 070, 077, 081, 082, 086) [méλλəs] (050)

Ametller [əməλλé] (028, 062)

Ametlles amargants (fruit) [əméλλəsəməργáns] (054)

Ametlles amargues (fruit) [əméλλəsəməργəs] (036)

Ametllons (fruit) [əméλλóns] (082)

USOS MEDICINALS

Epicarpi

Anticatarral

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031; 046. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Expectorant

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ronquera

FONT. 070; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'afonia

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'afonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fruit

Antidiarreic

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiotàlgic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gotes òtiques (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Galactogen

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa pujar la llet a les dones. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer posar llet a les mares lactants. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ronquera

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogall. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció de les ametlles pelades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Per a l'afonia

FONT. 003. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cargols. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les ametlles tendres mastegades les donaven als ocells petits que queien del niu per a alimentar-los. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ametlles garrapinyades, torrò o torrades al forn. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les lllaminadures de quan era petit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen torrades o garrapinyades (encara conserva un llibret amb les receptes originals de la seva mare). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen torrades. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les ametlles tendres mastegades les donaven als ocells petits que queien del niu per a alimentar-los. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar vi

d'ametlles (les ametlles s'estoven en aigua i es pelen. Es piquen al morter, s'hi afegeix arròs bullit ben aixafat i s'acaba d'omplir d'aigua. Es deixa nou dies a sol i serena).
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXiques

Llavor

Letal

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les ametlles amargants són verinoses: menjar-ne deu et pot matar. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Verinoses

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les ametlles amargants són tòxiques. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Pe a fer-ne rams.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Agelet, 1999; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiartrític (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
Antiberrugós (Lev & Amar, 2000).
Antibiòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Anticatarral (Agelet, 1999; Bartolí, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).
Antieczematós (Peris *et al.*, 1995).
Antiespasmòdic (Font, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Peris *et al.*, 1995; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antigastràlgic (Fernández, 2000).
Antihelmíntic (Verde *et al.*, 1998).
Antiinflamatori (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori faríngic (Parada, 1997).
Antiodontàlgic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antiotàlgic (Boukef, 1986; Fernández, 2000).
Antipiròtic (Font, 1961).
Antipruriginós (Fernández, 2000; Peris *et al.*, 1995).
Antisèptic bucofaringí (Agelet, 1999).
Antisèptic ocular (Agelet, 1999; Lev & Amar, 2000).
Antitussigen (Agelet, 1999; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
Balsàmic (Martínez, 1993).
Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
Depuratiu (Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989).
Dermatològic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993).

Diaforètic (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Diürètic (Ribon, 1993).
Emol·lient (Arteche *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Peris *et al.*, 1995).
Expectorant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Febrífug (Bartolí, 1989).
Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991).
Hipoglucemiant (Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Hipotensor (Agelet, 1999; Bartolí, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Laxant (Arteche *et al.*, 1993; Ballero, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Font, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995).
Pectoral (Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a afecions òtiques (Verde *et al.*, 1998).
Per a la higiene facial (Lev & Amar, 2000).
Per a les angines (Villar *et al.*, 1992).
Per al mal de coll (Pieron i Quave, 2005).
Per a problemes de memòria (Schröder *et al.*, 1996).
Psicosomàtic (Martínez, 1993).
Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Refrescant (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Remineralitzant (Leporatti & Corradi, 2001).
Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).
Sedant respiratori (Peris *et al.*, 1995).
Tònic (Leporatti & Corradi, 2001).
Tònic capil·lar (Lev & Amar, 2000).
Tòxic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Vermífug (Pérez de Paz & Medina, 1988).

***Prunus persica* (L.) Batsch (Rosàcies)**

BCN 46832

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit originari de l'Àsia Central i l'Orient Proper. Espècie cultivada com a arbre fruiter.

NOMS POPULARS

Nectarina [nɛktərɪnə] [nɛkðrɪnə] (030)

Préssec (fruit) [prɛsək] (024, 038, 039, 042, 044, 077)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa almívar i confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El prepara en almívar. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer en almívar (els pela, els cobreix amb xarop de sucre a punt de fil i els bull). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer confitura i conserva en almívar. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa un xarop que es prenen com a beguda refrescant, barrejada amb aigua (cal bullir les nectarines amb aigua i sucre). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Licor amb el suc de préssec, sucre i alcohol de fer licor. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Prunus spinosa* L. (Rosàcies)**

BCN 30005

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit lateeuropeu. Bardisses, des de les contrades mediterrànies a la part inferior de l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Aranyoner [əɾəɲuné] (051)

Aranyons (fruits) [əɾəɲóns] (031, 038, 046, 072)

Arn de llerons [árnðəλəróns] (048)

Arç negre [árznégɾə] (022, 030)

Arn negre [árnégɾə] (051, 082)

Prunelles [prunéλəs] (038)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen o se'n fa confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne melmelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al patxaran macera els fruits amb anís, la meitat sec i la meitat dolç; hi afegeix uns granets de cafè i molt poca canyella. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El fruit marfit se macera en aiguardent per a fer-ne un licor refrescant. Cal treure els fruits un cop macerats. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 046; 051; 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer patxaran. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer patxaran s'hi afegeix cafè, canyella, sucre moreno i anís. DESTINACIÓ. Alimentació humana. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Selga, 1998).
- Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Anticatarral (Van Hellemont, 1986).
- Antidiarrei (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Parada, 1997).
- Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992).
- Antihelmíntic (Van Hellemont, 1986).
- Antihemastènic (Agelet, 1999).
- Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
- Antiulcerós bucal (Van Hellemont, 1986).
- Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).
- Demulcent (Morton, 1977).
- Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Van Hellemont, 1986).
- Diaforètic (Cañigüeral *et al.*, 1998).
- Digestiu (Mulet, 1990, 1991).
- Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández, 2000; Fleurentin *et al.*, 1991; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986).
- Epileptogen (Bonet, 2001).
- Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
- Estimulant del sistema nerviós central (Arteche *et al.*, 1992).
- Expectorant (Cañigüeral *et al.*, 1998).
- Febrífug (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
- Hemostàtic (Van Hellemont, 1986).
- Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Hipotensor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Infecció (Bonet, 2001).
- Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
- Lubrificant (Morton, 1977).
- Per a afeccions urinàries (Fernández, 2000).
- Per al mal de cap (Pardo de Santayana, 2004).
- Per a l'arteriosclerosi (Llongarri & Sala, 2005).
- Purgant (Bonet, 1991, 1993, 2001).
- Sedant (Lastra, 2003; Rigat, 2005).

***Psoralea bituminosa* L. (Fabàcies)**

BCN 29761

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Marges de camps, fenassars de sòl profund. Regió mediterrània; ascendeix fins al territori submediterrani.

NOMS POPULARS

Cabrulla [kəβrúʎə] (030)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Pteridium aquilinum (L.) Kuhn (Polipodiàcies)

BCN 46068

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit subcosmopolita; a Europa, lateuropeu. Brugueres, bardisses i boscs, en terrenys silicis (i sòls descarbonatats). Del litoral a l'estatge subalpí, exceptuades les contrades mediterrànies poc plujoses.

NOMS POPULARS

Falguera [fəlyéɾə] (021, 022, 051, 061) [fəlyéɾəs] (038, 039, 073)

USOS MEDICINALS

Frondes

Per a la infestació per puces

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu les puces. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús extern). PREPARACIÓ. Dormir sobre les frondes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu les puces. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús extern). PREPARACIÓ. Dormir sobre les frondes. DESTINACIÓ. Medicina veterinària. OBSERVACIONS. Fa el jaç dels gossos amb les frondes.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer caldo per als porcs, amb patates i estríngols. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als porcs (bullides). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En els pous de glaç s'alternaven gruixos de neu amb capes de falguera perquè així en resultaven peces de glaç vertebrades, fàcils de trencar.

Ús a la llar

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a atrapar mosques (es posa un ram de falgueres cap per avall penjat del sostre i al capvespre les mosques s'hi paren. Es cobreix tot plegat amb una saca, es pica contra el terra i mates les mosques).

Ús social.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Ballero & Fresu, 1992).

Antiespasmòdic (Villar *et al.*, 1984).

Contra la retenció d'orina (Villar *et al.*, 1984).

Tòxic ((Ballero & Fresu, 1992; Aliotta, G., 1987; Villar *et al.*, 1984).

Tractament de les cremades (Blanco *et al.*, 1999).

Tractament de malalties cutànies (Schlage *et al.*, 2000).

***Pulmonaria affinis* Jord. in F. W. Schultz (Boraginàcies)**

BCN 29763

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicrioptòfit atlàntic. Boscs caducifolis humits i eutròfics. Estatge montà plujós (i subalpí).

NOMS POPULARS

Pulmonària [pulmunárjə] (064, 073)

USOS MEDICINALS

Flors

Antibronquític

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està més que refredat però no és pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastres de la planta bullida. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Anticatarral

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria florida

Antibronquític

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està més que refredat però no és pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flors

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n xucla el nèctar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 073. Fa una fulla pigada peluda rasposa i unes flors de diferents colors, entre rosa i lila.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtic (Villar *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992).

Antibronquític (Font, 1961; Usher, 1974; Fernández & Nieto, 1982).

Anticatarral (Font, 1961; Fernández & Nieto, 1982; De Feo *et al.*, 1992).

Antidiarreic (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antihemorroidal (Van Hellemont, 1986).

Astringent (Font, 1961; Van Hellemont, 1986; Jàvega *et al.*, 1993).

Augmenta la leucocitosi (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Bèquic (Usher, 1974; Fernández & Nieto, 1982).

Cicatritzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Arteche *et al.*, 1993).

Demulcent (Arteche *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Descongestiu pulmonar (Villar *et al.*, 1992).

Diürètic (Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Van Hellemont, 1986).

Emol·lient (Garnier *et al.*, 1961; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Van Hellemont, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Jàvega *et al.*, 1993).

Jàvega *et al.*, 1993).

Expectorant (Van Hellemont, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*,

1990; Mulet, 1990, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Jàvega *et al.*, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).
Fluidifica les secrecions pulmonars (Font, 1961).
Fortifica el teixit conjuntiu en les afeccions cròniques de les vies respiratòries (Van Hellemont, 1986).
Hepatotòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Mucilaginós (Van Hellemont, 1986).

Per a la tuberculosi (Font, 1961; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998).
Per a pertorbacions intestinals (Jàvega *et al.*, 1993).
Per a pertorbacions pulmonars (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Sudorífic (Font, 1961; Van Hellemont, 1986).
Vulnerari (Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Punica granatum L. (Punicàcies)

BCN 29764

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit introduït. Espècie cultivada com a arbre fruïter, de vegades naturalitzada en espais ruderalitzats.

NOMS POPULARS

Magrana/magranes (fruit) [məɣrənə] (023, 045, 048, 055, 062, 065 085) [məɣrənəs] (065)

[məɣrənə] (030) [məɣrənəs] (038)

Magrana agra (fruit) [məɣrənəájɾə] (072, 074, 076, 082)

Magraner [məɣrəné] (035, 060)

Magranes bordes [məɣrənəzβórðəs] (083)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antieritematós

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als penellons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Epicarpi

Antiinflamatori intestinal

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Anticatarral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop de magrana agra: la mateixa quantitat de sucre que de grana i recollir el suc que raja. Es fa arrencar el bull i es guarda en una ampolla. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una cullerada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidiarreic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 083. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Orexigen

FONT. 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fruit madur sencer

Antiinflamatori faringi

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ronquera

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la ronquera. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar xarop de granadina: tant de sucre com de magrana (es pren diluït amb aigua). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen les dolces i se'n fa xarop de les amargants (fent suar la grana amb sucre). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amb sucre i moscatell. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es barregen les granes aixafades amb sucre i alcohol de fer licor. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne licor. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refresc (es barreja la grana amb sucre i el líquid que en resulta es barreja amb aigua com a refresc). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne un refresc (capes de grana de magrana agra i sucre en un colador). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De la grana se'n fa un xarop que es pren com a refresc. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer punxons per a enfilar les figues i assecar-les clavades en una canya (*Arundo donax*).

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les tiges en feien arcs per a tirar fletxes perquè eren molt flexibles.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Agelet, 1999; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1999).
Analgèsic intestinal (Villar *et al.*, 1992).
Antiamigdalític (Merzouki *et al.*, 1999).
Antianorèctic (Bonet, 2001).
Antiasmàtic (Merzouki *et al.*, 1999).
Antiberrugós (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antibronquític (Merzouki *et al.*, 1999).
Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Bonet, 2001; Morton, 1990).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1987; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bonet, 2001; Bouef, 1986; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Iwu, 1993; Le Floc'h, 1983; Lev & Amar, 2000; Martínez, 1993; Morton, 1990; Pérez de Paz & Medina, 1988; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Antidiftèric (Bonet, 2001).
Antidispèptic (Mulet, 1990, 1991).
Antieczematós (Merzouki *et al.*, 2000).
Antiemètic (Morton, 1990).
Antiemètic en pediatria (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Antigastràlgic (Merzouki *et al.*, 1997).
Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Bonet, 2001).
Antihelmíntic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1987; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Guarrera, 1999; Iwu, 1993; Martínez, 1993; Morton, 1977; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stübing, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Antihemorràgic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antihistamínic (Bonet, 1991, 1993).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori bucofaringi (Bonet, 2001; Morton, 1990; Raja, 1995; Rigat, 2005; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antiodontàlgic (Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991).
Antiparasitari intestinal (Garnier *et al.*, 1961).
Antipirètic (Arteche *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993; Raja, 1995; Usher, 1974).
Antireumàtic (De Feo *et al.*, 1992).
Antisèptic (Bonet, 2001; Merzouki *et al.*, 1999).
Antisèptic bucofaringi (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1990; Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic cutani (Arnold-Apostolides, 1991).
Antisèptic intestinal (Merzouki *et al.*, 2000).
Antisèptic oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antisèptic vaginal (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Bonet, 2001; Duke & Ayensu, 1985; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1999).
Antiulcerós (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993).
Antivariolós (Bonet, 2001).
Antixarampionós (Bonet, 2001).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1987; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986; Vázquez *et al.*, 1997).
Bactericida (Arnold-Apostolides, 1991).
Bèquic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Cicatritzant (Le Floc'h, 1983).
Dentífri (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).
Dermatològic (Schröder *et al.*, 1996).
Descongestiu pulmonar (Bonet, 2001).
Desintoxicant (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Vázquez *et al.*, 1997).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1987; Fleurentin *et al.*, 1991; Vázquez *et al.*, 1997).
Emètic (Arnold-Apostolides, 1991).
Emmenagog (Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1990).
Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1990; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
Estrogènic (Arteche *et al.*, 1992).
Febrífug (Roig, 1988).
Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000).
Hemostàtic gingival (Le Floc'h, 1983).
Hipoglucèmic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986).
Hipotensor (Boukef, 1986).
Laxant (Agelet, 1999).
Pectoral (Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Merzouki *et al.*, 1999).
Per a desordres gastrointestinals (Bellakhdar *et al.*, 1987; Bellakhdar *et al.*, 1991).
Per a estomatitis (Merzouki *et al.*, 2000).
Per a la colitis (Duke & Ayensu, 1985).
Per a l'afonia (González-Tejero, 1989).
Per a la gingivitis (Boukef, 1986).
Per a la icterícia (Leporatti & Corradi, 2001).
Per a la leucorrea (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).
Per a la malària (Leporatti & Corradi, 2001).
Per a la menorràgia (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la paràlisi (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la tinya (Villar *et al.*, 1992).
Per al còlic (Duke & Ayensu, 1985).
Per a les disenteries (Roig, 1988).
Per a les genives (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
Per al postpart (Iwu, 1993).
Per a problemes intestinals (Fleurentin *et al.*, 1991).
Per a trastorns en les vies respiratòries (Merzouki *et al.*, 1999).

Per a la úlcera pèptica (Merzouki *et al.*, 2000).
Reforçant capil·lar (Bellakhdar *et al.*, 1987).
Refrescant (Arteche *et al.*, 1992; Font, 1961; González-Tejero,
1989; Merzouki *et al.*, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris
& Stübing, 1993).
Relaxant uterí (Boulos, 1993).

Resolutiu (Agelet, 1999).
Tenífug (Roig, 1988).
Tònic cardíac (Arnold-Apostolides, 1991).
Tòxic (Garnier *et al.*, 1961).
Vermífug (Le Floc'h, 1983; Roig, 1988).
Vulnerari (Agelet, 1999; Le Floc'h, 1983; Schröder *et al.*, 1996).

Pyrus communis L. subsp. *communis* (Rosàcies)

BCN 46831

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit submediterrani. Espècie cultivada com a arbre fruiter.

NOMS POPULARS

Pera (fruit) [péɾə] (024, 038, 044, 070)

Perera [pəɾéɾə] (097)

USOS MEDICINALS

Fruit

Laxant

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa almívar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a espesir les confitures. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer en almívar (les pela, les cobreix amb xarop de sucre a punt de fil i les bull). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de tenores i tibles

FONT. 097. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer instruments (s'ha parlat de la possibilitat d'usar-la per a fer instruments perquè és prou bona i abunda més que les de ginjoler, palissandre, palo rosa o banús).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticatarral (Arnold-Apostolides, 1991).

Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991).

Antisèptic urinari (Arnold-Apostolides, 1991).

Bactericida (Arnold-Apostolides, 1991).

Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Pieroni et Quave, 2005).

Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per a contusions (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a la convalescència (De Feo *et al.*, 1992).

Per al càncer de pròstata (Boukef, 1986).

Per als còlics nefrítics (Boukef, 1986).

Refrescant (Arnold-Apostolides, 1991).

Sedant (Boukef, 1986).

***Pyrus communis* L. subsp. *pyraster* (L.) Asch. et Graebn.
(Rosàcies)**

BCN 30006

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli eurosiberià propi de les bardisses humides de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Perelloner [pəɾəʎuné] (051)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els penellons es mengen ben madurs (si no són ben lloques -madures-, les peres que fa et fan venir la llengua gruixuda i no xiularà d'en tota la tarda). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit immadur sencer

Astringent bucal

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Fan venir la llengua gruixuda. **GRAU DE TOXICITAT.** Baix. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

Pyrus malus L. subsp. *mitis* (Wallr.) O. Bolòs et J. Vigo (Rosàcies)

BCN 46830

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Espècie cultivada com a arbre fruiter.

NOMS POPULARS

Poma (fruit) [pómə] (024, 029, 030, 038, 040, 054, 077, 086)

Poma del ciri (fruit) [póməðəlsíri] (015, 016, 050)

Pomes de “relleno” (nom castellà) (fruit) [póməzðəɾəlénu] (059)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió d'una poma ratllada quan s'ha tornat marró.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 015; 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocatàrtic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a depurar la sang.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit madur sencer

Estomacal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pren com a refresc després dels àpats o quan fa calor.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern).
PREPARACIÓ. Xarop (fer bullir les pomes amb aigua i sucre).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos dels nens.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern).
PREPARACIÓ. Xarop.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Confitura de poma i

pruna. I compota de poma. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 030; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a espesir les confitures. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pomes de “relleno”. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ambientador

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar la roba dels armaris.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Antiàcid (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiàlgic (Agelet, 1999).
Antianèmic (Schröder *et al.*, 1996).
Antiartrític (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiaterosclerós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antiberrugós (Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992).
Antibronquític (Arnold-Apostolides, 1991).
Anticatarral (Agelet, 1999; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
Anticefalàlgic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005).
Antiflogístic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antigastrític (Lastra & Bachiller, 1997).
Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991).
Antigripal (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Antihalitòsic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antihemorroidal (Parada, 1997).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992).
Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).
Antimigranyós (Villar *et al.*, 1992).
Antiobesitat (Lev & Amar, 2000).
Antipiròtic (Parada, 1997).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic intestinal (Lastra & Bachiller, 1997).
Antisèptic ocular (Agelet, 1999).
Antitussigen (De Feo & Senatore, 1993).
Antiulcerós gàstric (Lastra & Bachiller, 1997).
Astringent (Schröder *et al.*, 1996).
Bactericida (Lastra & Bachiller, 1997).
Bèquic (Rigat, 2005).
Cicatritzant (Parada, 1997).
Dentífic (Lastra & Bachiller, 1997).
Depuratiu (Lastra & Bachiller, 1997).
Descongestiu hepàtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
Digestiu (Lastra & Bachiller, 1997).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).
Estomàquic (Lastra & Bachiller, 1997).
Febrífug (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Hemostàtic (Bonet, 2001).
Hipnòtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Hipocolesterolemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).
Hipotensor (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Laxant (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986,1990; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Pectoral (Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).
Per a l'afonia (Villar *et al.*, 1992).
Per a la leucorrea (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a l'obesitat (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a l'oligúria (Lastra & Bachiller, 1997).
Preventiu d'arteriosclerosi i d'infart (Lastra & Bachiller, 1997).
Protector de la mucosa intestinal (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Protector gingival (Villar *et al.*, 1992).
Protector hepàtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Purgant (Rigat, 2005).
Reconstituent (Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Refreshant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Remineralitzant (Lastra & Bachiller, 1997).
Sedant (Lastra & Bachiller, 1997).
Tònic (Lastra & Bachiller, 1997).
Tònic intestinal (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tònic muscular i nerviós (Lastra & Bachiller, 1997).
Uricolític (Lastra & Bachiller, 1997).
Vasotònic (Bonet, 2001).
Vulnerari (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).

***Quercus alba* L. (Fagàcies)**

BCN 55555

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli oriünd d'Amèrica del Nord. Apreciat per la qualitat de la seva fusta.

NOMS POPULARS

Roure americà [rówɾeməriká] (077)

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan les bótes de vi més bones.

***Quercus coccifera* L. subsp. *coccifera* (Fagàcies)**

BCN 29765

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Garrigues i màquies, sovint dominant. Regió mediterrània; manca o és rar al domini de l'alzinar muntanyenc.

NOMS POPULARS

Garric [gə'ɾik] (051)

Garriga [gə'ɾiɣə] (045, 048, 051)

Garrolla [gə'ɾóɫə] (051)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les cabres en mengen les fulles tendres. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres per a netejar les xemeneies (amb un manat ben estacat i un pal es netegen les xemeneies. Com que rasca tant, la deixa ben neta).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És un arbust de fulles semblants a les de l'alzina però més petites i espinoses.

Quercus ilex L. subsp. *ilex* (Fagàcies)

BCN 29932

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Fa bosc principalment a les contrades mediterrànies marítimes humides o subhumides.

NOMS POPULARS

Alzina [əlzínə] (001, 003, 008, 009, 018, 021, 022, 033, 035, 036, 039, 044, 046, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 056, 059, 060, 063, 064, 066, 067, 068, 070, 073, 074, 075, 077, 080, 081, 085, 093, 100, 101)

Brasa (resultat de la combustió) [brázə] (073)

Cendra (resultat de la combustió) [séndrə] (066)

Glans [glans] (086)

Glans d'alzina [glansðəlzínə] (043)

USOS MEDICINALS

Cendra

Anticatarral

FONT. 073. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'amigdalitis

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cendra calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Escorça

Antial·lèrgic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiarreic

FONT. 021; 022; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea dels vedells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cal rentar cada dia la cremada amb la decocció.. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides i altres mals de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 018; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar ferides, fa pellar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pellar els pelats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt bon cicatritzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic extern

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar l'hemorràgia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 036; 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar nafres i ferides: les desinfecta i cicatritza. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les nafres dels cavalls fetes pels guarniments. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar les ferides dels cavalls que es fan amb els guarniments o els pelats dels genolls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a assecar i desinfectar les ferides de les mules. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un drap moll sobre la lesió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'aigua és de color rosa.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Escorça interna

Antiherpètic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar l'herpes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipsoriàsic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les crostetes que es fan al cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Flors

Antidiarreic

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antidiaforètic

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no suïn els peus. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de les fulles seques mòltes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Deshabituant de l'alcohol

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a deshabituat-se de beure vi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar-ne un raig dins l'ampolla de vi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tiges amb fulles (branques)

Antihemorroidal

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 043; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Glans per als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne carbó de

qualitat.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És la millor fusta per a fer foc perquè crema molta estona.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer carbonet.

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer la quilla i les rodes.

Elaboració de bastons

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons de ganxo.

Elaboració d'escombres

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs d'escombra.

Elaboració d'estris de cuina

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de cuina com els cullerots.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els carreters en fan els raigs de les rodes dels carros.

FONT. 056; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rodes de carro i mànecs.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs (pesen molt, els mànecs d'alzina).

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les aixades.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les aixades (és la millor fusta perquè és forta i dura més. Cal tallar la branca en lluna vella i deixar-la assecar molt bé).

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer les barraques dels carboners.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs i per a posar la carn del porc durant la matança.

FONT. 001; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a posar la carn del porc durant la matança.

Ús a la llar

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La cendra s'usa per a fer bugada.

Ús lúdic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne talles (en té una al seu museu del vi de l'any 1977).

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un tros d'escorça d'alzina lligada a la cua dels xais els talla la diarrea.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar berrugues cal amagar tantes fulles com berrugues es tenen en un lloc on no es puguin podrir.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berrugues (fregar-les amb una fulla amb gal·les, enterrar-la sota una pedra i no anar mai més a veure-la).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Antiàlgic (Bonet, 2001).
Antianèmic (Raja, 1995).
Antiapoplèctic (Agelet, 1999).
Anticatarral (Agelet, 1999; Verde *et al.*, 1998).
Anticoagulant (Bonet, 2001).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Bartolí, 1989; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Raja, 1995; Parada, 1997).
Antidisentèric (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992).
Antigangrenós (Bonet, 2001).
Antihemorroïdal (Agelet, 1999; Boukef, 1986).
Antiherpètic (Raja, 1995).
Antihistamínic (Parada, 1997).
Antileucorràgic (Bonet, 2001).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
Antiparasitari (Agelet, 1999).
Antipirètic (Agelet, 1999).
Antipiròtic (Parada, 1997).
Antisèptic (Bonet, 2001; Parada, 1997; Rigat, 2005).
Antisèptic bucofaringi (Bonet, 2001).
Antisèptic i astringent (Parada, 1997).
Antiulcerós (Bonet, 1991, 1993).
Astringent (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Carminatiu (Agelet, 1999).
Cicatritzant (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Parada, 1997).
Depuratiu (Schröder *et al.*, 1996).
Dermatològic (Schröder *et al.*, 1996).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1992).
Emètic (Agelet, 1999).
Emol·lient (Bonet, 2001).
Estimulant del sistema nerviós central (Arteche *et al.*, 1992).
Febrífug (Arteche *et al.*, 1992).
Galactagóg (Verde *et al.*, 1998).
Hemostàtic (Agelet, 1999; Ballero, 1982; Bonet, 2001).
Hipotensor (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Hipoglucemiant (Arteche *et al.*, 1992).
Laxant (Arteche *et al.*, 1992).
Per a la ciàtica (Verde *et al.*, 1998).
Reforçant de les extremitats en veterinària (Bonet, 1991, 1993).
Resolutiu (Bonet, 2001).
Salutífer i encebador veterinari (Agelet, 1999).
Tònic (Boukef, 1986).
Tòxic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Vasotònic (Bonet, 2001).
Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Rigat, 2005; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996).

***Quercus x morisii* Borzi (Fagàcies)**

BCN 31295

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Arbre resultant de la hibridació de l'alzina i la surera, de suro prim i fulles semblants a les de l'alzina.

NOMS POPULARS

Surolí [surulí] (045, 051)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 045. És un arbre mig roure, mig alzina.

FONT. 051. En castellà es diu "mesto" (que és una manera de dir híbrid i que denota coneixement sobre el seu origen). N'hi ha un a la plaça Josep Tarradellas de Figueres.

Quercus petraea (Matt.) Liebl. (Fagàcies)

BCN 29829

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Bosc caducifolis sobre sòl poc humit; de vegades dominant. Estatge montà, especialment a les contrades plujoses.

NOMS POPULARS

Roure [rówrə] (022, 035, 036, 039, 052, 056, 067, 081, 085, 100, 101)

Roure francès [rówrəfrənsés] (077)

Roure hongarès [rówrɒŋgərəs] (077)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antidiarreic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Astringent: fa que les ferides cicatritzin més de pressa. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Gal·les de la tija

Antiepienorreic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fan retardar la regla. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fusta d'elecció per a fer les costelles.

Elaboració de mobles

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mobles.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mobles i portes.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 052; 056; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan mànecs.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fan les bótes de vi

més bones.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer les millors bótes de vi (també en feien semals).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiarreic (Font, 1961).

Antisèptic (Rigat, 2005).

Astringent (Font, 1961).

Cicatritzant (Rigat, 2005).

Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Hemostàtic (Bonet, 2001).

Per als penellons (Font, 1961).

Per a problemes genitourinaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a problemes mamaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a problemes respiratoris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Vulnerari (Font, 1961; Rigat, 2005).

***Quercus pubescens* Willd. (Fagàcies)**

BCN 30007

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli submediterrani. Fa boscs a l'estatge montà (i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Roure [rówrə] (047)

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La fusta és molt bona per a fer ruleus i mànecs d'eines.

***Quercus suber* L. (Fagàcies)**

BCN 46829

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani occidental. Fa bosc clar en llocs secs i assolellats, sobre terreny silici.

NOMS POPULARS

Alzina surera [əlzínəsurerə] (101)

Glans de suro [glánzðəsúru] (043)

Suro [súru] (033, 035, 039, 044, 048, 053, 054, 056, 057, 058, 061, 074, 077, 080)

Suro (escorça) [súru] (021)

USOS MEDICINALS

Cendra

Antisèptic

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Escorça interna

Demulcent

FONT. 061. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vulnerari

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les llagues de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Havia de ser amb l'escorça, no amb el suro i l'aigua quedava de color marró.

USOS ALIMENTARIS

Part fèrtil

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Glans per als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Combustibles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer carbó de poca qualitat.

Materials.

Elaboració de matalassos

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dels flocs de suro, en temps de guerra, se'n feien matalassos.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 021; 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bucs d'abelles.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne bucs per a les abelles (les escletxes es tapen amb buines de vaca fresques).

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer taps i testos.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer taps.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les boies de les xarxes i el taps eren de suro.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer taps per a tapar les garrafes de ratafia.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne taps i boies.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne taps (per a tapar els pots de vidre on es guarden les plantes medicinals).

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els taps de les bótes de vi i de les ampolles (els taps d'ampolla barats es fan amb aglomerat de suro i només una anella massissa del costat que toca el vi).

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne taps. **OBSERVACIONS.** A principis de segle passat hi havia a Cantallops dues o tres fàbriques familiars de taps de suro.

Tintorial

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb la segona escorça (la vermella) es tenyia la roba.

Ús lúdic

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer nines de suro (el seu avi li feia nines de suro).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 101. No es pot usar per a fabricar barques perquè es podreix fàcilment.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiequimòtic (Mulet, 1990, 1991).
Antihelmíntic (Mulet, 1990, 1991).
Astringent (Font, 1961).

Resolutiu (Mulet, 1990, 1991).
Vermífug (Mulet, 1990, 1991).
Vulnerari (Mulet, 1990, 1991).

***Ramonda myconi* (L.) Reichenb. (Gesneriàcies)**

BCN 46088

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit; oròfit circummediterrani. Roques ombrívols i molsoses de natura calcària. Principalment als estatges montà i subalpí; descendeix fins al domini de l'alzinar.

NOMS POPULARS

Orella d'ós [urelæðós] (017, 065, 073, 074)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antihemorroidal

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli de les fulles ja seques. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Una fulla cargolada a l'anús. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Expectorant

FONT. 073; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antihemorroidal

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les morenes. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Liniment (ús extern). **PREPARACIÓ.** Bullir la planta amb oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 065. Es cullen les fulles, es cargolen i es deixen assecar.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Villar <i>et al.</i> , 1992).	Cicatritzant (Agelet, 1999).
Antiàlgic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).	Callicida (Villar <i>et al.</i> , 1992).
Antiberrugós (Agelet, 1999).	Coadjuvant postpart (Rigat, 2005).
Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Selga, 1998).	Dermatològic (Mulet, 1990, 1991).
Antidermatòsic (Agelet, 1999).	Epítèsic (Casana, 1993).
Antidiarreic (Rigat, 2005).	Expectorant (Rigat, 2005).
Antihemorroidal (Bonet, 2001; Merzouki <i>et al.</i> , 2000; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005).	Hematocàrtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).	Hemostàtic (Merzouki <i>et al.</i> , 2000; Villar <i>et al.</i> , 1992).
Antiotàlgic (Llongarriu & Selga, 2005; Rigat, 2005).	Hepatoprotector (Rigat, 2005).
Antipelohèmic (Agelet, 1999).	Hipotensor (Agelet, 1999).
Antipirètic (Agelet, 1999).	Parasitocida (Muntané, 1991, 1994).
Antipneumònic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).	Pectoral (Font, 1961; Villar <i>et al.</i> , 1992).
Antisèptic (Agelet, 1999; Merzouki <i>et al.</i> , 1999; Rigat, 2005).	Per a pertorbacions de les vies respiratòries (Merzouki <i>et al.</i> , 1999).
Antisèptic bucofaringi (Bonet, 2001).	Prostàtic (Muntané, 1991, 1994).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).	Vermífug (Mulet, 1990, 1991).
Antitussigen (Bonet, 1991, 1993, 2001).	Vulnerari (Ferrández & Sanz, 1993).

***Ranunculus aquatilis* L. (Ranunculàcies)**

BCN 31296

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hidròfit pluriregional. Aigües estagnants o corrents. De les contrades mediterrànies a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Morrans [muróns] (051)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És un ranuncle d'aigua.

***Ranunculus parnassifolius* L. (Ranunculàcies)**

BCN 29766

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit alpi. Pedrusques i tarteres de l'estatge alpi.

NOMS POPULARS

Herba del mal gra [έρβᾶδῆλμάγρα] (030)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Vulnerari

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció en oli d'oliva. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Cal que bulli lentament.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticancerígen (Font, 1961; Muntané, 1991, 1994, 2005; Rigat, 2005).

Antihemorroidal (Rigat, 2005).

Antigangrenós (Rigat, 2005).

Antireumàtic (Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic (Rigat, 2005).

Càustic i vessicant (Font, 1961).

Emol·lient (Muntané, 1991, 1994).

Resolutiu (Rigat, 2005).

***Raphanus raphanistrum* L. subsp. *sativus* (L.) Domin.**

(Brassicàcies)

BCN 49860

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Cultivat i rarament subespontani en els camps.

NOMS POPULARS

Ravenets vermells [rəβənétzβərμέʎs] (029)

USOS MEDICINALS

Suc de l'arrel

Antiinflamatori hepàtic

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'hepatitis.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
PREPARACIÓ. Tallar-los i deixar-los en una escorredora i recollir-ne el suc.
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Beure una cullerada del suc durant vuit dies.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alimentari (Arnold-Apostolides, 1991).	Carminatiu (Ballero & Fresu, 1993).
Antiacneic (Bonet, 2001).	Depuratiu (Ballero, 1982; Rigat, 2005).
Anticatarral (Galán, 1993; Mulet, 1990, 1991).	Depuratiu urinari (Ali-Shtayeh <i>et al.</i> , 2000).
Antidermatòsic (Bonet, 2001).	Diürètic (Font, 1961).
Antiescorbútic (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).	Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991).
Antihemorroidal (Iwu, 1993).	Expectorant (Mulet, 1990, 1991).
Antiictèric (Bonet, 2001).	Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).
Antiinflamatori oftàlmic (Galán, 1993).	Irritant (Arnold-Apostolides, 1991).
Antimalàric (Iwu, 1993).	Pectoral (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antimicòtic (Bonet, 2001).	Per a afeccions biliars (Font, 1961).
Antimicrobià (Arnold-Apostolides, 1991).	Per a afeccions catarrals de les vies digestives (Font, 1961).
Antireumàtic (Fleurentin <i>et al.</i> , 1991; Mulet, 1990, 1991).	Per a afeccions de la pell (Iwu, 1993).
Antisèptic (Ballero & Fresu, 1993).	Per a la impotència (Lev & Amar, 2000).
Antisifilític (Arnold-Apostolides, 1991).	Per a la tos ferina (Boukef, 1986).
Aperitiu (Font, 1961).	Protector hepàtic (Galán, 1993).
Bèquic (Boukef, 1986; Ballero & Fresu, 1993; Lev & Amar, 2000).	Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991).
Calefaent (Lev & Amar, 2000).	Tònic (Ballero & Fresu, 1993).

***Reichardia picroides* (L.) Roth. (Asteràcies)**

BCN 29933

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Fenassars, prats terofítics. Regió mediterrània; ascendeix rarament a la part inferior de la muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

Cosconilla/cosconilles [kəskuniə] (064) [kəskunilə] (040, 058, 064, 086) [kəskuniləs] (043, 054, 056, 062, 073, 079) [kuskuniə] (001, 010, 019, 045, 069, 074) [kuskuniəs] (048, 049, 050, 055, 068, 071, 072, 075, 078, 081, 082, 083, 084, 085, 093) [kuskunilə] (007, 009, 036, 037, 063, 070, 076) [kuskuniləs] (038, 041, 044, 046, 057, 059, 066, 067)

Cuscanilles [kuskəniləs] (061)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 001; 007; 009; 010; 036; 037; 038; 040; 044; 045; 046; 048; 049; 050; 054; 055; 056; 057; 058; 059; 061; 062; 063; 064; 066; 067; 068; 069; 071; 072; 073; 074; 075; 076; 078; 079; 081; 082; 083; 086; 093. . DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan són tendres es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 019. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanida abans de florir. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen per enciam. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen per enciam o bullides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan eren massa grosses les donaven als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als conills (quan ja no són bones per a menjar amanides). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (quan eren passades i no es podien menjar amanides). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 061; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (quan ja era massa feta i no era bona per a menjar amanida). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (quan eren espigades). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

**OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA,
FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU**

FONT. 019. Fa una flor groga.

***Reseda lutea* L. (Resedàcies)**

BCN 29768

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Marges i vores de camins de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Gavarro [gəβáru] (083)

Gavarró [gəβəro] (072)

USOS MEDICINALS

Flors

Antitussigen

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Rhamnus alaternus* L. (Ramnàcies)**

BCN 29769

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit perennifoli mediterrani propi de les màquies de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà submediterrani.

NOMS POPULARS

Aladern [ələðéɾn] (036)

Mata [mátə] (035)

Sense nom (072)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les boles de l'aladern són menjar d'hivern per al bestiar. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (eren més lleugeres que les de bruc).

Ús social.

Ornamental

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams amb les branques fructificades.

***Rhamnus frangula* L. (Ramnàcies)**

BCN 24968

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Bardisses humides de l'estatge montà (i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Fràngula [fráŋɣulə] (053)

USOS MEDICINALS

Escorça

Laxant

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 053. La compra a l'herbolari.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Acció irritant i emètica (Gastaldo, 1970, 1972, 1978).
Antihelmíntic (Roig, 1988).
Antiinflamatori bucal (Roig, 1988).
Antileucèmic (Morton, 1977).
Antivíric (Lastra & Bachiller, 1977).
Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1992).
Coadjuvant en tractaments antihelmíntics (Arteche *et al.*, 1992).
Coadjuvant en tractament d'obesitat (Lastra & Bachiller, 1977).
Colagog (Arteche *et al.*, 1992; Cortés *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1977; Rombi, 1991).

Laxant (Bézanger- Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Cortés *et al.*, 1993; Gastaldo, 1970, 1972, 1978; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1977; Le Floc'h, 1983; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Per a la insuficiència biliar (Lastra & Bachiller, 1977).
Purgant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger- Beauquesne *et al.*, 1986, 1990, Cortés *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Roig, 1988).
Regulació dels moviments peristàltics intestinals (Gastaldo, 1970, 1972, 1978).

***Ribes rubrum* L. (Saxifragàcies)**

BCN 31297

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit caducifoli lateatlàntic. Bardisses i bosc caducifoli humit de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Grosella [gruzéla] (050)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT.050. Com a la pomera, les tiges velles són les que fan el fruit.

***Ricinus communis* L. (Euforbiàcies)**

BCN 46089

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit africà introduït. Espècie de la qual se n'extreu l'oli de ricí (adquirit al comerç).

NOMS POPULARS

Oli de ricí (producte elaborat) [ɔliðərisí] (061) [ɔliðərisínu] (049, 060, 083) [ɔliðərisínə] (085)
[ɔliðəɾəsínə] (081)

Ricí [risí] (053, 059, 062, 078)

USOS MEDICINALS

Granes

Antihelmíntic

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa marxar els cucs.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
PREPARACIÓ. Ingesta directa de l'oli. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. Una cullerada en dejú.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emètic

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vomitar.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de l'oli. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Laxant

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió de l'oli. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Orexigen

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir gana.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Purgant

FONT. 059; 060; 061; 078; 081; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE**

D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El donaven a les embarassades per a anar de ventre.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa purgar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de l'oli. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar els atacs de cucs (es fa una creu al coll i respirant-ne l'olor que fan, els cucs marxen i també la tos que provoquen).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 053. El compra a la farmàcia.

FONT. 060. Es comprava a les drogueries.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).
Al·lèrgic (Boulos, 1993).
Anodí (Duke, 1986).
Antiacneic (Boukef, 1986).
Antiàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Boulos, 1993).
Antiàlgic abdominal (Ayensu, 1978; Merzouki *et al.*, 1997).
Antiàlgic gàstric (Duke, 1986).
Antiàlgic intestinal (Morton, 1981).
Antiasmàtic (Ayensu, 1978; Boulos, 1993; Duke, 1986).
Antibronquític (Boukef, 1986).
Anticefalàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Merzouki *et al.*, 1997; Morton, 1977; 1981).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Bellakhdar *et al.*, 1987; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1997).
Antidot (Duke, 1986).
Antiespasmòdic (Ayensu, 1978; Boulos, 1993; Duke, 1986; Morton, 1981).
Antigastràlgic (Boulos, 1993).
Antieritematós (Boukef, 1986).
Antiescrofulós (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Antifuroncolós (Duke, 1986).
Antihelmíntic (Ayensu, 1978; Duke, 1986; Morton, 1981).
Antihemorroidal (Morton, 1981).
Antihipotèrmic (Ayensu, 1978; Boulos, 1993).
Antiictèric (Arnold-Apostolides, 1991).
Antiictèric en vaques (Merzouki *et al.*, 2000).
Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Boulos, 1993, 1981; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1977).
Antiinflamatori faríngic (Boulos, 1993).
Antiinflamatori ocular (Ayensu, 1978).
Antilumbàlgic (Merzouki *et al.*, 1997).
Antineuràlgic (Boulos, 1993).
Antiodontàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
Antiparasitari (Boulos, 1993).
Antipirètic (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Morton, 1977, 1981).
Antipiròtic (Duke, 1986; Boulos, 1993).
Antipoagrós (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antipruriginós (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Bellakhdar *et al.*, 1987; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Merzouki *et al.*, 1997; Morton, 1977, 1981).
Antisèptic (Morton, 1981).
Antitumoral (Ayensu, 1978; Boulos, 1993; Duke, 1986; Morton, 1981).
Aperitiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Augmenta el peristaltisme (Van Hellemont, 1986).
Bactericida (Duke, 1986).
Bèquic (Duke & Ayensu, 1985).
Catàrtic (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Duke, 1986).
Cianogenètic (Duke, 1986).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Coagulant sanguini (Duke, 1986).
Contraceptiu (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Cosmètic (Usher, 1974).
Dermatològic (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000; Ayensu, 1978; Boulos, 1993; Duke, 1986).
Destructor de mosquits (Ayensu, 1978; Boulos, 1993).
Diaforètic (Ayensu, 1978).
Diürètic (Ayensu, 1978; Morton, 1981).
Emètic (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978; Duke, 1986; Boulos, 1993; Morton, 1981).
Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Morton, 1977).
Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Emol·lient de la pell (Bellakhdar *et al.*, 1987).
Estimulant del cuir cabellut (Boukef, 1986).
Expectorant (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Febrífug (Merzouki *et al.*, 1997).
Facilita el flux menstrual (Boulos, 1993).
Galactagóg (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke,

1986; Merzouki *et al.*, 1997; Morton, 1977, 1981).
Galactòfug (Ayensu, 1978).
Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1987; Duke & Ayensu, 1985).
Hemostàtic gastrointestinal (Boulos, 1993).
Hipoglucemiant (Boukef, 1986).
Immunoestimulant (Duke, 1986).
Insecticida (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Irritant de la mucosa intestinal (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Van Hellemont, 1986).
Larvívica (Duke, 1986).
Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Ayensu, 1978; Bellakhdar *et al.*, 1991; Duke, 1986; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Letal (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995).
Oftàlmic (Ayensu, 1978; Boulos, 1993; Duke, 1986; Morton, 1977; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Parasitívica (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a afeccions en la pell (Duke & Ayensu, 1985).
Per a còlics (Duke, 1986).
Per a dermatitis (Duke, 1986).
Per a expulsar la placenta (Duke & Ayensu, 1985).
Per a induracions en les glàndules mamàries (Boulos, 1993).
Per a induracions en òrgans abdominals (Duke, 1986).
Per a inflamacions de la pell (Morton, 1981).
Per a l'anasarca (Duke, 1986).
Per a l'àntrax (Ayensu, 1978).
Per a l'artritis (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Per al cabell (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per al carboncle (Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al còlera (Duke, 1986).
Per a la constipació (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la icterícia (Ayensu, 1978; Boulos, 1993).
Per a la lepra (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a la mola (Duke, 1986).
Per al restrenyiment crònic (Van Hellemont, 1986).
Per a miàlgies (Duke, 1986).
Per a pertorbacions gàstriques (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a la borradura (Duke, 1986).
Per a la ronya (Ayensu, 1978).
Per a la sarna (Ayensu, 1978).
Per a la seborrea (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Per a la sordesa (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Per a la xanca (Ayensu, 1978).
Per al càncer (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Per al càncer d'estómac (Ayensu, 1978).
Per al catarro (Duke, 1986).
Per al del·liri (Duke, 1986).
Per a l'epilèpsia (Ayensu, 1978; Boulos, 1993; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 1997).
Per a l'erisipela (Duke, 1986; Morton, 1981).
Per a l'escaldadura (Duke, 1986).
Per a les pessigades d'escorpi (Hutt & Houghton, 1997).
Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993; Hutt & Houghton, 1997).
Per a l'estrabisme (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Per a l'estupor (Boulos, 1993).
Per a la hidropesia (Ayensu, 1978; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a la grip (Duke, 1986).
Per a la irritació (Ayensu, 1978).
Per a la lepra (Boulos, 1993).
Per a la paràlisi (Ayensu, 1978; Duke, 1986).
Per a la paràlisi facial (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la paràlisi de membres (Bellakhdar *et al.*, 1987).
Per a la tuberculosi (Duke, 1986).
Per a la uretritis (Duke, 1986).
Per a limfoadenopaties (Duke & Ayensu, 1985).
Per al lumbago (Ayensu, 1978; Boulos, 1993).
Per al mareig (Boulos, 1993).
Per a l'osteomielitis (Duke, 1986).
Per al part (Duke, 1986).
Per al prolapse anal i uteri (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al puerperi (Duke, 1986).
Per als nervis (Duke, 1986).
Per al xancre (Duke, 1986).
Per a les glàndules mamàries (Ayensu, 1978).
Per a les pigues (Ayensu, 1978).
Per a abscessos (Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a malalties venèries (Duke, 1986; Morton, 1981).
Per a menstruacions llargues (Bellakhdar *et al.*, 1987).
Per a desordres nerviosos (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Per a pertorbacions intestinals (Boulos, 1993).
Per a picades d'animals verinosos (Duke, 1986).
Per a picades d'escorpi (Arnold-Apostolides, 1991; Ayensu, 1978).
Per a tumefaccions (Duke, 1986).
Per a tumors i induracions en els pits (Duke, 1986).
Per a problemes de pell (Boulos, 1993; Duke, 1986; Morton, 1977).
Per a problemes en la bufeta (Ayensu, 1978; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1997).
Per a problemes en els ronyons (Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1997).
Per a problemes en les dents (Ayensu, 1978).
Per a problemes gàstrics (Ayensu, 1978).
Promotor de la menstruació (Ayensu, 1978).
Purgant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1993; Ayensu, 1978; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Galán, 1993; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Lev & Amar, 2000; Merzouki *et al.*, 1997; Morton, 1977, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Queratolític (Ayensu, 1978; Leporatti & Corradi, 2001).
Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991).
Sedant (Merzouki *et al.*, 1997).
Tenífug (Ayensu, 1978).
Tònic (Duke, 1986; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tònic capil·lar (Merzouki *et al.*, 1997).
Tòxic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1977; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Williams, 1981).
Tumefaccions (Ayensu, 1978).
Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Vulnerari (Boulos, 1993; Lev & Amar, 2000; Morton, 1977).

***Robinia pseudoacacia* L. (Fabàcies)**

BCN 31298

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit introduït (originari d'Amèrica del Nord). Sovint cultivada en talussos, camins, etc; naturalitzada als boscs més o menys humits. Estatge montà i contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Acàcia [əkásjə] (021, 035, 038) [əskásjə] (022, 048, 064, 076, 100, 101)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antidiarreic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contra la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flors

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors es mengen en amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De la flor se'n fan bunyols. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen arrebossades. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Tija

Dolorosa

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Una punxada d'escàcia té molt mala bava. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Combustibles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El pa cuit amb llenya d'escàcia surt molt gustós.

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer les escales d'avarar (no es podreix però s'esquerda perquè és fibrosa).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticefalàlgic (Agelet, 1999).

Antiespasmòdic (Lastra & Bachiller, 1997).

Diürètic (Lastra & Bachiller, 1997).

Emètic (Lastra & Bachiller, 1997).

Hipoazotèmic (Lastra & Bachiller, 1997).

Purgant (Lastra & Bachiller, 1997).

Salutífer (Ertug, 2000).

Tòxic (Lastra & Bachiller, 1997).

***Rorippa nasturtium-aquaticum* (L.) Hayek subsp.
nasturtium-aquaticum (Brassicàcies)**

BCN 29771

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hidròfit subcosmopolita. Rierols, fonts, basses, etc., d'aigua eutròfica. De l'estatge montà a la plana mediterrània.

NOMS POPULARS

Àpit bord [ápibbórt] (039)

Créixems [kréjəms] (035, 036, 037, 040, 051, 056, 061, 062, 071, 076, 083)

Créixens [kréjəns] (073)

Creixes [kréjəs] (039)

“Cressons” (nom francès) (038)

Créixecs [kréjəks] (074)

Gréixens [gréjəns] (044)

Greixes [gréjəs] (009, 038)

Gréixols [gréjuls] (036, 044, 047, 051, 054, 063)

Greixos [gréjus] (031, 043, 047, 051)

Sense nom (070)

USOS MEDICINALS

Part aèria tendra

Afrodisíac

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si en menges són afrodisíacs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antihalitòsic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Deixen la boca i l'alè frescos. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 035; 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Depuradors de la sang. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 009; 031; 035; 037; 038; 039; 040; 051; 056; 061; 062; 063; 070; 071; 073; 074;

076; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanida o en sopa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 043; 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen per enciam. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits o en truita després de bullir-los, com els espinacs. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ben tendres, es mengen amanides (tenen regust de petroli). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic abdominal (Casana, 1993).

Antialopècica (Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).

Antiescorbútic (Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Antigripal (Fernández, 2000).

Antireumàtic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antisèptic bucofaringi (Erichsen-Brown, 1989).

Antituberculòsic (Roig, 1988).

Aperitiu (Conca, 1996; Lastra & Bachiller, 1997).

Depuratiu (Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988; Van Hellemont, 1986).

Depuratiu sanguini (Conca, 1986).

Diürètic (Conca, 1996; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Estimulant (Lastra & Bachiller, 1997).

Estomacal (Van Hellemont, 1986).

Expectorant (Lastra & Bachiller, 1997).

Galactogen en vaques (Pieroni, 1999).

Hipoglucemiant (Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Pectoral (Roig, 1988).

Per a afeccions digestives (Fernández, 2000).

Per a afeccions hepàtiques (Galán, 1993).

Remineralitzant (Lastra & Bachiller, 1997).

Tònic (Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988).

Tònic capil·lar (Conca, 1996).

Vulnerari (Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997).

***Rosa canina* L. (Rosàcies)**

BCN 29772

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit lateurosiberià. Bardisses, principalment a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Cireretes de pastor [sirəɾétəzðəpəstó] (031)

“Escaramujo” (nom castellà) (048)

“Gratte-cul” (nom francès) (038)

Rosa salvatge [rɔ́zəsəlbatʃə] (038)

Roser [ruzé] (043)

Roser bord/rosers bords [ruzéβórt] (017, 054) [ruzésβórts] (077)

Roser de pastor [ruzéðəpəstó] (039, 049)

Roser silvestre [ruzésiβéstrə] (040, 098)

Roses [rɔ́zəs] (072)

Roses de pastor [rɔ́zəzðəpəstó] (045, 055, 075, 085)

USOS MEDICINALS

Flor

Antiinflamatori faringi

FONT. 017. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fruit

Anticatarral

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiescorbútic

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt ric en vitamina C. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antimigranyós

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la migranya. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distímia

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'enaiguament de la mainada (es deu a la gelosia). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'enaiguament. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Es couen els fruits

amb sucre fins a fer com una confitura. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Resolutiu

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un cop rebentat i net de pus, es posa l'anvers de la fulla a sobre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Poncella

Hemostàtic

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar les hemorràgies. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria indeterminada

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne melmelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Ús lúdic

FONT. 098. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pipes de fumar (abans els pastors se'n feien les pipes perquè fa una rabassa petitona però no cal curar-la).

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Indicadors de malalties de les vinyes (a les capçaleres de les vinyes es planten rosers bords, perquè són molt sensibles a malures dels ceps i així poden tractar la vinya a temps).

Ús social.

Ornamental

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 045; 075.. Són les roses silvestres.

FONT. 049. Es fan pel bosc. Fan unes boletes peludes de defora, al tronc del roser, de color marronós, petites com una berruga (primer estadi de les poncelles).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analèptic cardíac (Boukef, 1986).
Analgèsic i antiinflamatori faríngic (Parada, 1997).
Analgèsic intestinal (Fernández, 2000).
Antialopècic (Garnier *et al.*, 1961; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
Antianèmic (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Van Hellemont, 1986).
Antiartrític (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Antiastènic (Boukef, 1986).
Antiberrugós (Mulet, 1990, 1991).
Anticatarral (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; Honda *et al.*, 1996; Leporatti & Corradi, 2001; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antidermatòsic (Agelet, 1999).
Antidepressiu (Pieroni et Quave, 2005).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Ferrández & Sanz, 1993; Fernández, 2000; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Le Floch, 1983; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Laberche & Laberche, 1991).
Antiespasmòdic (Garnier *et al.*, 1961).
Antiflatulent (Afifi & Abu-Imaileh, 2000).
Antigastràlgic (Ertug, 2000; Honda *et al.*, 1996).
Antigripal (Villar *et al.*, 1992).
Antiheмоrroïdal (Arnold-Apostolides, 1991; Honda *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1997).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori ocular (Agelet, 1999).
Antiinflamatori prostàtic (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiinflamatori renal (Agelet, 1999).
Antilitiàsic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Font, 1961).
Antineuràlgic (Cañigüeral *et al.*, 1998).
Antiodontàlgic (Agelet, 1999).
Antireumàtic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Honda *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
Antisèptic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).
Antisèptic bucal (Bonet, 1991, 1993).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992; Selga, 1998).
Antituberculós pulmonar (Villar *et al.*, 1992).
Antitussigen (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Sezik *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992).
Aperitiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Le Floch, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Cardiotònic (Honda *et al.*, 1996).
Cicatritzant (Arteché *et al.*, 1993; Leporatti & Corradi, 2001).
Coadjuvant del part (Fleurentin *et al.*, 1991).
Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Van Hellemont, 1986).
Diaforètic (Font, 1961).
Digestiu (Agelet, 1999; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Diürètic veterinari (Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993).
Emmenagog (Agelet, 1999).
Emol·lient (Leporatti & Corradi, 2001).
Emol·lient respiratori (Bonet, 1991, 1993).
Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993).
Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Estimula la secreció gàstrica (Van Hellemont, 1986).
Estomacal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Facilita el part (Leporatti & Pavesi, 1990).
Febrífug (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Fortificant (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Van Hellemont, 1986).
Hematocatàrtic (Agelet, 1999).
Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).
Hemostàtic (Garnier *et al.*, 1961).
Hipoglucemiant (De Feo *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; Honda *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
Hipotensor (Agelet, 1999).
Immunoestimulant (Arnold-Apostolides, 1991).
Laxant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Ballero, 1982; Cañigüeral *et al.*, 1998; Laberche & Laberche, 1991; Van Hellemont, 1986).
Oftàlmic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Orexigen (Obón & Rivera, 1991).
Per a afeccions respiratòries (Le Floch, 1983).
Per a la ràbia (Galán, 1993).
Protector renal (Obón & Rivera, 1991).
Salutífer i encebador en veterinària (Agelet, 1999).
Reconstituent (Villar *et al.*, 1992).
Tenicida (Font, 1961).
Tenicida veterinari (Villar *et al.*, 1992).
Tònic (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).
Tònic amarg (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993).
Tòxic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Vasotònic (Arteché *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982).
Vermífug (Ballero, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Raja, 1995).
Vitamínic (Arteché *et al.*, 1993; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Galán, 1993; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Vulnerari (Peris *et al.*, 1995; Selga, 1998).

***Rosa gallica* L. (Rosàcies)**

BCN 46076

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit eurosiberià. Cultivada i en algun cas subespontània.

NOMS POPULARS

Rosa vermella de jardí [rɔzəβərmeʎəðəzərð] (048)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticatarral (Villar *et al.*, 1992).

Antidiarreic (Villar *et al.*, 1992).

Antiflogístic (Mulet, 1990, 1991).

Antigripal (Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori ocular (Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic ocular (Bonet, 2001; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Antitussigen (Villar *et al.*, 1992).

Astringent (Usher, 1974).

Carminatiu (Mulet, 1990, 1991).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Hemostàtic (Mulet, 1990, 1991).

Per la tuberculosi pulmonar (Villar *et al.*, 1992).

Reconstituent (Villar *et al.*, 1992).

Tònic (Usher, 1974).

Vermífug (Villar *et al.*, 1992).

Vulnerari (Mulet, 1990, 1991).

Rosa sp. (Rosàcies)

(espècies indeterminades i varietats actuals cultivades en jardineria).

NOMS POPULARS

Flor de rosa medicinal [flóðærózæməðisinál] (030)

Rosa [rózə] (024, 067)

Rosa blanca de jardí [rózəbláŋkəðəzærðí] (048)

Rosa de jardí [rózəðəzærðí] 010, 016, 017, 022)

Rosa de pastor vermella [rózəðəpəstóβærméŋə] (048)

Rosers [ruzəs] (077)

Roses [rózəs] (021, 064)

Roses veres [rózəsβéerəs] (054)

USOS MEDICINALS

Pètals

Antisèptic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides del cutis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic ocular

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció de quatre pètals. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Netejador de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls quan piquen, quan són irritats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls irritats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Poncella

Antisèptic ocular

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Flor

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar macedònia amb els pètals assecats. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Indicadors de malalties de les vinyes (a les capçaleres de les vinyes es planten rosers perquè són molt sensibles a malures dels ceps i així es pot tractar la vinya a temps).

***Rosmarinus officinalis* L. (Lamiàcies)**

BCN 29937

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Brolles i matollars.

NOMS POPULARS

Romaní [ruməni] (001, 003, 004, 005, 006, 009, 010, 015, 016, 018, 021, 022, 023, 024, 025, 026, 027, 028, 029, 030, 031, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 041, 042, 044, 045, 046, 047, 048, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059, 061, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 068, 069, 070, 071, 072, 074, 075, 076, 077, 078, 079, 080, 081, 082, 083, 085, 086, 099)

USOS MEDICINALS

Flors

Antidepressiu

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la mandra. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració de les flors en alcohol de 96° quaranta dies a sol i serena. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fer massatges. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic muscular

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors musculars. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Les flors es deixen nou dies en maceració amb alcohol i es cola. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops, els desinflama. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració de les flors en alcohol de 96° quaranta dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Hepatoprotector

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció: bullir deu minuts una culleradeta de fulles per tassa d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Regulador de la pressió

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Baixa i estabilitza la pressió, sobretot la mínima. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Llucs tendres

Antiartrític

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'ossos i d'articulacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fer fregues. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor articular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor articular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiartròsic

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de les articulacions i genolls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'alcohol es torna verd.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'artrosi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal treure la planta passats els nou dies a sol i serena.

Antiasmàtic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'asma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè marxi el refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es posen brots tendres de romaní (florits o no) en una ampolla amb alcohol durant 24 hores; es cola i s'aplica cada dia amb la mateixa tovallola.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihipertensiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la tensió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa (rosegar-ne un brot). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 085. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt desinfectant, per a prendre per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 003; 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor i el reuma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal deixar-lo quaranta dies a sol i serena.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor d'ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es deixa nou dies a sol i serena.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en esperit de vi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 004; 006; 009; 010; 018; 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic muscular

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Massatges per al dolor muscular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en esperit de vi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor muscular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 003; 015; 023; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als

cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal deixar-lo 40 dies a sol i serena.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de contusions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antimigranyós

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la migranya. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt desinfectant, per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 015. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cardiotònic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a obrir els porus de la pell i que les pomades penetrin més. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir la pell fina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a fer la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Poció (ús intern). PREPARACIÓ. S'afegeix al menjar quan es cuina. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En un bosc cremat, el romaní triga molt a rebrotar.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a fer la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Poció (ús intern). PREPARACIÓ. Es posa quan es cou el menjar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Et deixa bé després de la àpats.

Hipertensiu

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer pujar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal deixar-lo quaranta dies a sol i serena.

Sedant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Relaxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tònic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'esgotament físic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Hepatoprotector

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 044; 046; 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Antihipertensiu

FONT. 046. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 027; 046; 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria tendra

Anticatarral

FONT. 045. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiedematós

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor d'ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la planta picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiartròsic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'artrosi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la planta picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 023. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Expectorant

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el pit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús extern). PREPARACIÓ. Romaní fresc sobre el pit, un rajol calent al damunt i tapat amb una tovallola. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la pesta

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Planta viva

Repel·lent d'insectes

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fresc diuen que repel els escarabats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Summitats floríferes

Antiacneic

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got matí i vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antial·lèrgic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antial·lèrgica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la picor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got matí i vespre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antialopècic

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiartrític

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor articular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No treure la planta fins acabar l'alcohol. Si el romaní és florit té més força.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor articular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es cola quan ja s'ha fet, quan és de color verd.

Antiartròsic

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de l'artrosi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en esperit de vi nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiasmàtic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'asma al·lèrgica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cada matí en dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042; 047; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al constipat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidepressiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a animar-te si et trobes decaigut. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar la tristesa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiedematós

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als peus adolorits i inflamats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Abans d'anar a dormir. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiespasmòdic

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les contractures musculars. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gingival

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reforçar les genives quan s'inflamen o sagnen. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es fa cada vespre, sense rentar-se la zona fins que ha marxat el dolor. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'ho va fer al peu i mai més no ha tornat a tenir-hi dolor.

FONT. 031; 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer fregues per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en esperit de vi vuitanta dies. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Els genolls queden verds i no marxa.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica a sol i serena fins que l'alcohol ve verd. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065; 068; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antireumàtic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar el reuma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Dormir sobre les branques de romaní. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 049; 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a teure la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant del part

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a eliminar les despulles (colgues) del bestiar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

Diürètic

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Epítésic

FONT. 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la distensió muscular

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de les torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en esperit de vi nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a les cataractes

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cataractes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·liri (ús extern). PREPARACIÓ. Bàlsam de romaní: es posa romaní florit en una bossa de plàstic, aquesta dins d'una olla i s'enterra quinze dies en el femer. S'usa el suc negre que en resulta. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El bàlsam de romaní no es dissol i queda al fons si es tira en un got d'aigua.

Reforçant cerebral

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estimular la memòria. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en aigua tota la nit. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es pren l'endemà

de la preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Regulador de la pressió

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a regular la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'ha de fer ben fluixa perquè si no, debilita.

Vasotònic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estimular la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Al rostit de carn, se n'hi afegeix un brot. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cargols. DESTINACIÓ. Additiu. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 024; 030; 037; 039; 041; 046; 047; 048; 052; 053; 056; 057; 062; 066; 070; 074; 080; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al platillo i algun rostit. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment per a carn (xai al forn) i peix. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 033; 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als rostits. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi ha qui el posa als rostits, tot i que és massa fort. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a rostits i carns al forn. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 035; 044; 055; 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per als guisats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a rostits i estofats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a confitar les olives. DESTINACIÓ. Additiu.

Part aèria

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'afegeixen brots de romaní al caliu de coure les castanyes perquè el fum les fa més bones. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria florida

Debilita

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Prendre'n la decocció en excés debilita. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús cosmètic.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir la pell fina (maceració de brots tendres en oli d'oliva).

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne colònia.

Ús social.

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT. 001; 044; 059; 063; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Beneït, protegeix les cases i les collites de les tempestes (oració quan trona: Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no ens deixeu).

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar l'enaiguament d'un fill, la mare ha d'anar durant set dies a collir tres brots de romaní cada dia i no pot parlar amb ningú mentre és a buscar-los.

FONT. 063; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es beneeix per Setmana Santa (i per a usar-lo cal que sigui beneït).

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de tempestes (es tira al foc romaní, llor i olivera beneïts i es resa: "Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no ens deixeu").

Repel·lent per a invertebrats.

Repel·lent

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fresc diuen que repel·leix els escarabats.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 027. Floreix durant totes les Santes Maries de l'any: es pot trobar florit tot l'any.

FONT. 016; 045. El té plantat al jardí.

FONT. 050. Cal collir-lo florit; ho és nou o deu mesos l'any, menys a l'estiu. No té la mateixa força un romaní plantat a l'hort que un de muntanya, sobretot si viu en terrenys àrids: amb la pedra té més força.

FONT. 051 En un bosc cremat, el romaní triga molt a rebrotar.

FONT. 065. El romaní floreix cada Mare de Déu.

FONT. 068. No cal colli-lo florit, però si ho és, caldrà posar-n'hi menys perquè és més fort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Abortiu (Boulos, 1993).
Accelerador del part (Le Floc'h, 1983).
Afrodisíac (Mulet, 1990, 1991).
Afavoreix el creixement del cabell (Fernández, 2000).
Analgèsic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Leporatti & Corradi, 2001; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Analgèsic faringí (Verde *et al.*, 1998).
Analgèsic gàstric (Le Floc'h, 1983).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Analgèsic i antiinflamatori muscular (Casana, 1993; Parada, 1997).
Analgèsic i antiinflamatori muscular i articular (Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Galán, 1993; Parada, 1997).
Analgèsic muscular (Bartrolí, 1989; Fernández, 2000; Merzouki *et al.*, 2000).
Analgèsic muscular i reumàtic (Parada, 1997).
Analgèsic renal (Le Floc'h, 1983).
Antiabortiu (Morton, 1981).
Antiàlgic (Bonet, 2001; Raja, 1995; Rigat, 2005).
Antialopèdic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero & Fresu, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
Antianèmic (Bartrolí, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antianorèctic (Agelet, 1999; Pellicer, 2000).
Antiartrític (Bartrolí, 1989; Blanco & Cuadrado, 2000; Fernández, 2000; González-Tejero *et al.*, 1992).
Antiartròsic (González-Tejero *et al.*, 1992; Parada, 1997; Pellicer, 2000).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Boukef, 1986; Duke, 1986; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974).
Antibronquític (Bartrolí, 1989; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Leporatti & Corradi, 2001; Usher, 1974).
Anticatarral (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Fernández, 2000; Blanco & Cuadrado, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Merzouki *et al.*, 1997; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Rigat, 2005; Roig, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Galán, 1993; De Feo & Senatore, 1993; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Anticolagóg (Agelet, 1999).
Anticoreic (Bonet, 2001).
Antidepressiu (Fernández, 2000).
Antidermatòsic (Agelet, 1999).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000; Morton, 1981).
Antidismenorreic (Ara, 1994).
Antieczematós (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández, 2000).
Antiemètic (Morton, 1981; Roig, 1988).
Antiepilèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Pellicer, 2000).
Antiepiemorreic (Agelet, 1999).
Antiequimòtic (Casana, 1993; Rigat, 2005).
Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Ziyat, 1997).
Antiflatulent (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; Morton, 1981).
Antigastràlgic (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1987; Benchaabane & Abbad, 1994; Boukef, 1986; Obón & Rivera, 1991; Roig, 1988).
Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Peris *et al.*, 1995).
Antigotós (Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991).
Antigripal (González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Ribon, 1993; Rivera *et al.*, 1994).
Antihelmíntic (Verde *et al.*, 1998).
Antihemastènic (Agelet, 1999; Selga, 1998).
Antihemorroidal (Agelet, 1999; Duke, 1986; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).
Antihipertensiu (Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Rigat, 2005; Ziyat, 1997).
Antiictèric (Bonet, 2001).
Antiiinfeccios (Mulet, 1990, 1991).
Antiiinfeccios bucal (De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981).
Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Blanco, 1996; Bonet, 1994, 2001; Duke, 1986; González-Tejero *et al.*, 1992; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Antiinflamatori muscular i articular (Pellicer, 2000).
Antiinflamatori hepatobiliar (Bonet, 2001).

Antiinflamatori intestinal (Conca, 1996).
 Antiinflamatori tòpic (Pellicer, 2000).
 Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
 Antimicòtic (Agelet, 1999).
 Antimigranyós (Ara, 1994; Parada, 1997).
 Antineuràlgic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Antiobesitat (Galán, 1993).
 Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bellakhdar *et al.*, 1987; Blanco, 1996; González-Tejero *et al.*, 1992; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999).
 Antiotàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986).
 Antioxidant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).
 Antipediculòtic (Ara, 1994; Benchaabane & Abbad, 1994).
 Antipelohèmic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Antipirètic (Fernández, 2000; Leporatti & Corradi, 2001).
 Antipiròtic (Agelet, 1999).
 Antipneumònic (Bonet, 2001).
 Antipsoriàsic (Bartrolí, 1989).
 Antiradicalar (Fleurentin *et al.*, 1991; Peris *et al.*, 1995).
 Antireumàtic (Batlle, 1993; Bartrolí, 1989; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1994; Boukef, 1986; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Rivera & Obón, 1992; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Antireumàtic i analgèsic muscular (Ara, 1994; Parada, 1997).
 Antisarnós (Mulet, 1990, 1991).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).
 Antisèptic bucal (Batlle, 1993; Blanco, 1996).
 Antisèptic bucofaringi (Selga, 1998).
 Antisèptic cutani (Martínez, 1993).
 Antisèptic i cicatritzant (Merzouki *et al.*, 1997; Parada, 1997).
 Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
 Antisèptic ocular (Agelet, 1999).
 Antisèptic postpart (Boukef, 1986).
 Antitetànic (Agelet, 1999).
 Antititífic (Bonet, 2001).
 Antitumoral (Martínez, 1993).
 Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1997; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).
 Antitussigen balsàmic (Martínez, 1993).
 Antiulcerós (Agelet, 1999; Martínez, 1993).
 Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Aperitiu (Arnold-Apostolides, 1991; Fajardo *et al.*, 2000; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
 Aromàtic (Le Floc'h, 1983; Muntané, 1991, 1994).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).
 Bactericida (Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
 Calmant (Rivera *et al.*, 1994).
 Cardiotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1981; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Roig, 1988).
 Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Ziyat, 1997).
 Coadjuvant del postpart (Morton, 1981).
 Coadjuvant del tractament hipocolesteremiant (Ara, 1994).
 Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rivera & Obón, 1992).
 Colerètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Conca, 1996; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rivera & Obón, 1992; Rombi, 1991).
 Contraceptiu (Duke, 1986; Rivera & Obón, 1992).
 Convulsivament (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Roig, 1988).
 Debilitant (Bonet, 2001).
 Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
 Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Martínez, 1993; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
 Dermatològic (Obón & Rivera, 1991).
 Descongestiu nasal (Torres, 1999).
 Descongestiu de les vies respiratòries (Bartrolí, 1989; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Descongestiu pulmonar (Bonet, 2001).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981; Tyler, 1987).
 Digestiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Rivera & Obón, 1992; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
 Digestiu veterinari (González-Tejero *et al.*, 1999).
 Diurètic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 1997; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rivera & Obón, 1992; Ziyat, 1997).
 Emmenagog (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1987, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Ziyat, 1997).
 Emol·lient (Fernández, 2000; Martínez, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Estimulant (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Estimulant de la circulació (Fajardo *et al.*, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
 Estimulant del sistema cardiovascular (Lastra & Bachiller, 1997).
 Estimulant del SNC (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Estomàquic (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Le Floc'h, 1983; Roig, 1988; Tyler, 1987).
 Eumenorèic (Ara, 1994).
 Eupèptic (De Feo *et al.*, 1992; Martínez, 1993).

Exitant (Bonet, 2001).
 Expectorant (Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).
 Febrífug (Boukef, 1986; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
 Fertilitzant (Morton, 1981).
 Fixador del cabell (Fernández, 2000).
 Fungicida (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Hemostàtic (Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991).
 Hepatoprotector (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Rivera & Obón, 1992; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
 Hipertensor (Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Hipnòtic (Morton, 1981; Roig, 1988).
 Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Hipoglucemiant (Casana, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Lev & Amar, 2000; Martínez, 1993; González-Tejero *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
 Hipopigmentant (Martínez, 1993).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Font, 1961; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).
 Hipouremitant (Martínez, 1993).
 Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).
 Immunoestimulant (Ribon, 1993).
 Insecticida (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Cañigueral *et al.*, 1998).
 Laxant (Boukef, 1986; Leporatti & Corradi, 2001).
 Litotríptic (Lev & Amar, 2000).
 Mucolític (De Feo & Senatore, 1993; Peris *et al.*, 1995).
 Oftàlmic (Fernández, 2000).
 Oxitòcic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Le Floc'h, 1983).
 Panacea (Roig, 1988).
 Parasitocida (Ballero & Fresu, 1991; Peris *et al.*, 1995).
 Parturifaent (Selga, 1998; Bonet, 2001).
 Per a afavorir la circulació (Pellicer, 2000).
 Per a afeccions circulatòries (Fernández, 2000).
 Per a afeccions del sistema urinari (Ali-Shtayeh *et al.*, 2000).
 Per a afeccions digestives (Fernández, 2000).
 Per a afeccions hepàtiques (Fernández, 2000).
 Per a afeccions respiratòries (Fajardo *et al.*, 2000).
 Per a apoplexies (Roig, 1988).
 Per a colecistitis cròniques (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a contusions (Ara, 1994; Batlle, 1993; Fernández, 2000; Morton, 1981).
 Per a embellir el cabell (Fernández, 2000).
 Per a enfosquir el cabell (Fernández, 2000).
 Per a eritemes (Boukef, 1986).
 Per a esquinços i torçades (Fajardo *et al.*, 2000).
 Per a fer massatges (Parada, 1997).
 Per a fer tornar el remuc al bestiar (ovelles) (Pieroni, 1999).
 Per a immobilitzar ossos trencats (Pellicer, 2000).
 Per a la ciàtica (Ara, 1994; Fajardo *et al.*, 2000; Verde *et al.*, 1998).
 Per a la cirrosi (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la dermatitis seborreica (Ara, 1994).
 Per a la dispèpsia atònica (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la hipocondria (Roig, 1988).
 Per la icterícia (Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Selga, 1998).
 Per a la influença (González-Tejero *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
 Per la incontinença urinària (Le Floc'h, 1983).
 Per a la leucorrea (Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Roig, 1988).
 Per a la memòria (Camejo, 2001).
 Per a la paràlisi (Garnier *et al.*, 1961; Roig, 1988).
 Per a la ronquera (Roig, 1988; Verde *et al.*, 1998).
 Per a l'astènia (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la sarna (Leporatti & Corradi, 2001).
 Per a la sífilis (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a la taquicàrdia (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per al fetge gras (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a l'epilèpsia (Le Floc'h, 1983).
 Per a les arrugues (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per a les cataractes (Blanco, 1996).
 Per al mal d'estómac (Pieroni & Quave, 2005).
 Per al mal de gola (Le Floc'h, 1983; Torres, 1999).
 Per al paludisme (Fernández, 2000).
 Per al vertigen i altres afeccions del sistema nerviós (Roig, 1988).
 Per a rebaixar la sang (Conca, 1996).
 Per a trastorns de l'estómac i de la melsa (Le Floc'h, 1983).
 Per a trastorns en el tracte respiratori superior (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a trastorns psicòmatics (Muntané, 1991, 1994).
 Preventiu de la pesta (Parada, 1997).
 Protector cardíac (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).
 Protector de la melsa (Arnold-Apostolides, 1991).
 Protector gastrointestinal (Bellakhdar *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991; Ziyat, 1997).
 Protector renal (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; González-Tejero, 1989; Morton, 1981).
 Provoca la menstruació (Schröder *et al.*, 1996).
 Purgant (Agelet, 1999; Merzouki *et al.*, 1997; Mulet, 1990, 1991).
 Reconstituent (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Rivera & Obón, 1992; Roig, 1988).
 Reconstituent de la tuberculosi pulmonar (Villar *et al.*, 1992).
 Reforçant i analgèsic muscular (Parada, 1997).
 Reforçant nerviós (Bartrolí, 1989; Ribon, 1993).
 Reforçant oftàlmic (Roig, 1988).
 Regulador de la menstruació (Lastra & Bachiller, 1997).
 Regulador de la pressió sanguínia (Bonet, 1994; González-Tejero *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Rigat, 2005).
 Relaxant (Parada, 1997).
 Repel·lent de mosques (Galán, 1993).
 Resolutiu (Agelet, 1999).
 Restauratiu (Mulet, 1990, 1991).
 Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).
 Rubefaent (Peris *et al.*, 1995).
 Salutífer (Bonet, 2001).
 Sedant (De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
 Suavitant dermatològic (Fernández, 2000).
 Tònic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boukef, 1986; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Lev & Amar, 2000; Martínez, 1993; Morton, 1981; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Rivera & Obón, 1992; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987; Yesilada *et al.*, 1993).
 Tònic cerebral (Rigat, 2005).
 Tònic capil·lar (González-Tejero *et al.*, 1992; Martínez, 1993).
 Tònic intestinal (Fernández, 2000).
 Tònic nerviós (Ara, 1994).
 Tònic oftàlmic (Martínez, 1993).
 Tònic renal (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tonificant cutani (Ara, 1994; Martínez, 1993).
 Tòxic a altes dosis (Bellakhdar *et al.*, 1987).
 Tranquil·litzant (González-Tejero *et al.*, 1992; Morton, 1981; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
 Vasotònic (Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Cañigueral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Fernández, 2000; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

***Rubia peregrina* L. (Rubiàcies)**

BCN 29773

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit enfiladís latemediterrani. Boscs esclerofil·les, màquies i garrigues; més rara al bosc caducifoli sec. Regió mediterrània i part baixa de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Sense nom (038, 048)

USOS MEDICINALS

Part aèria tendra

Antihipertensiu

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Le Floç'h, 1983; Usher, 1974).	Digestiu (Agelet, 1999).
Afrodisiac (Le Floç'h, 1983; Usher, 1974).	Diürètic (Bonet, 2001; Laberche & Laberche, 1991; Le Floç'h, 1983; Muntané, 1990; 1991; Usher, 1974).
Afrodisiac veterinari (Pieroni, 1999).	Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).	Emmenagog (Le Floç'h, 1983).
Antiberrugós (Agelet, 1999).	Laxant (Laberche & Laberche, 1991).
Anticatarral (Bonet, 1991, 1993; Muntané, 1990; 1991).	Facilita el part (Floç'h, 1983).
Antidiarreic (Floç'h, 1983).	Hematocàrtic (Bonet, 2001).
Antiestàtic ruminal (Bonet, 2001).	Hepatoprotector (Rigat, 2005).
Antipirètic (Agelet, 1999).	Hipotensor (Muntané, 1990, 1991).
Antireumàtic (Fernández, 2000).	Oftàlmic (Le Floç'h, 1983).
Antisèptic (Fernández, 2000).	Per a fer tornar el remuc al bestiar (Bonet, 1991, 1993; Selga, 1998).
Antitussigen (Bonet, 1991, 1993; Verde <i>et al.</i> , 1998).	Per a pertorbacions de les vies respiratòries (Merzouki <i>et al.</i> , 1999).
Astringent (Muntané, 1990; 1991).	Protector renal (Fernández, 2000).
Coadjuvant del part veterinari (Pieroni, 1999).	Regulador de la menstruació (Usher, 1974).
Contra afeccions del fetge i els ronyons (Le Floç'h, 1983).	Tònic suau (Merzouki <i>et al.</i> , 1999).
Contra la ciàtica (Le Floç'h, 1983).	
Contra la disúria (Le Floç'h, 1983).	
Dermatològic (Fernández, 2000).	

***Rubus bifrons* Vest in Tratt. (Rosàcies)**

BCN 28769

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit caducifoli eurosiberià propi de les bardisses de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Romeguera [ruməyéɾə] (017)

USOS MEDICINALS

Llucs tendres

Antiinflamatori faringi

FONT. 017. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiinflamatori faringi (Rodrigues, 2007).

***Rubus canescens* DC. subsp. *canescens* (Rosàcies)**

BCN 39986

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit semicaducifoli lateeurosiberià. Bardisses de l'estatge montà i de les contrades mediterrànies plujoses, preferentment sobre substrat silici.

NOMS POPULARS

Romeguera [ruməɣéɾə] (051)

USOS MEDICINALS

Llucs tendres

Antidiarreic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Talla la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a cicatritzar ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antipirètic (Yesilada *et al.*, 1993).

***Rubus idaeus* L. (Rosàcies)**

BCN 29774

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit enfiladís eurosiberià-boreoalpí. Clarianes de boscs humits de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

“Framboise” (nom francès) (038)

“Frambueses” (nom castellà pronunciat a la catalana) [frəmβuezəs] (056)

Gerds [ʒéerts] (086)

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne confitura o menjar directament. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen crus o en confitura. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Rubus ulmifolius* Schott (Rosàcies)**

BCN 29938

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit holàrtic. Bardisses i boscs clars, damunt sòls més o menys humits. De l'estatge montà al litoral.

NOMS POPULARS

Bardisses [bərðísəs] (060)

Esbarzer [əzβərsé] (073)

Móra/móres (fruit) [mórə] (037) [mórəs] (081, 086)

Móres de bosc [mórəðəβósk] (061)

Romeguera [ruməyéɾə] (001, 009, 021, 022, 027, 028, 030, 031, 033, 035, 038, 039, 040, 041, 045, 048, 050, 052, 054, 055, 062, 071, 072, 073, 075, 082, 083, 093)

Verder/verders [bərðé] (035, 056, 062) [bərðés] (037)

USOS MEDICINALS

Fruit madur sencer

Vitamínic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Font de vitamines. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Sobretot per als nens després d'estar malalts.

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció de 3, 5 o 7 fulles. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura inflamacions. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa pellar. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Aplicació directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resolutiu

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Madura els furóncols i grans infectats fins que rebenten. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a podrir furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del revers. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Llucs tendres

Antiàcid

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cor agre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidiarreic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si tens diarrea has de menjar caps de romeguera. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar-ne directament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tallen la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura el mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031; 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033; 038; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039; 052; 073; 082; 083. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gingival

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer posar les dents a la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic bucal

FONT. 071; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiulcerós gàstric

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les llagues d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'escarlatina

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'escarlatina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cada matí, en dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'amigdalitis

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Salutífer

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Trastorns del sistema digestiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer passar la set. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És amargant.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les móres es mengen (cal vigilar que no siguin calentes del sol, que fan mal de ventre). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 027; 050; 082; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen crues o en confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 031; 040; 061; 062; 075; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a menjar fresca o en confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne melmelada (se'n necessiten moltes per a fer un potet de melmelada). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne confitura i posar en postres com iogurt, coques o macedònia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 072; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen i se'n fa melmelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de móres: vi generós, móres i sucre. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Mal de ventre

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Calentes del sol fan mal de ventre GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Merzouki *et al.*, 1999).

Analgèsic i antiinflamatori faríngi (Parada, 1997).

Antiàcid (Mulet, 1990, 1991).

Anticatarral (Agelet, 1999; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Verde *et al.*, 1998).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Conca, 1996; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Antifuroncolòsic (Raja, 1995).

Antihemorroidal (Conca, 1996).

Antiherpètic (Rigat, 2005).

Antihipertensiu (Bonet, 2001).

Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori bucofaringi (Pellicer, 2000; Rigat, 2005).

Antiinflamatori laringològic (González-Tejero, 1989; Raja, 1995).

Antimicòtic (Agelet, 1999).

Antiodontàlgic (Bonet, 1991, 1993; González-Tejero, 1989;

Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Antipiròtic (Merzouki *et al.*, 1997).

Antireumàtic (Bonet, 1991, 1993).

Antisèptic (Agelet, 1999; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Ballero & Fresu, 1993; Bonet, 1991, 1993, 1994; Conca, 1996; Ferrández & Sanz, 1993; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antipelohèmic (Bonet, 2001).

Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).

Antisèptic bucal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antisèptic oftàlmic (González-Tejero, 1989).

Antitussigen (Fernández, 2000; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Antiulcerós gàstric (Pardo de Santayana, 2004).

Antivaricós (Fernández, 2000).

Astringent (Boulos, 1993; Conca, 1996; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Callicida (Selga, 1998).
 Cicatritzant (Bonet, 2001; Parada, 1997).
 Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
 Depuratiu (González-Tejero, 1989; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Dermatològic (Ferrández & Sanz, 1993).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Digestiu (Agelet, 1999; Bonet, 1994; Fernández, 2000).
 Diürètic (Ballero & Fresu, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Emol·lient respiratori (Bonet, 1991, 1993).
 Hematocatàrtic (Pellicer, 2000).
 Hipocolesterolèmic (Agelet, 1999).
 Hipotensor (González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Verde *et al.*, 1998).
 Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991).
 Laxant (Mulet, 1990, 1991).
 Material sanitari (Bonet, 2001).
 Oxitòxic (Agelet, 1999).
 Parturifaent (Agelet, 1999).
 Pectoral (Muntané, 1991, 1994).
 Per a curar abscessos purulents de la pell (causats per espines) (Pieroni et Quave, 2005).
 Per a la disenteria (Fernández, 2000).
 Per a la tos ferina (Villar *et al.*, 1992).
 Per a les angines (Ferrández & Sanz, 1993).
 Per als còlics intestinals (Villar *et al.*, 1992).
 Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
 Queratolític (Bonet, 2001).
 Reforçant gingival (Villar *et al.*, 1992).
 Refrescant (Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998).
 Resolutiu (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Parada, 1997; Pellicer, 2000).
 Tòxic pel bestiar (ovelles i cabres, si en consumeixen els brots tendres) (Blanco & Cuadrado, 2000).
 Vasotònic (Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995).
 Vitamínic (vitamina C) (Conca, 1996).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).

***Rumex acetosa* L. subsp. *acetosa* (Poligonàcies)**

BCN 29775

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Prats dalladors, herbassars megafòrbics. Principalment als estages montà i subalpí.

NOMS POPULARS

Llengua de bou [λέηγαδαβόω] (073)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (es cullen florits).

***Rumex bucephalophorus* L. (Poligonàcies)**

BCN 31301

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit mediterrani propi de pradells terofítics, sobre substrat silici. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Agrella [əγρέλε] (037)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar d'hivern de les ovelles. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

Rumex crispus L. (Poligonàcies)

BCN 31302

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Herbassars en sòls humits, principalment argilosos i compactes. Del litoral a l'estatge subalpi.

NOMS POPULARS

Plantatge d'aigua [pləntədʒəðájɣwə] (050)

USOS MEDICINALS

Fulles

Vulnerari

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació de la fulla directament, o aixafada.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afavoridor de l'augment d'hemoglobina (Garnier *et al.*, 1961).
Alimentari (Lieutaghi, 1991; Ferrández & Sanz, 1993).
Alteratiu (Lastra & Bachiller, 1997; Tyler, 1987).
Antianèmic (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
Antianorèctic (Agelet, 1999).
Antibronquític (Garnier *et al.*, 1961).
Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981).
Anticatarral (Galán, 1993; Martínez, 1993).
Antidiarreic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; Fernández, 2000; Villar *et al.*, 1992).
Antieczematós (Duke, 1986).
Antiescorbútic (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Morton, 1981).
Antiescrofulós (Duke, 1986).
Antifúngic (Duke & Ayensu, 1985).
Antigripal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Antihelmíntic (Duke, 1986).
Antihemorroidal (Ertug, 2000).
Antiherpètic (Duke, 1986).
Antiinflamatori (Morton, 1981).
Antiinflamatori glandular (Erichsen-Brown, 1989).
Antiinflamatori umbilical veterinari (Pieroni, 1999).
Antiodontàlgic (Duke, 1986).
Antipirètic (Duke, 1986; Morton, 1981).
Antipiròtic (Duke, 1986).
Antipruriginós (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Antireumàtic (Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981).
Antituberculós (Duke, 1986; Morton, 1981).
Antitumoral (Erichsen-Brown, 1989).
Aperitiu (Arteche *et al.*, 1993).
Astringent (Erichsen-Brown, 1989; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987).
Bèquic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Catàrtic (Erichsen-Brown, 1989).
Cicatritzant de ferides i úlceres (Lastra & Bachiller, 1997).
Dentifrici (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).
Depuratiu (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Morton, 1981; Erichsen-Brown, 1989).
Depuratiu sanguini (Roig, 1988).
Dermatològic (per a l'escròfula) (Lastra & Bachiller, 1997).
Descongestiu de la pell (Arteche *et al.*, 1993).
Descongestiu hepàtic (Erichsen-Brown, 1989).
Detersiu en talls (Erichsen-Brown, 1989).
Digestiu (Leporatti & Corradi, 2001; Vázquez *et al.*, 1997).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Emol·lient (González-Tejero, 1989).
Eritropoiètic (Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).
Estimulant de les defenses orgàniques (Arteche *et al.*, 1993).
Estomàquic (Lastra & Bachiller, 1997).
Hemostàtic (Duke & Ayensu, 1985).
Hemostàtic pulmonar (Erichsen-Brown, 1989).
Hepatoprotector (Lastra & Bachiller, 1997).
Laxant (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Tyler, 1987).
Letal per a animals (Duke, 1986).
Mucolític (Arteche *et al.*, 1993).
Oftàlmic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989).
Per a abrasions (Erichsen-Brown, 1989).
Per a adenopaties (Duke, 1986).
Per a dispèpsies (Roig, 1988).
Per a erupcions en la pell (Erichsen-Brown, 1989; Roig, 1988).
Per a la disenteria (Erichsen-Brown, 1989).
Per a la dispèpsia (Erichsen-Brown, 1989).
Per a la gingivitis (Duke, 1986).
Per a la gota (Erichsen-Brown, 1989).
Per a la laringitis (Duke, 1986).
Per a l'àntrax (Duke, 1986).
Per a la lepra (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).
Per a la malària (Duke, 1986).
Per a la sífilis (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).
Per a la tinya (Duke & Ayensu, 1985).
Per a la tuberculosi (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).
Per a la urticària (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).
Per al càncer (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).
Per a l'enteritis (Garnier *et al.*, 1961).
Per a lesions en la pell (Duke, 1986).
Per al magolament (Duke, 1986).

Per als furúncols (Leporatti & Corradi, 2001).
Per a malalties venèries (Duke, 1986; Tyler, 1987).
Per a nafres orals i cutànies (Duke, 1986).
Per a pertorbacions cardíagues (Verde *et al.*, 1998).
Per a pertorbacions en el fetge (Galán, 1993; Tyler, 1987).
Per a pertorbacions en la bufeta (Erichsen-Brown, 1989).
Per a pertorbacions en la pell (Tyler, 1987).
Per a pertorbacions en la sang (Tyler, 1987).
Per a purificar la sang (Leporatti & Pavesi, 1990).
Per a tractar problemes de sífilis (Morton, 1981).
Per a tumefaccions (Duke, 1986).
Per a tumors glandulars (Erichsen-Brown, 1989).
Protector capil·lar (Arteche *et al.*, 1993).
Provoca nàusees (Duke, 1986).

Purgant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974; Vázquez *et al.*, 1997).
Remineralitzant (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Lastra & Bachiller, 1997).
Resolutiu (Ferrández & Sanz, 1993).
Tònic (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Vázquez *et al.*, 1997).
Tònic amarg (Lastra & Bachiller, 1997).
Tòxic (Morton, 1981; Duke, 1986).
Vitamínic (Arteche *et al.*, 1993).
Vulnerari (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Erichsen-Brown, 1989; Ertug, 2000; Villar *et al.*, 1992).

***Ruscus aculeatus* L. (Liliàcies)**

BCN 29939

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit latemediterrani. Alzinars i altres boscs, matollars densos. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Gallagans [gələɣáns] (046)

Gallaranc/gallarancs [gələráŋ] (001, 047, 057) [gələráŋs] (034, 039, 040, 044, 064, 094)

Galzeran/galzerans [gəlzəráŋ] (027, 051) [gəlzəráŋs] (034)

USOS MEDICINALS

Arrels

Orexigen/Anorèctic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu o posa gana segons necessitat. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **PREPARACIÓ.** No consta. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Si toques molt l'arrel, fa venir son.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** A Maçanet pujava gent a arrencar gallarancs per a vendre'n l'arrel perquè deien que era medicinal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Arrels

Hipnòtic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Els feia marxar la son si en tenien. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via externa. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** Sí.

Fruit

No consta

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Són tòxiques. **GRAU DE TOXICITAT.** Mitjà. **VIA D'INTOXICACIÓ.** No consta. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **OBSERVACIONS.** Les boles són tòxiques però els ocells se les mengen.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 052; 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el niu de les sèpies a les nanses (així les femelles de les sèpies hi entraven a pondre els ous).

Ús social.

Ornamental

FONT. 001; 034; 040; 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamentació de Nadal.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (en collien quan encara no era protegit).

FONT. 044; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Activa el sistema venós i limfàtic (Van Hellemont, 1986).

Afavoridor del retorn venós (Van Hellemont, 1986).

Afecta el sistema venós (Reuter, 1991).

Afavoridor de la circulació venosa (Tyler, 1987).

Afavoridor de la circulació en les cames (Tyler, 1987).

Antidismenorreic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antiedematós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Arteché *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).

Antiescrofulós (Le Floch, 1983).

Antigotós (Lastra & Bachiller, 1997).

Antihemorroidal (Garnier *et al.*, 1961; Costa & Peris, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Tyler, 1987; Rombi, 1991; Arteché *et al.*, 1993).

Antiictèric (Usher, 1974).

Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Van Hellemont, 1986; Tyler, 1987; Pérez de Paz & Medina, 1988; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991).

Antiinflamatori oftàlmic (Mulet, 1990, 1991).

Antilitiàsic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antipirètic (Schröder *et al.*, 1996).

Antipoagrós (Van Hellemont, 1986; Arteché *et al.*, 1993).

Antiprostàtic (Arteché *et al.*, 1993).

Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).

Antivaricós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Arteché *et al.*, 1993; Costa & Peris, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).

Aperitiu (Font, 1961; Le Floch, 1983).

Coadjuvant en tractaments anticel·lulítics (Lastra & Bachiller, 1997).

Diürètic (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floch, 1983; Lev & Amar, 2000; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Van Hellemont, 1986; Tyler, 1987; Costa & Peris, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991; Lieutaghi, 1991; Villar *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Laberche & Laberche, 1991).

Dermatològic (Schröder *et al.*, 1996).

Emmenagog (Schröder *et al.*, 1996).

Hemolític (Garnier *et al.*, 1961).

Hipotensor (Agelet, 1999).

Laxant (Tyler, 1987).

Litotríptic renal (Van Hellemont, 1986; Yesilada *et al.*, 1993).

Per a afeccions urinàries (Le Floch, 1983).

Per a afeccions venoses (Van Hellemont, 1986).

Per a la ciàtica (Verde *et al.*, 1998).

Per a l'erisipela (Blanco, 1996).

Per a la flebitis (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a la fragilitat capil·lar (Pérez de Paz & Medina, 1988; Arteché *et al.*, 1993).

Per a la gravel·la de la bufeta (Usher, 1974).

Per a la hidropesia (Le Floch, 1983).

Per a la icterícia (Le Floch, 1983).

Per a la insuficiència venosa (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986;

Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Rombi, 1991).

Per a la pròstata (Lev & Amar, 2000).

Per a la recuperació postflebitis (Arteché *et al.*, 1993).

Per a la urolitiasi (Arteché *et al.*, 1993).

Per a les cames pesades (Lastra & Bachiller, 1997).

Per al carcinoma prostàtic (Van Hellemont, 1986).

Per a la icterícia (Van Hellemont, 1986).

Per a trastorns uterins (Usher, 1974).

Sudorífic (Usher, 1974).

Tònic venós (Bonet, 1991; Costa & Peris, 1982; Peris *et al.*, 1995).

Tòxic (Garnier *et al.*, 1961; Fernández & Nieto, 1982; Van Hellemont, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988; Arteché *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).

Tractament profilàctic de congelació i acrocianosi dels teixits (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic d'edemes (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic de les cames pesades (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic de la trombosi (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic de la tromboflebitis (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic de les rampes del panxell (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic de l'estasi venosa (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic del síndrome premenstrual (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic de varices (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic d'hemorroides (Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic d'úlceres en les cames (Van Hellemont, 1986).

Tractament profilàctic d'úlceres varicoses (Van Hellemont, 1986).

Vasoconstrictor (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986; Tyler, 1987; Rombi, 1991).

Vasoconstrictor venós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).

Vasoprotector (Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).

Venotònic (Lastra & Bachiller, 1997; Lieutaghi, 1991; Rombi, 1991).

Vulnerari (Schröder *et al.*, 1996).

***Ruta chalepensis* L. (Rutàcies)**

BCN 29940

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Vegetació ruderal dels llocs àrids. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Ruda [rúðə] (001, 004, 005, 008, 009, 010, 011, 017, 018, 027, 030, 031, 034, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 042, 045, 046, 047, 048, 049, 050, 056, 058, 061, 062, 063, 064, 065, 066, 070, 071, 072, 073, 074, 076, 078, 079, 080, 081, 083, 093)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Abortiu

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si s'està embarassada, ho fa baixar tot. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Ella ho va provar i no li va anar bé, tot i que no en va beure massa per por que li fes mal.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Abans de la guerra es prenia per a avortar.

Antihelmíntic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els cucs. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Gotes (ús intern). **PREPARACIÓ.** Unes gotetes de la maceració alcohòlica dissoltes en aigua. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar la casa. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Fumigació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Cal cremar-la. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Tot i portar-la en bosses, fa una bravada molt forta.

Antisèptic ocular

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Unes gotetes de la maceració alcohòlica dissoltes en aigua. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Unes gotetes en un got d'aigua. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Si prens molta ruda, la pell en fa l'olor.

Antitussigen

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als atacs de tos seca. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Aerosol (ús intern). **PREPARACIÓ.** En fan un

collaret de les tiges florides. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. A la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Hi ha una dita, però no és certa: “Fes-li aigua de ruda per tornar-la muda”.

Emmenagog

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la regla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar l'estat nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Abortiu

FONT. 027; 035; 064; 066; 072; 073; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Té molt mal gust: és molt dolenta de prendre.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una olor molt forta.

Antiasmàtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'asma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cigarreta (ús intern). PREPARACIÓ. Es fuma en poca quantitat, barrejat amb tabac. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticefalàlgic

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Liniment (ús extern). PREPARACIÓ. Es fa bullir la planta en oli d'oliva. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicar al front i al clatell. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidepressiu

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiarreic

FONT. 056. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidismenorreic

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors de la menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiangrenós

FONT. 004. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiestàtic ruminal

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihelmíntic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta picada i greix de gallina. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihemorroïdal

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiictèric

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fel eixit (quan la gent ve groga). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018; 027. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la inflamació d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Planta aixafada i lligada amb clara d'ou, en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori vulvar

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a inflamacions genitals femenines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els atacs de tos que es tenien quan els cucs pujaven fins al coll i feien uns pessics que provocaven uns atacs de tos que ofegaven i no marxava amb res. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Maceració en vinagre o en vi. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En vinagre va millor.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als atacs de tos que fan venir els cucs quan pugen al coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Un brot posat al coll en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cor. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els animals en mengen per a desbotir-se quan mengen, per exemple, canyota (*Sorghum halepense*). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

Contraverí

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure l'enverinament per matamosques. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emètic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa vomitar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emmenagog

FONT. 071; 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la regla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Emol·lient gàstric

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la cremor que queda a dins després d'un atac de feridura. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarampió

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la febre del xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una olor forta i desagradable, per això es diu que a la ruda no cal buscar-la, ja et troba ella a tu.

Resolutiu

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Salutífer

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per quan et trobes malament. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció en xocolata desfeta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tònic amarg

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amargant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'hi pot posar xocolata per a treure

el mal gust que té.

FONT. 001; 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si s'hi afegeix un bocí de xocolata en treu la mala olor.

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'estat nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'hi afegeix un bocí de xocolata perquè no sigui tant dolenta.

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És molt forta, s'ha de fer ben fluixa.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar l'excitació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una bravada molt forta; és molt aromàtica.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vulnerari

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides infectades com una fistula. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 005; 011. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana. PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ens feien posar un brot de ruda al pit, a sota la roba, però no recordo per a què.

Part aèria tendra

Anticefalàlgic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa (cal mastegar-ne un brot).
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Repel·lent d'insectes

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si en poses un brot a la finestra, no venen les formigues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija florífera

Abortiu

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Abortiva, fa perdre la criatura. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidismenorreic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de la menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antineoplàstic

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cucs aquells que feien venir atacs de tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Un collaret de brots florits al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La bravada fa marxar els cucs d'aquells que fan venir atacs de tos.

Emmenagog

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Creu que tenia alguna propietat medicinal que no recorda.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a amargar la xocolata desfeta. DESTINACIÓ. Additiu.

Llavor

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer més amarga la xocolata desfeta. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 058; 078; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Summitats floríferes

FONT. 042; 049; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa a la xocolata desfeta per a donar-li bon gust. DESTINACIÓ. Additiu.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Abortiva

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si estàs embarassada, ho fa baixar tot. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. A ella no li va anar bé, però no en va abusar per por que li fes mal.

Tòxica

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La decocció presa sovint és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Verinós

FONT. 030; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És perillós beure'n perquè és massa forta i verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La planta és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La planta és tòxica, per això cada vegada s'usa menys. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Planta viva

Verinosa

FONT. 073; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Els

avisaven de ben petits que no la toquésin.

ALTRES USOS

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan la ruda fa pudor, s'acosta un canvi de temps.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un brot de ruda sota el coixí, al llombrígol o sota el mocador de cap calma els nervis.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La gent la té com a maleïda ("com a fantasma").

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dita: feu-li aigua de ruda per tornar-la muda.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de qualsevol enfermetat o mala sort (es posa en una bosseta penjada a la roba o al coll, "aquella bravada fa que no agafis res").

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar un abortament en ovelles (calia penjar un brot de ruda a la cua perquè quedessin netes).

Dites populars

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa una olor forta i desagradable, per això es diu que a la ruda no cal buscar-la, ja et troba ella a tu.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ruda, ruda, el temps es muda (es deia quan floria la ruda).

Repel·lent per a invertebrats.

Repel·lents

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si en poses un brot a la finestra, no venen les formigues.

Repel·lent per a vertebrats.

Repel·lents

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un manat de ruda espanta els ratolins.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 063. És una planta que fa molta pudor.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996;

Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1984).
Abortiu veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).
Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991).
Analgèsic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Fernández,

2000; Palevitch *et al.*, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
 Analgèsic i antiinflamatori muscular i articular (Parada, 1997).
 Analgèsic gàstric (Agelet, 1999).
 Analgèsic gastrointestinal (Verde *et al.*, 1998).
 Antiàlgic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antiartrític (Fajardo *et al.*, 2000).
 Antiartròsic (Pellicer, 2000).
 Antiasmàtic (Palevitch *et al.*, 1986).
 Anticatarral (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993; Palevitch *et al.*, 1986).
 Anticatarral i per pulmonies en veterinària (Bonet, 2001; Obón & Rivera, 1991).
 Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Fernández, 2000; Palevitch *et al.*, 1986; Parada, 1997).
 Anticonceptiu (Ballero & Fresu, 1991; Selga, 1998).
 Antidiarreic (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Rigat, 2005; Verde *et al.*, 1998).
 Antidiftèric (Agelet, 1999).
 Antidismenorreic (González-Tejero, 1989; Verde *et al.*, 1998).
 Antieczematós (Pellicer, 2000).
 Antiemètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
 Antiepilèptic (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).
 Antiequimòtic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antieritematós (Bonet, 2001).
 Antiescorbútic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).
 Antiespasmòdic intestinal (Ballero & Fresu, 1991).
 Antiflatulent (Ballero, 1982; Boukef, 1986).
 Antifuroncolós (Fernández, 2000).
 Antifúngic (Fernández, 2000).
 Antigangrenós (Parada, 1997).
 Antigastràlgic (Boukef, 1986; Obón & Rivera, 1991).
 Antigastrític (Agelet, 1999).
 Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antihelmíntic (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Selga, 1998; Roig, 1988).
 Antihemastènic (Agelet, 1999).
 Antihemorroidal (Agelet, 1999; Fajardo *et al.*, 2000; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
 Antiherpètic (Agelet, 1999).
 Antiinfecció (Obón & Rivera, 1991; Palevitch *et al.*, 1986).
 Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Blanco, 1996; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
 Antiinflamatori faríngic (Rigat, 2005).
 Antiinflamatori gastrointestinal (Conca, 1996; Pellicer, 2000).
 Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antiinflamatori muscular (Pellicer, 2000).
 Antiinflamatori oftàlmic (Morton, 1981).
 Antilitiàsic renal (Palevitch *et al.*, 1986).
 Antimicòtic (Agelet, 1999).
 Antinauseabund (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antiodontàlgic (Blanco, 1996; Fernández, 2000; Obón & Rivera, 1991; Selga, 1998).
 Antiotàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
 Antiparasitari (Bonet, 2001).
 Antiparkinsonià (Bonet, 2001).
 Antipediculòtic (Conca, 1996; Palevitch *et al.*, 1986).
 Antipleurític (Agelet, 1999).
 Antipneumònic (Bonet, 2001).
 Antipiròtic (Verde *et al.*, 1998; Bonet, 2001).
 Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Fleurentin *et al.*, 1991; Obón & Rivera, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).
 Antireumàtic veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Obón & Rivera, 1991; Palevitch *et al.*, 1986; Rigat, 2005).
 Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).
 Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).
 Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Palevitch *et al.*, 1986; Usher, 1974).
 Antisèptic vaginal (Fajardo *et al.*, 2000; Verde *et al.*, 1998).
 Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986).
 Antiulcerós (Agelet, 1999; Morton, 1981).
 Antivertiginós (Arnold-Apostolides, 1991; Rigat, 2005).
 Aperitiu (Obón & Rivera, 1991).
 Astringent (Schröder *et al.*, 1996).
 Cauteri (Bonet, 2001).
 Cicatritzant (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Coadjuvant del part (Bonet, 2001; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Rigat, 2005).
 Coadjuvant del part veterinari (Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000).
 Contra el vitiligo (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Contra l'esterilitat masculina (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Contra paràlisi local (Palevitch *et al.*, 1986).
 Contraverí (en picades d'insectes) (Galán, 1993).
 Contraverí de serps (Pardo de Santayana, 2004).
 Depuratiu (Galán, 1993).
 Dermatològic (Schröder *et al.*, 1996).
 Dermatològic veterinari (González-Tejero *et al.*, 1999).
 Descongestiu (Benchaabane & Abbad, 1994; Morton, 1981).
 Descongestiu nasal (Boulos, 1993).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981; Roig, 1988).
 Digestiu (Boulos, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Galán, 1993; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
 Diürètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).
 Emètic (Morton, 1981).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Blanco, 1996; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Usher, 1974).
 Emmenagog veterinari (Obón & Rivera, 1991).
 Emol·lient (Bonet, 2001).
 Espasmòdic (Boulos, 1993).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estimulant del SNC (Morton, 1981).
 Estimulant dels intestins i òrgans genitals (Roig, 1988).
 Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Blanco, 1996; Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996).
 Eumenorreic (Roig, 1988; Rigat, 2005).
 Facilita la respiració (Ballero, 1982).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982; Boukef, 1986; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Palevitch *et al.*, 1986; Pellicer, 2000).
 Galactòfug (Agelet, 1999).
 Hematocàrtic (Pellicer, 2000).
 Hemostàtic (Garnier *et al.*, 1961).
 Hepatoprotector (Bellakhdar *et al.*, 1991; Obón & Rivera, 1991).
 Hipnòtic (Bonet, 2001).
 Hipotensor (Boukef, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
 Ictiotòxic (Galán, 1993).
 Millora la circulació de la sang (Schröder *et al.*, 1996).
 Oftàlmic (Schröder *et al.*, 1996).
 Oxitòcic (Agelet, 1999; Fernández, 2000; Verde *et al.*, 1998).
 Parturifaent (Agelet, 1999; Fajardo *et al.*, 2000; Pellicer, 2000; Verde *et al.*, 1998).
 Per a afeccions cardíaques (Fernández, 2000).
 Per a afeccions de la gola (Fernández, 2000).
 Per a afeccions òtiques (Verde *et al.*, 1998).
 Per a alteracions de la tensió (Fernández, 2000).
 Per a aprimar-se (Verde *et al.*, 1998).
 Per als dolors abdominals (Palevitch *et al.*, 1986).
 Per a fer fregues (Selga, 1998).
 Per a infeccions als braguers de les vaques (Fajardo *et al.*, 2000).
 Per a la demència (Palevitch *et al.*, 1986).
 Per a la dismenorrea (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la paràlisi parcial (Arnold-Apostolides, 1991).
 Per a la rodesa de cap (Selga, 1998).
 Per a les clivelles dels pits (vulnerari) (Boukef, 1986).
 Per als animals que han perdut la remuga (Verde *et al.*, 1998).
 Per als còlics renals (Schröder *et al.*, 1996).
 Per als mals de ventre (Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999).
 Per a les malalties nasals (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a metrorràgies (Galán, 1993; Roig, 1988).
Per a mossegades de serp (Palevitch *et al.*, 1986).
Per a problemes respiratoris (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a retornar el remuc a les ovelles (Fajardo *et al.*, 2000; Obón & Rivera, 1991).
Per a rinitis (Boukef, 1986).
Per a trastorns del cor (Pardo de Santayana, 2004).
Per al xarampió (González-Tejero, 1989).
Per als còlics intestinals (Benchaabane & Abbad, 1994).
Protector cardíac (Morton, 1981).
Protector intestinal (Bellakhdar *et al.*, 1991).
Purgant (Fajardo *et al.*, 2000).
Reconstituent (Bonet, 2001).
Reforçant del cabell (Arnold-Apostolides, 1991).
Repel·lent d'escorpins (Boulos, 1993).
Repel·lent d'insectes (Bonet, 2001).
Reté la matriu durant l'embaràs (Verde *et al.*, 1998).
Resolutiu (Agelet, 1999; Pellicer, 2000; Rigat, 2005).
Revulsiu (Arnold-Apostolides, 1991).
Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991; Morton, 1981).

Salutífer (Bonet, 2001).
Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Palevitch *et al.*, 1986; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).
Tònic nerviós (Bonet, 2001).
Tònic oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991).
Tònic puerperal (Bonet, 2001).
Tònic uterí (Roig, 1988).
Tòxic (Benchaabane & Abbad, 1994; Boukef, 1986; Galán, 1993; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Tranquil·litzant (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
Vasotònic (González-Tejero, 1989; Palevitch *et al.*, 1986).
Vermicida (Torres, 1999).
Vermífug (Boukef, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Usher, 1974).
Vesicant (Arnold-Apostolides, 1991).
Vulnerari (Bonet, 2001; Boulos, 1993; Fernández, 2000; Rigat, 2005; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996).
Vulnerari veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

***Ruta graveolens* L. (Rutàcies)**

BCN 29776

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit submediterrani. Cultivada a petita escala com a medicinal i aromàtica.

NOMS POPULARS

Ruda [rúðə] (023, 067)

USOS MEDICINALS

Fulles

Tranquil·litzant

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana. **OBSERVACIONS.** És una aigua molt dolenta de gust.

Part aèria inespecífica

Orexigen

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir gana.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Fa molta pudor.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 023; 067. La cultiven a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet 1991, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; De Feo & Senatore, 1993; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Tyler, 1987; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1984).
Afecta el metabolisme de les parets dels vasos sanguinis (Reuter, 1991).
Afecta el sistema venós (Reuter, 1991).
Afecta les funcions de les plaquetes (Reuter, 1991).
Afrodisíac (Duke, 1986).
Al·lèrgic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Alleuja el càncer de boca (Duke, 1986).
Alleuja l'escirre (Duke, 1986).
Alleuja l'escleroderma uterí (Duke, 1986).
Analgèsic (Leporatti & Corradi, 2001).
Antiàlgic (Villar *et al.*, 1984; Muntané, 1991, 1994).
Antiamenorreic (Duke, 1986).
Antianèmic (Muntané, 1991, 1994).
Antiberrugós (Duke, 1986).
Anticatarral (Villar *et al.*, 1984).
Antidepressiu (Villar *et al.*, 1984).
Antidiarreic veterinari (Picchi, 1999).
Antídol (Duke & Ayensu, 1985).
Antídol en enverinaments (De Feo & Senatore, 1993).
Antiedematos (Duke, 1986).
Antiequimòtic (De Feo & Senatore, 1993).
Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Van

Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1984).
Antiespasmòdic intestinal (Duke, 1986).
Antifuroncolós (Raja, 1995).
Antigripal (Villar *et al.*, 1984).
Antihelmíntic (Font, 1961; Guarrera, 1999; Peris *et al.*, 1995; Selga, 1998).
Antihelmíntic veterinari (Pieroni, 1999).
Antihemorroidal (Schröder *et al.*, 1996).
Antihipotèrmic (Duke & Ayensu, 1985).
Antihistamínic (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995).
Antiinflamatori (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori articular veterinari (Pieroni, 1999).
Antiinflamatori genital (Muntané, 1991, 1994).
Antiinflamatori ocular (Muntané, 1991, 1994).
Antinauseabund (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Antineurític (Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1984).
Antiodontàlgic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Villar *et al.*, 1984).
Antiotàlgic (Bonet 1991, 1993; Muntané, 1991, 1994).
Antiparasitari (De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Peris *et al.*, 1995).
Antiparasitari veterinari (Pieroni, 1999).
Antipediculòtic veterinari (gallines) (Pieroni, 1999).
Antipoagrós (Duke, 1986).
Antireumàtic (De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996).
Antisèptic (Villar *et al.*, 1984).
Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic ocular (Agelet, 1999; Bonet 1991, 1993, 1994).
 Antisèptic veterinari (bovins, equins) (Pieroni, 1999).
 Antiviral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Aromatitzant (Muntané, 1991, 1994; Usher, 1974).
 Augmenta la resistència dels capil·lar sanguinis (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Bèquic (Duke, 1986).
 Calmant (Tyler, 1987).
 Carminatiu (Duke & Ayensu, 1985).
 Coadjuvant del part (Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1984).
 Colerètic (Duke, 1986).
 Contra la fatiga física i psíquica (Villar *et al.*, 1984).
 Descongestiu de la pell (De Feo & Senatore, 1993).
 Diaforètic (Font, 1961; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu (Bonet 1991, 1993; De Feo *et al.*, 1992).
 Digestiu veterinari (bovins) (Pieroni, 1999).
 Disminueix la fragilitat i la permeabilitat capil·lar dels vasos sanguinis (Duke, 1986).
 Ecbòlic (Duke, 1986).
 Emmenagog (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990, 1986; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).
 Estimulant aromàtic (Duke, 1986).
 Estimulant uterí (Duke, 1986).
 Estomàquic (Van Hellemont, 1986).
 Fotosensibilitzant (Peris *et al.*, 1995).
 Fototòxic (Duke, 1986).
 Hemostàtic (Duke & Ayensu, 1985; Villar *et al.*, 1984).
 Hipocolsterolèmic (Muntané, 1991, 1994).
 Hipoglucèmic (Duke, 1986).
 Hipotensor (Bonet 1991, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994).
 Hipoviscositzant sanguini (Bonet 1991, 1993).
 Inhibidor de la formació de tumors (Duke, 1986).
 Insecticida (Mulet, 1990, 1991).
 Irritant (Duke, 1986).
 Laxant (De Feo & Senatore, 1993).
 Letal (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Font, 1961).
 Narcòtic (Duke, 1986).
 Nematicida (Duke, 1986).
 Oftàlmic (Villar *et al.*, 1984).
 Oxitòxic (Agelet, 1999; Font, 1961; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1984).
 Parturifaent (Agelet, 1999; Duke, 1986).
 Per a afeccions de la gola (Villar *et al.*, 1984).
 Per a dolors reumàtics (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961).
 Per a èczemes (Arteche *et al.*, 1993).
 Per a induracions (Duke, 1986).
 Per a la ciàtica (Duke, 1986).
 Per a la psoriasi (Arteche *et al.*, 1993).
 Per a la ronya en veterinària (gossos) (Pieroni, 1999).
 Per a la sarna en veterinària (Guarrera, 1999).
 Per a la trombogènesi (Duke, 1986).
 Per a l'arteriosclerosi (Duke, 1986).
 Per a l'"astèria" (Muntané, 1991, 1994).
 Per al càncer (Duke & Ayensu, 1985).
 Per al control de la menstruació (Usher, 1974).
 Per a l'epilèpsia (Duke, 1986).
 Per a les mossegades de serp (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Houghton & Osibogun, 1993).
 Per a la histèria (Duke, 1986; Villar *et al.*, 1984).
 Per a l'insuficiència venosa (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Per al mal de cap acompanyat de vertigen (De Feo & Senatore, 1993).
 Per al mal de ventre (Torres, 1999).
 Per al mal son (Duke, 1986).
 Per a l'otitis (Schröder *et al.*, 1996).
 Per al vertigen (Duke, 1986).
 Per al xarampió (Duke, 1986).
 Per a picades d'insectes (Tyler, 1987).
 Per a retornar el remuc al bestiar (Pieroni, 1999).
 Per a trastorns hepatobiliars (Bonet 1991, 1993).
 Per a tumors (Duke, 1986).
 Preventiu de contagis (Tyler, 1987).
 Preventiu del càncer (Duke, 1986).
 Preventiu de l'ictus (Duke, 1986).
 Protector d'irradiacions (Duke, 1986).
 Provoca fotosensibilitat cutània (Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).
 Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999; Tyler, 1987).
 Repel·lent d'insectes veterinari (Pieroni, 1999).
 Resolutiu (Villar *et al.*, 1984).
 Revulsiu (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991).
 Revulsiu en el reumatisme (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Rubefaent (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Font, 1961).
 Sedant (Bonet 1991, 1993; Duke, 1986; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
 Suprimeix la menstruació (Duke, 1986).
 Tònic (De Feo & Senatore, 1993; Villar *et al.*, 1984).
 Tònic venós (Arteche *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).
 Tòxic (Arteche *et al.*, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Duke, 1986; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986).
 Usat en perfumeria (Usher, 1974).
 Uterotònic (Duke & Ayensu, 1985).
 Vasoregulador perifèric (De Feo & Senatore, 1993).
 Vermífug (Duke, 1986; Torres, 1999).
 Vermífug (Arteche *et al.*, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Leporatti & Corradi, 2001).
 Vesicant (Duke, 1986).

Saccharum officinarum L. (Poàcies)

BCN 50771

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Planta perenne de llargues tiges llenyoses, originària de l'Àsia sud-oriental. Antigament cultivada a les comarques del litoral andalús.

NOMS POPULARS

Canya de sucre [káɲəðəsúkrə] (099)

Sucre candi (producte elaborat) [sukrəkánði] (062)

Sucre moreno (producte elaborat) [sukrəmurenu] (018)

USOS MEDICINALS

Tija

Anticatarral

FONT. 062. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer patxaran (s'hi afegeix cafè, canyella, sucre moreno i anís). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En compraven el destil·lat de canya de sucre per a fer el rom. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Aliment dinamogenètic (Font, 1961).

Corrector de sabor i per a la preparació de xarops en farmàcia (Font, 1961).

Edulcorant (Villar *et al.*, 1992).

Per a afeccions de les vies respiratòries (Lev & Amar, 2000).

Per a afeccions oculars (Villar *et al.*, 1992).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Tònic (Lev & Amar, 2000).

Tranquil·litzant (Lev & Amar, 2000).

***Salix alba* L. (Salicàcies)**

BCN 29777

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli lateurosiberià. Boscos de ribera (i sovint plantat). Estatge montà i contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Saule [sáwle] (045, 052, 057, 059, 076)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 052; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les escombres de melca (*Sorghum bicolor*).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els mànecs de les fitores (és una fusta molt lleugera).

Ús social.

Ornamental

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams (de les branques, quan surten els borrons).

***Salix atrocinerea* Brot. (Salicàcies)**

BCN 39996

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit atlanticomediterrani occidental. Bosc de ribera i torrenteres, sobretot a l'estatge montà i les contrades mediterrànies humides.

NOMS POPULARS

Gatell [γətéλ] (051)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És molt semblant al gatsaule però més petit, per això es diu gatell.

***Salix babylonica* L. (Salicàcies)**

BCN 50772

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit asiàtic introduït. Sovint cultivat com a ornamental.

NOMS POPULARS

Desmai [dəzmáj] (008, 064, 076)

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells.

Ús social.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ombra a les granges.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 076. És de la família dels vims.

***Salix caprea* L. (Salicàcies)**

BCN 46073

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli eurosiberià. Clarianes del bosc caducifoli, bardisses. Estatge montà i subalpí (i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Gatsaule [ɣatsáwlə] (031, 039, 051)

Gatells [ɣətélɫs] (031)

Salze [sáɫzə] (040)

Saule [sáwlə] (039)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.
OBSERVACIONS. Es fan a la vora dels rius.

FONT. 039; 040; 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (les branques amb els borrons vellutats).

***Salix elaeagnos* Scop. subsp. *angustifolia* (Cariot) Rech.
(Salicàcies)**

BCN 31304

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli ibero-occità. Salzedes de les ribes de rius i rieres, sovint dominant. De la plana mediterrània a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Saliteres [səlitərəs] (001)

Salits (tiges aptes per a cistelleria) [səlits] (001, 072, 085, 093)

Sarga [sáryə] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 001; 051; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer coves i cistells.

FONT. 072; 085; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i coves, de canya (*Arundo donax*) i salits.

Salix fragilis L. (Salicàcies)

BCN 31305

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Riberes i llocs humits. Sovint cultivat (espontaneïtat dubtosa).

NOMS POPULARS

Salze dels vims [sálzəðəβíms] (051)

Saule [sáwlə] (096)

Saula vimera [sáwləβiméɾə] (076)

Vim/vims [bim/s] (028, 035, 037, 049, 052, 054, 055, 057, 066, 068, 070, 076, 085, 086, 093, 094)

Vímet [bímet] (064)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'esclops

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer esclops (és una fusta tova i els esclops es malmeten més de pressa).

Cistelleria

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells, coves i tira-fletxes.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i canastes (paneres per a dur la roba); també gambines.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i gambines.

FONT. 049; 085; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i coves, amb vim sol o vim i canya (*Arundo donax*).

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer banastes (cistells per a dur la roba a rentar).

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cabassos i coves. Amb vim i canya (*Arundo donax*) es fan anguileres.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i banastes (cistells per a dur la roba a rentar).

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells, paneres i picadores (pala per a picar matalassos).

FONT. 064; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i lligar les escombres de bruc (amb la tija partida pel mig).

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells i banastes (tipus de cistell, ample i de poca fondària, que recorda una cassola, amb un mànec curt a cada costat).

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca, cistells i coves petits, perquè els coves grossos es feien de vim i canya (*Arundo donax*).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 094. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer estris de pesca (s'han de treballar de seguida de collir o mantenir-los en remull).

***Salvia microphylla* Humb., Bonpl. et Kunth (Lamiàcies)**

BCN 29781

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit originari de Mèxic. Cultivada com a ornamental i molt rarament subespontània.

NOMS POPULARS

Menta romana [méntərumánə] (030, 066)

USOS MEDICINALS

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Exsudats

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si en xucles la flor, surt un suc dolç com la mel. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Salvia officinalis* L. subsp. *officinalis* (Lamiàcies)**

BCN 29941

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani cultivat com a medicinal i rarament subespontani.

NOMS POPULARS

Sàlvia [sálβjə] (016, 030, 041, 045, 048)

USOS MEDICINALS

Fulles

Cardiotònic

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reforçant per al cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aprimar perquè és diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tranquil·litzant

FONT. 058. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria florida

Sedant

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria tendra

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipelohèmic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la pesta

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les viandes.

DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cuinar. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 041; 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La té plantada al jardí. De tant en tant la purga pegant-la amb un bastó per fer-la malbé i que no creixi tant.

FONT. 030. Si la tens plantada en un test, cal canviar la terra cada tres anys.

FONT. 045. La té plantada al jardí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Ribon, 1993; Bonet, 2001).

Adjuvant de la teràpia del refredat comú (Reuter, H.D., 1991).

Analgèsic (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Rombi, 1991; Selga, 1998).

Analgèsic abdominal (Fajardo *et al.*, 2000).

Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Analgèsic i antiinflamatori muscular i articular (Parada, 1997).

Anestèsic (De Feo *et al.*, 1992 *et al.*, 1992).

Anhidròtic (Tyler, 1987).

Antiagregant plaquetari (Muntané, 1991, 1994).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàlgic gàstric (Rigat, 2005).

Antialopèdic (De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Peris *et al.*, 1995).

Antiapoplèctic (Bonet, 2001; Selga, 1998).

Antiartrític (Bartrolí, 1989; Schröder *et al.*, 1996).

Antiasmàtic (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; Fajardo *et al.*,

2000; Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996; De Feo *et al.*, 1992).

Antibiòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Anticancerós (Duke, 1986).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Roig, 1988; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001;

Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994; Pieroni et Quave, 2005;

Rivera & Obón, 1992; Selga, 1998; Roig, 1988).

Anticolagóg (Agelet, 1999).

Antidepressiu (Verde *et al.*, 1998).

Antidiabètic (Merzouki *et al.*, 2000; Rivera & Obón 1992; Gastaldo, 1970-1978).

Antidismenorreic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiedematós (Agelet, 1999).

Antiemètic (Morton, 1981).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Ziyat, 1997).

Antiflatulent (Rombi, 1991).

Antigastràlgic (Fernández, 2000; Morton, 1981).

Antigonadotrófic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antigotós (Bonet, 2001).

Antihalitòsic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemastènic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antihemorroïdal (Blanco, 1996; Ribon, 1993; Blanco, E., Macía, M.J. & Morales, R., 1999).

Antihipertensiu (Bonet, 2001).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993; Raja, 1995; Vázquez *et al.*, 1997).

Antiinflamatori bucal (Ara, 1994; Bonet, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Raja, 1995).

Antiinflamatori hepàtic (Agelet, 1999).

Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).

Antimenorràgic (Agelet, 1999).

Antineuràlgic (Benchaabane & Abbad, 1994; Raja, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 1994, 2001; Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994; Selga, 1998).

Antioxidant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).

Antiparasitària (Guarrera, P.M., 1999).

Antipelohèmic (Agelet, 1999).

Antipirètic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).

Antipoagrós (Agelet, 1999).

Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).

Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; De Feo & Senatore, 1993; Ribon, 1993; Vázquez *et al.*, 1997).

Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).

Antisèptic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992;

Bellakhdar *et al.*, 1991; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Font, 1961;

Gastaldo, 1970-1978; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981;

Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Rombi, 1991; Schröder *et al.*,

1996; Vázquez *et al.*, 1997; Ziyat, 1997).

Antisèptic bucal (Blanco, 1996; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Selga, 1998).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Blanco, 1996).

Antisèptic i cicatritzant (Ara, 1994; Parada, 1997).

Antisèptic dental (Blanco, E., Macía, M.J. & Morales, R., 1999).

Antisèptic ocular (Agelet, 1999).

Antisèptica oral (Blanco, E., Macía, M.J. & Morales, R., 1999).

Antisudoral (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*,

1986, 1990; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez

de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Antitussigen (Leporatti & Corradi, 2001).

Aperitiu (Peris *et al.*, 1995).

Astringent (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Le Floc'h,

1983; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig,

1988; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987).
 Astringent (Gastaldo, 1970-1978).
 Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Blanquejador dental (Morton, 1981; Selga, 1998).
 Calmant (Benchaabane & Abbad, 1994).
 Calmant de la tos (Leporatti & Corradi, 2001; *et al.*, 1992).
 Cardiotònic (Agelet, 1999; Parada, 1997).
 Carminatiu (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).
 Cicatritzant (Parada, 1997).
 Coadjuvant del postpart veterinari (Raja, 1995).
 Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).
 Colagog (Ara, 1994; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Ribon, 1993; Ziyat, 1997).
 Colerètic (Ara, 1994; Artech *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995; Ziyat, 1997).
 Condiment (Le Floc'h, 1983).
 Contra les pessigades d'insecte (Leporatti & Corradi, 2001).
 Convulsivant (Le Floc'h, 1983; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
 Cordial (Roig, 1988).
 Demulcent (Muntané, 1991, 1994).
 Dentífic (Blanco, 1996; Fajardo *et al.*, 2000).
 Depuratiu (Bonet, 1991, 1993; Parada, 1997).
 Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
 Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Descongestiu pulmonar (Bonet, 2001; Selga, 1998).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Diaforètic (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Raja, 1995; Roig, 1988).
 Digestiu (Artech *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Font, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Usher, 1974; V.de, Aquina,R., Menghini *et al.*, 1992; Blanco *et al.*, 1999).
 Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Diurètic (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Ziyat, 1997).
 Emmenagog (Agelet, 1999; Artech *et al.*, 1992; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988; Ziyat, 1997).
 Emol·lient (Bonet, 1991, 1993).
 Espasmolític (Merzouki *et al.*, 2000).
 Estimulant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988; Ziyat, 1997).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estomàquic (Benchaabane & Abbad, 1994; Blanco, 1996; Blanco *et al.*, 1999; Gastaldo, 1970-1978; Roig, 1988; Ziyat, 1997).
 Estrogènic (Ara, 1994; Artech *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
 Eupèptic (Artech *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995; Verde *et al.*, 1998).
 Excitant (Roig, 1988).
 Expectoant (Peris *et al.*, 1995).
 Febrífug (Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Morton, 1981; Parada, 1997; Roig, 1988).
 Galactòfug (Ara, 1994; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Hematocàrtic (Bonet, 2001).
 Hemostàtic (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Merzouki *et al.*, 2000).
 Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994).
 Hipertensiu (Selga, 1998).
 Hipnòtic (Bartrolí, 1989; Parada, 1997).
 Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Selga, 1998).
 Hipoglucèmic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Artech *et al.*, 1992; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera & Obón, 1992; Parada, 1997; Selga, 1998; Ziyat, 1997).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Bonet, 1991, Cañigüeral *et al.*, 1998; 1993; De Feo & Senatore, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Vázquez *et al.*, 1997; Ziyat, 1997).
 Hipoviscositzant sanguini (Bonet, 1991, 1993).
 Insectífug (Guarrera, P.M., 1999).
 Lipolític (Peris *et al.*, 1995).
 Mucolític (Peris *et al.*, 1995).
 Orexigen (Ara, 1994; Artech *et al.*, 1992).
 Pectoral (Morton, 1981).
 Per a angines (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Per a distensions musculars (Roig, 1988).
 Per a fer fregues (Selga, 1998).
 Per a l'afonia (Bartrolí, 1989; Fajardo *et al.*, 2000).
 Per a l'artrosi (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la càries dental (Bonet, 1991, 1993).
 Per a la caspa (Ara, 1994; De Feo & Senatore, 1993).
 Per a la dismenorrea (Ara, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la higiene bucal (Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994).
 Per a la leucorrea (Morton, 1981).
 Per a la ronquera (Roig, 1988).
 Per a la sarna (Leporatti & Corradi, 2001).
 Per a malalties de la gorja (Ziyat, 1997).
 Per a picades d'insectes (Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981).
 Per a problemes genitourinaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Per a problemes mamaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).
 Per a reforçar el cabell (Ara, 1994).
 Per als esquinços i torçades (Fajardo *et al.*, 2000).
 Preventiu de l'hemiplègia (Muntané, 1991, 1994).
 Preventiu de la pesta (Parada, 1997).
 Reforçant de les genives (Ara, 1994; Bonet, 2001; Morton, 1981).
 Reforçant dental (Agelet, 1999; Bonet, 1994, 2001).
 Reforçant i blanquejant dental (Bonet, 2001).
 Reforçant nerviós (Ribon, 1993).
 Refrescant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Ziyat, 1997).
 Refrescant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994).
 Regulador de la tensió arterial (Bonet, 2001).
 Regulador menstrual (Bellakhdar *et al.*, 1991; Vázquez *et al.*, 1997).
 Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
 Resolútiu (Font, 1961).
 Sedant (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Blanco *et al.*, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Rigat, 2005; Vázquez *et al.*, 1997; Verde *et al.*, 1998).
 Somnífer (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic (Ara, 1994; Artech *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
 Tònic del sistema circulatori (Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic digestiu (De Feo & Senatore, 1993).
 Tractament de la gingivitis (Leporatti & Corradi, 2001).
 Vasotònic (Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994).
 Vulnerari (Blanco, 1996; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Font, 1961; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Vázquez *et al.*, 1997; Ziyat, 1997)

Salvia officinalis L. subsp. *lavandulifolia* (Vahl) Gams (Lamiàcies)

BCN 29780

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Pastures camefítiques en terreny calcari. Molt sovint cultivada en els horts i jardins com a medicinal.

NOMS POPULARS

Sàlvia [sálβjə] (005, 021, 023, 027, 031, 035, 037, 039, 040, 045, 046, 047, 050, 055, 063, 066, 070, 071, 078)

Sàlvia romana [sálβjərumánə] (013, 018)

USOS MEDICINALS

Flors

Analgèsic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a problemes de les cervicals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Anticefalàlgic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidismenorreic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Evita els trastorns de la menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Guardar-la a la nevera i prendre'n tot el dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihalitòsic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treuen l'halitosi.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gingival

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reforçar les genives.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 047; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a mantenir la sang clara i evitar els atacs de feridura.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa que es tanquin les ferides.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Emmenagog

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a problemes menstruals.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la menstruació.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Galactòfug

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Retira la llet. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ.

Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a purificar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per als trastorns de la menopausa

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Evita els trastorns de la menopausa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les sufocacions de la menopausa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És l'herba de les dones.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les molèsties de la menopausa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Restauratiu

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan s'està molt esgotat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu l'estat nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Una fulla fresca a la boca. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Cardiotònic

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reforça el cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipoglucemiant

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als rostits. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ciunar el peix. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 037; 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (hi ha qui n'hi posa, però la mena de pudor que fa la fulla no la convenç gaire). DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 046. La cultiven a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Ribon, 1993).

Analgèsic (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994; Rombi, 1991; Selga, 1998).

Analgèsic abdominal (Fajardo *et al.*, 2000).

Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Analgèsic i antiinflamatori muscular i articular (Parada, 1997).

Anestèsic (De Feo *et al.*, 1992).

Anhidròtic (Tyler, 1987).

Antiagregant plaquetari (Muntané, 1991, 1994a).

Antialopècic (De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Peris *et al.*, 1995).

Antiapoplèctic (Selga, 1998).

Antiartrític (Bartolí, 1989; Schröder *et al.*, 1996).

Antiasmàtic (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; Fajardo *et al.*, 2000; Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996).

Antibiòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Anticancerós (Duke, 1986).

Anticataral (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994a; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994a; Rivera & Obón, 1992; Selga, 1998; Roig, 1988).

Anticolagóg (Agelet, 1999).

Antidepressiu (Verde *et al.*, 1998).

Antidismenorric (Agelet, 1999).

Antiedematós (Agelet, 1999).

Antiemètic (Morton, 1981).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Rombi,

1991; Ziyat, 1997).

Antiflatulent (Rombi, 1991).

Antigastràlgic (Fernández, 2000; Morton, 1981).

Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antihalitòsic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemastènic (Agelet, 1999).

Antihemorroidal (Blanco, 1996; Ribon, 1993).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993; Raja, 1995).

Antiinflamatori bucal (Ara, 1994; De Feo & Senatore, 1993; Raja, 1995).

Antiinflamatori hepàtic (Agelet, 1999).

Antimenorràgic (Agelet, 1999).

Antineuràlgic (Benchaabane & Abbad, 1994; Raja, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993; Bonet, 1994; Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994a; Selga, 1998).

Antiparasitari (Guarrera, 1999).

Antipelohèmic (Agelet, 1999).

Antipirètic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).

Antioxidant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).

Antipoagrós (Agelet, 1999).

Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).

Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1993; Bartolí, 1989; De Feo & Senatore, 1993; Ribon, 1993).

Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).

Antisèptic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Antisèptic bucal (Blanco, 1996; Muntané, 1991, 1994a; Selga,

1998).

Antiséptic bucofaringi (Agelet, 1999; Blanco, 1996).

Antiséptic i cicatritzant (Ara, 1994; Parada, 1997).

Antiséptic ocular (Agelet, 1999).

Antisudoral (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).

Antitussigen (Leporatti & Corradi, 2001).

Aperitiu (Peris *et al.*, 1995).

Astringent (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Le Floc'h, 1983; Morton, 1981; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Tyler, 1987; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).

Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Blanquejador dental (Morton, 1981; Selga, 1998).

Cardiotònic (Agelet, 1999; Parada, 1997).

Carminatiu (Le Floc'h, 1983; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).

Cicatritzant (Parada, 1997).

Coadjuvant del postpart veterinari (Raja, 1995).

Colagog (Ara, 1994; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Ribon, 1993; Ziyat, 1997).

Colerètic (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995; Ziyat, 1997).

Condiment (Le Floc'h, 1983).

Convulsivant (Le Floc'h, 1983; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).

Cordial (Roig, 1988).

Demulcent (Muntané, 1991, 1994a).

Dentifrici (Blanco, 1996; Fajardo *et al.*, 2000).

Depuratiu (Bonet, 1991, 1993; Parada, 1997).

Depuratiu sanguini (Selga, 1998).

Dermatològic veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Descongestiu pulmonar (Selga, 1998).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Diaforètic (Le Floc'h, 1983; Boulos, 1993; Raja, 1995; Roig, 1988).

Digestiu (Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Font, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981; Muntané, 1991, 1994a; Rivera *et al.*, 1994; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Usher, 1974; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).

Digestiu veterinari (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Diurètic (Le Floc'h, 1983; Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Emmenagog (Agelet, 1999; Le Floc'h, 1983; Arteche *et al.*, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Emol·liant (Bonet, 1991, 1993).

Estimulant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomàquic (Benchaabane & Abbad, 1994; Blanco, 1996; Roig, 1988; Ziyat, 1997).

Estrogènic (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).

Eupèptic (Arteche *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995; Verde *et al.*, 1998).

Excitant (Roig, 1988).

Expectorant (Peris *et al.*, 1995).

Febrífug (Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Morton, 1981; Parada, 1997; Roig, 1988).

Galactòfug (Ara, 1994; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998).

Hemostàtic (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Merzouki *et al.*, 2000).

Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994a).

Hipertensiva (Selga, 1998).

Hipnòtic (Bartolí, 1989; Parada, 1997).

Hipocolesterolemiant (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Selga, 1998).

Hipoglucemiant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera & Obón, 1992; Parada, 1997; Selga, 1998; Ziyat, 1997).

Hipotensor (Agelet, 1999; Cañigüeral *et al.*, 1998; Bonet, 1991, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994a; Raja, 1995; Ziyat, 1997).

Hipoviscositzant sanguini (Bonet, 1991, 1993).

Lipolític (Peris *et al.*, 1995).

Mucolític (Peris *et al.*, 1995).

Orexigen (Eumenorric (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993).

Pectoral (Morton, 1981).

Per a angines (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Per a distensions musculars (Roig, 1988).

Per a fer fregues (Selga, 1998).

Per a l'afonia (Bartolí, 1989; Fajardo *et al.*, 2000).

Per a l'artrosi (Schröder *et al.*, 1996).

Per a la sarna (Leporatti & Corradi, 2001).

Per a malalties de la gorja (Ziyat, 1997).

Per a la càries dental (Bonet, 1991, 1993).

Per a la caspa (Ara, 1994; De Feo & Senatore, 1993).

Per a la dismenorrea (Ara, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Per a la higiene bucal (Leporatti & Corradi, 2001).

Per a la higiene dental (Muntané, 1991, 1994a).

Per a la leucorrea (Morton, 1981).

Per a la sarna (Leporatti & Corradi, 2001).

Per a la ronquera (Roig, 1988).

Per als esquínos i torçades (Fajardo *et al.*, 2000).

Per a picades d'insectes (Leporatti & Corradi, 2001; Morton, 1981).

Per a problemes genitourinaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a problemes mamaris en veterinària (Zitterl-Eglseer & Franz, 1999).

Per a reforçar el cabell (Ara, 1994).

Preventiu de la pesta (Parada, 1997).

Preventiu de l'hemiplègia (Muntané, 1991, 1994a).

Reforçant de les genives (Ara, 1994; Morton, 1981).

Reforçant dental (Agelet, 1999; Bonet, 1994).

Reforçant nerviós (Ribon, 1993).

Refrescant (Bellakhdar *et al.*, 1991; Benchaabane & Abbad, 1994; Ziyat, 1997).

Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).

Resolutiu (Font, 1961).

Sedant (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Selga, 1998; Verde *et al.*, 1998; Schröder *et al.*, 1996).

Somnífer (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Tònic (Ara, 1994; Le Floc'h, 1983; Arteche *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Font, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).

Tònic del sistema circulatori (Schröder *et al.*, 1996).

Tònic digestiu (De Feo & Senatore, 1993).

Vasotònic (Muntané, 1991, 1994a; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994).

Vulnerari (Blanco, 1996; Boulos, 1993; Font, 1961; Muntané, 1991, 1994a; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).

***Salvia verbenaca* L. (Lamiàcies)**

BCN 29942

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit latemediterrani. Fenassars i comunitats semblants, sobre sòls més o menys profunds; molt lleugerament nitròfila. Terra baixa mediterrània; més rara a la muntanya mediterrània i a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Tàrrec [tárək] (005, 031, 039, 046, 054, 063, 065, 078)

USOS MEDICINALS

Granes

Antisèptic ocular

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els ulls de brutícia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de les granes dins l'ull, duant tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Les granetes negres es netegen ben bé amb un paper de fumar perquè no hi quedin palletes i es posen a l'ull. La gelatina que fan envolta qualsevol cosa que hagi pogut entrar a l'ull.

FONT. 054; 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les busques dels ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de les granes posant-les dins l'ull (una o dues granes). DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les cataractes

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cataractes, que és quan s'hi fa aquell tel blanc que et fa perdre la visió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal collir la grana a l'estiu.

Part aèria florida

Antieczematós

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resolutiu

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria inespecífica

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS. N'anava a collir de petita per a la seva àvia però no en recorda l'aplicació.

Summitats floríferes

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 046. Fa una flor lila i unes granetes negres.

FONT. 063. Fa una grana negra i petita com un perdigó.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Villar *et al.*, 1992).

Antiasfènic (Ballero, 1982).

Antiespasmòdic hepàtic (Ballero & Fresu, 1993).

Antigripal (Mulet, 1990, 1991).

Antihemorroidal (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiodontàlgic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antipirètic (Fernández, 2000).

Antireumàtic (Merzouki *et al.*, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic (Ballero & Fresu, 1993; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995).

Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).

Antisèptic oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994).

Antisèptic veterinari (Pieroni, 1999).

Antiulcerós (Fernández, 2000).

Antitussigen (Martínez, 1993).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Merzouki *et al.*, 2000).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).

Detersiu ocular (Agelet, 1999).

Digestiu (Fernández, 2000; Villar *et al.*, 1992).

Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).

Hemostàtic (Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991).

Hemostàtic veterinari (Pieroni, 1999).

Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991).

Hipoglucemiant (Verde *et al.*, 1998).

Hipotensor (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Hipouricèmic (Fernández, 2000).

Oftàlmic (Schröder *et al.*, 1996).

Per a aclarir la vista (Conca, 1996).

Per a afeccions digestives (Fernández, 2000).

Per a afeccions oculars (Pérez de Paz & Medina, 1988; Verde *et al.*, 1998).

Per a cuidar el cabell (Le Floc'h, 1983).

Per a treure cossos estranys dels ulls (Verde *et al.*, 1998).

Per al glaucoma (Mulet, 1990, 1991).

Resolutiu (Agelet, 1999).

Tònic (Villar *et al.*, 1992).

Tònic oftàlmic (Font, 1961).

Vermífug (Ballero & Fresu, 1993).

Vulnerari (Bellakhdar *et al.*, 1991; Conca, 1996; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Le Floc'h, 1983; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

***Sambucus ebulus* L. (Caprifoliàcies)**

BCN 24983

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Herbassars higronitròfils. Estatge montà i regió mediterrània (sòls humits).

NOMS POPULARS

“Yezgo” (nom castellà) (064)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Letal

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. El fruit (una grana negra) és tòxic, mortal. Coneixia dues noies que en varen menjar i una va morir. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** No consta. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **OBSERVACIONS.** En castellà en diuen “yezgo”. És una planta, no un arbre, que es fa vora l'aigua i que s'assembla molt al saüc.

Sambucus nigra L. (Caprifoliàcies)

BCN 29943

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit lateurosiberià. Bardisses humides. Estatge montà i contrades mediterrànies humides i subhumides. Sovint cultivat en horts i espais ruderalitzats com a espècie medicinal

NOMS POPULARS

Flor de sabuc [flóðəsəβúk] (056)

Sabuc [səβúk] (001, 011, 017, 018, 020, 022, 023, 028, 029, 030, 031, 035, 039, 040, 042, 043, 044, 046, 047, 048, 049, 050, 052, 053, 054, 055, 057, 058, 059, 063, 065, 066, 067, 068, 069, 070, 071, 072, 073, 074, 075, 077, 078, 080, 081, 083, 085, 086, 093)

Sabuquer [səβuké] (001, 033, 036, 038, 039, 048, 056, 093)

Saüc [səúk] (005, 009, 015, 021, 027, 035, 041, 045, 062, 064)

Saüquer [səwké] (041)

“Sureau” (nom francès) (038)

USOS MEDICINALS

Escorça

Protector renal

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Antibronquític

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop de la grana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Té propietats estomacals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Vi medicinal: es premsen les granes, es cola, s'hi afegeix sucre i es macera a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Vi medicinal: s'aixafen les granes madures, es cola el suc i es deixa fermentar. DESTINACIÓ. Medicina

humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop de les granes. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una cullerada en mig got d'aigua calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Portaven cubells plens de raïm a les monges de Banyoles i elles els regalaven una ampolla del xarop.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Vi de sabuc: most de vi i grana de sabuc, tot ben aixafat i colat i posat nou dies a sol i serena. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una copeta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Vi de sabuc: grana aixafada amb esperit de vi. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la cistitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Vi medicinal: s'aixafen les "boles", es barregen amb vi i al cap d'una setmana es cola. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un o dos gotets al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dificultats per a orinar, tant en homes com en dones. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Vi medicinal: s'aixafen les "boles", es barregen amb vi i al cap d'una setmana es cola. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un o dos gotets al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Estomacal

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refreshant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es pren com a refresc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a arrossegar la sorra dels ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). PREPARACIÓ. Vi medicinal: s'aixafen les "boles", es barregen amb vi i al cap d'una setmana es cola. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un o dos gotets al dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. També se'n feia un xarop però no en recorda l'ús.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Del raïm, la seva mare en feia un remei que no recorda.

Inflorescència

Antiàlgic

FONT. 009; 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiartrític

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors articulars. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums recollits en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 018; 023; 027; 035; 039; 050; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar quan està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Bafs. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Bafs. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031; 045; 053; 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 001; 015; 018; 023; 028; 045; 046; 055; 080; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. S'esbocinen les flors seques sobre el caliu i se'n respira el fum (perfum) que fa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Torrar la flor i posar-la al cap en un drap. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa al cap amb un drap quan encara és calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums recollits en un drap. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Sobre el cap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfumar directament o primer un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Es perfumava un mocador de cap. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es lligava ben fort al cap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Es recullen els perfums que fa la flor tirada al caliu en un drap. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Lligar el drap al cap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiedematós

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 017; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 030; 036. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una olor semblant a l'encens que es crema a missa.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. "Essència" (ús intern). PREPARACIÓ. Essència de sabuc: es posa la flor fresca en un drap damunt d'un colador i a sobre s'hi posa un braser ple de caliu. El suc que en resulta és l'essència. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. D'unes gotetes a una cullerada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar el fum. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antimigranyós

FONT. 027; 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les migranyes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antinauseabund

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. "Essència" (ús intern). PREPARACIÓ. Essència. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n només unes gotetes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums recollits en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiofídic

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflar picades de serp. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El fum ha de tocar el mal.

Antiotàlgic

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums dirigits a l'orella amb un embut al revés i una canya (*Arundo donax*) al final perquè l'embut, metàl·lic, no li cremés l'orella. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 043; 044; 063; 064; 065; 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació dels vapors de la decocció dirigint-los cap a l'orella tapant-se amb una tovallola o una manta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054; 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Respirar el fum. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipiròtic

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan tens presos els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Bafs. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar els pulmons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar pessigades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic ocular

FONT. 022; 028; 038; 041; 064; 066; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la infecció dels ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·liri (ús extern). PREPARACIÓ. Essència.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054; 062; 063; 069; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar el mal d'ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es poden perfumar els ulls directament o bé perfumar un drap i després posar-lo sobre els ulls.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls quan tenen llaganyes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls "espaimats" (plorosos). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls quan tenen diarrea (ploreu). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 011. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió: s'escalfa la flor en un vas de llet. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiulcerós gàstric

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. "Essència" (ús intern). PREPARACIÓ. Essència. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre'n només unes gotetes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 020. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Descongestiu nasal

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar quan

s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar el nas. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a destapar quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Galactòfug

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la llet del pit de les dones. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums recollits en un drap. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ben calent, a sobre el pit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls "espaimats" de la mainada petita. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls, sobretot de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021; 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls amb conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls lleganyosos i irritats de segar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la irritació dels ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la mastitis

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mastitis de les vaques. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Veterinària.

Per als esquinços

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a trucs i esquinços. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els mussols dels ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 011. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a evitar que s'infectin les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides fetes amb ferros rovellats o que es poden infectar fàcilment. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfums. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 0047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Perfums. PREPARACIÓ. La flor es crema al caliu. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 005; 049; 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bunyols de les flors: s'arrebossen amb ou i farina (amb un xic d'aigua o de llet per a aclarir la pasta) i es fregeixen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Infructescència

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne melmelada. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa confitura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A Portugal usen el raïm de saüc per a canviar el color del vi. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El xarop dels fruits es beu com a refresc (s'aixafen els fruits i es fan bullir amb sucre). DESTINACIÓ.

Alimentació humana.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les flors fermentades se'n fa vi escumós. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dels fruits se'n fa vi: es premsen, es deixen fermentar, se'ls fa arrencar el bull perquè no es piqui i es pren com a vi dolç. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dóna color a begudes refrescants. **DESTINACIÓ.** Additiu. **DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT.** La seva àvia en feia vi de la grana, però no recorda com. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 033; 041; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Del raïm se'n fa un vi medicinal (es premsa i s'envasa). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de saüc (s'aixafen les granes, es barreja amb vi, es deixa una setmana macerant i es cola). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de sabuc (es premsen les granes, es cola el suc, s'hi afegeix sucre i es deixa a sol i serena). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Refresc (la grana es barreja amb sucre i el líquid que en resulta es dilueix amb aigua com a refresc). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vi de sabuc (es barreja most i grana de sabuc tot ben aixafat, es cola i es deixa nou dies a sol i serena). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ambientador

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La flor es posa als armaris per a perfumar la roba.

Ús lúdic

FONT. 048; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer petadores (el tronc de sabuc es buida per dins).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 065. Si es cull en lluna nova, encara no és sec que ja cau la flor.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Agelet, 1999; Bonet, 1994; Fernández, 2000; Leporatti & Pavesi, 1990; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Analgèsic faríngic (Bartrolí, 1989).
Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Anodí (Font, 1961).
Antiacetonèmic (Bonet, 2001).

Antiàlgic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antiàlgic gàstric (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antiamauròtic (Bonet, 2001).
 Antianorèctic (Agelet, 1999; Verde *et al.*, 1998).
 Antiapoplèctic (Bonet, 2001).
 Antiartròsic (Bonet, 2001).
 Antiasmàtic (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; Muntané, 1991, 1994).
 Antibronquial (Blanco, 1996; Villar *et al.*, 1992).
 Antibrucel·lòsic (Bonet, 2001).
 Anticatarral (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 1994, 2001; Batlle, 1993; Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Raja, 1995; Rigat, 2005; Selga, 1998; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Anticatarral veterinari (Pieroni, 1999).
 Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Anticoagulant (Bonet, 2001).
 Antidermàtic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antidiarreic (Bonet, 1994, 2001; González-Tejero, 1989; Rigat, 2005).
 Antidiarreic veterinari (Bonet, 1994).
 Antieczematós (Arnold-Apostolides, 1991; Muntané, 1991, 1994).
 Antiemètic (Bonet, 1991, 1993, 2001).
 Antiequimòtic (Fajardo *et al.*, 2000; Bonet, 2001).
 Antiespasmòdic (Ballero & Fresu, 1993; Batlle, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Villar *et al.*, 1992).
 Antiflatulent (Bonet, 2001).
 Antigripal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antigotós (Arnold-Apostolides, 1991; Erichsen-Brown, 1989; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Leporatti & Pavesi, 1990; Rigat, 2005).
 Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Sezik *et al.*, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Antihemorroidal (Agelet, 1999; Ara, 1994; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
 Antihipercolesterolemiant (De Feo *et al.*, 1992).
 Antihipertensiu (Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993).
 Antihipotèrmic (Schröder *et al.*, 1996).
 Antiinfeccios veterinari (Bonet, 1994).
 Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Antiinflamatori faringi (Ara, 1994; Bonet, 1991, 1993, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Rigat, 2005).
 Antiinflamatori gàstric (Bonet, 2001; Pieroni et Quave, 2005).
 Antiinflamatori gingival (Font, 1961).
 Antiinflamatori intestinal (Bonet, 1994; Selga, 1998).
 Antiinflamatori muscular veterinari (Pieroni, 1999).
 Antiinflamatori oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991; Batlle, 1993; Muntané, 1991, 1994; Selga, 1998).
 Antiinflamatori sinusal (Ara, 1994).
 Antiinflamatori veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).
 Antilitiàsic (De Feo & Senatore, 1993; Lastra & Bachiller, 1997).
 Antinauseabund (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Erichsen-Brown, 1989; Garnier *et al.*, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Villar *et al.*, 1992).
 Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
 Antiotàlgic (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993, 2001; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Sezik *et al.*, 1991).
 Antiparasitari veterinari (aviram) (Pieroni, 1999).
 Antiparotídic (Bonet, 2001).
 Antiparotídític veterinari (Villar *et al.*, 1992).
 Antipelohèmic (Agelet, 1999).
 Antipirètic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Fernández, 2000).
 Antipiròtic (Agelet, 1999; Fleurentin *et al.*, 1991; Muntané, 1991, 1994; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Antipneumònic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; Boukef, 1986; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Sezik *et al.*, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Bonet, 2001).
 Antisèptic bucal (Erichsen-Brown, 1989; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).
 Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Muntané, 1991, 1994; Bonet, 2001).
 Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).
 Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993; Bonet, 1994; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Ribon, 1993; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Parada, 1997; Selga, 1998; Conca, 1996; Bonet, 2001).
 Antisèptic oftàlmic veterinari (Ribon, 1993).
 Antitífic (Muntané, 1991, 1994; Bonet, 2001).
 Antitòxic (Agelet, 1999).
 Antitumoral (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antitussigen (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Bonet, 2001; Conca, 1991; Fernández, 2000; Font, 1961; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
 Antiulcerós gastroduodenal (Schröder *et al.*, 1996).
 Antivaricos (Fernández, 2000).
 Aperitiu (Fajardo *et al.*, 2000).
 Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).
 Astringent (Mulet, 1990, 1991).
 Bèquic (Rigat, 2005).
 Calmant de la set (Bonet, 2001).
 Cardiotònic (Bonet, 2001).
 Cardiotòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Carminatiu (Mulet, 1990, 1991).
 Catàrtic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Cicatritzant veterinari (Pieroni, 1999).
 Coadjuvant postpart (Bonet, 2001; Fajardo *et al.*, 2000; Verde *et al.*, 1998).
 Coadjuvant postpart veterinari (Pieroni, 1999).
 Colagog (De Feo *et al.*, 1992).
 Colerètic (Erichsen-Brown, 1989).
 Contraindicat en proteïnúria (Schröder *et al.*, 1996).
 Contraindicat en la coagulació extensiva de la sang (Schröder *et al.*, 1996).
 Contraindicat en la leucopènia (Schröder *et al.*, 1996).
 Contraindicat en la nefrocalculosi (Schröder *et al.*, 1996).
 Contraindicat en la incontinença urinària (Schröder *et al.*, 1996).
 Contra l'empatx làctic (De Feo & Senatore, 1993).
 Corrector organolèptic (Ara, 1994).
 Corrector neutralitzador d'hiperclorhídria (Bonet, 2001).
 Demulcent (Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993).
 Depuratiu (Ara, 1994; Boukef, 1986; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961).
 Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
 Dermatològic (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Dermatològic (per èczemes, dermatitis, taques solars) (Lastra & Bachiller, 1997).
 Dermatològic veterinari (Pieroni, 1999).
 Descongestiu broncopulmonar (Rigat, 2005).
 Descongestiu nasal (Bartrolí, 1989).
 Descongestiu nasal i cefàlic (Bonet, 2001).
 Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Selga,

1998).

Diaforètic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Cañigueral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Digestiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Digestiu veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Diurètic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Peris & Stübing, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Diurètic en quadres d'ascitis (Le Floc'h, 1983).

Diurètic en la cirrosi (Le Floc'h, 1983).

Emètic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Erichsen-Brown, 1989; Schröder *et al.*, 1996).

Emmenagog (Bonet, 1991, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Schröder *et al.*, 1996).

Emol·lient (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (Selga, 1998).

Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991).

Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Batlle, 1993; Bonet, 1991, 1993, 1994; Ferrández & Sanz, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Galactòfug (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Galactogen (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).

Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Hemostàtic (Bonet, 1991, 1993, 2001; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Hipotensor (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Laxant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Fajardo *et al.*, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; ; Le Floc'h, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).

Mucilaginos (Batlle, 1993).

Pectoral (Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Per a abscessos òtics (De Feo & Senatore, 1993).

Per a afeccions bronquials (Bonet, 1994).

Per a afeccions de la gola (Fernández, 2000).

Per a afeccions respiratòries (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a cistitis (De Feo *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).

Per a conjuntivitis i blefaritis (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a constipats de nas (Schröder *et al.*, 1996).

Per a estomatitis (Ballero & Fresu, 1993).

Per a fer madurar abscessos (Sezik *et al.*, 1997).

Per a hiperpigmentacions en dones embarassades (Font, 1961).

Per a l'erisipela (Font, 1961; Fajardo *et al.*, 2000; González-Tejero, 1989; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).

Per a la borradura (Schröder *et al.*, 1996).

Per a la mamitis de les vaques (Villar *et al.*, 1992).

Per a la migranya (Schröder *et al.*, 1996).

Per a la parotiditis (Schröder *et al.*, 1996).

Per a la rubèola (Font, 1961).

Per a l'ascites (Schröder *et al.*, 1996).

Per a la hidropesia (Conca, 1996).

Per a l'aluminúria (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a la sinusitis (Ara, 1994; Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994).

Per a la varicel·la (Font, 1961).

Per a les angines (Font, 1961).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per a les pulmonies (Muntané, 1991, 1994).

Per a les torçades (Fajardo *et al.*, 2000).

Per a malalties exantemàtiques (afavoreix l'aparició de l'erupció) (Lastra & Bachiller, 1997).

Per al moquillo en veterinària (González-Tejero, 1989).

Per als esquínços i torçades (Lastra & Bachiller, 1997).

Per als penellons (Lastra & Bachiller, 1997).

Per al xarampió (Font, 1961).

Per a pertorbacions glandulars (Schröder *et al.*, 1996).

Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).

Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Le Floc'h, 1983; Muntané, 1991, 1994; Usher, 1974).

Purgant veterinari (Pieroni, 1999).

Rebaixa la sang (Bonet, 1994).

Refrescant (Parada, 1997; Rigat, 2005).

Relaxant muscular (Rombi, 1991).

Renal (Muntané, 1991, 1994).

Resolutiu (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Blanco, 1996; Boulos, 1993; Bonet, 2001; Le Floc'h, 1983).

Salutífer (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Sudorífic (Conca, 1996; Lastra & Bachiller, 1997).

Tenífug (Fernández, 2000).

Tònic (Arnold-Apostolides, 1991).

Tòxic (Aliotta, 1987; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Vasotònic (Arteché *et al.*, 1992).

Vulnerari (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 2001; Boulos, 1993; Fernández, 2000; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Vulnerari veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

***Sanguisorba minor* Scop. (Rosàcies)**

BCN 31307

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Prades i pastures mesòfiles o mesoxeròfiles. Regió mediterrània, sobretot a la seva part més humida, i estatge montà.

NOMS POPULARS

Esparcet bord [əspərsétbórt] (072)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Santolina chamaecyparissus L. subsp. *chamaecyparissus*

(Asteràcies)

BCN 29944

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Erms, pastures, sobre terreny calcari. Regió mediterrània; ascendeix a l'estatge montà i a la base del subalpi.

NOMS POPULARS

Camamilla [kəməmíla] (001, 003, 005, 006, 008, 009, 011, 012, 013, 014, 015, 017, 018, 019, 020, 021, 022, 030, 031, 033, 039, 060, 070, 073, 075, 080, 086)

Camamilla de botó [kəməmílaðəbutó] (023)

Camamilla de botó gros [kəməmílaðəbutógrós] (058)

Camamilla de botonets [kəməmílaðəbutunéts] (086)

Camamilla de Lliurona [kəməmílaðəliwronə] (032)

Camamilla de muntanya [kəməmílaðəməntájə] (007, 016, 033, 039, 045, 046, 067, 071, 072, 086)

Camamilla de pastor [kəməmílaðəpəstó] (041)

Camamilla groga [kəməmílaɣróɣə] (048, 066)

Camamilla romana [kəməmílaɾumánə] (040)

Cordonet [kurðunét] (048)

Espernelles [əspərnéləs] (048)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Anticefalàlgic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidiarreic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidismenorreic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja els dolors de ls menstruació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antieczematós

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 009; 013; 017; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 016; 070; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 011; 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 001; 007; 011; 014; 017; 019; 020; 021; 022; 031; 070; 072; 073; 075; 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva, per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Li agrada molt perquè és amargant.

FONT. 075. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antinauseabund

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És amargant.

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 015. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic ocular

FONT. 007. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls infectats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ha de ser la de botonets o de muntanya; en la que s'assembla a una margarida no hi crec.

Digestiu

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la indigestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 008; 012; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la indigestió: o bé et fa pair o bé vomitar, però l'estómac queda net. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 019. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a vòmits i mareig. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 032; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Com que es fa a la muntanya, és més salvatge, més forta.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És massa forta per a rentar-se els ulls. A Menorca en diuen espernelles.

FONT. 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Laxant

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la conjuntivitis

FONT. 001; 031; 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 013. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ulls inflamats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la distensió muscular

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al còlic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Alleuja els còlics. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 041; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Inflorescència

No consta

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER

L'INFORMANT. És massa fort per a rentar-ne els ulls. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No l'usen perquè és massa forta. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

Ús cosmètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es feia servir per a tenyir el cabell (s'esbandeix el cap amb la decocció i s'eixuguen els cabells al sol).

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir els cabells rossos (esbandir-se amb la decocció).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. Es pot conservar més de tres anys.

FONT. 030. Només fa la capça groga.

FONT. 033. A Lliurona només en trobes d'aquesta i és la que sempre s'ha fet servir a casa.

FONT. 045; 072; 080. Fa la flor tota groga i es fa a la muntanya.

FONT. 046. No es pot collir. Fa un botó groc i es fa cap a la muntanya.

FONT. 048. Floreix el juliol o l'agost.

FONT. 066. Es fa més cap a la muntanya.

FONT. 073. De petita només coneixia aquesta. N'hi havia a tots els horts de la Vajol, a la Mare de Déu del Mont i cap a la Salut de Terrades.

FONT. 086. La tenen plantada al jardí. La cullen sempre l'endemà de Sant Joan.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Amarg aromàtic (Peris & Stübing, 1993).

Analgèsic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Parada, 1997).

Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).

Antiàcid (Obón & Rivera, 1991).

Antiasmàtic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997).

Anticolinèrgic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antidepressiu (Rigat, 2005).

Antidiarreic (Agelet, 1999).

Antidismenorreic (Parada, 1997).

Antieczematós (Agelet, 1999).

Antiemètic (Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antiespasmòdic intestinal (Parada, 1997).

Antigastràlgic (Obón & Rivera, 1991).

Antihelmíntic (Arteche *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemorroidal (Agelet, 1999).

Antihistamínic (Raja, 1995).

Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori gastrointestinal (Pellicer, 2000).

Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).

Antiinflamatori oftàlmic (Parada, 1997).

Antinauseabund (Rigat, 2005).

Antiobesitat (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Antiparasitari (Laberche & Laberche, 1991; Bonet, 2001).

Antireumàtic (Bartrolí, 1989; Muntané, 1991, 1994).

Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Peris & Stübing, 1993; Raja, 1995).
 Antisèptic i cicatritzant (Parada, 1997).
 Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
 Antisèptic oftàlmic (Costa & Peris, 1982; Fajardo *et al.*, 2000; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Rigat, 2005; Selga, 1998).
 Antisèptic urogenital (Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic vaginal (Schröder *et al.*, 1996).
 Aperitiu (Arteché *et al.*, 1992; Peris *et al.*, 1995).
 Astringent (Mulet, 1990, 1991).
 Bactericida (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
 Carminatiu (Arteché *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
 Cicatritzant (Arteché *et al.*, 1992).
 Colagog (Costa & Peris, 1982).
 Colerètic (Costa & Peris, 1982).
 Depuratiu sanguini (Selga, 1998).
 Dermatològic (Villar *et al.*, 1992).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Digestiu (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Duke, 1986; Conca, 1996; Fajardo *et al.*, 2000; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Costa & Peris, 1982; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Digestiu veterinari (Villar *et al.*, 1992).
 Emètic (Parada, 1997).
 Emmenagog (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Emol·liant (Muntané, 1991, 1994).
 Estimulant (Boulos, 1993).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estomacal (Bonet, 1991, 1993; Boulos, 1993; Conca, 1996; Costa & Peris, 1982; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Expectorant (Arteché *et al.*, 1992).
 Febrífug (Parada, 1997).
 Fungicida (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).
 Hemostàtic (Mulet, 1990, 1991).
 Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Villar *et al.*, 1992).
 Hipnòtic (Pellicer, 2000).
 Hipoglucemiant (Mulet, 1990, 1991).
 Hipotensor (Agelet, 1999).
 Laxant (Agelet, 1999; Parada, 1997).
 Mucolític (Peris *et al.*, 1995).
 Parturifaent (Agelet, 1999).
 Parasitocida (Peris & Stübing, 1993).
 Per les mossegades de serp (Duke, 1986; Houghton & Osibogun, 1993).
 Pel fel (Muntané, 1991, 1994).
 Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
 Purgant (Selga, 1998).
 Repel·lent d'insectes (Usher, 1974).
 Sedant (Boulos, 1993; Casado, 2003; Rigat, 2005).
 Tònic amarg (Mulet, 1990, 1991).
 Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
 Tranquil·litzant (Parada, 1997).
 Vasotònic (Mulet, 1990, 1991).
 Vermífug (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Conca, 1996; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Duke, 1986; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

***Saponaria officinalis* L. (Cariofil·làcies)**

BCN 29783

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Salzedes i altres boscs clars de ribera, herbassars de l'areny dels rius o de llocs humits. Principalment a l'estatge montà i a les contrades mediterrànies humides.

NOMS POPULARS

Flor de sabó [floðəsəβó] (072)

Herba sabonera [érβəsəβunérə] (030, 038)

Sabó de gitana [səβóðəzitanə] (072)

ALTRES USOS

Materials.

Ús a la llar

FONT. 030; 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar la roba i les mans.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'hi rentava la roba de color.

***Sarothamnus arboreus* (Desf.) Webb subsp. *catalaunicus*
(Webb) C. Vic. (Fabàcies)**

BCN 29784

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit perennifoli mediterrani occidental. Brolles, boscs clars, sobre substrat silici. contrades mediterrànies plujoses marítimes.

NOMS POPULARS

Ginesta borda [ʒinéstəβórðə] (039)

Ginestó [ʒinéstó] (038, 051, 080)

Ginestell [ʒinéstéʎ] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cobrir les parets de les barraques dels carboners (a sobre s'hi tirava terra).

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ornamental.

Altres informacions

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No va bé per a fer rams perquè la flor ve negra de seguida.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És com una ginesta però més petita.

Satureja calamintha (L.) Scheele subsp. *glandulosa* (Req.) Gams (Lamiàcies)

BCN 29785

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional holàrtic. Vorades de bosc, fenassars. Terra baixa i muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Calaments [kləméns] (048, 063)

Menta borda [méntəbórðə] (041)

Poliol bord [puniólbórt] (030) [puriólbórt] (045)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiinflamatori intestinal

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** És de la família de les mentes.

Digestiu

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria florida

Antiinflamatori intestinal

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Digestiu

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antihalitòsic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tenir bon alè i bon gust de boca. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Un bri a la boca. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.

DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer més bo el vi cal rentar les bótes amb una decocció de clements i fulla de canya (*Arundo donax*).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 048. La té plantada a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005)

Satureja hortensis L. (Lamiàcies)

BCN 29945

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit introduït (oriünd de l'Est d'Europa). Cultivada com a aromàtica i rarament naturalitzada en llocs pedregosos. Contrades mediterrànies plujoses i estatge montà submediterrani.

NOMS POPULARS

Sajolida [səʒuliðə] (020, 041, 042, 048, 058)

Sajolida de jardí [səʒulíðəðəʒərðí] (016)

USOS MEDICINALS

Part aèria tendra

Antiinflamatori gàstric

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 020. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vedella rostida. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per als rostits, però poca, que és molt forta. DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La té plantada al jardí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic intestinal (Fernández, 2000).
Antiamenorreic (Roig, 1988).
Antiasmàtic (Roig, 1988).

Anticatarral (Fernández, 2000; Merzouki *et al.*, 2000; Roig, 1988).
Antidismenorreic (Roig, 1988).

Antiespasmòdic (Laberche & Laberche, 1991; Roig, 1988).
Antihelmíntic (Guarrera, 1999).
Antiinflamatori gàstric (Bonet, 2001).
Antiinflamatòria intestinal (Bonet, 1991, 1993, 2001).
Antiodontàlgic (Bonet, 1991, 1993).
Antipediculòtic (Guarrera, 1999).
Aromatitzant (Bonet, 2001).
Carminatiu (Garnier *et al.*, 1961).
Diaforètic (Usher, 1974).
Digestiu (Femández, 2000; Leporatti & Corradi, 2001).
Diürètic (Garnier *et al.*, 1961).
Estimulant (Laberche & Laberche, 1991; Roig, 1988).

Estomàquic (Bonet, 1991, 1993; Conca, 1996; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).
Expectorant (Usher, 1974).
Hipnòtic (Leporatti & Corradi, 2001).
Per a les palpitations (Leporatti & Corradi, 2001).
Per a problemes nerviosos degut a la regla (Garnier *et al.*, 1961).
Per al singlot (Garnier *et al.*, 1961).
Per a rebaixar la sang (Conca, 1996).
Refrescant bucal (Mulet, 1990, 1991).
Tònic (Conca, 1996; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Roig, 1988).
Vermífug veterinari (Pieroni, 1999).

Satureja montana L. (Lamiàcies)

BCN 29946

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Pastures camefitiques seques. Contrades boreomediterrànies i submediterrànies, principalment a les de tendència continental; descendeix rarament a les terres austromediterrànies.

NOMS POPULARS

Sajolida de muntanya [səʒulíðəðəməntájə] (016)

USOS MEDICINALS

Part aèria tendra

Antiinflamatori gàstric

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats. DESTINACIÓ. Additiu.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 016. La té plantada al jardí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993; Tyler, 1987).

Anafrodisíac (Tyler, 1987).

Analgèsic (Agelet, 1999; Leporatti & Pavesi, 1990).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antianorèctic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999).

Antidiarèic (Arteche *et al.*, 1993; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994a; Villar *et al.*, 1992).

Antidismenorèic (Bonet, 2001).

Antiespasmòdic (Arteche *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Rivera & Obón, 1992; Villar *et al.*, 1992).

Antiflatulent (Bonet, 2001; Font, 1961; Villar *et al.*, 1992; Parada, 1997).

Antigastrític (Agelet, 1999).

Antiinflamatori geniturinari (Bonet, 2001).

Antihelmíntic (De Feo & Senatore, 1993).

Antisèptic (Arteche *et al.*, 1993; Rivera & Obón, 1992).

Apetitiu (Arteche *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Aromàtic (Muntané, 1991, 1994a).

Astringent (Duke, 1986).

Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Balsàmic (Rivera & Obón, 1992).

Carminatiu (Arteche *et al.*, 1993; Font, 1961).

Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1993).

Colagog (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Colerètic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Diaforètic (Duke, 1986).

Digestiu (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994a; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Estimulant (Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (Selga, 1998).

Estomàquic (Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992).
Expectorant (Duke, 1986).
Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
Hematocàrtic (Bonet, 2001).
Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994a).
Hipotensor (Raja, 1995).
Laxant (Duke, 1986).

Per a curar la coixesa en veterinària (bovins) (Pieroni, 1999).
Purgant (Villar *et al.*, 1992).
Sedant (Duke, 1986).
Tònic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991).
Vermífug (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Villar *et al.*, 1992).
Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Scabiosa atropurpurea L. (Dipsacàcies)

BCN 29947

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Comunitats herbàcies xerofítiques i matollars oberts. Regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Escabiosa [əskəβəjózə] (041) [əskəβiózə] (039, 040, 045, 050, 061, 063)

Escapiosa [əskəpiózə] (001, 008, 009, 022, 030, 031, 035, 039, 043, 046, 048, 056, 060, 071, 072, 073, 078)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiacneic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per a l'acne perquè és depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern) i tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antifúngic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la coïssor dels brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 045. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Depuratiu

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per als grans de la varicel·la i de l'acne perquè és depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la varicel·la

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per als grans de la varicel·la perquè és depurativa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarampió

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Va bé per al xarampió: fa sortir els grans a fora. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Inflorescència

Antiacneic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als grans de la cara. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'amigdalitis

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar i empassar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per al xarampió

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els grans del xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als grans del xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir els grans del xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ara ja no s'usa perquè els nens ja no en tenen, de xarampió; els en vacunen.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als grans del xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si no és florida, les fulles també van bé.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als furúncols.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Per al xarampió

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Per al xarampió

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al xarampió.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden
l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant.
PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús indeterminat.

Altres informacions

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La compara amb la
veritable.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afavoridor de l'aparició de l'exantema xarampinós (Bonet, 2001).

Antiacneic (Parada, 1997).

Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Selga, 1998).

Antidiarreic (Pellicer, 2000).

Antiequimòtic (Pellicer, 2000).

Antigangrenós (Pellicer, 2000).

Antihistamínic (Bonet, 1991, 1993).

Antiinflamatori (Conca, 1996; Pellicer, 2000).

Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001)

Antiodontàlgic (Selga, 1998).

Antisèptic ocular (Agelet, 1999).

Antivariolós (Bonet, 2001)

Antixarampionós (Agelet, 1999; Bonet, 1994).

Depuratiu (Boukef, 1986).

Depuratiu sanguini (Selga, 1998).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Hipoglucemiant (Selga, 1998).

Per a furòncols i grans de xarampió (Parada, 1997).

Per a l'escarlatina (Selga, 1998).

Per a la rubèola (Selga, 1998).

Per al xarampió (Selga, 1998).

Resolutiu (Bonet, 2001)

Vulnerari (Conca, 1996; Pellicer, 2000).

***Schinus molle* L. (Anacardiàcies)**

BCN 46086

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Arbre d'origen neotropical cultivat com a ornamental a les contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Pebre [péβrə] (001)

Pebre verd [péβrəβért] (034)

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es posa a la carn.
DESTINACIÓ. Additiu.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan és granat i vermell, per a fer-ne rams.

***Scirpus holoschoenus* L. (Ciperàcies)**

BCN 29789

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Sòls humits i jonqueres.

NOMS POPULARS

Jonc/jones [zón/s] (005, 017, 021, 022, 028, 033, 036, 050, 056, 059, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 071, 072, 073, 074)

Jons de ribera [zónzðəriβérə] (030)

USOS MEDICINALS

Tija

Antialopèic

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per fer créixer el cabell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori gingival

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dentat de les criatures. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028; 050; 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dentat dels nadons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 033; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar el dolor de la dentició de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa explotar les dents de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la dentició dels nadons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Es dona l'arrel perquè la roseguin. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la mainada, per a fer les dents. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció de la tija enterrada del jonc neta i pelada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de la dentició dels nadons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nadons quan dentaven. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la dentició dels

nadons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Sola o barrejada en el biberó. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisialagog

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè la mainada petita no facin bava. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Xarop (ús intern). PREPARACIÓ. Xarop. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Bullir les arrels de jonc amb aigua i sucre.

Per a la ronquera

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogall. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a l'afonia

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'afonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cistells, de joncs i canya (*Arundo donax*).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els trenats d'alls i cebes.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a lligar els enciams (s'aixafa quan és verd i es lliga).

FONT. 059; 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer un jaç i deixar-hi la carn del porc durant la matança.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a lligar les escaroles (perquè quedin blanques de dins).

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a trenar alls i cebes.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antialopèdic (Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).

Antiberrugós (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Verde *et al.*, 1998).

Anticatarral (Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1995; Verde *et al.*, 1998).

Anticatarral veterinari (González-Tejero *et al.*, 1995).

Antidiarreic (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1995; Verde *et al.*, 1998).

Antifaringític (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1995).

Antígots (González-Tejero, 1989).

Antiodontàlgic infantil (Parada, 1997; Raja, 1995).

Antipirètic (Agelet, 1999).

Antipneumònic (Agelet, 1999).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisèptic i antiinflamatori bucofaringi (Selga, 1998).
Antitussigen (González-Tejero, 1989; González-Tejero *et al.*, 1995).
Astringent (Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Antiulcerós (Fernández, 2000).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
Diürètic (Fernández, 2000).
Hipotensor (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Per a afeccions urinàries en veterinària (Fajardo *et al.*, 2000).
Per a disminuir la secreció de bava dels nadons (Parada, 1997).
Per a la tos ferina (Fernández *et al.*, 1998).
Per a l'èrisipela (Fernández *et al.*, 1998).
Protector renal (Fernández, 2000).
Queratolític (Mulet, 1990, 1991).
Refrescant (Ferrández & Sanz, 1993).
Sedant (Fernández *et al.*, 1998; Pellicer, 2000).

***Scolymus hispanicus* L. (Asteràcies)**

BCN 30008

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Cardassars viaris i de solars abandonats de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Fuells [fweʎs] (001)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 001. Quan segaves a mà i te'n trobaves, et recordaves de tots els sants (pessiga molt).

Scrophularia auriculata L. (Escrofulariàcies)

BCN 29790

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit pluriregional. Jonqueres i herbassars humits de les contrades mediterrànies i de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Setge [séðʒə] (004, 061, 063, 065)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antisèptic

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Posar el costat dret de la fulla sobre la ferida per a xuclar el podrit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè la bena no s'enganxi a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la fulla picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè la ferida no s'enganxi a la roba. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Apòsit (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. Cal posar-la sobre la ferida i embenar-la. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Amb dos o tres dies la ferida és curada.

Vulnerari

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les llagues de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 061. El tenien plantat al jardí. La planta pujava uns 80 cm i feia la fulla llarga, verda i dentada.

FONT. 065. Es fa a la vora dels recs.

***Secale cereale* L. (Poàcies)**

BCN 46828

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit introduït. Espècie cultivada com a cereal i com a farratge.

NOMS POPULARS

Secle [séklə] (039, 066)

USOS ALIMENTARIS

Gra

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne farina de menys qualitat (en surt una farina fosca i el pa moreno). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feia farina (per a fer pa en temps de guerra). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Sedum rupestre* L. (Crassulàcies)**

BCN 29791

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit lateeurosiberià. Llocs pedregosos, vorades de boscs. De les contrades mediterrànies plujoses a l'alta muntanya.

NOMS POPULARS

Mort-i-viu [mórtiβíw] (038)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el ram de Sant Joan.

Sedum sediforme (Jacq.) Pau (Crassulàcies)

BCN 29792

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit latemediterrani. Sòls àrids i assolellats, des del litoral a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Herba de Sant Pere [έρβθασάμπέρə] (072)

Mort-i-viu [mórtiβíw] (038)

Sense nom (056)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Planta aixafada. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antisèptic

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Planta aixafada. DESTINACIÓ. Veterinària.

Part aèria indeterminada

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el ram de Sant Joan.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic hepàtic (Pellicer, 2000).	Hepatoprotector (Rivera <i>et al.</i> , 1994).
Antihelmíntic (Arnold-Apostolides, 1991).	Hipotensor (Mulet, 1990, 1991).
Antihemorroidal (Ferrández & Sanz, 1993; Rivera <i>et al.</i> , 1994).	Per a la cremor d'estómac (Conca, 1996).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).	Per a la icterícia (Pellicer, 2000).
Antiodontàlgic (Mulet, 1990, 1991).	Protector gàstric (Mulet, 1990, 1991).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991; Conca, 1996).	Protector renal (González-Tejero, 1989; González-Tejero <i>et al.</i> , 1995b).
Antisèptic urinari (Rivera <i>et al.</i> , 1994).	Queratolític (Pellicer, 2000).
Antiàcid estomacal (Pellicer, 2000).	Purgant (Arnold-Apostolides, 1991).
Antiulcerós gàstric (Conca, 1996).	Refrescant (Mulet, 1990, 1991).
Astringent (Mulet, 1990, 1991; Rivera <i>et al.</i> , 1994).	Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).
Cicatritzant (González-Tejero, 1989; González-Tejero <i>et al.</i> , 1995b; Conca, 1996).	Vulnerari (Arnold-Apostolides, 1991; Fernández, 2000; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Rivera <i>et al.</i> , 1994; Conca, 1996).
Digestiu (Mulet, 1990, 1991).	
Emètic (Arnold-Apostolides, 1991).	

Sempervivum tectorum L. subsp. *tectorum* (Crassulàcies)

BCN 29950

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit lateurosiberià. Roques, parets, teulades. Principalment als estatges montà i subalpí, però descendeix fins al litoral.

NOMS POPULARS

Matafoc [matəfók] (021, 022) [matifók] (023)

USOS MEDICINALS

Planta sencera

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc de la fulla

Antipiròtic

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).

Antiamenorreic (Van Hellemont, 1986).

Antibronquític (Bonet, 2001).

Antidismenorreic (Van Hellemont, 1986).

Antifuroncolòsic (Bonet, 1994).

Antiherpètic (Selga, 1998).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).

Antiinflamatori bucofaringi (Bonet, 2001).

Antiinflamatori oftàlmic (Van Hellemont, 1986).

Antiodontàlgic (Usher, 1974; Selga, 1998).

Antiotàlgic (Muntané, 1991, 1994).

Antipiròtic (Bonet, 2001; Parada, 1997; Van Hellemont, 1986).

Antisèptic (Arteche *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Astringent (Arteche *et al.*, 1992).

Callicida (Arteche *et al.*, 1992; Selga, 1998).

Cicatritzant (Blanco, 1996).

Diürètic (Arteche *et al.*, 1992).

Per a l'otitis (Schröder *et al.*, 1996).

Per a fer rumiar les vaques i ovelles (Pieroni, 1999).

Per a picades d'abelles (Usher, 1974).

Refrescant (Font, 1961).

Resolutiu (Bonet, 2001; Villar *et al.*, 1992).

Vermífug (Usher, 1974).

Vulnerari (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Blanco, 1996; Font,

1961; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

***Senecio inaequidens* DC. (Asteràcies)**

BCN 31309

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit originari de Sudàfrica. Vores de camins, herbassars ruderals. De la terra baixa mediterrània a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Seneci del Cap [sənésiðəlkáp] (051)

Sense nom (073)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És una planta invasora que s'està escampant de forma alarmant per l'Albera.

FONT. 073. És una plaga (de petita no hi era).

Senecio leucophyllus DC. (Asteràcies)

BCN 29793

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit alpi. Pedruscall de natura silícia de l'estatge alpi.

NOMS POPULARS

Herba blanca de Núria [érβəβláηkəðənúɾja] (030)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antiinflamatori intestinal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a inflamacions de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a infeccions d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Muntané, 1991, 1994).

Anticatarral (Rigat, 2005).

Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).

Antimicòtic (Muntané, 2005).

Antineoplàstic (Muntané, 2005).

Antisèptic bucofaringi (Muntané, 2005).

Antisèptic renal (Rigat, 2005).

Coadjuvant postpart (Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).

Depuratiu (Muntané, 2005).

Descongestionant pulmonar (Muntané, 2005).

Hipotensor (Rigat, 2005)

Normotensor (Muntané, 2005).

Purgant (Muntané, 1991, 1994).

Vulnerari (Muntané, 2005).

***Setaria verticillata* (L.) P. Beauv. (Poàcies)**

BCN 29794

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Horts, llocs ruderals. Contrades mediterrànies i estatge montà.

NOMS POPULARS

Panissola [pənisóla] (045)

**OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA,
FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU**

FONT. 045. Mala herba que s'enganxa molt a la roba.

Sideritis cf. sventenii (G. Kunkel) Mend.-Heuer (Lamiàcies)

BCN 29957

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit endèmic de les illes Canàries. Cultivat als jardins com a ornamental.

NOMS POPULARS

Fulles peludes [fuləzpelúðəs] (093)

Orella de gat [uréləðəɣát] (001, 010)

Orella de gos [uréləðəɣós] (010)

Sàlvia [sálβjə] (021)

Sense nom (022, 093)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antipiròtic

FONT. 021; 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no s'hi enganxi la roba. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides i que no s'enganxin a la roba. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 010. Es fa als horts (cultivada).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Sideritis hirsuta* L. subsp. *emporitana* Cad. (Lamiàcies)**

BCN 29800

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani occidental (endemisme). Vores de camins, erms, etc. Contrades mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Herba de Sant Antoni [έρβηδεςάντων] (035)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antihipertensiu

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Una novena (es pren nou dies i es reposa). **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Vasotònic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Una novena (es pren nou dies i es reposa). **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Silene vulgaris (Moench) Garcke (Cariofil·làcies)

BCN 29948

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit holàrtic. Camps, herbassars, pedruscall, etc. De la plana mediterrània a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

“Collejas” (nom castellà) (035, 075)

Culivells [kuliβéʎs] (075)

Petapetons [pétəpətóns] (055)

Pets de llop [pétzðəlóp] (003)

Sense nom (038, 048)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 003; 035; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es mengen amanides, bullides o en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es collia, ben tendra i es menjava en amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Flors

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n xucla el nèctar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ús lúdic

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-les petar (s'escalfen un xic amb l'alè i s'esclafen a la mà).

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es feien petar les flors per a jugar.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es feien petar les flors ja passades.

Silybum marianum (L.) Gaertn. (Asteràcies)

BCN 29958

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit latemediterrani. Cardassars de les contrades mediterrànies (i estatge montà).

NOMS POPULARS

Card [kart] (036, 040, 050)

Carxofeta [kəɾˈʃufətə] (066)

Praó [prəó] (001)

Sense nom (047)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antidiarreic

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Inflorescència

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quallar la llet **DESTINACIÓ.** Additiu.

FONT. 036; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a “empreonar” la llet. **DESTINACIÓ.** Additiu.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quallar la llet, per a fer formatge. **DESTINACIÓ.** Additiu.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les flors serveixen per a fer recuit (té més força que la grossa). **DESTINACIÓ.** Additiu.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Smilax aspera L. (Esmilacàcies)

BCN 29951

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit mediterrani. Alzinars, garrigues, bardisses. Contrades mediterrànies; general en tot el territori, però rara als Pirineus.

NOMS POPULARS

Aríjol/aríjols [əɾiʒul/s] (009, 018, 045, 055, 061, 073)

“Zarzaparrilla” (nom castellà) (039)

USOS MEDICINALS

Fruit

Vulnerari

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides que costen de curar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la grana picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antiinflamatori faringi

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les cabres se'ls mengen. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 009; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. Et deixen les cames ben esgarapades quan passeges o culls bolets.

FONT. 061. Mala herba de l'olivar que fa unes arrels molt fondes i encara que l'arrenquis torna a sortir.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Merzouki *et al.*, 1999).

Antiacneic (Obón & Rivera, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Pellicer, 2000).

Antiartròsic (Obón & Rivera, 1991).

Anticatarral (Fernández, 2000; Merzouki *et al.*, 1999).

Antieczematós (Bonet, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).

Antigotós (Boulos, 1993).

Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antiinflamatori urinari (Lastra & Bachiller, 1997).

Antilitiàsic renal (Honda *et al.*, 1996; Lastra & Bachiller, 1997).

Antipsoriàsic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Conca, 1996; Fernández, 2000; Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997).

Antisifilític (Boulos, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Bacteriostàtic (tractament de la lepra) (Lastra & Bachiller, 1997).
Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).
Dermatològic (Boulos, 1993; Casana, 1993).
Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Boulos, 1993; Conca, 1996; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Conca, 1996; De Feo & Senatore, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).
Emmenagog (Obón & Rivera, 1991).
Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991).

Hipoglucèmiant (Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Hipolipèmiant (Arteché *et al.*, 1993).
Hipotensor (Ferrández & Sanz, 1993; Villar *et al.*, 1992).
Laxant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a afeccions cardíques (Fernández, 2000).
Per a evitar contraccions musculars (Villar *et al.*, 1992).
Per a l'artritis reumatoide (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a l'oligúria (Lastra & Bachiller, 1997).
Resolútiu (Pellicer, 2000).
Tònic (Obón & Rivera, 1991).
Tònic i estimulant sexual (Lastra & Bachiller, 1997).
Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
Uricosúric (Lastra & Bachiller, 1997).
Vulnerari (Fernández, 2000; Merzouki *et al.*, 1997).
Vulnerari veterinari (Pieroni, 1999).

Solanum dulcamara L. (Solanàcies)

BCN 29795

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit lateeurosiberià. Fons de barrancs, marges de canals de reg, talussos de vorades humides i ambients similars.

NOMS POPULARS

Dolçamara [dolsəmərá] (023)

Herba morera [érβəmúréə] (019)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antisèptic

FONT. 019. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria florida

Hematocatàrtic

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a purificar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 023. Fa com uns raïms vermells.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíac (Boulos, 1993; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1997).
Alimentari (Williams, 1981).
Alteratiu (Duke, 1986).
Anafrodisíac (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
Anodí (Duke, 1986).
Antiacneic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiàlgic (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).
Antiàlgic intestinal (Bonet, 2001).
Antiasmàtic (Jàvega *et al.*, 1993).
Antiberrugós (Duke, 1986).
Anticatarral (Duke, 1986; Jàvega *et al.*, 1993).
Antidiscràsic (aquí rau la seva condició de "depuratiu") (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antidismenorreic (Duke, 1986).
Antieczematós (Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).
Antiequimòtic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antiescrofulós (Duke, 1986).
Antiespasmòdic (Font, 1961; Duke & Ayensu, 1985).
Antifúngic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antifuroncolós (Lastra & Bachiller, 1997).
Antipirètic (Duke, 1986).

Antihemorroidal (Agelet, 1999; Lastra & Bachiller, 1997).
Antiherpètic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antipsoriàsic (Rigat, 2005).
Antireumàtic (Boulos, 1993; Font, 1961; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Jàvega *et al.*, 1993; Van Hellemont, 1986).
Antisèptic (Agelet, 1999).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
Antisifilític (Boulos, 1993).
Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
Antiulcerós estomacal (Merzouki *et al.*, 1997).
Antiviral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Bèquic (Duke, 1986).
Bradicarditzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Cardiotònic (Duke, 1986).
Contra la bronquitis (Font, 1961; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).
Contra el catarro intestinal (Font, 1961).
Depuratiu (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Van Hellemont, 1986).
Diaforètic (Boulos, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997).

Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Emètic (Duke, 1986).
Emol·liant (Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Estimulant (Duke, 1986; Boulos, 1993; Merzouki *et al.*, 1997).
Estimulant del metabolisme (Van Hellemont, 1986).
Expectorant (Boulos, 1993; Duke, 1986; Jàvega *et al.*, 1993).
Hipnòtic (Duke, 1986).
Hipotensor (Agelet, 1999; Benchaabane & Abbad, 1994).
Laxant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997).
Letal (Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994).
Narcòtic (Boulos, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 1997).
Per als còlics nefrítics (Boulos, 1993).
Per a eliminar les restes metabòliques (d'aquí en deriva la condició de "depuratiu") (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
Per a la bronquitis crònica (Van Hellemont, 1986).
Per a l'acne (Van Hellemont, 1986).
Per a la gota (Van Hellemont, 1986).
Per a la lepra (Duke, 1986).
Per a la malària (Duke, 1986).
Per a la psoriasi (Lastra & Bachiller, 1997).
Per a la pubertat i la menopausa (Van Hellemont, 1986).
Per a l'artritis (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per a l'asma (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Van

Hellemont, 1986).
Per a la psoriasi (Van Hellemont, 1986).
Per a la tos convulsiva (Font, 1961).
Per a la tos ferina (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Per al càncer (Duke & Ayensu, 1985).
Per a les dermatosis (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Peris *et al.*, 1995).
Per a l'hepatitis (Duke, 1986).
Per a la icterícia (Duke, 1986).
Per als panadissos (Duke, 1986).
Per a pertorbacions cròniques de la pell (Van Hellemont, 1986).
Per a pertorbacions en la bufeta (Duke, 1986).
Per a pertorbacions en la pell (Duke, 1986).
Per al prurigen (Van Hellemont, 1986).
Per a tumefaccions (Duke, 1986).
Regulador metabòlic (Lastra & Bachiller, 1997).
Resolutiu (Duke, 1986; Laberche & Laberche, 1991).
Revulsiu (Boulos, 1993).
Sedant (Duke, 1986; Laberche & Laberche, 1991; Usher, 1974).
Sudorífic (Garnier *et al.*, 1961).
Tònic (Le Floc'h, 1983; Duke, 1986).
Tòxic (Aliotta, 1987; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Muntané, 1991, 1994; Van Hellemont, 1986).
Vasotònic (Agelet, 1999).
Vulnerari (Duke, 1986; Roig, 1988).

Solanum lycopersicum L. (Solanàcies)

BCN 29952

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Tomata (fruit) [tumátə] (024, 030, 037, 042, 049, 051, 054, 055, 062, 067, 069, 070, 076)

Tomatera [tumətérə] (001, 031, 039, 064)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiberrugós

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La sal de servir les tomates crema les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació de la sal de servir les tomates. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antieritematós

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades del sol. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de tomata i argila. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es deixa tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicar una clara d'ou ben batuda i una tomata oberta a sobre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Callicida

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estovar els ulls de poll i poder-los arrencar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un bocí. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a estovar els furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antihipertensiu

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hepatoprotector

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Litotríptic renal

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Et treu el mal de pedra. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa conserva de sofregit.

FONT. 024; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa conserva (la guarda en pots de vidre). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es conserva en vinagre per a menjar-ne tot l'any. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja amanida o en conserva (les tomates les conserva senceres al bany maria les maques i en vinagre les verdes del final, que ja no maduren. També en conserva de sofregides, soles o amb pebrot). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En fa confitura (de les de color de rosa, que quasi no tenen grana). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es conserven en sal i aigua. OBSERVACIONS. No és massa bo abusar de les tomates: porten àcid i engreixen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne confitura (porta molta feina perquè cal pelar-les i treure'n la grana). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 069. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a menjar crua, cuita, en sofregit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Conservades en aigua i sal (han de ser ben senceres i no tenir cap nafra). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Ús a la llar

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar una

taca de tomatera cal fregar-la amb tomata i rentar-la.

Ús social.

Planta fumable

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es fumen, seques.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Activador de la circulació perifèrica (Selga, 1998).
Antiasmàtic (Duke, 1986).
Antieritematós (Agelet, 1999).
Antiescorbútic (Font, 1961).
Antiforunculòsic (Boukef, 1986).
Antigotós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Villar *et al.*, 1992).
Antihemorroidal (Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antiinfecció (Font, 1961).
Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986).
Antilitiàsic biliar (Villar *et al.*, 1992).
Antilitiàsic renal (Parada, 1997).
Antiodontàlgic (Duke & Ayensu, 1985; Duke, 1986).
Antiotàlgic (Duke, 1986).
Antiparasitari (Guarrera, 1999).
Antiparasitari veterinari (Pieroni, 1999).
Antipiròtic (Roig, 1988).
Antipruriginós (Villar *et al.*, 1992).
Antireumàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic (Duke, 1986; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antisèptic ocular (Agelet, 1999).
Antisèptic urològic (Iwu, 1993).
Antitumoral (Duke, 1986).
Antitussigen (Duke, 1986).
Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).
Aperitiu (Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Astringent (Roig, 1988).
Bacteriostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).
Callicida (Bartolí, 1989; Pardo de Santayana, 2004; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Càustic (De Feo & Senatore, 1993).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Coadjuvant del part en veterinària (Pieroni, 1999).
Colagog (De Feo *et al.*, 1992).
Depuratiu (Duke, 1986).
Dermatològic (Fernández, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Digestiu (Duke, 1986; Font, 1961).
Diürètic (Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
Emol·lient (Martínez, 1993).
Estomàquic (Schröder *et al.*, 1996).
Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).
Hepatoprotector (González-Tejero, 1989).
Hipoglucemiant (Iwu, 1993).
Hipotensor (Boukef, 1986; Villar *et al.*, 1992).
Immunoestimulant (Arnold-Apostolides, 1991).
Insecticida (Garnier *et al.*, 1961).
Metabòlic (Schröder *et al.*, 1996).
Narcòtic (Roig, 1988).
Orexigen (Font, 1961).
Parasiticida (Garnier *et al.*, 1961).
Pectoral (Duke, 1986).
Per a la gonorrea (Duke, 1986).
Per a fer tornar el remuc al bestiar (Pieroni, 1999).
Per a l'amigdalitis (Fernández, 2000).
Per al glaucoma (Schröder *et al.*, 1996).
Per a picades d'insectes i escorpins (De Feo *et al.*, 1992).
Purgant (Villar *et al.*, 1992).
Purgant veterinari (Villar *et al.*, 1992).
Reforçant gingival i dental (Font, 1961).
Refrescant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
Resolutiu (Agelet, 1999; Galán, 1993).
Resolutiu de grans de pus (Bartolí, 1989).
Tònic (Roig, 1988).
Tòxic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961).
Vitamínic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).

Solanum melongena L. (Solanàcies)

BCN 25004

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit asiàtic. Cultivat com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Esbergínia [əsβərʒiniə] (083)

Esbergínia (fruit) [əsβərʒiniə] (024, 028, 031, 036, 039, 055, 056, 057, 058, 063, 067, 081)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antiberrugós

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aprimar-se. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc del fruit

Antiberrugós

FONT. 028; 031; 055; 056; 063; 081; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Mata les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Perquè es faci més suc es pot afegir sal.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal molta constància.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Conservada amb sofregit. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les conserva escalivades (juntament amb pebrot). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Afavoridor del son (Morton, 1981).
Antiàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antibacterià (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiberrugós (Agelet, 1999; Bonet, 2001; De Feo *et al.*, 1992; Lev & Amar, 2000; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Anticefalàlgic (Honda *et al.*, 1996).
Antieritematós (Arteche *et al.*, 1992).
Antídoto per bolets verinosos (Duke & Ayensu, 1985).
Antifúngic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiheomoroidal (Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antilitiàsic (Morton, 1981).
Antitumoral (Morton, 1981).
Antivariós (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985).
Cardiotònic (Arnold-Apostolides, 1991).
Càustic (De Feo & Senatore, 1993).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Colagog (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Depuratiu (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
Dermatològic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Dermoprotector (Bonet, 2001).
Detersiu (Duke & Ayensu, 1985).
Diürètic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981).
Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991).
Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991).
Hemostàtic en hemorràgies internes (Duke & Ayensu, 1985).
Hipnòtic (Morton, 1981).
Hipocolesterolèmic (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; De Feo *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005).
Hipoglucemiant (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).
Hipotensor (Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Litotríptic (De Feo *et al.*, 1992).
Narcòtic (Arnold-Apostolides, 1991).
Per a abscessos (Duke & Ayensu, 1985).
Per a l'esterilitat (Lev & Amar, 2000).
Per a la tos ferina (Morton, 1981).
Pertorbacions cardíaques (Morton, 1981).
Pertorbacions nervioses (Morton, 1981).
Purgant (Morton, 1981).
Queratolític (De Feo *et al.*, 1992).
Tòxic (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).
Vasoregulador perifèric (De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993).

***Solanum nigrum* L. subsp. *miniatum* (Willd.) Hartm.**

(Solanàcies)

BCN 39370

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit subcosmopolita. Horts, vegetació ruderal. Regió mediterrània i estatge montà.

NOMS POPULARS

Morella [muréle] (045)

USOS MEDICINALS

Part aèria indeterminada

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Solanum nigrum L. subsp. *nigrum* (Solanàcies)

BCN 29796

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit subcosmopolita. Horts, vegetació ruderal. Regió mediterrània i estatge montà.

NOMS POPULARS

Cireretes [sirəretəs] (031)

Herba morera [érβəmurérə] (057)

USOS MEDICINALS

Part aèria indeterminada

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Desconegut per l'informant. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit

Verinós

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Hi ha unes cireretes negres que són verinoses. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Palevitch *et al.*, 1986).
Afrodisíac (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Merzouki *et al.*, 1997).
Alimentari (Usher, 1974).
Alteratiu (Duke, 1986).
Anodi (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiàlgic (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 1997; Roig, 1988).
Antialopècic (Schröder *et al.*, 1996).
Anticefalàlgic (Duke, 1986).
Antidematòsic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Boukef, 1986).
Antidiarreic (Duke & Ayensu, 1985; Bonet, 2001).
Antieczematós (Boukef, 1986).
Antiemètic (Duke, 1986).
Antiespasmòdic (Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997).
Antigastràlgic (Lastra & Bachiller, 1997).
Antihemorroidal (Agelet, 1999; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Roig, 1988).
Antiherpètic (Roig, 1988).
Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Martínez, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiinflamatori gastrointestinal (Garnier *et al.*, 1961).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Palevitch *et al.*, 1986).
Antiodontàlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Martínez, 1993; Pellicer, 2000).
Antiotàlgic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antipirètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Antipiròtic (Boukef, 1986; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1997).
Antipruriginós (Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997).
Antipruriginós vulvar (Lastra & Bachiller, 1997).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991; Pellicer, 2000; Roig, 1988).
Antisèptic (Agelet, 1999; Roig, 1988).
Antisèptic cutani (Merzouki *et al.*, 1997).
Antitussigen (Lastra & Bachiller, 1997).
Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Le Floc'h, 1983).
Antiviral (Mulet, 1990, 1991).
Aperitiu (Duke, 1986).
Calmant (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Roig, 1988).
Catàrtic (Duke, 1986).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).
Dermatològic (Boulos, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Detersiu en inflamacions i tumefaccions (Le Floc'h, 1983).
Diarreic en animals (Bonet, 2001).
Diürètic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
Emètic (Merzouki *et al.*, 2000).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Emol·lient (Roig, 1988).

Emol·lient en hemorroides (De Feo & Senatore, 1993).

Estomacal (Iwu, 1993).

Facilita el part (Duke, 1986).

Febrífug (Roig, 1988).

Hidragog (Duke, 1986).

Laxant (Duke, 1986; Iwu, 1993).

Letal (Duke, 1986).

Midriàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Narcòtic (Duke, 1986; Boulos, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Roig, 1988).

Odontàlgic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Oftàlmic (Duke, 1986).

Per a afeccions respiratòries (Ballero & Fresu, 1993).

Per a dermatitis (Duke & Ayensu, 1985; Ballero & Fresu, 1991).

Per a dolors de l'esquena (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a dolors del pit (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a dolors de la gola (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a erupcions cutànies (sarna, tinya, lepra, herpes) (Roig, 1988).

Per a irritacions en la pell (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a la bronquitis (Duke, 1986).

Per a la disenteria (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a la dismenorrea (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la gonorrea (Duke, 1986).

Per a la impotència masculina (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Per a la leucorrea (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la pesta bubònica (Roig, 1988).

Per a la psoriasi (Duke, 1986).

Per a la leucodèrmia (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la set (Duke, 1986).

Per al càncer (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per al càncer de cèrvix (Duke & Ayensu, 1985).

Per a l'esclerosi en plaques (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a l'erisipela (Duke, 1986; Roig, 1988).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per a l'hemoptisi (Duke, 1986).

Per a l'hepatitis (Duke, 1986).

Per a la hidrofòbia (Duke, 1986).

Per a la inflor de les cames (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a l'otitis crònica (Ballero & Fresu, 1991).

Per al mal de gola (Duke & Ayensu, 1985).

Per als abscessos (Garnier *et al.*, 1961; Duke & Ayensu, 1985).

Per als panadissos (Duke & Ayensu, 1985).

Per al singlot (Duke, 1986).

Per a mossegades de rates (Duke, 1986).

Per a pertorbacions cròniques en el fetge (Duke, 1986).

Per a pertorbacions cròniques de la pell (Duke, 1986).

Per a pertorbacions de la vista (Palevitch *et al.*, 1986).

Per a pertorbacions en el cor (Duke, 1986).

Per a pertorbacions urinàries (Duke, 1986).

Per a la psoriasi (Iwu, 1993).

Per a l'erisipela (Boukef, 1986).

Per a úlceres de les cames (Roig, 1988).

Protector renal (Pellicer, 2000).

Resolutiu (Arnold-Apostolides, 1991; Laberche & Laberche, 1991; Le Floc'h, 1983).

Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991, 1993; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Merzouki *et al.*, 1997; Roig, 1988).

Tònic per la virilitat (Duke & Ayensu, 1985; Laberche & Laberche, 1991).

Tòxic (Aliotta, 1987; Arnold-Apostolides, 1991; Banchelah *et al.*, 2000; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).

Vulnerari (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Loux & Richard, 1981; Martínez, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Vulnerari en ferides obertes (Palevitch *et al.*, 1986).

***Solanum tuberosum* L. (Solanàcies)**

BCN 29797

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit sudamericà introduït. Espècie cultivada pels seus tubercles.

NOMS POPULARS

Patanera [pətənérə] (038)

Patata/patates (tubercle) [pətátə/s] (005, 007, 010, 023, 024, 030, 038, 040, 043, 044, 046, 051, 052, 053, 055, 057, 065, 070, 074, 079, 086, 093)

Patatera [pətétérə] (064, 067)

USOS MEDICINALS

Tubercle

Antiàlgic

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastres de patata bullida amb pela i aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La patata aguanta l'escalfor molta estona.

FONT. 044; 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Una patata crua ratllada i embolicada en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar les bussogues (edema i hematoma originat per una contusió). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044; 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antineoplàstic

FONT. 007. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 005; 010; 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Tallar-la per la meitat i posar-la directament. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan et cremes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).

PREPARACIÓ. Tallar la patata i aplicar-la directament. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. El potassi que té la patata és el que cura la cremada.

Antipneumònic

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Bullir les patates amb pela, aixafar-les i posar-les, quan encara cremen en una coixinera. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'hi ha de dormir a sobre, tant calent com es pugui aguantar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de patates bullides amb pela, aixafades i posades en una coixinera. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cremant, sobre el pit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Era com una manxiula, cremava tant que no es podia aguantar.

FONT. 046; 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastres de patata bullida amb pela i aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sortir el tap en el cas d'un empatx per xocolata. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Patata cuita ben calenta. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Sobre la panxa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 023; 024; 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Resolutiu

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a madurar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastres de patata bullida amb pela i aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Realment és l'escalfor el que funciona.

USOS ALIMENTARIS

Tubercles

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen bullides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer caldo per als porcs amb estrígols i falgueres. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als porcs es feia perolada de peles de patata o les patates velles i petites que quedaven al camp. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXiques

Tubercle

Piròsic

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La cataplasma de patata bullida gaire calenta, no es pot aguantar, és com una manxiula. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Verinosa

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La patata crua és tòxica per a la gent, sobretot si verdeja, llavors és verí. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Ús social.

Planta fumable

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les tiges assecades es fumaven quan no hi havia tabac.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es fumen, seques.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles es fumaven, seques (en temps de guerra, perquè no hi havia tabac).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Martínez, 1993; Parada, 1997; Selga, 1998; Roig, 1988).
Analgèsic ocular (Schröder *et al.*, 1996).
Antiàcid (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Peris & Stübing, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).
Antiartrític (Morton, 1981).
Antibronquític (Morton, 1981).
Anticefalàlgic (Bartrolí, 1989; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1997).
Antidiarreic (Agelet, 1999).
Antidiarreic veterinari (Pieroni, 1999).
Antiedematós (Schröder *et al.*, 1996).
Antiescorbútic (Garnier *et al.*, 1961).
Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Morton, 1981; Villar *et al.*, 1992).
Antiespasmòdic de la bufeta (Roig, 1988).
Antiequimòtic (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (Morton, 1981; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).
Antiinflamatori (Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993).
Antiinflamatori en les galteres (Verde *et al.*, 1998).
Antiinflamatori oftàlmic (Morton, 1981).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Galán, 1993; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Parada, 1997; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antipleurític (Bonet, 2001).
Antipneumònic (Bonet, 2001).
Antipruriginós (Bonet, 2001; González-Tejero, 1989).
Antireumàtic (De Feo & Senatore, 1993; Morton, 1981).
Antisèptic (De Feo *et al.*, 1992).
Antisèptic oftàlmic (Rivera *et al.*, 1994).

Antisèptic urològic (Morton, 1981).
Antitòxic (Agelet, 1999).
Antitumoral (Duke, 1986).
Antitussigen (Martínez, 1993).
Antiulcerós gastroduodenal (Schröder *et al.*, 1996).
Antixarampionós (Agelet, 1999).
Astringent oftàlmic (Boukef, 1986).
Bactericida (Duke, 1986).
Callicida (Bartrolí, 1989).
Calmant (Font, 1961).
Cicatritzant (Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989).
Coadjuvant en pertorbacions cardíques i renals (Schröder *et al.*, 1996).
Corrector de deformitats del genoll (González-Tejero, 1989).
Dermatològic (Morton, 1981; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
Descongestiu oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991).
Diaforètic (Agelet, 1999).
Diürètic (Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Emètic (Duke, 1986).
Emol·lient (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Febrífug (Boukef, 1986; Raja, 1995; Sezik *et al.*, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
"Fon els bonys" (Parada, 1997).
Fungicida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Galactogen (Duke, 1986).
Hematònic (Agelet, 1999).
Laxant (Agelet, 1999; De Feo & Senatore, 1993; Martínez, 1993).
Mucolític (Agelet, 1999).

Narcòtic (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
Oftàlmic (Schröder *et al.*, 1996).
Pectoral (Morton, 1981; Roig, 1988).
Per a contusions (Fernández, 2000).
Per a dissoldre quists i tumors (Villar *et al.*, 1992).
Per a èczemes (Schröder *et al.*, 1996).
Per a excoriacions (Font, 1961).
Per a hipertròfia prostàtica (Morton, 1981).
Per a la tuberculosi (Schröder *et al.*, 1996).

Per al cor (Schröder *et al.*, 1996).
Per a la hiperacidesa (Schröder *et al.*, 1996).
Resolutori de furòncois (Ribon, 1993).
Secant dermatològic (Roig, 1988).
Sedant (Garnier *et al.*, 1961).
Somnífer (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Teratogènic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Timpanític en animals (Bonet, 2001).
Tòxic (Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994).
Vulnerari (De Feo & Senatore, 1993).

***Sonchus oleraceus* L. (Asteràcies)**

BCN 29953

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional holàrtic. Herbassars ruderals, horts, talussos, etc.

NOMS POPULARS

Lletissó/lletissons [lətísó / lætísóns] (008, 084, 086)

Lletissons grans [lətísónzyráns] (039)

Lletsons [lətísóns] (037, 061)

Llipsó/llipsons [lípso / lípsóns] (040, 050, 054, 065, 067, 076, 093)

Llitsó [lítso] (056)

Pixallits [pifəlítso] (062)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Per a la mastitis

FONT. 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria inespecífica

Galactogen

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa posar llet a les conilles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària. OBSERVACIONS. La planta té llet i en fa venir a les conilles mares.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Enurètic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si toques aquesta planta, et pixaràs al llit. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ben tendres, es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 008; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a oques i ànecs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 037; 039; 040; 061; 062; 076; 084; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER

L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar de vaques i conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (aquest era més apreciat que el petit). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a oques i conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 065. Són males herbes.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alimentari (Bellakhdar *et al.*, 1987; Lieutaghi, 1991; Raja, 1995).

Antiàcid (Martínez, 1993).

Antiàlgic (Arteche *et al.*, 1992).

Antiberrugós (Boukef, 1986).

Anticatarral (Boukef, 1986).

Antidiarreic (Morton, 1981).

Antiespasmòdic (Morton, 1981).

Antiflatulent (Morton, 1981).

Antigotós (Rigat, 2005).

Antihemorroidal (Boukef, 1986).

Antiinflamatori (Rigat, 2005).

Antiinflamatori oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antipelohèmic (Agelet, 1999).

Antipirètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991).

Antisèptic (Rigat, 2005).

Antitòxic (Villar *et al.*, 1992).

Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiulcerós (Arteche *et al.*, 1992).

Aperitiu (Morton, 1981).

Calmant (Arnold-Apostolides, 1991).

Carminatiu (Morton, 1981).

Catàrtic (Garnier *et al.*, 1961).

Cicatritzant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993; Rigat, 2005; Vanaclocha *et al.*, 2003).

Coadjuvant en hepatitis (Morton, 1981).

Depuratiu (Boukef, 1986; Martínez, 1993).

Depuratiu sanguini (Morton, 1981).

Dermatològic (Morton, 1981).

Detersiu de ferides o úlceres (Morton, 1981).

Diürètic (Arteche *et al.*, 1992).

Estomàquic (Morton, 1981).

Galactagog (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Boukef, 1986; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Hematocatàrtic (Agelet, 1999).

Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991).

Hidragog violent (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipoglucemiant (Boukef, 1986).

Laxant (Morton, 1981; Arnold-Apostolides, 1991).

Per a leucomes oculars (Boukef, 1986).

Per a pertorbacions en el fetge (Usher, 1974).

Per a pertorbacions en la bilis (Morton, 1981).

Per a pertorbacions intestinals (Usher, 1974).

Refreshant (Arteche *et al.*, 1992; Morton, 1981; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Salutífer (Agelet, 1999).

Sedant de la tos (Arnold-Apostolides, 1991).

Tònic (Morton, 1981).

Tònic estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).

Tònic nerviós (Morton, 1981).

Tòxic (Garnier *et al.*, 1961).

Vermífug (Arnold-Apostolides, 1991).

Vulnerari (Rigat, 2005).

***Sonchus tenerrimus* L. (Asteràcies)**

BCN 29954

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Erms, roquissers, sòls secs i assolellats. Regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Lletissó/lletissons [lətísó /lətísóns] (008, 031, 084)

Lletsons [lətsóns] (061)

Llitsó [litsó] (056)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits (es cullen ben tendres). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a oques i ànecs. **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

FONT. 056; 061; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (no era tan apreciat com el gros). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

***Sorbus aria* (L.) Crantz (Rosàcies)**

BCN 29799

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit lateurosiberià. Boscs, principalment caducifolis, sobretot a l'estatge montà; ascendeix fins al subalpí i descendeix fins a la muntanya mediterrània.

NOMS POPULARS

Moixera [muʃéɾə] (051)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És molt fàcil de conèixer per l'anvers blanc i pelut de la fulla.

***Sorbus domestica* L. (Rosàcies)**

BCN 46827

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit latesubmediterrani. Boscs de la muntanya submediterrània i de les contrades mediterrànies més o menys plujoses.

NOMS POPULARS

Server [səɾβé] (035, 044, 051)

Serves (fruit) [séɾβəs] (008, 083)

USOS MEDICINALS

Fruit

Antidiarreic

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Menjar-ne directament. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Fulles

Antidiarreic

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 008. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es deixen madurar dins una caixa de fusta i, quan són ben marrons, es mengen. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 044; 051; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perxons per a batre les olives.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiinflamatori (Villar *et al.*, 1992).
Antidiarreic (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990;
Bonet 1991, 1993; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993;
Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991;

Villar *et al.*, 1992).
Astringent (De Feo *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; Leporatti &
Corradi, 2001; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder
et al., 1996).

Bèquic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Cicatritzant (Agelet, 1999; Garnier *et al.*, 1961).
Depuratiu sanguini (Villar *et al.*, 1992).
Dessecant en cremades (Sezik *et al.*, 1997).
Disminueix el temps de coagulació de la sang (Garnier *et al.*, 1961).
Disminueix la pressió intraocular en glaucomatosos (Garnier *et*

al., 1961).
Diürètic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Emol·lient (Garnier *et al.*, 1961).
Hemostàtic (Garnier *et al.*, 1961).
Hipoglucemiant (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Laxant (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Refrescant (Leporatti & Corradi, 2001).

***Sorghum bicolor* (L.) Moench (Poàcies)**

BCN 31310

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit africà introduït. Cultivat com a farratge i algun cop naturalitzat a les vores de camins i llocs ruderals. Contrades mediterrànies plujoses i estatge montà.

NOMS POPULARS

Melca [mélkə] (052, 053, 054, 055, 065, 068, 071, 075, 076, 078, 082, 083, 085)

“Pasto del Sudán” (nom castellà) (051)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Letal

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si el bestiar no se'l menja el mateix dia que s'ha tallat, fermenta i el pot matar. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí. **OBSERVACIONS.** Més d'un dia a la menjadora, fermenta i és tòxic.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (es prepara una braçada de melca, es posa enmig de dues fustes per a aplanar-la bé i es lliga amb un cordill d'espart cosint-la d'un costat a l'altre).

FONT. 053; 054; 055; 075; 076, 078; 082; 083; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres.

FONT. 065; 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (per a escombrar la casa).

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (es feia amb el que quedava un cop granada).

***Sorghum halepense* (L.) Pers. (Poàcies)**

BCN 2995

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit paleotropical introduït. Conreus, llocs ruderals. Contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Canyota [kəɲótə] (001, 003, 008, 050)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Timpanític

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els animals en mengen, es boteixen. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Planta viva

Letal

FONT. 001; 003; 008. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les vaques en mengen, rebenten: els fermenta a l'estómac i es boteixen fins a morir. GRAU DE TOXICITAT. Elevat VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Spartium junceum L. (Fabàcies)

BCN 29956

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani. Pastures mesoxeròfiles, brolles clares. Regió mediterrània, principalment a les contrades marítimes.

NOMS POPULARS

Ginesta [ʒinéstə] (003, 006, 018, 021, 022, 030, 031, 037, 038, 040, 041, 045, 046, 047, 048, 050, 055, 056, 059, 060, 061, 062, 066, 068, 071, 072, 073, 074, 080, 081, 083, 084, 085, 086, 093)

Ginesta (flor) [ʒinéstə] (051, 054)

Ginesta de llei [ʒinéstəðəléi] (039)

Ginestera/ginesteres [ʒinestérə/s] (051, 054, 068)

USOS MEDICINALS

Flors

Antiedematós

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva vint o trenta dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa baixar el mal de panxa de la mainada. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració a sol i serena (mínim nou dies) de la flor en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Té molta força i cal aplicar-lo sempre per fora, perquè la ginesta és verinosa.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antisèptic/Cicatritzant mucronal

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als mugrons quan es donava de mamar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva 20 o 30 dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estira el mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració a sol i serena (mínim nou dies) de la flor en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La Concepció s'ho va posar a la galta amb escalfor i li va fer marxar tot el pus del queixal.

Antiotàlgic

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estira el mal d'orella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració a sol i serena (mínim nou dies) de la flor en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal lligar el tap de l'ampolla perquè fermenta i, si no, el gas fa sortir el tap disparat.

Antipiròtic

FONT. 006. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'abella

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pessigades d'abella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'insecte

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pessigades de mosquit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ha sentit a dir que és medicinal.

Part aèria florida

Cardiotònic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Cardiotònic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És bona pel cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Estimula l'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Valves del fruit

Litotríptic renal

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els senglars se les mengen quan són florides. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Flors

Letal

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Cal aplicar l'oli de ginesta sempre a fora. Per dins pot matar. Fins i tot si et menges cargols collits al costat de la ginesta sense desdejunar, pots morir.

Verinosa

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La flor és tòxica. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La planta és tòxica, però la flor encara ho és més. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT L·LIGADA A

L'ÚS MEDICINAL. No.

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La flor de la ginesta no és bona, és per això que les abelles no hi van. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Part aèria inespecífica

Verinosa

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No es poden fer aigües ni es pot donar al bestiar per a menjar. GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 003; 055; 059; 080; 081; 083; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres (per a escombrar l'era. Les branques no són tan rectes com les del bruc de llei i les escombres no queden tan bé).

Ús a la llar

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sobre les ginesteres es penjava la roba neta per a assecar-la.

Ambiental.

Ornamental

FONT. 039; 060; 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les catifes de Corpus.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El carbó màgic que usaven les bruixes per a dibuixar a terra els 72 símbols dels àngels principals per a protegir-se a l'hora de fer alta màgia, era fet de fusta de ginestera.

Ornamental

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feien rams per al cementiri.

FONT. 037; 039; 040; 041; 045; 051; 062; 066; 071; 084; 086; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Florida, per a fer rams.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (quan floreix, per Corpus).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Amarg (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Antiberrugós (González-Tejero, 1989).

Antilitiàsic (Casana, 1993).
Antiparasitari (Guarrera, 1999).

Digestiu (Selga, 1998).
Digestiu veterinari (cavalls) (Selga, 1998).
Diürètic (Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Emètic (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Emol·lient (Leporatti & Corradi, 2001).
Hipotensor (Garnier *et al.*, 1961).

Laxant (Font, 1961; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a les picades d'insectes (Leporatti & Corradi, 2001).
Per al tractament de l'úlcer gàstric (Yesilada *et al.*, 1993).
Purgant (Boulos, 1993; Font, 1961).
Tòxic (Boulos, 1993; Rivera *et al.*, 1994).
Vasoconstrictor (Garnier *et al.*, 1961).
Vulnerari (Selga, 1998).

Spinacia oleracea L. (Quenopodiàcies)

BCN 46077

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Herba anual originària de l'Àsia. Cultivada sovint com a verdura i rarament subespontània.

NOMS POPULARS

Espinacs [əspináks] (044, 070, 085)

USOS MEDICINALS

Fulles

Laxant

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió d'espinacs bullits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits o en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen bullits. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Activador de la secreció pancreàtica (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antianèmic (Garnier *et al.*, 1961; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Arnold-Apostolides, 1991; Villar *et al.*, 1992; Arteché *et al.*, 1993).

Antiastringent en veterinària (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiraquític (Garnier *et al.*, 1961).

Carminatiu (Duke & Ayensu, 1985).

Cicatritzant (Leporati & Pavesi, 1990; Arnold-Apostolides, 1991).

Complement alimentari (Arteché *et al.*, 1993).

Desodoritzant en veterinària (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Diurètic (Arnold-Apostolides, 1991).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991).

Hiperoglucemiant (Garnier *et al.*, 1961).

Hipoglucemiant (Duke & Ayensu, 1985).

Hipolipemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Hipotensor (Garnier *et al.*, 1961).

Laxant (Garnier *et al.*, 1961; Duke & Ayensu, 1985).

Normalitzador del trànsit intestinal (Arteché *et al.*, 1993).

Per a la constipació atònica (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Per a netejar ferides (Leporati & Pavesi, 1990).

Tònic en veterinària (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Vitamínic (Arteché *et al.*, 1993).

***Stachys byzantina* C. Koch (Lamiàcies)**

BCN 29957

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateiranoturanià. Cultivada i rarament subespontània a les comunitats ruderals. Contrades boreomediterrànies i submediterrànies.

NOMS POPULARS

Sàlvia [sálβje] (005)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antipiròtic

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la fulla. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Parada, 1997).

Antiinflamatori (Rivera & Obón, 1992).

Antisèptic (Parada, 1997; Rigat, 2005).

Antipiròtic (Bonet, 2001; Parada, 1997).

Cicatritzant (Bonet, 2001; Parada, 1997).

Hemostàtic (Rivera & Obón, 1992).

Material sanitari (Bonet, 2001).

Per evitar que la roba s'enganxi a la ferida (Parada, 1997).

Resolutiu (Bonet, 2001).

Vulnerari (Bonet, 2001; Rigat, 2005; Selga, 1998).

Stipa tenacissima L. (Poàcies)

BCN 46091

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani meridional. Brolles, timonedes. Contrades mediterrànies seques.

NOMS POPULARS

Clin [klin] (072)

Cordill d'espart (producte elaborat) [kurdíλðəspárt] (027)

Espart [əspárt] (010, 036, 047, 052, 065, 075, 101)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Abortiu

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ha sentit a dir que és abortiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tija

Antipleurític

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar la "pleura". FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (sinapisme) (ús extern). PREPARACIÓ. Una sola d'espart fregida. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posada sobre el costat afectat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Cistelleria

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a forrar ampolles de vidre perquè no es trenquin.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sarrions i cabassos (en els sarrions es transporta el carbó i en els cabassos la llenya).

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es barreja amb quitrà (i així no es podreix) per a fer l'estopa, per a calafatar.

Elaboració de fibres

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne espartenyas. De València pujava gent als arrossars que duïen espartenyas totes elles fetes d'espart.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer cordills.

Elaboració de matalassos

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer matalassos

(eren molt rígids i així feien que l'esquena no es torcés).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a trenar alls i cebes.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es treuen les berrugues amb un cordill d'espart: es fan tants nusos com berrugues i es tira el cordill d'esquena tot dient "berruga, berruga, que el dimoni se t'enduga" i es marxa sense mirar on ha caigut el cordill.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (González-Tejero *et al.*, 1995a; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antibiòtic (Martínez, 1993).

Antidiarreic (Martínez, 1993).

Antiherpètic (Verde *et al.*, 1998).

Antiodontàlgic (Martínez, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Astringent (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Calmant (Rivera *et al.*, 1994).

Descongestiu pulmonar (Rivera *et al.*, 1994).

Emmenagog (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Excitant (Le Floc'h, 1983).

No aconsellable per a dones en estat (González-Tejero *et al.*, 1995a).

Oftàlmic (Martínez, 1993).

Oxítòcic (Martínez, 1993).

Per a pertorbacions respiratòries (Schröder *et al.*, 1996).

Sedant (Schröder *et al.*, 1996).

Symphytum tuberosum L. subsp. *tuberosum* (Boraginàcies)

BCN 29801

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit lateatlàntic. Boscs caducifolis humits i eutròfics. De les contrades mediterrànies plujoses a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Consolda [kunsɔldə] (052)

Símfít [símfít] (064)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antiartrític

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el dolor dels genolls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiulcerós gàstric

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues d'estómac amb vòmits de sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Orexígen

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer venir gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Els castellans en diuen “consuelda mayor”.

Regenerador ossi

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a regenerar els ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antiinflamatori gingival

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als flegmons i el dolor que fan. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva 30 o 40 dies a sol i serena. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un cotó xop de l'oli sobre el flegmó. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva 30 o 40 dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar grans infectats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva 30 o 40 dies a sol i serena. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Una seva veïna diu "la consuelda suelda". Sap que la part més medicinal és l'arrel però no vol matar la planta.

Vulnerari

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Embrocació (ús extern). **PREPARACIÓ.** Maceració en oli d'oliva trenta o quaranta dies a sol i serena. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 052. La té plantada a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiulcerós (Gastaldo, 1970-1978).

Tractament d'afeccions respiratòries (Gastaldo, 1970-1978).

Cicatritzant de ferides (Feo *et al.*, 1992; Gastaldo, 1970-1978).

***Syringa vulgaris* L. (Oleàcies)**

BCN 29959

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit submediterrani oriental. Plantat als jardins de gairebé tot el país.

NOMS POPULARS

Lilà [lilá] (022, 055, 073, 093)

USOS MEDICINALS

Escorça

Antireumàtic

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al reuma articular. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antipirètic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura les febres potser perquè fa baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es plantaven en horts i jardins per a fer bonic.

Ús social.

Ornamental

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 073. En tenien un de plantat a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).

Antiinflamatori (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961).

Antireumàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*,

1961).

Febrífug (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Usher, 1974; Parada, 1997).

Tònic (Garnier *et al.*, 1961).

Syzygium aromaticum (L.) Merr. et Perry (Mirtàcies)

BCN 47279

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit tropical. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Clau/claus (botó floral) [klaw/s] (023, 041, 048, 049, 058, 072)

Claus d'espècia [klawzðəspésiə] (099)

Clavell/clavells [kləbéʎ/s] (047, 048)

Clavell d'adroguer [kləbéʎðəðruyé] (041)

USOS MEDICINALS

Gemmes florals

Antiodontàlgic

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'adorm un xic.

Carminatiu

FONT. 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Gemmes florals

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als guisats de l'àvia. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (serveix per a donar gust). DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (una ceba amb tres o quatre claus clavats s'afegeix a l'aigua de bullir la granussa). DESTINACIÓ. Additiu.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anestèsic (Duke, 1986).

Anestèsic local (Peris *et al.*, 1995 ; Van Hellemont, 1986).

Anodí (Duke, 1986).

Antiàcid (Van Hellemont, 1986).

Antiàlgic (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).

Antiàlgic dental (Arteche *et al.*, 1993; Iwu, 1993; Morton, 1977).

Antiàlgic local (Arteche *et al.*, 1993).

Antianorèctic (Arteche *et al.*, 1993).

Antibacterià (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antiberrugós (Duke, 1986).

Anticarcinogen (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Antidiarreic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Peris *et al.*,

1995).

Antídoto (Duke, 1986).

Antiemètic (Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995).

Antiespasmòdic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antiflatulent (Duke, 1986).

Antigastrític (Van Hellemont, 1986).

Antihalitòsic (Duke & Ayensu, 1985).

Antihelmíntic (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).

Antiinflamatori (Bellakhdar *et al.*, 1991; Peris *et al.*, 1995).

Antiinflamatori bucal (Iwu, 1993).

Antinauseabund (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Antiodontàlgic (Benchaabane & Abbad, 1994; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Van Hellemont, 1986).

Antioxidant (Duke, 1986).

Antiparasitari (Peris *et al.*, 1995).

Antiperspirant (Duke, 1986).

Antireumàtic (Benchaabane & Abbad, 1994).

Antisèptic (Arteche *et al.*, 1993; Benchaabane & Abbad, 1994; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

Antisèptic en la càries dental (Van Hellemont, 1986).

Antiulcerós (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Aromàtic (Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986).

Bactericida (Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).

Bèquic (Iwu, 1993).

Callicida (Duke, 1986).

Carminatiu (Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Peris *et al.*, 1995).

Cicatritzant (Arteche *et al.*, 1993).

Colagog (Peris *et al.*, 1995).

Contra afeccions bronquials (Benchaabane & Abbad, 1994).

Contra el refredat (Benchaabane & Abbad, 1994).

Contra pertorbacions de la melsa (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Cosmètic (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Desodoritzant (Duke, 1986).

Digestiu (Arteche *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982).

Detersiu per a ferides (Iwu, 1993).

Disminueix l'activitat pèptica del suc gàstric (Van Hellemont, 1986).

Diürètic (Boulos, 1993).

Emmenagog (Duke & Ayensu, 1985).

Emol·lient dental (Van Hellemont, 1986).

Estimula la regeneració de la mucosa gàstrica en úlceres d'estómac (Van Hellemont, 1986).

Estimulant (Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982).

Estomàquic (Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Expectorant (Duke, 1986; Morton, 1977).

Fungicida (Peris *et al.*, 1995).

Irritant (Duke, 1986).

Odontàlgic (Boulos, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Parturifaent (Duke, 1986).

Per a fluxes uterins (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la càries dental (Duke & Ayensu, 1985).

Per a la dispèpsia (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a la gastritis (Duke, 1986).

Per al cabell (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Per al càncer (Duke, 1986).

Per al còlera (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per al cor (Duke, 1986).

Per a l'esterilitat (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a l'hèrnia (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per al singlot (Duke, 1986).

Per als pòlips (Duke, 1986).

Per als pòlips nasals (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Per a mugrons grossos (Duke & Ayensu, 1985).

Per a pertorbacions abdominals (Duke, 1986).

Per a uteropaties (Duke, 1986).

Rubefaent (Duke, 1986).

Tònic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).

Tònic cardíac (Boulos, 1993).

Tòxic (Duke, 1986).

Uterotònic (Peris *et al.*, 1995).

Vermífug (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

Viricida (Peris *et al.*, 1995).

Vulnerari (Duke, 1986).

***Tamarix canariensis* Willd. (Tamaricàcies)**

BCN 43378

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani occidental. Sòls salins i humits. Contrades mediterrànies seques.

NOMS POPULARS

Tamariu [təməríw] (047, 083, 101)

USOS MEDICINALS

Flors

Trastorns de la pell o teixit cel·lular subcutani

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar les lleties de la cara (taques, pigues). **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). **PREPARACIÓ.** Aixafar les flors molles de rosada i aplicar-ne el suc. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Mullar-ne les taques. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** La seva filla ho va fer i li han marxat totes.

ALTRES USOS

Socials.

Dites populars

FONT. 101. “El tamariu no fa ni brasa ni caliu”. “El tamariu va deixar morir el seu pare a la vora del foc”. Les dues es refereixen a la mala qualitat de la fusta per a fer foc.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 047. Es fan a la vora dels estanys perquè volen terrenys salobres.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Tanacetum balsamita* L. (Asteràcies)**

BCN 30009

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit originari del sudoest asiàtic. Cultivada com a ornamental i subespontània vora les poblacions i les cases de pagès. Principalment a la muntanya mitjana i a les terres mediterrànies plujoses.

NOMS POPULARS

Herba de Santa Maria [έρβᾶδεςαντῆμαρία] (048)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Digestiu

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 048. La tenen plantada a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Arteche <i>et al.</i> , 1993).	Garnier <i>et al.</i> , 1961).
Afavoridor de la circulació sanguínia (Villar <i>et al.</i> , 1992).	Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche <i>et al.</i> , 1993).
Anticatarral (Garnier <i>et al.</i> , 1961).	Estimulant aromàtic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Muntané, 1991, 1994).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991).	Estomacal (Garnier <i>et al.</i> , 1961; Ferrández & Sanz, 1993).
Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991).	Litotríptic (Garnier <i>et al.</i> , 1961).
Antiespasmòdic (Arteche <i>et al.</i> , 1993).	Per a afeccions de gola (Villar <i>et al.</i> , 1992).
Antihelmíntic (Agelet, 1999).	Per a dispèpsies flatulentes (Garnier <i>et al.</i> , 1961).
Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).	Per a la maduració d'abscessos (Sezik <i>et al.</i> , 1997).
Carminatiu (Garnier <i>et al.</i> , 1961).	Repel·lent de mosquits (Villar <i>et al.</i> , 1992).
Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991).	Tòxic (Arteche <i>et al.</i> , 1993).
Colagog (Font, 1961; Arnold-Apostolides, 1991).	Vermífug (Arteche <i>et al.</i> , 1993; Font, 1961; Garnier <i>et al.</i> , 1961).
Colerètic (Arteche <i>et al.</i> , 1993).	Vulnerari (Muntané, 1991, 1994; Sezik <i>et al.</i> , 1997).
Digestiu (Arteche <i>et al.</i> , 1993; Muntané, 1991, 1994; Villar <i>et al.</i> , 1992).	
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche <i>et al.</i> , 1993;	

***Tanacetum corymbosum* (L.) Schultz Bip. subsp.
corymbosum (Asteràcies)**

BCN 29802

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Vorada del bosc caducifoli poc humit; rouredes clares, vorades d'alzinars, sobre sòls eutròfics. Estatge montà i contrades mediterrànies de tendència plujosa.

NOMS POPULARS

Camamilla [kaməmilə] (038)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antiinflamatori intestinal

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** No en pren quasi mai perquè és amargant.

Per a la conjuntivitis

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Tanacetum parthenium (L.) Schultz Bip. (Asteràcies)

BCN 29960

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit submediterrani oriental; naturalitzat a l'Europa occidental. Cultivat com a ornamental i medicinal i més o menys subespontani al voltant de cases de pagès.

NOMS POPULARS

Camamilla borda [kaməmi'laβórðə] (050)

Camamilla de jardí [kaməmi'laðəzərði] (050)

Herba del remuc [érβəðə'rəmúk] (009)

Tanarida [tə'nərídə] (001, 009, 016, 030, 063, 067)

USOS MEDICINALS

Inflorescència

Antihipertensiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antisèptic ocular

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Carminatiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als gasos. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Digestiu

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Té més força que l'altra.

Part aèria florida

Antiestàtic ruminal

FONT. 001; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si les vaques en mengen, els torna el remuc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Menjar-ne directament. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Quan vaques i ovelles s'empatxen els fa tornar el remuc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

Part aèria inespecífica

Antiestàtic ruminal

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per tornar el remuc a les vaques. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Càpsules/comprimits (ús intern). PREPARACIÓ. Boletes de sagí arrebossades de planta picada fresca i recobertes de sutge. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Empassar-les. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a vaques que perden el remuc. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Càpsules/comprimits (ús intern). PREPARACIÓ. Boletes de sagí amb planta picada fresca. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antiictèric

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ovelles malaltes del fel. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Càpsules/comprimits (ús intern). PREPARACIÓ. Boletes de sagí amb planta picada fresca. DESTINACIÓ. Veterinària.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 016. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Inflorescència

No consta

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És una planta molt forta. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Cal fer la infusió ben fluixa.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 030. Fa unes capsetes grogues i es fa a la muntanya.

FONT. 067. La tenen plantada a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Arnold-Apostolides, 1991).

Analgèsic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin

et al., 1991; Muntané, 1991, 1994).
 Antiagregant plaquetari (Peris *et al.*, 1995).
 Antiàlgic (Bonet, 2001).
 Antiartrític (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antiasmàtic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antibronquític (Lastra & Bachiller, 1997).
 Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Antidiarreic (Agelet, 1999; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
 Antiedematós (Agelet, 1999).
 Antiemètic (en el tractament de migranyes) (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
 Antigripal (Bonet, 2001).
 Antihelmíntic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antihipertensiu (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antihistamínic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antihistèric (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).
 Peris *et al.*, 1995).
 Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001).
 Antimicrobià (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antimigranyós (Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
 Antinauseabund (Rigat, 2005).
 Antiparasitari (Guarrera, 1999).
 Antipirètic (Agelet, 1999).
 Antipiròtic (Agelet, 1999).
 Antireumàtic (Fleurentin *et al.*, 1991).
 Antisèptic (Agelet, 1999).
 Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
 Antisèptic ocular (Agelet, 1999).
 Antiserotonínic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antitrombòtic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Antitumoral (Lastra & Bachiller, 1997).
 Carminatiu (Arnold-Apostolides, 1991).
 Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
 Digestiu (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
 Diürètic (Agelet, 1999; Fleurentin *et al.*, 1991).
 Emètic (Agelet, 1999).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
 Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Fa tornar el remuc a les vaques (Parada, 1997).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991).
 Hematocàrtic (Bonet, 2001).
 Hepatoprotector (Bonet, 2001).
 Inhibidor de la fagocitosi (Lastra & Bachiller, 1997).
 Laxant (Agelet, 1999).
 Orexígen (Arnold-Apostolides, 1991).
 Preventiu de migranya (Tyler, 1987).
 Purgant (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
 Revulsiu (Arnold-Apostolides, 1991).
 Salutífer (Rigat, 2005).
 Sedant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Tòxic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Vermífug (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Vulnerari (Agelet, 1999).

***Tanacetum vulgare* L. (Asteràcies)**

BCN 29803

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Herbassars nitròfils de la vora de camins, de solars abandonats, etc. Estatge montà, abundant sobretot en contrades de clima continental; descendeix rarament a les terres boreomediterrànies humides o subhumides.

NOMS POPULARS

Sense nom (048)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Taraxacum officinale* Weber in Wiggers (Asteràcies)**

BCN 25948

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurosiberià. Principalment a la muntanya mitjana i a les contrades mediterrànies de tendència humida; ascendeix a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Dent de lleó [dendəleó] (021, 027, 030, 035, 040, 048)

“Diente de león” (nom castellà) (039)

Lletissons petits [lətisonzpetits] (039)

Pixallits [piʃəlit] (038, 064, 073)

Tapaculs [tapəkúls] (065)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antiictèric

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la vesícula. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antireumàtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura el reuma. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Digestiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Aperitiu per a facilitar les digestions quan són lentes i pesades. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Hipolipemiant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura el colesterol. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Laxant

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Orexigen

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fan posar gana. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Reforçant ossi

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reforça els ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tiges florals

Antiinflamatori hepàtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'hepatitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa només de la tija. Es comença el primer dia amb una tija i anar pujant cada dia un fins a deu i tornar a baixar d'en un en un. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fulles tendres en amanida (si són massa velles són amargants). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 030; 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 030; 035; 038; 040; 048; 064; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fulles tendres en amanida. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Parts aèries

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills (són males herbes). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alteratiu (Duke, 1986).

Analgèsic faríngic (Duke, 1986).

Antiacneic (Arteche *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).

Antiàlgic estomacal (Muntané, 1991, 1994).

Antiàlgic hepàtic (Schröder *et al.*, 1996).

Antianorèctic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiartrític (Cañigueral *et al.*, 1998).

Antiateroscleròtic (Arteche *et al.*, 1992).

Antiberrugós (Agelet, 1999; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005).

Anticancerós (Duke, 1986).

Anticatarral (Duke, 1986).

Anticefalàlgic (Muntané, 1991, 1994).

Antidispèptic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antieczematós (Arteche *et al.*, 1992; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997).

Antiequimòtic (Duke, 1986).

Antifuroncolós (Lastra & Bachiller, 1997).

Antigastrític (Duke, 1986).

Antigotós (Arteche *et al.*, 1992).

Antihemorroidal (Duke, 1986).

Antiherpètic (Arteche *et al.*, 1992).

Antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antiinflamatori biliar (Conca, 1996).

Antilitiàsic biliar (Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992).

Antinefròtic (Duke, 1986).

Antiobesitat (Arteche *et al.*, 1992).

Antipelohèmic (Agelet, 1999).

Antireumàtic (Arteche *et al.*, 1992; Cañigueral *et al.*, 1998; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997;

Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antitussigen (De Feo & Senatore, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiulcerós (González-Tejero, 1989).

Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).

Aperitiu (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Conca, 1996; Duke, 1986; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Shinwari & Khan, 2000).

Bactericida (Duke, 1986).

Colagog (Ara, 1994; Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).

Colerètic (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).

Contra la càries (Duke, 1986).

Depuratiu (Batlle, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 1991, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Depuratiu sanguini (Ara, 1994; Conca, 1996; Selga, 1998).

Depuratiu renal (Bonet, 2001).

Descongestiu esplènic (Ara, 1994).

Digestiu (Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Parada, 1997).

Diürètic (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Shinwari & Khan, 2000).

Estimulant (Duke, 1986).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estimulant hepàtic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Lastra & Bachiller, 1997).

Estimulant renal (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Estomacal (Duke, 1986).

Eupèptic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995).

Galactagog (Agelet, 1999; Duke, 1986).

Galactòfug (Muntané, 1991, 1994).

Hematocatàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Hepatoprotector (Bonet, 1991, 1993, 2001; Duke, 1986; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).

Hipocolesterolemiant (Lastra & Bachiller, 1997; Parada, 1997).

Hipoglucemiant suau (Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).

Hipotensor (Agelet, 1999).

Laxant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Conca, 1996; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988).

Laxant suau (Lastra & Bachiller, 1997).

Orexigen (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Ara, 1994).

Per a mossegades de serp (Duke, 1986; Houghton & Osibogun, 1993).

Per a la icterícia (Duke, 1986).

Per al prurigen (Schröder *et al.*, 1996).

Per a trastorns hepàtics (Pardo de Santayana, 2004).

Preventiu de la formació de càlculs biliars (Lastra & Bachiller, 1997).

Preventiu de formació de càlculs renals (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).

Promou la formació de glòbuls rojos (Roig, 1988).

Protector hepàtic i biliar (Lastra & Bachiller, 1997).

Protector renal i hepàtic (Shinwari & Khan, 2000).

Purgant (Muntané, 1991, 1994).

Resolutiu (Bonet, 2001).

Resolutiu d'abscessos (Duke, 1986).

Resolutiu de furúncols (Arteché *et al.*, 1992).

Sedant (Agelet, 1999).

Tònic (Batlle, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Roig, 1988; Shinwari & Khan, 2000).

Tònic amarg (Lastra & Bachiller, 1997).

Tòxic (Duke, 1986).

***Taxus baccata* L. (Taxàcies)**

BCN 29804

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Bosc ombrívols, sovint al peu de les roques. Principalment a l'estatge montà; descendeix fins a la muntanya mediterrània.

NOMS POPULARS

Teix [teʃ] (038, 051)

USOS ALIMENTARIS

Aril

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els ocells es mengen la part vermella del fruit, però deixen la grana (la grana els mataria). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Grana

Letal

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És una mena de pi que fa una grana molt tòxica. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Menjar-ne 40 fruits amb la grana, et mata. **GRAU DE TOXICITAT.** Elevat. **VIA D'INTOXICACIÓ.** Via interna. **TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL.** No. **TOXICITAT EN ANIMALS.** Sí.

***Tetragonia tetragonoides* (Pall.) Kuntze (Aizoàcies)**

BCN 29805

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Herba robusta originària de Nova Zelanda. Cultivada rarament com a hortalissa i subespontània a Mallorca.

NOMS POPULARS

Capulaca [kəpulákə] (025)

USOS MEDICINALS

Part aèria tendra

Antineoplàstic

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les hemorràgies vaginals i rectals (originades per neoplàsies). **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Ingestió directa bullida. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** L'ha donada a una senyora de la seva edat (vuitanta anys) que sempre ha d'anar a l'hospital perquè li ve la regla sovint i li donen unes medicines que li fan caure el cabell i amb la capulaca se li han estroncat les hemorràgies.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja crua o bullida. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 025. La té plantada al terrat.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Teucrium chamaedrys L. (Lamiàcies)

BCN 29806

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit holàrtic. Bosc clars, garrigues, pastures, etc., damunt sòls secs, més o menys eutròfics. Regió mediterrània i estatge montà.

NOMS POPULARS

Peu de rata [péwðəráte] (038)

Pota de rata [pótəðəráte] (038)

USOS MEDICINALS

Fulles

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana. **PREPARACIÓ.** Desconegut per l'informant. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antidiarreic (Rivera & Obón, 1992).
Antidismenorreic (Muntané, 1991, 1994).
Antiemètic (Mulet, 1990, 1991).
Antiespasmòdic (Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
Antigotós (Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Antihelmíntic (Mulet, 1990, 1991).
Antihemorroidal (Rivera & Obón, 1992; Yesilada *et al.*, 1993).
Antipirètic (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974).
Antisèptic (Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991).
Antiulcerós (Yesilada *et al.*, 1993).
Aperitiu (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986; Yesilada *et al.*, 1993).
Aromàtic (Muntané, 1991, 1994; Van Hellemont, 1986).
Astringent (Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991).
Carminatiu (Mulet, 1990, 1991).
Cicatritzant (Rombi, 1991).
Colerètic (Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986).
Depuratiu (Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991).
Diaforètic (Mulet, 1990, 1991).
Digestiu (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991; Van Hellemont, 1986).
Diurètic (Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
Estimulant (Font, 1961).
Estomacal (Font, 1961; Honda *et al.*, 1996; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974; Yesilada *et al.*, 1993).
Hepatoprotector (Muntané, 1991, 1994).
Hipoglucemiant (Mulet, 1990, 1991).
Hipotensor (Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).
Laxant (Bonet, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Per a la hidropesia (Usher, 1974).
Per a la malària (Honda *et al.*, 1996).
Per a colecistitis i colelitiasi (Van Hellemont, 1986).
Per a l'escròfula (Usher, 1974).
Per al fel (Muntané, 1991, 1994).
Per a melenes (Rivera & Obón, 1992).
Per a problemes esplènics (Usher, 1974).
Reforçant (Mulet, 1990, 1991).
Rubefaent (Honda *et al.*, 1996).
Tònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Rombi, 1991; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Yesilada *et al.*, 1993).
Vulnerari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993).

***Thapsia villosa* L. subsp. *villosa* (Apiàcies)**

BCN 39998

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani occidental. Brolles, pastures seques, preferentment sobre substrat silici. Contrades mediterrànies (i estatge montà submediterrani).

NOMS POPULARS

Julivert de cavall [ζυλιβέρδεκαβάκι] (051)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És de la família de la cicuta i se li assembla molt però no és verinós.

Theobroma cacao L. (Esterculiàcies)

BCN 30763

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit tropical. Espècie al·lòctona adquirida al comerç.

NOMS POPULARS

Cacau [kəkáw] (099)

Xocolata (producte elaborat) [ʃəkulátə] (035, 042, 046, 056, 059, 062, 065, 070, 071, 073, 079, 081, 083, 085)

USOS MEDICINALS

Granes

Antidiarreic

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de xocolata (producte elaborat). DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de les granes. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antineoplàstic

FONT. 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipiròtic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les cremades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Pomada (ús extern). PREPARACIÓ. Es desfà al bany maria i s'aplica tan poc calenta com sigui possible. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Ho va llegir en un llibre de quan era jove: "Carmencita la buena cocinera" i ella sempre ho usa, fins i tot quan la seva filla es va cremar la mà a la llar de foc.

Emmenagog

FONT. 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reanima. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa de xocolata. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Llavor

FONT. 046; 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer xocolata desfeta. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a les faves. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n fa xocolata desfeta (decocció amb aigua o amb llet). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor de cacau. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alimentari (Williams, 1981).

Antiàlgic (Agelet, 1999).

Antianorèctic (Agelet, 1999).

Antiasmàtic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Agelet, 1999).

Antidismenorreic (Agelet, 1999).

Antiepimenorric (Agelet, 1999).

Antihelmíntic (Agelet, 1999).

Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antiparasitari (Morton, 1981).

Antipiròtic (Agelet, 1999).

Antisèptic (Morton, 1981).

Antiulcerós (Agelet, 1999).

Vulnerari (Morton, 1981).

Aromatitzant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Coadjuvant postpart (Agelet, 1999).

Corrector del gust (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Diürètic (Morton, 1981; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).

Emol·lient (Morton, 1977; Iwu, 1993).

Estimulant (Iwu, 1993).

Estimulant del sistema nerviós central (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Tyler, 1987).

Hipotensor (Agelet, 1999).

Parturifaent (Agelet, 1999).

Per a la lactació (Iwu, 1993).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per a preparar begudes (Williams, 1981).

Per a problemes de la pell (Morton, 1981).

Reconstituent (Agelet, 1999).

Thymus serpyllum L. subsp. *chamaedrys* (Fries) Celak (Lamiàcies)

BCN 30337

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit eurosiberià. Principalment als estatges montà i subalpí; descendeix a la muntanya mediterrània.

NOMS POPULARS

“Serpolet” (nom francès) (038)

Serpoll [sərpól] (051)

Farigoleta [fəriyulətə] (030)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antidiarreic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Talla la diarrea.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antisèptic extern.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antisèptic intern.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne sopa (com que no hi havia farigola, ho feien amb “serpolet”). **DESTINACIÓ.** Additiu.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. Hi ha llocs on fa olor de llimona (depenent del substrat).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Analgèsic (Agelet, 1999).

Analgèsic intestinal (Merzouki *et al.*, 2000).

Analgèsic muscular (Van Hellemont, 1986).

Antianorèctic (Agelet, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Blanco, 1996;

Cañigueral *et al.*, 1998; Muntané, 1991, 1994).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999).

Antidiarreic (Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986).

Antiespasmòdic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

Antiespasmòdic infantil (Garnier *et al.*, 1961).
 Antigastràlgic (Merzouki *et al.*, 2000).
 Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Antigotós (Van Hellemont, 1986).
 Antiflatulent (Bonet, 2001).
 Antihelmíntic (Van Hellemont, 1986).
 Antihelmíntic infantil (Garnier *et al.*, 1961).
 Antihemorràgic (Garnier *et al.*, 1961).
 Antihemorroïdal (Arteche *et al.*, 1992).
 Antihipertensiu (Bonet, 2001).
 Antiinfecció (Muntané, 1991, 1994).
 Antiinflamatori (Agelet, 1999; Blanco, 1996).
 Antiinflamatori bucofaringi (Villar *et al.*, 1992).
 Antilumbàlgic (Villar *et al.*, 1992).
 Antimicòtic (Agelet, 1999).
 Antiodontàlgic (Agelet, 1999).
 Antireumàtic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995).
 Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Antisèptic dental (Van Hellemont, 1986).
 Antisèptic intestinal (Muntané, 1991, 1994).
 Antisèptic urinari (Arteche *et al.*, 1992).
 Antitussígen (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Antiulcerós (Agelet, 1999).
 Antiulcerós gàstric (Bonet, 2001).
 Antivíric (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Aperitiu - eupèptic (Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Aromàtic (Garnier *et al.*, 1961).
 Bèquic (Rigat, 2005).
 Broncoespasmolític (Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Calmant (Fleurentin *et al.*, 1991).
 Carminatiu (Cañigüeral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera & Obón, 1992; Van Hellemont, 1986).
 Colagog (Van Hellemont, 1986).
 Desodorant (Van Hellemont, 1986).
 Diaforètic (Cañigüeral *et al.*, 1998; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu (Arteche *et al.*, 1992; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Merzouki *et al.*, 2000; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986).
 Diürètic (Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000).
 Estimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Estimulant de la circulació capil·lar (Font, 1961).
 Estomacal (Cañigüeral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961).
 Expectorant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cañigüeral *et al.*, 1998; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).
 Fluidificant de secrecions bronquials (Garnier *et al.*, 1961).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999).
 Hematònic (Agelet, 1999).
 Neurotònic (Peris *et al.*, 1995).
 Per a banys aromàtics (Garnier *et al.*, 1961).
 Per a desordres del fetge i la bufeta (Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Per a l'afonia (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Per a les càries dentals (Van Hellemont, 1986).
 Per a les nàusees (Muntané, 1991, 1994).
 Per als abscessos cutanis (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per als dolors del part (Merzouki *et al.*, 2000).
 Per als esguinços (Garnier *et al.*, 1961).
 Rubefaent (Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Tònic (Garnier *et al.*, 1961; Van Hellemont, 1986).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

***Thymus* sp. (Lamiàcies)**

(espècies indeterminades i varietats cultivades en jardineria).

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

NOMS POPULARS

Farigola blanca [fəriγóíəβlárkə] (048)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antisèptic

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic bucal

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de llagues de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar per dins. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got a la setmana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 048. En té de plantada a l'hort. La guarda en pots de vidre.

Thymus vulgaris L. (Lamiàcies)

BCN 29961

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit latemediterrani occidental. Regió mediterrània; ascendeix a l'estatge montà i, rarament, al subalpí.

NOMS POPULARS

Farigola [fəriˈyólə] (001, 002, 005, 006, 010, 011, 012, 015, 017, 019, 020, 021, 027, 030, 033, 034, 035, 037, 040, 043, 061, 073, 084) [friˈyólə] (001, 003, 008, 009, 016, 018, 022, 023, 024, 025, 028, 029, 032, 041, 042, 044, 045, 046, 047, 048, 049, 050, 051, 052, 053, 055, 056, 057, 058, 059, 060, 062, 063, 064, 065, 066, 067, 068, 069, 070, 071, 072, 074, 075, 076, 078, 079, 081, 082, 083, 085, 086, 093, 099)

Frígol [friˈyul] (026)

Frígula [friˈyulə] (031, 035, 036, 038, 039, 054, 077, 080)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antiinflamatori faringi

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 084; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiodontàlgic

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Col·lutori (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** La frigola té quelcom de penicilina, és antibiòtic.

Antisèptic

FONT. 044; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 049; 065; 081; 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a

rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic bucal

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan tens llagues a la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfecta les llagues de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar per dins. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic ocular

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic puerperal

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar la mare després del part. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la infecció d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar el nadó quan neix. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Salutífer

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El seu consogre l'usa com a preventiu de qualsevol malaltia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús

intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Dos cops a la setmana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfecta mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Aigua timolada, que compraven. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antisèptic

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Quan floreix perd l'antibiòtic.

Coadjuvant del postpart

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè fessin les despulles. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària. OBSERVACIONS. Ho barrejava amb un preparat veterinari anomenat "Vacalvit".

Tranquil·litzant

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antisèptic urinari

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Summitats floríferes

Antiàlgic

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antialopèic

FONT. 064. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 029; 046; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023; 029; 033; 045. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antidiarreic

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Restreny. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidismenorreic

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als dolors menstruals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'escalfor i els perfums aviaven la regla.

Antihelmíntic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa sortir els cucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihemorroïdal

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el foc de les inflamacions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 006; 046; 062; 068; 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 027; 031; 051; 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Hi ha qui l'anomena timó per equivocació.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va bé una mica per a tot perquè és molt desinfectant.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. A la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a irritacions del coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Gargarisme (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Neteja l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 005. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als trastorns d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'afegeix l'aigua de fer bullir la farigola a un plat amb dues llesques de pa i un rovell d'ou.

FONT. 016; 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu el mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023; 060; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal d'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan te trobes malament de l'estómac. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori gingival

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als flegmons i el dolor que fan. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les genives inflamades (les desinfecta, desinflama i en treu la irritació). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les genives inflamades (les desinfecta, desinflama i en treu la irritació). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 012; 034; 039; 050; 070; 072; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús intern). PREPARACIÓ. Sopa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028; 290; 056; 056; 059; 072; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de panxa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022; 057; 075. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiodontàlgic

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció amb un raig d'aigua oxigenada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a glopejar quan es té mal de queixal. El calma. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 001; 003; 008; 027; 028; 031; 036; 037; 041; 048; 051; 056; 059; 061; 062; 068; 069; 073; 075; 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfecta les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 010; 020; 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 015. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 016; 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant per a la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt desinfectant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046; 053; 057; 060; 064; 066; 072; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Té molt de mèrit, la farigola, és una de les millors herbes medicinals que hi ha per aquí; i la camamilla també.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els talls dels braguers de les ovelles que els feien les rates quan intentaven mamar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant extern. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 058; 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic bucal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si tens mal a la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les ferides de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Cura totes les infeccions de la boca, fins i tot després d'arrencar un queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llaguetes de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Primer glopejar-la i després empassar-se-la. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028; 031; 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal a la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 039; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027; 042; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les

infeccions de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a llagues o petites inflamacions de la boca. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les aftes bucals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les aftes bucals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar cada matí, en dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic intern

FONT. 010; 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar els budells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfecta els budells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar per dins. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got a la setmana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 057; 063; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant intern. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant intern. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció d'un brot per got d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si se'n pren desinfecta per dins. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic ocular

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar els ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls dels animals: gossos, conills... FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls amb llaganyes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051; 060; 072; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant per als ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic puerperal

FONT. 071; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar després del part. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la infecció d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a infeccions urinàries. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic vaginal

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a infeccions vaginals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rentats vaginals i evitar infeccions. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic/Antiinflamatori vaginal

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentats vaginals quan es té la regla. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Irrigació (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiulcerós duodenal

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les llagues del budell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant per a llagues intestinals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Carminatiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contraresta l'efecte

dels gasos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els animals en mengen per a desbotir-se quan mengen, per exemple, canyota. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

Cicatritzant

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cicatritzar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Loció (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració alcohòlica dels brots florits. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Demulcent

FONT. 061. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Facilita la digestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053; 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a pair. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la indigestió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023; 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 053; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Epítésic

FONT. 076. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocatàrtic

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a depurar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

Laxant

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar lavatives. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En prens quan tens el ventre brut. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065; 073;077; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Ènema (ús intern). PREPARACIÓ. Lavatives de la decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073; 081. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la conjuntivitis

FONT. 027; 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls irritats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047; 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar-se els ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls irritats de nens i grans. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És més forta que la camamilla.

FONT. 056; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar els ulls en cas de conjuntivitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la pesta

FONT. 005. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per al panadís

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als voltadits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar el dit dins l'aigua el màxim de cremant que es pugui aguantar. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar els

ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Purgant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purga. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Regulador de la pressió

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a regular la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar furúncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Salutífer

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a evitar problemes de salut. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 017. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vasotònic

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a activar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 011; 012; 019. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 025. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfecta tota classe de llagues i ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 054; 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Desinfectant de llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És molt usada a la cuina pel seu aroma. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer conserva d'olives. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 025; 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les faves. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 026. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A la carn, n'hi posa un bocí. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 027; 055; 057; 058; 062; 065; 070; 072; 074; 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne sopa (després de bullir la farigola cal colar-la i afegir la resta d'ingredients). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les lleties. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als rostits. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (en comptes de sal, farigola). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per als estofats. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 030; 071; 076; 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer sopa, confitar les olives, etc. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari (per a l'espàtlla de xai al forn). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer sopa de pa i frigola i per als rostits. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a posar als estofats i a les olives. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a cuinar i per a fer sopa de pa i farigola. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a la "sarsuela" de peix o el bacallà amb patates. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per als rostits. DESTINACIÓ. Additius.

Summitats floríferes

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als estofats DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 002. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les faves estofades. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar pèsols i faves. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 008; 010; 038; 043; 049; 054; 060; 063; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa i frigola. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Hi ha qui posa un brot de farigola en comptes de menta per a la sopa de pa. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 023; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cargols. DESTINACIÓ. Additius. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als pollastres a l'ast. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 033; 045; 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als rostits. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'escalda i s'hi afegeix pa i oli per a fer-ne sopa. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 040; 044; 046; 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari. DESTINACIÓ. Additius.

FONT: 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Substitut del cafè. DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de pa i per als rostits (cal colar la decocció per a no trobar les fulletes al plat). DESTINACIÓ. Additius.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a la salsa dels cargols i per a les olives. DESTINACIÓ. Additius.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030; 041; 048; 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració del licor estomacal. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Summitats floríferes

Debilita

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Prendre'n la decocció en excés debilita. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ús social.

Ambientador

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a perfumar la roba.

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure l'olor de resclosit dels pots on hi havia hagut melmelada (es renta amb l'aigua de la decocció).

Creences i pràctiques magicoreligioses

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si es cull florida el divendres Sant, és més activa i la flor no cau.

FONT. 047; 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La frigola que s'usa a casa es beneeix el dia del Ram.

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es crema al foc per a foragitar els mals esperits i fer marxar les tempestes quan llampegava (cal que sigui beneïda).

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 026. La cull per Setmana Santa, l'asseca a dins i la guarda en bosses de plàstic i així en té per a tot l'any.

FONT. 032. S'ha de collir florida.

FONT. 037. Es cull quan les campanes són lligades (dijous i divendres Sant) i així no cau la flor quan s'asseca.

FONT. 044. Es cull florida el mes d'abril i per Santa Creu.

FONT. 046. En fan rams i l'assequen cap per avall perquè no caigui la flor.

FONT. 048. En té de plantada a l'hort. La guarda en pots de vidre.

FONT. 065. Si es cull en lluna vella, no cau ni la flor ni la fulla.

FONT. 079. Floreix per Setmana Santa. Cal collir-la per Setmana Santa perquè no caigui la flor.

FONT. 086. Es cull el divendres Sant. Així no cau ni la flor ni la fulla.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Rivera & obón, 1992).

Analèptic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic (Agelet, 1999; Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996).

Analgèsic faringi (Bartrolí, 1989).

Analgèsic i antiinflamatori muscular (Parada, 1997).

Antialopècic (Agelet, 1999; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Antianorèctic (Pellicer, 2000).

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàlgic hepàtic (Bonet, 2001).

Antiartrític (Bartrolí, 1989).

Antiasmàtic (De Feo *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Antibronquític (De Feo *et al.*, 1992; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994).

Antibruzel·lòsic (Bonet, 2001).

Anticatarral (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Conca, 1996; De Feo *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Morton, 1977; Selga, 1998).

Anticolític (Morton, 1977).

Antidepressiu (Agelet, 1999).

Antidermàtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bonet, 1994, 2001; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994).

Antidismenorreic (Bartrolí, 1989; Morton, 1977).

Antiequimòtic (Agelet, 1999).

Antiemètic (Bonet, 2001).

Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antiflatulent (Morton, 1977; Parada, 1997; Rombi, 1991).

Antigangrenós (Agelet, 1999).

Antigastràlgic (Agelet, 1999; Obón & Rivera, 1991; Usher, 1974).

Antigastrític (Agelet, 1999).

Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antigotós (Ara, 1994).

Antigripal (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antihelmíntic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera & Obón, 1992; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Antihemastènic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antihemorroidal (Bonet, 1991, 1993; Ferrández & Sanz, 1993).

Antiherpètic (Bonet, 2001).

Antihipertensiu (Bonet, 2001; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994).

Antiinfecció (Mulet, 1990, 1991).

Antiinfecció gàstric (Obón & Rivera, 1991).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990,

1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori bucofaringi (Bonet, 2001).

Antiinflamatori faringi (Ara, 1994; Bonet, 2001; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Antiinflamatori geniturinari (Bonet, 2001).

Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antiinflamatori laringològic (Ara, 1994).

Antiinflamatori ocular (Bonet, 2001).

Antiinflamatori sinusal (Ara, 1994; Bonet, 2001).

Antinauseabund (Rigat, 2005).

Antineoplàstic (Agelet, 1999).

Antineuràlgic (Morton, 1977).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Antiotàlgic (Agelet, 1999).

Antipelohèmic (Agelet, 1999).

Antipirètic (Bonet, 2001).

Antipneumocòcic (Mulet, 1990, 1991).

Antipneumònic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antipruriginós (Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).

Antireumàtic (Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antireumàtic i analgèsic muscular (Parada, 1997).

Antisarnós (Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic bucal (Ara, 1994; Bonet, 1991, 1993, 2001; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Rigat, 2005; Selga, 1998).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic i astringent (Parada, 1997).

Antisèptic i cicatrizant (Parada, 1997).

Antisèptic de les vies respiratòries (Rivera *et al.*, 1994).

Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).

Antisèptic geniturinari (Cañigüeral *et al.*, 1998; Bonet, 1991, 1993; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic odontàlgic (Parada, 1997).

Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Bonet, 1991, 1993, 2001; Rigat, 2005; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Antitífic (Muntané, 1991, 1994).

Antitòxic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiulcerós (Agelet, 1999).

Antitumoral (Duke, 1986; Mulet, 1990, 1991).

Antitussigen (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Conca, 1996; Duke, 1986; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Morton, 1981; Pellicer, 2000; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).

Antivariós (De Feo *et al.*, 1992).

Aperitiu (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Aromàtic (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).

Astringent (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991).

Bactericida (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981; Rombi, 1991).

Carminatiu (Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Cicatrizant (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Rivera *et al.*, 1994).

Cicatrizant veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Coadjuvant en tractaments antineoplàstics (Rigat, 2005).

Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).

Colagog (Peris *et al.*, 1995).

Colerètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Debilitant (Bonet, 2001).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Depuratiu (Fleurentin *et al.*, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992).

Depuratiu renal (Villar *et al.*, 1992).

Descongestiu cefàlic (Bonet, 2001).

Descongestiu de les vies respiratòries (Bartrolí, 1989; Rivera *et al.*, 1994).

Detersiu (Bonet, 2001).

Detersiu d'úlceres (Bonet, 2001).

Detoxicant (Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).

Diaforètic (Ara, 1994; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1977; Morton, 1981; Roig, 1988).

Digestiu (Agelet, 1999; Ara, 1994; Batlle, 1993; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Duke, 1986; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Diürètic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Emètic (Villar *et al.*, 1992).

Emmenagog (Roig, 1988).

Emol·lient (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Estimulant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Ferrández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Estomacal (Morton, 1981; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988).

Eupèptic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994).

Expectorant (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991).

Febriífug (Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).

Fungicida (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991).

Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Hematònic (Agelet, 1999).

Hemolític (Garnier *et al.*, 1961).

Hemostàtic (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991).

Hepatoprotector (Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Hipertensiva (Selga, 1998).

Hipocolesterolemiant (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996).

Hipoglucèmic (Selga, 1998).

Hipotensor (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).

Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Villar *et al.*, 1992).

Insecticida (Morton, 1977).

Laxant (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Morton, 1977; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Mucolític (De Feo *et al.*, 1992).

Orexigen (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994).

Oxítòcic (Agelet, 1999).

Panacea (Mulet, 1990, 1991).

Parturifaent (Agelet, 1999).

Pectoral (Font, 1961; Muntané, 1991, 1994; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Per a aftes epizootiques en veterinària (Pieroni, 1999).

Per a calmar el dolor menstrual (Pellicer, 2000).

Per a la colitis (De Feo *et al.*, 1992).

Per a la tos ferina (Font, 1961).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
 Per a malalties de l'estómac (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a picades d'abella (Bartrolí, 1989).
 Per al mareig (Bartrolí, 1989).
 Per al reuma (Schröder *et al.*, 1996).
 Pot provocar dermatitis de contacte (Rivera & obón, 1992).
 Preventiu de la pesta (Parada, 1997).
 Purgant (Raja, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Regula la pressió arterial (Obón & Rivera, 1991).
 Repel·lent de mosquits (Font, 1961).
 Resolutiu (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Restauratiu (Mulet, 1990, 1991).
 Rubefaent (Morton, 1977).
 Salutífer (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Sedant (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Bonet, 2001; Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).
 Sudorífic (Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic (Agelet, 1999; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
 Tònic nerviós i muscular (Ara, 1994).
 Tònic veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Tònic visual (Ferrández & Sanz, 1993).
 Tranquil·litzant (Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994).
 Vasotònic (Bonet, 2001; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Vermífug (Ara, 1994; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Duke, 1986; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Morton, 1981).
 Vermífug veterinari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Viricida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993, 2001; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Pellicer, 2000; Raja, 1995; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

***Thymus x citriodorus* (Pers.) Schreber (Lamiàcies)**

BCN 29809

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Espècie de farigola híbrida, de fulles més amples que *T. vulgaris*, que fan olor de llimona. Cultivada en jardineria com a planta ornamental.

NOMS POPULARS

Farigoleta [fəˈɾiɣulətə] (041)

Serpol [səˈpól] (041)

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

***Tilia cordata* Mill. (Tiliàcies)**

BCN 26784

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli eurosiberià. Bosc caducifolis humits de l'estatge montà plujós.

NOMS POPULARS

Tell [teɨ] (031, 039, 066, 073)

Til·la (bràctea amb flor) [tɨllə] (038, 039, 041, 045, 046, 047, 048, 054, 055, 060, 061, 063, 064, 065, 067, 070, 071, 072, 077, 081, 085, 086)

Tillol [tɨllɔ] (038)

Tilloler [tɨllɔlé] (038)

USOS MEDICINALS

Bràctea amb flor

Anticatarral

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats de sang de la primavera (se solen tenir a la primavera i surt sang del nas amb facilitat). **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antigripal

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Una novena: un got durant nou dies. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiinflamatori gàstric

FONT. 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipsoriàtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar unes crostetes del cap que surten per alguna al·lèrgia i que van repetint quan canvien les estacions o quan estic nerviosa. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Bany (ús extern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA.** Esbandir el cap amb

la decoció després de rentar el cap amb un xampú normal. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Amb tres dies ja quasi van matrxar totes i no han tornat a sortir.

Digestiu

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 060; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 071; 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ajudar a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ajudar a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Relaxant, per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a relaxar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una novena: un got durant nou dies. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar-te quan estàs nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Tranquil·litzant

FONT. 039; 041; 045; 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047; 054; 055; 060; 070; 071; 072; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. S'usa la flor amb aquella fulleta que fa.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. No se'n pot beure massa perquè fa baixar la pressió.

Escorça interna

Antireumàtic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al reuma dels ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Depuratiu biliar

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a eliminar toxines de la vesícula biliar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 041; 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Bràctea amb flor

Hipotensor

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Hi ha qui no pot prendre'n tisanes perquè els baixa massa la pressió. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 039. N'hi ha de dos tipus. El medicinal fa la fulla més clara, i la flor més petita i no tan olorosa.

FONT. 046. Tenen un til·ler dels d'abans a l'hort, dels de la til·la petita, que és més bona.

FONT. 047. La compren a l'herbolari.

FONT. 061. Tenien un til·ler plantat a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Adjudant de la teràpia del refredat comú (Reuter, 1991; Feo *et al.*, 1992).

Sedant en cas d'insomni (Feo *et al.*, 1992).

Litotríptic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Tilia platyphyllos Scop. (Tiliàcies)

BCN 29962

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Boscs caducifolis a les contrades mediterrànies plujoses i a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Tell [teɪ] (009, 016, 021, 022, 028, 031, 039, 044)

Til·la (bràctea amb flor) [tillə] (001, 002, 010, 011, 012, 014, 015, 017, 021, 022, 024, 028, 030, 032, 034, 035, 038, 039, 044, 049, 052, 056, 058, 062, 068, 074, 075)

Til·ler [tillé] (027, 036, 040)

Tillol [tiʎɔ] (038)

Tilloler [tiʎɔlé] (038)

USOS MEDICINALS

Bràctea amb flor

Anticatarral

FONT. 011; 014. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats, quan s'està tan tapat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat perquè rebaixa la sang quan s'està tapat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats amb febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats de sang de la primavera (se solen tenir a la primavera i surt sang del nas amb facilitat). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009; 049. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Aerosol (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antigripal

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la grip. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 011; 027; 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la tensió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antimigranyós

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les migranyes d'origen nerviós. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diaforètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer suar quan s'està refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Digestiu

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Digestiva. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hipnòtic

FONT. 024. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre quan es va a dormir. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Contra l'insomni. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Repel·lent d'insectes

FONT. 031. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Sedant

FONT. 016. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tranquil·litzant

FONT. 001; 002; 010; 014; 015; 027; 030; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 017. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va millor si s'hi afegeix farigola.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a calmar els nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant, va bé per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Com a tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cada matí. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Dos o tres bocins per got d'aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La compra a la farmàcia.

FONT. 035; 036; 058; 062; 074; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tranquil·litzar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Relaxant, per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal prendre'n poca perquè fa flaquejar.

FONT. 017; 058; 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 012. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Escorça interna

Antireumàtic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al reuma dels ossos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En posen a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Bràctea amb flor

Ataca la vista

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si en beus gaire ataca la vista. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Hipotensor

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. No se'n pot prendre massa perquè rebaixa la sang. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Cal prendre poques tisanes perquè fa flaquejar. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El de fulla més fosca i flor més grossa no és medicinal. Es planta als jardins.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 036. Cal collir-les per Sant Joan.

FONT. 038. La gent es venia els arbres perquè els pagaven molt bé.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Ansiolític (Martínez, 1993).
- Antiàcid (Font, 1961).
- Antiàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
- Antiàlgic gàstric (Rigat, 2005).
- Antiarterioescleròtic (Peris & Stübing, 1993).
- Antiartrític (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
- Anticatarral (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bartrolí, 1989; Bonet, 1991, 1993, 2001; Conca, 1996; Villar *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998).
- Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Fernández, 2000; Muntané, 1991, 1994; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
- Antidepressiu (Agelet, 1999).
- Antidiarreic (Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
- Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Peris & Stübing, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
- Antiespasmòdic hepatobiliar (Lastra & Bachiller, 1997).
- Antiflatulent (Rombi, 2001).
- Antigastràlgic (Usher, 1974).
- Antigripal (Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
- Antihipertensiu (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
- Antiinflamatori faríngic (Bonet, 2001).
- Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001).
- Antilitiàsic (Mulet, 1990, 1991).
- Antilitiàsic renal (Lastra & Bachiller, 1997).
- Antimigranyós (Arteché *et al.*, 1992).
- Antinauseabund (Agelet, 1999).
- Antineuràlgic (Villar *et al.*, 1992).
- Antiodontàlgic (Bonet, 2001).
- Antipelohèmic (Agelet, 1999).
- Antipirètic (Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
- Antipiròtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
- Antípneumònic (Agelet, 1999).
- Antireumàtic (Ara, 1994; Muntané, 1991, 1994).
- Antisèptic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
- Antisèptic bucal (Usher, 1974).
- Antisèptic bucofaríngic (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
- Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
- Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
- Antisèptic ocular (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
- Antisèptic veterinari (Rigat, 2005).
- Antitussigen (Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).
- Aromàtic (Muntané, 1991, 1994).
- Colagóg (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).
- Colerètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris & Stübing, 1993).
- Contra la distensió del turmell (De Feo & Senatore, 1993).
- Contra la ronya (Usher, 1974).
- Coronodilatador (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988).
- Debilitat (Bonet, 2001).
- Demulcent (Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995).
- Depuratiu (Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991).
- Descongestiu cefàlic (Bonet, 2001).
- Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
- Diaforètic (Ara, 1994; Cortés *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995).
- Digestiu (Agelet, 1999; Batlle, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
- Dilatador coronari (Peris & Stübing, 1993).
- Diurètic (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cortés *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Parada, 1997; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).
- Emol·lient (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Leporatti & Corradi, 2001).
- Diurètic suau (Ara, 1994).
- Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).
- Eupèptic (Arteché *et al.*, 1992).
- Excitant (Muntané, 1991, 1994).
- Febrífug (Lastra & Bachiller, 1997).
- Galactòfug (Rigat, 2005).
- Ginecològic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
- Hematocàrtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).
- Hepatobiliar (Pérez de Paz & Medina, 1988; Rombi, 1991).
- Hepatoprotector (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Villar *et al.*, 1992).
- Hipnòtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rombi, 1991).
- Hipocolesterolemiant (Obón & Rivera, 1991).
- Hipotensor (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
- Hipouricèmic (Obón & Rivera, 1991).
- Hipoviscositzant sanguini (Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995).
- Litotríptic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Rigat, 2005).
- Per a afeccions respiratòries (De Feo & Senatore, 1993).
- Per a còlics hepàtics (Lastra & Bachiller, 1997).
- Per als còlics nefrítics (Villar *et al.*, 1992).
- Per a les lumbàlgies i ciàtiques (Ara, 1994).
- Per a migranyes digestives (Lastra & Bachiller, 1997).
- Protector de les glàndules suprarenals (Obón & Rivera, 1991).
- Reconstituent (Agelet, 1999; Rivera *et al.*, 1994).
- Reparador galactogènèsic (Agelet, 1999).
- Salutífer (Rigat, 2005).
- Sedant (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993, 2001; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Peris & Stübing, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
- Sedant suau (Lastra & Bachiller, 1997).
- Tònic (Agelet, 1999; Schröder *et al.*, 1996).
- Tòxic (Obón & Rivera, 1991).
- Tranquil·litzant (Batlle, 1993; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Rombi, 1991; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
- Vasodilatador perifèric i coronari (Peris *et al.*, 1995).
- Vulnerari (Agelet, 1999).
- Vulnerari veterinari (Rigat, 2005).

***Tordylium maximum* L. (Apiàcies)**

BCN 29810

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit lateurosiberià. Herbassars ruderals de l'estatge montà (i contrades mediterrànies plujoses).

NOMS POPULARS

Pastanaga borda [pəstənáyəβórðə] (038)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. Sap que és una pastanaga borda però no en sap cap ús.

***Tragopogon porrifolius* L. subsp. *sativus* (Gaterau) Br.-Bl.
(Asteràcies)**

BCN 49860

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani. Cultivat per la seva rel, carnosa i cilíndrica, comestible.

NOMS POPULARS

Salsifics [salsifíks] (043)

USOS ALIMENTARIS

Part subterrània

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Són molt més bons que els naps i molt preuats (a França els aprecien molt). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

Trifolium pratense L. (Fabàcies)

BCN 29811

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Prats humits, jonqueres. De l'estatge alpí a la plana mediterrània; a les contrades poc plujoses es limita als sòls acusadament humits.

NOMS POPULARS

Fenc [féŋ] (040)

Fenc bord [feŋbórt] (039, 051)

Herbes de paller [érbəzðərəlé] (038)

Trèvol [tréβu] (061)

“Trèfle” (nom francès) (038)

Trèfol bord [tréfulbórt] (076)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antiasmàtic

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 039; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se la mengen els conills. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per les cabres. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Alteratiu (Duke, 1986; Tyler, 1987).

Antianorèctic (Font, 1961).

Antiasmàtic (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antibronquític (Lastra & Bachiller, 1997).

Anticatarral (Font, 1961; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997).

Antidiarreic (González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997).

Antieczematós (Lastra & Bachiller, 1997).

Antiescrofulós (Duke, 1986).

Antiespasmòdic (Duke, 1986; Arnold-Apostolides, 1991;

Ballero & Fresu, 1993; Lastra & Bachiller, 1997).

Antifíngic (Duke, 1986).

Antiinflamatori (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986; González-Tejero, 1989; Lastra & Bachiller, 1997).

Antiinflamatori bucofaringi (Lastra & Bachiller, 1997).

Antiinflamatori en carcinomes (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiinflamatori oftàlmic (Mulet, 1990, 1991).

Antipiorreic (Lastra & Bachiller, 1997).

Antipiròtic (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Antisèptic (Mulet, 1990, 1991).

Antiviral (Duke, 1986).

Aperitiu (Usher, 1974; Duke, 1986).

Aromàtic (Tyler, 1987).

Bèquic (Arnold-Apostolides, 1991).

Calmant (Arnold-Apostolides, 1991).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989).

Digestiu (Leporatti & Corradi, 2001; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Diürètic (Font, 1961; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Estrogènic (Duke, 1986).

Expectorant (Ballero & Fresu, 1993; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Hematocàrtic (Arnold-Apostolides, 1991).

Hipotensor ocular (Mulet, 1990, 1991).

Laxant (Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Pectoral (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per a la bronquitis (Duke, 1986).

Per la bufeta biliar (Duke, 1986).

Per a la gota (Duke, 1986; Van Hellemont, 1986).

Per a la lepra (Duke, 1986).

Per a la pell (Duke, 1986).

Per a la pertussis (Duke, 1986).

Per a la sífilis (Duke, 1986).

Per a l'asma bronquial (Duke, 1986).

Per al càncer (Duke, 1986; Tyler, 1987).

Pel reuma (Duke, 1986).

Per a les cataractes (Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Mulet, 1990, 1991).

Per al fetge (Duke, 1986).

Per al peu d'atleta (Duke, 1986).

Per a lalties venèries (Tyler, 1987).

Per a rtorbacions hepàtiques (Font, 1961).

Sedant (Usher, 1974; Duke, 1986; Arnold-Apostolides, 1991).

Sedant en la tos ferina (Van Hellemont, 1986).

Substitut del te o del cafè (Duke, 1986).

Tònic (Duke, 1986; Leporatti & Corradi, 2001).

Vulnerari (Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Sezik *et al.*, 1997; Van Hellemont, 1986).

***Trifolium repens* L. (Fabàcies)**

BCN 31313

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Prats i llocs herbosos de tendència humida. Molt comú de l'estatge subalpí a les contrades mediterrànies humides.

NOMS POPULARS

Herbes de paller [έρβəzðəpələ] (038)

“Trèfle” (nom francès) (038)

USOS MEDICINALS

Part aèria inespecífica

Antiasmàtic

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiinflamatori (González-Tejero, 1989).

Antiescrofulós (Duke & Ayensu, 1985).

Antipoagrós (Usher, 1974; Van Hellemont, 1986; Arnold-Apostolides, 1991).

Antireumàtic (Usher, 1974; Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991).

Depuratiu (Duke & Ayensu, 1985; Arnold-Apostolides, 1991).

Depuratiu sanguini (González-Tejero, 1989).

Detergent (Duke & Ayensu, 1985).

Per a afeccions renals (González-Tejero, 1989).

Per a la gota (Duke & Ayensu, 1985).

Per a inflamacions glandulars (Usher, 1974).

Purgant (Schröder *et al.*, 1996).

Tònic (Duke & Ayensu, 1985).

Tractament profilàctic de parotiditis (Duke & Ayensu, 1985).

***Trigonella foenum-graecum* L. (Fabàcies)**

BCN 32120

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit iranoturanià. Cultivada i subespontània en camps i vores de camins. Regió mediterrània; ascendeix a la muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Sinegrec [sinəɣrək] (083)

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a vedells i vaques (els agrada molt però, si en mengen, no se'n pot aprofitar ni la llet ni la carn del mal gust que agafen). **DESTINACIÓ.** Alimentació animal.

Triticum aestivum L. (Poàcies)

BCN 29963

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit. Espècie cultivada com a cereal.

NOMS POPULARS

Blat [blat] (001, 004, 009, 037, 039, 040, 049, 050, 051, 059, 060, 062, 066, 070, 071, 074, 077, 078, 079, 081, 096)

Farina (producte elaborat) [fəɾinə] (053)

Pa [pa] (082, 084, 085, 093)

Pa (producte elaborat) [pa] (001, 018, 021, 044, 057, 061, 063)

Pa torrat (producte elaborat) [paturát] (031, 072)

Segó (pellofa del blat triturada) [səɣó] (035, 042, 043, 046, 052, 056, 075)

Segó de blat (pellofa del blat triturada) [səɣóðəblát] (030, 047, 054, 055)

Segó torrat [səɣoturát] (033)

Torrades (producte elaborat) [turáðəs] (065, 083, 085)

USOS MEDICINALS

Gra

Antialopèic

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antifúngic

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Blat un xic torrat a la fornal i mòlt a l'enclusa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Era el suc el que curava.

FONT. 081. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els brians. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. El suc que fa el gra de blat torrat en una llauna. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Va millor el suc de calcides (*Cirsium arvense*).

Antipirètic

FONT. 004; 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Deshabituant de l'alcohol

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Granes sense testa

Anticatarral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Pa torrat ben calent. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Als peus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidiarreic

FONT. 077; 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió de pa torrat. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 059; 061; 077; 081; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antieritematós

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als penellons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de farina de blat amb llet. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. La seva mare s'ho feia perquè en tenia molts, sobretot a les cames.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 053. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 057. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Torrades de pa. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. A la planta dels peus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 018; 021; 031; 033; 035; 044; 049; 065; 066; 070; 082; 085; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cardiotònic

FONT. 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antitussigen

FONT. 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Coadjuvant del postpart

FONT. 071. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Digestiu

FONT. 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la conjuntivitis

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als ulls "espaimats". FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de pa i llet. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. A sobre els ulls embolicat amb un drap de fil. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 044; 057; 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar els furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de pa i llet. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Crosta de pa mullada amb llet calenta. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer madurar els furóncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Molles de pa barrejades amb llet calenta. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicar sobre el furóncol. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053; 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018; 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Salutífer

FONT. 072. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 085. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Segó

Anticatarral

FONT. 059. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Segó gros calent amb aigua. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa sobre el pit dins d'una coixinera. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihemorroidal

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori faringi

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure el mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Segó torrat, posat ben calent en un drap de fil al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 047; 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Segó torrat i posat al coll ben calent embolicat al coll com una bufanda. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Segó escalfat al foc en una pala i posat al coll embolicat en un drap de cotó o llana. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Manxiula de segó gros torrat i embolicat ben calent en un drap untat amb greix i unes gotes de petroli. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posat al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de coll. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Segó gros escalfat i posat en una mitja. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 033; 035; 040; 052; 056; 062; 066; 075; 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 046. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic urinari

FONT. 054. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Demulcent

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a que les vaques no quedin encuirades (si es mullen, els pot quedar la pell enganxada a la carn i no poden orinar). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Segó calent. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. A l'esquena. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 050. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a l'amigdalitis

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les angines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Segó torrat i calent en un drap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Gra

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne farina blanca, la de més qualitat per a fer pa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 084. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer sopa de pa. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als piocs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al bestiar. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als indiots (als indiots petits se'ls donava fonoll i col cuits i barrejats amb segó). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fruit immadur sencer

Timpanític

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els remugants en mengen, es boteixen fins a morir ofegats. GRAU DE TOXICITAT. Letal. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Segó

Irritant i vesicant dèrmic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER

L'INFORMANT. Segó i vinagre ben calent és una manxiula: irrita i crema la pell. GRAU DE TOXICITAT. Mijtà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Irritant dèrmic

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si es barreja amb vinagre i es posa massa calent al coll, fa saltar la pell. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'esclops

FONT. 096. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a forrar la base dels esclops (hi posaves un tou de palla i així eren més calents).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un llit de palla per a posar les figues i assecar-les al sol (de dies al sol i de nits a cobert perquè no agafessin humitat).

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer peces de glaç s'alternen capes de neu amb capes de palla (palla i les deixalles de la palla del paller, el boll).

Ambiental.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un gra de blat empeltat a l'esqueix d'una planta fa que aquesta arrelhi més de pressa.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 001; 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Emplastre de farina de blat, mel i aigua per a posar al melic dels nens i saber si tenen cucs (es posa al vespre i si al matí hi ha foradets, el nen té cucs).

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Emplastre de farina de blat, mel i aigua per a posar al melic dels nens i saber si tenen cucs

Ornamental

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si el Dijous Sant es posen plantes de blat a la foscor, creixeran grogues i no vindran verdes mai més.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. El blat és prenyat quan s'està formant l'espiga, que el gra és només una massa lletosa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Acaricida (Agelet, 1999).
- Adípsic (Pérez de Paz & Medina, 1988).
- Analgèsic (Agelet, 1999; Martínez, 1993; Schröder *et al.*, 1996).
- Analgèsic faringi (Arteche *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989).
- Analgèsic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
- Analgèsic i antiinflamatori faringi (Bonet, 2001; Parada, 1997).
- Antiabortiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
- Antiacneic (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antiàlgic i antiequimòtic (Bonet, 2001).
- Antial·lèrgic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).
- Antiateroscleròtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Antiberrugós (Ertug, 2000).
- Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).
- Anticatarral (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
- Anticefalàlgic (Villar *et al.*, 1992).
- Anticolagog (Agelet, 1999).
- Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Verde *et al.*, 1998).
- Antídoto de verins (Arnold-Apostolides, 1991; Roig, 1988).
- Antieczematós (González-Tejero, 1989).
- Antiedematós (Agelet, 1999).
- Antienurèsic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Antiequimòtic (Agelet, 1999).
- Antiequimòtic veterinari (Pieroni, 1999).
- Antieritematós (Agelet, 1999).
- Antihelmíntic (Agelet, 1999).
- Antihemorroidal (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
- Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998; Villar *et al.*, 1992).
- Antiinflamatori veterinari (Pieroni, 1999).
- Antiinflamatori urològic (Bartrolí, 1989).
- Antileucorràgic (Bonet, 2001).
- Antimetrorràgic (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bartrolí, 1989).
- Antiparotidític (Villar *et al.*, 1992).
- Antipirètic (Agelet, 1999).
- Antipiròtic (Selga, 1998; Roig, 1988).
- Antireumàtic (Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
- Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991).
- Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).
- Antisèptic faringi (Leporatti & Pavesi, 1990).
- Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
- Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).
- Antisèptic oftàlmic (Ferrández & Sanz, 1993).
- Antisifilític (Arnold-Apostolides, 1991).
- Antisudorífic (Bonet, 2001).
- Antitòxic (Agelet, 1999).
- Antitumoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991).
- Antitussigen (Ferrández & Sanz, 1993).
- Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Coadjuvant postpart (Schröder *et al.*, 1996).
- Coadjuvant postpart veterinari (Pieroni, 1999).
- Colagog (Duke & Ayensu, 1985).
- Contraverí (Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991).
- Demulcent (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Roig, 1988).
- Dermatològic (Fernández, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
- Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).
- Diaforètic (Duke & Ayensu, 1985).
- Diganosi d'helmintiasi (Rigat, 2005).
- Element de diagnosi d'helmintiasi (Bonet, 2001).
- Emol·lient (Agelet, 1999; Roig, 1988).
- Epítèsic veterinari (Pieroni, 1999; Bonet, 2001).
- Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).
- Expectorant (Schröder *et al.*, 1996).
- Febrífug (Arteche *et al.*, 1992; Bartrolí, 1989; Duke & Ayensu, 1985; Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).
- Fertilitzant femení (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985).
- Fungicida (Martínez, 1993).
- Galactagog (Bonet, 2001).
- Hematocàrtic (Agelet, 1999).
- Hemostàtic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985).
- Hipocolesterolemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Hipolipemiant (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
- Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
- Mucolític (Agelet, 1999).
- Nutritiu (Arteche *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
- Oxitòcic (Agelet, 1999; Martínez, 1993).
- Pectoral (Villar *et al.*, 1992).
- Per a fractures òssies (Arnold-Apostolides, 1991).
- Per a l'amenorrea (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a la leucorrea (Duke & Ayensu, 1985).
- Per a la miopia (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Per a la ronquera (Ferrández & Sanz, 1993).
- Per a l'esterilitat masculina (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
- Per a les angines (Ferrández & Sanz, 1993; Villar *et al.*, 1992).
- Per a picades d'insectes (Bartrolí, 1989).
- Per a preparar cataplasmes (la farina) (Roig, 1988).
- Per al mal de coll (Pieroni et Quave, 2005).
- Per als penellons (Leporatti & Pavesi, 1990).
- Per a treure el goll (Duke & Ayensu, 1985).
- Reconstituent (Villar *et al.*, 1992).
- Resolutiu (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
- Resolutiu de grans (Bartrolí, 1989; Villar *et al.*, 1992).
- Resolutiu de panadissos (Ribon, 1993).
- Revulsiu (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
- Salutífer (Agelet, 1999).
- Sedant (Duke & Ayensu, 1985).
- Tònic (Arnold-Apostolides, 1991).
- Tòxic (Mulet, 1990, 1991).
- Vasotònic (Mulet, 1990, 1991).
- Vitamínic (Arteche *et al.*, 1992).
- Vulnerari (Arteche *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991).
- Vulnerari veterinari (Pieroni, 1999).

Tussilago farfara L. (Asteràcies)

BCN 29964

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit lateeurosiberià. Cobreix terres argiloses humides, com a vegetal pioner. De l'estatge subalpí a les terres boreomediterrànies de tendència més o menys humida.

NOMS POPULARS

Pota de cavall [pótəðəkəβáʎ] (010, 022)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antisèptic

FONT. 010. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè no s'hi enganxi la roba. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la fulla. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Surten primer les flors que les fulles.

Cicatritzant

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa pellar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Madura els furúncols i grans infectats fins que rebenten. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Inflorescència

Anticatarral

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 010. Es fa a les riberes.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiagregant plaquetari (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antiasmàtic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Peris & Stübing, 1993; Rombi, 1991; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992).
Antibronquític (Ivancheva & Stantcheva, 2000; Rombi, 1991; Usher, 1974).
Anticancerós (Duke & Ayensu, 1985).

Anticatarral (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bonet, 2001; Ivancheva & Stantcheva, 2000; Muntané, 1991, 1994; Parada, 1997; Rigat, 2005; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
Antidermatòsic (Bonet, 2001).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antieczematós (Agelet, 1999).

Antiespasmòdic (Ara, 1994; Arteché *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997).
 Antifuroncolòsic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antigripal (Villar *et al.*, 1992).
 Antihemorroidal (Rigat, 2005).
 Antihistamínic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Antiinflamatori farigi i laringològic (Ara, 1994).
 Antilitiàsic (Bonet, 1991, 1993).
 Antimicrobià (Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995).
 Antipiròtic (Agelet, 1999).
 Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Fleurentin *et al.*, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992; Bonet, 2001).
 Antisèptic bucal (Bonet, 2001).
 Antisèptic suau (Peris & Stübing, 1993).
 Antitussigen (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Ribon, 1993; Rombi, 1991; Usher, 1974; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).
 Astringent (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991).
 Bactericida (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986).
 Balsàmic (Arteché *et al.*, 1992).
 Bèquic (Rigat, 2005).
 Carcinogènec (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982).
 Cardiotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Cicatritzant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Parada, 1997; Rigat, 2005).
 Demulcent (Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Peris *et al.*, 1995; Selga, 1998).
 Emol·lient (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Peris & Stübing, 1993; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005).
 Pectoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Ribon, 1993; Laberche & Laberche, 1991).
 Per a l'afonia (Ara, 1994).
 Per a la laringitis (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per a la ronquera (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a la silicosis (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per a la tos tubercular (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per a l'emfisema pulmonar (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Per als mals de la gorja (Ivancheva & Stantcheva, 2000).
 Protector renal (Villar *et al.*, 1992).
 Resolutiü (Agelet, 1999).
 Resolutiü de grans, furòncols i abscessos (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Parada, 1997; Rigat, 2005).
 Suavitizant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Tònic (Garnier *et al.*, 1961).
 Tòxic hepàtic (pot produir tumors a dosis molt elevades) (Lastra & Bachiller, 1997).
 Vulnerari (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005).

***Typha latifolia* L. (Tifàcies)**

BCN 31314

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hidròfit (helòfit). Estanys, vores d'aigua; de les contrades mediterrànies a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Balca [báلكə] (037, 046, 052, 064, 065, 070, 072, 075, 076, 086, 093)

Fusos (inflorescència) [fúzus] (093)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antisèptic

FONT. 046; 075. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de mobles

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a embalcar cadires (tallaven les fulles i les deixaven assecar).

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer els seients de les cadires.

FONT. 052; 064; 070; 072; 076; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a embalcar cadires.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a trenar alls i cebes (fulles de balca prèviament mullades).

Ús social.

Ornamental

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams de les flors.

FONT. 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne rams.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De la flor se'n fan rams (es diuen fusos perquè s'assemblen al fus de filar).

Ús lúdic

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La mainada jugava amb la flor fent veure que se la fumaven com si fos un "puro".

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

***Ulex parviflorus* Pourr. subsp. *parviflorus* (Fabàcies)**

BCN 30011

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Nanofaneròfit mediterrani occidental. Termòfil. Brolles de les contrades mediterrànies.

NOMS POPULARS

Argelacs [əɾɣəlaˈks] (050)

Argentines [əɾɣəntiˈnes] (037, 038)

ALTRES USOS

Combustibles.

Obtenció de combustible

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar per al forn de calç perquè té molt poder calorífic.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. És com una ginesta, però tot són espines.

FONT. 050. Espina molt.

***Ulmus glabra* Huds. (Ulmàcies)**

BCN 29812

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit caducifoli. Boscs caducifolis frescals de l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Oma [ómə] (051)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. És molt semblant a l'om però tot ell és més gran, tant l'arbre com les fulles.

***Ulmus minor* Mill. (Ulmàcies)**

BCN 29813

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit lateurosiberià. Boscs de ribera i bardisses de les contrades mediterrànies i l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Om [om] (001, 051, 054, 060, 093, 100, 101)

USOS MEDICINALS

Escorça

Coadjuvant en tractament antiobesitat

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aprimar els obesos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vergues per a conduir el bestiar.

FONT. 054; 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En feien les costelles (encara que anaven millor el roure i l'alzina), els baus, les camelles i el soc del pont (per on passa l'hèlix). OBSERVACIONS. Després de la malura dels oms, que els va matar tots, ho havíem de fer amb una altra llenya, que solia ser freixe i roure. Hi ha una dita de l'om: "l'om sempre porta el carro a casa".

Elaboració de fibres

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. De les tiges en feien cordes.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És la millor fusta per a fer els jous de llaurar dels bous.

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer mànecs.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Umbilicus rupestris (Salisb.) Dandy subsp. *rupestris* (Crassulàcies)

BCN 29965

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Roques i parets. Contrades mediterrànies més o menys plujoses i muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Bolet de paret [buléððəpəré] (061)

Orella d'ós [uréləðós] (001)

Sense nom (038)

USOS MEDICINALS

Fulles

Antisèptic ocular

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar els ulls malalts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cicatritzant

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan et feies un tall. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de les fulles aixafades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a les picades d'abella

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan et pessigava una abella. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa del suc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de les fulles aixafades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 038. Es fa a les parets.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Antiàlgic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).
Antidiarreic (Muntané, 1991, 1994).
Antiequimòtic (Agelet, 1999).
Antigangrenós (Agelet, 1999).
Antihemorroidal (González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 1999).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Antiinflamatori intestinal (Bonet, 2001; Selga, 1998).
Antiodontàlgic (Bonet, 2001).
Antiparasitari (Bonet, 2001).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
Antisèptic (Rigat, 2005).
Antisèptic bucal (Bonet, 2001).
Antisèptic oftàlmic (Parada, 1997).
Antisèptic urinari (Ballero & Fresu, 1993).
Antitussigen (Parada, 1997).
Cicatritzant (Blanco, 1996; Bonet, 2001; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Merzouki *et al.*, 1999; Ribon, 1993; Rigat, 2005).
Dermatològic (Rivera *et al.*, 1994).
Diürètic (Agelet, 1999; Laberche & Laberche, 1991; Schröder *et al.*, 1996).
Emol·lient (Bonet, 2001; González-Tejero, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Merzouki *et al.*, 1999; Muntané, 1991, 1994).
Material sanitari (Bonet, 2001).
Per a afeccions de les vies respiratòries (Merzouki *et al.*, 1999).
Per a les inflamacions de la pell (Pieroni et Quave, 2005).
Per als voltadits (Ferrández & Sanz, 1993).
Purgant (Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994).
Queratolític (Agelet, 1999).
Resolutiu (Blanco, 1996; Rigat, 2005).
Vulnerari (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).

***Urtica dioica* L. (Urticàcies)**

BCN 29814

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Herbassars ruderals de sòl sempre humit. Nitròfila.

NOMS POPULARS

Estrígols [əstriγuls] (028, 031, 035, 038, 043, 080)

Estrígols grans [əstriγulsγráns] (066)

Ortiga [urtiyə] (032, 036, 042, 050, 051, 067, 077)

Ortiga gran [urtiyəγrán] (027)

Ortiga grossa [urtiyəγrósə] (030, 073)

Ortiga major [urtiyəməzɔ] (076)

Ortigues [urtiyəs] (033, 044, 055, 070, 078, 083, 085)

Ultriga [ultriyə] (039)

Utrigues [ultriyəs] (070)

USOS MEDICINALS

Arrels

Antialopècic

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a reforçar els cabells. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar els animals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

Per a l'afonia

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'afonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar els ronyons. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Coneix un noi a qui no funcionen bé els ronyons i en pren.

Fulles

Part aèria inespecífica

Antiasmàtic

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiberrugós

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a cremar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hematocatàrtic

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria florida

Vasotònic

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Afrodisíac

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer entrar les truges en zel. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar-los la vulva. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antialopècic

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Reforça el cabell i n'evita la caiguda. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiartrític

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor artrític. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Tocar la zona adolorida amb les fulles fresques d'ortiga sis o set vegades. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si la passes sobre una zona sense dolor, et farà una frisança...

Antiartròsic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor artròsic. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Tocar la zona adolorida amb les fulles fresques d'ortiga sis o set vegades. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si la passes sobre una zona sense dolor, et farà una frisança...

Antihipertensiu

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa rebaixar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.

MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. És el millor que hi ha.

Antiinflamatori

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És antiinflamatòria. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la planta bullida i aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta fresca picada. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar-la a la planta dels peus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les infeccions d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic extern

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar les hemorràgies nasals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es pica la planta i es posa en forma de tampó al nas. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Regulador de la pressió

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a equilibrar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 044; 055; 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antihipertensiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pressió.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rebaixar la sang.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

Encebador

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Porten molt d'aliment.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern).
MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina
humana. OBSERVACIONS. Truita d'ortigues en comptes d'espínacs.

Hemostàtic extern

FONT. 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Hematocàrtic

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a purificar la sang.
FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.
DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tendres, es mengen
amanides. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als piocs.
DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les vaques se les
mengen i ella en feia caldo per als porcs, amb patates. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen bullides
(diu que són tan bones...) DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen cuites.
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per a les
gallines (se'ls donen trinxades). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en truita
(es renten, s'escalden i es mengen en truita). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides o
en truita (cal netejar-les molt bé amb aigua per a fer-los perdre l'àcid que porten).
DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es bullen i es mengen
com a verdura o en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Vesicant

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Butllofen la pell si les toques. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Urticant

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els toques et fan una bona urticària. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Ha sentit a dir que es mengen però ella no ho faria pas.

Planta viva

Tòxica

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Abans deien que eren dolentes, que no les toquéssim. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

Urticant.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Fan urticària. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Vesicant

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Cal vigilar de no tocar-les que pessiguen. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 032. Fa servir la que troba, tot i que a Vilabertran abunda més la petita (*Urtica urens*).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisíaca (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiedematós (Peris *et al.*, 1995).

Antialcalí (Schröder *et al.*, 1996).

Antiàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ertug, 2000; Rigat, 2005).

Antiàlgic muscular en veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Antiàlgic i antiinflamatori (Agelet, 1999).

Antiàlgic gàstric (Sezik *et al.*, 1997).

Antialopècic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Agelet, 1999; Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997).

Antianèmic (Arnold-Apostolides, 1991; Artech *et al.*, 1992; Bonet, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Le Floch, 1983; Leporatti & Corradi, 2001; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Antiapoplèctic (Agelet, 1999).

Artiartrosic (Bonet, 2001).

Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Tyler, 1987; Villar *et al.*, 1992).

Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).

Anticancerigen (Duke, 1986; Sezik *et al.*, 1992).

Anticatarral (Agelet, 1999; Obón & Rivera, 1991; Usher, 1974).

Anticefalàlgic (Duke, 1986).

Antidermatòsic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Artech *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974).

Antidiarreic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Artech *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Erichsen-Brown, 1989; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986; Ziyat, 1997).

Antidiarreic veterinari (Picchi, 1999).

Antiapoplèctic (Bonet, 2001).

Antieczematós (Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).

Antiedematós (Lastra & Bachiller, 1997).

Antiepilèptic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiequimòtic (Agelet, 1999; Villar *et al.*, 1992).

Antieritematós (Agelet, 1999).

Antiescleròtic (Schröder *et al.*, 1996).

Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).

Antigotós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Antigripal (Rigat, 2005).

Antihelmíntic (Duke, 1986).

Antihemastènic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antihemiplègic (Mulet, 1990, 1991).

Antihemorràgic (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández, 2000; Honda *et al.*, 1996; Jávega *et al.*, 1993; Lieutaghi, 1991; Muntané, 1991, 1994).

Antihemorràgic nasal (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Antihemorroïdal (Ara, 1994; Duke, 1986; Leporatti & Corradi, 2001).

Antihipertensiu (Bonet, 1991, 1993, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Rigat, 2005; Ziyat, 1997).

Antihipotèrmic (Sezik *et al.*, 1997).

Antihistamínic (Bonet, 1991, 1993; Raja, 1995).

Antiinflamatori (Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Sezik *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Antilitiàsic biliar i renal (De Feo *et al.*, 1992; Lieutaghi, 1991; Mulet, 1990, 1991).

Antilitiàsic renal (Lastra & Bachiller, 1997).

Antinefrític (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989).

Antiofídic (Agelet, 1999).

Antiparalític (Honda *et al.*, 1996).

Antipelohèmic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antipirètic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Usher, 1974).

Antipletòric (Mulet, 1990, 1991).

Antipneumònic (Agelet, 1999).

Antipruriginós (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Bonet, 2001).

Antireumàtic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Ertug, 2000; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Leporatti & Corradi, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Lieutaghi, 1991; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1992, 1997; Tyler, 1987; Usher, 1974; Villar *et al.*, 1992; Yesilada *et al.*, 1993; Ziyat, 1997).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Muntané, 1991, 1994).

Antisèptic urinari (Obón & Rivera, 1991).

Antituberculós (Duke, 1986).

Antitussigen (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Obón & Rivera, 1991; Sezik *et al.*, 1997; Van Hellemont, 1986).

Aperitiu (Schröder *et al.*, 1996).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Erichsen-Brown, 1989; Fernández & Nieto, 1982; Jávega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Ziyat, 1997).

Bèquic (Rigat, 2005).

Callicida (Obón & Rivera, 1991).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Le Floc'h, 1983).

Coadjuvant en dietes antiobesitat (Rigat, 2005).

Coadjuvant en el tractament de diabetis lleus (Ara, 1994).

Colagog (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; De Feo *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Lastra & Bachiller, 1997; Ziyat, 1997).

Colorant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).

Contraindicat en una excessiva coagulació de la sang (Schröder *et al.*, 1996).

Demulcent (Mulet, 1990, 1991).

Depuratiu (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).

Depuratiu cutani (De Feo & Senatore, 1993).

Depuratiu sanguini (Bonet, 1991, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Vázquez *et al.*, 1997).

Dermatològic (Fernández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Schröder *et al.*, 1996).

Desintoxicant (Mulet, 1990, 1991).

Desodorant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Le Floc'h, 1983; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).

Digestiu (Bonet, 2001; Laberche & Laberche, 1991; Van Hellemont, 1986).

Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).

Diürètic (Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Bonet, 1991, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Erichsen-Brown, 1989; Jávega *et al.*, 1993; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Tyler, 1987; Van Hellemont, 1986; Vázquez *et al.*, 1997; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).

Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).

Emol·lient (Fernández, 2000; Leporatti & Corradi, 2001).

Energètic (De Feo *et al.*, 1992).

Estimulant (Van Hellemont, 1986).

Estimulant aromàtica (Agelet, 1999).

Estimulant circulatòria (Fajardo *et al.*, 2000; Lastra & Bachiller, 1997).

Estimulant de les secrecions estomacal, pancreàtica i biliar (Font, 1961).

Estimulant del metabolisme (Mulet, 1990, 1991).

Estimulant dels moviments peristàltics (Font, 1961).

Estimulant limfocítica (Rombi, 1991).

Estomacal (Yesilada *et al.*, 1993).

Expectorant (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).

Galactagoga (Arnold-Apostolides, 1991; Jávega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Schröder *et al.*, 1996; Ziyat, 1997).

Hematocàrtica (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Hematònica (Agelet, 1999).

Hemostàtica (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Font, 1961; Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Van Hellemont, 1986; Schröder *et al.*, 1996; Laberche & Laberche, 1991).

Hipocolesteremiant (Agelet, 1999; Mulet, 1990, 1991; Bonet, 2001).

Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; Duke, 1986; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983; Muntané, 1991, 1994; Rigat, 2005; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992; Ziyat, 1997).

Hipotensora (Agelet, 1999; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 2001; Fajardo *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Raja, 1995; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Hipouricemiant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Immunoestimulant (Lastra & Bachiller, 1997).

Laxant (Agelet, 1999; Duke, 1986).

Nutritiu (Laberche & Laberche, 1991).

Oxítòcic (Agelet, 1999).

Per a afeccions circulatòries (Fernández, 2000).

Per a enfortir el cabell (Fernández, 2000).

Per a fer pondre les gallines (Pieroni, 1999).

Per a hepatitis cròniques (Duke, 1986).

Per a l'adenoma prostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Lastra & Bachiller, 1997).

Per a l'afonia (Obón & Rivera, 1991).

Per a la bronquitis (Lieutaghi, 1991).

Per a la caspa (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Fajardo *et al.*, 2000).

Per a la ciàtica i la lumbàlgia (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a l'esterilitat (Ertug, 2000).

Per a la gonorrea (Duke, 1986).

Per a la gota (Schröder *et al.*, 1996).

Per a la hidropesia (Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Usher, 1974).

Per a la impotència (Bonet, 2001).

Per a la icterícia (Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Ziyat, 1997).

Per a la leucorrea (Ziyat, 1997).

Per a la malària (Duke, 1986).

Per a la mastitis del bestiar (Ertug, 1999).

Per a l'amenorrea (Duke, 1986).

Per a la rinitis i rinofaringitis (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a la seborrea (Lastra & Bachiller, 1997; Van Hellemont, 1986).

Per a les angines i la gingivitis (Garnier *et al.*, 1961; Obón & Rivera, 1991).

Per a les erupcions cutànies (Ara, 1994).

Per a l'hematúria (Ara, 1994).

Per a l'hemoptisi (Erichsen-Brown, 1989).

Per a mossegades de serps (Ertug, 1999).

Per als penellons (Fajardo *et al.*, 2000; Villar *et al.*, 1992).

Per a malalties de l'aviram (Pieroni, 1999).

Per a picades d'insectes (Villar *et al.*, 1992).

Per a problemes biliars (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Per a problemes de coll i bronquis (Villar *et al.*, 1992).

Per a problemes ginecològics (Lieutaghi, 1991).

Per a problemes intestinals (Yésilada *et al.*, 1993).

Per a reaccions al·lèrgiques a mol·luscs i crustacis (Font, 1961).

Per a rentar els cabells (Usher, 1974).

Per a retornar el remuc al bestiar (Pieroni, 1999).

Per a tendinitis i esquinços (Lastra & Bachiller, 1997).

Per a urticàries i picors (Villar *et al.*, 1992).

Preventiu d'arteriosclerosi (Lastra & Bachiller, 1997).

Protector del pàncrees (Rigat, 2005).

Protector renal (Fernández, 2000).

Purgant (Bonet, 2001).

Purificant (De Feo *et al.*, 1992).

Reconstituent (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Reforçant capil·lar i d'ungles, per a la caiguda del cabell (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 1991, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).

Remineralitzant (Fleurentin *et al.*, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Peris *et al.*, 1995).

Revulsiu, rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Erichsen-Brown, 1989; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Rubefaent (Lastra & Bachiller, 1997).

Salutífer (Bonet, 2001).

Salutífer i encebador (Agelet, 1999).

Tònic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001).

Tònic capil·lar (Lastra & Bachiller, 1997; Ziyat, 1997).

Tònic hepàtic (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Urticant (Bonet, 2001).

Vasoconstrictor (Duke, 1986).

Vasotònic (Bonet, 1991, 1993; Mulet, 1990, 1991; Muntané, 1991, 1994; Obón & Rivera, 1991; Raja, 1995; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Vermífug (Lastra & Bachiller, 1997).

Vitamínic (Schröder *et al.*, 1996).

Vulnerari (Bonet, 2001; Fajardo *et al.*, 2000; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 1997; Peris *et al.*, 1995).

***Urtica urens* L. (Urticàcies)**

BCN 29966

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional. Vegetació ruderal terofítica. Nitròfila. De la plana mediterrània a l'estatge subalpí.

NOMS POPULARS

Estrígol [əstriɣul] (037, 047)

Estrígols [əstriɣuls] (040, 043, 066)

Ortiga [urtiɣə] (010, 021, 032, 036, 051, 058, 065)

Ortiga menor [urtiɣəmənór] (076)

Ortiga petita [urtiɣəpetítə] (030)

Ortigues [urtiɣəs] (001, 022, 044, 048, 049, 056, 060, 061, 075, 078)

Ultriga [ultiɣə] (039)

USOS MEDICINALS

Arrels

Per a l'afonia

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'afonia. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana. **OBSERVACIONS.** Pessiga més que la grossa.

Fulles

Antiasmàtic

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Part aèria florida

Vasotònic

FONT. 032. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antianèmic

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'anèmia. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). **PREPARACIÓ.** Bullits i passats pel túrmix. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aclarir la sang i així baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a aclarir la sang.

FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les infeccions d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Diürètic

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hemostàtic extern

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar les hemorràgies nasals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Es pica la planta i es posa en forma de tampó al nas. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la ronquera

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ronquera. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Glopejar i empassar. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Piquen molt, si els toques.

Purgant

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Purgant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si les toques amb les mans, no piquen fins passada una estona.

Vasotònic

FONT. 049; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 010; 056; 058; 061; 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antidispneic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a l'ofegament. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cigarreta (ús intern). PREPARACIÓ. Fumar-ne les fulles. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pressió. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipirètic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de la planta picada. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicar-la a la planta dels peus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Encebador

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Porten molt d'aliment. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Truita d'ortigues en comptes d'espínacs.

Hematocatàrtic

FONT. 022. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a depurar la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 048; 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen en truita. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Part aèria

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanides o en truita (cal netejar-les molt bé amb aigua per a fer-los perdre l'àcid que porten). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Bullides, es donaven als ànecs petits. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Irritant

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si les toques amb les mans, et picaran passada una estoneta. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. No piquen fins passada una estoneta.

Urticant

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si els toques et fan una bona urticària. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Ha sentit a dir que es mengen però ella no ho faria pas.

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Piquen molt, si els toques. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA

D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Vesicant

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Butllofen la pell si les toques. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

Planta viva

Vesicant

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Cal vigilar de no tocar-les, que pessiguen. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Verí per a invertebrats.

Repel·lent

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Maceració en aigua per a matar el pugó dels rosers.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 037. Males herbes de l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Analgèsic (Agelet, 1999; Fernández, 2000).

Analgèsic muscular veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Antialcalí (Schröder *et al.*, 1996).

Antial·lèrgic (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961).

Antialopècic (Boulos, 1993; Casana, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Ferrández & Sanz, 1993; González-Tejero, 1989; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antianèmic (Arnold-Apostolides, 1991; Obón & Rivera, 1991; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).

Antiartrític (Friedman *et al.*, 1986).

Antiartròsic (Bartrolí, 1989).

Antiasmàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Parada, 1997).

Anticaspa (Ballero, 1982; Fajardo *et al.*, 2000).

Anticatarral (Arnold-Apostolides, 1991; Pellicer, 2000; Obón & Rivera, 1991).

Anticolític (De Feo *et al.*, 1992).

Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983).

Antidismenorreic (Agelet, 1999; Boulos, 1993).

Antieczematós (Boulos, 1993; González-Tejero, 1989).

Antiepilèptic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiequimòtic (Rigat, 2005).

Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993).

Antigotós (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Obón & Rivera, 1991; Van Hellemont, 1986).

Antigripal (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihemorroidal (Van Hellemont, 1986).

Antihipertensiu (Bonet, 2001).

Antiinfeccios (Ballero, 1982; Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (Ballero, 1982; Mulet, 1990, 1991; Obón &

Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antiinflamatori faringi (Bonet, 2001).

Antilitiàsic biliar (Bartrolí, 1989).

Antilitiàsic renal (De Feo *et al.*, 1992).

Antimetrorràgic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).

Antineuràlgic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).

Antiobesitat (González-Tejero, 1989).

Antiodontàlgic (Martínez, 1993).

Antipiròtic (Font, 1961).

Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992;

Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; De Feo *et al.*,

1992; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et*

al., 1991; Galán, 1993; Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991;

Pellicer, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et*

al., 1997; Van Hellemont, 1986).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet,

2001; Boulos, 1993).

Antisèptic bucal (Ferrández & Sanz, 1993).

Antisèptic urinari (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994;

Schröder *et al.*, 1996).

Antisèptic veterinari (Galán, 1993).

Antitussigen (Arnold-Apostolides, 1991; Martínez, 1993; Obón

& Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Aperitiu (Schröder *et al.*, 1996).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992;

Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982;

Pérez de Paz & Medina, 1988).

Callicida (Obón & Rivera, 1991).

Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero, 1982;

González-Tejero, 1989).

Colagog (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*,

1986, 1990; De Feo *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982;

Garnier *et al.*, 1961).

Colerètic (Font, 1961).

Contra l'adenoma prostàtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Contra l'esterilitat femenina (Arnold-Apostolides, 1991).
 Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; González-Tejero, 1989; Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Depuratiu dèrmic (Van Hellemont, 1986).
 Depuratiu sanguini (Lev & Amar, 2000; Pellicer, 2000).
 Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991; González-Tejero, 1989; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Desodorant (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986).
 Detoxicant (Mulet, 1990, 1991).
 Digestiu (González-Tejero, 1989; Van Hellemont, 1986).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Ballero, 1982; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Usher, 1974; Verde *et al.*, 1998).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991).
 Estimulant (Van Hellemont, 1986).
 Estimulant de la circulació (Fajardo *et al.*, 2000).
 Estimula el creixement capil·lar (Arnold-Apostolides, 1991).
 Estomacal (Font, 1961).
 Expectorant (Honda *et al.*, 1996; Rivera *et al.*, 1994; Van Hellemont, 1986; Schröder *et al.*, 1996).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Lev & Amar, 2000; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997).
 Galactogen (Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Schröder *et al.*, 1996).
 Hemolític (Garnier *et al.*, 1961).
 Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Boulos, 1993; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Van Hellemont, 1986).
 Hipocolesterolemiant (Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Hipoglucemiant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992; Fajardo *et al.*, 2000; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; Honda *et al.*, 1996; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Van Hellemont, 1986; Verde *et al.*, 1998).
 Hipotensor (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Parada, 1997; Schröder *et al.*, 1996).
 Hipouricèmic (Martínez, 1993).
 Hipoviscositzant sanguini (Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000).
 Millora la circulació sanguínia (Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996; Verde *et al.*, 1998).
 Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Per a activar la circulació de la sang (Galán, 1993).
 Per a afeccions circulatòries (Fernández, 2000).
 Per a l'afonia (Obón & Rivera, 1991).
 Per a alteracions de la tensió (Fernández, 2000).
 Per a aprimar (Fernández, 2000).
 Per a enfortir el cabell (Fernández, 2000).
 Per a la gota (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la paràlisi (Pellicer, 2000; Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la ronya en veterinària (Pieroni, 1999).
 Per a les angines (Obón & Rivera, 1991).
 Per als grans de la cara (Casana, 1993).
 Per a malalties del cor (Lev & Amar, 2000).
 Per a urticàries (Font, 1961).
 Per als penellons (Fajardo *et al.*, 2000; González-Tejero, 1989; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Verde *et al.*, 1998).
 Protector renal (Boulos, 1993).
 Reconstituent (Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990).
 Remineralitzant (Arteché *et al.*, 1992).
 Revulsiu (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991).
 Sedant (Mulet, 1990, 1991; Rigat, 2005).
 Somnífer (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Van Hellemont, 1986).
 Tònic capil·lar (Martínez, 1993; Obón & Rivera, 1991).
 Tònic del sistema circulatori (Schröder *et al.*, 1996).
 Tòxic (Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Uricosúric (Arteché *et al.*, 1992).
 Vasotònic (Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994).
 Vermífug (Mulet, 1990, 1991).
 Vulnerari (Fajardo *et al.*, 2000).
 Vulnerari veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).

Valeriana officinalis L. (Valerianàcies)

BCN 29816

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit eurosiberià. Marges de boscs humits, prats de dall i herbassars megafòrbics. Muntanya mitjana humida; ascendeix a l'estatge subalpí i descendeix al domini de l'alzinar muntanyenc i, més rarament, al de l'alzinar mediterrani.

NOMS POPULARS

Valedriana [bələdriánə] (070)

Valeriana [bələriánə] (029, 031, 034, 035, 039, 047, 048, 062, 073, 074, 075, 085)

USOS MEDICINALS

Arrels

Emmenagog

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als mals de les dones. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si voleu la dona sana, doneu-li aigua de valedriana.

Hipnòtic

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Sedant

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Relaxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Càpsules/comprimits (ús intern). DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Millor prendre pastilles, no té tan mal gust.

Tranquil·litzant

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa molta mala olor.

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Si vols tenir la dona sana, dóna-li aigua de valeriana.

FONT. 039; 074; 075; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció.

DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. "Si vols tenir la dona guapa i sana, dóna-li arrel de valeriana".

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. "Si voleu tenir la dona sana, doneu-li aigua de valedriana."

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tranquil·litzant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una pudor!

FONT. 074. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Fulles

Tranquil·litzant

FONT. 039. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als nervis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Inflorescència

Hipnòtic

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a dormir. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Arrels

Verinós

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Si la tisana es fa massa forta, és verinosa. GRAU DE TOXICITAT. Mitjà. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS. Sí.

Debilita

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. La infusió no és gaire aconsellable perquè és molt forta i debilita. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT L·LIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 062. La té plantada a l'hort.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Ansiolític (Ara, 1994; Lastra & Bachiller, 1997).
Antiacne (Duke & Ayensu, 1985).
Antiàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antianorèctic (Muntané, 1991, 1994).
Anticatarral (Agelet, 1999; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Muntané, 1991, 1994).

Anticefalàlgic (Ara, 1994; Duke, 1986; Van Hellemont, 1986; Schröder *et al.*, 1996; Bonet, 2001).
 Anticonvulsiu (Arteche *et al.*, 1992; Duke & Ayensu, 1985).
 Anticoreic (Bonet, 2001).
 Antidiarreic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).
 Antiepilèptic (Ara, 1994; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961).
 Antiequimòtica (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Antiespasmòdic (Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991; Van Hellemont, 1986).
 Antihelmíntic (Arteche *et al.*, 1992; Duke, 1986).
 Antiinflamatori (Duke & Ayensu, 1985).
 Antilumbàlgic (Duke & Ayensu, 1985).
 Antimigranyós (Duke & Ayensu, 1985).
 Antiodontàlgic (Bonet, 2001; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Muntané, 1991, 1994).
 Antipirètic (Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).
 Antipoagrós (Schröder *et al.*, 1996).
 Antireumàtic (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Antisèptic ocular (Agelet, 1999; Muntané, 1991, 1994).
 Calmant (Duke & Ayensu, 1985; Tyler, 1987).
 Carminatiu (Jàvega *et al.*, 1993; Peris *et al.*, 1995).
 Citotòxic (Lastra & Bachiller, 1997).
 Depuratiu (Muntané, 1991, 1994).
 Estomacal (Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1977; Usher, 1974).
 Hematocàrtic (Agelet, 1999).
 Hemostàtic (Agelet, 1999).
 Hipnòtic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bonet, 2001; Cortés *et al.*, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Font, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Lastra & Bachiller, 1997; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).
 Hipotensor (Agelet, 1999; Jàvega *et al.*, 1993; Morton, 1977; Peris *et al.*, 1995).
 Hipotensor dèbil (Lastra & Bachiller, 1997).
 Hipotermitzant (Peris *et al.*, 1995).
 Miorelaxant (Peris *et al.*, 1995).
 Moderador de la gana (Lastra & Bachiller, 1997).
 Per a estats d'irritació (Cortés *et al.*, 1993).
 Per a la depressió mental (Garnier *et al.*, 1961).
 Per a la dismenorrea (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a la dispèpsia (Duke, 1986).
 Per a la fatiga (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a la hipertensió d'origen nerviós (Ara, 1994).
 Per a la histèria (Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961).
 Per a la menopausa (Muntané, 1991, 1994).
 Per a la menoxènia (Duke, 1986).
 Per a la neurastènia (Ara, 1994; Duke & Ayensu, 1985; Van Hellemont, 1986).
 Per a la recuperació del postpart (Muntané, 1991, 1994).
 Per a l'epilèpsia (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a les nàusees (Duke & Ayensu, 1985).
 Per a les palpitations (Ara, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
 Per a l'hempotisi (Schröder *et al.*, 1996).
 Per al catarro intestinal (Usher, 1974).
 Per al còlera (Duke, 1986).
 Per als pòlips (Duke, 1986).
 Sedant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; 1990; Bonet, 2001; Cañigüeral *et al.*, 1998; Bonet, 1991, 1993; Cortés *et al.*, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Morton, 1977; Muntané, 1991, 1994; Peris *et al.*, 1995; Rigat, 2005; Rombi, 1991; Tyler, 1987; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Sedant cardíac (Duke, 1986; Lastra & Bachiller, 1997; Peris *et al.*, 1995; Van Hellemont, 1986).
 Tranquil·litzant (Lastra & Bachiller, 1997).
 Vasotònic (Muntané, 1991, 1994).
 Vulnerari (Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985).

***Valerianella locusta* (L.) Laterrade (Valerianàcies)**

BCN 49861

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit holàrtic. Terres cultivades, vegetació ruderal. Estatge montà i contrades mediterrànies humides i subhumides.

NOMS POPULARS

Enciamets de la Mare de Déu [ənsiəméðzðələmáreðəðéw] (035)

USOS ALIMENTARIS

Fulles

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen amanits.
DESTINACIÓ. Alimentació humana. **OBSERVACIONS.** Els castellans en diuen “canónigo”.

***Vanilla planifolia* Andr. (Orquidàcies)**

BCN 50216

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Geòfit neotropical (oriünd de les zones tropicals de Mèxic). El fruit d'aquesta espècie al·lòctona s'adquireix al comerç.

NOMS POPULARS

Vainilla [bəjníʎə] (001, 055, 077)

USOS MEDICINALS

Fruit

Tònic

FONT. 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer flams. DESTINACIÓ. Additiu.

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condiment culinari per a fer brunyols. DESTINACIÓ. Additiu.

Verbascum pulverulentum Vill. (Escrofulariàcies)

BCN 31315

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Cardassars, herbassars nitròfils. Muntanya mitjana i contrades mediterrànies muntanyenques o plujoses.

NOMS POPULARS

Herba farinera [érβefəɾinérə] (038)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).	Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
Anticatarral (Agelet, 1999; Rigat, 2005).	Bèquic (Agelet, 1999).
Antieczematós (Rigat, 2005).	Cicatritzant (Agelet, 1999).
Antieritematós (Agelet, 1999; Rigat, 2005).	Colagog (Rivera <i>et al.</i> , 1994; Schröder <i>et al.</i> , 1996).
Antihemorroidal (Agelet, 1999).	Digestiu (Rigat, 2005).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Rivera <i>et al.</i> , 1994; Schröder <i>et al.</i> , 1996).	Hepatoprotector (Rigat, 2005; Rivera <i>et al.</i> , 1994; Schröder <i>et al.</i> , 1996).
Antiinflamatori intestinal (Agelet, 1999).	Ictiotòxic (Álvarez, 2000; Blanco & Cuadrado, 2000).
Antiotàlgic (Agelet, 1999).	Laxant (Agelet, 1999).
Antipiròtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).	Material sanitari (Bonet, 2001).
Antisèptic (Agelet, 1999).	Resolutiu (Agelet, 1999).
Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).	Vulnerari (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Verbascum sinuatum L. (Escrofulariàcies)

BCN 29967

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit mediterrani-iranoturanià. Fenassars, prats d'albellatge, etc., sobre sòls eutròfics més o menys profunds. Regió mediterrània; ascendeix fins a la muntanya submediterrània.

NOMS POPULARS

Drapó [drəpó] (009)

Tepó [təpó] (045)

Trepó [trəpó] (045, 072, 093)

Tripó [tripó] (036, 051)

USOS MEDICINALS

Flors

Antidiarreic

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la diarrea. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Cal deixar-lo set dies a sol i serena.

FONT. 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tallar la diarrea del bestiar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antihemorroidal

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les morenes. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antisèptic

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar ferides i que no s'enganxin a la roba. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació de la fulla aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les llagues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació de la fulla aixafada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració d'escombres

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer escombres

(quan no hi havia bruc, per a fer escombres per a l'era i per al carrer).

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Una arrel de tripó a la butxaca treu les morenes.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. Es diu així perquè els nervis de les fulles recorden l'estómac ("tripa") dels rumiants.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiasmàtic (De Feo <i>et al.</i> , 1992).	Calmant (Font, 1961).
Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Parada, 1997).	Cicatritzant (González-Tejero, 1989).
Antidisentèric (Arnold-Apostolides, 1991).	Colagog (Rivera <i>et al.</i> , 1994; Schröder <i>et al.</i> , 1996).
Antídote de verins (Arnold-Apostolides, 1991).	Contraverí (Boulos, 1993).
Antieczematós (Agelet, 1999).	Depuratiu (Martínez, 1993).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991).	Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antiinflamatori (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Rivera <i>et al.</i> , 1994; Schröder <i>et al.</i> , 1996).	Emol·lient (Le Floc'h, 1983; Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Antiinflamatori gastrointestinal (Font, 1961).	Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1993).
Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991).	Hepatoprotector (Rivera <i>et al.</i> , 1994; Schröder <i>et al.</i> , 1996).
Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar <i>et al.</i> , 1991; Fernández, 2000; Fleurentin <i>et al.</i> , 1991).	Ictiotòxica (Álvarez, 2000).
Antisèptic oftàlmic (Arnold-Apostolides, 1991; Bellakhdar <i>et al.</i> , 1991; Boukef, 1986; Boulos, 1993; Merzouki <i>et al.</i> , 2000).	Millora la vista (Le Floc'h, 1983).
Antitussigen (González-Tejero, 1989; Martínez, 1993).	Pectoral (Fernández <i>et al.</i> , 1998).
Antivertiginós (Boulos, 1993).	Per a la blefaritis (Le Floc'h, 1983).
	Per als bronquis (Fernández <i>et al.</i> , 1998).
	Resolutiu (Font, 1961).

Verbascum thapsus L. (Escrofulariàcies)

BCN 29817

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateurosiberià. Tallades de bosc, terrenys incendiats, etc. Muntanya mitjana i terra baixa; rar o nul a les contrades molt poc plujoses.

NOMS POPULARS

Herba farinera [érβefəɾinérə] (038)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 038. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

- Analgèsic (Agelet, 1999; Rombi, 1991; Shinwari & Khan, 2000).
Antiasmàtic (Peris *et al.*, 1995; Usher, 1974).
Antibacterià (Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
Anticatarral (Ferrández & Sanz, 1993; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antidermatòsic (Arteche *et al.*, 1993).
Antidiarreic (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Roig, 1988; Shinwari & Khan, 2000).
Antieczematós (Roig, 1988).
Antierimatós (Agelet, 1999).
Antifúngic (Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
Antihemorroidal (Agelet, 1999; Arteche *et al.*, 1993; Bonet, 1991, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Pellicer, 2000; Roig, 1988; Villar *et al.*, 1992).
Antihipertensiu (Peris *et al.*, 1995; Rombi, 1991).
Antiinflamatori (Agelet, 1999; Ara, 1994; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Bonet, 1991, 1993; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
Antiinflamatori hepàtic (Obón & Rivera, 1991).
Antilitiàsic vesicular (Obón & Rivera, 1991).
Antiodontàlgic (Ferrández & Sanz, 1993).
Antiotàlgic (Shinwari & Khan, 2000).
Antipiròtic (Selga, 1998; Roig, 1988).
Antipruriginós (Peris *et al.*, 1995).
Antironyós (Selga, 1998).
Antireumàtic (Ara, 1994).
Antisèptic (Shinwari & Khan, 2000).
Antisèptic bucofaringi (Villar *et al.*, 1992).
Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).
Antisèptic respiratori (Arteche *et al.*, 1993; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Antitífic (Pellicer, 2000).
Antitussígen (Ara, 1994; Cortés *et al.*, 1993; Font, 1961; Ferrández & Sanz, 1993; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988).
Astringent (Tyler, 1987; Ara, 1994).
Balsàmic (Ara, 1994).
Callicida (Villar *et al.*, 1992).
Colagog (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Demulcent (Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Tyler, 1987; Usher, 1974).
Depuratiu (Roig, 1988).
Diaforètic (Garnier *et al.*, 1961; Ara, 1994).
Digestiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
Diürètic (Garnier *et al.*, 1961; Mulet, 1990, 1991; Ara, 1994; Roig, 1988).
Emol·lient (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Jàvega *et al.*, 1993; Pérez de Paz & Medina, 1988; Roig, 1988; Tyler, 1987).
Expectorant (Jàvega *et al.*, 1993; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Ara, 1994).
Homeostàtic (Mulet, 1990, 1991).
Hepatoprotector (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).
Ictiotòxic (Álvarez, 2000; Shinwari & Khan, 2000).
Laxant (Agelet, 1999; Obón & Rivera, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Roig, 1988).
Narcòtic (Shinwari & Khan, 2000).
Pectoral (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Garnier *et al.*, 1961; Obón & Rivera, 1991; Pellicer, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Per a la disenteria (Roig, 1988).
Per a la disenteria dels animals (Shinwari & Khan, 2000).
Per a la gota (Roig, 1988).
Per a la irritació de la mucosa gastrointestinal (Garnier *et al.*, 1961).
Per a la tos ferina (Pellicer, 2000).
Per a lavatives (Obón & Rivera, 1991).
Per a l'enrogallament (Garnier *et al.*, 1961).
Per a les dermatitis (Ara, 1994).
Per a les mans seques (Obón & Rivera, 1991).
Per al mal de pedra (Roig, 1988).
Per als còlics (Garnier *et al.*, 1961).
Per a neuràlgies del trigemí (Garnier *et al.*, 1961).
Per a problemes de pulmons (Usher, 1974).
Per als penellons (Obón & Rivera, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Propietats digitàliques (Garnier *et al.*, 1961).
Resolutiu (Arteche *et al.*, 1993).
Sedant (Jàvega *et al.*, 1993).
Sudorífic (Roig, 1988).
Tòxic (Ferrández & Sanz, 1993).
Vulnerari (Agelet, 1999; Ara, 1994; Mulet, 1990, 1991; Pellicer, 2000; Shinwari & Khan, 2000; Usher, 1974).

***Verbena chamaedryfolia* Juss. (Verbenàcies)**

BCN 29968

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit originari del Brasil. Planta cultivada als jardins com a ornamental.

NOMS POPULARS

Berbena de Sant Joan [βερβενῶδεςαλζυάη] (021)

USOS MEDICINALS

Summitats floríferes

Antiàlgic ciàtic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ciàtica i el lumbago. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antiàlgic lumbar

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ciàtica i el lumbago. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del ronyó. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Infusió. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Espècie sense citacions prèvies.

Verbena officinalis L. (Verbenàcies)

BCN 29969

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Vegetació ruderal i arvense, sobre sòls profunds i més o menys humits; resisteix el trepig. Muntanya mitjana i terra baixa; rara a les contrades de tendència acusadament àrida.

NOMS POPULARS

Berbena [bərβéna] (003, 018, 030, 044, 046, 050, 063, 064, 067, 068, 070, 071, 073, 074, 085)

USOS MEDICINALS

Part aèria florida

Antiartròsic

FONT. 003. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a inflamacions i artrosi. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta picada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastres amb la planta aixafada i clara d'ou. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar a l'esquena, sobre els pulmons. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Xuclen la sang.

FONT. 018. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Vasotònic

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a millorar la circulació. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antiequimòtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure els morats cap enfora. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori sinusal

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la sinusitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Cataplasma de berbena trinxada i clara d'ou, fent-ne una truita. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa, ben calent, al cap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les trompades i els trucs. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta fregida amb oli o cansalada. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Sobre un drap amb 3, 5 o 7 dobles. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori per a cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la planta triturada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipelohèmic

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan tens el cap espès. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Planta bullida i trinxada, ben calenta. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Damunt del fetge. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Litotríptic renal

FONT. 067. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la distensió muscular

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Antiinflamatori per a cops i torçades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa de la planta triturada. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 073; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Part aèria tendra

Antiartrític

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a problemes articulars. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta florida picada amb una clara d'ou i una cullerada de greix de porc. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa sobre l'articulació i, a sobre, s'hi posa una tovallola. S'hi dorm tota la nit. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'endemà la tovallola és xopa i la pell tota vermella de sang.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor i la inflor

dels genolls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de berbena fresca picada, una cullerada de greix dolç i una clara d'ou. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori hepàtic

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la inflamació del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de berbena fresca picada, una cullerada de greix dolç i una clara d'ou. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar torçades i cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta fresca. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antipneumònic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pulmonia. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta fresca. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Litotríptic hepàtic

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les pedres del fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de berbena fresca picada, una cullerada de greix dolç i una clara d'ou. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinflamar torçades i cops. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emplastre (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de la planta fresca. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

No consta

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. És una planta molt forta. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. Sí. OBSERVACIONS. Cal fer tisanes ben fluïxes perquè és una planta molt forta.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 003. Es cull la que neix als camps d'userda.

FONT. 044. La cull florida i la guarda congelada.

FONT. 046. La que es fa als camps d'userda és més forta.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
Amarg (Van Hellemont, 1986).

Analgèsic (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Raja, 1995; Van Hellemont, 1986).

Antiàlgic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).
 Antianorèctic (Agelet, 1999).
 Antiartròsic (Parada, 1997).
 Antibrucel·lòsic (Agelet, 1999).
 Anticatarral (Leporatti & Corradi, 2001).
 Anticefalàlgic (Conca, 1996; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
 Antidermatòsic (Agelet, 1999).
 Antidiarreic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke & Ayensu, 1985).
 Antieczematós (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antiedematós (Agelet, 1999; Bonet, 2001).
 Antiequimòtic (Agelet, 1999; Pellicer, 2000; Rigat, 2005; Selga, 1998).
 Antiescorbútic (Duke, 1986).
 Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Boulos, 1993; De Feo & Senatore, 1993; Duke, 1986; Fernández & Nieto, Laberche & Laberche, 1991; 1982; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
 Antifuroncolòsic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antigonadotròfic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Antihelmíntic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Antihemastènic (Selga, 1998).
 Antiinflamatori (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Mulet, 1990, 1991; Raja, 1995; Parada, 1997; Rigat, 2005).
 Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).
 Antiinflamatori oftàlmic (Mulet, 1990, 1991).
 Antiinflamatori sinusal (Pardo de Santayana, 2004).
 Antimalàric (Tang & Eisenbrad, 1992).
 Antimigranyós (Arnold-Apostolides, 1991).
 Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).
 Antineoplàstic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).
 Antineuràlgic (Arnold-Apostolides, 1991; Ballero & Fresu, 1991; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988; Ribon, 1993; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Antipleurític (Bonet, 2001).
 Antipneumònic (Pardo de Santayana, 2004; Rigat, 2005).
 Antipruriginós (Arnold-Apostolides, 1991; Mulet, 1990, 1991).
 Antireumàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fleurentin *et al.*, 1991; Van Hellemont, 1986; Villar *et al.*, 1992).
 Antisèptic (Benchaabane & Abbad, 1994; Boulos, 1993).
 Antituberculós (Bellakhdar *et al.*, 1991).
 Antitumoral (Duke, 1986; Lastra, 2003).
 Antitussigen (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986).
 Cardiotònic (Selga, 1998).
 Cicatritzant (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992).
 Decoagulant (Duke & Ayensu, 1985).
 Demulcent (Mulet, 1990, 1991).
 Depuratiu (Font, 1961).
 Depuratiu sanguini (Conca, 1996).
 Descongestiu (Duke & Ayensu, 1985).
 Detoxicant (Duke & Ayensu, 1985).
 Diaforètic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Digestiu (Fernández & Nieto, 1982; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
 Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Le Floc'h, 1983; Mulet, 1990, 1991; Tang & Eisenbrad, 1992; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Emètic (Duke, 1986; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Emmenagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).
 Emol·lient (Arteché *et al.*, 1992).
 Estimulant (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Villar *et al.*, 1992).
 Estimulant de les secrecions digestives (Arteché *et al.*, 1992).
 Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991).
 Expectorant (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke, 1986; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
 Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Ballero & Fresu, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Laberche & Laberche, 1991; Mulet, 1990, 1991).
 Galactogen (Arnold-Apostolides, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Duke, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Schröder *et al.*, 1996).
 Hemostàtic (Arnold-Apostolides, 1991; Tang & Eisenbrad, 1992).
 Hepatoprotector (Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Bonet, 2001).
 Hipnòtic (Boulos, 1993).
 Lipolític (Rigat, 2005).
 Oxitòcic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Panacea (Lieutaghi, 1991; Villar *et al.*, 1992).
 Parasimpaticomimètic (Fernández & Nieto, 1982).
 Per a afeccions dèrmiques (Bellakhdar *et al.*, 1991; Conca, 1996; Font, 1961).
 Per a fissures del mugró infectades (Pellicer, 2000).
 Per a la icterícia (Pellicer, 2000; Van Hellemont, 1986).
 Per a l'enuresi (Pellicer, 2000).
 Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).
 Per a la mastitis (Pellicer, 2000).
 Per a la sinusitis (Fernández, 2000).
 Protector hepàtic (Conca, 1996).
 Protector de la melsa (Font, 1961; Rigat, 2005).
 Protector renal (Conca, 1996; Font, 1961).
 Purgant (Arnold-Apostolides, 1991; Duke, 1986).
 Resolútiu (Arnold-Apostolides, 1991; Conca, 1996; Pellicer, 2000).
 Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).
 Rubefaent (Arnold-Apostolides, 1991).
 Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Fernández & Nieto, 1982; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).
 Tònic (Arnold-Apostolides, 1991; Laberche & Laberche, 1991).
 Uterotònic (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Vasodilatador renal (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Vulnerari (Le Floc'h, 1983; Bellakhdar *et al.*, 1991; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; Erichsen-Brown, 1989; Mulet, 1990, 1991; Usher, 1974).

***Viburnum lantana* L. (Caprifoliàcies)**

BCN 30013

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit eurosiberià. Boscs caducifolis poc humits, principalment rouredes i comunitats arbustives resultants de llur degradació (boixedes, etc.), sobre terreny calcari (o sòls no àcids).

NOMS POPULARS

Cartellatge [kərtəláðzə] (051)

ALTRES USOS

Materials.

Elaboració de bastons

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer bastons per a conduir el bestiar (si els pegues, no els deixa senyals ni queden blavejats).

***Viburnum tinus* L. (Caprifoliàcies)**

BCN 30012

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Alzinars i màquies resultants de llur degradació. Contrades marítimes de clima mediterrani humit o subhumit.

NOMS POPULARS

Marfull [məɾfúj] (051)

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. N'hi ha passat el pont d'Esponellà. És de la mateixa família que el cartelatge.

Vicia faba L. (Fabàcies)

BCN 46826

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit introduït. Espècie cultivada com a hortalissa.

NOMS POPULARS

Fava (llavor) [fáβə] (001, 046, 048, 049)

Favera [fəβérə] (051, 061)

Faves (llavor) [fáβəs] (018, 034, 083)

USOS MEDICINALS

Flors

Demulcent

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu les taques de la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Elixir (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració en vi blanc tres dies a sol i serena. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Posar la flor macerada sobre la taca. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Granes

Galactòfug

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Treu la llet a les dones. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Coure les faves: estofades, guisades, etc. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 046. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a augmentar la fertilitat dels sementals

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a augmentar la fertilitat dels sementals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Veterinària.

Valves del fruit

Salutífer

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la gent gran quan sent que es debilita. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Fumigació (ús extern). PREPARACIÓ. Perfumar amb les beines la roba del llit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Grana

FONT. 034; 048; 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen

estofades. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Tija

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Els brots tendres es mengen bullits com a verdura. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Fulles

No consta

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les fulles fan mal a les ovelles. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. TOXICITAT EN ANIMALS. Sí.

Grana

Neuràlgic i icteríctic.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Provoquen favisme (malaltia que es caracteritza pel fel sobreixit i dolors). GRAU DE TOXICITAT. Elevat. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No. OBSERVACIONS. Es dona en menjar faves tendres. Hi ha famílies que en són perjudicades.

Retirada de la llet

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Menjar faves treu la llet a les dones. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. Via interna TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Arnold-Apostolides, 1991).
Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Lev & Amar, 2000).
Antiberrugós (Martínez, 1993).
Antidiarreic (Garnier *et al.*, 1961).
Antiespasmòdic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Antigastràlgic (Boukef, 1986).
Antihemorroidal (Selga, 1998).
Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
Antiinflamatori intestinal (Rigat, 2005).
Antiinflamatori urològic (Arnold-Apostolides, 1991).
Antiparotidític (Bonet, 2001).
Antipiròtic (Boukef, 1986; Bonet, 2001).
Antisèptic (Bonet, 2001).
Antisèptic oftàlmic (Leporatti & Pavesi, 1990; Lev & Amar, 2000).
Astringent (Fernández *et al.*, 1998).
Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Contraverí (Torres, 1999).
Diürètic (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Mulet, 1990, 1991; Villar *et al.*, 1992).
Estomacal (Arnold-Apostolides, 1991; Boulos, 1993).
Galactòfug (Parada, 1997).
Hepatoprotector (Boulos, 1993; Mulet, 1990, 1991).
Hipertensor (Garnier *et al.*, 1961).
Hipoglucemiant (Verde *et al.*, 1998).
Per malalties de la pell (Lev & Amar, 2000).
Per l'aparell digestiu i metabolisme en general (Verde, 2002).
Protector renal (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
Resolútiu (Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001).
Resolútiu d'abcessos (Boukef, 1986).
Resolútiu de grans i panadissos (Villar *et al.*, 1992).
Revulsiu (Mulet, 1990, 1991).
Tònic reconstituent (Parada, 1997).
Vulnerari (Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

***Vigna unguiculata* (L.) Walp. (Fabàcies)**

BCN 32119

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit paleotropical. Cultivada per la seva grana comestible.

NOMS POPULARS

Banyolins [bəɲulíns] (050)

Mongets (fruit/llavor) [munʒéts] (038, 042, 050)

USOS ALIMENTARIS

Fruit/Llavor

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'ls menjaven tendres, amb beina i tot, com si fos mongeta tendra. **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Crema de rabequet i mongets (com que el rabequet és dolç, els mongets queden boníssims). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es mengen bullits (a la Garrotxa en diuen banyolins). **DESTINACIÓ.** Alimentació humana.

***Vinca major* L. (Apocinàcies)**

BCN 25039

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Camèfit mediterrani. Rambles, a mitja ombra. Contrades mediterrànies marítimes.

NOMS POPULARS

Vinca [bɪŋkə] (040)

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams (en recollia de petita).

Vincetoxicum hirundinaria Medic. (Asclepiadàcies)

BCN 50773

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit lateeurosiberià. Vorades de boscs, terrenys pedregosos. Principalment a l'estatge montà; ascendeix a l'estatge subalpí i descendeix fins a la plana mediterrània marítima.

NOMS POPULARS

Herba del bri [éɾβəðəɫbrɪ] (011, 012, 018, 019)

USOS MEDICINALS

Part aèria fructificada

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Es posa ben calenta i es va canviant a mida que es refreda. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Vulnerari

FONT. 011; 012; 019. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a rentar mals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Parada, 1997; Rigat, 2005).

Anticatarral (Bonet, 2001).

Antiinflamatori faríngi (Bonet, 2001).

Antipirètic (Selga, 1998).

Antisèptic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Parada, 1997; Rigat, 2005).

Antidermatòsic (Garnier *et al.*, 1961).

Diürètic (Font, 1961).

Emètic (Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).

Per la hidropesia (Garnier *et al.*, 1961).

Purgant (Bonet, 2001; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961).

Tòxic (Garnier *et al.*, 1961).

Viola alba Besser subsp. *dehnhardtii* (Ten.) W. Becker

(Violàcies)

BCN 31316

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Hemicriptòfit holàrtic. Bosc, llocs herbosos ombrívols. De les contrades mediterrànies més o menys plujoses a la muntanya mitjana.

NOMS POPULARS

Viola [biólə] (001, 018, 027)

Violer [biulé] (030)

Violetes [biulétəs] (021, 031, 040)

Viola petita [bióləpətítə] (039)

Violeta [biulétə] (040)

USOS MEDICINALS

Flors

Antiberrugós

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berruguetes petites. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Cal anar menjant floretes en quantitats creixents: un dia tres, l'altre cinc, fins que marxin. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antibronquíic

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la bronquitis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Dues o tres tasses petites cada dia. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 027. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Neteja els bronquis. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Anticatarral

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 018. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a problemes d'orina. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antitussigen

FONT. 021; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Dos o tres tasses petites cada dia. DESTINACIÓ.

Medicina humana.

FONT. 027; 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Calma la tos. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Expectorant

FONT. 027; 040. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

ALTRES USOS

Ús social.

Ornamental

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 018. Tant van bé fresques com seques.

FONT. 039. La flor és molt bonica.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anticatarral (Bonet, 2001).

Viola tricolor L. (Violàcies)

BCN 25041

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit, hemicriptòfit pluriregional (subcosmopolita). Terres cultivades, pasturatges, etc.

NOMS POPULARS

Pensaments [pənsəməns] (035)

USOS MEDICINALS

Flor

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No en recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Fa una flor medicinal però no recorda per a què l'usaven.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 035. La té plantada al jardí.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic bucofaringi (Rombi, 1991).

Antiacneic (González-Tejero, 1989).

Antibronquític (Ivancheva & Stantcheva, 1999).

Anticatarral (González-Tejero, 1989; Van Hellemont, 1986).

Anticancerígen (Erichsen-Brown, 1989).

Antidermatòsic (Arnold & Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Garnier *et al.*, 1961; Gastaldo, 1970, 1972, 1978; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina; Usher, 1974; Van Hellemont, 1986).

Antiepilèptic (Arnold & Apostolides, 1991).

Antiespasmòdic (Rombi, 1991).

Antigotós (Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Van Hellemont, 1986).

Antiherpètic (Arteché *et al.*, 1992; Rigat, 2005).

Antiinflamatori (Peris *et al.*, 1995).

Antiinflamatori faringi (Arteché *et al.*, 1992).

Antipirètic (Rombi, 1991).

Antipruriginós (González-Tejero, 1989; Peris *et al.*, 1995).

Antireumàtic (Arteché *et al.*, 1992; Cañigüeral *et al.*, 1998; Van Hellemont, 1986).

Antisèptic urinari (Arnold & Apostolides, 1991):

Antitussigen (Arnold & Apostolides, 1991; Erichsen-Brown, 1989; González-Tejero, 1989; Pérez de Paz & Medina; Rombi, 1991).

Cardiotònic (Arnold & Apostolides, 1991).

Cicatritzant (Rombi, 1991).

Depuratiu (Arnold & Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Fernández & Nieto, 1982; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Pérez de Paz & Medina; Roig, 1988; Rombi, 1991).

Diürètic (Arnold & Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983; Peris *et al.*, 1995).

Emètic (Arnold & Apostolides, 1991).

Emol·lient (Erichsen-Brown, 1989).

Expectorant (Arnold & Apostolides, 1991; Ivancheva & Stantcheva, 1999; Peris *et al.*, 1995; Roig, 1988; Usher, 1974).

Hematocatàrtic (Rigat, 2005).

Emètic (Rombi, 1991).

Hipocolesterolèmic (Muntané, 1991, 1994).

Laxant lleuger (Arnold & Apostolides, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boulos, 1993; Fernández & Nieto, 1982; González-Tejero, 1989; Le Floc'h, 1983).

Ornamental (Usher, 1974).

Per a la malària (Duke, 1986).

Per a l'arteroesclerosi (Cañigüeral *et al.*, 1998; Ivancheva & Stantcheva, 1999).

Per a les cremades del sol (Duke, 1986).

Viscum album L. (Lorantàcies)

BCN 46085

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Paràsit arbòri holàrtic. Boscos de coníferes, principalment.

NOMS POPULARS

“Gui” (nom francès) [γi] (051)

Vesc [βɛsk] (034, 040, 050, 076)

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Part aèria inespecífica

Verinós

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Sap que l'han prohibit perquè és verinós. GRAU DE TOXICITAT. No consta. VIA D'INTOXICACIÓ. No consta. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a agafar ocells (fa com una pega i els ocells hi quedaven enganxats).

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Del “gui” aixafat se'n fa vesc: una pega natural per a atrapar ocells.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 034. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. En compra un ramet a cada fill perquè els porti sort. Ella el guarda fins l'any següent.

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Porta bona sort (ells el deixen tot l'any penjat a la porta de casa seva i quan el treuen, el cremen i hi posen el nou).

Vitex agnus-castus L. (Verbenàcies)

BCN 29820

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Macrofaneròfit mediterrani. Rambles, riberes, de vegades dominant. Contrades mediterrànies d'hivern temperat.

NOMS POPULARS

Aloc [ə'lok] (051)

Barda [bárðə] (051)

Bardes [bárðəs] (035, 036, 037, 054)

Ximbès [jímɐs] (030)

Ximbla [jímblə] (051, 063, 071)

Ximbles [jímbləs] (028, 036, 047, 054)

USOS MEDICINALS

Flors

Antiberrugós

FONT. 036; 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar les berrugues amb les flors. DESTINACIÓ. Medicina humana.

HipogluceMIANT

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Repel·lent d'insectes

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es freguen les flors a la pell i a la roba per a foragitar els mosquits. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. No consta (ús extern). PREPARACIÓ. Sense preparació. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit

Antiberrugós

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Anafrodisíac

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a no tenir desitjos carnals. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Els monjos se'n feien infusions de les fulles per a no tenir desitjos carnals.

Hipoglucemiant

FONT. 071. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar el sucre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Parts aèries

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Florides, el bestiar se les menja. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

ALTRES USOS

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer perxons per a batre olives.

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 051. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si vas d'excursió amb un bastó d'alog, no t'esborrones.

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als penellons el millor és la flor de ximble (perquè floreix al juliol i ja no se'n tenen, de penellons).

Ús lúdic

FONT. 028. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer tirafletxes.

Repel·lent per a invertebrats.

Repel·lent

FONT. 036. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es freguen les flors a la pell i a la roba per a foragitar els mosquits.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 047. Fa unes mates molt grosses a la vora de els carreteres.

FONT. 071. Es fa a la vora dels recs.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Anafrodisíac (Gastaldo, 1970-1978).

Anticefalàlgic (Lev & Amar, 2000; Afifi, & Abu-Irmaileh, 2000).

Antigripal (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Antitussiu (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Calefacient (Bellakhdar *et al.*, 1991).

Contra les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Emmenagog (Gastaldo, 1970-1978).

Hipnòtic (Gastaldo, 1970-1978).

Sedatiu (Gastaldo, 1970-1978).

Tractament d'afeccions estomacals (Honda *et al.*, 2000).

Tractament de dolors articulars (Lev & Amar, 2000).

Tractament del refredat comú (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Tractament de dolors abdominals (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Gastaldo, 1970-1978).

Tractament de desordres ginecològics (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000).

Vitis vinifera L. (Vitàcies)

BCN 29972

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit holàrtic. Cultivada a gran escala (com a fruiter i per a l'obtenció de vi) i subespontània; de vegades apareix amb aspecte silvestre als boscs de ribera de la regió mediterrània.

NOMS POPULARS

Alcohol [əɪkuɔ́l] (099)

Cep [sɛp] (001, 047, 080)

Conyac [kuɲák] (099)

Garnatxa [ɣərnátʃə] (099)

Garnatxa (producte elaborat) [ɣərnátʃə] (085, 086)

Moscateu (producte elaborat) [muskətéɫ] (048, 082, 085)

Raïm (fruit) [rəím] (042, 048, 063, 065, 077)

Tòries [tóriəs] (085)

Vi (producte elaborat) [bí] (035, 051, 055, 058, 064, 066, 070, 077, 078, 083, 085, 099)

Vi ranci (producte elaborat) [biránsi] (079, 086)

Vinagre (producte elaborat) [bináyɾə] (001, 004, 007, 009, 018, 021, 023, 024, 029, 030, 031, 033, 035, 036, 037, 040, 043, 044, 046, 049, 050, 052, 053, 056, 057, 060, 062, 067, 070, 074, 075, 079, 082, 093)

Vinya [bíɲə] (038, 068)

USOS MEDICINALS

Fruit

Laxant

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Laxant. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Ingestió directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fruit immadur sencer

Laxant

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a anar de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Massatge amb raïm verd sobre la panxa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles

Antiberrugós

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Fregar les berrugues amb 5 o 7 fulles tendres. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Les fulles no irriteren la pell.

Demulcent

FONT. 038. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la pell. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Fulles joves

Antiberrugós

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Fregar fulles directament per a mullar la berruga amb el suc. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. S'ha de repetir diverses vegades. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Suc del fruit

Antiàlgic lumbar

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor de les lumbàlgies. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment de vinagre calent (ús extern). PREPARACIÓ. Escalfar el vinagre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un drap xop de vinagre calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antianèmic

FONT. 077. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiberrugós

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berrugues. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany de vinagre (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Submergir-la o banyar-la cada dia fins que desaparegui. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 021. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticatarral

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als burros refredats. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Vinagre a l'esquena i tapats amb una manta. DESTINACIÓ. Veterinària.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al refredat. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vi medicinal (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un got de vi calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 052; 074; 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Anticefalàlgic

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Draps molls de vinagre calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Un drap xop de vinagre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de cap. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment de vinagre fred(ús extern). MODE

D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un drap xop de vinagre fred al cap. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antidistímic

FONT. 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiequimòtic

FONT. 044. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antihelmíntic

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Perquè els cucs no piquin a la nit. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un cotó xop de vinagre a l'anus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 035. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori

FONT. 078. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori intestinal

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de ventre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Emplastre de vinagre i greix de porc enmig de dos draps. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiinflamatori/Antiàlgic

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al dolor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'aigua i vinagre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 030; 035; 036; 042; 055. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la inflamació de trucs i regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Aigua ben calenta, sal i vinagre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 074. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la inflamació dels trucs forts. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Vinagre calent. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Un drap xop de vinagre calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 044; 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiinflamatori faringi

FONT. 001; 033; 035; 040; 050; 052; 056; 057; 062; 066; 067; 075; 079. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antineoplàstic

FONT. 007. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antiodontàlgic

FONT. 058; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de queixal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Col·lutori (ús extern). PREPARACIÓ. Vi

calent. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antiparotídític

FONT. 048. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la febre dels nens petits (els refresca i així els baixa la febre). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Tirar a raig l'esperit de vi per l'esquena. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). PREPARACIÓ. Un drap xop de vinagre rebaixat amb aigua. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Al front. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 050. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). PREPARACIÓ. Banys de peus o draps molls de vinagre al front. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Aigua ben calenta i un raig de vinagre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Prendre un bany. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Bany (ús extern). PREPARACIÓ. Vinagre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Rentar els peus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Draps xops de vinagre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Als peus. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 004; 009; 018; 021; 031; 033; 035; 049; 065; 066; 070; 082; 085; 093. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipneumònic

FONT. 046. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antisèptic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a desinfectar ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Lloció (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 075. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a ferides del bestiar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). PREPARACIÓ. Vinagre amb sal. DESTINACIÓ. Veterinària.

Antitussigen

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la tos impertinent. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Un drap xop de vinagre calent. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. A sobre el pit. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Cardiotònic

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Preventiu de l'infart, protector del cor. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). PREPARACIÓ. Vi negre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Una mica a cada àpat. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. A França és on hi ha menys atacs de cor perquè tenen el costum de beure vi negre en els àpats.

Carminatiu

FONT. 052. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Cicatritzant

FONT. 035. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar les ferides. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Aplicació directa d'un raig de vi. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. Es feia perquè abans no hi havia altres desinfectants.

Deshabituant de l'alcohol

FONT. 051. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan les vaques estaven encuirades i no podien orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). PREPARACIÓ. Vinagre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Fregar els ronyons amb vinagre quasi bullent. DESTINACIÓ. Veterinària.

Galactogen

FONT. 051; 085. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Orexigen

FONT. 070. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Pediculicida

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als polls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). PREPARACIÓ. Fricció de vinagre. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Rentar el cap amb sabó fet a casa, friccionar-lo amb vinagre i esbandir-lo amb vinagre rebaixat amb aigua. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar els polls. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Vinagre medicinal (ús extern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Mullar el cap i embolicar-lo amb un plàstic. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Per a la distensió muscular

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer baixar la inflamació de trucs i regirades. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús extern). PREPARACIÓ. Aigua ben calenta, sal i vinagre. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 023; 024; 066; 070; 079; 082. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Per a la ronquera

FONT. 029. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al rogal. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Cataplasma (ús extern). PREPARACIÓ. Es barreja cendra i vinagre, es posa en una mitja i lligat al coll. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Resolutiu

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a curar furúncols. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Foment (ús extern). PREPARACIÓ. Barreja de gotes de iode i de vi ranci. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En un drap, sobre el furúncol. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 053; 065. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Tònic

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a treure la flaquesa. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Emulsió (ús intern). PREPARACIÓ. Un rovell d'ou cru dissolt en moscatell. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 055; 085; 086. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Vinagre

FONT. 024; 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer conserva. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 035; 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El vinagre s'usa per a fer conserves i per a preparar els "calroers" (*Anemonia sulcata*, de l'ordre dels actiniaris) per a poder-los menjar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Fruit

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Es menja fresc o sec (panses). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de ceba: ceba (*Allium cepa*), mel i vi blanc (reposar 15 dies i filtrar). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de marialluïsa: most i marialluïsa (*Lippia triphylla*) 40 dies a sol i serena. Filtrar. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 037. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de móres: vi generós, móres i sucre. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 044. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer garnatxa (bullir el most fins que s'entorna a la meitat. Quasi no fermenta perquè bull molta estona). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer garnatxa (es fa bullir el most fins que es redueix a la meitat. És un vi cuit). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. La garnatxa és un tipus de raïm del qual en surt la vertadera garnatxa: licor semblant a un xarop (perquè és espès i dolç) obtingut bullint el most fins a reduir el volum a la meitat (com més temps es guarda en bóta de vi, més bo és). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne "orujo" es destil·la la brisa del raïm negre (tot el que queda després de premsar-lo). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 064. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Vi de saüc (s'aixafen les granes de sabuc (*Sambucus nigra*), es barreja amb vi, es deixa una setmana macerant i es cola). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a preparar vi de quina: maceració de l'arrel de malví (*Althaea officinalis*) en vi bo nou dies a sol i serena. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer garnatxa (és un licor cuit: el most de garnatxa negra es fa bullir fins que s'entorna a la meitat i es barreja a parts iguals amb most cru). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer-ne licor de moscat (maceraven raïm moscat pelat i sense granes amb esperit de vi). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer vi de sabuc (es barreja most i grana de sabuc tot ben aixafat, es cola i es deixa nou dies a sol i serena). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer garnatxa (es fa bullir el most, ja colat, de la garnatxa fins que s'entorni per meitat). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. El vi dolç s'usa per a obtenir el vermut (macerant les plantes en el vi dolç i posteriorment barrejant-ho amb mistela). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 099. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usa en l'elaboració de garnatxa i per a obtenir el conyac (destil·lant el vi). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Combustibles.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 068. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a socarrimar el porc en la matança (en el país del vi usen les tòries).

Materials.

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Barrejat amb oli, per a netejar la fusta.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Esbandir la roba negra amb aigua i vinagre manté el color.

FONT. 052. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Un raig de vinagre en aigua calenta per a treure el greix de la cuina, els vidres...

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a netejar el pèl dels animals abans de posar-los els guarniments.

FONT. 067. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'estenen tòries a terra

per a posar-hi la carn del porc durant la matança.

Ús cosmètic.

FONT. 042. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Suavitza i deixa brillants els cabells (cal esbandir-los amb aigua i vinagre).

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Suavitza del cabell.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a deixar el cabell ben fi (cal esbandir el cap un cop net amb aigua i vinagre).

FONT. 062. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Condicionador del cabell.

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer brillar el cabell (un raig després d'esbandir el cap).

FONT. 082. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a deixar el cabell més net (cal esbandir-se amb aigua i un raig de vinagre).

Ús social.

Creences magicoreligioses

FONT. 001. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fregar les berrugues amb fulles de cep la nit de Sant Joan i enterrar les fulles sense que ningú no ho sàpiga perquè marxin.

FONT. 004. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer marxar un mussol de l'ull cal emborratxar-lo amb vi o vinagre.

FONT. 021. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a matar les berrugues cal fregar-les amb tres fulles de cep l'endemà de Sant Joan o de Sant Pere, abans que surti el sol.

FONT. 056. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a tenir memòria cal menjar cues de pansa.

FONT. 080. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a les berrugues (cal amagar les fulles de cep després de fregar-ne les berrugues perquè marxin).

Planta fumable

FONT. 047. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les fulles, quan comencen a caure, al setembre, es cullen, es torren, es trinxen i es fumen en comptes de tabac.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 051. De les tiges del cep se'n diuen didortes o tòries. Per això, d'anar a collir-ne se'n diu anar a fer tòries o anar a fer didortes.

FONT. 068. Cal podar la vinya en lluna vella: va millor tant per al cep com per al tall de les tisores.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Abortiu (Duke & Ayensu, 1985).

Acaricida (Agelet, 1999).

Analgèsic (Arnold-Apostolides, 1991; Ertug, 2000).

Analgèsic i antiinflamatori faringi (Parada, 1997).

Angioprotector (Peris *et al.*, 1995).

Antiàlgic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).

Antiàlgic gàstric (Agelet, 1999).

Antiàlgic renal (Agelet, 1999).

Antialopècic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antianemèic (Bartrolí, 1989; Schröder *et al.*, 1996; Villar *et al.*, 1992).

Antianorèctic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiartròsic (Bonet, 2001).

Antiberrugós (Parada, 1997).

Antibronquític (Merzouki *et al.*, 1999).

Anticatarral (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993; Rigat, 2005).

Anticefalàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Anticolagog (Agelet, 1999).

Antidermatòsic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antidiarreic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).

Antiedematós (Agelet, 1999).

Antiemètic (Duke & Ayensu, 1985).

Antiequimòtic (Agelet, 1999; Ferrández & Sanz, 1993; Rigat, 2005).

Antieritematós (Agelet, 1999).

Antiescorbútic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antiflatulent (Arnold-Apostolides, 1991).

Antigangrenós (Agelet, 1999).

Antigotós (Lastra & Bachiller, 1997).

Antigripal (Ribon, 1993; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Antihelmíntic (Agelet, 1999).

Antihemorroidal (Agelet, 1999; De Feo *et al.*, 1992; Rombi, 1991).

Antiherpètic (Rigat, 2005).

Antihipertensiu (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991).

Antihipotèrmic (Agelet, 1999).

Antiinfecció (Mulet, 1990, 1991).

Antiinflamatori (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ferrández, 2000; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rigat, 2005; Villar *et al.*, 1992).

Antiinflamatori bucofaringi (Agelet, 1999).

Antiinflamatori faringi (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antiinflamatori oftàlmic (Font, 1961; Rigat, 2005).

Antilitiàsic (Duke & Ayensu, 1985).

Antimicòtic (Agelet, 1999).

Antimigranyós (Arnold-Apostolides, 1991; Ribon, 1993).

Antinauseabund (Agelet, 1999).

Antiobesitat (Le Floc'h, 1983; Villar *et al.*, 1992).

Antiodontàlgic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Ribon, 1993).

Antiofidic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antiparasitari (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antipediculòtic (Guarrera, 1999).

Antipirètic (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Pieroni et Quave, 2005; Rigat, 2005).

Antipiròtic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antipneumònic (Agelet, 1999; Bonet, 2001).

Antipruriginós (Agelet, 1999; Bonet, 2001; Lev & Amar, 2000; Rigat, 2005; Schröder *et al.*, 1996).

Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).

Antireumàtic (Bartrolí, 1989; Fleurentin *et al.*, 1991; Mulet, 1990, 1991).

Antisèptic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bonet, 2001; Boukef, 1986; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 1999; Mulet, 1990, 1991; Ribon, 1993).

Antisèptic bucal (Bartrolí, 1989).

Antisèptic bucofaringi (Agelet, 1999).

Antisèptic gastrointestinal (Agelet, 1999).

Antisèptic intestinal (Agelet, 1999).

Antisèptic oftàlmic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986).

Antisèptic renal (Bonet, 2001).

Antisèptic urinari (Peris *et al.*, 1995).

Antisèptic vaginal (Villar *et al.*, 1992).

Antitetànic (Agelet, 1999).

Antitífic (Bonet, 2001).

Antitòxic (Agelet, 1999; Rigat, 2005).

Antituberculòsic (Arnold-Apostolides, 1991).

Antitussigen (Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Merzouki *et al.*, 1999; Pieroni et Quave, 2005).

Antivaricós (De Feo *et al.*, 1992).

Antixarampionós (Agelet, 1999).

Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Cortés *et al.*, 1993; Font, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Astringent oftàlmic (Ferrández & Sanz, 1993).

Bèquic (Rigat, 2005).

Cardiotònic (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Carminatiu (Agelet, 1999).

Cauteri (Agelet, 1999).

Cicatritzant (Agelet, 1999).

Coadjuvant postpart (Bonet, 2001).

Colagog (De Feo *et al.*, 1992).

Colerètic (De Feo *et al.*, 1992).

Depuratiu (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo & Senatore, 1993; Villar *et al.*, 1992).

Dermatològic (Arnold-Apostolides, 1991; Ferrández, 2000; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996).

Descongestiu pulmonar (Agelet, 1999).

Descongestiu pulmonar i nasal (Bonet, 2001).

Digestiu (Arnold-Apostolides, 1991; Font, 1961; Agelet, 1999; Leporatti & Corradi, 2001).

Diürètic (Agelet, 1999 ; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Duke & Ayensu, 1985; Lastra & Bachiller, 1997; Leporatti & Corradi, 2001; Villar *et al.*, 1992).

Emètic (Agelet, 1999).

Emmenagog (Agelet, 1999).

Emol·lient (Arnold-Apostolides, 1991; Lastra & Bachiller, 1997; Martínez, 1993).

Emol·lient intestinal (Agelet, 1999).

Epítèsic veterinari (animals de bast) (Pieroni, 1999).

Estimulant aromàtic (Agelet, 1999).

Expectorant (Merzouki *et al.*, 1999).

Febrífug (Arnold-Apostolides, 1991; Mulet, 1990, 1991; Parada, 1997; Villar *et al.*, 1992).

Flebòtom (Agelet, 1999).

Hematocàrtic (Agelet, 1999).

Hematurogen en animals (Rigat, 2005).

Hemostàtic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Boukef, 1986; Mulet, 1990, 1991; Rivera *et al.*, 1994; Villar *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).

Hepatoprotector (Arnold-Apostolides, 1991).

Hipolipemiant (Arteché *et al.*, 1992).

Hipotensor (Agelet, 1999; Font, 1961; Rombi, 1991; Villar *et al.*, 1992).

Larvicida (Agelet, 1999).

Laxant (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986; Boukef, 1986; Garnier *et al.*, 1961; Lastra & Bachiller, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).

Laxant veterinari (porcs) (Pieroni, 1999).

Lipolític (Agelet, 1999).

Neutralitzador de tòxics vegetals en veterinària (Pieroni, 1999).

Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).

Oxítòcic (Agelet, 1999).

Parturifaent (Agelet, 1999).

Parasiticida (Martínez, 1993; Agelet, 1999).

Pectoral (Merzouki *et al.*, 1999; Pérez de Paz & Medina, 1988).

Per a afeccions cardíaques i renals (Lastra & Bachiller, 1997; Le Floc'h, 1983).

Per a afeccions venoses (Le Floc'h, 1983).

Per a apimar (Ferrández, 2000; Lastra & Bachiller, 1997).

Per a banyar els malalts (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a contusions (Bartrolí, 1989).

Per a la sarna en veterinària (Guarrera, 1999; Pieroni, 1999).

Per la pitiriasi (Mulet, 1990; 1991).

Per la tuberculosi (Merzouki *et al.*, 1999).

Per la verola (Arnold-Apostolides, 1991).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per a pertorbacions en la menopausa (Le Floc'h, 1983).

Per a picades (Bartrolí, 1989; Ferrández & Sanz, 1993).

Per al còlera (Duke & Ayensu, 1985).

Per als mussols de l'ull (Bartrolí, 1989).

Protector cardíac (Rombi, 1991).

Protector gàstric (Agelet, 1999).

Protector renal (Duke & Ayensu, 1985).

Queratolític (Bonet, 2001).

Reconstituent (Agelet, 1999; Arteché *et al.*, 1992; Bonet, 2001; Lastra & Bachiller, 1997).
Reconstituent veterinari (pels pollets malats) (Pieroni, 1999).
Reforçant (Ribon, 1993).
Reforçant de les genives (Bartrolí, 1989).
Refrescant (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Reparador gàstric (Agelet, 1999).
Repel·lent d'insectes (Guarrera, 1999).
Resolutiu (Agelet, 1999).
Sedant (Arnold-Apostolides, 1991; Agelet, 1999).
Tònic (Afifi & Abu-Irmaileh, 2000; Leporatti & Corradi, 2001; Lev & Amar, 2000; Merzouki *et al.*, 1999).

Tònic nerviós (Cortés *et al.*, 1993).
Tonificant (Font, 1961; Pérez de Paz & Medina, 1988).
Tòxic pel bestiar (ovelles i cabres, si en consumeixen els brots tendres) (Blanco & Cuadrado, 2000).
Vasoprotector (Peris *et al.*, 1995).
Vasotònic (Agelet, 1999; Arnold-Apostolides, 1991; Arteché *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Fleurentin *et al.*, 1991; Garnier *et al.*, 1961; Rombi, 1991).
Vermífug (Bartrolí, 1989).
Vitamínic (Arteché *et al.*, 1992; Lastra & Bachiller, 1997).
Vulnerari (Agelet, 1999; Mulet, 1990; 1991).
Vulnerari veterinari (Pieroni, 1999).

***Wisteria sinensis* Sweet (Fabàcies)**

BCN 30014

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit caducifoli (liana) originari de l'Est d'Àsia. Cultivat com a arbre ornamental i d'ombra.

NOMS POPULARS

Glicina [glisinə] (077)

ALTRES USOS

Ambiental.

Ornamental

FONT. 077. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. A casa seva sempre hi ha hagut una glicina, que ara ja sembla un arbre (deu tenir 200 anys i la soca fa uns 40 centímetres de diàmetre, resultat de més d'una planta, recargolada).

Xanthium spinosum L. (Asteràcies)

BCN 29821

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit pluriregional d'origen sudamericà. Herbassars ruderals dels sòls secs. Regió mediterrània; ascendeix a l'estatge montà.

NOMS POPULARS

Espinaxoca [əspineʃókə] (030, 048, 063)

Herba xoca [éɾβəʃókə] (063)

Sense nom (065)

USOS MEDICINALS

Fruit

Litotríptic biliar

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al sorrim del fel. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Litotríptic renal

FONT. 063. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra del ronyó. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria fructificada

Anticatarral

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als refredats. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antigripal

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als estats gripals. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Antihipertensiu

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a baixar la pressió. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. **FORMA FARMACÈUTICA I ÚS.** Tisana (ús intern). **PREPARACIÓ.** Decocció. **DESTINACIÓ.** Medicina humana.

Part aèria inespecífica

Antihipertensiu

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Rebaixa la sang. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Hepatoprotector

FONT. 030. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al fetge. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. En dejú. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. N'hi havien donat molta quan va patir una hepatitis.

USOS ALIMENTARIS

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ACCIONS NOCIVES O TÒXIQUES

Tija

Dolor

FONT. 065. DESCRIPCIÓ DE L'ACCIÓ NOCIVA O TÒXICA FETA PER L'INFORMANT. Les punxades són molt doloroses. GRAU DE TOXICITAT. Baix. VIA D'INTOXICACIÓ. Via externa. TOXICITAT LLIGADA A L'ÚS MEDICINAL. No.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 048. S'escampa tant perquè els ramats n'escampen la grana, que se'ls enganxa al pèl. La guarda en caixes de cartró.

FONT. 065. És una planta espinosa que fa la mata verda i les espines blanques i fa un fruit com un pinyol d'oliva raspós que s'enganxa.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antiàlgic (Bonet, 2001).

Antiàlgic renal (Bonet, 2001).

Antidiarreic (Conca, 1996; Font, 1961).

Antigripal (Conca, 1996).

Antiinflamatori hepàtic (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Antisèptic urinari (Conca, 1996).

Astringent (Conca, 1996).

Depuratiu (Villar *et al.*, 1992).

Depuratiu renal (Bonet, 2001).

Diurètic (Conca, 1996; Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).

Febrífug (per febres intermitents) (Font, 1961).

Hematocàrtic (Bonet, 2001).

Hepatoprotector (Bonet, 2001; Rigat, 2005).

Litotríptic (Bonet, 2001).

Per a disenteries (Font, 1961).

Per a les mossegades de serp (Houghton & Osibogun, 1993).

Per a trastorns hepàtics (Font, 1961; Villar *et al.*, 1992).

Sudorífic (Conca, 1996; Villar *et al.*, 1992).

***Zea mays* L. (Poàcies)**

BCN 29830

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Teròfit neotropical. Espècie cultivada com a cereal i com a farratge.

NOMS POPULARS

Blat de moro [bláððəmóru] (001, 004, 009, 010, 011, 017, 021, 022, 023, 028, 029, 031, 033, 039, 040, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 047, 048, 049, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059, 060, 061, 062, 063, 065, 066, 067, 068, 069, 070, 071, 072, 073, 076, 078, 079, 083, 085, 086, 093)

Cabell de blat de moro (estils/estigmes) [kəβéjðəbláððəmóru]

Cabellera de blat de moro (estils/estigmes) [kəβəjérəðəbláððəmóru]

Canoques (tija) [kəncəs]

Capça (infructescència) [kápsə]

Capçons de blat de moro (matriu del fruit) [kəpsónzðəbláððəmóru]

Capçots de blat de moro (matriu del fruit) [kəpsótzðəbláððəmóru]

Farro (gra mòlt) [fáru]

Pèl de panotxa (estils/estigmes) [pélðəpənótʃə]

Pellofes (bràctees de la inflorescència) [pələfəs]

Panotxa (infructescència) [pənótʃə]

Pellons (bràctees de la inflorescència) [pələóns]

Perruca de blat de moro (estils/estigmes) [pərukəðəbláððəmóru] (035, 038)

USOS MEDICINALS

Estils/estigmes

Antihipertensiu

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Antipirètic

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ajuda a baixar la febre. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Antisèptic urinari

FONT. 031. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a quan es té foc a baix (infecció d'orina). FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 009. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Diürètic

FONT. 009. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 011; 021; 023; 028; 029; 031; 039; 040; 041; 042; 045. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS

FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 022; 033; 057; 063; 065; 066; 067; 068; 069; 070; 071; 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 043; 047; 048; 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 046. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 046; 052; 053; 054; 093. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Diürètica. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. En venen a la seva parada, al mercat de Figueres.

FONT. 055; 059; 060; 062; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 058. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a orinar. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana. OBSERVACIONS. L'efecte és molt ràpid.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Fa fer el riu. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 001; 010; 017; 035; 038; 045; 055; 056. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Litotríptic renal

FONT. 023. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als atacs de pedra. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Infusió. DESTINACIÓ. Medicina humana.

FONT. 065; 083; 086. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al mal de pedra del ronyó. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Tisana (ús intern). PREPARACIÓ. Decocció. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Protector renal

FONT. 004. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

Ús terapèutic indeterminat

FONT. 061. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. No recorden l'aplicació medicinal. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Desconegut per l'informant. PREPARACIÓ. Desconegut per l'informant. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Gra

Antiinflamatori/Antiàlgic/Antiequimòtic

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per als cops. FORMA

FARMACÈUTICA I ÚS. Embrocació (ús extern). PREPARACIÓ. Maceració dels grans de blat de moro tendres en oli d'oliva. DESTINACIÓ. Medicina humana.

Raquis

Anticatarral

FONT. 057; 058; 059. Vegeu catàleg de barreges medicinals.

USOS ALIMENTARIS

Gra

FONT. 049. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Del farro (blat de moro mòlt) se'n fa sopa amb cansalada, sagí i oli d'oliva. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Farinetes de farro (blat de moro mòlt). Es prepara bullint el farro amb un tros de cansalada, un raig d'oli i una mica de menta. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 057. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Substitut del cafè (el capsot de blat de moro cremat, quan és roent, es posa en un got, s'hi tira sucre perquè es cremi i s'hi afegeix aigua calenta). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 066. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Se'n feia farina (per a fer pa en temps de guerra). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Sopa de farro (farro: blat de moro mòlt). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 079. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer farina per a fer pa (en temps de guerra, perquè no hi havia blat. També es feien farinetes de blat de moro que es preparaven enmig de dues fulles de col). DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 043. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per al bestiar d'engreix. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 048. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les canoques es donaven al bestiar, un cop collides les capces. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 054. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Remullat en aigua es donava als porcs. DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Farro per a les gallines (el farro és gra mòlt). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 078. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Menjar per als ànecs; se'ls donava farro (gra mòlt). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a donar als pollastres (per a engreixar-los i que la carn sigui de qualitat). DESTINACIÓ. Alimentació animal.

Preparació de licors i begudes refrescants (vegeu catàleg)

FONT. 040. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a la ratafia. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Combustible.

Obtenció de combustible

FONT. 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer foc (es guardaven els capçots desgranats).

Materials.

Elaboració de matalassos

FONT. 001; 039; 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dels pellons (bràctees) de blat de moro se'n fan matalassos (màrfegues)

FONT. 044; 053; 072; 085. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Dels pellons de blat de moro se'n fan matalassos.

FONT. 056; 070. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Amb la palla de la capça en feien matalassos (es deixava un tros sense cosir per a poder-hi posar la mà i remenar-ho, estofar-lo, de tant en tant).

Maneig agrosilvopastoral

FONT. 055. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a assecar les figues (es claven en les tiges de blat de moro punxons d'olivera o bruc amb les figues enfilades pel coll).

Tintorial

FONT. 072. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Tint per a la roba (de la decocció de perruca de blat de moro).

Ús social.

Ornamental

FONT. 033. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Si el Dijous Sant es posen plantes de blat de moro a la foscor, creixeran grogues i no vindran verdes mai més.

FONT. 053. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer rams, es lliguen les panotxes pels pellons al sostre.

Planta fumable

FONT. 073. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Les pellofes es fumaven, seques.

Ús lúdic

FONT. 060. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. S'usaven per a apostar quan es jugava a les cartes.

OBSERVACIONS SOBRE SISTEMÀTICA, ECOLOGIA, COROLOGIA, FENOLOGIA, RECOL·LECCIÓ I CONSERVACIÓ O CULTIU

FONT. 042. S'ha de collir quan la panotxa ja és feta per a no malmetre la collita.

FONT. 067. Cal assecar la perruca de blat de moro a l'ombra.

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Afrodisiac (Morton, 1981).

Al·lucinogen (Fleurentin *et al.*, 1991).

Analgèsic (Martínez, 1993; Merzouki *et al.*, 1999).

Analgèsic renal (Roig, 1988; Verde *et al.*, 1998).

Analgèsic urològic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Ansiolític (Martínez, 1993).
 Antiàlgic renal (Agelet, 1999).
 Antial·lèrgic (Peris *et al.*, 1995).
 Antialopècic (Agelet, 1999; Duke & Ayensu, 1985; Ferrández & Sanz, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Antiartrític (Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Antiateromatós (Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Antiberrugós (Duke & Ayensu, 1985).
 Anticatarral (Bonet, 2001; Fernández, 2000; Mulet, 1990, 1991; Selga, 1998).
 Anticoagulant (Ara, 1994).
 Anticolelitiàsic (Schröder *et al.*, 1996).
 Anticolític (Bartrolí, 1989).
 Antidepressiu (Martínez, 1993).
 Antidiarreic (Morton, 1981; Martínez, 1993).
 Antidisentèric (Morton, 1981).
 Antiedematós renal (Merzouki *et al.*, 2000).
 Antiespasmòdic (Martínez, 1993; Mulet, 1990, 1991).
 Antiespasmòdic urinari (Peris *et al.*, 1995).
 Antigonorreic (Morton, 1981).
 Antihemorràgic (Ara, 1994).
 Antihemorroidal (Ertug, 2000).
 Antihipertensiu (Rigat, 2005).
 Antiinflamatori (Mulet, 1990, 1991).
 Antiinflamatori bucofaringi (Bonet, 2001).
 Antiinflamatori dèrmic (Morton, 1981).
 Antiinflamatori urinari (Peris *et al.*, 1995; Bonet, 2001).
 Antilitiàsic (Arnold-Apostolides, 1991; Duke & Ayensu, 1985; Mulet, 1990, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Antilitiàsic renal (Bellakhdar *et al.*, 1991; Peris & Stübing, 1993; Bonet, 1991, 1993; De Feo *et al.*, 1992; De Feo & Senatore, 1993; Schröder *et al.*, 1996; Sezik *et al.*, 1997; Yesilada *et al.*, 1993; Villar *et al.*, 1992).
 Antimetrorràgic (Morton, 1981).
 Antinefrític (Mulet, 1990, 1991).
 Antiobesitat (Cañigüeral *et al.*, 1998).
 Antipirètic (Bonet, 2001).
 Antiradicalar (Peris *et al.*, 1995).
 Antiumàtic (Ara, 1994; Cañigüeral *et al.*, 1998; Garnier *et al.*, 1961).
 Antisamós veterinari (Fajardo *et al.*, 2000).
 Antisèptic (Bonet, 2001; Merzouki *et al.*, 1999; Morton, 1981).
 Antisèptic oftàlmic (Obón & Rivera, 1991).
 Antisèptic urinari (Agelet, 1999; Blanco, 1996; Bonet, 1991, 1993, 2001; Duke & Ayensu, 1985; González-Tejero, 1989; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Rigat, 2005; Rivera *et al.*, 1994; Schröder *et al.*, 1996; Torres, 1999).
 Antitumoral (Duke & Ayensu, 1985; Morton, 1981).
 Antitussigen (Fernández, 2000; Sezik *et al.*, 1997).
 Antiuricèmic (Ara, 1994; Conca, 1996).
 Astringent (Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992).
 Cicatritzant (Peris *et al.*, 1995).
 Colagog (Arnold-Apostolides, 1991; De Feo *et al.*, 1992; Schröder *et al.*, 1996).
 Colerètic (Arnold-Apostolides, 1991).
 Contraindicat en una excessiva coagulació sanguínia (Schröder *et al.*, 1996).
 Depuratiu (Pérez de Paz & Medina, 1988; Villar *et al.*, 1992).
 Descongestiu renal (Bonet, 2001).
 Detoxicant (Arnold-Apostolides, 1991).
 Digestiu (Bartrolí, 1989; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Ferrández & Sanz, 1993).
 Diürètic (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arnold-Apostolides, 1991; Arteche *et al.*, 1992; Batlle, 1993; Bellakhdar *et al.*, 1991; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1986, 1990; Benchaabane & Abbad, Blanco, 1996; Boulos, 1993; Cañigüeral *et al.*, 1998; Conca, 1996; Cortés *et al.*, 1993; Peris & Stübing, 1993; 1994; Bonet, 1991, 1993, 1994, 2001; De Feo & Senatore, 1993; Fernández, 2000; Fernández & Nieto, 1982; Ferrández & Sanz, 1993; Fleurentin *et al.*, 1991; Font, 1961; Garnier *et al.*, 1961; González-Tejero, 1989; Leporatti & Corradi, 2001; Merzouki *et al.*, 2000; Martínez, 1993; Morton, 1981; Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Parada, 1997; Pérez de Paz & Medina, 1988; Peris *et al.*, 1995; Raja, 1995; Rivera *et al.*, 1994; Roig, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Diürètic i antisèptic urinari (Parada, 1997; Rigat, 2005).
 Emmenagog (Morton, 1981).
 Emol·lient (Arteche *et al.*, 1992).
 Epitelitzant (Arteche *et al.*, 1992).
 Estimulant (Merzouki *et al.*, 1999).
 Febrífug (Mulet, 1990, 1991; Obón & Rivera, 1991; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996; Selga, 1998; Villar *et al.*, 1992).
 Hemostàtic (Garnier *et al.*, 1961; Schröder *et al.*, 1996).
 Hepatoprotector (Morton, 1981).
 Hipoglucemiant (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990; Cañigüeral *et al.*, 1998; Duke & Ayensu, 1985; Garnier *et al.*, 1961; Merzouki *et al.*, 2000; Mulet, 1990, 1991; Peris *et al.*, 1995; Villar *et al.*, 1992).
 Hipolipemiant (Agelet, 1999; Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Hipotensor (Ara, 1994; Arteche *et al.*, 1992; De Feo *et al.*, 1992; Pérez de Paz & Medina, 1988; Schröder *et al.*, 1996).
 Laxant (Boukef, 1986; Bonet, 2001).
 Litotríptic (Agelet, 1999).
 Nutritiu (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Oxitòcic (Martínez, 1993).
 Parasiticida (Martínez, 1993).
 Pectoral (Morton, 1981).
 Per a afeccions de les vies respiratòries (Merzouki *et al.*, 1999).
 Per a la blennorràgia (Boukef, 1986; Duke & Ayensu, 1985).
 Per a la cistitis (Bartrolí, 1989; Cañigüeral *et al.*, 1998; Boulos, 1993; De Feo *et al.*, 1992; Garnier *et al.*, 1961).
 Per a la gota (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a la influença (Morton, 1981).
 Per a la piorrea (Arteche *et al.*, 1992).
 Per a les angines (Villar *et al.*, 1992).
 Per a les irritacions (Selga, 1998).
 Per a la hidropesia (Schröder *et al.*, 1996).
 Per a rebaixar la sang⁷ (Schröder *et al.*, 1996).
 Protector de la bufeta (Merzouki *et al.*, 2000).
 Protector de la melsa (Morton, 1981).
 Protector renal (Galán, 1993; Merzouki *et al.*, 2000; Morton, 1981; Selga, 1998).
 Purgant (Pérez de Paz & Medina, 1988).
 Purgant veterinari (Villar *et al.*, 1992).
 Reforçant de les genives (Bézanger-Beauquesne *et al.*, 1990).
 Salutífer (Agelet, 1999).
 Sedant (Boulos, 1993; Garnier *et al.*, 1961).
 Sedant de vies urinàries (Peris & Stübing, 1993).
 Tòxic (Cañigüeral *et al.*, 1998).

Ziziphus jujuba Mill. (Ramnàcies)

BCN 29822

FORMA VITAL, COROLOGIA I ECOLOGIA

Faneròfit originari de la Xina meridional. De vegades cultivat a la regió mediterrània pels seus fruits comestibles.

NOMS POPULARS

Gínjol (fruit) [ʒiŋʒul] (076, 083)

Ginjoler [ʒiŋʒulé] (097, 101)

USOS MEDICINALS

Fruit

Vitamínic

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Nutritiu i ric en vitamines. FORMA FARMACÈUTICA I ÚS. Sense forma farmacèutica, ús directe (ús intern). MODE D'UTILITZACIÓ/POSOLOGIA. Si en menges set o vuit, el cos ja té totes les vitamines que necessita. DESTINACIÓ. Medicina humana.

USOS ALIMENTARIS

Fruit

FONT. 076. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. És un gran aliment. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

FONT. 083. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Ben madurs, es mengen. DESTINACIÓ. Alimentació humana.

ALTRES USOS

Materials.

Construcció d'embarcacions

FONT. 101. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer el cos de la maça de calafatar.

Elaboració de tenores i tibles

FONT. 097. DESCRIPCIÓ DE L'ÚS FETA PER L'INFORMANT. Per a fer instruments (abans en feien marqueteria. És la fusta d'elecció per als instruments que fa ell, tibles i tenores).

CITACIONS PRÈVIES DELS USOS MEDICINALS

Antihelmíntic (Lev & Amar, 2000).

Contra les pessigades d'escorpí (Hutt & Houghton, 1998).

Emol·lient (Gastaldo, 1970-1978).

Fluidificant bronquial (Gastaldo, 1970-1978).

Per a netejar la sang (Lev & Amar, 2000).

Tonificant/vigoritzant (Bellakhdar, 1997).

Sedant de l'espasticisme d'alguns aparells (Gastaldo, 1970-1978).